

Судска анализа

КВАЛИФИКУВАЊЕ ЗА МЕЃУНАРОДНА ЗАШТИТА (ДИРЕКТИВА 2011/95/EУ)

Подготвена од Европскиот огранок на
Меѓународната асоцијација на судии по бегалско
право (IARLJ-Europe) според договор со Европската
канцеларија за поддршка на азил (EASO)

Декември 2016 година

Судска анализа

КВАЛИФИКУВАЊЕ ЗА МЕЃУНАРОДНА ЗАШТИТА (ДИРЕКТИВА 2011/95/EУ)

*Подготвена од Европскиот огранок
на Меѓународната асоцијација на судии
по бегалско право (IARLJ-Europe) според
договор со Европската канцеларија
за поддршка на азил (EASO)*

Декември 2016 година

This Project is funded by the European Union

Овој документ е објавен со помош на Европската Унија преку проектот „Регионална поддршка за управување со миграции насочено кон заштита на правата на мигрантите на Западен Балкан и во Турција – Фаза II“. Неговата содржина е одговорност единствено на ЕКПА и задолжително не ги одразува ставовите на Европската Унија.

Повеќе информации за Европската Унија се достапни на интернет (<http://europa.eu>).

Печатена верзија
PDF

ISBN 978-92-9485-470-4
ISBN 978-92-9485-472-8

doi:10.2847/250602
doi:10.2847/55754

BZ-04-16-991-MK-C
BZ-04-16-991-MK-N

© Европска канцеларија за поддршка на азил, 2016 година

Ниту Европската канцеларија за поддршка на азил ниту кое било друго лице што работи во нејзино име не смее да се третира како одговорно за можната употреба на информациите содржани во овој документ.

Европска канцеларија за поддршка на азил

Европската агенција за поддршка на азил (EASO) е агенција на Европската Унија којашто има клучна улога во конкретниот развој на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS). Основана е со цел да ја унапреди практичната соработка за прашања кои се однесуваат на азил и да им помогне на земјите-членки да ги исполнат своите европски и меѓународни обврски за обезбедување заштита на луѓето на кои им е потребна.

Во член 6 од Регулативата за основање на EACO (*) (во понатамошниот текст: Регулатива) се наведува дека Агенцијата ќе востанови и ќе подготви обука што ќе им биде достапна на членовите на судовите и трибуналите во земјите-членки. За таа цел, EACO ќе ја искористи експертизата на академските институции и другите релевантни организации и ќе ја земе предвид постојната соработка на Унијата на ова поле, притоа целосно почитувајќи ја независноста на националните судови и трибунали.

Меѓународна асоцијација на судии по бегалско право

Меѓународната асоцијација на судии по бегалско право (MACBP) е меѓународна непрофитна асоцијација која се залага да се поттикне прифаќањето на фактот дека заштитата од прогон врз основа на раса, вера, политичко мислење или припадност на одредена општествена група претставува индивидуално право востановено согласно меѓународното право и дека утврдувањето на статус на бегалец и престанокот на тој статус треба да подлежи на владеење на правото. Уште од нејзиното основање во 1997 година, асоцијацијата активно учествува во обука на судии ширум светот кои постапуваат по случаи на азил. Европскиот огранок на Меѓународната асоцијација на судии по бегалско право (IARLJ-Europe) е регионалното тело што ги застапува судиите во Европа. Една од конкретните цели на IARLJ-Europe според неговиот Основачки акт е „да ги унапреди знаењата и вештините, како и да разменува гледишта и искуства на судиите по сите прашања во врска со примената и функционирањето на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS).“

Соработници

Оваа Анализа е изготвена преку процес составен од две компоненти: Уреднички тим на судии со целокупна одговорност за финалниот производ и експертски тим задолжен за изготвување на анализата.

Со цел да се осигура интегритет на принципот на независно судство и Серијалот на EACO за професионален развој за членови на судови и трибунали да биде изготвен и испорачан под судско водство, беше избран Уредничкиот тим составен од активни судии со долгогодишно искуство и стручност на полето на право на азил, под покровителство на Заедничката група за мониторинг (JMG). Заедничката група за мониторинг се состои од претставници на договорните страни, EACO и IARLJ-Europe. Уредничкиот тим изврши ревизија на нацрт-документите, му даде детални инструкции на експертскиот тим задолжен за изготвувањето на анализата, изготви нацрт-измени и дополнувања и ја донесе конечната одлука во врска со делокругот, структурата, содржината и дизајнот на работата. Работата на Уредничкиот тим се одвиваше преку директни состаноци во Валета во декември 2015 година и во Лондон во септември 2016 година, како и преку редовна електронска/телефонска комуникација.

(*) Регулатива (ЕУ) бр. 439/2010 на Европскиот парламент и на Советот од 19 мај 2010 г. за основање на Европската канцеларија за поддршка на азил, [2010] OJ L 132/11.

Уреднички тим на судии

Членови на Уредничкиот тим беа судиите **Хуго Стореј** (Hugo Storey) (Обединето Кралство, Претседавач), **Јакуб Камрда** (Jakub Camrda) (Република Чешка), **Јацек Хлебни** (Jacek Chlebny) (Полска), **Кателијне Деклерк** (Katelijne Declerck) (Белгија), **Харалд Дориг** (Harald Dörig) (Германија), **Лизбет Штеендијк** (Liesbeth Steendijk) (Холандија); **Флоренс Малвазјо** (Florence Malvasio) (Франција), **Боштјан Залар** (Boštjan Zalar) (Словенија) и (алтернативен судија) **Клаудиу Драгусин** (Claudiu Dragusin) (Романија). Раководителот за координирање на проектот, **Клара Одофин** (Clara Odofin), го поддржуваше и потпомагаше Уредничкиот тим во извршување на неговата задача.

Експертски тим задолжен за изготвување на Анализата

Членови на експертскиот тим задолжен за изготвување на Анализата беа: водечкиот експерт **професор Каи Хеилбронер** (Kay Hailbronner) (Универзитет на Констанц, Германија), **д-р Селин Болоз** (Céline Bauloz) (Глобален центар за миграција, Институт за постдипломски меѓународни и развојни студии, Женева, Швајцарија), **професор Лира Јакулевициене** (Lyra Jakuleviciene) (Институт за меѓународно право и право на ЕУ, Универзитет Миколас Ромерис, Вилнус, Литванија), **д-р Давид Косар** (David Kosař) (Универзитет Масарик, Брно, Република Чешка), **Елисе Русхер** (Elise Russcher) (Државен совет, Хаг, Холандија) и **Марк Сајмс** (Mark Symes) (Garden Court Chambers, Лондон, Обединето Кралство).

Признанија

Коментари за нацрт-документот во свое име дадоа судијата **Ларс Бај Ларсен** (Lars Bay Larsen) од Судот на правдата на Европската Унија (СПЕУ) и судијата **Леди Бианку** (Ledi Bianku) од Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП).

Свои гледишта во врска со нацрт текстот искажаа и **Карол Симон Дахан** (Carole Simone Dahan) (виш правен советник, Judicial Engagement) и **Корнелис (Кис) Вутерс** (Cornelis (Kees) Wouters) (виш советник по бегалско право) од Одделот за меѓународна заштита на Високиот комесаријат за бегалци на Обединетите нации (УНХЦР); и **Пол МекДоноу** (Paul McDonough) (експерт за врски на полето на азил, Канцеларија за врски на УНХЦР за EASO).

Воедно, коментари дадоа и следните учесници во ЕАСО мрежата на членови на судови и трибунали и во консултативниот форум на ЕАСО: АСЕМ, Шпанија; Управниот суд на градот Софија – Бугарија; Австрискиот врховен управен суд; Советот за парничење за право на странци, Белгија; Европската асоцијација за одбрана на човековите права (AEDH); Првостепениот трибунал (Имиграција и азил), Обединето Кралство; германскиот Сојузен управен суд; Хана Лупачова (Hana Lupačová) од Чешкиот јавен правобранител и од Правниот факултет при Универзитетот Масарик, Република Чешка; Високиот управен суд на Република Хрватска; Апелациониот трибунал за бегалци, Ирска; и Трибуналот на Торино, Италија.

Уредничкиот тим ги зеде предвид сите овие коментари при финализирањето на текстот за објавување. Членовите на Уредничкиот тим и ЕАСО им се благодарни на сите оние кои дадоа коментари коишто беа исклучително корисни при финализирањето на оваа Судска анализа.

Методологијата што се применуваше за изработка на оваа Анализа е наведена во [Додаток В](#), стр. 153-154.

ЕАСО ќе ја ажурира оваа Судска анализа во зависност од потребите, во согласност со методологијата на ЕАСО за професионален развој за членови на судови и трибунали.

Содржина

Листа на кратенки	8
Предговор	9
Клучни прашања	10
Општ вовед	11
Конкретна цел	11
Структура и делокруг	14
Толкување на ДК (изменета)	16
Дел 1: Заштита на бегалци	22
1.1 Вовед	22
1.2 Кој е бегалец?	22
1.3 Персонален и територијален опфат	23
1.3.1 Државјанин на трета земја	23
1.3.2 Лице без државјанство	25
1.3.3 Надвор од земјата на државјанство или од земјата на претходен вообичаен престој	26
1.4 Дела на прогон (член 9(1) и (2))	27
1.4.1 Дефиниција на дела на прогон (член 9(1))	27
1.4.1.1 Упатување на член 1А од Конвенцијата за бегалци	27
1.4.1.2 Заедничка карактеристика на член 9(1)(а) и (б): доволна сериозност на делото на прогон	28
1.4.1.3 Дело ко по својата природа или по повторувањето, е доволно сериозно за да претставува тешко прекршување на основните човекови права (член 9(1) (а))	30
1.4.1.4 Збир на мерки (член 9(1)(б))	36
1.4.2 Набројување можни дела на прогон (член 9(2))	37
1.4.2.1 Дела на физичко или психичко насилство (член 9(2)(а))	38
1.4.2.2 Правни, административни, полициски и/или судски мерки (член 9(2)(б))	39
1.4.2.3 Непропорционално или дискриминирачко судско гонење или казнување (член 9(2)(в))	40
1.4.2.4 Лишување од судска заштита (член 9(2)(г))	40
1.4.2.5 Гонење или казнување поради одбивање на воена служба во конфликт (член 9(2)(д))	41
1.4.2.6 Дела кои по својата природа се поврзани со пол или деца (член 9(2)(ѓ))	43
1.5 Причини за прогон (член 9(3) и 10)	46
1.5.1 Врска помеѓу причините за прогон и делата на прогон или отсуството на заштита (член 9(3))	46
1.5.1.1 Поврзаност со делата на прогон	46
1.5.1.2 Поврзаност со отсуството на заштита	47
1.5.2 Различните причини за прогон (член 10)	48
1.5.2.1 Раса (член 10(1)(а))	49
1.5.2.2 Вера (член 10(1)(б))	49
1.5.2.3 Националност (член 10(1)(в))	50
1.5.2.4 Припадност на определена општествена група (член 10(1)(г))	51
1.5.2.5 Политичко мислење (член 10(1)(д))	56
1.6 Вршители на прогон или сериозна повреда (член 6)	58
1.6.1 Државата (член 6(а))	59
1.6.2 Страни или организации кои ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата (член 6(б))	61
1.6.3 Вршители на прогон кои не се поврзани со државата (член 6(в))	62
1.7 Даватели на заштита (член 7)	63

1.7.1 Даватели на заштита кои сакаат и можат да понудат заштита (член 7(1) и (3))	65
1.7.1.1 Државата (член 7(1)(а))	65
1.7.1.2 Страни или организации, вклучително и меѓународни организации (член 7(1) (б) и (3))	68
1.7.2 Квалитет на заштита (член 7(2))	70
1.7.2.1 Делотворност	70
1.7.2.2 Трајност	74
1.7.2.3 Пристапност	75
1.8 Внатрешна заштита (член 8)	76
1.8.1 Квалитет на внатрешната заштита (член 8(1))	77
1.8.1.1 Безбедност во дел од земјата на потекло	78
1.8.1.2 Пристап до дел од земјата на потекло	80
1.8.1.3 Разумност барателот да се вдоми во дел од земјата на потекло	81
1.8.2 Услови за проверка (член 8(2))	82
1.8.2.1 Фаза на проверка	82
1.8.2.2 Процена за во иднина	83
1.8.2.3 Општи околности во делот од земјата на потекло и лични околности на барателот	83
1.9 Основан страв	84
1.9.1 Основан страв (член 2(д))	84
1.9.1.1 Двостран тест наспроти објективен тест	85
1.9.1.2 Стандард на докажување	86
1.9.2 Моментална опасност и важноста на изминат прогон (член 4(4))	87
1.9.3 Докази за опасност кај лица во слична ситуација	89
1.9.4 Прашање на дискреција	89
1.9.5 Процена на основан страв во контекст на генерализирано насилство	90
1.9.6 Потреби за меѓународна заштита <i>sur place</i> (член 5)	91
1.9.6.1 Барања засновани на настани што се случуваат во земјата на потекло (член 5(1))	92
1.9.6.2 Барања засновани на активности на барателот по неговото бегство (член 5(2))	93
1.9.6.3 Подоцнежни барања (член 5(3))	96
1.10 Статус на бегалец	97
1.10.1 Статус на бегалец (член 13)	97
1.10.1.1 Дефиниција на статус на бегалец	97
1.10.1.2 Декларативна природа на статусот на бегалец	99
1.10.1.3 Статус на бегалец, дозвола за престој и меѓународна заштита	99
1.10.1.4 Однос на статус на бегалец со статус на супсидијарна заштита и азил	101
1.10.2 Членови на семејства на бегалци коишто сами по себе не се квалификуваат за статус на бегалец (член 23)	101
1.10.2.1 Деривативен статус	101
1.10.2.2 Концепт на семејно единство (член 2(s))	102
Дел 2: Супсидијарна заштита	105
2.1 Вовед	105
2.2 Кој е подобен за супсидијарна заштита?	106
2.3 Персонален и територијален опфат (член 2(f))	107
2.3.1 Државјанин на трета земја или лице без државјанство	107
2.3.2 Територијален опфат	108
2.4 Сериозна повреда (член 15)	108
2.4.1 Предмет, цел и структура	108
2.4.1.1 Клаузула за поповолни стандарди	109
2.4.1.2 Кохерентност на односите помеѓу член 15(а), (б) и (в)	110
2.4.1.3 Нехиерархиски карактер и преклопување помеѓу член 15(а), (б) и (в)	110
2.4.2 Смртна казна или егзекуција (член 15(а))	111
2.4.2.1 Смртна казна	111
2.4.2.2 Егзекуција	111

2.4.3 Измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување на барател во земјата на потекло (член 15 (б))	112
2.4.3.1 Измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување	113
2.4.3.2 Невраќање согласно член 3 од ЕКЧП и супсидијарна заштита согласно член 15(б) во случаи на ненамерно лошо постапување	115
2.4.3.3 Нечовечко или понижувачко постапување во земјата на потекло на барателот	116
2.4.4 Сериозна и поединечна закана по животот или личноста на цивил поради неселективно насилство во ситуации на меѓународен или внатрешен вооружен конфликт (член 15(в))	117
2.5 Вршители на сериозна повреда (член 6)	117
2.5.1 Државата (член 6(а))	117
2.5.2 Страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата (член 6(б))	117
2.5.3 Вршители на прогон што не се поврзани со државата (член 6(в))	117
2.6 Даватели на заштита (член 7)	118
2.6.1 Даватели на заштита кои сакаат и можат да понудат заштита (член 7(1) и (3))	118
2.6.1.1 Државата (член 7(1)(а))	118
2.6.1.2 Страни или организации, вклучително и меѓународни организации (член 7(1) (б) и (3))	118
2.6.2 Квалитет на заштита (член 7(2))	118
2.7 Внатрешна заштита (член 8)	118
2.7.1 Квалитет на внатрешната заштита (член 8(1))	119
2.7.2 Барање за проверка (член 8(2))	120
2.8 Значителни основи за да се верува во реална опасност	121
2.8.1 Реална опасност (член 2(f))	121
2.8.2 Барање за постоење моментална опасност (член 2(f)) и важноста на мината сериозна повреда (член 4(4))	122
2.8.3 Докази за опасност кај лица во слична ситуација	123
2.8.4 Прашање на дискреција	123
2.8.5 Процена на сериозна повреда во контекст на генерализирано насилство	124
2.8.6 Потреби за супсидијарна заштита <i>sur place</i> (член 5)	124
2.8.6.1 Барања засновани на настани што се случуваат во земјата на потекло (член 5(1))	125
2.8.6.2 Барања засновани на активности на барателот по неговото бегството (член 5(2))	125
2.8.6.3 Подоцнежни барања (член 5(3))	126
2.9 Статус на супсидијарна заштита	126
2.9.1 Статус на супсидијарна заштита (член 18)	126
2.9.1.1 Дефиниција за статус на супсидијарна заштита	126
2.9.1.2 Статус на супсидијарна заштита и пристап до бенефиции (вработување, социјална заштита, здравствена заштита и институции за интеграција)	126
2.9.2 Членови на семејства на корисници на супсидијарна заштита коишто сами по себе не се квалификуваат за супсидијарна заштита (Членови 23 и 2 (s))	127
Додаток А: Графички прикази на одлуки	128
Додаток Б: Примарни извори	135
Додаток В: Методологија	153
Додаток Г: Избор на библиографија	155
Додаток Д: Збирка на судска пракса	164

Листа на кратенки

ДПА (изменета)	Директива 2013/32/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 26 јуни 2013 година за заедничките постапки за доделување и повлекување на меѓународна заштита (изменета верзија)
ЗЕСА	Заеднички европски систем за азил
СПЕУ	Суд на правдата на Европската Унија
Регулатива Даблин II	Регулатива на Советот (ЕЗ) бр. 343/2003 од 18 февруари 2003 година, со која се воспоставуваат критериуми и механизми за утврдување на земјата-членка одговорна за проверка на барањето за азил поднесено во некоја од земјите-членки од страна на лице со државјанство од трета земја
ЕАСО	Европска канцеларија за поддршка на азил
ЕКЧП	Европска конвенција за заштита на човековите права и основните слободи
ЕСЧП	Европски суд за човекови права
ЕБППА	Европска база на податоци за право на азил
ЕУ	Европска Унија
АСАВ	Апелационен суд на Англија и Велс (Обединето Кралство)
МАСБП	Меѓународна асоцијација на судии по бегалско право
МПГПП	Меѓународен пакт за граѓански и политички права
ДК	Директива на Советот 2004/83/ЕЗ од 29 април 2004 година за минималните стандарди за квалификување и статус на лицата со државјанство од трета земја или лицата без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита и содржината на доделената заштита
ДК (изменета)	Директива 2011/95/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 13 декември 2011 година за стандардите за квалификување на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита, за единствен статус за бегалци или за лица што ги исполнуваат условите за супсидијарна заштита, како и за содржината на доделената заштита (изменета)
НВО	Невладина организација
Конвенција за бегалци	Конвенција за статусот на бегалците (1951), како што е изменета со нејзиниот Протокол (1967) [во законската регулатива на ЕУ за азил позната како „Женевска конвенција“]
Женевска конвенција	Видете Конвенција за бегалци
Директива за враќање	Директива 2008/115/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 16 декември 2008 година за заедничките стандарди и постапки во земјите-членки за враќање на државјани на трети земји со нелегален престој
ДЕУ	Договор за Европска Унија
ДФЕУ	Договор за функционирањето на Европската Унија
ОК	Обединето Кралство
ТИАОК	Трибунал за имиграција и азил на Обединетото Кралство
ВТОК	Виш трибунал на Обединетото Кралство
ОН	Обединети нации
УНХЦР	Висок комесаријат за бегалци на Обединетите нации
УНРВА	Агенција на Обединетите нации за помош и работи за палестинските бегалци на Блискиот Исток
САД	Соединети Американски Држави

Предговор

Во тесна соработка со судовите и трибуналите на земјите-членки, како и со другите клучни чинители, Европската канцеларија за поддршка на азил (ЕАСО) подготвува Серијал за професионален развој којшто има за цел да им обезбеди на судовите и трибуналите целосен преглед на Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА), според принципот чекор-по-чекор. По спроведените консултации со судовите и трибуналите кои се членови на мрежата на ЕАСО, вклучително и со Европскиот огранок на Меѓународната асоцијација на судии по бегалско право (IARLJ-Eurore), стана очигледно дека судовите и трибуналите имаат горлива потреба од материјали за професионален развој за одредени основни теми со кои се соочуваат при нивното секојдневно одлучување. Се заклучи дека за процесот на изготвување на вакви основни материјали потребно е да се вклучат судски и други експерти на начин со кој целосно ќе се почитува принципот на независност на судството, истовремено забрзувајќи го развивањето на целокупниот Серијал за професионален развој.

Оваа Судска анализа е производ на проект меѓу ЕАСО и IARLJ-Eurore и е еден дел од Серијалот на ЕАСО за професионален развој за членови на судови и трибунали.

Анализата е пред сè наменета за употреба од страна на членовите на судовите и трибуналите на земјите-членки на ЕУ коишто работат со жалби или вршат ревизија на одлуки во однос на барања за меѓународна заштита. Анализата има за цел да обезбеди судска анализа на квалификувањето за меѓународна заштита согласно Директивата 2011/95/ЕУ (ДК (изменета)). Наменета е да ја користат оние коишто имаат мало искуство или пак воопшто немаат искуство во донесување пресуди во полето на меѓународна заштита во рамки на Заедничкиот европски систем за азил, како и за оние коишто се искусни или специјализирани судии на ова поле. Како таква, целта на анализата е да претставува корисен преглед на информации за сите членови на судовите и трибуналите што работат на прашања кои се однесуваат на квалификување за меѓународна заштита. Затоа, структурата, форматот и содржината се изработени имајќи ја предвид широката целна публика. Оваа Судска анализа обезбедува:

- Општ вовед во кој се претставени конкретната цел и структурата на анализата, преглед на правилата за толкување на ДК (изменета) и презентација на барањата за меѓународна заштита и ограничениот простор за поповолни стандарди.
- Детална анализа на квалификувањето за добивање статус на бегалец и елементите што го дефинираат тој статус, како што се опишани во ДК (изменета).
- Детална анализа на квалификувањето за добивање супсидијарна заштита и елементите што го дефинираат тој статус, како што е утврдено во ДК (изменета).

Анализата е поткрепена со збирка на судска пракса и додатоци во кои се наведени не само релевантната примарна и секундарна законска регулатива на ЕУ и релевантните меѓународни договори со универзален и регионален делокруг, туку исто така и суштинската судска пракса (преседентното право) на Судот на правдата на Европската Унија (СПЕУ), Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП) и избор на правна теорија од судови и трибунали на земјите-членки на ЕУ. Дадени се исто така и графички прикази на одлуки, во кои се прикажани прашањата што судовите и трибуналите на земјите-членки треба да ги поставуваат при разгледување на барања за меѓународна заштита. За да се обезбеди лесен и брз пристап до дигиталната верзија на релевантната законска регулатива и преседентното право, користени се хиперврски. Други судски анализи, коишто се изготвени или се изготвуваат како дел од Серијалот за професионален развој, истражуваат други специфични области на ЗЕАС, покрај судската анализа што дава општ вовед во ЗЕСА (1).

Целта е јасно да се опише сегашната состојба на правото, на начин кој е пристапен за корисниците. Оваа публикација го анализира правото со статус на 30 септември 2016 година. Меѓутоа, читателот треба да биде свесен дека ова е област во правото и праксата којашто многу брзо се развива. Во периодот на изработка на документот, помеѓу мај 2015 година и септември 2016 година, системите за азил на одреден број земји-членки на ЕУ беа изложени на огромен притисок поради огромниот број на пристигнати лица што бараат меѓународна заштита. Во овој контекст, важно е да се нагласи дека заедно со другите судски анализи во Серијалот за професионален развој, оваа Судска анализа ќе се ажурира периодично, во согласност со потребите. Меѓутоа, самите читатели ќе имаат обврска да проверат дали се направени некакви законски измени. Анализата содржи одреден број референци до извори што ќе му помогнат на читателот во тој поглед.

(1) Видете: ЕАСО, Имплементација на член 15(в) од ДК во земјите-членки на ЕУ, јули 2015 г.; ЕАСО, Исклучување: Членови 12 и 17 од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) – Судска анализа, јануари 2016 г.; ЕАСО, Престанок на меѓународна заштита – Судска анализа, претстои; ЕАСО, Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа, август 2016 г.; ЕАСО, Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) – Судска анализа, претстои; и ЕАСО, Пристап до процедури со кои се уредува меѓународната заштита и принципот за невраќање – Судска анализа, претстои.

Клучни прашања

Сегашната Судска анализа има за цел да обезбеди анализа на квалификувањето за меѓународна заштита согласно изменетата Директива за квалификување 2011/95/ЕУ (ДК (изменета)) за судови и трибунали на земјите-членки. Таа се стреми да даде одговор на следните главни прашања:

1. Кој е бегалец односно корисник на супсидијарна заштита (Дел 1.2 и Дел 2.2) и кој е персоналниот и територијалниот опфат на ДК (изменета) кога станува збор за квалификување за заштита на бегалци (Дел 1.3) и супсидијарна заштита (Дел 2.3)?
2. Што значи прогон согласно член 9(1) и (2) ДК (изменета) (Дел 1.4)? Што претставуваат сериозните повреди коишто го сочинуваат квалификувањето за супсидијарна заштита согласно член 15 ДК (изменета) (Дел 2.4)?
3. Како би се поврзало дело на прогон со една или повеќе причини за прогон или со отсуство на заштита од такви дела, согласно условите во член 9(3) ДК (изменета) (Дел 1.5.1)?
4. Кои се причините за прогон дефинирани во член 10 ДК (изменета) (Дел 1.5.2)?
5. Кои вршители на прогон или сериозна повреда се признаваат согласно член 6 ДК (изменета) (Дел 1.6 и Дел 2.5)?
6. Што се подразбира под поимот делотворна заштита од вршители на прогон или сериозна повреда и кои чинители може да обезбедат таква заштита со примена на член 7 ДК (изменета) (Дел 1.7 и Дел 2.6)?
7. Што значи внатрешна заштита и што им наметнува на земјите-членки коишто го применуваат член 8 ДК (изменета) (Дел 1.8 и Дел 2.7)?
8. Што се подразбира под поимот „основан страв“ од прогон со цел квалификување за заштита на бегалец согласно членовите 2(г), 4(4) и 5(1)-(2) ДК (изменета) (Дел 1.9)? Што значи фразата „прикажани се значителни основи за да се верува дека лицето би се соочило со реален ризик“ од претрпување сериозна повреда со цел квалификување за супсидијарна заштита согласно членовите 2(f), 4(4) и 5(1)-(2) ДК (изменета) (Дел 2.8)?
9. Што подразбира давањето статус на бегалец или статус на супсидијарна заштита (видете Дел 1.10.1 за статус на бегалец, односно Дел 2.9.1 за статус на супсидијарна заштита)?
10. Каква е состојбата со членовите на семејствата на бегалци или корисници на супсидијарна заштита коишто самите не се квалификувале за меѓународна заштита согласно член 23 ДК (изменета) (видете Дел 1.10.2 за статус на бегалец односно Дел 2.9.2 за статус на супсидијарна заштита)?

Општ вовед

Конкретна цел

Оваа Судска анализа се однесува на квалификувањето за меѓународна заштита согласно [Директивата за квалификување 2011/95/ЕУ \(ДК \(изменета\)\)](#) ⁽¹⁾. ДК (изменета) е суштински елемент на правото (*acquis*) на Европската Унија (ЕУ) во областа на азил, а нејзината правна основа се темели на примарното право во членовите 78(2)(а) и (б) од Договорот за функционирањето на Европската Унија (ДФЕУ) ⁽²⁾, со кој се предвидува усвојување мерки за Заеднички европски систем за азил (ЗЕСА), а кој подразбира единствен статус за азил и единствен статус за супсидијарна заштита. Значењето на фактот што ДК (изменета) е во форма на Директива дополнително се анализира во *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа* ⁽³⁾, но со оглед на тоа што при толкувањето на секоја Директива е потребно да се земат предвид нејзините конкретни предмети и цели, корисни се одредени прелиминарни согледувања во врска со истата.

Уште од 1999 година, ЕУ континуирано работи во насока на креирање на CEAS ⁽⁴⁾, којшто мора да биде во согласност со Конвенцијата за статусот на бегалците (1951), со измените и дополнувањата со нејзиниот [Протокол \(1967\)](#) (Конвенција за бегалци) ⁽⁵⁾ и со други релевантни договори (член 78(1) ДФЕУ). Како правен инструмент на ЗЕКАС во прва фаза, со [Директивата за квалификување 2004/83/ЕС\(ДК\)](#), која стапи на сила на 20 октомври 2004 година, се утврдуваат минимални стандарди за квалификување и статус на лица кои се државјани на трета земја или лица без државјанство кои имаат потреба од меѓународна заштита ⁽⁶⁾. Меѓутоа, ваквите минимални стандарди им овозможуваат на земјите-членки одреден степен на флексибилност за спроведувањето на дополнителни мерки ⁽⁷⁾.

Токму затоа уште во 1999 година веќе било договорено дека, во втората фаза на востановувањето на ЗЕСА ⁽⁸⁾, законската регулатива на ЕУ треба да доведе до „заедничка постапка за азил“ и „единствен статус“ на лица на кои им е доделена меѓународна заштита. ⁽⁹⁾

Како резултат на тоа, ДК (изменета), како правен инструмент од втора фаза на ЗЕСА, кој стапи на сила на 21 декември 2013 година, го зајакнува хармонизирањето на право на азил во рамките на Унијата ⁽¹⁰⁾. Оваа цел се манифестира преку изборот на законодавното тело да го избегнува користењето на изразот „минимални стандарди“, што е очигледно од самата формулација на член 1 ДК (изменета):

Целта на оваа Директива е да ги постави **стандардите** за квалификување на лицата со државјанство од трета земја или лицата без државјанство како корисници на меѓународна заштита, за **единствен статус** за бегалците или за лицата што ги исполнуваат условите за супсидијарна заштита, како и за содржината на доделената заштита ⁽¹¹⁾.

Во воведната одредба (8) ДК (изменета) се појаснува дека останале значителни нееднаквости меѓу земјите-членки во врска со доделувањето заштита и содржината на таквата заштита по усвојувањето на ДК. Затоа, конкретната цел на ДК (изменета) е да го подигне нивото на приближување на правилата за признавање и содржина на меѓународната заштита според повисоки стандарди (воведна одредба (10) ДК (изменета)).

⁽¹⁾ Директива 2011/95/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 13 декември 2011 г. за стандардите за квалификување на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита, за единствен статус за бегалците или за лицата што ги исполнуваат условите за супсидијарна заштита, како и за содржината на доделената заштита (изменета) [2011] OJ L 337/9.

⁽²⁾ Консолидирана верзија на Договорот за функционирањето на Европската Унија [2012] OJ C 326/47.

⁽³⁾ ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа*, август 2016 г., стр. 66 и 67.

⁽⁴⁾ Европски совет, *Заклучоци на претседателството*, Европски совет од Тампере, 15 и 16 октомври 1999 г., SN 200/99, Брисел, став. 13 (*Заклучоци од Тампере*). Правната основа на ЗЕСА поопширно е разгледана во ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) за судови и трибунали – Судска анализа*, op. cit., fn. 3, Дел 1, стр. 13 – 23. Принципите на толкување на законските одредби на ЗЕСА исто така се разработени во Дел 3 од Воведот.

⁽⁵⁾ Конвенција за статусот на бегалците, 189 УНТС 150, 28 јули 1951 г. (стапила на сила на: 22 април 1954 г.); и Протокол за статусот на бегалците, 606 УНТС 267 (стапил на сила на: 4 октомври 1967 г.).

⁽⁶⁾ Директива на Советот 2004/83/ЕС од 29 април 2004 г. за минималните стандарди за квалификување и статус на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како бегалци или како лица коишто на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита и содржината на доделената заштита [2004] OJ L 304/12.

⁽⁷⁾ УНХЦР, *Коментари на УНХЦР за предлогот на Европската комисија за Директива на Европскиот парламент и на Советот за минимални стандарди за квалификување и статус на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита и за содржината на доделената заштита (COM(2009)551, 21 октомври 2009 г.)*, јули 2010 г., стр. 2.

⁽⁸⁾ Видете ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа*, op. cit., fn. 3, Дел 1.4, стр. 15 и 16.

⁽⁹⁾ Европски совет, *Заклучоци од Тампере*, op. cit., fn. 4, став 15.

⁽¹⁰⁾ СПЕУ, пресуда од 7 јуни 2016 г., Голем судски совет, случај C-63/15, *Mehrdad Ghezalbash v Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie*, EU:C:2016:409, став 60.

⁽¹¹⁾ Додадено нагласување.

Согласно воведната одредба (13), постигнувањето на оваа конкретна цел треба да помогне да се ограничи секундарното движење на барателите на меѓународна заштита меѓу земјите-членки, кога таквото движење е предизвикано единствено од разликите во правните рамки.

Иако ДК (изменета) има за цел да постави стандарди за единствен статус, таа и понатаму им дозволува на земјите-членки да воведат или да задржат поповолни стандарди. Меѓутоа, како што е наведено и погоре, ова е под услов тие стандарди да бидат компатибилни со ДК (изменета) (видете го Делот подолу што се однесува на член 3 ДК (изменета), стр. 20).

Сите земји-членки на ЕУ се обврзани со ДК (изменета), освен Данска, Обединетото Кралство (ОК) и Ирска, како што е прикажано во Табела 1 подолу. Данска не учествува во усвојувањето на мерките согласно член 78 од ДФЕУ и затоа не е обврзана со ДК, ниту со ДК (изменета) ⁽¹²⁾. Обединетото Кралство и Ирска исто така не учествуваат во усвојувањето на ДК (изменета) ⁽¹³⁾, но бидејќи по нивен избор се вклучени во ДК, овие земји-членки остануваат обврзани со ДК ⁽¹⁴⁾.

Табела 1: Усвојување на ДК и нејзините измени од страна на Данска, Ирска и Обединетото Кралство

	ДК	ДК (изменета)
Данска	✗	✗
Ирска	✓	✗
Обединето Кралство	✓	✗

Не смее да се заборава дека Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) е систем кој постојано се развива и еволуира. Во врска со можниот иден развој, треба да се истакне дека на 6 април 2016 година, Европската комисија ги утврди своите приоритети за идна сеопфатна структурна реформа на ЗЕСА ⁽¹⁵⁾. Иако е постигнат значаен напредок во развојот на ЗЕСА, Комисијата забележа структурни слабости и недостатоци во моделот и спроведувањето на ЗЕСА. Меѓу другото, Комисијата истакна дека и понатаму постојат забележливи разлики меѓу земјите-членки во однос на видот на постапки што се применуваат, условите за прифат што им се обезбедуваат на барателите, стапките на признавање и во однос на статусот што им се дава на корисниците на меѓународна заштита. Според ставот на Комисијата, овие разлики придонесуваат за секундарни движења и „пазарување за азил“, создаваат фактори на привлекување, и на крај доведуваат до нерамномерна распределба меѓу земјите-членки на одговорноста за нудење заштита на оние на коишто им е потребна ⁽¹⁶⁾. На 4 мај и на 13 јули 2016 година, Комисијата продолжи да објавува предлози за реформирање на шест законодавни инструменти, меѓу кои и ДК (изменета) ⁽¹⁷⁾.

Со еден од предлозите на Комисијата од 13 јули 2016 година се бара да се замени ДК (изменета) со Регулатива ⁽¹⁸⁾, бидејќи за разлика од директивите, регулативите се директно применливи и затоа оваа промена веројатно би придонела кон поголема конвергентност во примената на одредбите ⁽¹⁹⁾. Во самиот предлог е појаснето зошто Комисијата смета дека е потребно ова. Се наведува дека иако ДК (изменета) придонела за постигнување одредено ниво на приближување на националните правила, стапките на признавање и понатаму се различни меѓу земјите-членки и постои недостиг од конвергентност во однос на одлуките за видот на статусот на заштита што го доделува секоја земја-членка. Исто така, постојат значајни разлики меѓу политиките на земјите-членки во врска со времетраењето на дозволите за престој што им се даваат на корисниците на меѓународна заштита, како и нивниот пристап до одредени права. Покрај тоа, Комисијата смета дека сегашните одредби за престанок на статусот не се применуваат систематски во

⁽¹²⁾ Протокол бр. 22 за позицијата на Данска, додаден како анекс кон ДФЕУ во [2012] ОЈ С 326/299.

⁽¹³⁾ Протокол бр. 21 за позицијата на Обединетото Кралство и Ирска во врска со областа на слобода, безбедност и правда, додаден како анекс кон ДФЕУ во [2012] ОЈ С 326/295.

⁽¹⁴⁾ Воведни одредби (38) и (39) ДК. Видете исто така S. Пирс (Peers), „Ревидираната Директива за статус на бегалец и статус на сопсидијарна заштита“, Statewatch, 2011, стр. 2 – 3.

⁽¹⁵⁾ Европска комисија, Комуникација од Европската комисија до Европскиот парламент и Советот, во насока на реформирање на Заедничкиот европски систем за азил и унапредување на правните патишта до Европа, 6 април 2016 г. COM(2016) 197 final.

⁽¹⁶⁾ Европска комисија, Предлог за Регулатива на Европскиот парламент и на Советот за стандарди за квалификување на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита, за единствен статус за бегалците или за лицата што ги исполнуваат условите за супсидијарна заштита, како и за содржината на доделената заштита, со која се прават измени на Директивата на Советот 2003/109/ЕС од 25 ноември 2003 за статусот на лицата со државјанство од трета земја кои се долгорочни жители, 13 јули 2016 г., COM(2016) 466 final (Предлог за Регулатива за квалификување).

⁽¹⁷⁾ Видете http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_en.htm.

⁽¹⁸⁾ Европска комисија, Предлог за Регулатива за квалификување, op. cit., fn. 16.

⁽¹⁹⁾ Видете ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) за судови и трибунали - Судска анализа*, op. cit., fn. 3, стр. 66 и 67.

пракса. На крајот, се наведува дека некои од правилата во ДК (изменета), коишто обезбедуваат заеднички критериуми за квалификување за меѓународна заштита, се изборни (на пример, член 4(1) за должноста на барателот да го поткрепи барањето; член 5(3) за потребите од меѓународна заштита *sur place*; и член 8 за внатрешна заштита) и им овозможуваат на земјите-членки голем степен на дискреција. Како резултат на тоа, Комисијата смета дека е потребна поголема конвергентност за да се обезбеди еднакво постапување кон барателите во рамки на ЕУ, а со тоа и да се обесхрабри движењето на барателите во земјите-членки за кои постои мислење дека обезбедуваат повисоки стандарди на меѓународна заштита. Покрај тоа, многу од предложените промени се дадени како реакција на одлуките на Судот на правдата на ЕУ (СПЕУ) ⁽²⁰⁾. Во предложениот член 10(3) се појаснува дека надлежниот орган што одлучува не може разумно да очекува барателот да се однесува дискретно или да се воздржува од одредени обичаи, кога се тие дел од неговиот/нејзиниот идентитет, со цел да го избегне ризикот од прогон во својата земја на потекло.

Предлогот да се замени ДК (изменета) со Регулатива и предложените амандмани содржани во истата, сега ќе подлежат на проверки и преговори во рамки на Советот и Европскиот парламент. Учество на Обединетото Кралство, Ирска и Данска во аранжманите наведени во предлогот на Комисијата за отповикување на ДК (изменета) ќе се утврди во текот на преговорите, во согласност со Протоколите споменати погоре ⁽²¹⁾; а кога станува збор за Обединетото Кралство, исто така во врска со преговорите за нејзиното повлекување од ЕУ. Во моментот на подготовка на документот, не се познати прецизни рокови за новата Регулатива. Затоа, читателот едноставно треба да биде свесен дека, во одреден момент во иднина, постои можност ДК (изменета) којашто е предмет на оваа Судска анализа, да биде отповикана и заменета со Регулатива со одредени изменети и дополнети одредби.

⁽²⁰⁾ На пример, предложениот член 10(3) појаснува дека надлежниот орган што одлучува не може разумно да очекува барателот да се однесува дискретно или да се воздржува од одредени обичаи, кога се тие дел од неговиот/нејзиниот идентитет, со цел да ја избегне опасноста од прогон во својата земја на потекло; СПЕУ, пресуда од 7 ноември 2013 г., здружени случаи C199/12 до C201/12, *Minister voor Immigratie en Asiel v X and Y, and Z v Minister voor Immigratie en Asiel*, EU:C:2013:720.

⁽²¹⁾ Видете ги фуснотите 12 и 13 погоре.

Структура и делокруг

Дефиницијата за „меѓународна заштита“ како што е наведена во член 2(а) од ДК (изменета) ги опфаќа и статусот на бегалец и статусот на супсидијарна заштита. ДК (изменета) се состои од **две компоненти**: одредби за **квалификување за меѓународна заштита** од Поглавјата II до VI и одредби за **содржината на меѓународната заштита** во Поглавјето VII (воведна одредба (12) ДК (изменета)) (видете Табела 2 подолу).

Во оваа Судска анализа исклучиво се разгледува квалификувањето за меѓународна заштита. Одделно се анализираат условите за квалификување за статус на бегалец и за статус на супсидијарна заштита. Затоа анализата се состои од два дела:

- **Дел 1:** Заштита на бегалец (стр. 22-104), во кој се опфатени критериумите за статус на бегалец; и
- **Дел 2:** Супсидијарна заштита (стр. 105-127), во кој се анализираат критериумите за статус на супсидијарна заштита, доколку се разликуваат од критериумите за статус на бегалец.

Оваа судска анализа не разработува теми во врска со процена на докази и кредибилитет, ниту пак прашања поврзани со обврската на барателот да го поткрепи барањето за меѓународна заштита, бидејќи тие ќе бидат елаборирани во друга Судска анализа од овој серијал⁽²²⁾. Понатаму, оваа Судска анализа ги опфаќа само елементите од ДК (изменета) што се релевантни за вклучување. Не ги опфаќа клаузулите што се поврзани со престанок на меѓународната заштита. Тие се елаборирани во засебни Судски анализи, како дел од Серијалот за професионален развој на ЕАСО⁽²³⁾. Анализата, исто така, не ја опфаќа содржината на меѓународната заштита од Поглавје VII од ДК (изменета), во кое главно се наведени правата и придобивките што ги уживаат корисниците на меѓународна заштита. Гореспоменатите теми ќе бидат предмет на дискусија во оваа Судска анализа само ако е потребно да се наведе упатување до нив заради анализирање на одредбите за вклучување. Во Табела 2 подолу е даден краток преглед на структурата на ДК (изменета) и со **задебелени букви** се нагласени елементите што ќе бидат опфатени во оваа Судска анализа.

Важно е да се спомене дека, иако структурата усвоена за целите на оваа анализа служи како илустрација на само еден можен редослед според кој може да се опфатат елементите на дефинициите за „бегалец“ и „лице подобно за супсидијарна заштита“, таа во голема мера го отсликува редоследот усвоен од Судот на правдата на Европската унија (СПЕУ). Во однос на потребата од разгледување на подобноста за заштита како бегалци пред да се разгледува подобноста за супсидијарна заштита, СПЕУ веќе појасни дека тоа е неопходно, но тој допрва треба да одлучи за давање налог за подетална анализа⁽²⁴⁾. Токму поради оваа причина, се препорачува пристапот кон процена на квалификувањето којшто е усвоен во оваа Судска анализа, но (освен во случаи за кои СПЕУ има донесено одлука) вистинскиот пристап може во многу аспекти да зависи од индивидуалните факти за секој засебен случај. Предложената структура е малку поразлична во графичките прикази на одлуки во **Додаток А** (стр. 128-134), каде што вршителите на прогон и недостигот од заштита од прогон се земаат предвид пред да се согледа врска помеѓу делото на прогон или отсуството на заштита и една или повеќе причини за прогон.

⁽²²⁾ Видете ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) – Судска анализа*, претстои.

⁽²³⁾ Видете ЕАСО, *Исклучување: Членовите 12 и 17 од Директивата за квалификување (2011/95/EУ) – Судска анализа*, 2016; и ЕАСО, *Престанок на меѓународната заштита – Судска Анализа*, следи.

⁽²⁴⁾ Видете СПЕУ, пресуда од 8 мај 2014 г., случај C-604/12, ХН против Министер за правда, еднаквост и реформа на правото, Ирска, Јавен правобранител (*HN v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General*), ЕУ:С:2014:302, ставови 29 – 35. СПЕУ објасни дека „барање за супсидијарна заштита, во принцип, не би требало да се разгледува пред надлежните власти да донесат заклучок дека лицето што бара меѓународна заштита не се квалификува за добивање статус на бегалец.“

Табела 2: Структура на ДК (изменета) и делокруг на оваа Судска анализа

Оваа Судска анализа ги третира членовите што се нагласени со задебелени букви.

Поглавје I: Општи одредби	Член 1: Цел Член 2: Дефиниции Член 3: Поповолни стандарди
Поглавје II: Процена на барања за меѓународна заштита	Член 4: Процена на факти и околности Член 4(4): Претходен прогон или сериозна повреда Член 5: Потребни за меѓународна заштита <i>sur place</i> Член 6: Вршители на прогон или сериозна повреда Член 7: Даватели на заштита Член 8: Внатрешна заштита
Поглавје III: Квалификување за добивање статус на бегалец	Член 9: Дејства на прогон Член 10: Причини за прогон Член 11: Престанок Член 12: Исклучување
Поглавје IV: Статус на бегалец	Член 13: Доделување статус на бегалец Член 14: Повлекување, завршување или одбивање да се обнови статусот на бегалец
Поглавје V: Квалификување за супсидијарна заштита	Член 15: Сериозна повреда Член 16: Престанок Член 17: Исклучување
Поглавје VI: Статус на супсидијарна заштита	Член 18: Доделување статус на супсидијарна заштита Член 19: Повлекување, завршување или одбивање да се обнови статусот на супсидијарна заштита
Поглавје VII: Содржина на меѓународната заштита	Член 20: Општи правила Член 21: Заштита од <i>враќање</i> Член 22: Информации Член 23: Одржување на семејно единство Член 24: Дозволи за престој Член 25: Патна исправа Член 26: Пристап до вработување Член 27: Пристап до образование Член 28: Пристап до постапки за признавање на квалификации Член 29: Социјална заштита Член 30: Здравствена заштита Член 31: Малолетни лица без придружба Член 32: Пристап до сместување Член 33: Слобода на движење во рамки на земјата-членка Член 34: Пристап до институции за интеграција Член 35: Репатријација
Поглавје VIII: Административна соработка	Член 36: Соработка Член 37: Персонал
Поглавје IX: Завршни одредби	Член 38: Извештаи Член 39: Транспонирање Член 40: Повлекување Член 41: Стапување на сила

Толкување на ДК (изменета)

Како инструмент востановен согласно примарното право на ЕУ (член 78(1) ДФЕУ), прашањето на правилно толкување на ДК (изменета) е првенствено должност на Судот на правдата на Европската унија (СПЕУ) и пресудите на СПЕУ се обврзувачки за сите земји-членки. Во преседентното право, СПЕУ јасно наведува дека ДК – и според тоа ДК (изменета) – „мора да се толкува во однос на нејзината општа структура и цел и на начин конзистентен со [Конвенцијата за бегалци] и другите релевантни договори што се наведени во член 78(1) од ДФЕУ“⁽²⁵⁾. Во однос на релевантноста на Конвенцијата за бегалци за толкувањето на ДК (изменета), СПЕУ, во неодамнешната пресуда за случајот за *Alo and Osso*⁽²⁶⁾ вели дека Воведните одредби (4), (23) и (24) од ДК (изменета) јасно укажуваат дека Конвенцијата за бегалци претставува основа на меѓународниот правен режим за заштита на бегалците. Судот нагласува дека одредбите во Директивата за утврдување на тоа кој се квалификува за статус на бегалец и за содржината на тој статус се усвоени како насока за надлежните власти на земјите-членки во применувањето на Конвенцијата врз основа на заеднички концепти и критериуми⁽²⁷⁾. Покрај тоа, СПЕУ смета дека:

Во основа, [согледувањата за релевантноста на Конвенцијата за бегалци за толкување на ДК (изменета) се] релевантни само во однос на условите за утврдување на тоа кој се квалификува за статус на бегалец и за содржината на тој статус, бидејќи системот што се востановува со конвенцијата се однесува само на бегалци, а не и на корисници на статус на супсидијарна заштита, чијашто цел, како што е очигледно од Воведните одредби 6 и 33 од Директивата 2011/95, е да биде комплементарен и да ја надополни заштитата на бегалците која е опфатена со Конвенцијата [...]. Сепак, во Воведните одредби 8, 9 и 39 од Директивата 2011/95 се наведува дека законодавното тело на ЕУ, како одговор на барањето во Стокхолмската програма, имало за цел да утврди единствен статус за сите корисници на меѓународна заштита и дека, соодветно на тоа, одлучило на корисниците на супсидијарна заштита да им ги обезбеди истите права и придобивки што ги имаат бегалците, со исклучок на дерогациите што се неопходни и објективно оправдани. Така, Поглавје VII од Директивата 2011/95 коешто се однесува на содржината на меѓународната заштита, согласно член 20(2) треба да се применува и за бегалците и за корисниците на статус на супсидијарна заштита, освен ако не е поинаку наведено⁽²⁸⁾.

Соодветно на тоа, во делот на одредбите за меѓународна заштита, упатување кон Конвенцијата за бегалци може да се направи и во однос на бегалците и во однос на лицата квалификувани за супсидијарна заштита. Ова исто така се гледа и во примената на овие согледувања во сегашните случаи на СПЕУ коишто се однесуваат на условите за престој поврзани со дозволите за престој на две лица државјани на Сирија, на коишто им беше доделен статус на супсидијарна заштита, при што СПЕУ го наведува следното:

И покрај тоа што одредени членови во Поглавје VII содржат спротивни наводи, тоа не е случај и со член 33 од Директивата 2011/95. Поточно, „слободата на движење“ што е предвидена со тој член се утврдува за „корисниците на меѓународна заштита“, што значи дека бегалците и корисниците на супсидијарна заштита подлежат на исти правила во овој контекст. Член 26 од Женевската конвенција, со кој на бегалците им се гарантира правото на слобода на движење, јасно укажува дека таквата слобода не го вклучува само правото на слободно движење на територијата на државата во која е доделен статусот на бегалец, туку исто така и правото бегалците да го избираат своето место на престој на таа територија. Ништо не укажува дека законодавството на ЕУ одлучило да го вклучи само првото од овие права во Директивата 2011/95, но не и второто⁽²⁹⁾.

⁽²⁵⁾ Видете, на пр., СПЕУ, пресуди *X, Y и Z*, op. cit., fn. 20, став 40; СПЕУ, пресуда од 19 декември 2012 г., случај C-364/11, *El Kott and Others v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, EU:C:2012:826, став 43; и СПЕУ, пресуда од 1 март 2016 г., споени случаи C-443/14 и C-444/14, *Kreis Warendorf v Ibrahim Alo and Amira Osso v Region Hannover*, EU:C:2016:127, став 29. Релевантноста на Конвенцијата за бегалци дополнително е елаборирана од страна на ЕАКО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали - Судска анализа*, op. cit. fn. 3, Дел 3.1., стр. 61 – 63.

⁽²⁶⁾ СПЕУ, Пресуда за случајот *Alo and Osso*, op. cit. fn. 25.

⁽²⁷⁾ *Ibid.*, став 28.

⁽²⁸⁾ *Ibid.*, ставови 31 – 33.

⁽²⁹⁾ *Ibid.*, ставови 34 и 35.

При толкување на ДК (изменета), „судија од ЕУ“⁽³⁰⁾ мора да го земе предвид примарното право на ЕУ, вклучително и Повелбата за фундаменталните права на Европската Унија (Повелба на ЕУ)⁽³¹⁾ и „другите релевантни договори“ споменати во член 78(1) од ДФЕУ. Ова прашање е подетално разработено во *Вовед во ЗЕСА за судови и трибунали – Судска анализа*⁽³²⁾, но според СПЕУ, толкувањето на ДК мора да биде конзистентно со правата признаени во Повелбата на ЕУ⁽³³⁾. Во воведната одредба (16) исто така се нагласува дека ДК (изменета) „ги почитува основните права и се придржува кон принципите признаени во [Повелбата на ЕУ]“⁽³⁴⁾. Според нејзината преамбула, Повелбата на ЕУ „ги реafirмира [...] правата што произлегуваат од уставните традиции и меѓународните обврски што се заеднички за земјите-членки, [ЕКЧП], социјалните повелби усвоени од страна на [Унијата] и од Советот на Европа и преседентното право на [СПЕУ] и на Европскиот суд за човекови права [ЕСЧП]“.

Член 78(1) од ДФЕУ не дефинира „други релевантни договори“ така што СПЕУ допрва треба да ги дефинира компонентите. Може да бидат вклучени договорите идентификувани во член 9 и во Воведните одредби (17), (18), (31) и (34), како и други договори за кои е заклучено дека се релевантни за толкувањето на Конвенцијата за бегалци. Во Табела 3 подолу е дадена можна (нецелосна) листа; оние што се споменати во ДК (изменета) се нагласени со сина боја.

Табела 3: „Други релевантни договори“ кои се важни за толкување на ДК (изменета)

1	Повелба на Обединетите Нации, 1945 г. ⁽³⁵⁾
2	Европска конвенција за заштита на човековите права и основните слободи (ЕКЧП), 1950 г. ⁽³⁶⁾
3	Конвенција за лица без државјанство, 1954 г. ⁽³⁷⁾
4	Меѓународен пакт за граѓанските и политичките права (МПГПП), 1966 г. ⁽³⁸⁾
5	Меѓународна конвенција за елиминирање на сите форми на расна дискриминација, 1966 г. ⁽³⁹⁾
6	Конвенција за елиминирање на сите форми на дискриминација врз жените, 1979 г. ⁽⁴⁰⁾
7	Конвенција против тортура и други сурови, нечовечки или понижувачки казни и постапки, (Конвенција против измачување), 1984 г. ⁽⁴¹⁾
8	Конвенција на Обединетите Нации за правата на детето, 1989 г. ⁽⁴²⁾
9	Римски статут на Меѓународниот кривичен суд, 1998 г. ⁽⁴³⁾
10	Конвенција за правата на лицата со попреченост, 2006 г. ⁽⁴⁴⁾

⁽³⁰⁾ Кога од националните судови или трибунали се бара да ги толкуваат одредбите од правото на ЕУ, од националниот судија се бара да делува како „судија од ЕУ“, како што се објаснува во ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали - Судска анализа*, ор. cit., fn. 3, стр. 61.

⁽³¹⁾ Повелба за фундаменталните права на Европската Унија од 18 декември 2000 г., како што е усвоена во 2007 г. [2012] ОЈ С 326/391 (стапување на сила: 1 декември 2009 г.).

⁽³²⁾ Видете ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) за судови и трибунали - Судска анализа*, ор. cit., fn. 3, Дел 2.1.3, стр. 28 – 32.

⁽³³⁾ Видете СПЕУ, пресуда од 5 септември 2012 г., Голем судски совет, споени случаи C-71/11 и C-99/11, *Bundesrepublik Deutschland v Y and Z*, EU:C:2012:518, став 48; СПЕУ, *El Kott and Others*, ор. cit., fn. 25, став 43; и СПЕУ, *Пресуда за случајот Alo and Osso*, ор. cit. fn. 25, став 29.

⁽³⁴⁾ Во Воведната одредба (16) исто така се забележува дека ДК (изменета) „[о]собено [...] настојува да осигури целосно почитување на достоинството и на правото на азил на барателите на азил и членовите на семејството што ги придружуваат, како и унапредување на примената на ;леновите 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 и 35 од таа Повелба, и затоа треба така и да се спроведува.“

⁽³⁵⁾ 1 UNTS 16, 26 јуни 1945 г. (стапување на сила: 24 октомври 1945 г.).

⁽³⁶⁾ 213 UNTS 222, ETS бр. 005, 4 ноември 1950 г. (стапување на сила: 3 септември 1953 г.).

⁽³⁷⁾ 360 UNTS 117, 28 септември 1954 г. (стапување на сила: 6 јуни 1960 г.).

⁽³⁸⁾ 999 UNTS 171, 16 декември 1966 г. (стапување на сила: 23 март 1976 г.).

⁽³⁹⁾ 660 UNTS 195, 7 март 1966 г. (стапување на сила: 4 јануари 1969 г.).

⁽⁴⁰⁾ 1249 UNTS 13, 18 декември 1979 г. (стапување на сила: 3 септември 1981 г.).

⁽⁴¹⁾ 1465 UNTS 85, 10 декември 1984 г. (стапување на сила: 26 јуни 1987 г.).

⁽⁴²⁾ 155 UNTS 3, 20 ноември 1989 г. (стапување на сила: 2 септември 1990 г.).

⁽⁴³⁾ 2187 UNTS 3, 17 јули 1998 г. (стапување на сила: 1 јули 2002 г.). ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали - Судска анализа* (ор. cit., fn. 3, Дел 3.4, стр. 70 – 80) елаборира за обврските што произлегуваат од меѓународното право за човекови права и за важноста на меѓународните договори за човекови права во однос на толкувањето на секундарната законска регулатива што е содржана во ЗЕСА.

⁽⁴⁴⁾ 2187 UNTS 3, 17 јули 1998 г. (стапување на сила: 1 јули 2002 г.).

Врската меѓу правото на ЕУ и судската пракса на ЕКЧП ⁽⁴⁵⁾ е подетално разработена во *Вовед во ЗЕСА за судови и трибунали – Судска анализа* ⁽⁴⁶⁾, но тука особено треба да се истакнат три работи.

Прво, СПЕУ наведува дека текстовите што го сочинуваат ЗЕСА укажуваат дека тој бил востановен во контекст што ја поддржува претпоставката дека сите земји-членки ги почитуваат фундаменталните права. Тука се вбројуваат правата засновани на Конвенцијата за бегалци и нејзините протоколи и на ЕКЧП. ⁽⁴⁷⁾ Кога станува збор за фундаменталните права како што се наведени во Повелбата на ЕУ, тие се дел од примарното право на ЕУ. Меѓутоа, член 52(3) од Повелбата на ЕУ ги спречува институциите и органите на ЕУ и земјите-членки да ја намалат заштитата што ја обезбедува ЕКЧП, во случаи кога одредбите од Повелбата на ЕУ и ЕКЧП кореспондираат едни со други, иако, ова „не смее да спречи правото на ЕУ да обезбеди поопширна заштита.“

Второ, како што е наведено во *Воведот во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа* ⁽⁴⁸⁾, ЕКЧП има одредена толковна релевантност во контекст на дефинирање на прогонот. Член 9(1)(а) од ДК (изменета) содржи директно упатување до член 15(2) од ЕКЧП во врска со правата од кои не може да има дерогирање (видете [Дел 1.4.1.3](#) подолу, стр. 30-36), и дефиницијата наведена во член 15(б) од ДК (изменета) за еден вид сериозна повреда како „измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување на барателот во земјата на потекло“ тесно кореспондира со формулацијата во член 3 од ЕКЧП (видете [Дел 2.4.3](#) подолу, стр. 112-117).

Трето, со парнична постапка пред СПЕУ за квалификување за супсидијарна заштита може да се покренат прашања за коишто постои соодветно преседентно право на ЕСЧП во врска со Членовите 2, 3, 4(1) и 7 од ЕКЧП ⁽⁴⁹⁾.

Покрај директните упатувања во членовите 9 и 15 од ДК (изменета) на ЕКЧП или на правата што кореспондираат со правата утврдени со ЕКЧП, значајноста на принципите на ЕКЧП поверојатно произлегува од нивната релевантност за толкувањето на основните права наведени во Повелбата на ЕУ, како извор на инспирација за основните права признаени со европското право.

Покрај ЕКЧП и судската пракса на ЕСЧП како извори на толкување на специфичните аспекти идентификувани погоре, огромната важност на постоење „хоризонтален судски дијалог“ во однос на толкувањето на правото на ЕУ е нагласена во *Вовед во ЗЕСА за судови и трибунали – Судска анализа* ⁽⁵⁰⁾. За членовите на судовите и трибуналите коишто имаат задача да дејствуваат како „судии на ЕУ“ и да ги толкуваат одредбите од ДК (изменета), значајно може да биде националното преседентно право на земјите-членки, особено ако толкувањето на одредена одредба сè уште не е појаснето од страна на СПЕУ. Во тој контекст, тоа има релевантност којашто ја нема ЕСЧП затоа што националните судови и трибунали го толкуваат правото на ЕУ, додека пак ЕСЧП го толкува само правото на ЕКЧП. Националното преседентно право на другите земји-членки исто така може да послужи како пример за тоа како да се протолкува одредена пресуда на СПЕУ во однос на конкретен случај. Меѓутоа, кога се поставува прашање во врска со толкувањето на ДК (изменета) пред кој било суд или трибунал во земја-членка, тој суд или трибунал може да побара од СПЕУ да донесе одлука во тој поглед, доколку смета дека одлуката по тоа прашање е неопходна за да може да се донесе пресуда. Ако не постои правосуден лек во согласност со националното право против одлука на тој суд или трибунал, тој мора да го упати предметот до СПЕУ ⁽⁵¹⁾.

Толкувањето на законските одредби на ЗЕСА, како и улогата на СПЕУ и на националните судови и трибунали се подетално анализирани во *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа* ⁽⁵²⁾.

⁽⁴⁵⁾ На пример, видете во СПЕУ, пресуда од 17 февруари 2009 г., случај C-465/07, *Meki Elgafaji and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie*, EU:C:2009:94, став 28; и СПЕУ, пресуда од 18 декември 2014 г., Голем судски совет, случај C-542/13, *Mohamed M'Badj v Etat belge*, EU:C:2014:2452, став 40.

⁽⁴⁶⁾ ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа*, op. cit., fn. 3, Дел 3.4.1., стр. 71 – 75.

⁽⁴⁷⁾ СПЕУ, пресуда од 21 декември 2011 г., Голем судски совет, споени случаи C-411/10 и C-493/10, НС против државниот секретар за внатрешни работи и МЕ и други против Комесар за барања за бегалци, Министер за правда, еднаквост и реформа на правото (*NS v Secretary of State for the Home Department and ME and Others v Refugee Applications Commissioner, Minister for Justice, Equality and Law Reform*), EU:C:2011:865, став 78.

⁽⁴⁸⁾ ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа*, op. cit., fn. 3, Дел 3.4.1, стр. 71 – 75.

⁽⁴⁹⁾ Видете, на пр., СПЕУ, пресуда НС и МЕ, op. cit., fn. 47, ставови 88 и 112; и СПЕУ, Пресуда за случајот *Elgafaji*, op. cit. fn. 45, ставови 28 и 44. ЕСЧП, пак, може да треба да проценува до кој степен е супсидијарната заштита споредлива со заштитата согласно член 3 од ЕКЧП: видете, на пр. Европски суд за човекови права (ЕСЧП), пресуда од 28 јуни 2011, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, барања број 8319/07 и 11449/07, ставови 225 и 226.

⁽⁵⁰⁾ ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа*, op. cit., fn. 3, Дел 3.6, стр. 84 – 89.

⁽⁵¹⁾ член 267 ДФЕУ.

⁽⁵²⁾ ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа*, op. cit., fn. 3, Дел 3, стр. 61 – 89.

Најдобар интерес на детето

Принципот на најдобар интерес на детето е општ принцип на (меѓународното право и) правото на ЕУ (член 24(2) од Повелбата на ЕУ), којшто е внесен во ДК (изменета): воведна одредба (18), последна реченица од воведната одредба (27), воведна одредба (28), член 20(5) и член 31 од ДК (изменета). Не треба да постои сомнеж дека во случај на барател кој е дете, принципот на најдобар интерес на детето мора да има приоритет при разгледување на критериумите за подобност за меѓународна заштита. Принципот исто така е релевантен за толкување и примена на процедуралните правила и стандарди. За повеќе информации за овој принцип, видете во Деловите 1.4.2.6.2 (стр. 44) и 1.5.2.4.2 (стр. 52).

Барање за меѓународна заштита

Член 2(ж) од ДК (изменета) го дефинира „барањето за меѓународна заштита“ како:

[А] барање за заштита од земја-членка, од државјанин на трета земја или лице без државјанство, за кој може да се разбере дека бара статус на бегалец или статус на супсидијарна заштита, а не бара експлицитно друг вид заштита надвор од делокругот на оваа Директива, за што може да се поднесе засебно барање.

Оваа дефиниција, заедно со дефиницијата за „барател“ во член 2(з), јасно наведува дека барател значи државјанин на трета земја или лице без државјанство. Ова е елаборирано во Дел 1.3 подолу (стр. 23).

Согласно член 2(а) од ДК (изменета), **меѓународна заштита може да значи само статус на бегалец и статус на супсидијарна заштита, како што се дефинирани во Членовите 2(д) и (е) од ДК (изменета)**. Барање за кој било од овие два статуса претставува барање за меѓународна заштита, како што е наведено во член 2(ж) од ДК (изменета). Во врска со супсидијарната заштита, употребата на терминот „супсидијарна“ и формулацијата на член 2(ф) од ДК (изменета) (кој наведува дека лице подобно за супсидијарна заштита значи лице „кое не се квалификува како бегалец“) укажуваат дека статусот на супсидијарна заштита е наменет за државјани на трета земја или лица без државјанство коишто не се квалификуваат за статус на бегалци⁽⁵³⁾. Во *HN*, СПЕУ елаборира дека „барање за супсидијарна заштита, во принцип, не би требало да се разгледува пред надлежните власти да донесат заклучок дека лицето што бара меѓународна заштита не се квалификува за добивање статус на бегалец“⁽⁵⁴⁾. Покрај тоа, СПЕУ истакнува дека, со оглед на тоа дека барателите на меѓународна заштита може да не се „во позиција да ја утврдат заштитата што може да се примени за нивното барање“⁽⁵⁵⁾, надлежните органи на земјите-членки имаат обврска „да го утврдат статусот што е најсоодветен за ситуацијата во која се наоѓа барателот“⁽⁵⁶⁾. Барателот е тој што го прави барањето, но потоа надлежните власти во земјите-членки се тие што одлучуваат дали тој/таа ги исполнува барањата за добивање статус на бегалец или, доколку не ги исполнува тие барања, тогаш за добивање статус на супсидијарна заштита.

Во член 3(1) од изменетата Директива за постапки за азил 2013/32/ЕУ⁽⁵⁷⁾ (ДПА (изменета)) се дефинира **територијалниот опфат**⁽⁵⁸⁾ на барањето за меѓународна заштита: барање мора да се поднесе „на територијата, вклучително и на границата, во територијалните води или во транзитните зони на земјите-членки“⁽⁵⁹⁾. ДПА (изменета) не се однесува на барања за дипломатски или територијален азил што се поднесуваат во претставништвата на земјите-членки (член 3(2) ДПА (изменета)). СПЕУ допрва треба да се

⁽⁵³⁾ СПЕУ, *Пресуда за случајот HN*, оп. cit. fn. 24, ставови 29 и 30. Видете исто така Воведна одредба (33).

⁽⁵⁴⁾ СПЕУ, *Пресуда за случајот HN*, оп. cit. fn. 24, став 35.

⁽⁵⁵⁾ *Ibid.*, став 34.

⁽⁵⁶⁾ *Ibid.*

⁽⁵⁷⁾ Директива 2013/32/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 26 јуни 2013 г. за заедничките постапки за доделување и повлекување на меѓународна заштита (изменета верзија) [2013] OJ L 180/60.

⁽⁵⁸⁾ Темелно разгледување на територијалниот опфат на барањата за меѓународна заштита ќе биде дадено во ЕАКО, *Пристап до постапки со кои се уредува меѓународната заштита и принципот на невраќање - Судска анализа (Access to Procedures governing International Protection and the Non-Refoulement Principle - A Judicial Analysis)*, претстои.

⁽⁵⁹⁾ Треба да се напомене дека во случајот *Hirsi Jamaa*, мислењето на ЕСЧП е дека враќањето на мигрантите во Либија, откако биле пресретнати од италијанските власти во морските води, без да им се обезбеди пристап до постапка за разгледување на нивното барање за невраќање, претставува прекршување, меѓу другото, на членовите 3 и 13 од ЕКЧП. Според ЕСЧП, „во периодот меѓу качувањето на бродовите на италијанските вооружени сили и нивното предавање на либиските власти, [...] мигрантите биле под континуирана de jure и de facto контрола од страна на италијанските власти“, па затоа, ЕСЧП смета дека Италија ја спроведувала својата надлежност екстериторијално, во рамките на значењето на член 1 од ЕКЧП (пресуда од 23 февруари 2012 г., *Hirsi Jamaa and Others v Italy*, барање бр. 27765/09, став 81). За повеќе информации, исто така видете ЕСЧП, пресуда од 21 октомври 2014 г., *Sharifi et autres c Italie et Grèce*, барање бр. 16643/09, ставови 210 – 212, во која ЕСЧП исто така смета дека со пресретнувањето на мигрантите на море, меѓу другото, се прекршуваат Членовите 3 и 13 од ЕКЧП.

произнесе по ова прашање, но можно толкување на оваа дефиниција за територијален опфат е дека се применува само за целите на ДК (изменета) ⁽⁶⁰⁾.

Поповолни стандарди (член 3)

Во член 3 од ДК (изменета) се предвидува дека:

Земјите-членки можат да воведат или да задржат поповолни стандарди за утврдување на тоа кој се квалификува за статус на бегалец или пак за супсидијарна заштита, како и за утврдување на содржината на меѓународната заштита, сè додека тие стандарди се компатибилни со оваа Директива.

Оваа одредба се однесува само на ситуации во кои барател бара меѓународна заштита врз основа на фактот дека тој/таа е бегалец согласно значењето на член 2(г) од ДК (изменета) или дека тој/таа е подобен за супсидијарна заштита (воведна одредба (14) од ДК (изменета)). Барателите на азил на кои им е доделена заштита врз **дискрециона основа** поради сочувство или хуманитарни побуди се надвор од делокругот на ДК (воведна одредба (9)) и ДК (изменета) (воведна одредба (15)), како што одлучи СПЕУ во пресудите *B and D* ⁽⁶¹⁾ и *M'Vodj* ⁽⁶²⁾.

Во пресудата *B and D*, СПЕУ одлучуваше по прелиминарното прашање дали член 3 од ДК мора да се толкува како ограничување што ѝ се наметнува на земја-членка (во тој случај Германија) да признае дека лице на кое му е исклучена можноста да добие статус на бегалец согласно клаузулата за исклучување во ДК, има право на азил согласно нејзиното уставно право. СПЕУ појаснува дека, „во контекст на целта врз која се темели исклучувањето [во ДК], а тоа е да се одржи кредибилитетот на системот на заштита што се обезбедува [со ДК] во согласност со [Конвенцијата за бегалци]“, одредбата со која му се доделува статус на бегалец на такво лице би била некомпатибилна со ДК ⁽⁶³⁾. Меѓутоа, СПЕУ потврдува дека давањето „друг вид заштита“, надвор од делокругот на Директивата, на лице на кое му е исклучена можноста за добивање статус на бегалец, не е попречено со ДК, под услов оваа **заштита да се разликува** од статусот на бегалец или статусот на супсидијарна заштита ⁽⁶⁴⁾.

Случајот *M'Vodj* ⁽⁶⁵⁾ се однесува на лице со државјанство од трета земја чиешто барање за меѓународна заштита било одбиено, но му било доделена дозвола да престојува на територијата на земјата-членка во согласност со домашната законска регулатива, бидејќи било болно од болест којашто претставувала реална опасност по неговиот живот или физичкиот интегритет, а во неговата земја на потекло немало достапно соодветно медицинско лекување. Прашањето пред СПЕУ е дали ова лице има право на социјална заштита и здравствена заштита согласно ДК. СПЕУ наведува дека сериозна повреда, како што е дефинирана во член 15 од ДК, не опфаќа ситуација во која нечовечко или понижувачко постапување, како тоа наведено во домашната законска регулатива, на кое барателот што страда од сериозно заболување би бил подложен ако се врати во неговата/нејзината земја на потекло, е резултат на фактот што не постои соодветно лекување во таа земја, освен доколку таквиот барател е намерно лишен од здравствена заштита ⁽⁶⁶⁾. СПЕУ појаснува дека фразата „сè додека тие стандарди се компатибилни со [ДК]“ во член 3 од ДК, ги попречува земјите-членки да воведат или да задржат одредба со која се доделува супсидијарна заштита во оваа ситуација ⁽⁶⁷⁾. Според СПЕУ, би било спротивно на општата структура и на целите на ДК да се доделува статус на бегалец и статус на супсидијарна заштита на државјани на трети земји во ситуации коишто не се поврзани со начелото за меѓународна заштита ⁽⁶⁸⁾. Затоа, одредба за доделувањето дозвола за престој во оваа ситуација не може да се смета, за целите на член 3, како воведување поповолен стандард за утврдување подобност за супсидијарна заштита ⁽⁶⁹⁾. Покрај тоа, СПЕУ уште еднаш нагласува дека лицата на кои им е доделена дозвола за престој во ваква ситуација, врз дискрециона основа поради сочувство или хуманитарни побуди, се надвор од делокругот на ДК ⁽⁷⁰⁾.

⁽⁶⁰⁾ Покрај член 3, членовите 2(б) и 6 од ДПА (изменета) исто така содржат одредби што се однесуваат на барања за меѓународна заштита.

⁽⁶¹⁾ СПЕУ, пресуда од 9 ноември 2010 г., Голем судски совет, здружени случаи C-57/09 и C-101/09, *Bundesrepublik Deutschland v B and D*, EU:C:2010:661, став 118.

⁽⁶²⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *M'Vodj*, оп. cit. fn. 45, став 46.

⁽⁶³⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *B and D*, оп. cit., fn. 61, став 115.

⁽⁶⁴⁾ *Ibid.*, ставови 113 – 121.

⁽⁶⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *M'Vodj*, оп. cit. fn. 45.

⁽⁶⁶⁾ *Ibid.*, став 41.

⁽⁶⁷⁾ *Ibid.*, став 43.

⁽⁶⁸⁾ *Ibid.*, став 44.

⁽⁶⁹⁾ *Ibid.*, став 45.

⁽⁷⁰⁾ *Ibid.*, став 46.

СПЕУ имаше прилика да ја потврди својата одлука дека барањата за други видови заштита не спаѓаат во делокругот на ДК во случајот *Abdida*; иако пресудата во овој случај всушност се однесуваше на Директивата за враќање 2008/115/ЕУ⁽⁷¹⁾. Случајот *Abdida* се однесуваше на државјанин на трета земја кој ја обжалил одлуката со која беше одбиено неговото барање за дозвола за престој заради медицински причини. Иако тој не аплицирал за меѓународна заштита, едно од прашањата што беа поставени пред СПЕУ беше, дали земјата-членка е обврзана, согласно ДК, со Директивата за постапки за азил 2005/85/ЕУ⁽⁷²⁾ и со Директивата за услови за прифат 2003/9/ЕЗ⁽⁷³⁾, да обезбеди правен лек со суспендирачки ефект во однос на одлуката за одбивање на правото на престој и дали мора да донесе одредба за задоволување на основните потреби на лицето што е државјанин на трета земја, во очекување на одлуката по неговата жалба против таа одлука. СПЕУ истакнува дека барањата поднесени согласно домашната законска регулатива не се барања за меѓународна заштита согласно ДК. Во однос на пресудата во случајот *M'Vodj*, СПЕУ повторува дека:

[Членовите 2(в) и (д), 3 и 15 од ДК (сега Членови 2(г) и (ѓ), 3 и 15 од ДК (изменета))] треба да се толкуваат во насока на тоа дека барањата поднесени согласно домашната законска регулатива не претставуваат барања за меѓународна заштита во рамки на значењето на член 2(е) од таа Директива [сега член 2(ж) од ДК (изменета)]. Оттука произлегува дека ситуацијата на лице со државјанство на трета земја кое поднело такво барање не спаѓа во делокругот на таа Директива, како што е дефинирано во член 1 од истата⁽⁷⁴⁾.

Принципите илустрирани во пресудите за случаите *M'Vodj* и *Abdida* може да се искористат за конструирање рамка за тоа кои видови национална заштита не спаѓаат во делокругот на ДК (изменета). Генерално гледано, за меѓународната заштита опфатена со ДК (изменета) потребно е да постои **вршител на прогон** или **сериозна повреда** (член 6) (видете ги [Деловите 1.6](#) и [2.5](#) подолу, соодветно на стр. 58 и стр. 117). Ова укажува дека, случаите во кои изостанува **вршител на прогон** или **сериозна повреда**, генерално немаат поврзаност со начелото за меѓународна заштита. Затоа, губењето на основните човекови права предизвикано од екстремна сиромаштија, како на пример по катастрофа, не претставува исполнување на барањата на ДК (изменета) за меѓународна заштита. Воедно, давањето статус на национална заштита на државјанин на трета земја којшто во земјата на потекло имал трауматично искуство или инцидент кој воопшто не е поврзан со сегашниот страв од прогон или со сегашната реална опасност од претрпување сериозна повреда, веројатно би претставувало друг вид заштита. Таквиот статус на национална заштита би можел да се смета дека е врз дискрециона основа поради сочувство или хуманитарни причини, но не спаѓа во делокругот на ДК (изменета). Како резултат на тоа, Директивата не е применлива во тие ситуации.

Со овие пресуди на СПЕУ само се даваат примери за ситуации што не спаѓаат во делокругот на ДК (изменета). Останува нејасно кога поповолните стандарди се во делокругот на ДК (изменета), особено кога прашањето се однесува на поповолни правила за барањата за квалификување и за утврдување на подобноста за статус на бегалец или супсидијарна заштита⁽⁷⁵⁾. Во таа смисла, треба да се земе предвид и целта на ДК (изменета), односно, да се воведат заеднички стандарди и повисоко ниво на приближување на правилата за признавање и за содржина на меѓународната заштита. Словенечкиот Управен суд (*Upravno Sodišče*) сметаше дека не би можел да воведо повисоки стандарди за заштита од оние дефинирани во член 9 од ДК (изменета) во однос на дела на прогон затоа што во член 9(1) од ДК (изменета) се користи изразот „мора да биде“. Покрај тоа, ДК (изменета) повеќе не се заснова на минимални стандарди, туку на заеднички стандарди⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷¹⁾ Директивата 2008/115/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот од 16 декември 2008 г. за заедничките стандарди и постапки во земјите-членки за враќање на државјани на трети земји со нелегален престој [2008] OJ L 348/98.

⁽⁷²⁾ Директивата на Советот 2005/85/ЕС од 1 декември 2005 г. за минималните стандарди во постапките во земјите-членки за доделување и повлекување на статус на бегалец [2005] OJ L 326/13.

⁽⁷³⁾ Директивата на Советот 2003/9/ЕС од 27 јануари 2003 г. со која се утврдуваат минималните стандарди за прифат на баратели на азил [2003] OJ L 31/18.

⁽⁷⁴⁾ СПЕУ, пресуда од 18 декември 2014 г., Голем судски совет, случај C-562/13, *Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-la-Neuve v Moussa Abdida*, EU:C:2014:2453, ставови 32 – 33.

⁽⁷⁵⁾ H. Dörig, во K. Hailbronner и D. Thym (eds.), *EU Immigration and Asylum Law: Commentary* (2. издание, C.H. Beck, Hart & Nomos, 2016 г.), стр. 1128 (став 4).

⁽⁷⁶⁾ Управен суд (Република Словенија), пресуда од 8 јануари 2014 г., *Berisha & Pireva*, I U 766/2013, ECLI:SI:UPRS:2014:I.U.766.2013, став 42. Оваа пресуда беше потврдена од Врховниот суд во апелациската постапка.

Дел 1: Заштита на бегалци

1.1 Вовед

Како што е наведено претходно, Дел 1 се однесува на концептот на статус на бегалец. Одредбите во ДК (изменета) за подобноста и за доделувањето статус на бегалец во голема мерка ја отсликуваат Конвенцијата за бегалци. Во однос на Конвенцијата за бегалци, СПЕУ честопати истакнува дека „[Конвенцијата за бегалци] претставува основа на меѓународниот правен режим за заштита на бегалците“ и дека ДК има за цел да им понуди на властите на земјите-членки соодветни насоки за примена на Конвенцијата за бегалци „врз основа на заеднички концепти и критериуми“⁽⁷⁷⁾. Исто така, во Воведните одредби (24) и (25) од ДК (изменета) се наведува дека мора да се воведат „заеднички критериуми“ во врска со признавањето на барателите на азил како бегалци во рамки на значењето на член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци. Ова особено се однесува на „потребите од заштита што произлегуваат *sur place*, изворите на повреда и заштита, внатрешната заштита и прогонот, вклучително и причините за прогон“. Воведната одредба (22) укажува дека Високиот комесаријат за бегалци на Обединетите нации (УНХЦР) може да „обезбеди корисни насоки“ во однос на утврдувањето на статусот на бегалец во согласност со член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци⁽⁷⁸⁾. Улогата на УНХЦР дополнително е објаснета во *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) за судови и трибунали – Судска анализа*⁽⁷⁹⁾.

Барањата за статус на бегалец во ДК (изменета) се предмет на дискусија во следните делови:

- Дел 1.2 (стр. 22): Кој е бегалец?
- Дел 1.3 (стр. 23-26): Персонален и територијален опфат на дефиницијата за бегалци (член 2(г));
- Дел 1.4 (стр. 27-45): Дејства на прогон (член 9);
- Дел 1.5 (стр. 46-57): Причини за прогон (член 10);
- Дел 1.6 (стр. 58-63): Вршители на прогон или сериозна повреда (член 6);
- Дел 1.7 (стр. 63-75): Даватели на заштита од прогон или сериозна повреда (член 7);
- Дел 1.8 (стр. 76-84): Внатрешна заштита во друг дел од земјата на потекло (член 8);
- Дел 1.9 (стр. 84-97): Барање за основан страв од прогон (Членови 2(г), 4(4) и 5); и
- Дел 1.10 (стр. 97-104): Доделување статус на бегалец (член 13).

1.2 Кој е бегалец?

Член 2(г) од ДК (изменета) го дефинира терминот „бегалец“ на следниот начин:

[...] државјанин на трета земја, којшто поради основан страв од прогон од причини поврзани со раса, вера, националност, политичко мислење или припадност на определена општествена група, е надвор од земјата на која е државјанин и не е во можност или, поради таквиот страв, не сака да користи заштита од таа земја, или лице без државјанство, коешто е надвор од земјата на претходен вообичаен престој од истите причини споменати погоре, и не е во можност или, поради наведениот страв, не сака да се врати во таа земја и на кого не се однесува член 12.

⁽⁷⁷⁾ Пр. СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, ор. cit., fn. 20, став 39; и СПЕУ, *Пресуда за случајот Alo and Osso*, ор. cit. fn. 25, став 28. Видете воведна одредба (23) од ДК (изменета).

⁽⁷⁸⁾ Видете исто така СПЕУ, пресуда од 30 мај 2013 г., случај C-528/11, *Zuheyр Freyeh Halaf v Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerski savet*, ЕУ:С:2013:342, став 44, во која мислењето на СПЕУ во однос на публикациите на УНХЦР е дека „треба да се потсети дека документите од УНХЦР се меѓу инструментите што веројатно би им овозможиле на земјите-членки да го проценат функционирањето на системот за азил во земјата-членка наведена како одговорна според [Даблинската регулатива II]“ и дека тие документи „се особено релевантни во таа процена имајќи ја предвид улогата што му е дадена на УНХЦР со [Конвенцијата за бегалци]“.

⁽⁷⁹⁾ ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали – Судска анализа*, ор. cit., fn. 3, Дел 3.1, стр. 62 и 63.

Оваа дефиниција во голема мера соодветствува со дефиницијата на терминот „бегалец“ во член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци ⁽⁸⁰⁾.

1.3 Персонален и територијален опфат

Дефиницијата на терминот „бегалец“ во член 2(г) од ДК (изменета) појаснува дека персоналниот опфат на ДК (изменета) е **ограничен на лица кои се државјани на трета земја или лица без државјанство**, коишто побарале меѓународна заштита, што претставува прво барање за статус на бегалец. Овие ограничувања се предмет на дискусија во Деловите 1.3.1 (стр. 23) и 1.3.2 (стр. 25).

Кога станува збор за територијалниот опфат, ДК (изменета) се однесува на баратели **кои се наоѓаат надвор од земјата чии државјани се**, во случај на државјани на трета земја, или **надвор од земјата на претходен вообичаен престој**, во случај на лица без државјанство. Ова е второто барање за статус на бегалец и е предмет на дискусија во Дел 1.3.3 (стр. 26).

1.3.1 Државјанин на трета земја

Дефинирањето на „бегалец“ како државјанин на трета земја наложува државјаните на земјите-членки на ЕУ – т.е. државјани на Унијата (ЕУ) – да се исклучени од дефиницијата за бегалци согласно ДК (изменета). Исклучувањето на државјаните на земјите-членки на ЕУ произлегува од Протоколот бр. 24 за азил за државјани на земји-членки на Европската Унија (исто така познат како Азнарски протокол), со кој се предвидува дека „земјите-членки се сметаат меѓусебно за безбедни земји на потекло за сите правни и практични цели во однос на прашања поврзани со азил“ (единствен член). Меѓутоа, не може да се исклучи барање согласно Конвенцијата за бегалци, надвор од ЗЕСА, од страна на државјанин на земја-членка. Државјанин на ЕУ кој се плаши од прогон во земјата-членка на која е државјанин и бара заштита од враќање во таа земја-членка, може да бара да му биде признаен статусот на бегалец во друга земја-членка согласно Конвенцијата за бегалци. Иако многу ретко се јавува како релевантно прашање во случаите, со Протоколот е предвидено секое такво барање „да биде земено предвид или да се прогласи за допуштено за разгледување од друга земја-членка“ само во следните четири случаи ⁽⁸¹⁾:

- (а) Доколку земјата-членка чијшто државјанин е барателот, преземе мерки на својата територија што ги дерогираат нејзините обврски согласно ЕКЧП;
- (б) Доколку од страна на Советот е иницирана постапка за суспензија согласно член 7(1) од Договорот за Европска Унија (ДЕУ) ⁽⁸²⁾;
- (в) Доколку Советот усвоил одлука согласно член 7(1) или 7(2) (сериозно и континуирано прекршување на вредностите наведени во член 2 од ДЕУ од страна на земја-членка);
- (г) Доколку земјата-членка до која е доставено барањето одлучи еднострано да го прифати барањето за обработка, при што мора да биде информиран Советот, а барањето да се обработи врз основа на фактот дека е очигледно неосновано. ⁽⁸³⁾

Како што е јасно од територијалното барање дека лицето мора да се наоѓа „надвор од земјата“ на која е државјанин или (ако е без државјанство) надвор од земјата на претходен вообичаен престој (видете подолу во Дел 1.3.3, стр. 26), барателот на меѓународна заштита треба да покаже основан страв од прогон во земјата на која е државјанин е или (ако е без државјанство) во земјата на претходен вообичаен престој.

⁽⁸⁰⁾ Во согласност со член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци и нејзиниот Протокол од 1967 г., терминот „бегалец“ ќе се однесува на секое лице коешто, поради основан страв од прогон од причини поврзани со раса, вера, националност, припадност на определена општествена група или политичко мислење, е надвор од земјата чијшто државјанин е и не е во можност или, поради таквиот страв, не сака да користи заштита од таа земја; или лице коешто нема државјанство и коешто, од истите причини, е надвор од земјата на претходен вообичаен престој и не е во можност или, поради наведениот страв, не сака да се врати во таа земја.

⁽⁸¹⁾ Видете го, на пример, Државниот совет (Франција), пресуда од 30 декември 2009 г., *OFPPA c MC*, барање бр. 305226; и Националниот суд за азил (Франција), пресуда од 30 март 2011 г., *ML*, барање бр. 10013804, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011*, 2012 г., стр. 17 и 18.

⁽⁸²⁾ Договор за Европска Унија (консолидирана верзија како што е изменета со Лисабонскиот договор (стапување на сила: 1 декември 2009 г.)) [2012] ОЈ С 326/13. Ова е сложена и екстремна постапка којашто бара аргументиран предлог, поддржан од една-третина од земјите-членки и мнозинство од четири-петтини од членовите на Советот, со согласност од Европскиот парламент, а во случаи на очигледен ризик од сериозно прекршување на областа на слобода, безбедност и правда согласно член 2 од ДЕУ. Досега не била применета.

⁽⁸³⁾ Единствен член на Протоколот бр. 24. За дополнително разгледување во однос на Протоколот, видете ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали - Судска анализа*, ор. cit., fn. 3, Дел 2.1.4, стр. 33.

Во голем број барања за меѓународна заштита поднесени од државјани на трета земја, државјанството на барателот нема да биде доведено во прашање, но постојат случаи во кои ова е навистина горлив проблем. Од СПЕУ сè уште не е побарано да одговори на прашањето за тоа како да се донесе одлука за случај во кој државјанството на барателот е доведено во прашање, не е определено или во кој барателот го променил своето државјанство. Членот на национален суд или на трибунал мора да донесе одлука за тоа дали може да се прифати наведеното државјанство на одредено лице за потребите на процена на квалификувањето за меѓународна заштита, во согласност со член 4 од ДК (изменета) за процена на факти и околности⁽⁸⁴⁾. Во таа смисла, членовите на судовите или трибуналите може да ги користат насоките наведени во Табела 4 подолу.

Табела 4: Насоки за утврдување државјанство на лице

1	Национална законска регулатива на државите за формално припишување на државјанство	Признат принцип на меѓународното право е дека секоја држава утврдува кои се нејзини државјани во согласност со нејзиното сопствено право⁽⁸⁵⁾. Ова треба да биде прифатено од државите сè додека е конзистентно со применливите меѓународни конвенции, со меѓународното обичајно право и со принципите на правото коишто се општо признати во поглед на државјанството. Главни начини за стекнување државјанство се преку потекло од државјанин или со раѓање на територијата на определена држава, покрај натурализацијата која обично се заснова на вообичаен престој и исполнување на барањата за интеграција или други реални врски со државата. Фактот дека одредено лице можеби има право на државјанство во контекст на условите за подобност за натурализација според дискрециони критериуми обично се смета за нерелевантен за потребите на Конвенцијата за бегалци⁽⁸⁶⁾. Наместо тоа, фокусот треба да биде насочен кон автоматското стекнување на државјанство согласно националната законска регулатива и пракса.
2	Пракса во државите	Сепак, утврдувањето на државјанство не е едноставно работа на „читање“ на националното законодавство на односната земја на потекло. Кога е потребно да се утврди дали одредено лице треба или не треба да се смета за државјанин според законот на одредена земја, терминот „закон“ треба да се толкува пошироко, односно да ги опфати и другите форми на квази-законски процеси, како на пример, министерски декрети и „вообичаена практика“⁽⁸⁷⁾. Истовремено, од барател којшто очигледно има автоматско право на државјанство, но го одрекува тоа, може да се побара да преземе разумни чекори за да добие признавање и доказ за неговото/нејзиното државјанство⁽⁸⁸⁾.
3	Во случај на сомнеж	Доколку постои сомневање за правото на државјанство, може да се земат предвид критериуми слични на оние што ги има применето Меѓународниот суд на правдата во пресудата <i>Nottebohm</i>⁽⁸⁹⁾. Според Судот, за лицето да стекне право за реализирање на правото на дипломатска заштита, државата мора да покаже постоење на „вистинска врска“. За да се утврди дали државјанството има „реален и ефективен“ карактер, прифатливо е да се земат предвид фактори како што се вообичаен престој, фокус на интерес и семејни врски. Меѓутоа, Судот не одлучуваше за ограничувањата на државата да додели натурализација, туку повеќе за тоа дали државјанството што му се дава на едно лице преку натурализација, и дава на државата право да користи заштита. Во контекст на барање за меѓународна заштита, овие критериуми може да се користат според аналогија, доколку, на пример, очигледно отсуствува каква било вистинска врска со државата чијшто државјанин тврди дека е барателот.

⁽⁸⁴⁾ За повеќе детали, видете ЕАКО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) - Судска анализа*, op. cit., fn. 22.

⁽⁸⁵⁾ Видете член 1 од Конвенцијата за одредени прашања поврзани со конфликти во законите за државјанство, 179 LNTS 89, 13 април 1930 г. (стапување на сила: 1 јули 1937 г.); видете исто така Постојан суд за меѓународна правда, советодавно мислење од 7 февруари 1923 г., *Nationality Decrees in Tunis and Morocco*, PCIJ Series B, бр. 4.

⁽⁸⁶⁾ Виш трибунал на Обединетото Кралство (ВТОК), пресуда од 21 февруари 2011 г., *KK and others (Nationality: North Korea) Korea CG* [2011] UKUT 92 (IAC), ставови 79 и 80.

⁽⁸⁷⁾ Врховен суд (Обединето Кралство), пресуда од 25 март 2015 г., *Pham v Secretary of State for the Home Department* [2015] UKSC 19, став 25.

⁽⁸⁸⁾ Апелационен суд на Англија и Велс (АСАВ), пресуда од 2 април 2009 г., *MA (Ethiopia) v Secretary of State for the Home Department* [2009] EWCA Civ 289. Видете исто така ВТОК, пресуда од 30 јуни 2011 г., *ST (Ethnic Eritrean – Nationality – Return) Ethiopia CG* [2011] UKUT 252 (IAC).

⁽⁸⁹⁾ Меѓународен суд на правдата, пресуда од 6 април 1955 г., *Случај Nottebohm (Liechtenstein v Guatemala)*; *Втора фаза*, Извештаи на МСП 1955 г, стр. 4.

Прашањата кои се однесуваат на видовите докази коишто судовите и трибуналите што работат на случаи за признавање право на азил можат да ги земат предвид кога одлучуваат дали одредено лице е државјанин, или е лице со двојно или повеќекратно државјанство или е лице без државјанство, или пак е лице со неопределено државјанство, се разгледани во *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) – Судска анализа* ⁽⁹⁰⁾.

Како што се потврдува со член 2(л) од ДК (изменета), којашто при дефинирањето на „земја на потекло“ упатува на „земја или земји на државјанство“, барателот може да има **повеќе од една земја на државјанство**. Во таков случај, барателот е подобен за добивање статус на бегалец само ако тој/таа не е во можност или, поради основан страв од прогон, не сака да користи заштита од двете или од сите земји за кои станува збор ⁽⁹¹⁾. За да се утврди подобноста за заштита во таков случај, неопходно е судот или трибуналот да процени дали барателот покажал дека тој/таа се квалификува за меѓународна заштита во двете или во сите земји за кои станува збор ⁽⁹²⁾.

Друга можност е барателот да поседува државјанство на одредена земја, а покрај тоа, да има **вообичаен престој во друга земја**. На пример, чешкиот Врховен управен суд (*Nejvyšší správní soud*) требаше да одлучува за ваков случај и донесе одлука дека прашањето дали барателот има основан страв од прогон треба да се разгледува во однос на земјата на државјанство ⁽⁹³⁾. Ова е во согласност со текстот од член 2(г), (ѓ) и (л) од ДК (изменета) според кој земјата на претходен вообичаен престој е релевантна само како референтна земја за лица без државјанство.

Сепак, земјата на претходен вообичаен престој на државјанин на трета земја може да биде значајна во однос на примената на концептот на безбедна трета земја ⁽⁹⁴⁾. Ако барателот има државјанство на одредена земја, но тој/таа имал вообичаен престој во трета земја (видете член 38(2)(а) од ДПА (изменета)), треба да се процени дали тој/таа има право повторно да влезе и трајно да престојува во земјата на вообичаен престој ⁽⁹⁵⁾. Дури откако ќе се направи таа проценка, може да се проценува дали земјата на вообичаен престој е безбедна трета земја. На пример, белгискиот Совет за процесно право за странци (*Conseil du contentieux des étrangers*), во случајот на барател кој тврдел дека има државјанство на Сомалија, но бил роден и живеел во Џибути, се изјасни дека, ако државјанството на барателот не може да се утврди, треба да се земе предвид земјата на вообичаен престој. Според Советот, органот што одлучувал пропуштил да провери дали барателот имал пристап до заштита од властите во Џибути ⁽⁹⁶⁾. Понатаму, мислењето на шведскиот Суд за миграција (*Migrationsdomstolen*), во случајот на тројца баратели кои тврделе дека се Еритрејци, но претходно престојувале во Саудиска Арабија, е дека Саудиска Арабија не би можела да се смета за безбедна трета земја за барателите, затоа што, доколку бидат во можност да влезат во Саудиска Арабија, би биле изложени на опасност да бидат вратени во Еритреја ⁽⁹⁷⁾.

1.3.2 Лице без државјанство

ДК (изменета) не содржи дефиниција за лице без државјанство, но во член 1(1) од Конвенцијата за лица без државјанство ⁽⁹⁸⁾, лице без државјанство е дефинирано како „лице кое ни една држава по сила на својот закон не го смета за свој државјанин“. Согласно член 67(2) од ДФЕУ, со лица без државјанство се постапува како со државјани на трета земја во рамки на областа на слобода, безбедност и правда. ДК (изменета) обезбедува еднаква заштита на лицата без државјанство бидејќи и тие можат да бидат подобни за статус на

⁽⁹⁰⁾ ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил – Судска анализа*, op. cit., fn. 22.

⁽⁹¹⁾ Член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци. Видете исто така во Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 26 април 2016 г., бр. 166.543, став 3.8: „Произлегува [од член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци] дека барањето за азил мора да се разгледа во однос на секоја од земјите на државјанство на барателот. Ако барателот не стравува од прогон или не се соочува со реална опасност од претрпување сериозна повреда во една од овие земји, [...] тогаш тоа е доволно за да се одбие барањето за азил“ (превод на авторите).

⁽⁹²⁾ Видете Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 21 септември 2010 г., бр. 48.327, став 4.2.

⁽⁹³⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 25 ноември 2010 г., *VS v Ministry of Interior*, случај бр. 6 Aзс 29/2010-85 (видете Резиме на англиски јазик од Европската база на податоци за право на азил (ЕБПА)).

⁽⁹⁴⁾ Видете член 38 ДПА (изменета).

⁽⁹⁵⁾ Видете Воведна одредба (44) ДПА (изменета): „Земјата-членка не треба да биде обврзана да ја проценува содржината на барањето за меѓународна заштита кога барателот, поради тоа што има доволна поврзаност со трета земја како што е дефинирано со националното право, може разумно да се очекува да бара заштита во таа трета земја, и кога постојат основи да се смета дека барателот ќе биде примен или повторно примен во таа земја. Земјите-членки треба да продолжат со постапката на таа основа само доколку тој барател би бил безбеден во третата земја за која станува збор.“

⁽⁹⁶⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 19 мај 2011 г. бр. 61.832 (видете ЕБПА, Резиме на англиски јазик).

⁽⁹⁷⁾ Суд за миграција (Управен суд на Малме, Шведска), пресуда од 10 ноември 2011 г., UM 1796-11 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁹⁸⁾ Конвенција за лица без државјанство, 360 UNTS 117, 28 септември 1954 г. (стапување на сила: 6 јуни 1960 г.). Кипар, Естонија, Малта и Полска не се потписници на оваа Конвенција.

бегалец и за супсидијарна заштита. Меѓутоа, во некои случаи, наведеното непоседување на државјанство на барателот се оспорува од властите во земјата-членка во која тој/таа бара заштита.

Досега, СПЕУ сè уште нема појаснето како да се разгледува случај во кој постои сомневање за непоседувањето државјанство на барателот. Принципите со кои се уредува како да се утврди непоседувањето државјанство треба да произлезат од меѓународното право и од гореспоменатата дефиниција за „лице без државјанство“. Слично како и во однос на државјанството, членот на националниот суд или на трибуналот треба да донесе одлука дали наведеното непоседување државјанство на лицето може да биде прифатено во контекст на процената за квалификување за меѓународна заштита, согласно член 4 ДК (изменета) за процени на факти и околности. Според Врховниот суд на Обединетото Кралство, кога е потребно да се утврди дали одредено лице не се смета за државјанин по сила на законот на неговата/нејзината земја на државјанство, терминот „закон“ треба да се толкува пошироко, односно да ги опфати и другите форми на квази-законски постапки, какви што се министерските декрети и „вообичаените практики“⁽⁹⁹⁾.

Од член 4(1) од ДК (изменета) произлегува дека земјите-членки може да сметаат дека е должност на барателите да го поткрепат својот статус на лица без државјанство. Меѓутоа, имајќи ја предвид природата на статусот на лицата без државјанство, барателите честопати нема да бидат во можност да обезбедат документација за да го поткрепат своето тврдење⁽¹⁰⁰⁾. Откако ќе се утврди дека барателот на меѓународна заштита е без државјанство, мора да се утврди земјата на претходен вообичаен престој⁽¹⁰¹⁾. Според германскиот Сојузен управен суд (*Bundesverwaltungsgericht*), местото на вообичаен престој на лице без државјанство не мора да било законско⁽¹⁰²⁾. Наместо тоа, местото на вообичаен престој може да биде доволно кога лицето без државјанство не поминало само кратко време во одредена земја, туку кога неговиот/нејзиниот живот претежно се одвивал во таа земја⁽¹⁰³⁾. Според истиот суд, во таков случај исто така се бара властите на таа земја да немаат преземено мерки за прекинување на неговиот/нејзиниот престој⁽¹⁰⁴⁾. Само поради тоа што барателот е прифатен како лице без државјанство, не значи дека тој/таа е изземен од обврската за исполнување на истите барања што се применуваат на лица со државјанство во врска со утврдување основан страв од прогон во согласност со ДК (изменета)⁽¹⁰⁵⁾.

1.3.3 Надвор од земјата на државјанство или од земјата на претходен вообичаен престој

Условот барателот да мора да биде надвор од земјата на државјанство или од земјата на претходен вообичаен престој е вториот елемент за утврдување статус на бегалец. Кога ќе се идентификува земјата на државјанство или на претходен вообичаен престој, прашањето дали барателот е надвор од оваа земја е само прашање на факти. „Надвор“ означува само физички критериум на неприсуство. Овој услов значи дека барател што бара азил во странска амбасада додека е сè уште во својата земја на потекло, не спаѓа во територијалниот опфат на Директивата (видете погоре во Делот за барање меѓународна заштита, стр. 19)⁽¹⁰⁶⁾.

⁽⁹⁹⁾ Врховен суд (ОК), *Pham v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 87, став 25.

⁽¹⁰⁰⁾ Тоа прашање ќе биде разгледано во ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) - Судска анализа*, op. cit., fn. 22. Видете исто така УНХЦР, *Прирачник за заштита на лица без државјанство според Конвенцијата за лица без државјанство од 1954 г.*, (*Handbook on Protection of Stateless Persons under the 1954 Convention Relating to the Status of Stateless Persons*), 2014.

⁽¹⁰¹⁾ Видете, на пример: Трибунал за имиграција и азил на Обединетото Кралство (ТИАОК), пресуда од 28 јануари 2005 г., *SG (Stateless Nepalese: Refugee? Removal Directions) Buthan* [2005] UKIAT 00025, ставови 8 – 11, и Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 26 февруари 2009 г., *BVerwG 10 C 50.07, BVerwG:2009:260209U10C50.07.0*, ставови 29 – 30, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de.

⁽¹⁰²⁾ Сојузен управен суд (Германија) *BVerwG 10 C 50.07*, op. cit., fn. 101, ставови 31 – 33, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de. Видете, исто така, Државен совет (Франција), пресуда од 18 јуни 2014, барање бр.362703, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2014*, 2015, стр. 61 и 62.

⁽¹⁰³⁾ Сојузен управен суд (Германија) *BVerwG 10 C 50.07*, op. cit., fn. 101. Видете, исто така, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 24 јуни 2010 г., бр. 45.396 (видете ЕБППА Резиме на англиски јазик) во којашто се утврдува дека Косово може да се смета за земја на претходен вообичаен престој бидејќи барателот навел дека е од ромско етничко потекло, дека неговото место на раѓање е во Косово и дека таму живеел голем дел од својот живот.

⁽¹⁰⁴⁾ Сојузен управен суд (Германија) *BVerwG 10 C 50.07*, op. cit., fn. 101, став 34, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de. Видете, исто така, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 24 јуни 2014 г., бр. 126.144, став 2.8.

⁽¹⁰⁵⁾ АСАВ (ОК), пресуда од 31 јули 2000 г., *Revenko v Secretary of State for the Home Department* [2000] EWCA Civ 500.

⁽¹⁰⁶⁾ За пример на земја-членка којашто во своето национално право донесува одредба со која се предвидува баратели да можат да поднесуваат барања за меѓународна заштита од своите амбасади и конзулати во трети земји, под услов барателот да не е државјанин на земјата во која се наоѓа дипломатското претставништво, видете член 38 од Шпанската законска регулатива (Закон 12/2009 за правото на азил и супсидијарна заштита).

1.4 Дела на прогон (член 9(1) и (2))

Во согласност со член 2(г) од ДК (изменета), бегалец значи државјанин на трета земја, кој, меѓу другото, има основан страв од **прогон**. Член 9 од ДК (изменета) за делата на прогон дава **триделна структура**, прикажана во Табела 5 подолу.

Табела 5: Структура на член 9 ДК (изменета)

1	Член 9(1)	дефиниции за дела на прогон
2	Член 9(2)	нецелосна листа на дела што може да претставуваат прогон
3	Член 9(3)	врска помеѓу делата на прогон и причините за прогон или за отсуство на заштита од таквите дела

Сегашниот дел се фокусира на првите два елемента, односно на дефиницијата на делата на прогон наведена во член 9(1) (Дел 1.4.1, стр. 27) и на илустративната листа на дела на прогон наведени во член 9(2) (Дел 1.4.2, стр. 37). Како што е илустрирано во графичките прикази на одлуки (видете Додаток А, стр. 128-134), утврдувањето на каква било врска помеѓу делата на прогон и причините за прогон или за отсуството на заштита треба да се направи во подоцнежна фаза, кога ќе се анализираат причините за прогон. Затоа, таквата врска се анализира подолу, во Дел 1.5.1 (стр. 46).

1.4.1 Дефиниција на дела на прогон (член 9(1))

Во Конвенцијата за бегалци не е дадена дефиниција за терминот „прогонуван“, но дефиниција постои во правото на ЕУ преку член 9(1) од ДК (изменета) кој предвидува дека:

1. За да се смета за дело на прогон во рамки на значењето на член 1(А) од Женевската конвенција за [бегалци], делото мора:
  - (а) да биде доволно сериозно по својата природа или по повторувањето за да може да претставува тешко прекршување на основните човекови права, особено на правата што не може да се дерогираат согласно член 15(2) од [ЕКЧП];
  - (б) да биде збир на различни мерки, вклучително прекршувања на човековите права, коешто е доволно тешко и со тоа влијае врз поединецот на сличен начин како што е споменато во точка (а).

Оттука, одредбата изречно упатува на член 1А од Конвенцијата за бегалци (Дел 1.4.1.1, стр. 27), пред да постави два условия кои изискуваат делото да биде доволно сериозно за да се смета за прогон (Дел 1.4.1.2, стр. 28) и кои мора алтернативно да бидат исполнети (Делови 1.4.1.3, стр. 30, и 1.4.1.4, стр. 36).

1.4.1.1 Упатување на член 1А од Конвенцијата за бегалци

ДК всушност е првиот меѓународен инструмент во кој детално се елаборира **концептот на „прогонуван“ во контекст на член 1А од Конвенцијата за бегалци**. Во член 1А не е наведено конкретно кои дејства може да претставуваат прогон. Обидите да се дефинира прогонот не беа успешни поради (како што се вели) неможноста однапред да се набројат сите форми на неправедно постапување, коишто можат легитимно да им дадат право на лицата да користат заштита на странска држава⁽¹⁰⁷⁾. Како последица на тоа, земјите-потписнички беа оние кои требаше да го толкуваат овој основен термин, што понекогаш водеше до различни толкувања во судската пракса⁽¹⁰⁸⁾. Директивата има за цел да го коригира тоа, така што дава насоки за надлежните власти на земјите-членки за применување на Конвенцијата за бегалци врз основа на заеднички концепти и критериуми⁽¹⁰⁹⁾.

⁽¹⁰⁷⁾ УНХЦР, *Прирачник за постапки и критериуми за утврдување статус на бегалец согласно Конвенцијата од 1951 г. и Протоколот од 1967 г. што се однесува на статусот на бегалци (Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees)*, 1979 г., обновено издание од декември 2011 г. стр. 14 (Прирачник на УНХЦР).

⁽¹⁰⁸⁾ Видете G.S. Goodwin-Gill, *The Refugee in International Law* (2 изд., OUP, 1996 г.) стр. 62; H. Storey, „Persecution: Towards a Working Definition“, во V.Chetail and C.Bauloz (eds), *Research Handbook on International Law and Migration* (Edward Elgar, 2014 г.), стр. 462 – 463.

⁽¹⁰⁹⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, оп. cit., fn. 20, ставови 39 и 51.

Критериумите од член 9(1) од ДК (изменета) во голема мера ги отсликуваат заедничките обиди за дефинирање на терминот „прогонуван“ во член 1А од Конвенцијата за бегалци во државните практики и во академските трудови. За тоа дали одредени прекршувања на човековите права или други дела или збир на дела, како што се дефинирани во член 9(1) од ДК (изменета), претставуваат прогон, треба да се проценува врз основа на член 4(3) од ДК (изменета) на индивидуална основа, земајќи ги предвид сите релевантни факти што се поврзани со земјата на државјанство или со земјата на претходен вообичаен престој во моментот на одлучување по барањето, врз основа на релевантните искази и документација презентирани од страна на барателот и врз основа на индивидуалната положба и личните околности на барателот ⁽¹¹⁰⁾.

1.4.1.2 Заедничка карактеристика на член 9(1)(а) и (б): доволна сериозност на делото на прогон

Од упатувањето на член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци е јасно дека во член 9(1) од ДК (изменета) е направен обид да се дефинира значењето на прогонот (или попрецизно, на терминот „да се биде прогонуван“) во рамки на значењето на член 1А(2). Во овој контекст, со одредбата се наведуваат два алтернативни услова за делото да претставува прогон. Она што е заедничко за овие две алтернативи е условот **делото да биде доволно сериозно или тешко** за да може да се смета за дело на прогон. Прагот на доволна сериозност може да се пречекори со природата на едно единствено дело коешто претставува тешко прекршување на основните човекови права или, алтернативно, со повторување на дела, коишто ако се извршени како едно дело, може и да не се квалификуваат како тешко прекршување. Разликата помеѓу втората алтернатива од член 9(1)(а) (повторени дејства) и член 9(1)(б) (збир на различни мерки) е тоа што член 9(1)(б) има поширок опфат на примена. Мерките согласно член 9(1)(б) не мора да бидат „прекршувања на основните човекови права“, под услов да се доволно тешки прекршувања на човековите права што влијаат врз поединецот на сличен начин.

За примена на член 9 во пракса, не мора да се прави остра дистинкција помеѓу член 9(1)(а) и член 9(1)(б), особено доколку постои сомневање дали нарушувањето на индивидуалните права претставува прекршување на „основните“ човекови права. Одлучувачки елемент на прогонот повеќе е **тешкиот ефект на делото врз правата на поединецот** отколку припадноста на прекршените права во формална категорија ⁽¹¹¹⁾. Во согласност со ова согледување, СПЕУ не прави остра дистинкција помеѓу различните форми на дела на прогон како што се опишани во член 9(1)(а) и член 9(1)(б). Судот се повикува на целта на Директивата, која треба да ги насочи надлежните органи во земјите-членки при примена на Конвенцијата за бегалци ⁽¹¹²⁾ и да ги толкува одредбите на член 9 како дефиниција на елементите што го поддржуваат наодот дека делата претставуваат прогон во рамки на значењето на член 1А од Конвенцијата за бегалци ⁽¹¹³⁾.

Двата алтернативни услова наметнуваат потреба од специфична процена од страна на судовите и трибуналите на земјите-членки, како што е детално објаснето во овој Дел и во шематскиот приказ во Табела 6 подолу. За методолошки цели, оваа табела дава шематски приказ на прашањата што произлегуваат од проверката на доволната сериозност за да може едно дело да се квалификува како прогон согласно член 9(1) од ДК (изменета). Меѓутоа, во пракса ќе се покаже дека не постои таква остра дистинкција помеѓу различните прашања и нивните одговори, коишто честопати се преклопуваат едно со друго.

⁽¹¹⁰⁾ Видете СПЕУ, пресуда од 26 февруари 2015 г., за случај C-472/13, *Andre Lawrence Shepherd v Bundesrepublik Deutschland*, EU:C:2015:117, став 25.

⁽¹¹¹⁾ Видете СПЕУ, пресуда *Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 66.

⁽¹¹²⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, ор. cit., fn. 20, став 39.

⁽¹¹³⁾ Во пресудата за *X, Y and Z*, Судот наведува: „Од тие одредби јасно произлегува дека за да може одредено прекршување на фундаменталните права да претставува прогон во рамки на значењето на член 1(А) од Женевската конвенција за [бегалци], тоа мора да биде доволно сериозно“ (*ibid*, став 52).

Табела 6: Проверка на доволната сериозност за да може едно дело да се квалификува како прогон согласно (член 9(1)) од ДК (изменета) ⁽¹¹⁴⁾

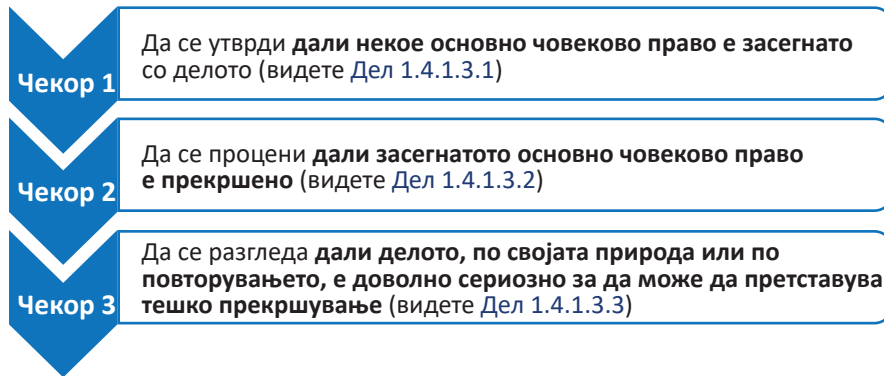
1. Дали делото, по својата природа или повторување, е доволно сериозно за да претставува тешко прекршување на основните човекови права (член 9(1) (а))?	i) Дали постои опасност од прекршување на основно човеково право или е веќе прекршено?	а) Дали засегнатото право претставува право што не може да се дерогира? Ако правото е едно од оние наведени во делот на права што не можат да се дерогираат согласно член 15(2) од ЕКЧП, тоа автоматски треба да се третира како основно човеково право. Се чини дека и други права што не можат да се дерогираат, освен оние наведени во ЕКЧП, може исто така да се квалификуваат како основни човекови права.
		б) Ако правото не спаѓа во оние што не може да се дерогираат, дали е тоа од фундаментална природа и дали, според тоа, е споредливо со правата што не може да се дерогираат? Додека за правата што не може да се дерогираат ни едно ограничување не може да биде легитимно (член 15(2) од ЕКЧП), за правата што може да се дерогираат треба да се процени дали наводната повреда би била законски оправдана како дерогирање или како ограничување.
	ii) Дали постои опасност прекршувањето да биде или е фактички тешко? Да се процени земајќи ги предвид личните околности на барателот (член 4(3) од ДК (изменета))	а) Дали делото по својата природа е доволно сериозно за да може да претставува тешко прекршување? Додека прекршувањето на правата што не може да се дерогираат може да се смета за тешко прекршување, прекршувањето на правата што може да се дерогираат треба да биде со тежина еднаква на повреди на правата што не може да се дерогираат.
		б) Ако делото не е доволно сериозно по својата природа за да може да претставува тешко прекршување, дали тоа дело е доволно сериозно по своето повторување?
Ако делото ги исполнува овие два кумулативни услова (услови i) и ii)), тоа треба да се третира како дело на прогон во рамки на условите од член 9(1)(а) и на значењето на член 1А од Конвенцијата за бегалци. Ако делото не ги исполнува овие два кумулативни услова, тоа и понатаму може да претставува дело на прогон, доколку ги исполнува условите наведени во чекор 2 подолу (член 9(1)(б)).		
2. Дали делото претставува збир на различни мерки, вклучително прекршувања на човекови права, којшто е доволно тежок за да влијае врз поединецот на сличен начин како во член 9(1) (а) (член 9(1) (б))?	Мерките во нивното комбинирано дејство мора да се проценуваат во контекст на личните околности на барателот, земајќи ги предвид сите дела на коишто барателот бил или е во опасност да биде изложен (член 4(3)). Терминот „мерки“ во широка смисла ги опфаќа сите мерки што можат да влијаат врз поединецот на ист начин како и тешките прекршувања на основните човекови права. Збирот на различни мерки претставува прогон само ако тоа влијае врз барателот на сличен начин како и прекршувањето според член 9(1)(а). Одлучувачки елемент е тежината на прекршувањето на индивидуалните права.	

⁽¹¹⁴⁾ Оваа табела треба да се чита од лево кон десно.

1.4.1.3 Дело ко по својата природа или по повторувањето, е доволно сериозно за да претставува тешко прекршување на основните човекови права (член 9(1) (а))

За да се примени член 9(1)(а) потребно е да се направи трикратна процена прикажана на Слика 1 подолу.

Слика 1: Трикратна процена за утврдување дали делото, по својата природа или по повторувањето, е доволно сериозно за да претставува тешко прекршување на основните човекови права (член 9(1) (а))

1.4.1.3.1 Основниот карактер на едно човеково право

Член 9(1)(а) од ДК (изменета) бара прекршување на „основно“ човеково право. Од самата формулација е јасно дека само прекршување на одредена категорија човекови права се квалификува како прогон. Во ДК (изменета) не се дефинира концептот на „основни“ човекови права, туку во нејзините одредби само делумно содржат информации на оваа проблематика.

Член 9(1)(а) особено се однесува на **правата што не може да се дерогираат согласно член 15(2) од ЕКЧП**. Во овие права спаѓаат правото на живот, слобода од измачување, нечовечко или понижувачко постапување или казнување, ропство и зависност, и од ретроактивна кривична одговорност (членови 2, 3, 4(1) и 7 од ЕКЧП). Така, прекршување на право што не може да се дерогира согласно член 15(2) од ЕКЧП може да се смета дека претставува тешко прекршување на основните човекови права ⁽¹¹⁵⁾.

Меѓутоа, упатувањето на член 15(2) од ЕКЧП **не е ексклузивно**, бидејќи во одредбата е употребен зборот „особено“. Затоа, права кои не се вбројуваат во правата што не може да се дерогираат можат да претставуваат „основни човекови права“ во контекст на член 9(1)(а) ⁽¹¹⁶⁾. Покрај тоа, листата на потенцијални дела на прогон од член 9(2) вклучува дела како што се правни, административни, полициски и судски мерки коишто вообичаено, сами по себе, не имплицираат права што не може да се дерогираат. Затоа, став 1(а) не се ограничува само на правата споменати во член 15(2) од ЕКЧП ⁽¹¹⁷⁾. Упатувањето на правата што не може да се дерогираат се чини дека укажува на тоа дека прекршувањата на тие права се доволно тешки сами по себе и, поради тоа, секогаш претставуваат прогон, но не ги ограничува „основните човекови права“ на оние што не може да се дерогираат ⁽¹¹⁸⁾. Оттука, секоја поопширна содржина треба да подлежи на проверка на споредливоста.

Покрај упатувањето на правата што не може да се дерогираат согласно ЕКЧП, член 9 од ДК (изменета) не дава критериуми ниту засебен метод според кој човеково право наведено во инструмент за човекови права или признаено во обичајното меѓународно право може да се утврди како „основно“ во смисла на член 9(1)(а),

⁽¹¹⁵⁾ A. Klug, „Harmonization of Asylum in the European Union – Emergence of an EU Refugee System?“, German Yearbook of International Law (2004 г.), стр. 594 и 602. Видете Национален суд за азил (Франција), пресуда од 24 март 2015 г., *Mlle EF*, барање бр. 10012810 (видете ЕБППА Резиме на англиски јазик), за Нигерија од државата Едо (градот Бенинг), каде што судот ја квалификуваше сексуалната трговија на човечко суштество како прогон. Пресудата упатува на Конвенцијата на Обединетите нации против меѓународниот организиран криминал (2225 UNTS 209, 15 ноември 2000 г. (стапила на сила: 29 септември 2003 г.)), нејзиниот Протокол за спречување, сузбивање и казнување на трговија со лица, особено жени и деца (2237 UNTS 319, 15 ноември 2000 г. (стапил на сила: 25 декември 2003 г.)), и нејзиниот Протокол против криумчарење мигранти по копно, море и воздух (2241 UNTS 507, 15 ноември 2000 г. (стапил на сила: 28 јануари 2004 г.)).

⁽¹¹⁶⁾ Видете Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 5 март 2009 г., BVerwG 10 C 51.07, BVerwG:2009:050309U10CS1.07.0, во Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht 2009 г., 1167, стр. 1168, достапна на англиски јазик на www.bverwlg.de.

⁽¹¹⁷⁾ H. Battjes, *European Asylum Law and International Law* (Martinus Nijhoff Publishers, 2006), стр. 234, став 291.

⁽¹¹⁸⁾ H. Dörig, во K. Hailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75, D III, член 9, 168, стр. 1194; R. Marx, *Handbuch zum Flüchtlingschutz, Erläuterungen zur Qualifikationsrichtlinie* (2-по издание, Wolters/Kluwer Law International, 2012 г.) стр. 30, став 27.

за да се востанови барање за меѓународна заштита. Освен кога засегащото човеково право е споменато во член 9(1)(а) како човеково право што не може да се дерогира согласно член 15(2) од ЕКЧП, потребно е да се направи процена за да се **спореди засегащото човеково право со правата што не може да се дерогираат** според член 15(2) од ЕКЧП.

Во својата пресуда *Y and Z* од 2012 година, СПЕУ одлучи дека, и покрај тоа што подлежи на дерогирања според ЕКЧП, слободата на вероисповед е „еден од темелите на едно демократско општество и е основно човеково право“. За Судот, тоа подразбира дека:

[Н]арушувањето на слободата на вероисповед може да биде толку сериозно што може да се третира на ист начин како и случаите споменати во член 15(2) од ЕКЧП, на кои упатува член 9(1) од Директивата, давајќи насоки со цел утврдување кои дела мора конкретно да се третираат како дела на прогон⁽¹¹⁹⁾.

Слично размислување усвои германскиот Сојузен управен суд во врска со правото на државјанство и забраната за произволно одземање на државјанство на лице согласно член 15 од **Универзалната декларација за човекови права**⁽¹²⁰⁾. Иако правото на државјанство не е неограничено и една држава може да му го одземе на одредено лице неговото/нејзиното државјанство од причини, како на пример, измама, дури и ако лицето стане лице без државјанство⁽¹²¹⁾, произволното повлекување му го одзема на лицето неговиот/нејзиниот основен статус како граѓанин и правото на престој и заштита. Затоа, тоа може да се смета како доволно тешко за да претставува дело на прогон⁽¹²²⁾. Ова не значи дека одземањето државјанство е автоматски еднакво на прогон; дали е навистина прогон зависи од фактите и степенот во секој посебен случај⁽¹²³⁾.

Размислувањето на СПЕУ во случајот *Y and Z* укажува на потенцијално преклопување во дефинирањето на *делата* на прогон и *причините* за прогон⁽¹²⁴⁾. Прогонот врз основа на вероисповед секогаш, во крајна инстанца, ја нарушува слободата на вероисповед, но самото дело на прогон може да биде лошо постапување или друго тешко казнување нанесено како одговор на остварувањето на слобода на вероисповед. Во повеќето случаи, прогонот се состои од прекршување на основно човеково право, какво што е правото на живот, правото да не подлежи на лошо постапување, правото на лична слобода и безбедност, итн. Меѓутоа, во практичен контекст, конфликт обично нема да настане бидејќи тестот за доволна тежина на прекршувањето на човековите права, какви што се правото на вероисповед или изразување, ќе биде исполнет само ако забраната или ограничувањето се спроведени преку санкции коишто претставуваат тешко прекршување на основните човекови права.

Во пресудата на СПЕУ за *X, Y and Z* во 2013 година, правото на лицата да живеат според својата индивидуална сексуална ориентација како израз на правото на почит на приватниот и семејниот живот на едно лице (член 7 од Повелбата на ЕУ, што кореспондира со член 8 од ЕКЧП) исто така беше утврдено од страна на Судот како фундаментално, иако и понатаму не е дел од фундаменталните права што не може да се дерогираат. Иако Судот не го толкуваше експлицитно член 7 од Повелбата на ЕУ, неговиот заклучок покажува дека критериумот што го користел е дали прекршувањата на правото може да бидат толку сериозни за да го задоволат прагот поставен во член 9(1)(а). Основното прашање е дали прекршувањето може да се смета како „доволно сериозно“⁽¹²⁵⁾. Сите прекршувања на фундаменталните права нема секогаш да го постигнат тој праг⁽¹²⁶⁾. Во вакви околности, Судот смета дека самото постоење на законска регулатива која ги криминализира хомосексуалните дела „не може да се смета за дело кое влијае врз барателот на толку значаен начин што го постигнува нивото на сериозност коешто е потребно за да се утврди дека тоа претставува прогон“

⁽¹¹⁹⁾ 190 СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 57. Во истата смисла, видете Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 10 март 2010 г., BVerwG 10 C 19.09, BVerwG:2010:091210B10C19.09.0, став 20, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de.

⁽¹²⁰⁾ Сојузен управен суд (Германија) BVerwG 10 C 50.07, op. cit., fn. 101, став 18, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de. Видете исто така ACAB (OK), пресуда од 7 ноември 2007 г., *JV (Tanzania) v Secretary of State for the Home Department* [2007] EWCA Civ 1532, ставови 6 и 10; ACAB (OK), пресуда од 13 февруари 1997 г., *Boban Lazarevic v Secretary of State for the Home Department* [1997] EWCA Civ 1007; и ACAB (OK), пресуда од 31 јули 2007 г. *EB (Ethiopia) v Secretary of State for the Home Department* [2007] EWCA Civ 809, ставови 54 и 75. Видете исто така Н. Dörig, „German Courts and their Understanding of the Common European Asylum System“, IJRL (2013) стр. 770.

⁽¹²¹⁾ Член 7(3) од Европската конвенција за државјанство, ETS бр. 166, 6 ноември 1997 г. (стапување на сила: 1 март 2000 г.). Видете К. Hailbronner, во К. Hailbronner, G. Renner and Н.-G. Maaßen (eds.), *Staatsangehörigkeitsrecht* (3-то издание, С.Н. Beck, 2010) стр. 96 и 210; R. de Groot, „Survey on Rules on Loss of Nationality in International Treaties and Case Law“, CEPS Paper No 57, 2013 г., стр. 20 и ff.

⁽¹²²⁾ Германскиот Сојузен управен суд го остави отворено прашањето дали прекршувањето може да се третира како доволно тешко ако лицето поседува второ државјанство: BVerwG 10 C 50.07, op. cit., fn. 101, став 66, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de. Видете, исто така, Француски национален суд за азил во однос на малцинството Лотшампа од Бутан, на кои им беше одземено државјанството од страна на властите: пресуда од 27 ноември 2009 г., *М Р*, барање бр. 643384/09002208, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2009*, 2010 г., стр. 90 и 91.

⁽¹²³⁾ Видете Апелационен суд на Англија и Велс (Обединето Кралство), *MA (Ethiopia) v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 88, став 59.

⁽¹²⁴⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, op. cit., fn. 33.

⁽¹²⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 53.

⁽¹²⁶⁾ *Ibid.*

во смисла на член 9(1) ⁽¹²⁷⁾. Меѓутоа, казната затвор која е дел од таква законска одредба и се применува во земјата на потекло, може да биде непропорционална или дискриминирачка и со тоа да претставува прогон ⁽¹²⁸⁾. Ако кривичната законска регулатива којашто предвидува казна затвор не се применува во пракса, прекршувањето може да не се смета за доволно тешко за да се утврди како дело на прогон. Од ставот на Судот произлегува дека прекршувањето на човековите права што може да се дерогираат, какви што се правата заштитени со член 7 од Повелбата на ЕУ/Член 8 од ЕКЧП, мора да надмине повисок праг на сериозност, додека пак прекршувањето на правата што не може да се дерогираат, може да претставува прогон поради самата природа на делото.

За да се идентификуваат други човекови права како основни права, мора да се земат предвид подготвителните документи и општата структура и целта на Директивата, коишто треба да се толкуваат на начин конзистентен со Повелбата на ЕУ, Конвенцијата за бегалци и со другите релевантни договори споменати во член 78(1) од ДФЕУ ⁽¹²⁹⁾.

Можен извор за толкување на „основните човекови права“ дава законодавната историја во член 9. Во првичната верзија на членот се наведени животот, слободата и физичкиот интегритет како примери за основни човекови права ⁽¹³⁰⁾, формулација преземена од Поглавје 4 од Заедничката позиција од 1996 година. ⁽¹³¹⁾ Формулацијата „живот и слобода“ кореспондира со член 33(1) од Конвенцијата за бегалци. Последователната верзија ги содржеше „правото на живот, правото да не биде измачуван или правото на лична слобода и безбедност“ како примери ⁽¹³²⁾. Потоа, нацрт членот 11(1)(а) беше изменет и особено упатуваше на „правата кои не може да се дерогираат согласно член 15(2) од ЕКЧП“ ⁽¹³³⁾. Правото на живот и понатаму е содржано во оваа верзија, додека пак „слободата“ е опфатена само со слобода од ропство и зависност (член 4(1) од ЕКЧП). Од формулацијата на член 33(1) од Конвенцијата за бегалци произлегува дека закана по животот или слободата ⁽¹³⁴⁾, доколку е доволно сериозна, секогаш претставува прогон ⁽¹³⁵⁾.

Друг можен извор за идентификување на основниот карактер на човеково право коешто е различно од оние наведени како права што не може да се дерогираат во ЕКЧП може да произлезе од блискоста на човековото право со човековото достоинство. Човековото достоинство, загарантирано со член 1 од Повелбата на ЕУ мора само по себе да се третира како основно човеково право и истовремено како темелна основа на фундаменталните права ⁽¹³⁶⁾, какви што се правата утврдени во Насловот I од Повелбата на ЕУ.

Покрај тоа, член 78 од ДФЕУ дозволува упатување на „други релевантни договори“ и тие може да го појаснат поимот на основните човекови права согласно член 9(1)(а). Во овој контекст, основните човекови права, чиешто прекршување, ако е доволно тешко, може да претставува прогон, може да се смета дека ги вклучуваат правата набројани со Меѓународниот пакт за граѓански и политички права (МПГПП) од коишто не е дозволено дерогирање, дури и во моменти на вонредна состојба на национално ниво (сите земји-членки на ЕУ се страни на МПГПП) ⁽¹³⁷⁾. Покрај правата споменати во член 15(2) од ЕКЧП, член 4(2) од МПГПП како права што не може да се дерогираат ги споменува следните: правото на признавање како лице пред законот ⁽¹³⁸⁾, слобода на мислење, совест и вероисповед ⁽¹³⁹⁾ и забрана за затворање само поради

⁽¹²⁷⁾ *Ibid.*, став 55.

⁽¹²⁸⁾ *Ibid.*, ставови 54 – 56.

⁽¹²⁹⁾ Видете *ibid.*, став 40; и СПЕУ, пресуда *Shepherd*, *op. cit.*, fn. 110, став 22. Видете понатаму ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (ЗЕСА) за судови и трибунали - Судска анализа*, *op. cit.*, fn. 3, Дел 3, стр. 61 – 89.

⁽¹³⁰⁾ Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на лица државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, 9 септември 2002 г., EU Doc 11356/02 ASILE 40, стр. 13.

⁽¹³¹⁾ Заедничка позиција од 4 март 1996 г. дефинирана од Советот врз основа на член К.3 од Договорот за Европската Унија за хармонизирана примена на дефиницијата на терминот „бегалец“ во член 1 Женевската конвенција од 28 јули 1951 г. за статусот на бегалци (96/196/ЈНА) [1996] OJ L 63/2.

⁽¹³²⁾ Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на лица државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, 23 октомври 2002 г., EU Doc 12620/02 ASILE 54, стр. 13.

⁽¹³³⁾ Европски совет, Работна група за азил/SCIFA/Корепер, Исходи од постапки, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на лица државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, 8 ноември 2002 г., EU Doc 13648/02 ASILE 61, стр. 13.

⁽¹³⁴⁾ Прирачник на УНХЦР, *op. cit.*, fn. 107, став 51.

⁽¹³⁵⁾ Сп. Н. Storey, „Persecution“, *op. cit.*, fn. 108, стр. 492 и ff.

⁽¹³⁶⁾ Н. Dörig, во К. Naibronner and D. Thym (eds.), *op. cit.*, fn. 75, член 9 од Директивата 2011/95, став 2 упатува на Објаснувања во врска со Повелбата на ЕУ за фундаменталните права (*Explanations Relating to the EU Charter of Fundamental Rights*) ([2007] OJ C 303/17).

⁽¹³⁷⁾ J.C. Hathaway and M. Foster, *The Law of Refugee Status* (2-ро изд., CUP, 2014 г.) стр. 109; Меѓународен пакт за граѓанските и политичките прав (МПГПП), 999 UNTS 171, 16 декември 1966 г. (стапил на сила: 23 март 1976 г.), член 4: „1. Во време на вонредна состојба, којашто претставува закана по животот на една нација и чиешто постоење е официјално објавено, државите кои се потписнички на сегашниот Договор може да преземат мерки со коишто ги дерогираат своите обврски согласно овој Договор, до степен којшто стриктно го налага ситуацијата, под услов таквите мерки да не се неконзистентни со другите нивни обврски согласно меѓународното право и да не вклучуваат дискриминација само на основа на раса, боја на кожа, пол, јазик, вероисповед или општествено потекло. 2. Не може да се направи дерогирање од Членовите 6, 7, 8 (ставови 1 и 2), 11, 15, 16 и 18 во рамките на оваа одредба.“

⁽¹³⁸⁾ Член 16 од МПГПП.

⁽¹³⁹⁾ Член 18 од МПГПП.

неспособност за исполнување на договорна обврска. Затоа, делата што се закана по овие права може да се разгледуваат во однос на тоа дали го достигнуваат прагот на доволна сериозност за да се третираат како дела на прогон ⁽¹⁴⁰⁾.

Покрај тоа, не може да исклучи дека дејства, коишто претставуваат закана за правата што може да се дерогираат, а коишто се загарантирани согласно МПГПП, можат да се разгледуваат во смисла на тоа дали претставуваат дела на прогон, доколку не се исполнети условите за дерогирање на таквите права и лишувањето го надминува она што е строго потребно за да се одговори на итноста или влијае непропорционално врз одредени подгрупи на население ⁽¹⁴¹⁾.

Други основни човекови права може да произлезат од **обичајното меѓународно право и инструментите на човековите права**. Видете Табела 7 подолу:

Табела 7: Инструменти на човекови права од кои може да произлезат други основи човекови права

1	Универзална декларација за човекови права, 1948 година ⁽¹⁴²⁾
2	Меѓународен пакт за граѓански и политички права, 1966 година ⁽¹⁴³⁾
3	Меѓународна конвенција за елиминирање на сите форми на расна дискриминација, 1966 година ⁽¹⁴⁴⁾
4	Конвенција за елиминирање на сите форми на дискриминација врз жените, 1979 година ⁽¹⁴⁵⁾
5	Конвенција за правата на детето, 1989 година
6	Конвенција за правата на лицата со инвалидност, 2006 година ⁽¹⁴⁶⁾

Дали може да се смета дека човековите права наведени во овие конвенции се квалификуваат како „основни“, ќе биде предмет на анализа, но во општа смисла, тие ќе се квалификуваат само ако го исполнат тестот за фундаментална важност.

Дали **социјалните и економските права**, како што се загарантирани со **Европската социјална повелба** од 1961 година ⁽¹⁴⁷⁾ или со **Меѓународниот договор за економски, социјални и културни права** од 1966 година, ⁽¹⁴⁸⁾ може да се сметаат за „основни“ човекови права, зависи од потенцијалната тежина на нарушувањето на основните животни услови на лицето. Генерално, економските и социјалните права не го исполнуваат тестот за потенцијална сериозност споредлива со повреди на правата што не може да се дерогираат. Кога станува збор за социјалните и економските права што се гарантираат во Дел II од Европската социјална повелба, а со оглед на барањето за дополнителна изјава на земјите-потписнички за тие да се сметаат за обврзани на најмалку пет права од Членовите 1, 5, 6, 12, 13, 16 и 19, мора да се земе предвид ограничениот опфат на применливост на ниво на ЕУ при утврдување на фундаменталниот карактер на таквите права.

Преку кумулирање на различни мерки, прекршувањата на економските и социјалните права утврдени во договорите за човекови права може во исклучителни околности да достигнат степен на прогон, под услов мерките да се доволно тешки. Секое незаконско или неправедно постапување во однос на некое од набројаните права не е во прилог на утврдување прогон ⁽¹⁴⁹⁾. Акумулираните мерки мора да резултираат со доволно тешко лишување од условите за живот, еднакво со прекршување на основните човекови права за коишто не е дозволено дерогирање. Покрај тоа, во случај на сериозни повреди на економските и социјалните права, за тие да се квалификуваат како прогон, мора да имаат вршител (видете **Дел 1.6**, стр. 58, подолу, за вршителите на прогон или сериозна повреда според член 6 од ДК (изменета)).

⁽¹⁴⁰⁾ J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 109.

⁽¹⁴¹⁾ *Ibid.*, стр. 110. Видете, исто така, G.S. Goodwin-Gill и J. McAdam, *The Refugee in International Law* (3-то изд., OUP, 2007 г.) стр. 93, коишто упатуваат на правото на слобода и безбедност на лицето, вклучително и слобода од произволно апсење и притвор и правото на слобода од произволно нарушување на приватниот, домашниот и семејниот живот во контекст на честата тесна поврзаност помеѓу прогонот и личната слобода.

⁽¹⁴²⁾ Генерално собрание на ОН, Резолуција 217 (III), 10 декември 1948 г.

⁽¹⁴³⁾ 999 UNTS 171, 16 декември 1966 г. (стапување на сила: 23 март 1976 г.).

⁽¹⁴⁴⁾ 660 UNTS 195, 7 март 1966 г. (стапување на сила: 4 јануари 1969 г.).

⁽¹⁴⁵⁾ 1249 UNTS 13, 18 декември 1979 г. (стапување на сила: 3 септември 1981 г.).

⁽¹⁴⁶⁾ 2515 UNTS 3, 13 декември 2006 г. (стапила на сила: 3 мај 2008 г.).

⁽¹⁴⁷⁾ Видете **Европска социјална повелба**, ETS бр. 35, 18 октомври 1961 г. (стапила на сила: 26 февруари 1965 г.); и **Ревидирана европска социјална повелба**, ETS бр. 163, 3 мај 1996 г. (стапила на сила: 1 јули 1999 г.).

⁽¹⁴⁸⁾ 993 UNTS 3, 16 декември 1966 г. (стапила на сила: 3 јануари 1976 г.).

⁽¹⁴⁹⁾ J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 120.

1.4.1.3.2 Прекршување

Идентификуваното право мора да било или да е во реална опасност да биде прекршено. Дури и во однос на одредено основно човеково право, може да постои **оправдување за ограничувањето**, освен ако правото е декларирано како право што не може да се дерогира. СПЕУ пресуди дека дела што претставуваат ограничување на остварувањето на некое основно човеково право, а кои се дозволени со член 52(1) од Повелбата, не може да се сметаат за дела на прогон⁽¹⁵⁰⁾. Сепак, релевантноста на делата што не се опфатени во овој член од Повелбата, но кои се можеби дозволени според клаузулите за дерогирање во време на војна или вонредна состојба (член 15(1) од ЕКЧП) или според клаузулата за ограничување од ЕКЧП или со други инструменти за човекови права, и понатаму останува отворено прашање. СПЕУ допрва треба да одлучува за толкувањето што треба да се применува во ваков случај. Вишиот трибунал на Обединетото Кралство (ВТОК) сметаше дека „кога се применува член 15 [ЕКЧП], од државата не може да се очекува да обезбеди заштита од необезбедени права што може да се дерогираат, затоа што таквото необезбедување не го достигнува прагот на прогон“⁽¹⁵¹⁾.

Во случај на ограничувања засновани на јавниот ред и безбедност, треба да се испита карактерот на повредата како прекршување на основно човеково право земајќи ја предвид општата ситуација во земјата на потекло и индивидуалните околности на барателот на меѓународна заштита.

Францускиот национален суд за азил, на пример, го одби доделувањето заштита на активисти на африканско движење за отпор коешто ги промовира интересите на бело малцинство во Намибија, коишто неколку пати биле затворани согласно законска регулатива за заштита на јавниот интерес и за спречување на ширење расна омраза⁽¹⁵²⁾. Кога станува збор за слободата на вероисповед, во судската пракса на Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП), ограничувањата за носење превез врз целото лице или верски симболи во јавност се сметаат за оправдани поради јавниот интерес, со цел зачувување на условите за „соживот“⁽¹⁵³⁾. Дела коишто го ограничуваат остварувањето на основното право на слобода на вероисповед, коишто се предвидени со закон и кои не го прекршуваат тоа право, на тој начин автоматски се исклучени од делокругот на примена на член 9⁽¹⁵⁴⁾.

1.4.1.3.3 Тежина на прекршувањето

Едно дело мора да биде доволно сериозно по својата природа или повторување за да може да претставува тешко прекршување на основните човекови права. За да се утврди дали ова ниво е постигнато, барањето треба се процени во смисла на член 4(3), земајќи ја предвид индивидуалната положба и личните околности на барателот. Поимите за личен интегритет и човеково достоинство, како и начинот и степенот на каква било повреда или опасност од повреда што влијае врз индивидуалната состојба на барателот, вклучително и фактори што се особено поврзани со ранливост, како на пример, потекло, пол и возраст, се релевантни елементи во ваквата процена⁽¹⁵⁵⁾. Прекршување на основно човеково право може да се квалификува како тешко поради неговото особено влијание врз конкретниот барател. Мора да се земат предвид сите дела на кои одредено лице било изложено или е во опасност да биде изложено (видете член 4(3) од ДК (изменета)). За повеќе детали, видете *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) – Судска анализа*⁽¹⁵⁶⁾.

Тежината се утврдува или врз основа на **природата** или на **повторувањето** на конкретното дело на прогон. Поимот „природа“ е квалитативен критериум, додека поимот „повторување“ содржи квантитативна димензија. Едно дело, коешто можеби не е доволно сериозно по својата природа за да претставува тешко прекршување на основните човекови права, може, со негово повторување, да претставува тешко прекршување на основните човекови права ако предизвикува слично сериозно влијание врз поединецот⁽¹⁵⁷⁾.

⁽¹⁵⁰⁾ Видете СПЕУ, *пресуда Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 60. Судот го идентификуваше правото на слобода на вероисповед вградено во член 10(1) од Повелбата како право коешто кореспондира со правото загарантирано со член 9 од ЕКЧП, и го наведе следното: Дела коишто претставуваат ограничување на остварувањето на основното право на слобода на вероисповед во смисла на член 10(1) од Повелбата, а коишто се предвидени со закон, без никакво прекршување на таквото право се автоматски исклучени затоа што се опфатени со член 52(1) од Повелбата.

⁽¹⁵¹⁾ ВТОК, пресуда од 3 декември 2013 г., *MS (Coptic Christians) Egypt CG* [2013] UKUT 00611 (IAC), став 120.

⁽¹⁵²⁾ Национален суд за азил (Франција), пресуда од 12 мај 2012 г., барање бр. 8919247.

⁽¹⁵³⁾ ЕСЧП, пресуда од 1 јули 2014 г., Голем судски совет, *SAS v France*, барање бр. 43835/11.

⁽¹⁵⁴⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 60.

⁽¹⁵⁵⁾ Видете *ibid.*, став 68; H. Dörig, во K. Hailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75, член 9 Директива 2011/95, став 27.

⁽¹⁵⁶⁾ ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил – Судска анализа*, op. cit., fn. 22.

⁽¹⁵⁷⁾ Видете Апелационен трибунал за имиграција (Обединето Кралство), пресуда од 19 јули 2000 г., *Mustafa Doymus v Secretary of State for the Home Department* [2000] HX-80112-99; и забелешките на Кирби Ј во Врховниот суд (Австралија), пресуда од 16 ноември 2000 г., *Minister for Immigration and Multicultural Affairs v Haji Ibrahim* [2000] HCA 55.

Дали одредено прекршување на човековите права, според видот на делото и неговиот ефект врз барателот, е доволно тешко за да претставува прогон во смисла на член 9(1)(а), мора да се разгледува за секој случај одделно. Прекршувања на основните права, какви што се правото на живот или слобода, поради причини поврзани со раса, вера, националност, политичко мислење или припадност на определена општествена група ⁽¹⁵⁸⁾ или правото на човеково достоинство, честопати се смета дека автоматски го исполнуваат тестот за тежина ⁽¹⁵⁹⁾. Германскиот Сојузен управен суд потврди дека „во случај на нарушување на физичкиот интегритет или физичката слобода, автоматски се претпоставува дека станува збор за прогон, под услов нарушувањето да е опфатено во член 3 од ЕКЧП“ ⁽¹⁶⁰⁾. Истиот заклучок може да се донесе аналогно и во однос на тешки прекршувања на меѓународното кривично право, какви што се геноцид или тешки кривични дела против човештвото ⁽¹⁶¹⁾. Исто така, прекршување на право што не може да се дерогира согласно ЕКЧП укажува на такво тешко прекршување на основните човекови права.

Меѓутоа, барањето за доволна тежина мора поединечно да се испита. Помали лишувања од слобода како, на пример, еднократно кратко незаконско апсење, може да не се доволни за да се квалификуваат како тешко прекршување ⁽¹⁶²⁾, додека пак повторувањето на таквите мерки може да претставува прогон. Примената во пракса на санкција затворска казна којашто е непропорционална или дискриминирачка е, исто така, признаена како релевантна за процена на прогонот од страна на СПЕУ во неговата пресуда за случајот *X, Y and Z* ⁽¹⁶³⁾. Оттука произлегува дека прекршувањето на одредено човеково право, дури и ако треба да се смета за основно право, мора да го помине тестот за тежина врз основа на конкретното влијание што го има врз барателот ⁽¹⁶⁴⁾.

Во однос на повредите на правата што се содржани во член 10 од Повелбата на ЕУ и член 9 од ЕКЧП (слобода на мислење, совест и вера), СПЕУ одлучи дека, без оглед на основниот карактер на ова право, делата коишто несомнено го повредуваат правото, но чија што тежина не е еквивалентна на таа на повреда на основните човекови права што не може да се дерогираат според член 15(2) од ЕКЧП, не може да се сметаат за дела на прогон во смисла на член 9(1) од Директивата ⁽¹⁶⁵⁾. Од ова произлегува дека сите повреди на правото на слобода на вероисповед не претставуваат прогон во смисла на член 9(1) од ДК (изменета).

За да се утврди споредливоста, не може да се прави дистинкција помеѓу нарушување на приватни верски активности (*forum internum*) и јавни верски активности (*forum externum*). Ограничување на слободата на вероисповед може да претставува тешко прекршување без оглед дали го засега правото на барателот да ја практикува својата вера приватно или во јавност, индивидуално или во група со други. Според пресудата *Y and Z* на СПЕУ од 2012 година, токму преку тежината на мерките и санкциите што ќе се донесат или кои се очекува да се донесат, а поради самата природа на делото, како и преку тежината на нивните последици за засегнатото лице, се утврдува дали прекршувањето на правото на слобода на мислење, совест и вера загарантирано со член 10(1) од Повелбата претставува прогон ⁽¹⁶⁶⁾.

Реалната опасност дека, поради учество во формален јавен обред, лицето ќе биде, меѓу другото, прогонувано или подложено на нечовечко или понижувачко казнување од страна на еден од извршителите споменати во член 6 од ДК (изменета), го утврдува степенот на сериозност којшто е потребен за да претставува прогон ⁽¹⁶⁷⁾.

СПЕУ ја отфрли потребата да се земе предвид можноста барателот да ја избегнува опасноста од прогон преку воздржување од одредена верска практика, и следствено на тоа, да му се одбие заштитата како бегалец којашто му ја овозможува Директивата (видете [Дел 1.9.4](#), стр. 89, за прашањето на

⁽¹⁵⁸⁾ Прирачник на УНХЦП, op. cit., fn. 107, став 51.

⁽¹⁵⁹⁾ R. Bank, „The Transposition of the Qualification Directive in Germany“, во K. Zwaan (ed.), *The Qualification Directive: Central Themes, Problem Issues, and Implementation in Selected Member States* (Wolf Legal Publishers, 2007), стр. 124.

⁽¹⁶⁰⁾ Сојузен управен суд (Германија) BVerwG 10 C 51.07, op. cit., fn. 94, став 116, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de.

⁽¹⁶¹⁾ G.S. Goodwin-Gill и J. McAdam, op. cit., fn. 141, стр. 94.

⁽¹⁶²⁾ Видете го, на пример, Судскиот оддел на Државниот совет (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State; Холандија), одлука од 30 јули 2002 г., 200203043/1 каде што се наведува дека: „Државниот секретар за безбедност и правда беше во право кога заведе став дека дискриминацијата против барателката не била толку тешка што би ја направила нејзината ситуација неподнослива или би ја направила таква во разумен временски период.“

⁽¹⁶³⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 56.

⁽¹⁶⁴⁾ Управниот суд на Република Словенија, во пресудата од 19 септември 2014 г., I U 1627/2013-17, став 87, потврдена од Врховниот суд во апелациона постапка, наведува дека терминот „тешко“ прекршување на основните човекови права од член 9(1)(а) од ДК (изменета) е „правно проблематичен“, имајќи предвид дека одредбата се однесува, пред сè, на апсолутните човекови права. Затоа, продолжува Судот во излагањето, терминот „тешко“ не може да се толкува со граматички метод - којшто не е најважниот метод за толкување согласно правото на ЕУ - туку повеќе треба да се применува телеолошки метод, земајќи ја предвид целта на меѓународната заштита согласно правото на ЕУ како целина, како и посебните околности на барателот и преседентното право на ЕСЧП во врска со апсолутната заштита согласно член 3 од ЕКЧП, (член 6(3) од ДЕУ и член 52(3) од Повелбата на ЕУ).

⁽¹⁶⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 61.

⁽¹⁶⁶⁾ *Ibid.*, ставови 65 и 66.

⁽¹⁶⁷⁾ *Ibid.*, став 67.

дискреција) ⁽¹⁶⁸⁾. Фундаменталната важност на одредена верска практика за едно лице е значаен фактор при утврдувањето дали санкциите може да претставуваат реална опасност од прогон:

При проценувањето на таквата опасност, надлежните органи мора да земат предвид голем број фактори, како објективни така и субјективни. Субјективната околност дека придржувањето до одредена верска практика во јавност, којашто подлежи на конкретните ограничувања, е **особено важно за засегнатото лице** за да може да го зачувува својот верски идентитет, претставува релевантен фактор што треба да се земе предвид при утврдувањето на нивото на опасност на кое ќе биде изложен барателот во земјата на потекло поради неговата вера, дури и кога придржувањето до таквата верска практика не е суштински елемент на верувањето на засегнатата верска заедница ⁽¹⁶⁹⁾.

Спроведувајќи ја пресудата на СПЕУ, соодветниот Суд, односно германскиот Сојузен управен суд, одлучи да ги врати случаите до пониските судови за да го утврдат степенот на објективна и субјективна тежина. Притоа објаснува дека делата насочени против таквите верски практики треба да се сметаат за доволно сериозни ако со нив се наметнува интензивен притисок врз одлуката на лицето да ја практикува својата вера на начин којшто тој/таа смета дека е задолжителен за да го задржи својот верски идентитет ⁽¹⁷⁰⁾.

1.4.1.4 Збир на мерки (член 9(1)(б))

1.4.1.4.1 Постапка во два чекори

Генерално, за разгледување на член 9(1) од ДК (изменета) потребна е постапка во два чекори. Ако едно дело, според својата природа или според повторувањето, не се квалификува како тешко прекршување на основно човеково право, мора да се разгледа **дали различните дела или мерки со оглед на нивниот целокупен ефект претставуваат прогон** во смисла на член 9(1)(б). На пример, одземање или исклучување од општествено/локално членство во заедницата, без право на вработување и можност за остварување на правата пред судовите, се смета дека може да претставува прогон ⁽¹⁷¹⁾. Иако член 9(1)(а) бара тешко прекршување на основно човеково право, други прекршувања на човековите права и/или „мерки“ што предизвикуваат повреда или имаат репресивно дејство врз поединецот, може да се третираат како прогон согласно член 9(1)(б). Одлучувачки елемент на прогонот е тежината на прекршувањето на правата на поединецот. Мерките во нивното комбинирано дејство мора да се проценуваат во контекст на личните околности на барателот, земајќи ги предвид сите дела на коишто барателот бил или е во опасност да биде изложен ⁽¹⁷²⁾. Не треба да се прави остра дистинкција помеѓу прогон во форма на (а) или (б) ако делата или мерките во нивниот кумулативен ефект претставуваат прогон. Меѓутоа, неопходна е компаративната процена за тоа дали засегнатиот барател е погоден на сличен начин како во случај на тешко прекршување на основно човеково право ⁽¹⁷³⁾.

1.4.1.4.2 Широко толкување на терминот „мерки“

Терминот „мерки“ во член 9(1)(б) од ДК (изменета) во една широка смисла ги опфаќа **сите мерки што можат да влијаат врз поединецот на ист начин како и тешките прекршувања на основните човекови права**. Може да бидат вклучени и прекршувања на човекови права коишто не се квалификуваат како основни. Дали дискриминирачките мерки поврзани со општа атмосфера на несигурност, како што укажува УНХЦР ⁽¹⁷⁴⁾ се квалификуваат како прогон, може да се утврди само врз основа на тестот за доволна тежина, во смисла на влијание врз поединецот слично на она што е споменато во член 9(1)(а). Меѓутоа, не е можно да се донесе општо правило за тоа кои кумулативни причини може да доведат до валидно барање за статус на бегалец. Од сите околности, вклучително и географскиот, историскиот и етнолошкиот контекст ⁽¹⁷⁵⁾, зависи дали комбинацијата на мерки може да се квалификува како прогон.

⁽¹⁶⁸⁾ *Ibid.*, став 78.

⁽¹⁶⁹⁾ *Ibid.*, став 70 (додадено нагласување).

⁽¹⁷⁰⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 20 февруари 2013 г., BVerwG 10 C 23.12, BVerwG:2013:200213U10C2312.0, став 70, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de, став 39. Видете H. Dörig, во K. Hailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75, член 9 од Директивата 2011/95, став 26.

⁽¹⁷¹⁾ Видете го случајот за поранешна проститутка од Нигерија, Национален суд за азил (Франција), *Mlle EF*, op. cit., fn. 115 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽¹⁷²⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 68.

⁽¹⁷³⁾ Сојузен управен суд (Германија) BVerwG 10 C 23.12, op. cit., fn. 170, став 37, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de. Видете го исто така случајот на Националниот суд за азил (Франција), *Mlle EF*, op. cit., fn. 115, за нигериска жртва на мрежа за проституција, каде што Судот одлучи дека различните репресалии, закани, стигма и отфрлање со кои би се соочила таа доколку се врати во својата земја, се кумулирани дела коишто како целина претставуваат прогон.

⁽¹⁷⁴⁾ Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 55.

⁽¹⁷⁵⁾ *Ibid.*

1.4.1.4.3 Баратели што би биле погодени на сличен начин како и во случај на тешко прекршување на основно човеково право

Целокупниот збир на различни мерки претставува прогон само ако **влијае врз барателот на сличен начин како и прекршувањето според член 9(1)(б) од ДК (изменета)**. „Сличен“ не значи постигнување на истиот ефект. Терминот „сличен“ треба да се толкува врз основа на потребите за заштита во согласност со член 1А од Конвенцијата за бегалци. Германскиот Сојузен управен суд упатува на кумулативниот пристап во Прирачникот на УНХЦР кога наведува дека, во однос на тежината на прекршувањето на правото на слобода на вероисповед, мора да се земат предвид различните дела и мерки со дискриминирачки ефект – какви што се ограничување на пристапот до образовни или здравствени институции или значителни ограничувања на можностите за вработување или економските можности за заработка за живот⁽¹⁷⁶⁾. Австрискиот врховен управен суд на сличен начин смета дека различните дискриминирачки мерки против жените во Авганистан, со коишто им се спречува пристап до медицинско лекување, влијае на жените на сличен начин како и сериозно прекршување на основно човеково право согласно член 9(1)(а)⁽¹⁷⁷⁾.

Дискриминацијата може да претставува прогон ако мерките на дискриминација водат до последици коишто имаат значително штетно влијание врз засегнатото лице; на пример, одземање на правото да заработува за живот, правото да ја практикува својата вера, или целосно оневозможување пристап до вообичаено достапни образовни институции⁽¹⁷⁸⁾. Во таа смисла, може да стане многу важно прашањето дали е вклучен кумулативен елемент⁽¹⁷⁹⁾.

1.4.2 Набројување можни дела на прогон (член 9(2))

Член 9(2) од ДК (изменета) има за цел да идентификува дел од оние дела или мерки, коишто можат, меѓу другото, потенцијално да се квалификуваат како прогон. Листата се движи од општи до конкретни⁽¹⁸⁰⁾ и е прикажана во Табела 8 подолу:

Табела 8: Нецелосна листа на дела на прогон во член 9(2) ДК (изменета)

(а)	дела на физичко или психичко насилство, вклучително и дела на сексуално насилство;	видете Дел 1.4.2.1, стр. 38
(б)	правни, административни, полициски и/или судски мерки коишто се сами по себе дискриминирачки или коишто се спроведуваат на дискриминирачки начин;	видете Дел 1.4.2.2, стр. 39
(в)	судско гонење или казнување коешто е непропорционално или дискриминирачко;	видете Дел 1.4.2.3, стр. 40
(г)	лишување од судска заштита што резултира со непропорционално или дискриминирачко казнување;	видете Дел 1.4.2.4, стр. 40
(д)	гонење или казнување поради одбивање на воена служба во конфликт, кога воената служба би вклучувала кривични дела или дела што спаѓаат во доменот на основите за исклучување, како што е наведено во член 12(2);	видете Дел 1.4.2.5, стр. 41
(ф)	дела коишто по својата природа се поврзани со пол или деца.	видете Дел 1.4.2.6, стр. 43

⁽¹⁷⁶⁾ Сојузен управен суд (Германија) BVerwG 10 C 23.12, op. cit., fn. 170, став 36, достапно на англиски јазик на www.bverw.de.

⁽¹⁷⁷⁾ Врховен управен суд (Австрија), пресуда од 16 април 2002 г., барање бр. 99/20/0483, став 5. Видете исто така ВТОК, пресуда од 18 мај 2012 г., АК (Article 15(c)) Afghanistan CG [2012] UKUT 00163 (IAC).

⁽¹⁷⁸⁾ Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 54.

⁽¹⁷⁹⁾ Ibid., став 55.

⁽¹⁸⁰⁾ G.S. Goodwin-Gill и J. McAdam, op. cit., fn. 141, стр. 91.

Формулацијата „меѓу другото“ укажува дека набројувањето на делата на прогон не е целосно. Тоа значи дека и други типови на дела може исто така да претставуваат дела на прогон⁽¹⁸¹⁾. Таков пример би бил произволно одземање на државјанство. На пример, судовите во Обединетото Кралство веќе одамна имаат прифатено дека во одредени околности, одземањето на државјанството може да ја достигне границата на прогон, во случаи кога може да се каже дека делото на одземање или повлекување е свесно ускратување на државјанство „заради своеволност или дискриминација“, а поради причини содржани во Конвенцијата за бегалци⁽¹⁸²⁾.

Основната цел на член 9(2) е да помогне при идентификацијата на тоа кој тип на дела потенцијално спаѓаат во материјалниот домен на член 9. Појавувањето во листата наведена во член 9(2) го ослободува лицето што одлучува од задачата да проверува дали типот на делото може потенцијално да се третира како прогон. Листата на дела не ја негира потребата од проверка во секој засебен случај дали едно од делата набројани во член 9(2) ги исполнува барањата од член 9(1)(а) или (б).

1.4.2.1 Дела на физичко или психичко насилство (член 9(2)(а))

1.4.2.1.1 Нарушување на физичкиот или менталниот интегритет

Нарушувањето на физичкиот или менталниот интегритет честопати **може да се смета за лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП**. Дела на физичко или психичко насилство се квалификуваат како прогон во смисла на член 9(1) ако се со таков интензитет што значително го повредуваат физичкиот интегритет или менталниот капацитет за независно одлучување на поединецот. За повеќе информации во врска со ова, видете во [Дел 2.4.3 подолу](#) (стр. 112).

1.4.2.1.2 Дела на сексуално насилство

Делата на сексуално насилство се експлицитно вклучени како дела на прогон, со цел да се исклучи секаков сомнеж во врска со нивната квалификација. Нивното вклучување го отсликува фактот дека **силувањето** сега е признаено како типична форма на сексуално насилство коешто се квалификува како прогон⁽¹⁸³⁾, под услов да може да се поврзе со одредена причина за прогон⁽¹⁸⁴⁾. Дела на силување, на пример, беа потврдени како прогон од страна на белгискиот Совет за процесно право за странци (*Conseil du Contentieux des Etrangers*), поради природата, интензитетот и повторливиот карактер на сексуалните злоупотреби врз барател во Авганистан⁽¹⁸⁵⁾ и земени кумулативно со други дела како вообичаен метод користен против жените во Судан⁽¹⁸⁶⁾. **Други помалку тешки форми на сексуално насилство** може исто така да претставуваат прогон, ако го поминат тестот за доволна сериозност, или ако имаат сличен тежок ефект како дел од разновидните мерки согласно член 9(1)(б). Секое дело на насилство, обид или закана од

⁽¹⁸¹⁾ На пример, Францускиот национален суд за азил сметаше дека спроведувањето на судски постапки против лице со државјанство на Бангладеш и со хиндуистичка вероисповед, што резултираше со одземање на имотот во добро познатиот контекст на корупција во земјата, може да се третира како прогон: пресуда од 14 ноември 2013 г., *M C*, барање бр. 12024083 C, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013*, 2014, стр. 53 и 54.

⁽¹⁸²⁾ Како пример, видете: АСАВ (ОК), *JV (Tanzania) v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 120, ставови 6 и 10; и АСАВ (ОК), *Boban Lazarevic v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 120. Видете, исто така: Сојузен управен суд (Германија), *BVerwG 10 C 50.07*, op. cit., fn. 101; и Националниот суд за азил (Франција), пресуда од 23 декември 2010 г., *M D* барање бр. 09002572, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2010*, 2011, стр. 33 – 36 за црнци Мавританци од Мавританија коишто биле лишени од правата и државјанството во 1988 г., каде што врз основа на фактите, Францускиот национален суд за азил не прифати дека лишувањето било докажано. Погледнете го исто така следниот документ со упатства: H. Lambert, „Refugee Status, Arbitrary Deprivation of Nationality, and Statelessness within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees“, УНХЦР, Legal and Protection Policy Research Series, 2014 г.

⁽¹⁸³⁾ Врз основа на упатувањето на *Насоките за меѓународна заштита бр. 9* на УНХЦР (*Барања за статус на бегалец врз основа на сексуална ориентација и/или пол Идентитет во контекст на член 1A(2) од Конвенцијата од 1951 и/или нејзиниот Протокол од 1967 г. за статусот на бегалците*, 23 октомври 2012 г., UN Doc HCR/ GIP/12/09, р. 7) и на пресудата *X, Y and Z* на СПЕУ (op. cit., fn. 20, став 53), Управниот суд на Република Словенија во пресудата од 24 април 2015 г., I U 411/2015-57, став 70, којашто беше потврдена од Врховниот суд во апелациска постапка, одлучи дека силувањето во околностите што беа опишани од барателот во дадениот случај, претставува сексуално насилство во смисла на член 9(2)(а) од ДК (изменета) и како такво може да се квалификува како дело на прогон. Во претходна пресуда од 16 март 2005 г., U 153/2005-6, Управниот суд на Република Словенија во финалната пресуда ја искористи класификацијата на типови сексуално насилство од *Насоки за превенција и реакција: Сексуално и полово насилство против бегалци, повратници и внатрешно раселени лица* на УНХЦР (мај 2003 г.) како потенцијални дела на прогон согласно ДК. Во истиот случај и со упатување на пресудата на ЕСЧП во случајот *Aydin v Turkey* (пресуда од 25 септември 1997 г., Голем судски совет, барање бр. 23178/94), Управниот суд на Република Словенија одлучи дека силување, коешто било извршено во просториите на локалната власт, не може да се смета за приватно дело на чинител што не е поврзан со државата.

⁽¹⁸⁴⁾ Кога не постои таква поврзаност, силувањето сепак се квалификува како сериозна повреда согласно член 15(б) од ДК (изменета), со што се оправдува давањето супсидијарна заштита. Видете на пример: Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 17 јануари 2012 г., бр. 73.344 каде што сексуалната агресија не се квалификувала како дело на прогон затоа што не била поврзана со некоја од причините за прогон, но била признаена како сериозна повреда согласно член 15(б). Видете исто така Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 19 февруари 2010 г., бр. 38.977.

⁽¹⁸⁵⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 4 февруари 2013 г., бр. 96.572.

⁽¹⁸⁶⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 11 декември 2012 г. бр. 93.324. Видете, исто така, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 24 ноември 2015 г., бр. 156.927 каде што силувањето беше третирано како дејство на прогон на политичка основа.

сексуална природа што резултира или веројатно ќе резултира со доволно тешка физичка, психолошка или емотивна повреда, се квалификува како дело на прогон ⁽¹⁸⁷⁾. **Домашно сексуално насилство** што го поминува тестот за доволна сериозност може да претставува прогон ако се исполнети дополнителните барања од член 9(3) ⁽¹⁸⁸⁾.

Сексуалното насилство претставува тешко прекршување на основните човекови права и тешко прекршување на меѓународното хуманитарно право ако се изврши во вооружен конфликт ⁽¹⁸⁹⁾. Според член 8 од Римскиот статут на Меѓународниот кривичен суд од 1998 година, силувањето, сексуалното ропство, принудната проституција, принудната бременост, принудната стерилизација или која било друга форма на сексуално насилство со слична тежина се класификуваат како воени злосторства во меѓународни или немеѓународни вооружени конфликти ⁽¹⁹⁰⁾. Со низа меѓународни инструменти, систематските или широко распространетите употреби на форми на сексуално насилство против цивилно население во вооружен конфликт, се третираат како злосторство против човештвото ⁽¹⁹¹⁾.

1.4.2.2 Правни, административни, полициски и/или судски мерки (член 9(2)(б))

Мора да се направи разлика меѓу прогон и судско гонење или казнување поради прекршок. Лица кои бегаат од судско гонење или казнување поради прекршок обично не се бегалци ⁽¹⁹²⁾. Меѓутоа, прогон може да се случи кога лице виновно за прекршок може да подлежи на прекумерно или дискриминирачко казнување, коешто може да претставува прогон во согласност со значењето на дефиницијата (член 9(2)(в) од ДК (изменета)). Покрај тоа, кривичното гонење поради причина спомената во дефиницијата, може самото по себе да го достигне степенот на прогон ⁽¹⁹³⁾.

Член 9(2)(б) се однесува на **мерките коишто по својата природа претставуваат прогон или пак изгледаат како законски и се злоупотребуваат за целите на прогон, или, пак, се спроведуваат со прекршување на законот** ⁽¹⁹⁴⁾. Дали одредена законска регулатива го достигнува степенот на прогон зависи од тоа дали се применува во пракса ⁽¹⁹⁵⁾. Општите мерки за заштита на јавниот ред, државната безбедност или јавното здравје не претставуваат прогон сè додека ги исполнуваат барањата за валидно ограничување на или дерогирање од обврските во однос на човековите права утврдени со меѓународното право ⁽¹⁹⁶⁾. Член 9(2) (б) и член 9(2)(в) се однесуваат на мерки чијашто дискриминирачка или непропорционална природа е доволно сериозна за да се третира како повреда на основните права и да претставува прогон согласно значењето на член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци ⁽¹⁹⁷⁾.

Помалку поволен третман како резултат на разлики во постапувањето со различни групи сам по себе не претставува прогон ⁽¹⁹⁸⁾. Дискриминирачка законска регулатива или дискриминирачка примена на законот може да се квалификува како дело на прогон само ако постојат многу тешки отежнувачки околности, како, на пример, последици со значително штетно влијание врз барателот. Сериозни ограничувања на правото на едно лице да заработува за живот, правото да ја практикува верата или на правото на пристап до образовни институции ⁽¹⁹⁹⁾ можат во својот кумулативен ефект со други ограничувања да претставуваат прогон ако влијаат врз поединецот на сличен начин како и одредено тешко прекршување на основно човеково право согласно член 9(1)(а). Во овој контекст, мора да се

⁽¹⁸⁷⁾ Видете исто така Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 8 декември 2015 г. бр.157.905. Видете исто така УНХЦР, *Насоки за превенција и реакција*, op. cit., fn. 183, Поглавје 1, стр. 10.

⁽¹⁸⁸⁾ Видете на пример, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 30 јуни 2010 г., бр.45.742 каде што домашните сексуални насилства извршени од страна на сопругот на барателката се третирани како дела на прогон поради припадноста на општествена група која е полово дефинирана. A. Zimmermann and C. Mahler, „Article 1 A, para. 2 (Definition of the Term “Refugee”/Définition du terme “réfugiés””, во A. Zimmermann (ed.), *The 1951 Convention relating to the Status of Refugees and its 1967 Protocol: A Commentary* (OUP, 2011), стр. 413. Видете Врховен управен суд (Полска), пресуда од 8 мај 2008 г., бр. II OSK 237/07 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽¹⁸⁹⁾ Извршен комитет на УНХЦР, *Заштита на бегалци и сексуално насилство*, ExCom заклучок бр. 73 (XLIV), 8 октомври 1993 г.

⁽¹⁹⁰⁾ член 7(1)(е) Римски статут.

⁽¹⁹¹⁾ Совет за безбедност на Обединетите нации, Резолуција 1820(2008) (19 јуни 2008 г.) UN Doc S/Res/1820(2008), став 1; член 27 од Женевска конвенција (IV) за заштита на цивилните лица за време на војна, 75 UNTS 287, 12 август 1949 г. (стапила на сила: 21 октомври 1950 г.).

⁽¹⁹²⁾ ВТОК, пресуда од 13 ноември 2012 г., *MN and Others (Ahmadis – Country Conditions – Risk) Pakistan CG* [2012] UKUT 00389 (IAC). Видете, исто така, Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 56.

⁽¹⁹³⁾ Видете ТИАОК, пресуда од 28 јуни 2002 г., *Muzafar Iqbal (Fair Trial – Pre-Trial Conditions) Pakistan CG* [2002] UKIAT 02239. Видете, исто така, Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 57.

⁽¹⁹⁴⁾ Видете Европска комисија, Предлог за Директива на Советот за минимални стандарди за квалификување и статус на лица со државјанство од трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица коишто на поинаков начин имаат потреба од меѓународна заштита, 12 септември 2001 г., COM(2001) 510 final, стр. 20 (ДК предлог).

⁽¹⁹⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 55, сп., Н. Storey, „Прогон“, op. cit., fn. 108, стр. 600.

⁽¹⁹⁶⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 60.

⁽¹⁹⁷⁾ СПЕУ, пресуда *Shepherd*, op. cit., fn. 110, став 49.

⁽¹⁹⁸⁾ Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 54.

⁽¹⁹⁹⁾ *Ibid.*, ставови 54 и 55.

земат предвид сите индивидуални околности, а особено кумулативниот ефект на дискриминирачките мерки врз животните услови на едно лице.

1.4.2.3 Непропорционално или дискриминирачко судско гонење или казнување (член 9(2)(в))

Кривично гонење или казнување поради прекршување на закон што има општа примена не се квалификува како прогон⁽²⁰⁰⁾. Лица кои бегаат од судско гонење или казнување поради прекршок обично не се бегалци, но можна е отстапка во случај на **прекумерно казнување или доколку казненото гонење само по себе го достигне прагот на прогон**⁽²⁰¹⁾. Овие мерки може да го достигнат прагот на прогон, ако земјата на потекло спроведува **непропорционално или дискриминирачко судско гонење или казнување**⁽²⁰²⁾. Прогон може да се случи и ако се казнува остварување на фундаментално меѓународно човеково право или ако поединец е принуден да врши дела со кои се прекршуваат основните норми на меѓународното право⁽²⁰³⁾.

Терминот „непропорционално“ може да поттикне сериозни прашања во однос на стандардите што се применуваат за оценување на пропорционалноста во различни правни системи и култури. Член 9 – всушност и сите одредби за бегалци во ДК (изменета) – треба да се толкува во согласност со Конвенцијата за бегалци, како „темел на меѓународниот правен режим за заштита на бегалците“, а чии потписнички се земјите-членки на ЕУ (видете воведна одредба (4)). Повелбата на ЕУ, општо прифатените договори за човекови права и општите принципи на јавното меѓународно право може да се користат како дополнителни насоки за проценување на пропорционалноста на кривичните санкции.

Во врска со тоа **дали судско гонење и/или казнување поради одбивање на воена служба е/се непропорционални**, СПЕУ наведува дека е неопходно да се разгледа дали таквите дела го надминуваат она што е неопходно за засегнатата држава, со цел да го оствари своето легитимно право за одржување на вооружени сили⁽²⁰⁴⁾. Тоа може да вклучи разгледување на различни фактори од политичка и стратешка природа, врз основа на кои се заснова легитимноста на тоа право и условите за негово остварување. Изрекувањето затворска казна до пет години и отпуштање од армијата не го надминуваат она што е неопходно за да може засегнатата држава да ги реализира своите легитимни права. Меѓутоа, задачата за разгледување на сите релевантни факти во земјата на потекло СПЕУ им ја доделува на националните надлежни органи на земјите-членки⁽²⁰⁵⁾.

Во многу случаи нема да се наметне прашањето дали судското гонење или казнување е дискриминирачко. Согласно член 9(3) од ДК (изменета), фактот дека треба да постои поврзаност со причините споменати во член 10 укажува дека судското гонење треба да биде дискриминирачко. Така, судското гонење на политички противници засновано на нарушување на јавниот ред поради дела кои се заштитени со договори за човекови права, а коешто потенцијално може да има тешки последици, може да се смета за дискриминирачко и да се квалификува како прогон.

1.4.2.4 Лишување од судска заштита (член 9(2)(г))

Лишувањето од судска заштита може да претставува **прекршување на правото на правично судење**, коешто е загарантирано со член 47 од Повелбата на ЕУ и член 6 од ЕКЧП. Во преседентното право на ЕСЧП е утврдено дека по исклучок може да се иницира прашање согласно член 6 од ЕКЧП поради одлука за протерување или екстрадиција во околности кога бегалецот страдал или е во опасност да страда од флагрантно лишување од судска заштита во земјата на одредиште⁽²⁰⁶⁾. Меѓутоа, Судот применува строг тест за неправда, наведувајќи дека „[о]на што се бара е прекршување на принципите на правично судење загарантирани со член 6, коешто е толку фундаментално што е еднакво на укинување или уништување на

⁽²⁰⁰⁾ *Ibid.*, став 56.

⁽²⁰¹⁾ *Ibid.*

⁽²⁰²⁾ Видете Европска комисија, Предлог на ДК, оп. cit., fn. 194, стр. 20.

⁽²⁰³⁾ Видете *Ibid.* Видете, исто така, ТИАОК, *Muzafar Iqbal (Fair Trial – Pre-Trial Conditions) Pakistan CG*, оп. cit. fn. 193.

⁽²⁰⁴⁾ СПЕУ, *пресуда Shepherd*, оп. cit., fn. 110, став 52.

⁽²⁰⁵⁾ *Ibid.*, став 53.

⁽²⁰⁶⁾ ЕСЧП, пресуда од 7 јули 1989 г., *Soering v the United Kingdom*, барање бр. 14038/88, став 113; ЕСЧП, пресуда од 17 јануари 2012 г., *Othman (Abu Qatada) v the United Kingdom*, барање бр. 8139/09, став 258.

самата суштина на правото загарантирано со тој член“⁽²⁰⁷⁾. Член 9(2)(г) донекаде отстапува од овој стандард со тоа што бара (само) лишување од судска заштита. Разликата во пракса може да биде мала бидејќи лишувањето од судска заштита може да претставува прогон само ако резултира со непропорционално или дискриминирачко казнување⁽²⁰⁸⁾.

1.4.2.5 Гонење или казнување поради одбивање на воена служба во конфликт (член 9(2)(д))

Член 9(2)(д) е резултат на компромис помеѓу два различни пристапа во однос на релевантноста на одбивањето на воена служба и признавањето на правото на приговор на совеста. Првичниот предлог на Комисијата кореспондираше со Прирачникот на УНХЦР и неговите Насоки за меѓународна заштита бр. 10 за барања за статус на бегалец поврзани со извршување воена служба, според кои, судското гонење претставува прогон ако дезертерот или оној што избегнува регрутација се соочува со непропорционално тешко или дискриминирачко казнување⁽²⁰⁹⁾, или ако за воената служба би било потребно учество во воено дејство наспроти искрените политички, верски, морални убедувања или наспроти приговор на совеста на барателот⁽²¹⁰⁾. Одредбата беше доста оспорувана за време на преговорите во Советот. Голем број земји-членки се спротивставија на признавањето на одбивање на воена служба врз основа на субјективни мислења или политички убедувања на барателот во однос на законитоста или легитимноста на военото дејство⁽²¹¹⁾. Тие предложија да се утврдат објективни критериуми, на пример, повикувајќи се на меѓународното хуманитарно право⁽²¹²⁾.

Одредбата потоа беше изменета на следниот начин:

Гонење или казнување поради одбивање на воена служба во конфликт којшто е осуден од релевантните тела на Обединетите нации (ОН) или каде што извршувањето на воена служба би вклучувало дела што спаѓаат во доменот на клаузулите за исклучување во оваа Директива⁽²¹³⁾.

Меѓутоа, упатувањето на осуда од страна на телата на ОН потоа беше избришано⁽²¹⁴⁾; а член 9(2)(д) сега наведува дека делата на прогон, како што се квалификувани со член 9(1), можат, меѓу другото, да имаат форма на „[с]удско гонење или казнување поради одбивање на воена служба во конфликт, при што воената служба би вклучувала кривични дела или дела што спаѓаат во доменот на основите за исклучување, како што е наведено во член 12(2)“⁽²¹⁵⁾. Затоа, член 9(2)(д) е поограничен во однос на пристапот на приговор на совеста што е применет во Прирачникот на УНХЦР, во неговите Насоки за меѓународна заштита бр. 10, како и во практиките на некои земји-членки, бидејќи се однесува само на ситуации каде што извршувањето на

⁽²⁰⁷⁾ ЕСЧП, *Othman (Abu Qatada) v the United Kingdom*, op. cit., fn. 206, став 260.

⁽²⁰⁸⁾ ЕСЧПго остави отворено прашањето дали флагрантно лишување од судска заштита се случува само кога судењето за кое станува збор би имало сериозни последици по барателот (*Ibid.*, став 262), затоа што, во сегашниот случај, не било спорно дека последиците би биле тешки.

⁽²⁰⁹⁾ Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 169; и УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 10: Барања за статус на бегалец поврзани со воена служба во контекст на член 1А (2) од Конвенцијата од 1951 г. и/или нејзиниот Протокол од 1967 г. за статусот на бегалците*, 12 ноември 2014, HCR/GIP/13/10/Corr. 1.

⁽²¹⁰⁾ Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 170; и УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 10*, op. cit., fn. 209, ставови 17 и следни страници.

⁽²¹¹⁾ Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, 24 април 2002 г., EU Doc 7882/02 ASILE 20, стр. 15; Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, 17 јуни 2002 г., EU Doc 9038/02 ASILE 25, стр. 15; и Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, 9 јули 2002 г., EU Doc 10596/02 ASILE 36, стр. 17.

⁽²¹²⁾ Видете ги документите споменати во fn. 209.

⁽²¹³⁾ Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки (EU Doc 11356/02), op. cit., fn. 130, стр. 14; Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки (EU Doc 12620/02), op. cit., fn. 132, стр. 14.

⁽²¹⁴⁾ Спротивно на противењето на Холандија. Видете Европски совет, Нота на претседателството до Постојаниот претставнички комитет, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита (*Presidency Note to the Permanent Representative Committee, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection*), 15 ноември 2002 г., EU Doc 14308/02 ASILE 65, стр. 13.

⁽²¹⁵⁾ СПЕУ допрва треба директно да разгледа дали е потребно да се усвои поинаков пристап во однос на приговорот на совеста, земајќи ја предвид пресудата на ЕСЧП од 7 јули 2011, Голем судски совет, *Bayatyan v Armenia*, барање бр. 23459/03.

воена служба би вклучувало дела што спаѓаат во доменот на член 12(2) од ДК (изменета), и следствено на тоа, на член 1Г од Конвенцијата за бегалци ⁽²¹⁶⁾.

Толкувањето на ова дело на прогон беше појаснето од СПЕУ во неговата пресуда од 2015 година за *Shepherd*, во врска со државјанин на САД кој поднел барање за азил поради судското гонење заради неизвршување воена служба ⁽²¹⁷⁾. Како што подвлекува Судот, **четири елементи** треба да се земат предвид при толкувањето на ова конкретно дело на прогон (видете во Табела 9 подолу):

Табела 9: Четири елементи што го дефинираат судското гонење или казнување поради одбивање на воена служба за време на конфликт како дело на прогон

1	постоење на конфликт;
2	инклузивен персонален опфат кој го опфаќа целокупниот воен персонал;
3	опасност барателот навистина да биде вклучен во воени злосторства; и
4	достапни алтернативи на одбивањето на воената служба.

1.4.2.5.1 Постојење на конфликт

Првичниот став на СПЕУ беше дека член 9(2)(д) се однесува **само на состојби на конфликт**. Затоа, надвор од такви конфликти, секое одбивање на воена служба, независно од мотивите, не спаѓа во делокругот на овој став ⁽²¹⁸⁾. Ова не исклучува примена на која било друга одредба од член 9(2)(а)-(ф) доколку барателот е засегнат од дело што не спаѓа во сферата на конфликтот, а коешто може да се квалификува како прогон согласно другите одредби од член 9(2) или директно со член 9(1).

1.4.2.5.2 Опфатеност на целокупниот воен персонал

Едно од главните прашања што беа упатени до Судот беше ситуацијата на припадници на воен персонал, коишто, како и барателот, не се дел од борбените трупи, туку служат во единица што обезбедува логистичка или техничка поддршка. Во овој контекст, СПЕУ одлучи дека член 9(2)(д) го опфаќа **целокупниот воен персонал, вклучително и персоналот за логистичка или техничка поддршка** ⁽²¹⁹⁾. Не е потребно засегнатото лице да биде член на борбените трупи. Овој заклучок е извлечен од анализа на формулацијата и намената на одредбата. СПЕУ сметаше дека намерата на законодавството на ЕУ била објективно да се земе предвид општиот контекст во кој се извршува воената служба. Оттаму, фактот што барателот, само поради индиректната природа на неговото учество во извршувањето воени злосторства, не може да биде судски гонет според кривичното право за воени злосторства, не може да ја исклучи заштитата што произлегува од член 9(2)(д) ⁽²²⁰⁾.

1.4.2.5.3 Опасност барателот навистина да биде вклучен во воени злосторства

Сепак, барателите може да се повикаат на веројатноста да бидат извршени делата споменати во член 12(2) од ДК (изменета) само ако нивната задача „можела доволно директно и разумно изводливо да ги доведе до тоа да учествуваат во такви дела“ ⁽²²¹⁾. Не е потребно единицата на која припаѓа барателот да имала веќе извршено воени злосторства или делата на таа единица да биле казнети од страна на Меѓународниот кривичен суд, дури и кога овој суд имал надлежност да го направи тоа ⁽²²²⁾.

⁽²¹⁶⁾ H. Battjes, op. cit., fn. 117, стр. 234, став 292; УНХЦР, УНХЦР Анотирани коментари на Директива на Советот 2004/83/ЕУ од 29 април 2004 г. за минималните стандарди за квалификување и статус на државјани на трета земја или лица без државјанство како бегалци или како лица коишто на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита и за содржината на доделената заштита (OJ L 304/12 of 30.9.2004) (УНХЦР Annotated Comments on the EC Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on Minimum Standards for the Qualification and Status of Third Country Nationals or Stateless Persons as Refugees or as Persons Who Otherwise Need International Protection and the Content of the Protection Granted), јануари 2005 г., стр. 21; A. Klug, op. cit., fn. 115, стр. 604. Освен поради конфликтот, францускиот Национален суд за азил редовно доделува статус на бегалец на лица од Еритреја кои избегале од својата земја за да избегнат извршување воена служба или кои избегале од воен логор (видете, на пример, Национален суд за азил (Франција), пресуда од 6 март 2012 г., М ДС барање бр. 11023420). Слично, статус на бегалец може да им се додели на Курди од Турција кои одбиле да извршуваат воена служба со образложение дека би биле испратени во региони во кои постои конфликт и дека не сакаат да се борат против припадници на сопствената заедница (Национален суд за азил (Франција), пресуда од 13 март 2014 г., М FG, барање бр. 13016100). Видете, исто така, Горен дом (OK); пресуда од 23 март 2003 г., *Sepet & Anor, R (on the application of) v Secretary of State for the Home Department* [2003] UKHL 15.

⁽²¹⁷⁾ СПЕУ, пресуда *Shepherd*, op. cit., fn. 110, став 21.

⁽²¹⁸⁾ *Ibid.*, став 35.

⁽²¹⁹⁾ *Ibid.*, ставови 33 и 46.

⁽²²⁰⁾ *Ibid.*, став 37.

⁽²²¹⁾ *Ibid.*, ставови 38 и 39.

⁽²²²⁾ *Ibid.*, став 39.

Дали постои доволен степен на веројатност да дојде до реална опасност од вклучување во извршување или учество во извршување на воено злосторство за целите на член 9(2)(д) од ДК (изменета) е прашање што треба да го утврдат судовите или трибуналите на земјите-членки. Фактичката процена што треба да ја спроведат националните власти под надзор на судовите и трибуналите мора да има за цел да ја утврди состојбата на воената служба за која станува збор и мора да се заснова на збир на докази. Доказите треба да овозможат да се утврди дали ситуацијата за која станува збор, земајќи ги предвид сите околности, го прави веројатно извршувањето на наведените воени злосторства. Мора да се земат предвид сите релевантни факти што се поврзани со земјата на потекло во моментот на одлучување по барањето, како и индивидуалната положба и личните околности на барателот ⁽²²³⁾.

Иако процената на фактите е во надлежност на националните судови и трибунали, СПЕУ забележува дека одредени настани, какви што се, меѓу другото, минатото однесување на единицата на барателот или кривични пресуди за членови на таа единица, може да претставуваат индиции дека постои веројатност таа единица да изврши понатамошни воени злосторства. Меѓутоа, таквите настани не можат сами по себе автоматски да ја утврдат веројатноста дека таквите воени злосторства да се извршат во иднина. Судот забележа дека вооружена интервенција иницирана во согласност со резолуција на Советот за безбедност на ОН или врз основа на конзензус на дел од меѓународната заедница, или факт дека државата или државите што ги спроведуваат операциите ги гонат воените злосторства, „се околности што треба да се земат предвид при процената што мора да ја извршат националните власти“ ⁽²²⁴⁾.

1.4.2.5.4 Достапни алтернативи на одбивањето на воената служба

На крајот, одбивањето на воена служба мора да претставува **единствениот начин како барателот можел да го избегне учеството во наводните воени злосторства**. Во таа смисла, мора да се земе предвид дали барателот доброволно се пријавил во вооружените сили во момент кога тие веќе биле вклучени во конфликтот и дали барателот можел да побара статус на приговор на совеста, освен ако се докаже дека таква постапка не му била достапна на барателот во неговата/нејзината конкретна ситуација ⁽²²⁵⁾.

1.4.2.6 Дела кои по својата природа се поврзани со пол или деца (член 9(2)(f))

1.4.2.6.1 Дела на прогон поврзани со пол

Во член 9(2)(f) од ДК (изменета) се повторуваат барањата содржани во член 4(3)(в), според кои земјите-членки се должни да го земат предвид следното:

индивидуалната положба и личните околности на барателот, вклучувајќи фактори како неговото потекло, полот и возраста, со цел да се процени дали, врз основа на неговите лични околности, делата на кои барателот бил или би можел да биде изложен би претставувале прогон или сериозна повреда.

Дела поврзани со пол се форми на прогон коишто се својствени за одреден пол. За да се сфати нивната природа, многу е важно да се дефинираат и да се направи разлика меѓу термините „род“ и „пол“. Род се однесува на односот меѓу мажи и жени врз основа на општествено или културолошки конструирани и дефинирани идентитети, статус, улоги и одговорности што му се припишани на еден или на друг пол; додека пол е биолошка детерминираност. Родот не е статичен или вроден, туку добива општествено и културолошки конструирани значење со текот на времето. Ова е очигледно од формулацијата на воведната одредба (30) од ДК (изменета), според која „проблемите што произлегуваат од родот на барателот, вклучително и родовиот идентитет и сексуалната ориентација, [...] може да се поврзани со одредени правни традиции и обичаи“.

⁽²²³⁾ *Ibid.*, став 40.

⁽²²⁴⁾ *Ibid.*, ставови 41, 42 и 46. Видете, на пример, Национален суд за азил (Франција), пресуда од 9 ноември 2015 г, *М МС*, барање 14014878, каде што Судот му додели статус на бегалец на барател од Палестина, којшто имал вообичаен престој во Сирија и избегал бидејќи одбил да биде регрутиран во воена служба од страна на сириските власти поради нивните криминални активности. Судот упати на резолуциите на ОН со кои се осудуваат злоупотребите извршени од сириските сили во актуелниот конфликт.

⁽²²⁵⁾ СПЕУ, *пресуда Shepherd*, *op. cit.*, fn. 110, ставови 44 и 45.

Родовиот идентитет е еден аспект на родот, додека сексуалната ориентација е тесно поврзана со родот. Овие два поими се дефинирани со Принципите од Јогјакарта од 2007 година на следниот начин:

- 1) сексуалната ориентација се разбира како капацитет на секое лице за длабока емоционална, љубовна и сексуална привлечност кон, и за интимни и сексуални односи со лица од различен или од ист род или со повеќе од еден род.
- 2) родовиот идентитет се разбира како длабоко внатрешно и индивидуално доживување на родот на секое лице, коешто може да се поклопува или не со полот од раѓање, вклучително и личното чувство за телото (што може да вклучува, ако е по слободен избор, менување на изгледот или функциите на телото преку медицински, хируршки или други постапки) и други начини на изразување на полот, во кои спаѓаат облеката, говорот и однесувањето ⁽²²⁶⁾.

Иако донекаде го објаснува концептот на род, воведната одредба (30) од ДК (изменета), којашто е цитирана погоре, не се однесува на дела поврзани со родот, туку на прогон поради припадност во определена општествена група којашто е дефинирана врз основа на родот (видете [Дел 1.5.2.4.2](#) подолу, стр. 52). Треба да се прави разлика помеѓу дела поврзани со родот и родово-заснован прогон. Иако делата на прогон поврзани со родот може да бидат извршени поради припадност во определена општествена група дефинирана врз основа на родот, двете не секогаш се врзани едно за друго. Оттаму, делата поврзани со родот може исто така да претставуваат дела на прогон поради раса, вера, националност, политичко мислење или припадност во одредена општествена група каде што општествената група не е дефинирана врз основа на родот. И спротивно, родово-заснован прогон може да биде резултат на дела што не се својствени за конкретен род. Пример за ова може да биде случај на транс-родова жена која подлежи на толку тешка дискриминација во нејзината општествена, економска или верска средина, што станува неподносливо за неа да остане во нејзината земја на потекло ⁽²²⁷⁾.

Сепак, разликата помеѓу дела поврзани со родот и родово-заснован прогон останува незначителна. Во преседентното право на судовите и трибуналите на земјите-членки, на делата што може да се третираат како дела поврзани со родот честопати им се пристапува како на родово-заснован прогон. Женското генитално осакатување, коешто веројатно претставува дело поврзано со родот, честопати е одлучувачки фактор којшто доведува до прифаќање на постоењето на определена општествена група дефинирана врз основа на родот ⁽²²⁸⁾. Во голем број случаи, делата на прогон поврзани со родот се извршуваат поради родово-засновани основи на прогон. Сепак, не може да се исклучи дека делата поврзани со родот, како на пример, сексуално насилство или принуден абортус, може да се извршат поради други дискриминирачки причини, какви што се раса, вера, националност или политичко мислење.

Покрај тоа, треба да се има предвид дека, иако повеќето барања коишто вклучуваат дела поврзани со родот најчесто се однесуваат на жени, делата поврзани со родот може да се извршуваат и против мажи. Делата поврзани со родот може, на пример, да опфаќаат генитално осакатување, присилна стерилизација и принуден абортус (како што е наведено во воведната одредба (30) од ДК (изменета)). Сексуално насилство, принудна проституција и принуден брак исто така би можеле да се квалификуваат како дела на прогон поврзани со родот.

1.4.2.6.2 Дела на прогон поврзани со деца

При проценка на барањата за меѓународна заштита поднесени од малолетни лица, земјите-членки треба да ги земат предвид формите на прогон поврзани со деца (воведна одредба (28) од ДК (изменета)). Децата може да подлежат на **специфични форми на прогон кои се условени од нивната возраст, недоволната зрелост или ранливоста** ⁽²²⁹⁾. Фактот што барателот е дете може да биде клучен фактор во нанесената повреда или во стравот од повреда ⁽²³⁰⁾. Ова може да е така затоа тоа што наводниот прогон се однесува само на, или непропорционално влијае врз децата, или поради тоа што може да се прекршени специфични права на детето ⁽²³¹⁾. Во дела на прогон може да се вбројат регрутирање

⁽²²⁶⁾ The Yogyakarta Principles, Principles on the Application of International Human Rights Law in Relation to Sexual Orientation and Gender Identity, 2007, стр. 6.

⁽²²⁷⁾ Како што е наведено од страна на Судот за азил (Австрија), пресуда од 29 јануари 2013 г., E1 432053-1/2013 (видете ЕБППА превод на англиски јазик).

⁽²²⁸⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 17 октомври 2012 г. бр. 89.927 (видете ЕБППА Резиме на англиски јазик); Апелационен суд за миграција (Шведска), пресуда од 12 октомври 2012 г., UM 1173-12 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽²²⁹⁾ A. Zimmermann and C. Mahler, op. cit., fn. 188, стр. 407 и ff.

⁽²³⁰⁾ Видете, на пример, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 29 јуни 2016 г., бр.170.819. Видете, исто така, УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 8: Барања за азил на деца според Членовите 1(A)2 и 1(f) од Конвенцијата од 1951 г. и/или нејзиниот Протокол од 1967 г. за статусот на бегалците*, 22 декември 2009 г., ОН док. HCR/GIP/09/08, стр. 9.

⁽²³¹⁾ Ibid.

малолетни лица, трговија со деца и тешка дискриминација на деца родени надвор од строгите правила за планирање на семејството ⁽²³²⁾.

Конвенцијата за правата на детето, која посебно се споменува во воведна одредба (18) од ДК (изменета), содржи извесен број конкретни човекови права. Прекршувањето на некои од овие права може, дали по својата природата или по повторувањето, да претставува прекршување на основно човеково право во смисла на член 9(1)(а) или со кумулирање на различни мерки да се третира како повреда на фундаменталните права и да претставува прогон во смисла на член 9(1)(б). Нивниот карактер како „основно човеково право“ може да произлегува од фундаменталната важност на конкретното право за животните услови на детето и близината до правата што произлегуваат од член 15(2) од ЕКЧП, коишто не е дозволено да се дерогираат. Двата факултативни протоколи на Конвенцијата, за забрана на задолжително регрутирање деца во вооружени сили за време на вооружен конфликт и за продажба на деца, детска проституција и детска порнографија, ја потврдуваат претпоставката дека правата на децата зацртани во овие протоколи треба да се разгледуваат според нивната природа како основни човекови права ⁽²³³⁾. Повреда на други човекови права може да се квалификува како прогон согласно член 9(1)(б).

Во двата случаја, ограничувањата на индивидуалните права на детето, како на пример, слобода да ја манифестира својата вера или верувања (член 14) или слобода на здружување или собирање (член 15) претставуваат прогон само ако прекршувањето на правото е доволно тешко. Тестот за тоа дали акумулираните дела или мерки влијаат врз детето на сличен начин како и прекршување на основно човеково право кое не може да се дерогира, се однесува на нарушувања на индивидуалните човекови права како и на правата на детето да добие соодветна заштита од сите форми на физичко или психичко или насилство, повреда или злоупотреба, негрижа или запоставување, злоставување или експлоатација (член 19).

Точната природа и степенот на влијание на член 24(2) од Повелбата на ЕУ (во која се наведува дека „[в]о сите активности поврзани со деца, [...] најдобриот интерес на детето треба секогаш да биде на прво место“) за проценувањето на дела на прогон поврзани со деца и за проценувањето на нивната доволна сериозност во контекст на член 9 од ДК (изменета), допрва треба да бидат појаснети од страна на СПЕУ. За можна споредба со влијанието на ова право врз дела на прогон поврзани со деца, видете го, на пример, толкувањето на СПЕУ во случајот *MA, BT and DA* којшто се однесуваше на трансфер на малолетни лица без придружба од една во друга земја-членка според Даблинската регулатива II ⁽²³⁴⁾. Во овој случај, СПЕУ наведува дека членот 6(2) од Даблинската регулатива II не може да се толкува така што се занемарува фундаменталното право наведено во член 24(2) од Повелбата ⁽²³⁵⁾. Судот понатаму додава:

Оттаму, иако најдобриот интерес на малолетникот е јасно споменат само во првиот став од член 6 [од Даблинската регулатива II], ефектот на член 24(2) од Повелбата, а во врска со член 51(1) од истата, е дека најдобрите интереси на детето мора исто така да имаат примарно место во сите одлуки што ги носат земјите-членки врз основа на вториот став од член 6 ⁽²³⁶⁾.

⁽²³²⁾ *Ibid.*

⁽²³³⁾ Видете Факултативен протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на вклучување на деца во вооружени конфликти, 2173 UNTS 222, 25 мај 2000 г. (стапување на сила: 12 февруари 2002 г.); и Факултативен протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на продажба на деца, детска проституција и детска порнографија, 2171 UNTS 227, 25 мај 2000 г. (стапување на сила: 18 јануари 2002 г.).

⁽²³⁴⁾ Регулотива на советот (ЕЦ) бр. 343/2003 од 18 февруари 2003 г. со којашто се воспоставуваат критериуми и механизми за утврдување на земјата-членка одговорна за разгледување на барањето за азил поднесено во некоја од земјите-членки од страна на лице со државјанство од трета земја [2003] OJ L 50/1; сега заменета со Даблинска регулатива III (Регулотива (ЕУ) бр. 604/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 26 јуни 2013 г. со којашто се воспоставуваат критериуми и механизми за утврдување на земјата-членка одговорна за разгледување на барањето за меѓународна заштита поднесено во некоја од земјите-членки од страна на лице со државјанство од трета земја или лице без државјанство (изменета) (Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third-country national or a stateless person (recast)) [2013] OJ L 180/31).

⁽²³⁵⁾ СПЕУ, пресуда од 6 јуни 2013 г., случај C-648/11, *MA, BT and DA v Secretary of State for the Home Department*, EU:C:2013:367, став 58.

⁽²³⁶⁾ *Ibid.*, став 59.

1.5 Причини за прогон (член 9(3) и 10)

ДК (изменета), како и Конвенцијата за бегалци на која се заснова, нуди заштита на бегалци само за оние чијшто страв од прогон произлегува „од причини поврзани со раса, вера, националност, политичко мислење или припадност на определена општествена група“ (член 2(г) од ДК (изменета)) ⁽²³⁷⁾. Како што е наведено во воведната одредба (29) од ДК (изменета), овие причини за прогон треба да бидат поврзани со дела на прогон или отсуство на заштита од такви дела во согласност со Конвенцијата за бегалци. Во воведната одредба (29) е наведено:

Еден од условите за квалификување за статус на бегалец во смисла на член 1(А) од Женевската конвенција за [бегалци] е постоењето на каузална врска помеѓу причините за прогон, односно раса, вера, националност, политичко мислење или припадност на определена општествена група и делата на прогон или отсуството на заштита од такви дела.

Во овој Дел, најпрво се става фокус на ова барање за постоење врска (Дел 1.5.1, стр. 46-48) пред да се продолжи со анализа на петте причини за прогон дефинирани во член 10 од ДК (изменета) (Дел 1.5.2, стр. 48-57).

1.5.1 Врска помеѓу причините за прогон и делата на прогон или отсуството на заштита (член 9(3))

Со член 9(3) се пропишува дека:

Во согласност со точка (г) од член 2, мора да постои врска помеѓу причините споменати во член 10 и делата на прогон утврдени во став 1 од овој член или отсуството на заштита од таквите дела.

Со други зборови, врската што се бара може да биде од два вида бидејќи причините за прогон мора да бидат поврзани со едно од следните две:

- **делата на прогон** (видете Дел 1.5.1.1, стр. 46); или
- **отсуството на заштита од таквите дела** (видете Дел 1.5.1.2, стр. 47).

1.5.1.1 Поврзаност со делата на прогон

Со поврзаноста се појаснува дека делата на прогон како такви не го квалификуваат лицето за добивање статус на бегалец **ако не се извршени поради една од причините за прогон**. Постои општа согласност дека за да се утврди потребната каузална врска, делата не треба да бидат само мотивирани од една од петте причини. Може да постојат и други причини поради кои се извршило едно дело на прогон, покрај мотивите поврзани со раса, вера, националност, припадност на определена општествена група или политичко мислење.

Врската што се бара согласно член 9(3), како онаа во Конвенцијата за бегалци, се демонстрира ако една од причините претставува **значаен придонесувачки фактор** ⁽²³⁸⁾. Така, ако една од причините за прогон е значаен придонесувачки фактор, таа не мора да биде единствена или примарна причина. Со сличен ефект, иако со поголема одлучност, чешкиот Врховен управен суд (*Nejvyšší správní soud*) наведува дека:

Многуге мотиви на надлежните органи не значат дека барателот не ги исполнува основите за прогон и дека треба да биде дисквалификуван од статусот на бегалец. Нема потреба расата, верата, националноста, припадноста на определена општествена група, политичкото мислење или родот

⁽²³⁷⁾ Видете исто така член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци. Истата формулација е употребена во член 2(в) од ДК.

⁽²³⁸⁾ Видете исто така Горен дом (ОК); пресуда од 25 март 1999 г., *Islam v Secretary of State for the Home Department Immigration Appeal Tribunal and Another, ex parte Shah* [1999] UKHL 20. Видете исто така J.C. Hathaway, R.P.G. Haines, M. Kagan et al., „*The Michigan Guidelines on Nexus to a Convention Ground*“, *Michigan Journal of International Law* (2002) 211 – 221, став 13.

да бидат единствени и ексклузивни основи за прогон на барателот. Доволно е ако една од нив е одлучувачката основа за да предизвика сериозна повреда или за одбивање заштита ⁽²³⁹⁾.

Како да се утврди постоење на причина за прогон? Можно е некој барател да биде во можност да прикаже субјективни намери за прогон од страна на извршителот, особено кога прогонот се случува како дел од општа политика на дискриминација, која јасно спаѓа во доменот на примена на член 9(3). Каузалната врска со прогонот што произлегува од одредено дело или мерка може да се прикаже или **преку субјективна мотивираност на вршителот на прогон или преку објективно влијание на мерката за која станува збор** ⁽²⁴⁰⁾. Според зборовите на Горниот дом на Парламентот на Обединетото Кралство: „Прогонувачкото постапување не мора да биде мотивирано од непријателство, злоба или злонамерност од страна на вршителот на прогон, чишто искажани или очигледни мотиви можат, а и не мора да бидат реалните причини за прогонот. Она што е важно, е реалната причина“ ⁽²⁴¹⁾. При проценка на достапните докази, може да е нереално да се очекува вршителите на прогонот јасно да се имаат идентификувано себеси или да ја имаат преземено одговорноста за своите постапки: соодветен заклучок може да се донесе врз основа на доказите како целина ⁽²⁴²⁾.

1.5.1.2 Поврзаност со отсуството на заштита

За да се реши проблемот со постоењето на потенцијални празнини во заштитата, во Предлогот на Комисијата за изменување и дополнување на Директивата се вели дека треба да постои јасна одредба дека барањето за поврзаност помеѓу делата на прогон и причините за прогон е исто така исполнето кога постои поврзаност помеѓу делата на прогон и отсуството на заштита за таквите дела ⁽²⁴³⁾. Предлогот беше усвоен, а воведната одредба (29) од ДК (изменета) беше соодветно изменета со цел да се предвиди каузална врска помеѓу причината за прогон и делото на прогон или отсуството на заштита од таквите дела. Па така, додека член 9(3) од ДК се однесува само на поврзаноста со дела на прогон, член 9(3) од ДК (изменета) предвидува друга алтернатива: причините за прогон може да бидат **поврзани и со отсуството на заштита од дела на прогон**.

Со оваа додавка, новововедена со ДК (изменета), член 9(3) го опфаќа прашањето на каузална врска во случаи кога прогонот го вршат чинители што не се поврзани со државата или комбинација од чинители кои не се и такви кои се поврзани со државата. Европската комисија забележува дека, во голем број случаи каде што прогонот потекнува од чинители кои не се поврзани со државата, како на пример, милиции, кланови, криминални мрежи, локални заедници или фамилии, делото на прогон можеби не е извршено поради причини коишто се поврзани со основите од Конвенцијата за бегалци, туку, на пример, од криминални мотиви или за лична одмазда. Меѓутоа, во вакви случаи честопати се случува **државата да не е во можност или да не сака да му обезбеди заштита на засегнатото лице од причина што е, всушност, поврзана со Конвенцијата за бегалци**. Ако, на пример, одредена држава не обезбеди полициска заштита за етнички или расни групи од криминални активности на одредени групи или поединци, неподготвеноста да понуди заштита може да достигне степен на прогон ⁽²⁴⁴⁾. Ова многу јасно го илустрира Горниот дом на ОК во случајот *Shah and Islam*, кога Лорд Хофман (Hoffmann) наведува:

Сопственик на дуќан, Евреин, бил нападна од банда којашто ја организирал негов конкурент-белец, при што му го искршиле дуќанот, го истепале и му се заканиле дека ќе го повторат тоа ако остане во бизнисот. Конкурентот и неговата банда се мотивирани од ривалството во бизнисот и желбата да се израмнат одредени стари нерешени сметки, но немало да го сторат тоа што го сториле ако не знаеле дека надлежните органи ќе им дозволат да поминат неказнето. А основата да уживаат неказниност била тоа што жртвата е Евреин. Дали е тој предмет на прогон врз основа на расна припадност? Повторно, моето мислење е да. Еден од суштинските елементи на прогонот, необезбедувањето заштита од страна на властите, е заснован на расната припадност. Точно е дека еден од одговорите на

⁽²³⁹⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 30 септември 2008 г., *SN v Ministry of Interior*, 5 Azs 66/2008-70 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик). Видете дополнително „*The Michigan Guidelines on Nexus to a Convention Ground*“, op. cit. fn. 238, став 13.

⁽²⁴⁰⁾ Сојузен уставен суд (Германија), пресуда од 10 јули 1989 г., 2 BvR 502/86, Том 80, 315, 335. Видете Н. Dörig, во К. Hailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75, член 9 од Директивата 2011/95, став 57.

⁽²⁴¹⁾ Видете исто така Горен дом (ОК); пресуда од 18 октомври 2006 г., *Secretary of State for the Home Department v K; Fornah v Secretary of State for the Home Department* [2006] UKHL 46, став 17. Видете дополнително „*The Michigan Guidelines on Nexus to a Convention Ground*“, op. cit. fn. 238, став 9 и Виш суд (Австралија), *Chen Shi Hai v Minister for Immigration and Multicultural Affairs* [2000] 170 ALR 553, став 73.

⁽²⁴²⁾ Видете „*The Michigan Guidelines on Nexus to a Convention Ground*“, op. cit. fn. 238, ставови 12 и 13.

⁽²⁴³⁾ Европска Комисија, Предлог за Директива на Европскиот парламент и на Советот за минимални стандарди за квалификуваност и статус на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита и за содржината на доделената заштита, 21 октомври 2009 г., COM(2009) 551 final, стр. 7 – 8 (ДК (изменета) Предлог).

⁽²⁴⁴⁾ Видете Verwaltungsgericht München (Управен суд на Минхен, Германија), пресуда од 19 април 2016 г., М 12 К 16.30473, став 28; Совет за спорови согласно Законот за странци (Белгија), одлука од 11 септември 2013 г., бр.109.598; Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 29 септември 2009 г., бр. 32.222; Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 12 октомври 2010 г., бр. 49.339; и Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 17 декември 2015 г., бр. 158.868.

прашањето „Зошто бил нападат?“ би бил „Затоа што негов конкурент сакал да го исфрли од бизнисот.“ Но, друг одговор, којшто по мое мислење е вистинскиот одговор во контекст на Конвенцијата, би бил дека „Бил нападат од негов конкурент којшто знаел дека жртвата нема да добие заштита поради тоа што е Евреин“⁽²⁴⁵⁾.

Како што е опишано во [Дел 1.7](#) (стр. 63), отсуството на заштита од државата од прогон подразбира дека државата не сака и/или не може да обезбеди заштита којашто е делотворна, трајна и пристапна за барателот.

1.5.2 Различните причини за прогон (член 10)

Различните причини за прогон наведени во член 2(г) од ДК (изменета) се прикажани во Табела 10 подолу:

Табела 10: Различните причини за прогон наведени во Членовите 2(г) и 10 од ДК (изменета)

1	раса;	видете Дел 1.5.2.1 , стр. 49
2	вера;	видете Дел 1.5.2.2 , стр. 49
3	државјанство;	видете Дел 1.5.2.3 , стр. 50
4	припадност на определена општествена група; и/или	видете Дел 1.5.2.4 , стр. 51
5	политичко мислење.	видете Дел 1.5.2.5 , стр. 56

Ниту ДК (изменета) ниту Конвенцијата за бегалци не придаваат значење на редоследот според кој се наведени; не постои хиерархија во редоследот. Уште повеќе, причините може да се преклопуваат, како, на пример, кога политички противник е припадник на верска или национална група, која исто така предизвикува антагонизам.

Кога не е во можност да прикаже барем една причина за прогон, барателот не може да се квалификува како бегалец. Жртвите на глад или природна катастрофа, на пример, нема да имаат одржливо барање за меѓународна заштита без присуство на некој дополнителен фактор, бидејќи нема да биде задоволено барањето за постоење на врска со некоја од причините во Директивата (и дополнително, нивното барање тешко би можело да произлезе од закана за прогон); исто така, одржливо барање за заштита не би имало ниту цивилно население коешто се наоѓа во опасност од вистинско неселективно насилство што се случува во околности кога не постои причина за прогон зад повредите од кои стравуваат.

Како што е наведено во член 10(2) од ДК (изменета), најголем фокус мора да се стави на **делата на вршителот на прогон**:

При проценување дали еден барател има основан страв од прогон, сосема е неважно дали барателот навистина ги поседува расните, верските, националните, социјалните или политичките карактеристики што го предизвикуваат прогонот, под услов таквите карактеристики да му ги припишува вршителот на прогонот.

Текстот од член 10 ја отсликува централната аксиома на бегалското право, а тоа е дека, во крајна линија, она што е важно при проценувањето на опасноста од „прогон“ не е **кои или какви се луѓето, туку како на нив гледаат вршителите на прогон**. Навистина, може да постојат околности во кои дури и самото барање азил (на пр. ако на таквото барање се гледа како на заземање непријателски став спрема владата на земјата на потекло и со тоа претставува гледиште, мислење или верување во однос на прашање коешто е поврзано со потенцијалните вршители на прогон) доведува до припишување на спротивставено политичко мислење. Искуството покажува дека ова ретко се случува во пракса, но и дека не може да се исклучи⁽²⁴⁶⁾. Вршителите и жртвите дури може и да ја споделуваат истата идентификувана карактеристика којашто е причината за прогон, без да биде спречено лошото постапување на едниот врз другиот што претставува причина за прогонот (како во случаите кога протагонистите на женско генитално осакатување самите ја имаат претрпено

⁽²⁴⁵⁾ Горен дом (ОК), *Islam v Secretary of State for the Home Department Immigration Appeal Tribunal and Another, ex parte Shah*, op. cit., fn. 238, за Лорд Хофман.

⁽²⁴⁶⁾ За примери, видете во Прирачникот на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 83.

истата постапка): „Од оние што веќе биле прогонувани честопати се очекува да го продолжат прогонот на следните генерации [...]“⁽²⁴⁷⁾.

Во член 10(1) од ДК (изменета) се наведуваат низа елементи што мора да се земат предвид кога се проценуваат причините за прогон. Наменети се да дадат детали за дефинирање на причините од Конвенцијата што се содржани во член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци (коишто не се дефинирани во самата Конвенција). Тие се основните компоненти на дефиницијата за бегалец, и барањето ќе биде неуспешно, без оглед на постоенето прогон против кој не е достапна ниту државна заштита ниту внатрешна заштита (за оние земји-членки што го применуваат член 8), ако не е применлива ни една причина. Како што е наведено погоре, постои барање и за причина за прогон и за **врска** помеѓу причината и прогонот. Секој елемент е означен со терминот „особено“, укажувајќи на фактот дека тие се релевантни фактори, но не и конечни⁽²⁴⁸⁾.

1.5.2.1 Раса (член 10(1)(а))

Член 10(1)(а) од ДК (изменета) наведува дека „концептот на раса особено ги вклучува бојата, потеклото и припадноста на определена етничка група“. Опсегот на раса е прикажан во [Меѓународната конвенција за елиминирање на сите форми на расна дискриминација](#) во која се идентификува дискриминација врз основа на „раса, боја, потекло или национално или етничко потекло“⁽²⁴⁹⁾.

Целите против дискриминацијата заземаат централно место во европскиот режим на човекови права. Во член 2 од ДЕУ се нагласува централната позиција на недискриминацијата во вредностите коишто се заеднички за земјите-членки. Член 21 од Повелбата на ЕУ ја забранува дискриминацијата врз основа на раса, и таквата дискриминација, кога се разгледува одредено барање врз основа на ЕКЧП, може да биде фактор што ќе доведе до утврдување на понижувачко постапување⁽²⁵⁰⁾. На пример, во пракса произлезе случај кој опфаќаше раса, во одлука на грчкиот Државен совет (*Συμβούλιο της Επικρατείας*), со која се утврди дека владиниот орган кој одлучувал не ја земал предвид хазарската етничка припадност на авганистански државјанин пред да го одбие неговото барање за азил⁽²⁵¹⁾.

1.5.2.2 Вера (член 10(1)(б))

Во член 10(1)(б) од ДК (изменета) се наведува дека:

[К]онцептот на вера особено вклучува теистички, нетеистички и атеистички верувања, учество или воздржување од учество во формални приватни или јавни верски обреди, поединечно или во група со други лица, други верски дејства или искажувања на гледиште, или, пак, форми на лично или групно однесување коишто се темелат или се наложени од кое било верско убедување.

Како што наведува СПЕУ, верата согласно Директивата „ги вклучува сите нејзини составни делови, јавни или приватни, колективни или поединечни“⁽²⁵²⁾. Концептот го опфаќа и атеизмот. Независниот правен застапник Бот (Bot), во неговото мислење за случајот *Y and Z*, забележува дека слободата на вероисповед „се однесува на слободата еден човек да има вера, да нема вера или да ја промени верата“⁽²⁵³⁾. Сепак,

⁽²⁴⁷⁾ Горен дом (ОК), *Secretary of State for the Home Department v K; Fornah v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 241, став 110.

⁽²⁴⁸⁾ Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на лица државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, 25 септември 2002 г., EU Doc 12199/02 ASILE 45; и Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки (EU Doc 12620/02), op. cit., fn. 132, двете цитирани од К. Nailbronner и S. Alt, „Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on Minimum Standards for the Qualification and Status of Third Country Nationals or Stateless Persons as Refugees or as Persons Who Otherwise Need International Protection and the Content of the Protection Granted, Articles 1-10“, во К. Nailbronner (ed.), *European Immigration and Asylum Law: A Commentary* (Hart, 2010) стр. 1080.

⁽²⁴⁹⁾ Член 1(1). Европската комисија против расизмот и нетолеранцијата ја дефинира директната расна дискриминација како секое различно постапување „врз основа на раса, боја, јазик, вера, националност или национално или етничко потекло“: видете *Препорака бр. 7 на ЕCRI за општа политика во однос на национална законска регулатива за борба против расизмот и расната дискриминација* (ECRI General Policy Recommendation No. 7 on National Legislation to Combat Racism and Racial Discrimination), 13 декември 2002 г., цитирано од ЕСЧП, пресуда од 13 ноември 2007 г., Голем судски совет, *DH and Others v the Czech Republic*, барање бр. 57325/00, став 60. Во ДК предлогот на Европската комисија (op. cit., fn. 194, стр. 21) се наведува дека расата „треба да се толкува во најширока смисла, за да ги вклучи сите видови етнички групи и целокупниот дијапазон на социолошки разбирања на терминот.“

⁽²⁵⁰⁾ Европска комисија за човекови права, извештај од 14 декември 1973 г., *East African Asians v the United Kingdom*, барања бр. 4403/70-4419/70, 4422/70, 4423/70, 4434/70, 4443/70, 4476/70-4478/70, 4486/70, 4501/70 и 4526/70-4530/70; ЕСЧП, пресуда од 10 мај 2001 г., Голем судски совет, *Cyprus v Turkey*, барање бр. 25781/94, став. 306; ЕСЧП, пресуда од 15 јуни 2010 г., *SH v the United Kingdom*, барање бр. 19956/06.

⁽²⁵¹⁾ Државен совет (Грција), одлука од 31 декември 2008 г., 4056/2008.

⁽²⁵²⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 63. Видете, исто така, *Прирачник на УНХЦР*, op. cit., fn. 107, став 71.

⁽²⁵³⁾ Мислење на независниот правен застапник Бот од 19 април 2012 г., здружени случаи C-71/11 и C-99/11, *Bundesrepublik Deutschland v Y and Z*, EU:C:2012:224, став 34.

постапките на поединецот мора вистински да ја изразуваат верата за која станува збор, без оглед дали се или не се мотивирани од неа ⁽²⁵⁴⁾.

На пример, австрискиот Суд за азил (*Asylgerichtshof*) во една своја одлука признава дека може да постои прогон врз верска основа во случајот во кој Авганистанка може да се соочи со сериозна повреда поради одбивање да биде предмет на верските обреди и обичаи ⁽²⁵⁵⁾.

Како што е претходно забележано во [Дел 1.4.1](#) (стр. 27), оваа широка заштита на верските права, обрнувајќи внимание и на верувањата, но исто така и на правото на изразување на тие верувања (засебни правни интереси коишто понекогаш се означуваат како *forum internum* и *forum externum*, а коишто и двата се признаваат како заштитени ⁽²⁵⁶⁾), ги отсликува разновидните инструменти на меѓународното право во оваа област, вклучително и најзначајниот член 10 од Повелбата на ЕУ. Независниот правен застапник Бот во случајот *Y and Z* го искажа своето мислење дека би било бесмислено да се дефинира суштинската заштитена област само како слобода на приватна совест, без на сличен начин да се заштити надворешната манифестација на таа слобода ⁽²⁵⁷⁾. Во својата пресуда, Судот се согласи дека член 10(1) (б) опфаќа заштита од сериозни дела кои ја нарушуваат слободата на барателот не само да ја практикува својата вера во приватни кругови, туку исто така и да живее според таа вера во јавноста ⁽²⁵⁸⁾.

1.5.2.3 Националност (член 10(1)(в))

Во член 10(1)(в) од ДК (изменета) се наведува дека:

[К]онцептот на националност не се ограничува само на поседувањето или на непоседувањето на државјанство, туку конкретно ја вклучува припадноста на одредена група определена според нејзиниот културен, етнички или лингвистички идентитет, заедничкото географско или политичко потекло или нејзината врска со населението на друга држава.

Се чини дека оваа причина за прогон е малку истражувана во одлуките на судовите или трибуналите на земјите-членки ⁽²⁵⁹⁾, а како тема не е обработувана ни на ниво на СПЕУ. Во такви специфични околности, соодветно е да се разгледаат толкувањата што ги предлагаат секундарни необврзувачки извори. Широкото образложение за содржината на поимот националност наведено во ДК (изменета) го отсликува наведеното во Прирачникот на УНХЦР пред повеќе години:

Терминот „националност“ во овој контекст не подразбира само „државјанство“. Тој се однесува на припадност на етничка или лингвистичка група и повремено може да се преклопи со терминот „раса“. Прогонот од причини поврзани со националност може да се состои од непријателски ставови и мерки насочени против национално (етничко, лингвистичко) малцинство и, во одредени околности, фактот на припадност на такво малцинство може сам по себе да предизвика основан страв од прогон ⁽²⁶⁰⁾.

Оваа основа може да даде придонес во насока на тоа да се пополнат јазовите што можеби постојат во режимот на заштита. Националните судови надвор од ЕУ и академските автори укажуваат дека оваа основа може да се искористи за случаи на прогон на бегалци или лица без државјанство поради нивниот статус на „странци“ ⁽²⁶¹⁾. Ова може, исто така, да реши многу проблеми поврзани со оние кои добиле само „државјанство од втор ред“ или споредни форми на „националност“, и со ситуации на создавање нови територии на местото на претходно постоечки територии, при што лицата што изразуваат преданост кон претходните владетели, се соочуваат со прогон ⁽²⁶²⁾.

⁽²⁵⁴⁾ Европска комисија за човекови права, извештај од 12 октомври 1978 г., *Arrowsmith v the United Kingdom*, барање бр. 7050/75, став 71.

⁽²⁵⁵⁾ Суд за азил (Австрија), пресуда од 6 декември 2012 г., C16 427465-1/2012 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽²⁵⁶⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 62.

⁽²⁵⁷⁾ Мислење на независниот правен застапник Бот во пресудата *Y and Z*, ор. cit., fn. 252, став 46.

⁽²⁵⁸⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 63.

⁽²⁵⁹⁾ ВТОК, *ST (Ethnic Eritrean – Nationality – Return) Ethiopia CG*, ор. cit., fn. 88, го разгледува прашањето на произволно одземање на националноста и, иако случајот е интересен пример за околности во кои таквото одземање би претставувало прогон, тој не ја разгледува димензијата на причината врз основа на Конвенцијата.

⁽²⁶⁰⁾ Прирачник на УНХЦР, ор. cit., fn. 107, став 74.

⁽²⁶¹⁾ Апелационен орган за статус на бегалци (Нов Зеланд), одлука од 30 април 1992 г., *Refugee Appeal no 1/92 Re SA*, видете ја особено дискусијата под заглавјето за непоседување државјанство.

⁽²⁶²⁾ J.C. Hathaway and M. Foster, ор. cit., fn. 137, стр. 398.

1.5.2.4 Припадност на определена општествена група (член 10(1)(г))

Во член 10(1)(г) ДК (изменета) се наведува дека:

[3]а една група ќе се смета дека претставува определена општествена група особено ако:

- припадниците на таа група имаат заеднички вродени карактеристики, или заедничко потекло што не може да се менува, или имаат заедничка карактеристика или верување кое е толку фундаментално за идентитетот или совеста, што лицето не треба да се принудува да се откаже од него, и
- таа група има засебен идентитет во односната земја, затоа што околното општество ја гледа како различна.

Во зависност од околностите во земјата на потекло, определена општествена група може да подразбира и група заснована на заедничка карактеристика на сексуална ориентација. Сексуалната ориентација не може да се сфати како нешто што вклучува дела што се третираат како кривични согласно националното право на земјите-членки. Аспектите поврзани со род, вклучително и родовиот идентитет, ќе се разгледуваат посебно со цел да се утврди припадност на определена општествена група или да се идентификува карактеристика на таква група.

1.5.2.4.1 Дефинирање на определена општествена група

Како што е очигледно од формулацијата во член 10(1)(г) од ДК (изменета), одредена општествена група ја дефинираат два елемента, прикажани во Табела 11 подолу:

Табела 11: Два елемента што дефинираат определена општествена група (член 10(1)(г)) од ДК (изменета)

1	Заедничка вродена карактеристика или заедничко потекло што не може да се менува, или заедничка карактеристика или верување кое е толку фундаментално за идентитетот или совеста, што лицето не треба да се принудува да се откаже од него; и
2	Засебен идентитет заснован на перцепцијата на околното општество дека е таа различна.

Овие два елемента се прикажани во одлуката на Врховниот управен суд на Чешка (*Nejvyšší správní soud*) за двајца поранешни припадници на вооружените сили на Ирак, каде што се наведува дека:

[Групата] лесно се дефинираше, бидејќи тоа се лица кои, пред падот на режимот на Садам Хусеин, биле вклучени во ирачката армија и во други вооружени органи, или се лица што учествувале во спроведување на власта. Токму затоа, перцепцијата на преостанатиот дел од населението е дека тие се поддржувачи или претставници на поранешниот режим, особено ако се и Сунити. Ова е група на лица што може доста прецизно да се идентификуваат, бидејќи имаат идентичен или сличен статус, и можат да бидат изложени, согласно споменатата препорака на УНХЦР, на опасност од прогон од вооружени групи и напади, нешто што ирачката влада не е во можност да го спречи во моментот ⁽²⁶³⁾.

Во член 10(1)(г) се користи сврзникот „и“ што укажува на тоа дека, во правото на ЕУ, потребно е да бидат исполнети и двата условия. Во 2006 година, Горниот дом на Обединетото Кралство искажа загриженост дека барањето за исполнување на двата условия „наметнува тест кој е многу построг од она што се бара на меѓународно ниво“ ⁽²⁶⁴⁾. Меѓутоа, во 2013 година, СПЕУ наведе дека мора да се исполнат и двата условия, иако досега немало упатување на прелиминарна одлука за кое одлучувачки бил овој аспект ⁽²⁶⁵⁾. Иако ставот на УНХЦР не е обврзувачки, сепак УНХЦР долго време тврди дека, во земјите со систем на обичајно право, преседентното право, при анализа, се дели на два пристапи: „заштитени карактеристики“ и „социјална

⁽²⁶³⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 2 август 2012 г., *HR v Ministry of the Interior*, 5 Azs 2/2012-49 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽²⁶⁴⁾ Горен дом (ОК), *Secretary of State for the Home Department v K; Fornah v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 241, став 16.

⁽²⁶⁵⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 45.

перцепција“ и дека е правилно тие да се усогласат за да се осигура дека Конвенцијата за бегалци обезбедува сеопфатна и принципиелна заштита ⁽²⁶⁶⁾. Синтезата на двата пристапи што ја предлага УНХЦР е следната:

[О]пределена општествена група претставува група на лица кои имаат заедничка карактеристика различна од опасноста од прогон, или лица кои општеството ги гледа како група. Карактеристиката најчесто е вродена, непроменлива или е на друг начин фундаментална за идентитетот, совеста или за остварување на човековите права на некој поединец ⁽²⁶⁷⁾.

„Засебниот идентитет“ може да се демонстрира преку **дискриминација**. Како што наведува Горниот дом на Обединетото Кралство:

[К]онцептот на дискриминација во аспекти што влијаат врз фундаменталните права и слободи е клучен за разбирање на Конвенцијата. Тој не се однесува на сите случаи на прогон, дури и кога вклучуваат ускратување на човекови права, туку на прогон што се заснова на дискриминација. А во контекст на инструмент за човекови права, дискриминацијата значи правење разлики коишто, според принципите на фундаменталните човекови права, се сметаат за неконзистентни со правото на секое човечко суштество на еднакво постапување и почитување. [...] Кога решиле да го користат општиот термин „определена општествена група“ наместо да ги набројуваат поединечните општествени групи, креаторите на Конвенцијата, според мое мислење, имале намера да ги вклучат сите групи за кои може да се смета дека спаѓаат во антидискриминарачките цели на Конвенцијата. ⁽²⁶⁸⁾

Во споредба со вродена/заедничка карактеристика или верување или заедничко потекло, засебниот идентитет на општествената група се однесува на тоа **како околното општество ја гледа таквата група како различна**. Пример за ова би можел да биде случајот со жртви на трговија со луѓе бидејќи, според францускиот Државен совет (*Conseil d'Etat*), „надвор од подведувачката мрежа од која биле во опасност, околното општество или институциите [може] на нив да гледаат [...] како да имаат засебен идентитет кој би претставувал општествена група во рамките на значењето на Конвенцијата за [бегалци]“ ⁽²⁶⁹⁾.

Меѓутоа, како што беше забележано во случај во Обединетото Кралство, важно е дека самиот факт на прогон не може да биде единствениот елемент што им дава содржина на припадниците на групата, бидејќи со тоа би ѝ се одземало секако значење на содржината на овој основ:

Ако една група може да постои единствено поради страв од прогон, тогаш секое лице коешто може да покаже дека би било прогонувано од причини кои не се поврзани со раса, вера, националност или политичко мислење, би можело автоматски да тврди дека е дел од општествена група и дека ги исполнува барањата од член 1. Ако намерата била ваквото толкување, зборовите „или која било друга причина“ ќе биле заменети со зборовите „припадност на одредена општествена група“ ⁽²⁷⁰⁾.

Сепак, како што одлучи СПЕУ, постоењето закони што стигматизираат определена класа на поединци може да покажува дека се тие признаени и таргетирани од страна на одредено општество: „[П]остоењето кривични закони [...] коишто конкретно ги таргетираат хомосексуалците, го поткрепува заклучокот дека тие лица образуваат посебна група која околното општество ја перципира како различна“ ⁽²⁷¹⁾.

1.5.2.4.2 Појаснувања за определени општествени групи

Во последниот став од член 10(1)(г) јасно се упатува на сексуалната ориентација и родот како заеднички карактеристики што може да дефинираат одредена општествена група. Судовите и трибуналите, исто така, идентификуваат и други општествени групи, како на пример, семејство, деца или жртви на трговија со луѓе.

⁽²⁶⁶⁾ УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 2: „Припадност на определена општествена група“ во контекст на член 1А(2) од Конвенцијата од 1951 г. и/или нејзиниот Протокол од 1967 г. за статусот на бегалците*, 7 мај 2002 г., UN Doc HCR/GIP/02/02. Друга важна студија е М. Foster, „The “Ground with the Least Clarity”: A Comparative Study of Jurisprudential Developments relating to ‘Membership of a Particular Social Group’“, УНХЦР Legal and Protection Policy Research Series, 2012 г.

⁽²⁶⁷⁾ УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 2, op. cit., fn. 266*, став 11.

⁽²⁶⁸⁾ Горен дом (ОК), *Islam v Secretary of State for the Home Department Immigration Appeal Tribunal and Another, ex parte Shah*, op. cit., fn. 238, за Лорд Хофман.

⁽²⁶⁹⁾ Државен совет (Франција), пресуда од 25 јули 2013 г., барање бр.350661, став 5 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик). Случајот беше вратен назад во францускиот Национален суд за азил откако претходната пресуда беше поништена. Судот го следеше пристапот на францускиот Државен совет и ја идентификуваше општествената перцепција за да одлучи дека постоела определена општествена група (видете Национален суд за азил (Франција), *Mlle EF*, op. cit., fn. 115 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик)).

⁽²⁷⁰⁾ АСАВ (ОК), пресуда од 30 јуни 1995 г., *Savchenkov v Secretary of State for the Home Department* [1995] EWCA Civ 47, став 28.

⁽²⁷¹⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, ставови 48 и 49.

Во врска со сексуалната ориентација и родовиот идентитет, во воведната одредба (30) од ДК (изменета) на следниов начин се илустрира еден аспект на дефинирањето определена општествена група врз тие основи:

За целите на дефинирање на определена општествена група, прашањата што произлегуваат од родот на барателот, вклучително и родовиот идентитет и сексуалната ориентација, а коишто можат да бидат поврзани со одредени законски традиции и обичаи коишто резултираат, на пример, со генитално осакатување, принудна стерилизација или принуден абортус, треба внимателно да се земат предвид дотолку колку што се поврзани со основаниот страв од прогон на барателот ⁽²⁷²⁾.

ДК (изменета) јасно потврдува дека сексуалната ориентација може да биде заедничка карактеристика ⁽²⁷³⁾. СПЕУ прифаќа дека:

[С]ексуалната ориентација на едно лице е карактеристика којашто е толку фундаментална за неговиот идентитет, што лицето не треба да се присилува да се откаже од неа [...] Важно е да се истакне дека, барањето припадници на одредена општествена група коишто имаат иста сексуална ориентација, да ја кријат таквата ориентација, е некомпатибилно со признавањето на карактеристиката која е толку фундаментална за идентитетот на некое лице, што од засегнатите лица не може да се бара да се откажат од неа ⁽²⁷⁴⁾.

До прогон може да дојде во случај кога идентитетот или однесувањето привлекува прогон: од поединци не се очекува да прифатат ограничување на однесувањето (видете ја подолу дискусијата за дискреција во Дел 1.9.4, стр. 89) освен кога се работи за обвиненија поттикнати од сексуално однесување коешто би било причина за кривична санкција во земјите-членки. СПЕУ наведува дека, како што член 10(1)(б) ги штити јавните и приватните сфери во поглед на верата, „ништо во формулацијата на член 10(1)(г) не укажува дека законодавното тело на ЕУ имало намера од делокругот на таа одредба да исклучи одредени други видови дела или изразувања поврзани со сексуалната ориентација“ ⁽²⁷⁵⁾.

Забраната за барања за признавање статус на бегалец каде што сексуалната ориентација се потпира на однесување коешто би било кривично дело во земјите-членки се толкува многу стриктно. Меѓутоа, како што беше наведено во *X, Y and Z*, оваа одредба не треба да се толкува така што ќе ги ограничи од делокругот на заштита другите видови дела или изразувања поврзани со сексуалната ориентација ⁽²⁷⁶⁾.

Во Франција, постоењето на определени општествени групи врз основа на сексуалната ориентација се признава за барателите од одредени земји каде што хомосексуалноста се казнува кривично, како на пример, во Камерун ⁽²⁷⁷⁾, Јамајка ⁽²⁷⁸⁾ и Пакистан ⁽²⁷⁹⁾.

Прифатено е дека **жените** може да страдаат од прогон на основа на припадност на определена општествена група, како само поради нивниот род, така и особено ако образуваат подгрупи, како, на пример, жени обвинети за прекршување на општествените обичаи (особено неверство и непослушност кон сопругот),

⁽²⁷²⁾ Член 10 од ДК (изменета) вклучува група „заснована на заеднички карактеристики на сексуална ориентација“.

⁽²⁷³⁾ Член 10(1)(г) од ДК: „Во зависност од околностите во земјата на потекло, во определена општествена група може да се вброи и група заснована на заеднички карактеристики на сексуална ориентација“.

⁽²⁷⁴⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, ор. cit., fn. 20, ставови 46 и 70.

⁽²⁷⁵⁾ *Ibid.*, став 67. Видете дополнително Врховен суд на Шпанија, пресуда од 21 септември 2012 г., 65/2012, ECLI:ES:TS:2012:5907; и Врховен суд на Шпанија, пресуда од 21 септември 2012 г., 75/2012, ECLI:ES:TS:2012:5908.

⁽²⁷⁶⁾ *Ibid.*, став 66.

⁽²⁷⁷⁾ Видете на пример, Национален суд за азил (Франција): пресуда од 10 јануари 2011 г., *M Noumbo*, барање бр. 09012710 С+, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011*, 2012 г., стр. 80; пресуда од 21 ноември 2011 г., *Mlle Megne Mbodda*, барање бр. 11010494 С, во *ibid.*, стр. 81 и 82; пресуда од 18 октомври 2012 г., *M Biyack Nyemeck*, барање бр. 12013647 С, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2012*, 2013 г., стр. 62 и 63; и пресуда од 3 јуни 2014 г., *M Noutemwou Mouaffo*, барање бр. 14000522 С, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2014*, 2015 г., стр. 48 и 49.

⁽²⁷⁸⁾ Видете на пример, Национален суд за азил (Франција): пресуда од 29 јули 2011 г., *M Watson*, барање бр. 08015548 С, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011*, 2012 г., стр. 86 и 87; и пресуда од 26 јуни 2014 г., *Mme Douglas*, барање бр. 13023823 С, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2014*, 2015 г., стр. 46 и 47.

⁽²⁷⁹⁾ Видете го, на пример, Националниот суд за азил (Франција), пресуда од 4 јули 2011 г., *M Khurshid*, барање бр. 11002234 С во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011*, 2012, стр. 90 и 91; и пресуда од 16 март 2015 г., *M Ashfaq*, барање бр. 14032693.

а коишто се незаштитени од нивните сопрузи или од други машки роднини ⁽²⁸⁰⁾. Во случај поврзан со вториот вид подгрупа, Горниот дом на Обединетото Кралство нагласува дека:

Непобитните докази во овој случај покажуваат дека жените во Пакистан се дискриминирани. Мислам дека природата и степенот на дискриминација е таков што може со право да се каже дека жените во Пакистан се дискриминирани од општеството во кое живеат. Причината зошто подносителките се плашат од прогон не е само поради тоа што се жени. Таа е затоа што тие се жени во општество во кое постои дискриминација на жените. ⁽²⁸¹⁾

Како што се нагласува во случајот, идентификувањето на определена општествена група зависи од доказите за функционирањето на општеството за кое станува збор. Така, во општествата во кои не постои дискриминација врз жените, тие не сочинуваат определена општествена група.

Барањата за статус на бегалец во кои е инволвирано женско генитално осакатување се прифатени како барања засновани на припадност на определена општествена група. На пример, францускиот Државен совет (*Conseil d'Etat*) донесе одлука дека:

[...] кај население кај кое женското полово осакатување широко се практикува до степен што претставува еден вид општествена норма, децата и адолесцентите коишто не се генитално осакатени сочинуваат една општествена група. Меѓутоа, за да се утврдат фактите на барањето за заштита, Државниот совет побара од засегнатата страна да достави детални информации, особено во врска со семејните, географските и социолошките аспекти поврзани со опасностите со кои таа лично се соочила ⁽²⁸²⁾.

Слично, Горниот дом на Обединетото Кралство (повторно во однос на определен општествен контекст во кој жените страдаат од дискриминација и каде што неусогласеноста била јасно идентификувана во општеството) сметаше дека:

[...] ЖГО [женско генитално осакатување] е екстреман израз на дискриминација на која подлежат сите жени во Сиера Леоне, како оние што веќе ја поминале таа постапка, така и оние коишто не ја поминале. Не ми е тешко да ги препознаам жените во Сиера Леоне како определена општествена група за целите на член 1A(2). [...] Меѓутоа, ако таа поширока општествена група се смета дека спаѓа надвор од востановената судска пракса, став што лично не го споделувам, јас би ја прифатил алтернативната и помалку посакуваната дефиниција што ја предлага вториот подносител и УНХЦР, за определената општествена група на која припаѓа вториот подносител: неоштетени жени во Сиера Леоне [...] Постои заедничка карактеристика на неоштетеност. Во општеството постои перцепција дека овие жени се засебна група. А тоа не е група дефинирана со прогонот: таа би била препознатлива група дури и кога ЖГО би била целосно доброволна постапка, неспроведувана на сила или резултат на општествен притисок ⁽²⁸³⁾.

Во врска со семејството, барателите може да ги засноваат своите барања за статус на бегалец на фактот дека биле цел на прогон поради припадност на одредено семејство. Таканаречените „крвни одмазди“ може да бидат пример за прогон заснован на припадност на одредено семејство. Тоа може да произлезе без оглед дали првичниот извор на непријателство произлегува од една од причините за прогон.

Во врска со ова, Горниот дом на Обединетото Кралство објаснува дека:

Врските што ги поврзуваат членовите на едно семејство, крвни или преку брак, ја дефинираат групата. Тие врски се она што ја издвојува групата од останатото општество. Прогонот на едно лице само затоа што припаѓа на истото семејство како и некое друго лице е еднакво произволен и своеволен, и исто

⁽²⁸⁰⁾ Горен дом (ОК), *Islam v Secretary of State for the Home Department Immigration Appeal Tribunal and Another, ex parte Shah*, op. cit., fn. 238. Специјалниот апелационен комитет на Грција (одлука од 26 јуни 2011 г., барање бр.95/126761 (видете ЕБППА Резиме на англиски јазик)) утврди дека неусогласеното однесување на жена со традиционалните или културните правила и практики на Исламот ја покажува нејзината припадност во определена општествена група. Во Германија, Управниот суд на Аугсбург (пресуда од 16 јуни 2011 г., Ау 6 К 30092, видете EDAL, Резиме на англиски јазик) утврди дека: „Прогонот што ѝ се заканува на барателката е поврзан со основа за прогон базирана на нејзината родова припадност и припадноста во определена општествена група - немажени жени од семејства чија што традиција исто така налага принуден брак.“ Видете дополнително Врховен суд на Шпанија, пресуда од 6 јули 2012 г., 6426/2011, ECLI:ES:TS:2012:4824; и Врховен суд на Шпанија, пресуда од 15 јуни 2011 г., 1789/2009, ECLI:ES:TS:2011:4013.

⁽²⁸¹⁾ Горен дом (ОК), *Islam v Secretary of State for the Home Department Immigration Appeal Tribunal and Another, ex parte Shah*, op. cit., fn. 238, според Лорд од Крејгхед (Craighead).

⁽²⁸²⁾ Државен совет (Франција), пресуда од 21 декември 2012 г., *G-ца ДФ*, барање бр. 332491, (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽²⁸³⁾ Горен дом (ОК), *Secretary of State for the Home Department v K; Fornah v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 241, став 31.

толку штетен, колку што е и прогонот од причини поврзани со раса и вера. Како општествена група, семејството природно спаѓа во категоријата на случаи за кои Конвенцијата за бегалци обезбедува заштита ⁽²⁸⁴⁾.

Практична примена на овој пристап е забележана во одлука на полскиот Врховен управен суд (*Naczelny Sąd Administracyjny*):

[Судот] утврди дека прогонот не се однесувал директно на барателот. Треба да се забележи дека Женевската конвенција го поврзува признавањето на статусот на бегалец со постоењето основан страв од прогон од причини наведени во неа. Една таква причина е припадноста на определена општествена група. Затоа, прифаќањето дека барателот е припадник на определена група којашто е во опасност од прогон, значи дека прогонот има индивидуален карактер. Според тоа, ако постојат основи да се верува дека, со припадноста на признаен бегалец на одредено семејство, се исполнува условот за припадност во определена општествена група, тогаш единствено со прикажување отсуство на основан страв од прогон поради оваа причина може да се оправда одбивање на барањето ⁽²⁸⁵⁾.

Во врска со **децата**, она што е во нивен најдобар интерес е средишно согледување при утврдување на статусот, имајќи предвид дека ДК (изменета) ова го става на прво место ⁽²⁸⁶⁾ и дека формите на прогон специфични за деца треба многу внимателно да се разгледуваат (видете погоре Дел за најдобрите интереси на детето, стр. 19 и Дел 1.4.2.6.2 за дела на прогон поврзани со деца, стр. 44) ⁽²⁸⁷⁾. Да се биде дете е вродена карактеристика, и кога децата имаат засебен идентитет во одредено општество, нивното барање за признавање статус на бегалец може често да се утврди дека произлегува од причини поврзани со припадност на определена општествена група ⁽²⁸⁸⁾ (видете го Делот за најдобрите интереси на детето, стр. 19).

Во врска со жртвите на трговија со луѓе, постои можност нивните карактеристики, во кои може да спаѓа припадноста во група што била предмет на дискриминација, обединетоста поради заедничкото искуство на трговија со луѓе („заедничко потекло што не може да се смени“), а потоа стигматизираноста и отфрленоста (и на тој начин „перцепцијата дека се различни“) од страна на општеството, да ги исполнат двата услова на член 10(1)(г).

На пример, ова е ставот на ВТОК:

Сепак, ние утврдивме дека подносителот спаѓа во потесна општествена група; група на „млади жени коишто биле жртви на трговија за сексуална експлоатација“. Ние не се обидуваме да дефинираме конкретна старосна група, но како жена во своите рани дваесетти години кога била жртва на трговија, подносителката јасно може да се опише како млада. [...] Сметаме дека жените, коишто биле жртви на сексуално насилство во минатото, се поврзани со непроменлива карактеристика којашто е во исто време независна од, како и причина за, сегашното лошо постапување со нив [...] и тие секако може да сочинуваат определена општествена група во согласност со Конвенцијата ⁽²⁸⁹⁾.

Францускиот Национален суд за азил (*Cour nationale du droit d'asile*), ставајќи ја настрана управната одлука и доделувајќи статус на бегалец во случајот на жена од Нигерија којашто била предмет на трговија, го повтори овој пристап. Тој одлучи дека жртвите на трговија од државата Едо навистина имаат заедничко потекло и засебен идентитет. Судот се осврнува на ритуалот „џуџу“ што се користи за да се осигура лојалност на мрежата на трговија, годините на експлоатација, заканите што се прават во случај жртвите да се обидат да ја напуштат мрежата и можното општествено отфрлање по враќањето во Нигерија, при утврдувањето дека дефиницијата за определена општествена група била исполнета ⁽²⁹⁰⁾.

⁽²⁸⁴⁾ *Ibid.*, став 45.

⁽²⁸⁵⁾ Врховен управен суд (Полска), пресуда од 12 март 2013 г., бр. II OSK 126/07, видете ЕБППА Резиме на англиски јазик во кое судот е идентификуван во трето лице.

⁽²⁸⁶⁾ Воведна одредба (18) од ДК (изменета).

⁽²⁸⁷⁾ член 9(2)(f) и Воведна одредба (28) од ДК (изменета).

⁽²⁸⁸⁾ Видете, на пример, УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 8, op. cit., fn. 230*, ставови 49 – 51.

⁽²⁸⁹⁾ ВТОК, пресуда од 8 април 2010 г., *AZ (Trafficked Women) Thailand CG* [2010] UKUT 118 (IAC), став 140 во кој се цитира Горниот дом (OK), пресуда од 10 март 2005 г., *In re B Regina v Special Adjudicator, ex parte Hoxha* [2005] UKHL 19, став 37, според Баронеса Хејл од Ричмонд (Hale of Richmond).

⁽²⁹⁰⁾ Национален суд за азил (Франција), *Mlle EF*, op. cit., fn. 115 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик). Дополнително видете: Апелационен комитет на Виронас (Грција), одлука од 23 април 2013 г., барање бр. 4/1188365 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

1.5.2.5 Политичко мислење (член 10(1)(д))

Во член 10(1)(д) ДК (изменета) се наведува дека:

[К]онцептот на политичко мислење конкретно вклучува гледиште, мислење или верување во однос на прашање поврзано со потенцијалните вршители на прогон споменати во член 6 и со нивните политики или методи, без разлика дали барателот се раководел според тоа мислење или верување.

1.5.2.5.1 Широка природа на политичкото мислење

Веќе подолго време е прифатен фактот дека политичкото мислење треба да се **толкува широко** со цел да им се даде целосен ефект на целите на Конвенцијата за бегалци за заштита на одредени интереси: на пример, се наведува, иако е тоа во секундарни извори, дека тоа може да претставува „сеекое мислење за кое било прашање во кое може да се вклучени државниот апарат, владата и политиката“⁽²⁹¹⁾. Конвенцијата за бегалци претставува дел од поширок меѓународен режим за човекови права, па така, политичкото мислење треба да се толкува имајќи го предвид следното:

Потребата за широко толкување на основата поврзана со „политичко мислење“ доаѓа делумно од улогата на Конвенцијата за бегалци во заштитата на фундаменталните човекови права, од коишто значаен дел се слободата на убедување и совест, на мислење и изразување и на собирање и здружување⁽²⁹²⁾.

Дел од примерите на релевантни случаи во кои се признаени политичките мислења се и оние од француските судови коишто се однесуваат на следните верувања:

- членување во здружение што се бори против ропство, расизам, тиранија и дискриминација на црните луѓе;
- жена-адвокат од Алжир којашто ја подржува тамошната кауза за жените;
- судија којшто одбива да извршува дела против правилата на својата професија⁽²⁹³⁾.

Имајќи предвид дека фокусот на ДК (изменета) е на припишувањето политички мислења на поединци (член 10(2)), делата може да се сметаат за политички во земјата на потекло, без оглед што тие можеби се на ниско ниво или воопшто не се отворено политички. Дела што не се отворено политички може да вклучуваат неѓа на ранети бунтовници или однесување коешто властите во земјата на потекло го гледаат како оспорување на спроведувањето на власта од страна на властите во земјата на потекло, иако политичката димензија на делото не мора задолжително да е од отворен карактер⁽²⁹⁴⁾.

Чинители што не се поврзани со државата може да им **припишат политички мислења** на претставници на државата, во случаи кога „државната институција [...] го условува пристапот до вработување со придржување до таквото мислење, или дејствува само врз овие основи, или се бори исклучиво против оние лица што имаат спротивно мислење“⁽²⁹⁵⁾. Трибуналот за имиграција и азил на Обединетото Кралство (ТИАОК) искажа сличен став:

[...] лице кое е чинител на државата, на пр. државен службеник или полицаец, може да биде изложено на опасност од прогон врз основа на политичко мислење ако се околностите такви што чинители што не се поврзани со државата му припишуваат политичко мислење спротивно на нивното. Одлуката дали државниот службеник е во опасност од прогон врз основа на политичко мислење никогаш не треба да се носи според однапред изграден аргумент заснован на фиксен став дека сè што може да му се припише

⁽²⁹¹⁾ J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 406 каде што се цитира Врховниот суд (Канада), *Attorney General v Ward* [1993] 2 SCR. 689, каде што, пак, се цитира G.S. Goodwin-Gill, *The Refugee in International Law* (OUP, 1983 г.).

⁽²⁹²⁾ ТИАОК, пресуда од 24 ноември 2000 г., *Gomez (Non-state actors: Acero-Garces disapproved) (Colombia)* [2000] UKIAT 00007, став 30, генерално одобрен од Врховниот суд на ОК во *RT (Zimbabwe) & Ors v Secretary of State for the Home Department* [2012] UKSC 38.

⁽²⁹³⁾ Овие три случаи се редоследно од: Националниот суд за азил (Франција), пресуда од 12 декември 2014 г., *M B*, барање бр. 14007634, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2014*, 2015, стр. 30 – 32; Одбор за апелација за бегалци (Франција), одлука од 17 февруари 1995 г., *Ms M*, барање бр. 94006878; и Одбор за апелација за бегалци (Франција), одлука од 17 февруари 1995 г., *MA*, барање бр. 94010533.

⁽²⁹⁴⁾ Видете на пример, УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 1: Прогон поврзан со род во контекст на член 1A(2) од Конвенцијата од 1951 г. и/или нејзиниот Протокол од 1967 г. за статусот на бегалците*, 7 мај 2002 г., ОН док. HCR/GIP/02/01, став 33; Апелационен власти за статус на бегалци, одлука од 11 септември 2008 г., Жалба на бегалец бр.76044; Европска комисија, ДК Предлог, op. cit., fn. 194: „Делото може, исто така, да биде, или вршителот на прогон да го третира како изразување на политичко мислење.“

⁽²⁹⁵⁾ Државен совет (Франција), пресуда од 14 јуни 2010 г., *OFPPA c M A*, барање бр. 323669, (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

на едно лице во таква положба е дека си ја врши својата работа. Секогаш е неопходно да се разгледа дали нормалните граници на политичка и административна одговорност во таа земја биле нарушени од историски настани и случувања или не ⁽²⁹⁶⁾.

Во случаи на припишување мислења, не се бара постоење на реална политичка активност: клучното прашање е **перцепцијата на вршителот на прогон** во врска со прогонетиот и активностите што извршителот ги дефинира и ги смета за „политички активности“ ⁽²⁹⁷⁾. Со оглед на тоа што фокусот се става на гледиштата на вршителот на прогон, не треба непотребно да му се придава значење на тоа дали барателот бил или не бил член на политичка партија или активен политичар:

Членувањето во политичка партија е една, но не и единствена можност за учество во јавниот живот и за изразување на политички ставови. Самиот факт што барателот не бил член, туку само поддржувач на опозициската партија, не доведува до заклучок дека тој не ги изразил доволно своите политички ставови. Уште повеќе доколку во таа земја, самото учество во демонстрации организирани од опозициски партии обично доведува до прогон од страна на претставниците на државната власт. Затоа, еден од условите е барателот да има одредено политичко мислење, да е во можност соодветно да го искаже и убедливо да ја опише неправдата што е предизвикана поради таа причина ⁽²⁹⁸⁾.

На пример, поранешни деца-војници може да се соочат со припишување на политички мислења поради дејствата со коишто се поврзуваат од времето на нивната воена служба ⁽²⁹⁹⁾.

1.5.2.5.2 Судско гонење и причини за прогон: случај со избегнување на воена служба

Изразувањето мислења за владините политики во форма на спротивставување на вршење воена служба може да има политичка димензија. Во пресудата *Sepet and Bulbul* на Апелациониот суд на Англија и Велс (АСАВ), се истакнува дека:

[...] Конвенцијата треба да се чита со доволно широк опфат, за да се постават на исто рамниште секуларниот пацифизам и верскиот пацифизам, за целите на член 1А(2); начинот да се направи тоа е да му се припише политички квалитет на секуларниот пацифизам ⁽³⁰⁰⁾.

Одредбите од ДК (изменета) што се однесуваат на судско гонење и прогон (видете [Дел 1.4.2](#) погоре, стр. 37) покажуваат дека дискриминацијата или изрекувањето непропорционални санкции во кривична постапка, може да доведат до тоа законските, административните, полициските и/или судските мерки да станат прогон (член 9(2)(б) и (в)). Ако, пак, мотивот е поврзан со раса, вера, националност, општествена група или политичко мислење, тогаш тоа може да покаже дека е присутна причина од Конвенцијата. На пример, во *Shepherd* ⁽³⁰¹⁾, СПЕУ разгледуваше случај поврзан со барател кој одбивал да извршува воена служба во вооружените сили на САД во Ирак поради верување дека со тоа би ја поддржувал систематската, неселективна и непропорционална употреба на оружје без да се земе предвид цивилното население ⁽³⁰²⁾. Независната правна застапничка во своето мислење истакнува дека одбивањето воена служба поради загриженост за учество во воени злосторства достигнало степен на релевантно политичко мислење, гледиште или верување по прашање поврзано со државата и нејзините политики или методи ⁽³⁰³⁾. Таа дополнително нагласува дека може да станува збор и за припадност на определена општествена група, доколку доказите покажале дека имало сериозен и ненадминлив конфликт помеѓу тоа што барателот разумно очекувал да го вклучува извршувањето на воената служба и неговата совест, и дека би било разумно да се претпостави дека лица што имаат такви убедувања биле сметани за различни и подлежеле на посебен третман во општеството во целина ⁽³⁰⁴⁾.

⁽²⁹⁶⁾ ТИАОК, *Gomez (Non-state actors: Acero-Garces disapproved) (Colombia)*, op. cit. fn. 292, став 46.

⁽²⁹⁷⁾ Врховен суд (Шпанија), пресуда од 24 февруари 2010 г., 429/2007 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽²⁹⁸⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), *SN v Ministry of Interior*, op. cit., fn. 239 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽²⁹⁹⁾ Видете Национален суд за азил (Франција), пресуда од 20 декември 2010 г., барање бр. 10004872, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2010*, 2011, стр. 48.

⁽³⁰⁰⁾ АЦАВ (ОК), пресуда од 11 мај 2001 г., *Sepet and Bulbul v Secretary of State for the Home Department* [2001] EWCA Civ 681, став 82. Слична позиција имаше и Управниот суд на Република Словенија во пресудата од 23 јануари 2015 г. (*Hussein*, I U 923/2014-34, став 101), потврдена од Врховниот суд во апелационската постапка, каде што барателот на азил беше припадник на курдската заедница во Сирија којшто ја избегнал воената служба делумно затоа што не сакал да се бори против курдскиот народ. Директивата јасно поддржува прифаќање на барањата поврзани со воена служба во некои околности, видете член 9(2)(д) и Дел 1.4.2 погоре, стр.36.

⁽³⁰¹⁾ СПЕУ, *пресуда Shepherd*, op. cit., fn. 110.

⁽³⁰²⁾ *Ibid.*

⁽³⁰³⁾ Мислење на независниот правен застапник Шарпстон (Sharpston) од 11 ноември 2014 г., случај C-472/13, *Andre Lawrence Shepherd v Bundesrepublik Deutschland*, EU:C:2014:2360, став 48.

⁽³⁰⁴⁾ *Ibid.*, ставови 49 – 60.

1.6 Вршители на прогон или сериозна повреда (член 6)

Со истата формулација како и во ДК, член 6 од ДК (изменета) предвидува дека:

Во вршители на прогон или сериозна повреда спаѓаат:

- (а) државата;
- (б) страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата;
- (в) вршители што не се поврзани со државата, ако може да се покаже дека вршителите споменати во точките (а) и (б), вклучувајќи ги меѓународните организации, не се во можност или не сакаат да обезбедат заштита од прогон или сериозна повреда како што е дефинирано во член 7.

Како што истакнува СПЕУ во својата пресуда за *M'Bodj*, прогонот или сериозната повреда „мора да бидат во форма на поведение на трета страна“⁽³⁰⁵⁾, односно човечки фактор. Со ова се исклучува прогон или сериозна повреда што произлегува од тешките социо-економски или здравствени услови во земјата на потекло, без да може да се идентификува вршител на прогон или сериозна повреда⁽³⁰⁶⁾. Врз основа на тоа, белгискиот Совет за процесно право за странци (*Conseil du Contentieux des Etrangers*), на пример, ги одби барањата за меѓународна заштита врз основа на избивањето епидемија со вирусот ебола во Гвинеја и Либерија⁽³⁰⁷⁾.

Потребата да постои вршител на прогон или сериозна повреда е јасно потврдена во листата во член 6 од ДК (изменета) (видете Табела 12 подолу):

Табела 12: Вршители на прогон или сериозна повреда член 6 од ДК (изменета)

(а)	Државата.
(б)	Страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата.
(в)	Вршители што не се поврзани со државата, ако може да се покаже дека вршителите споменати во точките (а) и (б), вклучувајќи ги меѓународните организации, не се во можност или не сакаат да обезбедат заштита од прогон или сериозна повреда како што е дефинирано во член 7.

Членот 6 произлегува од фактот дека изворот на прогон не е дефиниран во Конвенцијата за бегалци, којашто бегалците едноставно ги нарекува лица кои поради основан страв од прогон поради одредена причина, не сакаат или не можат да ја користат заштитата во нивната земја на потекло (член 1A(2)). Тоа премолчување го остава неразјаснето прашањето дали други чинители освен државата можат да бидат вршители на прогон. Толкувањата во земјите-членки се разликуваат⁽³⁰⁸⁾. Со воведувањето на член 6, законодавното тело на ЕУ одлучи да го кодира мнозинскиот став според кој меѓународна заштита може да се даде и во случаи кога прогон врши државата и кога прогон вршат чинители што не се поврзани со државата, сè додека заштитата

⁽³⁰⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *M'Bodj*, ор. cit. fn. 45, став 35.

⁽³⁰⁶⁾ *Ibid.* Судот наведува дека сериозна повреда „не може да постои само како резултат на општите недостатоци во здравствениот систем во земјата на потекло“. Иако пресудата се однесуваше на супсидијарна заштита, член 6 се однесува на двата вида меѓународна заштита. Затоа, заклучокот на СПЕУ е еднакво валиден и кога станува збор за статус на бегалец. Анализирајќи ја пресудата на ЕСЧП во случајот *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, којашто го толкува член 3 од ЕКЧП, човечки фактор може да се прикаже доколку тој претставува „доминантна причина“ за лошото постапување. Така, лошо постапување претрпено како резултат на суша може да се квалификува ако може да се прикаже дека доминантните причини за сушата биле дела на моќни субјекти, односно воени водачи. Видете ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, ор. cit., fn. 49, став 282: „Ако ужасните хуманитарни услови во Сомалија беа единствено или доминантно причинети од сиромаштија или од недоволни ресурси во државата за да се справи со природен феномен како што е суша, тестот во *N. v. the United Kingdom* можеби ќе се сметаше дека е соодветен“.

⁽³⁰⁷⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 14 април 2015 г., бр.143.271; и одлука од 19 март 2015 г., бр.141.258.

⁽³⁰⁸⁾ Генерално, постоеја два главни пристапа пред усвојувањето на ДК: едниот беше одговорност, со кој се ограничува придобивката од статусот на бегалец на оние што се во опасност од прогон што го вршат *de jure* или *de facto* државни субјекти, а вториот беше заштита, којшто се фокусира на постоењето делотворна заштита од прогон во земјата на потекло наместо на вршителот на прогон (видете, на пример, Горен дом (ОК), пресуда од 6 јули 2000 г., *Horvath v Secretary of State for the Home Department*[2001] AC 489 [2000] UKHL 37, според Лорд Хоуп од Крејгхед). За детално образложение на овие два пристапа, видете: Ц. Фуонг (C. Phuong), „Прогон од вршители што не се поврзани со државата: Comparative Judicial Interpretations of the 1951 Refugee Convention“, EJML (2003) 531; V. Türk, „Non-State Agents of Persecution“, во V. Chetail и V. Gowlland-Debbas (изд.), *Switzerland and the International Protection of Refugees / La Suisse et la protection internationale des réfugiés* (Kluwer Law International, 2002) 95; и W. Kälin, „Non-State Agents of Persecution and the Inability of the State to Protect“, *Georgetown Immigration Law Journal* (2000 – 2001) 415.

не може да се обезбеди во земјата на потекло ⁽³⁰⁹⁾. Член 6 е надополнет со член 7 за заштита од прогон и сериозна повреда, при што се наведени давателите на заштита и се дефинира потребниот степен на заштита (видете подолу [Дел 1.7](#), стр. 63) ⁽³¹⁰⁾. Овие два члена се тесно поврзани: проценката дали постои делотворна заштита од прогон и сериозна повреда во земјата на потекло и, ако постои, кој може да ја обезбеди, зависи од идентификувањето на изворот на таквиот прогон или сериозна повреда.

Прашањето треба допрва да го решава СПЕУ, но со оглед на тоа дека во член 6 се користи **неконечен, односно индикативен јазик за опис на листата на вршители на прогон или сериозна повреда** ⁽³¹¹⁾, неговата триделна структура се чини дека може да го опфати секој тип на вршител на прогон или сериозна повреда. Ова го одразува фактот дека неговата намена била поширок опфат на толкувањето ⁽³¹²⁾.

Овој Дел се однесува на три субјекти наведени во член 6, што земјите-членки можат да ги признаат како вршители на прогон или сериозна повреда: државата ([Дел 1.6.1](#), стр. 59), страни или организации што ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија ([Дел 1.6.2](#), стр. 61) и вршители што не се поврзани со државата ([Дел 1.6.3](#), стр. 62). Ќе може да се забележи дека дистинкцијата помеѓу овие вршители на прогон или сериозна повреда понекогаш не е толку директна. Постои можност, во еден ист случај да има вршители на прогон или сериозна повреда, коишто спаѓаат во повеќе од една од поткатегиите на член 6(а)-(в) ⁽³¹³⁾.

1.6.1 Државата (член 6(а))

Член 6(а) прво ја наведува државата помеѓу потенцијалните вршители на прогон или сериозна повреда. Ова го отсликува фактот дека и покрај појавата на вршители на прогон што не се поврзани со државата во контекст на барањата за меѓународна заштита, државата и понатаму е **традиционалниот и примарниот вршител на прогон** бидејќи таа е носител на суверените функции, во кои спаѓа и употребата на сила.

Не постои дефиниција за „Држава“ ниту во член 6(а) ниту во ДК (изменета). Вообичаеното значење на овој термин во однос на планот и целите на ДК (изменета) во секој случај поддржува широко согледување. Всушност, ако целта на член 6 е да обезбеди нецелосна листа на вршители на прогон или сериозна повреда, поимот за држава не може да се ограничи само на одредени манифестации на државните активности.

Табела 13: Државата како вршител на прогон или сериозна повреда

De jure органи	1	Секој државен орган што врши законодавна, извршна, судска или која било друга функција и кој дејствува на кое било ниво.
De facto органи	2	Лица или субјекти што се овластени за извршување владини надлежности.
	3	Физички лица или групи што дејствуваат под контрола или насоки дадени од државата.
	4	Органи што ѝ се ставени на располагање на државата од страна на друга држава и кои извршуваат владини надлежности.

⁽³⁰⁹⁾ Видете Европска комисија, [ДК предлог](#), ор. cit., fn. 194, стр. 17. Овој пристап го следи и ЕСЧП кој препознава дека опасностите што произлегуваат од вршителите на прогон што не се поврзани со државата покренуваат прашање согласно член 3 од ЕКЧП во случај на *невраќање*. Видете ЕСЧП, пресуда од 29 април 1997 г., Голем судски совет, [HLR v France](#), барање бр. 24573/94, став 40. За понатамошни случаи од преседентното право на ЕСЧП во кои се прифаќа оваа позиција, видете на пример: ЕСЧП, пресуда од 4 јуни 2015 г., [JK and Others v Sweden](#), барање бр. 59166/12, став 50; ЕСЧП, пресуда од 14 април 2015 г., [Tatar v Switzerland](#), барање бр. 65692/12, став 41; ЕСЧП, пресуда од 24 јули 2014 г., [AA and Others v Sweden](#), барање бр. 34098/11, став 50; ЕСЧП, пресуда од 8 јули 2014 г., [ME v Denmark](#), барање бр. 58363/10, став 50; ЕСЧП, пресуда од 3 април 2014 г., [AAM v Sweden](#), барање бр. 68519/10, став 59; ЕСЧП, пресуда од 27 март 2014 г., [WH v Sweden](#), барање бр. 49341/10, став 57; ЕСЧП, пресуда од 19 декември 2013 г., [BKA v Sweden](#), барање бр. 11161/11, став 34; ЕСЧП, пресуда од 19 декември 2013 г., [TA v Sweden](#), барање бр. 48866/10, став 34; ЕСЧП, пресуда од 19 декември 2013 г., [TKH v Sweden](#), барање бр. 1231/11, став 41; ЕСЧП, пресуда од 5 септември 2013 г., [KAB v Sweden](#), барање бр. 886/11, став 69; ЕСЧП, пресуда од 27 јуни 2013 г., [SA v Sweden](#), барање бр. 66523/10, став 42; ЕСЧП, пресуда од 27 јуни 2013 г., [MYH and Others v Sweden](#), барање бр. 50859/10, став 53; ЕСЧП, пресуда од 27 јуни 2013 г., [NANS v Sweden](#), барање бр. 68411/10, став 24; ЕСЧП, пресуда од 27 јуни 2013 г., [DNM v Sweden](#), барање бр. 28379/11, став 44; ЕСЧП, пресуда од 27 јуни 2013 г., [NMY and Others v Sweden](#), барање бр. 72686/10, став 24; ЕСЧП, пресуда од 27 јуни 2013 г., [MKN v Sweden](#), барање бр. 72413/10, став 26; ЕСЧП, пресуда од 27 јуни 2013 г., [NMB v Sweden](#), барање бр. 68335/10, став 28; ЕСЧП, пресуда од 27 јуни 2013 г., [AGAM v Sweden](#), барање бр. 71680/10, став 30.

⁽³¹⁰⁾ Видете Врховен суд (Ирска), пресуда од 25 јуни 2012 г., [WA v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General](#) [2012] IEHC 251, став 36.

⁽³¹¹⁾ Европска комисија, „Детално објаснување на Предлогот“, стр. 3 (приложено како анекс кон Предлог ДК (изменета), ор. cit., fn. 243), каде што Комисијата прави разлика меѓу целосната листа на вршители на прогон согласно член 7 и отворената листа на вршители на прогон во член 6.

⁽³¹²⁾ Во овој контекст, видете Врховен суд (Ирска), пресуда од 1 март 2012 г., [JTM v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General](#) [2012] IEHC 99, ставови 32 – 34 и 46.

⁽³¹³⁾ Видете АСАВ (ОК), пресуда од 31 јануари 2002 г., [Rolandas Svazas v Secretary of State for the Home Department](#) [2002] EWCA Civ 74.

Како што е прикажано во Табела 13 погоре, она што се подразбира под државата како вршител на прогон или сериозна повреда е **секое дело на прогон или сериозна повреда што произлегува од државата de jure или de facto**. Тука се вбројуваат сите службени лица што извршуваат владини функции⁽³¹⁴⁾, без оглед на тоа дали припаѓаат на судската, извршната или законодавната власт, и коишто работат на кое било ниво, што значи дека тука се вбројуваат и локалните власти⁽³¹⁵⁾. Во дела што може да ѝ се припишат на државата, во одредени околности може да спаѓаат и следните: (i) дела на лица или субјекти овластени да спроведуваат владини надлежности⁽³¹⁶⁾; и (ii) дела сторени од физички лица или групи што дејствуваат под контрола или насоки од органи или субјекти овластени да спроведуваат владини надлежности⁽³¹⁷⁾. Исто така, важно е да се спомене дека владини надлежности може да извршуваат органи на друга држава коишто ѝ се ставени на располагање на државата⁽³¹⁸⁾.

Природно сфаќање на терминот „држава“ е прикажано во пресудата на СПЕУ во случајот *Y and Z*, во кој судот донесе одлука дека забраната за учество во јавни верски обреди може да претставува прогон кога „таа предизвикува вистинска опасност дека барателот, меѓу другото, ќе биде предмет на прогон или на нечовечко или понижувачко постапување или казнување од страна на некој од вршителите споменати во член 6 од Директивата“⁽³¹⁹⁾. И покрај тоа што Судот наведува дека криминализацијата на хомосексуалните дела сама по себе не претставува прогон, ако истата е придружена со затворска казна со која се казнуваат таквите дела и која се применува во пракса, тогаш тоа претставува дело на прогон. Тоа имплицира дека законодавната гранка на власта може да се смета за извор на дело на прогон⁽³²⁰⁾, како што впрочем може и судската, кога донесува закони коишто забрануваат учество во јавни верски обреди и коишто водат до непропорционално или дискриминирачко казнување, како што смета СПЕУ во пресудата за случајот *X, Y and Z*⁽³²¹⁾.

Прогон или сериозна повреда честопати вршат чинители што имаат овластувања за употреба на сила, односно, полиција и воен персонал.⁽³²²⁾ Унгарскиот Метрополски суд (*Fővárosi Törvényszék*), на пример, додели статус на бегалец на барател, аптекар, кој бил во опасност од прогон од сириските безбедносни сили кои се сомневале дека им помага бунтовниците со тоа што им продава лекови⁽³²³⁾. Како што произлегува од пресудата во 2009 година на Врховниот управен суд на Чешка (*Nejvyšší správní soud*), прогонот од државата може да се материјализира дури и кога државните чинители делуваат надвор од нивниот домен на надлежност⁽³²⁴⁾. Слично на одлуките за одговорност на државата согласно меѓународното право кога делата сторени *ultra vires* автоматски можат да ѝ се припишат на државата⁽³²⁵⁾, сите државни вршители, без оглед на тоа дали дејствуваат надвор од нивните надлежности (како „наводни чинители на државата“⁽³²⁶⁾) или не, ќе се сметаат како дел од државата согласно член 6, за целите на квалификување за меѓународна заштита. Тогаш прашањето ќе биде дали државата интервенира „навремено и делотворно“ за да спречи вакви повреди во смисла на член 7 од ДК (изменета) (видете [Дел 1.7](#), стр. 63, подолу, за даватели на заштита)⁽³²⁷⁾.

⁽³¹⁴⁾ Видете Национален суд за азил (Франција), пресуда од 18 октомври 2012 г., *G-ца K*, барање бр. 12015618 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик) и Национален суд за азил (Франција), пресуда од 14 април 2010 г., *г. К*, барање бр. 09004366 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик), и двата случаи коишто се однесуваат на политичките власти.

⁽³¹⁵⁾ Н. Dörig, во K. Hailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75, Коментар на член 6, став 8. Видете и Министерство за внатрешни работи (ОК), *Упатство за политики за азил, Оценување на кредибилитетот и статусот на бегалец (Asylum Policy Instruction, Assessing Credibility and Refugee Status)*, 6 јануари 2015 г., стр. 25, каде што „државата“ се дефинира како „апарат за владеење или средство преку кое владата ја реализира својата волја. Тука спаѓаат централната власт (извршна, законодавна и судска), машинеријата на централната власт (на пример, државна администрација, вооружени сили, безбедносни и полициски сили) и организации контролирани од државата.“ Во различниот контекст на државната одговорност според меѓународното право, орган на државата се дефинира како „секое лице или субјект што го има тој статус во согласност со внатрешното право на државата“ и што „спроведува законодавни, судски или други функции, без оглед на позицијата што ја има во државната организација, и без оглед на карактерот како орган на централната власт или на територијална единица на државата“. Видете член 4(1) и (2) од извештајот на Комисијата за меѓународно право (ILC) за *Одговорност на државите за меѓународно незаконски дела (Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts)*, Резолуција на Генералното собрание на Обединетите нации 56/83, 12 декември 2001 г.

⁽³¹⁶⁾ ILC, *Одговорност на државите за меѓународно бесправни дела*, op. cit., fn. 315, член 5.

⁽³¹⁷⁾ *Ibid.*, член 8.

⁽³¹⁸⁾ *Ibid.*, член 6.

⁽³¹⁹⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 69.

⁽³²⁰⁾ Видете, исто така, Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 20 февруари 2013 г., *BVerwG 10 C 23.12*, op. cit. fn. 170 (достапно на англиски јазик на www.bverwg.de).

⁽³²¹⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 61. Видете, на пример, Национален суд за азил (Франција), пресуда од 4 ноември 2013 г., барање бр. 13007332, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013*, 2014 г., стр. 54 и 55; и Национален суд за азил (Франција), пресуда од 23 мај 2013 г., *M U*, барање бр. 11010862 Ц+, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013*, 2014 г., стр. 71.

⁽³²²⁾ Видете, на пример, Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 21 април 2009 г., *SH v Ministry of Interior*, 2 Azs 13/2009-60 (видете ЕБППА Резиме на англиски јазик), во која судот ја призна Албанската народна армија во Косово како потенцијален вршител на прогон.

⁽³²³⁾ Метрополски суд (Унгарија), пресуда од 11 јули 2013 г., *MAA v Office of Immigration and Nationality*, 6.K.31830/2013/6 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽³²⁴⁾ Видете, во овој контекст, Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 22 мај 2009 г., *AR v Ministry of the Interior*, 5 Azs 7/2009-98 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽³²⁵⁾ ILC, *Одговорност на државите за меѓународно бесправни дела*, op. cit., fn. 315. Видете, исто така, *Estate of Jean-Baptiste Caire (France) v United Mexican States*, 5 RIAA 516, стр. 530.

⁽³²⁶⁾ Министерство за внатрешни работи (ОК), *Упатство за политики за азил, Оценување на кредибилитетот и статусот на бегалец*, op. cit., fn. 315, стр. 26.

⁽³²⁷⁾ АСAB (ОК), *Rolandas Svazas v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 313, став 16. Видете и J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 301. Во *PS (Sri Lanka) v Secretary of State for the Home Department* (пресуда од 6 ноември 2008 [2008] EWCA Civ 1213, став 8), апелациониот судија Седли забележува дека, во случајот на барателката која била повеќекратно сексуално злоставувана од државниот воен персонал во Цафна, „немало разумна можност за заштита од страна на државата од однесувањето кое очигледно било толерирано и неказниво, и затоа таа избегала“.

1.6.2 Страни или организации кои ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата (член 6(б))

Во член 6(б) на второ место се наведени страните или организациите што ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија. Како што е прикажано во Табела 14, може да се направи разлика меѓу два случаи:

Табела 14: Страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата како вршители на прогон или сериозна повреда

1	страни или организации коишто се de facto државни вршители затоа што извршуваат елементи на владини надлежности ; или
2	страни или организации коишто контролираат значителен дел од територијата на државата во контекст на вооружен конфликт .

Првото сценарио на de facto државни вршители се однесува на случаи кога одредени страни или организации се de facto државни вршители со тоа што извршуваат елементи на владини надлежности на државната територија или на дел од неа, во отсуство на de jure државна власт. За ваков случај може да се сметаат регионите на Пунтленд и Сомалиленд, кои имаат воспоставено свои сопствени администрации, засебни и автономни од оние на Сомалија⁽³²⁸⁾. Сличен заклучок би можел да се донесе и во врска со Курдските автономни власти (КАВ) во Северен Ирак за време на владеењето на режимот на Садам Хусеин и по неговиот пад, бидејќи ирачката држава во пракса веќе не спроведуваше власт над територијата окупирана од КАВ.

Второто сценарио се однесува на страни или организации коишто контролираат значителен дел од територијата на државата во контекст на вооружен конфликт. Според францускиот Апелационен одбор за бегалци (*Commission des recours des réfugiés*) и Националниот суд за азил (*Cour nationale du droit d'asile*), ваков е случајот на кланот Дарод во Сомалија во 2005 година⁽³²⁹⁾ и на бунтовниците во провинцијата Кундуз во Северен Авганистан во 2013 година⁽³³⁰⁾. Революционерните вооружени сили на Колумбија исто така беа признаени како страна или организација што контролира значителен дел од колумбиската територија⁽³³¹⁾. Вака би можел да се третира и случајот со Ослободителните тигри на Тамил Елам, за време на конфликтот со Владата на Шри Ланка, и неодамна, Ал-Шабааб во Сомалија, иако во овој случај би требало внимателно да се разгледа степенот на контрола што го остварува, бидејќи тој е променлив⁽³³²⁾. Во периодот од 2014 до почетокот на 2016 година, таканаречената Исламска држава на Ирак и Сирија (ИСИС) можеше да се смета како страна или организација согласно условите на член 6(б), имајќи ја предвид значителната контрола што ја имаше над делови на ирачката и сириската територија⁽³³³⁾.

Мора да се напомене дека не е секогаш остра границата помеѓу страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата и вршители што не се поврзани со државата. Иако таквата дистинкција не е клучна за идентификување на вршителот на прогон или сериозна повреда, сепак останува важна за да се утврди постоење на делотворна заштита во земјата на потекло (видете [Дел 1.7](#) подолу, стр. 63,) и постоење на внатрешна заштита (видете [Дел 1.8](#) подолу, стр. 76). Затоа, главен критериум за разликување помеѓу страни или организации и вршители што не

⁽³²⁸⁾ Во овој контекст, видете ТИАОК, пресуда од 31 март 2005 г., *NM and Others (Lone Women – Ashraf) Somalia CG* [2005] UKIAT 00076, ставови 84 и 101, која иако се однесува на можноста за внатрешна заштита во Сомалиленд и Пунтленд, е поучна кога станува збор за степенот на автономија и власт што ја имаат овие два региони. Оваа пресуда остана неизменета во последователните упатства за земјата кога станува збор за ситуацијата во Пунтленд и Сомалиленд. Видете на пример, ВТОК, пресуда од 25 ноември 2011 г., *AMM and Others (Conflict; Humanitarian Crisis; Returnees; FGM) Somalia CG* [2011] UKUT 445 (IAC); и ВТОК, пресуда од 3 октомври 2014 г., *MOJ & Ors (Return to Mogadishu) Somalia CG* [2014] UKUT 00442 (IAC). Видете, исто така, ЕАСО, *Информации за земја на потекло, Јужна и Централна Сомалија: Преглед на земја (Country of Origin Information Report, South and Central Somalia: Country Overview)*, Август 2014 г., стр. 27.

⁽³²⁹⁾ Апелационен одбор за бегалци (Франција), одлука од 29 јули 2005 г., *Mlle A*, барање бр. 487336, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Commission des recours des réfugiés, Année 2005*, 2006 г., стр. 65 и 66.

⁽³³⁰⁾ Национален суд за азил (Франција), пресуда од 12 март 2013 г., *г. ИК*, барање бр. 12025577 C, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013*, 2014 г., стр. 83 и 84.

⁽³³¹⁾ Видете Врховен суд (Шпанија), пресуда од 16 февруари 2009 г., 6894/2005, стр. 10.

⁽³³²⁾ Во врска со Ал-Шабааб во Могадишу, споредете на пример ВТОК, *MOJ & Ors (Return to Mogadishu) Somalia CG*, op. cit., fn. 328, став 368 каде што беше наведено дека вооружената група се повлекла од Могадишу, со ВТОК, *AMM and Others (conflict; Humanitarian Crisis; Returnees; FGM) Somalia CG*, op. cit., fn. 328, а особено ставовите 75 и 90 – 91 во кои детално е опишан степенот на контрола што го остварувал Ал-Шабааб во тој период. Видете, исто така, ЕАСО, *Информации за земја на потекло, Јужна и Централна Сомалија*, op. cit., fn. 328, особено стр. 83 – 95.

⁽³³³⁾ Кога станува збор за степенот на таквата контрола, видете, на пример, Министерство за внатрешни работи (ОК), *Информации и насоки за земја, Ирак: Безбедносна состојба (Country Information and Guidance, Iraq: Security Situation)*, ноември 2015 г., особено мапата репродуцирана на стр.10; и Министерство за внатрешни работи (ОК), *Информации и насоки за земја, Сирија: Безбедносна и хуманитарна состојба (Country Information and Guidance, Syria: Security and Humanitarian Situation)*, декември 2014 г., ставови 2.13.19-2.3.21.

се поврзани со државата е контролата што првите ја остваруваат во државата или на значителен дел од територијата на државата. Без таква контрола, субјектот не спаѓа во рамките на член 6(б), туку во рамките на член 6(в), како вршител што не е поврзан со државата.

1.6.3 Вршители на прогон кои не се поврзани со државата (член 6(в))

Член 6(в) ги опфаќа вршителите што не се поврзани со државата од листата на вршители на прогон или сериозна повреда. Според оваа одредба, вршителите што не се поврзани со државата не можат едноставно да се признаат како вршители на прогон или сериозна повреда, **туку само оние против кои не постои делотворна заштита во земјата на потекло**. Во член 6(в) како вршители на прогон или сериозна повреда се идентификуваат следниве:

вршителите што не се поврзани со државата, **ако** може да се покаже дека вршителите споменати во точките (а) и (б), [т.е. државата или страните или организациите што ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија], вклучително и меѓународните организации, не се во можност или не сакаат да обезбедат заштита од прогон или сериозна повреда како што е дефинирано во член 7. ⁽³³⁴⁾

Во случај на прогон или сериозна повреда од страна на вршители што не се поврзани со државата, судовите или трибуналите на земјите-членки мора да утврдат дали постои заштита од прогонот или од сериозната повреда согласно условите од член 7 од ДК (изменета) ⁽³³⁵⁾. Според одлуката на СПЕУ во пресудата за случајот *Abdulla*, можноста на давателите на заштита да обезбедат заштита од прогон или од сериозна повреда „претставува суштински елемент при процената“ за утврдување на статусот ⁽³³⁶⁾. Ова уште повеќе е нагласено во случај на прогон или сериозна повреда од страна на државата (видете воведна одредба (27) од ДК (изменета) и *Дел 1.7.1.1* подолу, стр. 65), тука не постои претпоставка дека нема достапна заштита. Затоа, како што забележува Врховниот суд на Ирска, а и Регионалниот управен суд во Варшава (Полска) (*Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie*) ⁽³³⁷⁾, „вршители што не се поврзани со државата“ може да станат „вршители на [прогон или] сериозна повреда“ само ако се покаже дека државата, чијшто државјанин е лицето, не е во можност или не сака да ја спречи повредата причинета од вршителите на прогон што не се поврзани со државата“ ⁽³³⁸⁾. Како што е дополнително анализирано во *Дел 1.7.1.2* подолу (стр. 68), ист е случајот и кога станува збор за страни или организации, вклучително и меѓународни организации, коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата и кои не сакаат или не се во можност да понудат заштита (член 7(1)(б) од ДК (изменета)).

Како што терминот „држава“ не е дефиниран во ДК (изменета), исто така не е дефиниран ниту поимот за вршител на прогон што не е поврзан со државата. Во однос на формулацијата, планот и целта на член 6, тој сепак треба **да се толкува со поширок опфат**, бидејќи целта на член 6 не е да се ограничи статусот на бегалец, туку да се обезбеди тој им да се доделува на оние коишто се навистина прогонети. Како што нагласува германскиот Сојузен управен суд, овој поим ги опфаќа сите вршители на прогон што не се поврзани со државата без никакво ограничување, вклучително и физички лица, доколку извршуваат дела на прогон ⁽³³⁹⁾. Оваа дефиниција со поширок опфат ја споделуваат и судовите и трибуналите на други земји-членки, што се гледа од опсегот на чинители што не се поврзани со државата, а коишто се признаени како вршители на прогон или сериозна повреда што не се поврзани со државата, како што е прикажано во Табела 15 подолу.

⁽³³⁴⁾ Додадено нагласување. Видете во овој контекст, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 20 октомври 2010 г., бр. 49.821, став 4.8.1; Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 18 декември 2008 г., *SICh v Ministry of Interior*, 1 Azs 86/2008-101 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽³³⁵⁾ Видете Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 15 мај 2013 г., *AS v Ministry of the Interior*, 3 Azs 56/2012-81 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽³³⁶⁾ СПЕУ, пресуда од 2 март 2010 г., Голем судски совет, здружени случаи C-175/08, C-176/08, C-178/08 и C-179/08, *Aydin Salahadin Abdulla and Others v Bundesrepublik Deutschland*, EU:C:2010:105, став 68.

⁽³³⁷⁾ Регионален управен суд во Варшава (Полска), пресуда од 30 септември 2015 г., IV SA/Wa 961/15.

⁽³³⁸⁾ Врховен суд (Ирска), *WA v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General*, op. cit., fn. 310, став 40.

⁽³³⁹⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 18 јули 2006 г., *BVerwG 1 C 15.05*, став 23. Видете, исто така, *Прирачник на УНХЦР*, op. cit., fn. 107, став 65 во кој се наведува дека во вршители на прогон што не се поврзани со државата, исто така, се вбројуваат и делови од населението или локалните жители.

Табела 15: Прикази на субјекти што не се поврзани со државата признаени како вршители на прогон или сериозна повреда што не се поврзани со државата

1	кланови и племиња ⁽³⁴⁰⁾
2	герила-воени групи и паравоени сили ⁽³⁴¹⁾
3	воени водачи, екстремистички религиозни групи или терористи ⁽³⁴²⁾
4	криминалци, банди и мафија ⁽³⁴³⁾
5	политички партии ⁽³⁴⁴⁾
6	семејство и членови на поширокото семејство ⁽³⁴⁵⁾

1.7 Даватели на заштита (член 7)

Како што е наведено во Дел 1.6 погоре (стр. 58), во ДК и ДК (изменета) е прифатен пристапот на заштита за толкување на дефиницијата за бегалци. Оттука, сега фокусот е насочен кон **постоенето делотворна и непривремена заштита од вршители на прогон или сериозна повреда** во земјата на потекло. Тоа е во согласност со формулацијата на член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци, со која се пропишува дека, поради основан страв од прогон, бегалците не се во можност или не сакаат да ја користат заштитата во земјата на која се државјани (или земјата на претходен вообичаен престој). Ова е, исто така, во согласност со намената на Конвенцијата за бегалци, а таа е меѓународната заедница да обезбеди заменска заштита на „[...] лицето кое повеќе не ужива заштита од прогон во неговата сопствена земја поради причина наведена во Конвенцијата [...]“ ⁽³⁴⁶⁾.

Член 7 од ДК (изменета) ги идентификува и давателите на заштита и формата што треба да ја има таквата заштита, според следните услови:

1. Заштитата од прогон или сериозна повреда може да ја обезбеди само:
  - а) државата; или
  - б) страни или организации, вклучително и меѓународни организации, коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата;

под услов тие да имаат волја и можност да понудат заштита согласно став 2.

2. Заштитата од прогон или сериозна повреда мора да биде делотворна и да не биде од привремена природа. Таквата заштита генерално е обезбедена кога давателите споменати во точките (а) и (б) од став (1) ќе преземат разумни чекори за да спречат прогон или претрпување сериозна повреда, меѓу

⁽³⁴⁰⁾ Видете, на пример, Суд во Каљари (Италија), пресуда од 3 април 2013 г., бр. RG 8191/12, стр. 7 и 8 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик) во врска со женско генитално осакатување како тековна пракса во племето на кое му припаѓа барателката.

⁽³⁴¹⁾ Видете Врховен суд (Шпанија), пресуда од 19 февруари 2010 г., 5051/2006, со која се додели статус на бегалец поради прогон од ФАРЦ во Колумбија. Во врска со преседентното право на ЕСЧП, видете, на пример: ЕСЧП, пресуда од 17 декември 1996 г., *Ahmed v Austria*, барање бр. 25964/94, став 22; и ЕСЧП, *DNM v Sweden*, ор. cit., fn. 309, став 54.

⁽³⁴²⁾ Видете, на пример, Управен и трудов суд на Будимпешта (Унгарија), пресуда од 18 јуни 2013 г., *RY (Afghanistan) v Office of Immigration and Nationality*, 17.K.31893/2013/3-IV (видете EDAL, Резиме на англиски јазик) за прогон од талибанците во Авганистан; Национален суд за азил (Франција), *M C*, ор. cit., fn. 181 за прогон од муслимански фундаменталисти; и Национален суд за азил (Франција), пресуда од 29 ноември 2013 г., г. М, барање бр. 13018952 С+, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013*, 2014 г., стр. 63 и 64 во коишто е опфатена реална опасност од сериозна повреда, меѓу другото, од страна на верски екстремисти. Во врска со преседентното право на ЕСЧП, видете, на пример, ЕСЧП, *AAM v Sweden*, ор. cit., fn. 309, став 66.

⁽³⁴³⁾ Видете, на пример, Одбор за бегалци (Полска), одлука од 8 септември 2010 г., *RdU-439-1/S/10* (видете EDAL, Резиме на англиски јазик) и ВТОК, пресуда од 18 февруари 2010 г., *AM and BM (Trafficked Women) Albania CG* [2010] UKUT 80 (IAC), ставови 165 и 167 – 170, коишто се однесуваат на мрежа за трговија со луѓе; и Совет за процесно право за странци (Белгија), пресуда од 6 ноември 2008 г., бр. 18.419 во контекст на крвна одмазда.

⁽³⁴⁴⁾ Видете, на пример, Управен суд на Берлин (Германија), пресуда од 7 јули 2011 г., 33 K 79.10 А.

⁽³⁴⁵⁾ Видете, на пример, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука 89.927, ор. cit., fn. 228, став 4.9; Национален суд за азил (Франција), пресуда од 12 март 2013 г., *Mme HK épouse G*, барање бр. 12017176 C, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013*, 2014 г., стр. 72 и 73; Управен суд на Аугсбург (Германија), *Au 6 K 30092*, ор. cit., fn. 280 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик); Врховен суд (Ирска), *JTM v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General*, ор. cit., fn. 312; Совет за бегалци (Полска), пресуда од 23 август 2012 г., *RdU-82/8/S/10* (видете EDAL, Резиме на англиски јазик); Апелационен суд за миграција (Шведска), пресуда од 21 април 2011 г., *UM 7851-10* (видете EDAL, Резиме на англиски јазик); Апелационен суд за миграција (Шведска), пресуда од 9 март 2011 г., *UM 3363-10 и 3367-10* (видете EDAL, Резиме на англиски јазик); ВТОК, *AM and BM (Trafficked Women) Albania CG*, ор. cit., fn. 343, став 171. Во врска со преседентното право на ЕСЧП, видете, на пример: ЕСЧП, *BKA v Sweden*, ор. cit., fn. 309, став 42; ЕСЧП, *SA v Sweden*, ор. cit., fn. 309, став 49.

⁽³⁴⁶⁾ Видете Горен дом (ОК), *Horvath v Secretary of State for the Home Department*, ор. cit., fn. 308, 495 според Лорд Хоуп од Крејгхед. Видете, исто така, Горен дом (ОК); пресуда од 16 декември 1987 г., *R v Secretary of State for the Home Department; Ex parte Sivakumaran* [1988] 1 AC 958, 992-993 според Лорд Кејт од Кинкел (Keith of Kinkel) и, неодамна, Врховен суд (ОК), пресуда од 7 јули 2010 г., *HJ (Iran) and HT (Cameroun) v Secretary of State for the Home Department* [2010] ВСОК 31, ставови 13 – 15 според Лорд Хоуп.

другото, преку спроведување на ефективен правен систем за откривање, гонење и казнување на дела што претставуваат прогон или сериозна повреда, и кога барателот има пристап до таквата заштита.

3. Кога се врши процена дали некоја меѓународна организација контролира одредена држава или значителен дел од нејзината територија и дали обезбедува заштита како што е опишано во став 2, земјите-членки ќе ги земат предвид сите насоки коишто се достапни во релевантните акти на Унијата ⁽³⁴⁷⁾.

Ова е **задолжителна одредба** за земјите-членки која има клучно значење за квалификување за меѓународна заштита. Како што одлучи СПЕУ во пресудата од 2010 година за случајот *Abdulla*,

[...] околностите што ја демонстрираат неможности на земјата на потекло или, обратно од тоа, нејзината можност да обезбеди заштита од дела на прогон, претставуваат суштински елемент при процената што води до доделување, или зависно од случајот, поради спротивен заклучок, до престанок [или одбивање] на статусот на бегалец ⁽³⁴⁸⁾.

Иако случајот *Abdulla* се однесува на престанок на статусот на бегалец согласно член 11 од ДК (сега член 11 од ДК (изменета)), размислувањето на Судот во поглед на значењето на заштитата се чини дека се однесува, *pari passu*, и на член 7 од ДК (изменета).

Член 7, исто така, го отсликува акцентот што, во својата судска пракса, ЕСЧП го става на постоењето на делотворна заштита ⁽³⁴⁹⁾. Според ЕСЧП, кланови, племиња и семејства може да извршуваат заштитни функции, а освен тоа, може да постојат многу важни лични фактори што влијаат врз заштитата, како, на пример, здравствената состојба на барателот на азил, возраста, полот, познавањето странски јазик и способноста ⁽³⁵⁰⁾. Меѓутоа, СПЕУ допрва треба да го разгледува степенот до кој пристапот на ЕСЧП може да влијае врз толкувањето за тоа кој се квалификува како давател на заштита според член 7 од ДК (изменета) ⁽³⁵¹⁾. Од формулацијата на член 7 од ДК (изменета) е јасно дека давателите на заштита се ограничени на државата или страните или организациите коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата.

Отсликувајќи ја структурата на член 7, сегашниот Дел го разгледува прашањето на заштита почнувајќи од давателите на заштита (Дел 1.7.1, стр. 65), а потоа продолжува со потребниот квалитет на заштитата (Дел 1.7.2, стр. 70). Како што ќе биде очигледно, член 7 од ДК (изменета) помина низ значајни измени во однос на ДК, со цел да се обезбеди ограничено толкување на давателите на заштита и делотворната заштита. Овие измени се претставени подолу, секаде каде што се релевантни.

⁽³⁴⁷⁾ Видете, исто така, Воведна одредба (26) од ДК (изменета) во којашто е наведено следното: „Заштита може да обезбедат, кога сакаат и се во можност да го сторат тоа, или државата или страни или организации, вклучително и меѓународни организации, коишто ги исполнуваат условите наведени во оваа Директивата, а коишто контролираат регион или поголема област на територијата на државата. Таквата заштита треба да биде делотворна и да не биде од привремена природа.“

⁽³⁴⁸⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 68. Видете и Горен дом (ОК), *Horvath v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 308, 3 според Лорд Хоуп од Крејгед.

⁽³⁴⁹⁾ Видете особено ЕСЧП, пресуда од 11 јануари 2007 г., *Salah Sheekh v the Netherlands*, барање бр. 1948/04, став 147, каде што Судот одлучи дека „[...] постоењето обврска да не се врши протерување не зависи од тоа дали опасноста од постапување произлегува од фактори што вклучуваат одговорност, директна или индиректна, на властите во земјата-примател, и член 3 затоа може да се примени и во ситуации кога опасноста произлегува од лица или групи на лица коишто не се јавни службени лица [...]. Она што е релевантно во овој контекст е дали барателот бил во можност да добие заштита и да бара правен лек за делата сторени против него.“ Видете, исто така: ЕСЧП, *SA v Sweden*, op. cit., fn. 309, став 51; и ЕСЧП, *DNM v Sweden*, op. cit., fn. 309, став 53.

⁽³⁵⁰⁾ Видете ЕСЧП, *Salah Sheekh v the Netherlands*, op. cit., fn. 349, ставови 139 и 140: „[...] постои изразена разлика помеѓу положбата на поединци коишто потекнуваат од тие области и имаат клановски/семејни врски таму, од една страна, и поединци што доаѓаат од други делови од Сомалија и немаат такви врски во Сомалиленд или Пунтленд, од друга страна. Врз основа на достапните информации, Судот е подготвен да прифати дека протерувањето во Сомалиленд или Пунтленд на одбиен барател на азил којшто припаѓа на првата група, генерално не би го изложило засегнатото лице на реална опасност од постапување спротивно на член 3. [...] Судот смета дека е крајно неверојатно барателот, кој е член на ашрафското малцинство – една од групите што го сочинуваат етничкото малцинство Бенадири (или Риир Хамар) [...] и кој доаѓа од југот на Сомалија, да добие заштита од некој клан во „релативно безбедните области“.“ Видете, исто така: ЕСЧП, пресуда од 7 јуни 2016 г., *RBAB and Others v the Netherlands*, барање бр. 7211/06, став 57 (семејство како давател на заштита); ЕСЧП, пресуда од 10 септември 2015 г., *RH v Sweden*, барање бр. 4601/14, став 73 (машка мрежа на заштита); ЕСЧП, *KAB v Sweden*, op. cit., fn. 309, ставови 82 – 85 (клановски/семејни врски); и ЕСЧП, *AA and Others v Sweden*, op. cit., fn. 309, ставови 57 – 59 (клановски врски).

⁽³⁵¹⁾ Видете Управен суд (Република Словенија), пресуда од 19 ноември 2014 г., *Rahimi*, И У 424/2014-11, ставови 107 и 109.

1.7.1 Даватели на заштита кои сакаат и можат да понудат заштита (член 7(1) и (3))

Како што потсетува Европската комисија ⁽³⁵²⁾, во член 7(1) од ДК (изменета) се утврдува **целосна листа на даватели на заштита**. Така, земјите-членки може да ги сметаат за даватели на заштита само државата или страни или организации, вклучително и меѓународни организации, коишто ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија.

Покрај оваа затворена листа, во член 7 од ДК (изменета) се нагласува дека овие даватели може да се признаат како валидни даватели на заштита само **ако имаат волја и се во можност да понудат заштита**. Овој дополнителен услов беше воведен со ДК (изменета) бидејќи беше донесен заклучок дека член 7 од ДК не е доволно јасен. Поради тоа, членот беше подложен на прешироки толкувања во однос на давателите на заштита „без да се исполнат стандардите утврдени со Женевската конвенција за тоа што претставува соодветна заштита“ ⁽³⁵³⁾.

За да се избегне премногу широко согледување на терминот даватели на заштита, во ДК (изменета) нивниот идентитет сега е јасно ограничен на државата (Дел 1.7.1.1, стр. 65) или страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата (Дел 1.7.1.2, стр. 68) под услов да имаат волја и да се во можност да обезбедат заштита. Иако листата е сеопфатна, сепак елементите не се исклучуваат меѓусебно. Како што имплицира СПЕУ во пресудата за случајот *Abdulla* кога зборува за „давател или даватели на заштита“ ⁽³⁵⁴⁾, може да постојат повеќе даватели на заштита од прогон или сериозна повреда во истиот случај. Во пракса, иако судовите и трибуналите на земјите-членки ја сметаат државата за примарен давател на заштита, тие сепак на ја исклучуваат комплементарната улога на заштита што ја имаат другите даватели споменати во член 7(1)(б).

1.7.1.1 Државата (член 7(1)(а))

Концептот на „државата“ како давател на заштита не е дефиниран во ДК (изменета). Може да се каже дека ја отсликува дефиницијата од Дел 1.6.1 погоре (стр. 59), како што прикажана во Табела 16 подолу.

Табела 16: Државата како давател на заштита

De jure органи	1	Секој државен орган што врши законодавна, извршна, судска или која било друга функција и кој дејствува на кое било ниво.
	2	Лица или субјекти што се овластени за извршување владини надлежности.
De facto органи	3	Физички лица или групи што дејствуваат под контрола или насоки дадени од државата.
	4	Органи што ѝ се ставени на располагање на државата од страна на друга држава и кои извршуваат владини надлежности.

Како прво и најважно, државата ги опфаќа **de jure органите и службените лица, без оглед дали се тие дел од судската, извршната или законодавната власт**. Преку нејзините закони и политики, државата може да регулира различни активности коишто може да придонесат за постоење на делотворна заштита од прогон (видете дополнително Дел 1.7.2, стр. 70, за квалитетот на заштитата што треба да се обезбеди). Ваквото извршување на владините функции се одвива на сите нивоа, односно на национално, сојузно или локално ниво ⁽³⁵⁵⁾.

Аналогно со теоријата за одговорност на државата, значењето на концептот на државата може да се прошири и да ги вклучи **de facto органите кои со договор се ангажирани за извршување владини надлежности** ⁽³⁵⁶⁾. Затоа, во одредени околности, државата може да ги опфати и следните: (i) дела на лица или субјекти

⁽³⁵²⁾ Европска комисија, „Детално објаснување на Предлогот“, стр.3 приложено како анекс кон Предлог ДК (изменета), op. cit., fn. 243.

⁽³⁵³⁾ Ibid.

⁽³⁵⁴⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 70.

⁽³⁵⁵⁾ Видете, на пример, Управен суд на Штутгарт (Германија), пресуда од 30 декември 2011 г., А 11 К 2066/11, стр. 10 во врска со градска канцеларија за регистрација, која во овој случај не се смета дека обезбедува делотворна заштита.

⁽³⁵⁶⁾ Видете J. Crawford, A. Pellet and S. Olleson (eds.), *The Law of International Responsibility* (ОУП, 2010).

овластени за извршување владини надлежности ⁽³⁵⁷⁾; и (ii) дела на физички лица или групи кои дејствуваат под контрола или насоки на органи или субјекти овластени за извршување владини надлежности ⁽³⁵⁸⁾. Исто така, важно е да се спомене дека владини надлежности може да извршуваат органи на друга држава кои ѝ се ставени на располагање на државата ⁽³⁵⁹⁾.

Како гарант на законот и поредокот, државата се смета за **главен давател којшто може да понуди заштита од прогон или сериозна повреда** ⁽³⁶⁰⁾. По дефиниција, таа вообичаено поседува и капацитет и има должност да ги заштити поединците што се под нејзина јурисдикција. Меѓутоа, во член 7(1) се укажува дека тоа не секогаш може да биде случај и затоа е потребно државата истовремено да има волја и можност да обезбеди заштита од прогон или сериозна повреда, за да биде признаена како давател на заштита ⁽³⁶¹⁾.

Во одлуките на судовите или трибуналите на земјите-членки, разликата помеѓу (не)имањето волја и (не) можноста на државата да обезбеди заштита не е секогаш јасна. Како што наведува ВТОК, „[н]е е неопходно да одлучуваме за тоа до кој степен необезбедувањето заштита произлегува од немањето волја за заштита или од неможноста за заштита, иако се чини дека дали станува збор за едната или другата причина, или, пак за двете, зависи од времето и местото и конкретните чинители што се вклучени“ ⁽³⁶²⁾. За целите на оваа Судска анализа, во Табела 17 се прикажани четири сценарија коишто се објаснети во контекст на релевантното преседентно право:

Табела 17: (Не)имањето волја и (не)можноста на државата да обезбеди заштита: различни сценарија

	Е во можност	Не е во можност
Има волја	Сценарио 1 Одбивање на меѓународна заштита	Сценарио 3 Доделување на меѓународна заштита
Нема волја	Сценарио 2 Доделување на меѓународна заштита	Сценарио 4 Доделување на меѓународна заштита

Сценарио 1 се однесува на ситуации каде што државата е **има волја и е во можност да понуди заштита** од прогон или сериозна повреда. Во вакви случаи, и доколку дадената заштита е делотворна, непривремена и достапна за барателот, статусот на бегалец и супсидијарна заштита треба да се отфрли, бидејќи барателот не може да се смета за лице на кое му е потребна меѓународна заштита ⁽³⁶³⁾.

Сценарио 2 се однесува на ситуации кога државата, иако е во можност, сепак **нема волја да обезбеди заштита**, особено кога и самата е вршител на прогон или сериозна повреда или, пак, толерира дела на прогон или сериозна повреда ⁽³⁶⁴⁾. Во таа смисла, во воведната одредба (27) од ДК (изменета) се појаснува дека „Онаму каде што државата или органите на државата се вршители на прогон или сериозна повреда, треба да се претпостави дека на барателот не му е достапна делотворна заштита.“ На пример, во Белгија, Советот за процесно право за странци (*Conseil du Contentieux des Etrangers*) донесе одлука дека член 7 не

⁽³⁵⁷⁾ ILC, *Одговорност на државите за меѓународно бесправни дела*, op. cit., fn. 315, член 5.

⁽³⁵⁸⁾ *Ibid.*, член 8.

⁽³⁵⁹⁾ *Ibid.*, член 6.

⁽³⁶⁰⁾ Видете Горен дом (ОК), *Horvath v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 308, стр. 8; и Врховен суд (Ирска), *WA v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General*, op. cit., fn. 310, став 34. Видете, исто така, ECRE, Помош при азил, *Fluchtelingen Werk Nederland* и Унгарски хелсиншки комитет, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита (Actors of Protection and the Application of the Internal Protection Alternative)*, 2014 г., стр. 53.

⁽³⁶¹⁾ Ова е, исто така, прифатено од страна на ЕСЧП. Видете, особено, ЕСЧП, пресуда од 26 јули 2005 г., *N v Finland*, барање бр. 38885/02, став 164.

⁽³⁶²⁾ ВТОК, *MS (Coptic Christians) Egypt CG*, op. cit., fn. 151, став 123.

⁽³⁶³⁾ Видете Горен дом (ОК), *Horvath v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 308, 495 според Лорд Хоуп од Крејгхед.

⁽³⁶⁴⁾ Во врска со прогон којшто државата го толерира или го прифаќа, видете на пример: Државен совет (Франција), пресуда од 27 јули 2012 г., *M B*, барање бр. 349824, став 3; АСАВ (ОК), *PS (Sri Lanka) v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 327, став 8; и Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 30 септември 2013 г., *U v Minister of the Interior*, 4 Azs 24/2013-34 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик). Видете, исто така, Национален суд за азил (Франција), пресуда од 29 ноември 2013 г., *з. А*, барање бр. 13018825 С, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013*, 2014 г., стр. 59 и 60.

е применлив во случајот на прогон од страна на државата и, дека, како резултат на тоа, органите што работат во областа на азил треба да го докажат спротивното ⁽³⁶⁵⁾.

Сценарио 3 се однесува на ситуации кога државата сака или може да сака да понуди заштита, но **не е во можност да го направи тоа делотворно** поради, на пример, немање финансиски средства или човечки ресурси, или немање контрола над дел од нејзината територија како резултат на вооружен конфликт или вонредна состојба или влошена безбедносна ситуација ⁽³⁶⁶⁾. Како што истакна Европската комисија, „само „волја за заштита“ може да не се смета за доволна во отсуство на „можност (способност) за заштита““ ⁽³⁶⁷⁾. Ова го прифаќа и францускиот Апелационен одбор за бегалци (*Commission des recours des réfugiés*) во пресуда од 2005 година за прогонот во Сомалија. Можноста за обезбедување делотворна заштита не може да се претпостави поради воспоставувањето преодна федерална влада, бидејќи таквата влада има потешкотии да воспостави ефективна власт над својата територија ⁽³⁶⁸⁾. Францускиот Национален суд за азил исто така заклучи дека Алжир не е во можност да го заштити алжирскиот барател којшто преминал во христијанска вера и бил прогонуван од исламски екстремисти ⁽³⁶⁹⁾. Кога станува збор за можноста за заштита од страна на државата во вонредна состојба, ВТОК сметаше (за Египет во тој период) дека при проценувањето на соодветноста на заштитата во земја во која е прогласена вонредна состојба, најмалку во поглед на преземените мерки што стриктно ги налага итноста на ситуацијата, од државата не може да се очекува да ги обезбеди правата што не може да се дерогираат за своите граѓани ⁽³⁷⁰⁾. Неможноста на државата да обезбеди заштита може, меѓу другото, да настане и во ситуации на домашно насилство ⁽³⁷¹⁾, принуден брак на барателите, од страна на нивните семејства ⁽³⁷²⁾, или на женско генитално осакатување во приватни кругови на племиња или семејства ⁽³⁷³⁾.

На крај, **сценарио 4** се однесува на случаи кога државата **нема или може да нема волја ниту е во можност да обезбеди заштита** од прогон ⁽³⁷⁴⁾. Ваков беше случајот со пресудите во германските управни судови кои утврдија дека авганистанските и иранските власти не сакале и не биле во можност да понудат заштита од принуден брак ⁽³⁷⁵⁾. Слично на тоа, германскиот Управен суд на Келн донесе одлука дека Гвинеја не била ниту во можност ниту имала волја да го заштити барателот од прогон врз основа на сексуална ориентација заради гвинејската исламска култура и закони ⁽³⁷⁶⁾. Меѓутоа, треба да се забележи дека во некои од овие примери станува збор за општа неможност или немање волја од страна на државата да обезбеди заштита за одредени групи или во одредени ситуации; додека пак некои други се однесуваат на конкретна неможност и немање волја од страна на државата да обезбеди заштита во конкретен случај.

Во пракса, судовите и трибуналите на земјите-членки досега ги проценуваа условите за постоење волја и можност земајќи ги предвид факторите какви што се широко-распространета корупција ⁽³⁷⁷⁾, незаинтересираност на државните органи и ефективна неможност ⁽³⁷⁸⁾. Уште повеќе, ефективната (не)

⁽³⁶⁵⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), пресуда од 28 јануари 2009 г., бр. 22.175, став 3.3. Во врска со прогон од страна на државата и заштита од страна на државата, видете, исто така, Специјален апелационен комитет (Грција), одлука од 20 јуни 2012 г., *HK v the General Secretary of the (former) Ministry of Public Order*, барање бр. 95/48882 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽³⁶⁶⁾ Видете, на пример, Управен суд на Берлин (Германија), пресуда 33 K 79.10 A op. cit., fn. 344, во врска со неспособноста на Авганистан да понуда заштита од прогон поради немање контрола и санкции против прекршувања на човековите права; Врховен суд (Шпанија), пресуда 6894/2005, op. cit., fn. 331, стр. 10, во врска со немањето контрола од страна на колумбиската влада над ФАРЦ; Национален суд за азил (Франција), пресуда од 6 февруари 2012 г., *M et Mme M*, барање бр. 09002796 и 09002797 C, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2012*, 2013 г., стр. 55 и 56; Апелационен одбор за бегалци (Франција), одлука од 25 јуни 2004 г., пленарна седница, МБ барање бр. 446177 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик). Видете, во овој контекст, УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 4: „Алтернатива на внатрешно бегство или раселување“ во контекст на член 1A(2) од Конвенцијата од 1951 г., и/или Протоколот од 1967 г. за статусот на бегалците*, 23 јули 2003 г., ОН Док HCR/GIP/03/04, став 15.

⁽³⁶⁷⁾ Европска комисија, „Детално објаснување на Предлогот“, стр.3 приложено како анекс кон Предлог ДК (изменета), op. cit., fn. 243.

⁽³⁶⁸⁾ Апелационен одбор за бегалци (Франција), *Mlle A*, op. cit., fn. 329.

⁽³⁶⁹⁾ Национален суд за азил (Франција), пресуда од 9 март 2016 г., *M NY*, барање бр. 15024258.

⁽³⁷⁰⁾ ВТОК, *MS (Coptic Christians) Egypt CG*, op. cit., fn. 151, ставови 119 и 120.

⁽³⁷¹⁾ Видете, на пример, Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 24 јули 2013 г., *DB v The Ministry of Interior*, 4 Azs 13/2013-34 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽³⁷²⁾ Видете, Управен суд на Гелсенкирхен (Германија), пресуда од 18 јули 2013 г., 5a K 4418/11.A, стр. 10.

⁽³⁷³⁾ Суд на Каљари (Италија), *RG 8191/12* пресуда, op. cit., fn. 340, стр. 7 и 8; Национален суд за азил (Франција), пресуда од 2 април 2008 г., *G-ца H*, барање бр. 574495, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2008*, април 2009 г., стр. 59 и 60.

⁽³⁷⁴⁾ Видете, на пример, Управен суд на Берлин (Германија), пресуда 33 K 79.10 A op. cit., fn. 344, стр. 13.

⁽³⁷⁵⁾ Управен суд на Аугсбург (Германија), *Au 6 K 30092*, op. cit., fn. 280 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽³⁷⁶⁾ Управен суд на Келн (Германија), пресуда од 12 октомври 0211 г., 15 K 6103/10.A. Видете, исто така, Суд на Рим (Италија), пресуда од 20 декември 2013 г., бр. *RG 4627/2010* и Национален суд за азил (Франција), пресуда од 6 април 2009 г., *M K*, барање бр. 616907.

⁽³⁷⁷⁾ Видете, на пример, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука 49.821, op. cit., fn. 334, ставови 4.8.3 и 4.9 за врската помеѓу мрежата на институција и македонските власти; ВТОК, *AM and BM (Trafficked Women) Albania CG*, op. cit., fn. 343, особено ставовите 182 и 216 за корупцијата во Албанија и неспособноста на државата да обезбеди заштита од прогон. Но, видете го и случајот на Судот на Шкотска, *SAC & MRM v The Secretary of State for the Home Department* [2014] CSOH 8, став 52, каде што Судот ја потврди позицијата на Државниот секретар за внатрешни работи, наведувајќи дека, и покрај случаите на корупција во полицијата и во судството во Бангладеш, „не се прифаќа дека е тоа индикација дека властите на Бангладеш не се способни или не сакаат да му помогнат на [барателот]. Се смета дека Бангладеш има ефективен правен систем за притворање, судско гонење и казнување на дела што претставуваат прогон или сериозна повреда до кои [барателот] би требало да има пристап.“

⁽³⁷⁸⁾ ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 49.

можноста на една држава да обезбеди заштита е тесно поврзана со видот на заштита што треба да се обезбеди согласно член 7(2). Во секој момент, заштитата треба да биде делотворна, непривремена и пристапна (видете Дел 1.7.2 подолу (стр. 70).

1.7.1.2 Страни или организации, вклучително и меѓународни организации (член 7(1) (б) и (3))

Страни или организации, вклучително и меѓународни организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата се вториот вид субјекти признаени од ДК (изменета) како потенцијални даватели на заштита. Со вклучувањето на овие даватели на заштита во член 7(1)(б), изготвувачите на Директивата покажаа дека не го прифаќаат аргументот на УНХЦР и на голем број други коментатори, дека, согласно Конвенцијата за бегалци, заштита може да обезбедат само држави, а не страни или организации како што е дефинирано во член 7(1)(б) ⁽³⁷⁹⁾.

Во ДК (изменета) не се дефинира терминот „страни и организации“, освен што едноставно се посочува на „меѓународни организации“. Фактот дека терминот „страни или организации“ ги опфаќа и меѓународните организации беше потврден од СПЕУ во пресудата од 2010 година за случајот *Abdulla*, кога судот одлучи дека: „Член 7(1) од Директивата не ја исклучува можноста заштита да може да гарантираат меѓународни организации, вклучително и заштита обезбедена преку присуство на мултинационални сили на територијата на трета земја“. ⁽³⁸⁰⁾ Тоа значи дека страни или организации како даватели на заштита не се ограничени на меѓународни организации, доколку ги исполнуваат условите наведени подолу.

И покрај непостоењето на општа дефиниција, во член 7 се пропишани два кумулативни услова за страните или организациите да бидат признаени како даватели на заштита (видете Табела 18 подолу).

Табела 18: Два кумулативни услова за страни или организации како даватели на заштита

1	тие мора да ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија; и
2	тие мора да имаат волја и да се во можност да понудат делотворна, непривремена и пристапна заштита од прогон, во согласност со условите на член 7(2).

Прво, во врска со условот таквите страни или организации да ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, видот на контрола што треба да се остварува не е дефиниран во ДК (изменета). Во воведната одредба (2б) само се наведува „контрола [над] регион или поголема област на територијата на државата“. Имајќи предвид дека страните или организациите треба, исто така, да бидат во можност – а не само да имаат волја – да понудат делотворна, непривремена и пристапна заштита, може да се претпостави дека тие треба да остваруваат ефективна контрола. Всушност, без таква ефективна контрола, страната или организацијата не би била во позиција да понуди заштита како што е дефинирана во член 7(2) (видете Дел 1.7.2 подолу, стр. 70).

Поконкретно во врска со меѓународните организации, во член 7(3) понатаму се појаснува дека, за да се утврди дали тие имаат контрола над државата или над значителен дел од нејзината територија и дали обезбедуваат заштита, „земјите-членки треба да ги земат предвид сите насоки што може да се најдат во релевантните акти на Унијата“. Бидејќи член 7(3) од ДК упатуваше на „релевантни акти на Советот“, тука се применува истата логика. При изготвувањето на ДК, беше објаснето дека:

[ЕУ] ќе вложи напори да обезбеди насоки во врска со прашањето дали одредена меѓународна организација има контрола над одредена држава или над значителен дел од нејзината територија и дали таа меѓународна организација обезбедува заштита од прогон или од претрпување сериозна повреда, врз основа на процена на ситуацијата во засегнатата држава или територија ⁽³⁸¹⁾.

⁽³⁷⁹⁾ Видете, на пример, УНХЦР, *Коментари на УНХЦР за предлогот на Европската комисија за Директива на Европскиот парламент и на Советот за минимални стандарди за квалификување и статус на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита и за содржината на дадената заштита*, (COM(2009)551, 21 октомври 2009 г.) јули 2010 г., стр. 5, J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 289 – 292; M. O’Sullivan, „Acting the Part: Can Non-State Entities Provide Protection under International Refugee Law?“, URL (2012 г.) стр. 85 – 110.

⁽³⁸⁰⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 75.

⁽³⁸¹⁾ Европски совет, Белешка на Претседателството до Комитетот на постојани претставници (ЕУ Док 14308/02), op. cit., fn. 214, стр. 11, fn. 1. Во оригиналниот цитат се упатува на релевантните акти на Советот во согласност со формулацијата на член 7(3) од ДК.

Со тоа, земјите-членки имаат обврска да побараат насоки од ваквите акти на ЕУ секогаш кога им се достапни. Ако не постојат такви насоки, а исто така не се дадени насоки ниту од СПЕУ, судовите и трибуналите ќе треба сами да направат процена за прашањето или да го упатат до СПЕУ за да донесе прелиминарна одлука.

Второ, условот страните или организациите да имаат волја и да се во можност да обезбедат заштита од прогон, како што е дефинирано во член 7(2), значително го ограничува опфатот на таквите даватели. Оттаму, опфатот на страните или организациите како даватели на заштита е соодветно поограничен од тој на страните или организациите како вршители на прогон или сериозна повреда според член 6(б), бидејќи првите мора дополнително да имаат волја и да се во можност да понудат делотворна и непривремена заштита. Ова поограничено толкување не само што е во согласност со вообичаеното значење на одредбата и планот на Директивата, туку, исто така, и со целта на член 7 и на ДК (изменета), којашто е, меѓу другото, да се додели меѓународна заштита на оние што се прогонети или што се во опасност од сериозна повреда и немаат никаква делотворна заштита во нивната земја на државјанство или на претходен вообичаен престој.

Имајќи ги предвид овие два дефинициски услова, во праксата на судовите и трибуналите на земјите-членки досега се разговараше за три главни типови на страни или организации, во согласност со член 7.

Прво, имајќи ја предвид пресудата на СПЕУ од 2010 година за случајот *Abdulla*, меѓународните организации може да се квалификуваат како даватели на заштита ако имаат контрола над државата или над значителен дел од нејзината територија. Во пракса, меѓународните организации не се сметаат за даватели на заштита самите по себе, туку во смисла на нивната заштитна функција со која ја поддржуваат онаа на државата. На пример, при проценувањето дали е доволна заштитата од законите од страна на Ал-Шабааб во Сомалија, ВТОК не само што ги зема предвид вооружените операции што ги спроведува Сомалиската национална армија, туку и тие на Мисијата на Африканската Унија во Сомалија ⁽³⁸²⁾.

Второ, невладините организации (НВО) не се сметаат за валидни даватели на заштита за целите на член 7, бидејќи е речиси невозможно тие да ги исполнат условите од член 7(1) според кои тие треба да имаат контрола над државата или над значителен дел од нејзината територија и да имаат волја и да се во можност да понудат заштита. Ова го потврдија Врховниот управен суд на Чешка (*Nejvyšší správní soud*) ⁽³⁸³⁾ и белгискиот Совет за процесно право за странци (*Conseil du Contentieux des Etrangers*), коишто отфрлија како давател на заштита невладината организација која се бори против ропство ⁽³⁸⁴⁾. Ова сфаќање ја отсликува и позицијата што ја има Европската комисија, којашто од опфатот на даватели на заштита ги исклучува „чинителите (какви што се политички партии или невладини организации), кои можеби сакаат и се обидуваат да обезбедат заштита, но не поседуваат (воена, законска, итн.) моќ за да го направат тоа делотворно“ ⁽³⁸⁵⁾.

Трето, иако клановите и племињата во голема мера се релевантни само при проценувањето на внатрешната заштита (видете дополнително Дел 1.8 подолу, стр. 76), тие се признаени од некои судови и трибунали на земјите-членки како даватели на заштита, особено кога таквите кланови de facto имаат власт над региони, каков што е случајот со Пунтленд и Сомалиленд. Во овој контекст, преседентното право на Обединетото Кралство во 2009 – 2010 ги третираше клановите и племињата во Сомалија како „примарни чинители на кои поединците им се обраќаат за заштита“ ⁽³⁸⁶⁾. Сепак, за да дојдат до заклучок дека заштита може да дадат кланови, судовите ги земаат предвид видот на клановите – т.е. дали станува збор за малцински или мнозински кланови – како и личните околности на барателот. На пример, во случајот *HH, ACAB (OK)* заклучи дека барателот не би добил заштита по враќањето во Могадишу бидејќи бил „од клан којшто бил во малцинството во Могадишу [...] не бил таму скоро 15 години [...]“ ⁽³⁸⁷⁾. (Континуираната) поврзаност на барателот со одреден клан на тој начин претставува важен фактор кој треба да се земе предвид при проценување дали тој/таа би имал/а корист од таквата заштита по враќањето. Од друга

⁽³⁸²⁾ ВТОК, *MOI & Ors (Return to Mogadishu) Somalia CG*, op. cit., fn. 328, став 358.

⁽³⁸³⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 27 октомври 2011 г., *DK v Ministry of Interior*, 6 Azs 22/2011 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽³⁸⁴⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 9 јуни 2011 г., бр.62.867, став 4.8.2. Видете, исто така, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука 49.821, op. cit., fn. 334, за здруженија што се борат против принудна проституција во Македонија.

⁽³⁸⁵⁾ Европска комисија, „Детално објаснување на Предлогот“, стр. 3 приложено како анекс кон Предлог ДК (изменета), op. cit., fn. 243. За преседентното право на земјите-членки во врска со НВО како потенцијални даватели на заштита, видете: Врховен управен суд (Република Чешка), *DK v Ministry of Interior*, op. cit., fn. 383, (видете EDAL, Резиме на англиски јазик); Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука 62.867, op. cit., fn. 384, став 4.8.2; Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука 49.821, op. cit., fn. 334, став 4.8.2; Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука 45.742, op. cit. fn. 188, став 5.8.1. За праксата на земјите-членки, видете дополнително: ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 52.

⁽³⁸⁶⁾ ТИАОК, пресуда од 27 јануари 2009 г., *AM & AM (Armed Conflict: Risk Categories) Somalia CG* [2008] UKIAT 00091, став 164. Видете, исто така, *ACAB (OK)*, пресуда од 23 април 2010 г., *HH (Somalia) and Others v Secretary of State for the Home Department* [2010] EWCA Civ 426, ставови 113.

⁽³⁸⁷⁾ *ACAB (OK)*, *HH (Somalia) and Others v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 386, став 119.

страна, обемот на заштита што му се дава на барателот се чини дека зависи од видот на кланот и видот на контрола што ја остварува; мнозинските кланови би биле во подобра позиција да понудат заштита одошто малцинските. Преседентното право на ЕСЧП за *невраќање* согласно член 3 на ЕКЧП ја смета клановската заштита како делотворна заштита, особено од страна на мнозински кланови, на пример, во контекст на внатрешно раселување во „релативно безбедните“ области Пунтленд и Сомалиленд ⁽³⁸⁸⁾.

Кога станува збор за член 7(1)(б), во гореспоменатото преседентно право во некои земји-членки, клановите ќе се квалификуваат како даватели на заштита само ако имаат контрола над државата или над значителен дел од нејзината територија и ако имаат волја и се во можност да понудат заштита. Во спротивно, тие нема да бидат признаени како даватели на заштита иако заштитните функции што понекогаш ги вршат можеби не се неважни при проценувањето дали државата обезбедува делотворна заштита или не согласно член 7(1)(а) ⁽³⁸⁹⁾.

1.7.2 Квалитет на заштита (член 7(2))

Во споредба со ДК ⁽³⁹⁰⁾, член 7(2) од ДК (изменета) јасно ја дефинира заштитата во земјата на државјанство или на претходен вообичаен престој врз основа на три услови (видете Табела 19 подолу):

Табела 19: Три кумулативни услови во однос на квалитетот на заштитата што треба да го обезбедат давателите на заштита

1	Заштитата мора да биде делотворна	видете Дел 1.7.2.1 , стр. 70-74
2	Заштитата мора да биде непривремена	видете Дел 1.7.2.2 , стр. 74-75
3	Заштитата мора да му биде пристапна на барателот	видете Дел 1.7.2.3 , стр. 75

Заштита во смисла на член 7 ќе се смета дека постои ако се исполнети сите три кумулативни услови ⁽³⁹¹⁾.

1.7.2.1 Делотворност

Делотворноста на заштитата е дефинирана во член 7(2) на следниот начин:

генерално се обезбедува кога давателите споменати во точките (а) и (б) од став 1 преземаат разумни чекори за да спречат прогон или претрпување сериозна повреда, меѓу другото, преку спроведување на ефективен правен систем за откривање, судско гонење и казнување на дела коишто претставуваат прогон или сериозна повреда, и кога барателот има пристап до таквата заштита.

На тој начин, **разумните чекори што ги преземаат давателите на заштита за спречување прогон или сериозна повреда** претставуваат централен елемент за да се утврди дали заштитата што се обезбедува во земјата на државјанство или на претходен вообичаен престој е делотворна. Процената што треба да ја направат судовите или трибуналите на земјите-членки е детално опишана во пресудата на СПЕУ од 2010 година за случајот *Abdulla*. Според зборовите на Судот:

⁽³⁸⁸⁾ ЕСЧП, *Salah Sheekh v the Netherlands*, ор. cit., fn. 349, став 139, каде што судот сметаше дека „[п]оврзанооста со клан е [...] опишана како најважен заеднички елемент на личната безбедност низ цела Сомалија [...]“. Судот понатаму наведува дека „постои јасна разлика помеѓу позицијата на лица коишто потекнуваат од тие области и таму имаат клановски и/или семејни врски, од една страна, и лица кои потекнуваат од други места во Сомалија и немаат такви врски во Сомалиленд или Пунтленд, од друга страна“. Во овој конкретен случај, Судот утврди дека барателот спаѓа во втората категорија лица и дека поради тоа, „е речиси неверојатно“ дека „би добил заштита од клан во релативно „безбедните области““ *Ibid.*, став 140. За други слични пресуди на ЕСЧП, видете: ЕСЧП, *AA and Others v Sweden*, ор. cit., fn. 309, ставови 57 – 59; ЕСЧП, *KAB v Sweden*, ор. cit., fn. 309, ставови 80 – 85; ЕСЧП, пресуда од 16 октомври 2012 г., *MS v the United Kingdom*, барање бр. 56090/08, став 26; ЕСЧП, пресуда од 18 септември 2012 г., *Hassan Ahmed Abdi Ibrahim v the United Kingdom*, барање бр. 14535/10, ставови 34 и 35, и ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, ор. cit., fn. 49, ставови 272 – 277 и 295 – 304.

⁽³⁸⁹⁾ Видете, на пример, ВТОК, пресуда од 29 мај 2015 г., *NA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India* [2015] UKUT 00432 (IAC), став 14 анализиран во Дел 1.7.2.1 подолу, стр. 67.

⁽³⁹⁰⁾ член 7(2) од ДК наведува дека: „Заштита генерално се обезбедува кога давателите споменати во став 1 преземаат разумни чекори за да спречат прогон или претрпување сериозна повреда, меѓу другото, преку спроведување на ефективен правен систем за откривање, судско гонење и казнување на дела што претставуваат прогон или сериозна повреда, и кога барателот има пристап до таквата заштита.“

⁽³⁹¹⁾ Видете СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, ор. cit., fn. 336, став 70.

Таквата проверка и потврда значи дека надлежните власти особено мора да направат процена на условите на работењето, од една страна, на институциите, властите и безбедносните сили, а од друга страна, на сите групи и органи на третата земја, коишто со нивното дејствување или недејствување може да бидат одговорни за дела на прогон против примателот на статусот на бегалец, ако тој се врати во таа земја ⁽³⁹²⁾.

Иако разумноста на ваквите чекори не е дефинирана во ДК (изменета), пресудата од 2000 година за случајот *Horvath* во Горниот дом на Обединетото Кралство е поучна, уште повеќе поради тоа што формулацијата на член 7(2) блиску ги отсликува заклучоците од пресудата за случајот *Horvath* ⁽³⁹³⁾. Тука разумноста е дефинирана како „практичен стандард“ кој прифаќа дека од давателите на заштита не може да се очекува целосна заштита од прогон или сериозна повреда ⁽³⁹⁴⁾. Затоа, „сè уште може да се појават одредени нивоа на лошо постапување, дури и кога се преземени чекори за да се спречи тоа од страна на државата во која бараме заштита“ ⁽³⁹⁵⁾.

Како што е предвидено во член 7(2), таквите разумни чекори може да бидат во форма на „спроведување ефективен правен систем за откривање, судско гонење и казнување на дела коишто претставуваат прогон [...]“. На пример, во случајот на барателка која била жртва на силување, словенечкиот Управен суд (*Upravno Sodišče*), за да утврди дали постои таков ефективен правен систем, го сметаше за многу релевантен фактот што и двајцата вршители на прогонот не се казнети и тие и понатаму работат како локални полицајци во нејзиниот град ⁽³⁹⁶⁾. ВТОК го подвлекува „широкиот спектар на мерки“ што може да се опфатат, како на пример:

ефикасен модел за заштита на сведоци; домашно обезбедување, зголемена полициска заштита; едноставни предупредувања и безбедносни совети за засегнатото лице; издавање дозвола за поседување огнено оружје, или, во екстремни случаи, [...] промена на идентитетот пропратена со соодветна финансиска и логистичка поддршка ⁽³⁹⁷⁾.

Како што укажува терминот „меѓу другото“, делотворната заштита не е ограничена само на ефективен правен систем. Од една страна, во зависност од давателот на заштита и од условите идентификувани погоре во Дел 1.7.1.2 (стр. 68), таа може да се материјализира во систем заснован на обичај, како што е случајот кога кланови или племиња имаат контрола над државата или над значителен дел од нејзината територија ⁽³⁹⁸⁾. Од друга страна, пак, како што истакнува Државниот совет на Холандија, функционирањето на таков ефективен правен систем не претставува независен критериум за проценка на делотворноста на заштитата ⁽³⁹⁹⁾. Затоа, отсуството на таков систем не се изедначува автоматски со недостаток на делотворна заштита ⁽⁴⁰⁰⁾.

Покрај тоа, имајќи ја предвид формулацијата на одредбата, таа остава простор да му се пристапи на прашањето за тоа дали државата обезбедува заштита на похोलистички начин, односно како збир на сите инстанци на заштита коишто им се ефективно достапни на поединците, било да се обезбедени директно или да се само дозволени од државата. Од таа гледна точка, треба да се земат предвид и одредени форми на заштита што ги обезбедуваат, на пример, чинители од граѓанското општество, при што резултатот е таков што може да се каже дека, во целина, државата обезбедува делотворна заштита ⁽⁴⁰¹⁾. Иако се чини дека не постои доволно судска пракса во оваа смисла, ВТОК сметаше дека, и покрај тоа што други даватели освен државата

⁽³⁹²⁾ *Ibid.*, став 71.

⁽³⁹³⁾ ТИАОК, пресуда од 31 јули 2007 г., *IM (Sufficiency of Protection) Malawi* [2007] UKIAT 00071, став 50; ВТОК, пресуда од 11 ноември 2010 г., *AW (Sufficiency of Protection) Pakistan* [2011] UKUT 31 (IAC), став 22.

⁽³⁹⁴⁾ Горен дом (ОК), *Horvath v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 308, според Лорд Хоуп од Крејгхед. Видете исто така, ТИАОК, *IM (Sufficiency of Protection) Malawi*, op. cit., fn. 393, став 45. Видете, исто така, Министерство за внатрешни работи (ОК), *Упатство за политика за азил, Оценување на кредибилитет и статус на бегалец*, op. cit., fn. 315, стр. 36 каде што се наведува дека: „Стандардот на заштита што треба да се применува не е оној што ги елиминира сите опасности за своите граѓани. [...] Ниту една земја не може понуди 100 % заштита и одредени нивоа на лошо постапување може да се појават дури и тогаш кога владата дејствува за да ги спречи.“ Практичниот стандард за проценување дали државата презема разумни чекори е исто така потврден и од страна на ЕСЧП. Видете, на пример, ЕСЧП, пресуда од 28 октомври 1998 г., Голем судски совет, *Osman v the United Kingdom*, барање бр. 23452/94, ставови 115 – 116.

⁽³⁹⁵⁾ Горен дом (ОК), *Horvath v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 308, според Лорд Хоуп од Крејгхед.

⁽³⁹⁶⁾ Управен суд (Република Словенија), I U 411/2015-57, op. cit., fn. 183.

⁽³⁹⁷⁾ ВТОК, *NA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India*, op. cit., fn. 389, став 17 (оригинално нагласување).

⁽³⁹⁸⁾ H. Dörig, во K. Nailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75.

⁽³⁹⁹⁾ Државен совет (Холандија), одлука од 5 август 2008 г., *AJDCoS*, 200708107/1 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик). Државен совет (Холандија), одлука од 29 мај 2012 г., *ABRvS*, 201108872/1/V1 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴⁰⁰⁾ Видете Државен совет (Холандија), *ABRvS*, op. cit., fn. 399 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴⁰¹⁾ Интересно е да за забележи дека во случајот *RH v Sweden* (op. cit., fn. 350, став 70), ЕСЧП забележа дека „[ж]ените не се во можност да добијат заштита од полицијата и кривичните дела честопати поминуваат неказнето бидејќи надлежните органи не се во можност или немаат волја да спроведуваат истрага и да ги гонат пријавените сторителите. Исто така е јасно дека жените се генерално дискриминирани во сомалиското општество и дека се во потчинета положба во однос на мажите“. И покрај тоа, Судот заклучи дека во случајот на *RH*, таа не би се соочила со реална опасност од постапување спротивно на член 3, затоа што доказите покажале дека таа имала пристап до „семејна поддршка и мрежа на машка заштита“ (*Ibid.*, став 73).

е малку веројатно да бидат признаени како даватели на заштита, тие може да придонесат кон делотворна заштита од прогон преку „апарат на заштита“⁽⁴⁰²⁾. Таквиот апарат, во контекстот на Сомалија во тој период, би ги вклучувал „вооружените сили, полициските сили, регионалната полиција составена главно од членови на доминантните кланови, најтесното семејство, приватното вооружено обезбедување и функционалната централна власт“⁽⁴⁰³⁾. Давајќи дополнително појаснување, Трибуналот наведува дека „при проценување на севкупниот систем на заштита во Пакистан, би требало да се земе предвид достапноста на засолништа за жени обезбедувани од вооружени стражари“⁽⁴⁰⁴⁾.

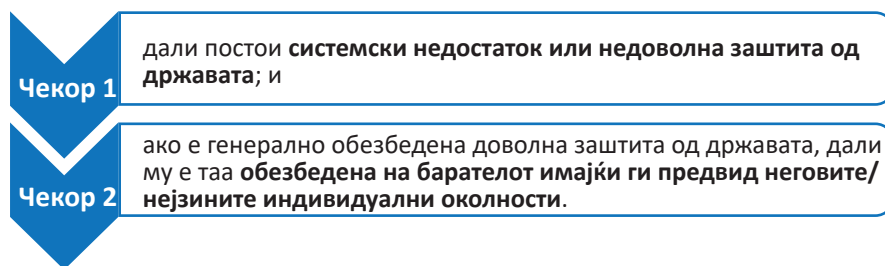
Ваквата проценка не треба да се прави само во однос на условите во земјата на државјанство или на претходен вообичаен престој, туку и во однос на **индивидуалните околности на барателот**⁽⁴⁰⁵⁾. Таквата проценка, случај по случај, е поддржана со формулацијата на член 7(2), која пропишува дека „заштитата е **генерално обезбедена**“ ако се преземени разумни чекори⁽⁴⁰⁶⁾. Како што наведува ТИАОК, „Не е наведено дека преземањето „разумни чекори за спречување прогон [...] преку спроведување ефективен правен систем [...]“ ќе биде еднакво на обезбедување соодветна заштита во секој случај, иако се наведува дека генерално ќе биде така“⁽⁴⁰⁷⁾. Конкретниот случај на барателот може да укаже на потреба од дополнителна заштита за таа да се смета за делотворна⁽⁴⁰⁸⁾.

Според ВТОК, комбинацијата на термините „меѓу другото“ и „генерално“ има „одредени други ефекти“⁽⁴⁰⁹⁾. Трибуналот ги опишува на следниот начин:

Прво, тие јасно ѝ даваат избор, или дискреција, на засегнатата држава. Член 7(2) не ја *принудува* државата да осмисли некои конкретни мерки за заштита. Второ, член 7(2) не пропишува ниту *minima* ниту *maxima*. Затоа е разбирливо дека, во одредени држави, практична и делотворна заштита може да се обезбеди преку мерки и решенија коишто, гледано од аспект на развиена демократија, не се еднакви на ефективен правен систем за откривање, судско гонење и казнување на дела коишто претставуваат прогон или сериозна повреда, како и пристап до нив од страна на поединецот. На пример, во одреден контекст може да биде потребно да се смета на мерка на едноставно одвркање или превенција врз основа на страв од клановска или семејна одмазда. Тоа е во согласност со индивидуалната природа на секој поединечен случај и со контекстот зависен од факти кон којшто ќе се насочи судската истрага⁽⁴¹⁰⁾.

Како што дополнително објаснува ВТОК, а врз основа на одлуката на АСАВ (ОК) во случаите *Atkinson* и *Bagdanavicius*⁽⁴¹¹⁾, утврдувањето на постоење или непостоење на делотворна заштита од прогон претставува постапка во два чекори, како што е прикажано на Слика 2 подолу.

Слика 2: Процена во два чекори за утврдување на (не)постоење делотворна заштита⁽⁴¹²⁾

⁽⁴⁰²⁾ ВТОК, *NA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India*, op. cit., fn. 389, став 15, каде што се цитира ВТОК, *MOJ & Ors (Return to Mogadishu) Somalia CG*, op. cit., fn. 328, ставови 358 – 363.

⁽⁴⁰³⁾ ВТОК, *NA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India*, op. cit., fn. 389, став 15, каде што се цитира ВТОК, *MOJ & Ors (Return to Mogadishu) Somalia CG*, op. cit., fn. 328, ставови 358 – 363.

⁽⁴⁰⁴⁾ ВТОК, *NA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India*, op. cit., fn. 389, став 15.

⁽⁴⁰⁵⁾ *Ibid.*, ставови 70 и 71. Видете, исто така, АСАВ (ОК), пресуда од 11 ноември 2003 г., *Bagdanavicius & Anor, R (on the application of) v Secretary of State for the Home Department* [2003] EWCA Civ 1605, став 55, потстав 6; ВТОК, *AW (Sufficiency of Protection) Pakistan*, op. cit., fn. 393, ставови 24 – 33; Апелационен суд за миграција (Шведска), УМ 3363-10 и 3367-10, op. cit., fn. 345 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик); и ВТОК, *AM and BM (Trafficked Women) Albania CG*, op. cit., fn. 343, став 182.

⁽⁴⁰⁶⁾ Додадено нагласување. Видете ВТОК, *NA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India*, op. cit., fn. 389, став 13.

⁽⁴⁰⁷⁾ ТИАОК, *IM (Sufficiency of Protection) Malawi*, op. cit., fn. 393, став 50

⁽⁴⁰⁸⁾ *Ibid.*, став 45.

⁽⁴⁰⁹⁾ ВТОК, *NA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India*, op. cit., fn. 389, став 14.

⁽⁴¹⁰⁾ *Ibid* (оригинално нагласување).

⁽⁴¹¹⁾ АСАВ (ОК), пресуда од 1 јули 2004 г., *Michael Atkinson v Secretary of State for the Home Department* [2004] EWCA Civ 846, став 21; и АСАВ (ОК), *Bagdanavicius & Anor, R (on the application of) v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 405, став 55.

⁽⁴¹²⁾ ВТОК, *AW (Sufficiency of Protection) Pakistan*, op. cit., fn. 393, особено ставовите 34 и 35.

Иако овде процената е обликувана во контекст на заштита од државата, може да се каже дека оваа проценка во два чекори е еднакво валидна во случајот на заштита којашто ја обезбедуваат страни или организации согласно условите во член 7(1)(б).

Првиот чекор се однесува на **условите во земјата на потекло**. Во оваа смисла, во својата пресуда за случајот *Abdulla*, СПЕУ потсетува дека „[в]о согласност со член 4(3) од Директивата, а во врска со проценувањето на факти и околности, [...] меѓу другото, може да се земат предвид законите и регулативите во земјата на потекло и начинот на кој тие се применуваат, како и степенот до кој се гарантираат основните човекови права во таа земја“⁽⁴¹³⁾. Според Врховниот суд на Ирска, самото постоење на жалбена полициска постапка не е доволно доколку не е пропратено со ефективен систем за откривање, истрага, судско гонење и казни пресуди за кривични дела⁽⁴¹⁴⁾. Предвидувањето казни за одредени кривични дела во националната законска регулатива исто така не се смета за заштита во смисла на член 7(2), кога не се спроведува ефективно и доволно преку судско гонење⁽⁴¹⁵⁾. Акцент се става и на превентивната страна на системот, така што самото предвидување на казни се смета дека не претставува доволна заштита, доколку, најнапред, не постојат механизми за спречување на кривични дела⁽⁴¹⁶⁾. Понатаму, покрај кривично-правниот систем, треба да се земе предвид и граѓанското право „(на пр. судски налози за невознемирување) [кои] може да имаат своја улога во целокупниот систем на заштита“⁽⁴¹⁷⁾. Ако постои системски недостаток во државата во однос на обезбедувањето заштита, тогаш барателот којшто се соочува со дела на прогон или сериозна повреда ќе биде во можност да прикаже основан страв од прогон, односно реална опасност од сериозна повреда. Ако, пак, генерално постои доволна заштита од државата, тогаш ќе биде потребно да се продолжи со вториот чекор.

Вториот чекор, којшто се однесува на **индивидуалните околности на барателот**, е потребен затоа што без оглед на општата доволност на заштита од државата, барателот сепак може да прикаже основан страв од прогон или реална опасност од претрпување сериозна повреда поради таквите околности. Овој втор чекор до одреден степен се преклопува со утврдувањето основан страв од прогон или реална опасност од сериозна повреда (видете [Дел 1.9](#), стр. 84, и [Дел 2.8](#), стр. 121), иако двата остануваат „два засебни аналитички чекори“⁽⁴¹⁸⁾. На пример, фактот што барателот во минатото можеби бил предмет на прогон или на сериозна повреда за кои не добил делотворна заштита, е особено важен при утврдувањето дали тој/таа би добил таква заштита во моментот на сослушувањето⁽⁴¹⁹⁾. Покрај тоа, како што е споменато во [Дел 1.7.2.3](#) подолу (стр. 75), при разгледувањето на индивидуалните околности на барателот исто така е потребно да се утврди дали тој/таа има ефективен пристап до заштитата што генерално се обезбедува. Како што одлучи шведскиот Апелационен суд за миграција (*Migrationsöverdomstolen*), ова може, на пример, да не биде случај за малолетници коишто се зависни од своите родители и затоа може да бидат спречени да ја користат заштитата од прогон или сериозна повреда⁽⁴²⁰⁾.

Европската комисија даде илустративна листа на фактори што треба да ги земат предвид судовите или трибуналите на земјите-членки кога утврдуваат дали се обезбедува делотворна заштита. Овие фактори се прикажани во Табела 20 подолу:

Табела 20: Илустративна листа на фактори за проценување на делотворноста на заштитата⁽⁴²¹⁾

(а)	општи услови во земјата на потекло;
(б)	учество и на државата во причинување на повредата за која станува збор;
(в)	природа на политиките на државата во однос на повредата за која станува збор, вклучително и дали постои на сила кривичен закон којшто за сторителите на насилни напади предвидува казни пропорционални на тежината на нивните кривични дела;

⁽⁴¹³⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 71.

⁽⁴¹⁴⁾ Врховен суд (Ирска), пресуда од 9 декември 2009 г., *ASO v Refugee Appeals Tribunal and Minister for Justice, Equality and Law Reform* [2009] IEHC 607, став 12.

⁽⁴¹⁵⁾ Суд на Каљари (Италија), пресуда од 3 април 2013 г. бр. RG 8192/2012(видете EDAL, Резиме на англиски јазик); и Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука 62.867, op. cit., fn. 384, став 4.8.4.

⁽⁴¹⁶⁾ АСАВ (ОК), *Bagdanavicius & Anor, R (on the application of) v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 405, став 55, потстав 5. Видете, исто така, Метрополски суд (Унгарија), пресуда од 5 октомври 2011 г., *KH v Office of Immigration and Nationality*, б.К. 34.440/2010/20 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴¹⁷⁾ ТИАОК, пресуда од 22 февруари 2007 г., *AB (Protection – Criminal Gangs – Internal Relocation) Jamaica CG* [2007] UKIAT 00018, став 143.

⁽⁴¹⁸⁾ *Ibid.*, став 141.

⁽⁴¹⁹⁾ ВТОК, *AW (Sufficiency of Protection) Pakistan*, op. cit., fn. 393, ставови 37 – 40. За значењето на изминат прогон согласно член 4(4) од ДК (изменета), видете [Дел 1.9.2](#) подолу, стр.83.

⁽⁴²⁰⁾ Врховен суд за миграција (Шведска), УМ 3363-10 и 3367-10, op. cit., fn. 345 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴²¹⁾ Европска комисија, Предлог на ДК, op. cit., fn. 194, стр. 17 и 18.

(г)	влијание што го имаат наводните вршители на прогон врз државните службени лица;
(д)	дали преземените официјални дејства се осмислени или само рутински, вклучително и процена на волјата на институциите надлежни за спроведување на законот за откривање, судско гонење и казнување на престапниците;
(ф)	дали постои модел на нереагирање од страна на државата;
(е)	ускратување на услуги од државата;
(ж)	дали државата презела чекори за да спречи причинување повреда.

Горенаведената листа е ограничена на аспектите на дејствување или недејствување од страна на државата, но на делотворноста на заштитата може, исто така, да влијае и улогата на чинителите од граѓанското општество. Иако чинителите од граѓанското општество не можат да бидат даватели на заштита, во одредени случаи, со своите заштитни функции, тие можат да ја намалат или да ја отстранат потребата од заштита од државата. Исто како и при проценувањето дали постои прогон, треба да се следи холистички пристап за да се процени дали државата делотворно заштитува. Затоа, во дополнителни фактори би требало да се вбројат опфатот и степенот на заштитни функции што ги имаат чинителите од граѓанското општество.

1.7.2.2 Трајност

И покрај тоа што член 7(б) јасно изискува заштитата што му се обезбедува на барателот да биде непривремена за да се отстрани реалната опасност од прогон или сериозна повреда, одредбата не нуди никаква дефиниција за овој критериум за трајност. Бидејќи во член 11(2) од ДК (изменета) се користи истиот термин за дефинирање на промената на околности како основа за престанок на статусот на бегалец, во врска со ова прашање може да се земе предвид пресудата на СПЕУ од 2010 година за случајот *Abdulla*. СПЕУ одлучи дека:

Промената на околностите ќе биде „значајна и непривремена“ во смисла на член 11(2) од Директивата, кога факторите врз коишто се темели стравот од прогон кај бегалецот може да се смета дека се трајно отстранети. На тој начин, проценувањето на значајноста и непривремената природа на промената на околностите имплицира дека не постои основан страв од изложување на дела на прогон коишто претставуваат тешки прекршувања на основните човекови права во смисла на член 9(1) од Директивата ⁽⁴²²⁾.

Германскиот Сојузен управен суд (*Bundesverwaltungsgericht*), повторно во контекст на престанок на статусот испита дали опасноста трајно престанала да постои. Судот дојде до заклучок дека конкретната опасност од прогон, којашто постоела за време на владеењето на Садам Хусеин, „трајно престанала да постои“ поради **симнувањето на диктаторот од власт** и дека крајот на неговиот режим е „неповратен“ ⁽⁴²³⁾. Меѓутоа, построги критериуми се применуваат кога нема целосна промена во државата која врши прогон, туку **либерализација во рамки на претходен систем на прогон**. Според истиот суд, во пресуда од 2011 година за барател од Алжир, за таков случај потребна е примена на **повисок стандард**:

Колку е поголем ризикот од прогон, дури и ако е под прагот на значителна веројатност, толку потрајна и попредвидлива мора да биде стабилноста на промената на околностите. Доколку – како што е во сегашниот случај – треба да се проценат промените во рамки на режим кој сè уште е на власт, а за кои се смета дека се причина за прекинување на статусот на бегалец, мора да биде потребен повисок стандард во однос на нивната трајност. [...] Како и да е, исто така не може да се бара гаранција дека промената на политичките околности ќе трае бесконечно во иднина ⁽⁴²⁴⁾.

Со пренесување на овој заклучок во член 7(2), заштитата од прогон или сериозна повреда станува **трајна**. Во овој контекст, белгискиот Совет за процесно право за странци утврди дека заштитата што им се дава на

⁽⁴²²⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 73.

⁽⁴²³⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 24 февруари 2011 г., BVerwG 10 C 3.10, BVerwG:2011:240211U10C3.10.0, став 20, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de. Видете и Национален суд за азил (Франција), пресуда од 25 ноември 2011 г., *Г. К*, барање бр. 10008275 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик) во врска со ситуацијата во Косово од 1986 г.

⁽⁴²⁴⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 1 јуни 2011 г., BVerwG 10 C 25.10, BVerwG:2011:010611U10C25.10.0, став 24, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.

Тибетанците во Индија не е привремена и покрај фактот што Тибетанците немаат право на постојан престој во Индија, туку треба да поседуваат обновливи пријавни потврди со привремена важност ⁽⁴²⁵⁾.

1.7.2.3 Пристапност

Пристапноста на заштитата јасно се бара согласно формулацијата на член 7(2) и е идентификувана од страна на СПЕУ во случајот *Abdulla* како дефинициски елемент на заштитата ⁽⁴²⁶⁾. Овој трет услов не е прашање на оспорување во одлуките на судовите или трибуналите на земјите-членки ⁽⁴²⁷⁾. Според белгискиот Совет за процесно право за странци (*Conseil du Contentieux des Etrangers*), пристапноста треба да се оценува во контекст на **правните и на практичните пречки за пристап до заштита** ⁽⁴²⁸⁾, иако немањето финансиски средства за поведување спор пред суд се смета за „недоволно за да се заклучи дека барателот нема можност за пристап до заштита од властите“ ⁽⁴²⁹⁾. Спротивно на тоа, пристапот до заштита од прогон или сериозна повреда не може да зависи од исцрпувањето на домашните правни лекови во земјата на потекло. Меѓутоа, во случаи поврзани со закани од општа криминална природа (на пр. закана од насилни напади како одмазда за наводни долгови на барателот, рекетарство, итн.) од страна на чинители што не се поврзани со државата (како, на пример, локална мафија) во држави во кои на прв поглед генерално функционира ефективен правен систем за казнување на ваквите криминални активности, според преседентното право на Врховниот управен суд на Чешка (*Nejvyšší správní soud*) потребно е барателот да докаже дека тој/таа прво неуспешно барал/а заштита од полицијата или од други надлежни власти во земјата на потекло или тој/таа да даде уверливо објаснување зошто не го направил/а тоа ⁽⁴³⁰⁾. Како и да е, овој пристап во никој случај не може да се генерализира во однос на сите случаи во кои се вклучени чинители кои не се поврзани со државата или во однос на сите земји на потекло ⁽⁴³¹⁾. Како што истакнува полскиот Врховен управен суд (*Naczelny Sąd Administracyjny*), она што е важно е „дали, во дадените околности, [барателот] ќе добиел помош од државата ако [тој/таа] ја побарал“, односно „дали постои вистинска можност да побара заштита“ ⁽⁴³²⁾.

Европската комисија дава илустративна листа на фактори што судовите или трибуналите на земјите-членки треба да ги земат предвид при проценување на пристапноста на заштита. Овие фактори се прикажани во Табела 21 подолу:

Табела 21: Илустративна листа на фактори за проценување на пристапноста на заштитата ⁽⁴³³⁾

(з)	докази поднесени од барателот дека наводните вршители на прогон не подлежат на контрола од државата;
(с)	квалитативна природа на пристапот што го има барателот до каква било заштита, имајќи предвид дека барателите како класа не смеат да бидат изземени од заштита согласно закон;
(и)	чекори, ако се преземени, од страна на барателот за добивање заштита од службени лица на државата и одговорот на државата на ваквите обиди.

⁽⁴²⁵⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 17 март 2015 г. бр.141.198.

⁽⁴²⁶⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, оп. cit., fn. 336, став 70.

⁽⁴²⁷⁾ Во врска со ова, видете го приказот на праксата на земјите-членки изготвен од ECRE и автори, во кој се вели дека Австрија, Белгија, Германија, Шведска и ОК го проценуваат овој услов во нивните одлуки (*Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, оп. cit., fn. 360, стр. 45). Видете, исто така, Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 25 јануари 2011 г., *RS v Ministry of Interior*, 6 Azs 36/2010-274 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴²⁸⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 14 март 2012 г. бр. 77.179. Видете го англискиот превод на релевантни делови од одлуката во ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, *Национален извештај, Белгија*, оп. cit., fn. 360, стр. 9, fn. 20: „Проценувањето на ова прашање претпоставува дека не се земаат предвид само правните или судските препреки, туку и практичните препреки што би можеле да го спречат лицето да добие пристап до делотворна заштита [...]. Природата на прогонот и начинот на кој на него гледа околното општество, а особено надлежните органи, во одредени случаи може да претставува таква практична препрека. Личната ситуација на барателот, особено неговата ранливост, исто така може во пракса да придонесе за оневозможување пристап [...] до заштита од страна на надлежните органи“.

⁽⁴²⁹⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 6 март 2012 г., бр.76.642, став 5.3.3 (превод на авторите).

⁽⁴³⁰⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 31 октомври 2008 г., *IG v Ministry of Interior*, 5 Azs 50/2008-62.

⁽⁴³¹⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), *SICh v Ministry of Interior*, оп. cit., fn. 331 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴³²⁾ Врховен управен суд на Полска, *OSK 237/07*, оп. cit., fn. 188 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴³³⁾ Европска комисија, Предлог на ДК, оп. cit., fn. 194, стр. 18.

1.8 Внатрешна заштита (член 8)

Член 8 од ДК (изменета) е **изборна одредба** којашто може да ја применуваат земјите-членки, а во која се предвидува дека:

1. Како дел од процената на барањето за меѓународна заштита, земјата-членка може да утврди дека барателот нема потреба од меѓународна заштита ако во дел од земјата на потекло:
  - (a) не постои основан страв лицето да биде прогонувано или не постои реална опасност да претрпи сериозна повреда; или
  - (b) лицето има пристап до заштита од прогон или сериозна повреда како што е дефинирано во член 7;

и лицето може безбедно и легално да патува и да добие пристап во тој дел од земјата и е разумно да се очекува да се вдоми таму.

2. При истражувањето дали барателот има основан страв дека ќе биде прогонуван или е во реална опасност да претрпи сериозна повреда, или, пак, има пристап до заштита од прогон или сериозна повреда во дел од земјата на потекло согласно став 1, земјата-членка, во моментот на одлучување за барањето, ќе ги земе предвид општите околности што преовладуваат во тој дел од земјата како и личните околности на барателот согласно член 4. За таа цел, земјите-членки ќе осигураат добивање на прецизни и ажурирани информации од релевантни извори, како што се Високиот комесаријат за бегалци на Обединетите нации и Европската канцеларија за поддршка на азил.

Меѓутоа, ако некоја земја-членка одлучи да го примени концептот на внатрешна заштита, тогаш се применуваат член 8(1) и (2) и кон нив треба да се придржува во целост. Како што нагласува германскиот Сојузен управен суд:

Во случај регионот на потекло [...] да не доаѓа предвид како одредиште поради опасноста на која странецот може да биде изложен таму, тој може да биде протеран во друг регион од земјата [...] што подлежи само на рестриктивните услови од член 8⁽⁴³⁴⁾.

ДК го содржеше поимот внатрешна заштита во член 8. Во ДК (изменета) беа воведени детални предуслови за одржливоста на внатрешната заштита (коишто во најголем дел произлегуваат од пресудата на ЕСЧП во случајот *Salah Sheekh*⁽⁴³⁵⁾) и го отстрани член 8(3), кој дозволуваше примена на концептот и покрај техничките препреки за враќање во земјата на потекло. Употребата на зборот „вдоми“ во ДК (изменета) наместо зборот „престојува“ којшто беше употребен во ДК, може да значи дека се предвидува ситуација со поголема стабилност⁽⁴³⁶⁾. Поимот внатрешна заштита во член 8(1) од ДК (изменета) сега исто така упатува на пристапот до заштита како алтернативен предуслов за потпирање на овој концепт. ДК (изменета) исто така вовеле упатување на обврската на властите да добијат прецизни и ажурирани информации за општата ситуација во земјата на потекло (член 8(2)).

Член 8 се однесува на проценување на барањето за меѓународна заштита, што значи дека обезбедува заеднички критериуми кои се применуваат и кај двата вида на меѓународна заштита, односно статус на бегалец и супсидијарна заштита.

СПЕУ сè уште немал можност директно да се осврне на прашањата од член 8, освен индиректните упатувања на внатрешната заштита во случајот *Elgafaji*, каде што наведе дека:

[П]ри индивидуалната процена на барање за супсидијарна заштита [...] следното може да се земе предвид [...] географскиот опфат на ситуацијата на неселективно насилство и конкретното одредиште на барателот во случај да биде вратен⁽⁴³⁷⁾.

⁽⁴³⁴⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 31 јануари 2013 г., BVerwG 10 C 15.12, BVerwG:2013:300713U1C5.12.0, став 14, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.

⁽⁴³⁵⁾ ЕСЧП, *Salah Sheekh v the Netherlands*, op. cit., fn. 349.

⁽⁴³⁶⁾ ЕАСО, *Член 15(е) од Директивата за квалификување за заштита (2011/95/EУ) – Судска анализа*, декември 2014 г., стр. 35.

⁽⁴³⁷⁾ СПЕУ, *Пресуда за случајот Elgafaji*, op. cit. fn. 45, став 40.

При примена на член 3 од ЕКЧП во случаи на протерување, ЕСЧП исто така потврди дека:

[...] член 3, како таков, не ги спречува земјите потписнички да се потпираат на постоењето на алтернатива за внатрешно бегство при нивната процена на тврдење на одреден поединец дека враќањето во неговата земја на потекло би го изложила на реална опасност да подлежи на постапување кое е пропишано со таа одредба [...] ⁽⁴³⁸⁾.

Понатамошната анализа на член 8 најпрво ќе се осврне на квалитетот на внатрешната заштита (Дел 1.8.1, стр. 77). Потоа ќе се фокусира на барањата на истражувањето, вклучително и фазата на истражување (Дел 1.8.2, стр. 82).

1.8.1 Квалитет на внатрешната заштита (член 8(1))

Концептот на внатрешна заштита, како што е опишан во член 8, во суштина предвидува дека барателот не се квалификува како бегалец или корисник на супсидијарна заштита **кога тој/таа може да биде заштитен во дел од земјата на потекло**. Терминот „заштита“ подразбира дека засновањето на овој концепт е можно откако најпрво ќе се утврди или ќе се претпостави дека барателот има основан страв од прогон или е во реална опасност да претрпи сериозна повреда во неговиот/нејзиниот регион на потекло (домашен регион). Ако тогаш се утврди дека вдомување во „дел од земјата на потекло“ ги исполнува критериумите од член 8, земјата-членка има право да заклучи дека барателот нема потреба од меѓународна заштита.

Во таа смисла, потребата од **јасно идентификување на определена област или области во земјата на потекло** каде што е достапна внатрешна заштита е клучен предуслов за примена на овој концепт ⁽⁴³⁹⁾.

Според Уставниот суд на Австрија (*Verfassungsgerichtshof*), процената на опасноста треба да се заснова на фактичката дестинација на барателот ⁽⁴⁴⁰⁾. Исто така, според преседентното право на Шведска, неопходно е да се утврди област каде што вршителот на прогон не може да му се заканува на лицето ⁽⁴⁴¹⁾.

И УНХЦР исто така укажува дека формулацијата во член 8 од ДК имплицира дека најпрво се утврдува основан страв, а потоа се истражува можноста за внатрешна заштита во определена област. Кога се разгледува внатрешната заштита, мора да се идентификува определена област или определени области ⁽⁴⁴²⁾. Ако одреден барател треба да се врати назад во регион од неговата/нејзината матична земја различен од оној во кој претходно живеел, овој нов регион треба да се процени според критериумите за внатрешна заштита ⁽⁴⁴³⁾.

Меѓутоа, се чини дека судовите или трибуналите имаат слобода да донесат заклучок дека внатрешната заштита е достапна во определена област, без притоа да биде неопходно да заклучат дека е тоа единствената безбедна област во земјата. Причината за тоа е што согласно член 8(1) од ДК (изменета), барателот нема потреба од меѓународна заштита кога „дел од земјата на потекло“ ги исполнува релевантните материјални критериуми.

Во таа смисла, во член 8(1) се наведени **три критериуми** за утврдување дали може да се најде внатрешна заштита во дел од земјата на потекло на барателот (видете Табела 22 подолу):

Табела 22: Три кумулативни критериуми за внатрешна заштита

1	Дел од земјата на потекло да биде безбедна за барателот;	видете Дел 1.8.1.1 , стр. 78-80
2	Барателот да има пристап во тој дел од земјата на потекло; и	видете Дел 1.8.1.2 , стр. 80-81
3	Од барателот може разумно да се очекува да се вдоми таму.	видете Дел 1.8.1.3 , стр. 81-82

⁽⁴³⁸⁾ ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 49, став 266.

⁽⁴³⁹⁾ Уставен совет (Франција), одлука од 4 декември 2003 г., одлука бр.2003-485-DC, став 17, во службен весник, 11 декември 2003 г., 21085; Државен совет (Франција), пресуда од 11 февруари 2015 г., *Ms S*, барање бр. 374167; и Апелационен суд за миграција (Шведска), пресуда од 14 јануари 2009 г., UM 4118-07, MIG:2009:4 ((видете EDAL, Резиме на англиски јазик)).

⁽⁴⁴⁰⁾ Уставен суд (Австрија), пресуда од 12 март 2013 г., U1674/12, став 2.1 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴⁴¹⁾ Апелационен суд за миграција (Шведска), UM 4118-07, op. cit., fn. 439 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик) како што е цитирано во ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 59.

⁽⁴⁴²⁾ УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 4*, op. cit., fn. 366, ставови 34 и 35.

⁽⁴⁴³⁾ H. Dörig, во K. Nailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75.

1.8.1.1 Безбедност во дел од земјата на потекло

Постоенето безбедна област во земјата на потекло е централен елемент во концептот на внатрешна заштита, како што е наведено во член 8. Првиот критериум за безбедност, како што пропишува член 8(1) (а), се однесува на условот барателот „да нема основан страв дека ќе биде прогонуван или да не е во реална опасност да претрпи сериозна повреда“ во тој дел од земјата на потекло (Дел 1.8.1.1.1, стр. 78). Како алтернатива, земјата-членка може да утврди дека барателот нема потреба од меѓународна заштита доколку во дел од земјата, тој/таа „има пристап до заштита од прогон или сериозна повреда како што е дефинирано во член 7“ според условите од член 8(1)(б) (Дел 1.8.1.1.2, стр. 80).

Важно е да се нагласи дека концептот на внатрешна заштита се заснова на дистинкцијата што се прави помеѓу матичната област на едно лице и алтернативен дел или делови од земјата. Кога се идентификува матична област, треба да се процени јачината на врските на барателот со таа област, а релевантни фактори за таа процена се дали барателот потоа живеел и бил вдомен во друг дел или во други делови од земјата пред заминувањето. Во случаи кога се воспоставени блиски врски со нова област, таа област обично се смета дека е матична област на лицето, а не областа на раѓање и растење.

1.8.1.1.1 Отсуство на прогон или сериозна повреда (член 8(1)(а))

Според член 8(1)(а) потребно е кај барателот да не постои основан страв од прогон или тој/таа да не е во реална опасност од претрпување сериозна повреда во делот од земјата што е предложен како област во која се нуди внатрешна заштита. Првичната или секоја нова форма на прогон или сериозна повреда во дел од земјата ќе го спречи применувањето на концептот на внатрешна заштита (освен ако постои пристап до заштита согласно член 8(1)(б)). Ова толкување може дополнително да се поддржи *mutatis mutandis* со наодите на СПЕУ во случајот *Abdulla*, коишто се однесуваат на толкувањето на член 11(1)(д) од ДК (исто така и на член 11(1)(д) од ДК (изменета)) за престанок на статусот. Судот заклучи дека, не само што не треба повеќе да постојат првичните околности кои го оправдувале стравот од прогон кај лицето, туку лицето не би требало да има „никакви други причини за страв од „прогон““⁽⁴⁴⁴⁾.

Сличен пристап може да се најде во судската пракса на судовите и трибуналите на земјите-членки. Според преседентното право на Апелациониот суд за миграција на Шведска (*Migrationsdomstolen*), клучен критериум кој треба да се исполни е дека, во предложената област на внатрешна заштита, барателот не би се соочил со други видови закани или други форми на прогон⁽⁴⁴⁵⁾. На сличен начин, францускиот Национален суд за азил во два случаја одлучи дека внатрешна заштита не им била достапна на засегнатите барателки од Сомалија, бидејќи жените што бегаат од насилството во јужните и централните региони од земјата страдаат од злоупотреба или им претстои закана од грабнување кога ќе најдат засолниште во камповите за внатрешно-раселени лица⁽⁴⁴⁶⁾. Слично на тоа, УНХЦР предлага процената за тоа дали барателот ќе биде изложен на опасност од прогон или друга сериозна повреда по раселувањето, да ги вклучува првичните и сите нови форми на прогон или друга сериозна повреда во областа на раселување⁽⁴⁴⁷⁾.

За државата се претпоставува дека има оперативен капацитет да дејствува на целата нејзина територија. Оттаму, во случаи кога државата се јавува како вршител на прогон или сериозна повреда, нормално е дека нема да бидат исполнети безбедносните критериуми наведени во член 8(1)(а). Сепак, ситуацијата може да биде различна во случај кога државата не е во можност да врши дела кои претставуваат прогон или сериозна повреда во одредени области од земјата, на пример во случај на помалку цврста сојузна држава⁽⁴⁴⁸⁾.

Кога вршителот на прогон или сериозна повреда не е државен вршител (видете Дел 1.6.3, стр. 62), најпрво треба да се процени територијалниот опфат на опасноста од прогон или од претрпување сериозна повреда. Покрај тоа, треба да се одговори и на прашањето дали постои веројатност вршителот на прогон да го следи барателот до областа на внатрешна заштита. Согласно преседентното право на шведскиот Апелационен суд за миграција (*Migrationsdomstolen*), внатрешна заштита може да се разгледува како опција само во област каде што вршителот на прогон не може да претставува закана за лицето. Ако постои реална опасност вршителот на

⁽⁴⁴⁴⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 76.

⁽⁴⁴⁵⁾ Апелационен суд за миграција (Шведска), UM 4118-07, op. cit., fn. 439 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик) како што е цитирано во ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 59.

⁽⁴⁴⁶⁾ Национален суд за азил (Франција), пресуда од 24 јули 2012 г., барање бр. SOM08FSPVUL и Национален суд за азил (Франција), пресуда од 8 декември 2011 г., барање бр. SOM09FSPVUL, како што е цитирано во ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 15.

⁽⁴⁴⁷⁾ УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 4*, op. cit., fn. 366, став 7.

⁽⁴⁴⁸⁾ За пример на случај во којшто чинителите на државата се смета дека немаат дофат на целата територија, видете Врховен суд (Ирска), пресуда од 16 јули 2015 г., *KMA (Algeria) v Refugee Appeals Tribunal & Anor* [2015] IЕHC 472.

прогон да дојде до лицето, неопходно е да се утврди дека во таа област е достапна заштита од државата ⁽⁴⁴⁹⁾. При разгледување на способноста на вршителот на прогон да стигне до барателот, холандскиот Државен совет (*Raad van State*) го зеде предвид фактот дека влијанието на работодавачот врз барателот не ја опфаќа целата земја ⁽⁴⁵⁰⁾. Во Германија, во случајот на жена-барател која тврдела дека се соочува со опасност од принуден брак, Управниот суд на Аугсбург (*Verwaltungsgericht Augsburg*) нагласува, меѓу другото, дека таткото на барателката бргу ќе дознае за враќањето на ќерката во Кабул, бидејќи овој факт, порано или подоцна, ќе се рашири преку племенските врски ⁽⁴⁵¹⁾.

На сличен начин, во случаите *DNM v Sweden* и *SA v Sweden*, ЕСЧП го разгледа, во контекст на член 3 од ЕКЧП, територијалниот опфат на опасноста од лошо постапување од страна на членови на семејство во Ирак, коишто сакале да се одмаздат за повредената чест на семејството. ЕСЧП истакнува дека еден фактор кој може да се мери и споредува во однос на оправданоста на внатрешното раселување е тоа што лицето е прогонувано од моќен клан или племе со влијание на владино ниво. Меѓутоа, ако кланот или племето за кое станува збор не е особено влијателно, внатрешната заштита можеби би била оправдана во голем број случаи. ЕСЧП забележува недостиг од докази кои би ги поткрепиле тврдењата на барателите дека семејствата за кои станува збор биле особено влијателни или моќни или имале врски со властите во Ирак, па така би имале начин и врски да го пронајдат барателот во областа на внатрешна заштита ⁽⁴⁵²⁾. Во случајот *AAM*, ЕСЧП прифати дека раселувањето во регионот на Курдистан во Ирак на почетокот од 2014 година било одржлива алтернатива за барателот кој се плашел од лошо постапување од страна на Ал-Каеда во Мосул и во други делови од Ирак, каде што организацијата била многу присутна ⁽⁴⁵³⁾.

Според УНХЦР:

[Н]е доволно само да се утврди дека првичниот вршител на прогон сè уште нема воспоставено присуство во предложената област. Напротив, мора да постои причина да се верува дека дофатот на вршителот на прогон веројатно ќе остане локализиран и надвор од назначеното место на внатрешно раселување ⁽⁴⁵⁴⁾.

1.8.1.1.2 Достапна е заштита од прогон или сериозна повреда (член 8(1)(б))

Како дополнување на барањето наведено во член 8(1)(а) кај барателот да нема основан страв од прогон или да не е во реална опасност да претрпи сериозна повреда, според член 8(1)(б) потребно е барателот да има пристап до заштита од прогон или сериозна повреда како што е дефинирано во член 7, во рамките на предложената област на внатрешна заштита. Како резултат на тоа, внатрешната заштита од прогон или сериозна повреда мора да произлегува од **давателите на заштита предвидени во член 7(1) од ДК (изменета) и да биде делотворна и непривремена во согласност со член 7(2) од ДК (изменета)**. Оттаму, анализата во **Дел 1.7** погоре (стр. 63) е еднакво применлива при проценување на заштитата од прогон или сериозна повреда за целите на внатрешна заштита.

Делотворната заштита би требало да биде **пристапна** за барателот во рамките на областа на внатрешна заштита и да му овозможи да живее без да ја крие, на пример, својата сексуална ориентација, политичките или верските убедувања или без да се ограничува во некои други важни аспекти од својот приватен живот, слободата на изразување, здружување, вера, итн. ⁽⁴⁵⁵⁾

Покрај тоа, според воведната одредба (27) од ДК (изменета), „онаму каде што државата или органите на државата се вршители на прогонот или сериозната повреда, треба да се претпостави дека на барателот не му е достапна делотворна заштита“ (видете **Дел 1.6** погоре стр. 58). Како што наведува белгискиот Совет за процесно право за странци (*Conseil du Contentieux des Etrangers*), кога државата е вршител на прогонот, постои презумција дека нема делотворна заштита, бидејќи се претпоставува дека државата има извршна власт над целата територија ⁽⁴⁵⁶⁾.

⁽⁴⁴⁹⁾ Одлука на Апелациониот суд за миграција (Шведска), UM 4118-07, op. cit., fn. 439 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик) како што е цитирано во ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 59.

⁽⁴⁵⁰⁾ Државен совет (Холандија), одлука од 21 март 2013 г., бр. 201105922/1 (Казахстан), како што е цитирано во ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 59.

⁽⁴⁵¹⁾ Управен суд на Аугсбург, Au 6 K 30092, op. cit., fn. 280 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴⁵²⁾ ЕСЧП, *DNM v Sweden*, op. cit., fn. 309, став 57; ЕСЧП, *SA v Sweden*, op. cit., fn. 309, став 56.

⁽⁴⁵³⁾ ЕСЧП, *AAM v Sweden*, op. cit., fn. 309, ставови 66 – 74.

⁽⁴⁵⁴⁾ УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 4*, op. cit., fn. 366, став 18.

⁽⁴⁵⁵⁾ ВТОК, пресуда од 26 јануари 2011 г., *SA (Political Activist – Internal Relocation) Pakistan* [2011] ВТОК 30 (IAC), став 15; Врховен суд (Ирска), пресуда од 1 октомври 2014 г., *MCA v Refugee Appeals Tribunal & Ors* [2014] IEHC 504, став 14.

⁽⁴⁵⁶⁾ Белгиски Совет за процесно право за странци од 31 август 2013 г., барање бр. DRC37FNSNO, како што е цитирано во ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 66.

Кога ЕСЧП ја разгледува соодветноста на (она што го нарекува) алтернатива за внатрешно бегство во случаи на протерување во согласност со член 3 од ЕКЧП, тој следи сличен пристап. Затоа, во случајот *Chahal*, ЕСЧП сметаше дека барателот, кој потекнува од Сикхите, бил изложен на значителна опасност од лошо постапување во провинцијата Панџаб, но не би можело да се смета дека е безбеден на други места во Индија, бидејќи постоеле сознанија дека полицијата била вклучена во сериозни прекршувања на човекови права и во други области. Затоа, судот не бил убеден дека опцијата за „внатрешното бегство“ нуди сигурна гаранција против опасноста од лошо постапување, кога прекршувањето на човековите права од страна на одредени членови на безбедносните сили е тврдокорен и континуиран проблем во земјата⁽⁴⁵⁷⁾. Во пресудата за случајот *Hilal*, ЕСЧП слично наведува дека поради институционални врски помеѓу полицијата во копнениот дел на Танзанија и полицијата во Занзибар како дел од Обединета Република Танзанија, не може да се смета на неа како на заштитник од арбитражно дејство⁽⁴⁵⁸⁾.

Слично на ова, УНХЦР смета дека онаму каде што прогонот од кој се стравува произлегува од чинители на државата или пак тие го прифаќаат или го толерираат, вклучително и официјалната партија во еднoпартиски држави, а бидејќи се претпоставува дека тие имаат власт во сите делови од земјата, внатрешна заштита обично не постои. Надлежностите на локалните или регионалните тела, органите или администрациите во рамки на една држава произлегуваат од државата. Оттаму тврди дека:

Можноста за внатрешно раселување може да биде релевантна само ако постојат јасни докази дека властите што вршат прогон немаат дофат надвор од нивниот регион и дека постојат конкретни околности што објаснуваат зошто националната власт не дејствува против локализираните повреди⁽⁴⁵⁹⁾.

1.8.1.2 Пристап до дел од земјата на потекло

Дури и ако дел од земјата на потекло е безбеден за барателот во смисла на значењето на член 8(1)(а) или (б), член 8(1) на земјите-членки се должни да утврдат дали барателот може „безбедно и легално да патува и да добие пристап во тој дел од земјата и дали е разумно да се очекува да се вдоми таму“. Така, текстот на член 8(1) од ДК (изменета) експлицитно содржи **три услови** за проценување на пристапот до внатрешна заштита во дел од земјата, коишто се прикажани во Табела 23 подолу:

Табела 23: Три кумулативни услови за проценување на пристапот до внатрешна заштита во дел од земјата на потекло согласно член 8 од ДК (изменета)

Лицето да има можност:	1)	безбедно да патува во тој дел од земјата;
	2)	легално да патува таму; и
	3)	да биде примено таму.

Во однос на трите услови, со Предлогот на Комисијата се укажа на потребата да се осигури компатибилност на концептот на внатрешна заштита со член 3 од ЕКЧП, како што е толкувана во пресудата *Salah Sheekh* на ЕСЧП⁽⁴⁶⁰⁾. ЕСЧП строго се придржуваше кон трите услови за проценување на пристапот до внатрешна заштита во случаите *Salah Sheekh*, *Sufi and Elmi*, *МУН*, *КАВ*, *ААМ* и во други случаи што спаѓаат во рамките на член 3 од ЕКЧП⁽⁴⁶¹⁾. Во случајот *Salah Sheekh*, ЕСЧП забележа дека властите во три релативно безбедни области во Сомалија не примаат државјани кои немаат потекло од тие региони или немаат клановска поврзаност со таа територија⁽⁴⁶²⁾. Во случајот *Sufi and Elmi*, ЕСЧП заклучи дека повратникот не би можел безбедно да патува до одредистето во Сомалија ако треба да помине низ областа контролирана од Ал-Шабааб⁽⁴⁶³⁾. Во случајот со курдскиот Северен Ирак, ЕСЧП утврди дека има директни летови од Шведска до тој регион и дека сите Ирачани, без оглед на нивното етничко потекло или вера, можеле слободно да влезат во трите курдски провинции⁽⁴⁶⁴⁾.

⁽⁴⁵⁷⁾ ЕСЧП, пресуда од 15 ноември 1996 г., Голем судски совет, *Chahal v the United Kingdom*, барање бр. 22414/93, ставови 104 и 105.

⁽⁴⁵⁸⁾ ЕСЧП, пресуда од 6 март 2001 г., *Hilal v the United Kingdom*, барање бр. 45276/99, ставови 67 и 68.

⁽⁴⁵⁹⁾ УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 4*, оп. cit., fn. 366, ставови 13 и 14.

⁽⁴⁶⁰⁾ Европска комисија, Предлог на ДК (изменета), оп. cit., fn. 243, стр. 7.

⁽⁴⁶¹⁾ ЕСЧП, *Salah Sheekh v the Netherlands*, оп. cit., fn. 349, ставови 143 и 144; ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, оп. cit., fn. 49, став 267; ЕСЧП, *МУН and Others v Sweden*, оп. cit., fn. 309, ставови 64 – 66; ЕСЧП, *КАВ v Sweden*, оп. cit., fn. 309, ставови 80 – 85; ЕСЧП, *ААМ v Sweden*, оп. cit., fn. 309, ставови 70 – 73.

⁽⁴⁶²⁾ ЕСЧП, *Salah Sheekh v the Netherlands*, оп. cit., fn. 349, став 142.

⁽⁴⁶³⁾ ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, оп. cit., fn. 49, став 277.

⁽⁴⁶⁴⁾ ЕСЧП, *ААМ v Sweden*, оп. cit., fn. 309, ставови 70 и 72.

И националните судови го применуваат овој услов. Според францускиот Државен совет (*Conseil d'Etat*), постои можност да му се одбие заштита на женско лице во опасност од женско генитално осакатување, доколку таа има алтернативна заштита во својата земја, која мора да ги задоволува критериумите за безбеден пристап, сместување и нормален семеен живот⁽⁴⁶⁵⁾. Во врска со изворната ДК, германскиот Сојузен управен суд (*Bundesverwaltungsgericht*) нагласува дека барателот мора да има можност да стигне до областа на внатрешна заштита на разумен начин. Судот побара веродостојно предвидување на реалниот пристап врз основа на факти. Треба да се разгледаат не само постојните можности за депортација, туку и варијантите на маршрутата за доброволно заминување во земјата на потекло. Со оглед на хуманитарната цел на бегалското право, мора да се потврди дека постои безбедна маршрута која мора да е разумен избор за засегнатото лице, за да може да пристапи до соодветното одредиште без сериозни закани⁽⁴⁶⁶⁾. Но, од лицето може да се бара да соработува при добивањето визи за транзит⁽⁴⁶⁷⁾. На пример, привременото непостоење на безбедни области како резултат на прекин на транспортните врски или вообичаените надминливи проблеми при добивање патни исправи и транзитни визи не се релевантни фактори⁽⁴⁶⁸⁾. Горниот дом на Обединетото Кралство бара барателот да мора да биде во можност да стигне до областа на внатрешна заштита „без прекумерни потешкотии или проблеми“⁽⁴⁶⁹⁾. Според финскиот Врховен управен суд (*Korkein hallinto-oikeus*), мора да се провери дали потенцијалните насилства и напади во блиските региони може го спречат или значително да го усложнат враќањето во регионот на внатрешна заштита⁽⁴⁷⁰⁾.

1.8.1.3 Разумност барателот да се вдоми во дел од земјата на потекло

Условот за разумност произлегува од член 8(1) од ДК (изменета) кој им дозволува на земјите-членки да го применуваат концептот на внатрешна заштита при проценување на барање само ако од барателот „може разумно да се очекува да се вдоми“ во предложената област на внатрешна заштита. Меѓутоа, ДК (изменета) не нуди никакви релевантни критериуми кои би се примениле за да се утврди дали навистина би било разумно барателот да се вдоми во дел од земјата на потекло кој инаку ги исполнува условите што произлегуваат од концептот на внатрешна заштита. Во отсуство на релевантна судска пракса на СПЕУ, може да се добијат одредени сознанија од пристапот што го применуваат судовите и трибуналите на земјите-членки, од официјалните објави на ЕСЧП во кои се применети слични критериуми, од пристапот што се применува на национално ниво и од насоките на УНХЦР. Генерално, сите овие извори тежнеат да се потпираат на **пристап заснован на права** при вршење на тестот за разумност, но нивото на коешто мора да се заштитат основните човекови права не е јасно дефинирано и останува отворено за дебата⁽⁴⁷¹⁾.

Случајот *Salah Sheekh* покажува дека клучен критериум за ЕСЧП е дали прашањето во врска со член 3 од ЕКЧП произлегува од тоа што барателот во областа на внатрешна заштита би бил изложен на постапување коешто е спротивно на член 3 од ЕКЧП⁽⁴⁷²⁾. Овој пристап дополнително беше елабориран во *Sufi and Elmi* каде што ЕСЧП не ја прифати предложената област на внатрешна заштита поради тоа што условите таму беа еднакви на нечовечко постапување забрането со член 3 од ЕКЧП:

[Внатрешно раселените лица] во Коридорот Афгује имаат многу ограничен пристап до храна и вода, а засолништата изгледа дека се растечки проблем бидејќи сопствениците на земјата сакаат да ја искористат нивната маќа за да заработат. Иако хуманитарна помош е достапна во камповите Дадааб, поради преголемиот број лица во засолништата, водата и санитарните капацитети се крајно ограничени. Жителите на двата кампа се изложени на насилен криминал, експлоатација, злоупотреба и принудна регрутација [...] На бегалците во камповите Дадааб не им е дозволено да заминат и затоа се чини дека се наоѓаат во стапица додека не заврши конфликтот во Сомалија. Во меѓувреме, камповите стануваат сè повеќе пренаселени бидејќи бегалците продолжуваат да бегаат поради состојбата во Сомалија⁽⁴⁷³⁾.

⁽⁴⁶⁵⁾ Државен совет (Франција), *Ms DF*, op. cit., fn. 282 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴⁶⁶⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 29 мај 2008 г., BVerwG 10 C 11.07, BVerwG:2008:290508U10C11.07.0, стр.186, став 19.

⁽⁴⁶⁷⁾ Во овој контекст, видете АСАВ (ОК), пресуда од 23 октомври 2013 г., *HF (Iraq) & Ors v Secretary of State for the Home Department* [2013] EWCA Civ 1276, ставови 99 – 104 според апелациониот судија Елајас.

⁽⁴⁶⁸⁾ Сојузен управен суд (Германија), BVerwG 10 C 11.07, op. cit., fn. 466, ставови 19 и 20.

⁽⁴⁶⁹⁾ Горен дом (ОК), пресуда од 15 февруари 2006 г., *Januzi v Secretary of State for the Home Department*, [2006] UKHL 5, став 47.

⁽⁴⁷⁰⁾ Врховен управен суд (Финска), пресуда од 18 март 2011 г., КНО:2011:25.

⁽⁴⁷¹⁾ Како што забележува еден коментатор, „се чини дека постои широка согласност дека ако животот на еден барател во [внатрешна заштита] би вклучувал економска пустош, целосна беда или живеење под егзистенцијалниот минимум (*Existenzminimum*) или ускратување „на пристojни средства за егзистенција“, тоа би било неразумно. На другата страна на спектарот, едноставно намалување на животниот стандард или влошување на економскиот статус не би било неразумно“: Н. Storey, „*The Internal Flight Alternative Test: The Jurisprudence Re-Examined*“, IJRL (1998), стр. 516 и 527, цитирано во Горниот дом (ОК), *Januzi v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 469, став 20.

⁽⁴⁷²⁾ ЕСЧП, *Salah Sheekh v the Netherlands*, op. cit., fn. 349.

⁽⁴⁷³⁾ ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 49, став 291.

Меѓутоа, во ААМ, ЕСЧП забележува дека внатрешното раселување неминовно вклучува одредени потешкотии и не наоѓа индикации, врз основа на околностите на случајот, дека општите услови за живот во регионот на раселување за барателот „би биле неразумни или на кој било начин би претставувале постапување коешто е забрането со член 3“⁽⁴⁷⁴⁾. Истовремено, да се смета дека внатрешната заштита се исклучува единствено ако барателот се соочува со прекршување на право што не може да се дерогира, како што е во член 3 од ЕКЧП, би било премногу ограничено⁽⁴⁷⁵⁾. Ова логично произлегува од фактот дека дури и кога барателот не се соочува со нова (реална) опасност од прогон во другиот дел на земјата, тој/таа и понатаму може да покаже дека нема одржлива внатрешна заштита, ако може да докаже дека би било неразумно за него/неа да се вдоми таму.

Согласно преседентното право на Обединетото Кралство⁽⁴⁷⁶⁾, разумно подразбира дека не би било претерано сурово да се очекува од барателот да се пресели. Горниот дом на Обединетото Кралство разгледа различни тестови на „разумност“. Во случајот *Januzi*, Лорд Бингам (Bingham) го опиша пристапот на следниот начин:

Да претпоставиме дека едно лице е предмет на прогон во земјата на државјанство поради причини наведени во Конвенцијата. Земјата е сиромашна. Стандардите на социјалната заштита се ниски. Постои голема беда и немаштија. Почитувањето на човековите права е многу ограничено [...] Тој би можел, без страв од прогон, да живее на друго место во својата земја, но би бил изложен на сите неволји што ги носи животот во сиромашна и уназадена земја. Би било чудно ако случајот на прогон му овозможи да избега, не само од тој прогон, туку и од бедата на која е изложена неговата матична земја. Секако, би било поинаку ако непочитувањето на човековите права претставувало закана за неговиот живот или го изложувало на опасност од нечовечко или понижувачко постапување или казнување.⁽⁴⁷⁷⁾

Германскиот Сојузен управен суд (*Bundesverwaltungsgericht*) во неколку пресуди одлучи дека од барателот може разумно да се очекува да остане во областа на внатрешна заштита само ако основата за егзистенција е доволно осигурена⁽⁴⁷⁸⁾. Овој стандард за економски опстанок оди подалеку од отсуство на егзистенцијална беда. Од подносителот не може разумно да се очекува да води живот на маргините на егзистенцијалниот минимум. Од него/неа не може да се очекува да обезбедува економска издршка преку криминални активности⁽⁴⁷⁹⁾. Меѓутоа судот го остави отворено прашањето кои дополнителни економски и социјални стандарди треба да бидат исполнети⁽⁴⁸⁰⁾.

1.8.2 Услови за проверка (член 8(2))

Во член 8(2) од ДК (изменета) детално се опишуваат условите според кои земјите-членки (а со тоа и сите органи што носат одлуки во земјите-членки) коишто го применуваат член 8 ќе утврдат дали на барателот му е достапна внатрешна заштита во дел од неговата/нејзината земја на потекло. Ова се однесува на идната природа на проценката што треба да се изврши (Дел 1.8.2.2, стр. 83); и на факторите што треба да се земат предвид, односно општите околности во делот од земјата на потекло и личните околности на барателот (Дел 1.8.2.3, стр. 83). Меѓутоа, пред да се направат овие проверки, најпрво вреди да се разгледа во која фаза од утврдувањето на статусот треба да се направи проверка на внатрешната заштита (Дел 1.8.2.1, стр. 82).

1.8.2.1 Фаза на проверка

Бидејќи, како што е објаснето погоре, примената на концептот на внатрешна заштита може да се разгледува само кога е најпрво утврдено дека барателот има основан страв од прогон или е во опасност да претрпи сериозна повреда во својот регион на потекло, треба да се утврди постоење на локализиран страв (опасност) **пред** да се испитува постоење на внатрешна заштита во друга определена област. Овој пристап е неопходен за соодветно да се процени достапноста на внатрешна заштита, особено кога станува збор за процена на

⁽⁴⁷⁴⁾ ЕСЧП, *AAM v Sweden*, op. cit., fn. 309, став 73.

⁽⁴⁷⁵⁾ Видете Горен дом (ОК), пресуда од 14 ноември 2007 г., *Secretary of State for the Home Department v AH (Sudan) and Others* [2007] UKHL 49.

⁽⁴⁷⁶⁾ Видете Горен дом (ОК), *Januzi v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 469; и Горен дом (ОК), *Secretary of State for the Home Department v AH (Sudan) and Others*, op. cit., fn. 475.

⁽⁴⁷⁷⁾ Горен дом (ОК), *Januzi v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 469, според Лорд Бингам.

⁽⁴⁷⁸⁾ Сојузен управен суд (Германија), BVerwG 10 C 15.12, op. cit., fn. 434, став 20, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de.

⁽⁴⁷⁹⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 1 февруари 2007 г., BVerwG 1 C 24.06, BVerwG:2007:010207U1C24.06.0, став 11.

⁽⁴⁸⁰⁾ Видете Dörig во: Hailbronner/Thym, op. cit., fn. 75. член 8 став 16.

способноста на вршителите на прогон или сериозна повреда да го најдат барателот во друг дел од земјата и на изведливоста на безбедно и легално патување до таа област. Овој пристап воедно подразбира дека ако барателот не докаже дека постои основан страв од прогон или сериозна повреда во неговата матична област, нема потреба националните судови или трибунали да продолжат со разгледување на можноста за внатрешна заштита.

1.8.2.2 Процена за во иднина

Член 8(2) од ДК (изменета) бара од земјите-членки најпрво да проценат дали постои достапна внатрешна заштита „во моментот кога носат одлука во врска со барањето“⁽⁴⁸¹⁾.

Второ, од потребата за утврдување дали постои основан страв или реална опасност од сериозна повреда и од условот заштитата да биде непривремена и долготрајна произлегува дека се прави процена за во иднина. Како што забележа еден унгарски суд:

[О]рганот треба да биде сигурен дека барателот нема да биде изложен на опасност од прогон или сериозна повреда во предложениот регион [...] не само во моментот на носење на одлуката, туку исто така и во иднина. Земјите што се соочуваат со вооружени конфликти обично не можат да понудат алтернатива на безбедна внатрешна заштита поради тоа што подвижните линии на фронтот може да ги претворат претходно безбедните области во небезбедни, во зависност од промените на состојбата⁽⁴⁸²⁾.

1.8.2.3 Општи околности во делот од земјата на потекло и лични околности на барателот

Според член 8(2), , кога земјите-членки го применуваат член 8(1) треба, „да ги земат предвид **општите околности што преовладуваат во тој дел од земјата и личните околности на барателот**, согласно член 4“⁽⁴⁸³⁾. Таквата процена треба да осигури „добивање прецизни и ажурирани информации од релевантни извори, како што се Високиот комесаријат за бегалци на Обединетите нации и Европската канцеларија за поддршка на азил“.

Додека СПЕУ сè уште се нема изјаснето по ова прашање, условот за разгледување на личните околности покрај информациите за земјата на потекло, се одразува во преседентното право на судовите и трибуналите на земјите-членки што ја применуваат ДК⁽⁴⁸⁴⁾. Според Врховниот управен суд на Чешка, кога се зема предвид внатрешна заштита, потребно е да се испита дали е заштитата достапна од правна и од фактичка гледна точка, имајќи ја предвид конкретната ситуација на барателот⁽⁴⁸⁵⁾. Како што може да се види од одреден број пресуди во различни земји-членки, областите кои генерално може да се сметаат за можни области на внатрешна заштита може да не бидат области за одржлива внатрешна заштита за конкретен барател поради неговите/нејзините лични околности. На пример, во Белгија, внатрешната заштита не беше признаена како одржлива опција за барател од Грузија, кој имал значителна историја на психопатолошки и психолошки проблеми⁽⁴⁸⁶⁾. Суд во Република Чешка забележува дека барателка од Конго била жена без придружба и сопруга на истакнат политички лидер којшто ги застапувал интересите на нивната етничка група⁽⁴⁸⁷⁾. Во Финска, за барател кој првиот дел од животот го поминал во хазарско село во Авганистан, а другиот дел од животот во Иран, е утврдено дека не би можело разумно да се очекува да се вдоми во други делови на Авганистан⁽⁴⁸⁸⁾. Во Норвешка, од барател од Сомалија не се очекуваше да се вдоми во Пунтленд или

⁽⁴⁸¹⁾ Во согласност со член 46(3) од ДПА (изменета), ефективен правен лек против негативна одлука бара постоење на „целосна *ex nunc* проверка и на фактите и на законот, вклучително и проверка на потребите од меѓународна заштита согласно [ДК (изменета)], најмалку во жалбените постапки пред основен суд или трибунал“.

⁽⁴⁸²⁾ Управен и трудов суд на Будимпешта (Унгарија), пресуда од 11 октомври 2011 г., б.к.34.830/2010/19, како што е цитирано во ECRE и автори, *Даватели на заштита и примена на алтернатива на внатрешна заштита*, op. cit., fn. 360, стр. 59. Моментот за процена на алтернативата на внатрешна заштита се објаснува во *Насоки за меѓународна заштита бр. 4* на УНХЦР, op. cit., fn. 366, став 8: „за да се утврди дали предложеното внатрешно бегство или областа на раселување е соодветна алтернатива во конкретниот случај, потребна е долгорочна процена, при што треба да се земат предвид не само околностите што го создаваат прогонот од кој се стравува и што го предизвикало бегството од првичната област, туку исто така и дали предложената област обезбедува соодветна алтернатива за во иднина.“

⁽⁴⁸³⁾ Додадено нагласување.

⁽⁴⁸⁴⁾ Видете, на пример, ВТОК (IAC), пресуда од 31 јануари 2013 г., *M (EM Country Guidance; Disclosure) Zimbabwe CG* [2013] UKUT 00059 (IAC).

⁽⁴⁸⁵⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), *IJ v Minister of the Interior*, op. cit., fn. 364 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴⁸⁶⁾ Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 30 јуни 2011 г., бр.64.233, став 5.4.2.

⁽⁴⁸⁷⁾ Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 24 јануари 2008 г., *EM v Ministry of Interior*, 4 Azs 99/2007-93 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

⁽⁴⁸⁸⁾ Врховен управен суд (Финска), КНО:2011:25, op. cit., fn. 470.

Сомалиленд бидејќи не припаѓал на некој мнозински клан и поради тоа не би бил во можност таму да се издржува себеси ⁽⁴⁸⁹⁾. Во Обединетото Кралство, барателка која била трауматизирана и страдала од анксиозност и депресија, била третирана како лице со почувствителни лични околности од останатите жени во Кампала во Уганда генерално ⁽⁴⁹⁰⁾.

ЕСЧП применува слични критериуми во случаите на протерување согласно член 3 од ЕКЧП. На пример, во случајот *DNM*, ЕСЧП, покрај општата ситуација и насилството во Ирак, ги разгледа, исто така, и личните околности на барателот кој бил Курд и муслиман Сунит, при што заклучи дека барателот не бил изложен на реална опасност од лошо постапување поради општата ситуација, ниту пак поради неговите лични околности во рамки на областа на внатрешна заштита ⁽⁴⁹¹⁾. Во случајот *МУН*, ЕСЧП ги зеде предвид личните околности на барателите, како на пример фактот дека тие се христијани, постари лица, со слабо здравје, жени и со слаби економски и социјални врски со регионот Курдистан, но заклучи дека ниту општата ситуација во тој регион, ниту пак нивните лични околности не укажуваат постоење на реална опасност од лошо постапување ⁽⁴⁹²⁾.

Според УНХЦР, „на личните околности на поединецот секогаш треба да им се даде соодветна тежина кога се проценува дали би било претерано сурово, а со тоа и неразумно, лицето да се расели во предложената област“ ⁽⁴⁹³⁾.

Кога барателот е **малолетник без придружба**, достапноста на соодветна грижа и старателство, коишто се во најдобар интерес на малолетникот без придружба, треба да бидат дел од процената за тоа дали заштитата е ефективно достапна (воведна одредба (27) од ДК (изменета)).

1.9 Основан страв

1.9.1 Основан страв (член 2(д))

Фразата „основан страв“ значи дека мора да постои валидна објективна основа за стравот од прогон кај барателот. Овој елемент од дефиницијата за бегалец се однесува на **опасноста или можноста да се случи прогон**. Стравот се смета за основан ако се утврди дека постои „разумна“ можност да се оствари во иднина ⁽⁴⁹⁴⁾. За да се утврди ова, неопходно е да се проценат исказите на барателот во однос на сите релевантни околности на случајот (член 4(3) од ДК (изменета)) и да се разгледаат околностите што постојат во неговата/нејзината земја на потекло и однесувањето на вршителите на прогон ⁽⁴⁹⁵⁾. Затоа, утврдувањето на основан страв е тесно поврзано со задачата за проценување на доказите и кредибилитетот, коишто се примарно уредени со член 4 од ДК (изменета). Процената на докази, вклучително и процена на кредибилитетот, е чекор број 1. Ако доказите на барателот се прифатат како кредибилни, органот што ја носи одлуката потоа доаѓа до чекор број 2, а тоа е дали прифатените факти и околности се еднакви на основан страв. Овој пристап во два чекори беше одобрен од СПЕУ:

Всушност, „процената“ се одвива во два одделни фази. Првата фаза се однесува на утврдување на фактички околности коишто може да претставуваат докази што го поддржуваат барањето, додека втората фаза се однесува на правна процена на тие докази, што вклучува носење одлука, во однос на конкретните факти за дадениот случај, за тоа дали се исполнети материјалните услови утврдени со член 9 и 10 или член 15 од Директивата 2004/83 за доделување меѓународна заштита ⁽⁴⁹⁶⁾.

⁽⁴⁸⁹⁾ Апелационен суд на Боргартинг (Норвешка), пресуда од 23 септември 2011 г., *Abid Hassan Jama v Utlendingsnemnda*, 10-142363ASD-BORG/01 (видете случај на УНХЦР превод).

⁽⁴⁹⁰⁾ АСАВ (ОК), пресуда од 22 мај 2008 г., *AA (Uganda) v Secretary of State for the Home Department*[2008] EWCA Civ 579, ставови 22 – 33.

⁽⁴⁹¹⁾ ЕСЧП, *DNM v Sweden*, ор. cit., fn. 309, ставови 50 и 58.

⁽⁴⁹²⁾ ЕСЧП, *МУН and Others v Sweden*, ор. cit., fn. 309, ставови 68 – 73.

⁽⁴⁹³⁾ Според ставот на УНХЦР, „во зависност од индивидуалните околности, факторите со кои може да се обезбеди материјална и психолошка благосостојба на лицето, како, на пример, присуство на членови на семејството или други блиски социјални врски во предложената област, може да бидат поважни од некои други. [...] Психолошката траума што произлегува од изминат прогон може да биде релевантна кога се утврдува дали е разумно да се очекува од барателот да се расели во предложената област“. УНХЦР, *Насоки за меѓународна заштита бр. 4*, ор. cit., fn. 366, ставови 25 и 26.

⁽⁴⁹⁴⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 51; СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, ор. cit., fn. 20, став 43.

⁽⁴⁹⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 51; СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, ор. cit., fn. 20, став 43. Видете ја, исто така, претходната формулација на СПЕУ во СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, ор. cit., fn. 336, став 57 (во која нема експлицитно упатување на вршителите на прогон).

⁽⁴⁹⁶⁾ СПЕУ, пресуда од 22 ноември 2012 г., случај C-277/11, *MM v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General*, EU:C:2012:744, став 64 Овој пристап во два чекори резултира со важни последици, бидејќи во секој од чекорите може да се примени различен стандард на докажување. Додека е сега широко прифатено дека соодветен стандард за вториот чекор е „оправдан страв“ од иден прогон (видете Дел 1.9.1.2 за стандард на докажување, стр.82), не постои прифатен стандард за првиот чекор и се чини дека секоја земја применува свој сопствен стандард на докажување.

Сепак, прашањата за докази и кредибилитет првично ќе бидат анализирани во посебната Судска анализа: *Процена на докази и кредибилитет во контекст на ЗЕСА – Судска анализа* ⁽⁴⁹⁷⁾.

Како и Конвенцијата за бегалци, ДК (изменета) не содржи никаква дефиниција за терминот „основан страв“. Ниту, пак, наведува применлив стандард на докажување. Дефиницијата за „бегалец“ во член 2(г) од ДК (изменета) строго ја следи дефиницијата во Конвенцијата за бегалци ⁽⁴⁹⁸⁾ и особено се однесува на лице со државјанство од трета земја коешто е надвор од неговата/нејзината земја „поради основан страв од прогон“ од причини поврзани со неговата/нејзината раса, вера, националност, политичко мислење или припадност на одредена општествена група и не е во можност или, „поради таквиот страв“, не сака да ја користи „заштитата“ на таа земја ⁽⁴⁹⁹⁾.

Според СПЕУ, за да се задоволи горенаведената дефиниција:

[Барателот мора] поради околностите што постојат во неговата земја на потекло и поради однесувањето на вршителите на прогон, да има основан страв дека тој лично ќе подлежи на прогон најмалку поради една од петте причини наведени во Директивата за квалификување и Конвенцијата за [бегалци] [...] ⁽⁵⁰⁰⁾.

Прикажувањето на горенаведените околности „ќе покаже дека третата земја не го заштитува својот граѓанин од дела на прогон“ ⁽⁵⁰¹⁾ и дека:

Тие околности ја сочинуваат причината поради која е невозможно за засегнатото лице, или поради која лицето оправдано одбива, да ја користи „заштитата“ на неговата земја на потекло во рамките на значењето на [Член 2(г) изменет], односно во контекст на можноста (способноста) на земјата да спречи или казни дела на прогон ⁽⁵⁰²⁾.

Покрај дефиницијата за „бегалец“ зацртана во член 2(г) од ДК (изменета), уште две други одредби од ДК (изменета) се особено важни за разбирање на концептот на „основан страв“: воведната одредба (36) од ДК (изменета) којашто се осврнува на основаниот страв на членови на семејство на бегалец и член 4(4) од ДК (изменета) којшто го објаснува значењето на изминат прогон. Во овој контекст, важно е да се нагласи дека член 4(4) од ДК (изменета) се однесува и на статусот на бегалец и на супсидијарната заштита, додека пак член 2(г) и воведната одредба (36) од ДК (изменета) се применливи само кај баратели на статус на бегалец. Дополнителни насоки за концептот на основан страв беа дадени и од СПЕУ, особено во случаите *Y and Z* ⁽⁵⁰³⁾, *Abdulla* ⁽⁵⁰⁴⁾ и *X, Y and Z* ⁽⁵⁰⁵⁾.

1.9.1.1 Двостран тест наспроти објективен тест

Традиционално се тврди дека „основаниот страв“ изискува два елемента:

- 1) **субјективен елемент**; постоење на страв во умот на барателот во смисла на вознемиреност; и
- 2) **објективен елемент**; валидна основа за стравот врз основа на ситуацијата во земјата на потекло и други фактори.

На пример, во Прирачникот на УНХЦР се вели дека:

На елементот страв – состојба на умот и субјективна состојба – му се додава квалификацијата „основан“. Ова подразбира дека не е само расположението на лицето тоа што го одредува неговиот статус на бегалец, туку дека тоа расположение мора да биде поткрепено со објективна ситуација.

⁽⁴⁹⁷⁾ ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) - Судска анализа*, op. cit., fn. 22.

⁽⁴⁹⁸⁾ Видете член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци.

⁽⁴⁹⁹⁾ Видете, исто така, СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 50; СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 42. Видете ја, исто така, претходната формулација на СПЕУ во СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 56.

⁽⁵⁰⁰⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 51; СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 43. Видете ја, исто така, претходната формулација на СПЕУ во СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 57.

⁽⁵⁰¹⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 58.

⁽⁵⁰²⁾ *Ibid.*, став 59.

⁽⁵⁰³⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33.

⁽⁵⁰⁴⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336.

⁽⁵⁰⁵⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20.

Затоа терминот „основан страв“ содржи субјективен и објективен елемент, и кога се утврдува дали постои основан страв, мора да се земат предвид и **дваа елемента** ⁽⁵⁰⁶⁾.

Ова двострано проценување на основаниот страв честопати се нарекува двостран или субјективен/објективен тест. Овој двостран тест го имаат усвоено неколку национални врховни судови без понатамошна анализа или модификација ⁽⁵⁰⁷⁾.

Меѓутоа, субјективниот елемент исто така беше и доведен во прашање од страна на националните судови и трибунали на неколку основи ⁽⁵⁰⁸⁾. Прво, постои опасност од изедначување на недостатокот на кредибилитет со отсуството на субјективен страв. Всушност, дури и тогаш кога ќе се утврди дека сведочењето на барателот не е веродостојно, како целина или делумно, органот што ја носи одлуката секако мора да направи проценка на фактичката опасност со која се соочува барателот врз основа на други материјални докази. Второ, кога засебно се анализира објективниот елемент, се избегнуваат огромните практични опасности што се неизбежни при обидот објективно да се проценат чувствата и емоциите на барателот. Трето, отсуството на субјективен страв, само по себе, не би можел да биде одлучувачко, бидејќи некои баратели, како на пример, мали деца и оние со ментална попреченост, можеби не се способни да го забележат или да го изразат стравот воопшто.

Во ДК (изменета) не е наведен став за тоа дали „основаниот страв“ вклучува и субјективен и објективен елемент. Ниту СПЕУ не се осврнува експлицитно на ова прашање. Меѓутоа, фактот што во релевантните пресуди на СПЕУ во кои се разгледува концептот на „основан страв“ не се споменува субјективниот елемент, се чини, укажува дека, според СПЕУ, за процената на основан страв не е потребна евалуација на состојбата на умот на барателот, па според тоа, е доволен само објективниот тест ⁽⁵⁰⁹⁾. Со други зборови, се чини дека СПЕУ не бара исполнување и на субјективниот елемент, **покрај** објективниот елемент.

Меѓутоа, за примена на објективниот тест потребно е внимателно да се разгледаат прашањата кои може да бидат уникатни за засегнатото лице, вклучително и неговите/нејзините верувања и определби, кога се проценува дали делата на барателот во неговата/нејзината земја на потекло „ќе бидат повод за **вистинска** опасност дека [тој/таа] ќе [...] биде прогонуван/а“ ⁽⁵¹⁰⁾. Со други зборови, треба да се земат предвид личните карактеристики и околности на барателот при утврдување на нивото на опасност на кое ќе биде изложен барателот во земјата на потекло. Во *Y and Z* СПЕУ донесе одлука дека:

Субјективната околност дека придржувањето до одредена верска практика во јавност [...] е **особено важно за засегнатото лице** за да може да го зачувува својот верски идентитет, претставува релевантен фактор што треба да се земе предвид при **утврдувањето на нивото на опасност** на кое ќе биде изложен барателот во земјата на потекло поради неговата вера, дури и кога придржувањето до таквата верска практика не е суштински елемент на верувањето на засегнатата верска заедница ⁽⁵¹¹⁾.

Прашањето на објективен стандард за проценување на основан страв е подетално разработено во *Процена на докази и кредибилитет во контекст на ЗЕКА – Судска анализа* ⁽⁵¹²⁾.

1.9.1.2 Стандард на докажување

Во ДК (изменета) не се пропишува стандард на докажување кој е потребен за стравот да се третира како „основан“. Меѓутоа, во пресудата за случајот *Y and Z*, СПЕУ појаснува дека, при проценување дали барателот има основан страв од прогон, од надлежните власти се бара:

⁽⁵⁰⁶⁾ Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 38 (додадено нагласување).

⁽⁵⁰⁷⁾ Видете, на пример, Сојузен управен суд (Германија) BVerwG 10 C 23.12, op. cit., fn. 170, став 19, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de; Врховен суд (Ирска), пресуда од 29 март 2001 г., *Zgnat'ev v Minister for Justice, Equality and Law Reform* [2001] IHNC 70, став 6; и Врховен суд (ОК), *HJ (Iran) and HT (Cameroun) v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 346, став 17.

⁽⁵⁰⁸⁾ Видете, на пример, Горен дом (ОК), *R v Secretary of State for the Home Department, ex parte Sivakumaran and Others*, op. cit., fn. 346, 998 ff; Апелационен одбор за бегалци (Франција), одлука од 20 октомври 1999 г., *Straracexka*, барање бр. 140222; и Виш суд (Австралија), пресуда од 12 септември 1989 г., *Chan v Minister for Immigration and Ethnic Affairs* [1989] HCA 62. За дополнителни детали, видете A. Zimmermann and C. Mahler, op. cit., fn. 188, стр. 338 – 341; J.C. Hathaway and M. Foster, fn. 137, стр. 95 – 105; J.C. Hathaway, R.P.G. Haines, M. Foster, K. Hailbronner et al., „*The Michigan Guidelines on Well-Founded Fear*“, Michigan Journal of International Law (2005) 492 – 502, ставови 3 – 6; G.S. Goodwin-Gill and J. McAdam, op. cit., fn. 141, стр. 63 и 64.

⁽⁵⁰⁹⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, op. cit., fn. 33; СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, op. cit., fn. 20; и СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336.

⁽⁵¹⁰⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 69 (додадено нагласување).

⁽⁵¹¹⁾ *Ibid.*, став 70 (додадено нагласување).

⁽⁵¹²⁾ Видете ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) - Судска анализа*, op. cit., fn. 22.

во системот предвиден со [ДК] [...] да проверат дали утврдените околности претставуваат или не претставуваат закана поради која засегнатото лице *разумно* може да стравува, имајќи ја предвид неговата индивидуална ситуација, дека ќе подлежи на дела на прогон ⁽⁵¹³⁾.

Тестот за „оправдан страв“ на СПЕУ е во согласност со тестовите за проценување на основан страв изготвени од страна на националните судови и трибуналите на земјите-членки. За германскиот Сојузен управен суд (*Bundesverwaltungsgericht*), стравот од прогон е основан ако, имајќи ја предвид индивидуалната состојба на лицето со државјанство од трета земја, тој/таа е фактички под закана, односно постои значителна **веројатност или реална опасност** од прогон во смисла на член 2(г) поради околностите што преовладуваат во неговата/нејзината земја на потекло ⁽⁵¹⁴⁾. Бидејќи, и покрај ваквата формулација, истиот суд јасно укажува дека овој тест е на пониско ниво од оној за кој се потребни повеќе од 50 проценти, се чини дека е во основа истиот стандард што го применуваат британските судови и трибунали. За Врховниот суд на Обединетото Кралство, стравот е основан ако постои **„реална и значителна опасност“** или **„разумен степен на веројатност“** од прогон од причини содржани во Конвенцијата ⁽⁵¹⁵⁾.

Она што е најважно е дека сите овие тестови покажуваат дека стравот е основан, и покрај тоа што веројатноста да се случи прогон е помала од 50 проценти. Слично на тоа, ЕСЧП во *Saadi v Italy*, во контекст на член 3 од ЕКЧП, сметаше дека барателот не е обврзан „да докаже“ дека веројатноста да биде предмет на лошо постапување е поголема од веројатноста да не биде предмет на такво постапување“ ⁽⁵¹⁶⁾. Оттаму, **тестот за „оправдан страв“** значи дека, иако постоењето на најмали изгледи или незначителна можност за прогон е недоволна опасност за да се утврди основан страв, сепак барателот не треба да покаже дека веројатноста за прогон е поголема од 50 проценти ⁽⁵¹⁷⁾. Прашањето на објективен стандард за проценување на основан страв е подетално разработено во *Процена на докази и кредибилитет во контекст на ЗЕСА – Судска анализа* ⁽⁵¹⁸⁾.

1.9.2 Моментална опасност и важноста на изминат прогон (член 4(4))

Зборот „страв“ го одразува акцентот на очекувањето од Конвенцијата за бегалци и во дефинициите за бегалец во ДК. Со ДК (изменета) заштитата се проширува не само на лица кои биле прогонети, туку исто така и на оние кои се во опасност „да бидат прогонети“ ⁽⁵¹⁹⁾. Во неа, исто така, доаѓа до израз прифаќањето дека заканата од прогон може да биде доволна за да претставува прогон. Затоа, лицето не треба да чека да биде прогонето пред да поднесе барање за меѓународна заштита, туку наместо тоа може да „стравува од“ иден прогон.

СПЕУ ја нагласи **природата на очекувањето на основаниот страв** во *Y and Z*, каде што наведе дека:

[К]ога се проценува дали, во согласност со нејзиниот член 2(в), одреден барател има основан страв од прогон, од надлежните власти се бара да проверат дали утврдените околности претставуваат или не претставуваат закана поради која е оправдано засегнатото лице да може да се плаши, имајќи ја предвид неговата индивидуална состојба, дека **фактички** ќе подлежи на дела на прогон ⁽⁵²⁰⁾.

Тој, исто така, нагласи дека „проценувањето на обемот на опасност мора, во сите случаи, да се спроведува **внимателно и претпазливо**“ ⁽⁵²¹⁾ и мора да се заснова единствено на „конкретна евалуација на фактите и околностите, во согласност со правилата зацртани особено во член 4 од [ДК]“ ⁽⁵²²⁾. Иако не ги користи

⁽⁵¹³⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 76 (додадено нагласување). Видете, исто така, СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, ор. cit., fn. 336, став 89; и СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, ор. cit., fn. 20, став 72.

⁽⁵¹⁴⁾ Сојузен управен суд (Германија) BVerwG 10 C 23.12, ор. cit., fn. 170, став 19, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de.

⁽⁵¹⁵⁾ Врховен суд (ОК), *RT (Zimbabwe) & Ors v Secretary of State for the Home Department*, ор. cit., fn. 292, став 55.

⁽⁵¹⁶⁾ ЕСЧП, пресуда од 28 февруари 2008 г., Голем судски совет, *Saadi v Italy*, барање бр. 37201/06, став 140.

⁽⁵¹⁷⁾ Видете ги случаите цитирани во претходните пет фусноти. Видете, исто така, J.C. Hathaway, R.P.G. Haines, M. Foster, K. Hailbronner et al., „*The Michigan Guidelines on Well-Founded Fear*“, ор. cit., fn. 508, став 6.

⁽⁵¹⁸⁾ Видете ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) - Судска анализа*, ор. cit., fn. 22.

⁽⁵¹⁹⁾ Видете СПЕУ, *пресуда Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 74 и 75; и СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, ор. cit., fn. 20, став 63 и 64. Видете, исто така, Прирачник на УНХЦР, ор. cit., fn. 107, став 45.

⁽⁵²⁰⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 76 (додадено нагласување). Видете, исто така, СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, ор. cit., fn. 336, став 89; и СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y и Z*, ор. cit., fn. 20, став 72.

⁽⁵²¹⁾ 521 СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 77 (додадено нагласување). Видете, исто така, СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, ор. cit., fn. 336, став 90; и СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y и Z*, ор. cit., fn. 20, став 73.

⁽⁵²²⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, ор. cit., fn. 33, став 77

термините за внимателност и претпазливост, ЕСЧП на сличен начин наведува дека постоењето на реална опасност од прекршување на член 3 од ЕКЧП мора неопходно да биде ригорозно ⁽⁵²³⁾.

Важен елемент при проценувањето на моментална опасност од прогон е **минатиот прогон** на барателот. Важноста на минатиот прогон е опфатена во член 4(4) од ДК (изменета), во кој се наведува дека:

Фактот што барателот веќе подлежел на прогон или сериозна повреда или на директни закани за таков прогон или таква повреда, претставува **сериозна индикација** за основан страв на барателот од прогон или за реална опасност од претрпување сериозна повреда, освен доколку постојат добри причини да се верува дека таквиот прогон или сериозна повреда нема да се повторат ⁽⁵²⁴⁾.

Важно е дека изминатиот прогон, како што е дефиниран во член 4(4) од ДК (изменета), вклучува не само дела на прогон, туку и закани за прогон ⁽⁵²⁵⁾. Затоа, и претходни дела и закани за прогон се „**индикации за валидноста** на стравот на [барателот] дека прогонот за кој станува збор ќе се случи повторно ако тој се врати во земјата на потекло“ ⁽⁵²⁶⁾. Ако барателот **веќе** подлежел на прогон или на директни закани од прогон, тогаш, согласно член 4(4) од ДК, тоа само по себе би претставувало „сериозна индикација за основан страв“ ⁽⁵²⁷⁾.

Тоа значи дека **не постои услов за изминат прогон**, туку дека **докази за изминат прогон се сериозна индикација** за основан страв од прогон на барателот, освен ако постојат добри причини да се верува дека таквиот прогон или сериозна повреда нема да се повторат.

Меѓутоа, **оваа сериозна индикација може да се оспори**. Пред сè, стравот може повеќе да не е основан, ако околностите во земјата на потекло се промениле од периодот на изминат прогон. На пример, промена на режимот може да обезбеди добри причини за да се смета дека таквиот прогон нема да се повтори ⁽⁵²⁸⁾. Во таа смисла, критериумите во клаузулата за престанок на статусот наведени во член 11(2) од ДК (изменета) имаат аналогна релевантност. Според СПЕУ, во случајот *Abdulla*, оваа **промена на околностите** „мора да биде „толку значајна и од непривремена природа“ што стравот од прогон кај бегалецот не може повеќе да се смета за основан“ ⁽⁵²⁹⁾. Промената на околностите ќе биде „значајна и од непривремена“ природа во смисла на член 11(2) од ДК (изменета), „кога факторите врз кои се темели стравот од прогон на бегалецот може да се смета дека се **трајно отстранети**“ ⁽⁵³⁰⁾. Со други зборови, процената за значајноста и непривремената природа на промената на околностите, „подразбира дека не постои основан страв од изложување на дела на прогон коишто претставуваат тешки прекршувања на основните човекови права во смисла на член 9(1) од Директивата [за квалификување]“ ⁽⁵³¹⁾. Зборовите „сериозна индикација“ во член 4(4) од ДК (изменета) на тој начин јасно укажуваат дека властите што носат одлуки на национално ниво секогаш мора да сметаат дека изминат прогон (и измината сериозна повреда) се сериозни индикации за основан страв (и реална опасност).

Во случајот *Abdulla*, СПЕУ исто така наведе дека кога барателите, во согласност со член 4(4) од ДК (сега член 4(4) од ДК (изменета)), се потпираат на минати дела или минати закани од прогон за да покажат основан страв од прогон, тие исто така мора да покажат дека тие дела или закани биле поврзани со истата причина како и идниот прогон од кој стравуваат ⁽⁵³²⁾ (видете [Дел 1.5](#) погоре, стр. 46, за причините за прогон).

Меѓутоа, барател којшто пред заминувањето од својата земја на потекло не подлежел на прогон, ниту бил под директна закана од прогон, може со други докази да прикаже основан страв од прогон во догледна иднина, како што логично се подразбира согласно член 5(1) од ДК (изменета), којшто се осврнува на барањата за меѓународна заштита *sur place*. На тој начин, прифаќањето на барања *sur place* појаснува дека при проценување на значењето на изминат прогон, неопходно е да се направи разлика помеѓу баратели

⁽⁵²³⁾ Видете ЕСЧП, *Chahal v the United Kingdom*, op. cit., fn. 457, став 96; и ЕСЧП, *Saadi v Italy*, op. cit., fn. 516, став 129.

⁽⁵²⁴⁾ Додадено нагласување.

⁽⁵²⁵⁾ Видете СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, ставови 94, 96 и 97.

⁽⁵²⁶⁾ *Ibid.*, став 94 (додадено нагласување). Видете, исто така, СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 64; и Управен суд (Република Словенија), I U 411/2015-57, op. cit., fn. 183, став 74 (нагласување на важноста на терминот „сериозна индикација“). За дополнителна анализа на ова прашање, видете, исто така, Управен суд (Република Словенија), пресуда од 18 април 2014 г., *Essomba*, I U 1982/2013-45; Управен суд (Република Словенија), пресуда од 24 април 2014 г., *Mustafa*, I U 1474/2013-26 (двете се однесуваат на пресуда на ЕСЧП во случајот на *Koktysh v Ukraine* (пресуда од 10 декември 2009 г., барање бр. 43707/07, став 90).

⁽⁵²⁷⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 75; и СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 64.

⁽⁵²⁸⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 7 февруари 2008 г., BVerwG 10 C 33.07, BVerwG:2008:070208B10C33.07.0, ставови 40 и 41.

⁽⁵²⁹⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 72.

⁽⁵³⁰⁾ *Ibid.*, став 73 (додадено нагласување).

⁽⁵³¹⁾ *Ibid.* (додадено нагласување).

⁽⁵³²⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 94.

коишто избегале од прогон и сè уште имаат основан страв и оние коишто ја напуштиле својата земја на потекло и дури подоцна стекнале основан страв од прогон⁽⁵³³⁾. Покрај тоа, мора да се има предвид дека барателот во минатото можеби бил предмет на повреда – што не претставувала прогон – но којашто сепак претставува релевантен доказ при процената на основан страв од прогон во иднина.

1.9.3 Докази за опасност кај лица во слична ситуација

Иако барателот треба да има „основан страв дека тој лично ќе подлежи на прогон“⁽⁵³⁴⁾, **разгледувањето на основаноста не мора задолжително да се заснова на личното искуство на барателот**⁽⁵³⁵⁾. На пример, она што му се случило на семејството, на пријатели и на други членови на расна или општествена група чиј припадник е барателот, може да укаже дека неговиот/нејзиниот страв е основан, но може да биде потребна дополнителна фактичка основа⁽⁵³⁶⁾.

1.9.4 Прашање на дискреција

Прашањето на дискреција не е разработено ниту во Конвенцијата за бегалци ниту во ДК (изменета), но стана значајно преку барањата за признавање статус на бегалец засновани на страв од верски прогон или прогон поради сексуална ориентација. Терминот се користи за да го означи погрешниот концепт дека од барателите може да се очекува да ги кријат активностите што би можеле да водат до тоа тие да бидат прогонувани, и на тој начин, да биде основа за одбивање на статус на бегалец. Со други зборови, со овој погрешен концепт се сугерира дека ако барателите можат да го спречат прогонот преку прикривање на своите активности, нивниот страв повеќе не е основан.

СПЕУ го одби постоењето на ваков услов за практикување дискреција во пресудите *Y and Z*, и *X, Y and Z*. Во случајот *Y and Z*, прашањето за СПЕУ беше дали стравот од прогон е основан ако засегащото лице може „да избегне изложување на прогон [...] преку воздржување од одредени верски практики“, без да се бара од него целосно да се откаже од своите верски практики⁽⁵³⁷⁾. Подоцна пред СПЕУ беше поставено слично прашање во здружените случаи *X, Y and Z*, имено, дали од барателот може да се очекува да избегне прогон така што „ќе ја прикрива својата хомосексуалност [од сите во неговата земја на потекло] [...] или ќе се воздржува од нејзино искажување“⁽⁵³⁸⁾.

Во случајот *Y and Z*, СПЕУ се осврнa на правилата во член 4 од ДК како целина, за да утврди дали од барател би можело разумно да се очекува да се воздржува од верски практики коишто би го изложувале на ризик од прогон. Судот одлучи дека:

Ниту едно од [правилата во член 4 од ДК] не наведува дека е неопходно, при проценувањето на степенот на опасност од реални дела на прогон во определена ситуација, да се земе предвид можноста што му е отворена на барателот за избегнување на опасноста од прогон преку воздржување од верските практики за кои станува збор и, следствено на тоа, да му се одбие заштитата што му ја овозможува Директивата со давање статус на бегалец. Оттука произлегува дека, кога ќе се утврди дека по враќањето во земјата на потекло засегащото лице ќе следи верска практика којашто ќе го изложи на реална опасност од прогон, би требало да му се додели статус на бегалец [...] **Фактот дека тој би можел да ја избегне таа опасност со воздржување од одредени верски практики, во принцип, е нерелевантен.** [...] При проценување на барање за признавање статус на бегалец на индивидуална основа, [надлежните] власти не можат разумно да очекуваат од барателот да се воздржува од тие верски практики⁽⁵³⁹⁾.

⁽⁵³³⁾ Видете Дел 1.9.6 којшто го објаснува концептот на бегалец *sur place*, стр. 86.

⁽⁵³⁴⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, *op. cit.*, fn. 33, став 51; СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, *op. cit.*, fn. 20, став 43. Видете ја, исто така, претходната формулација на СПЕУ во СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, *op. cit.*, fn. 336, став 57.

⁽⁵³⁵⁾ Прирачник на УНХЦР, *op. cit.*, fn. 107, став 43.

⁽⁵³⁶⁾ Во врска со ова, видете ја Воведната одредба (36) од ДК (изменета), во која се вели дека „[ч]ленови на семејството, само поради нивната врска со бегалецот, по правило ќе бидат на удар на дела на прогон на начин којшто би можел да претставува основа за статус на бегалец“. Видете, исто така, Дел 1.5.2.4, стр.48, во кој се разгледува основата за прогон базирана на припадност на одредена општествена група.

⁽⁵³⁷⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, *op. cit.*, fn. 33, став 73.

⁽⁵³⁸⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, *op. cit.*, fn. 20, став 65.

⁽⁵³⁹⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, *op. cit.*, fn. 33, ставови 78 – 80 (додадено нагласување). Видете, исто така, Дел 1.5.2.2, стр.47, за верата како основа за прогон.

Меѓутоа, релевантно е да се земе предвид важноста на одредена практика за барателот при утврдувањето на нивото на опасност на кој тој/таа би бил/а изложен во земјата на потекло, како што наведе СПЕУ:

Субјективната околност дека придржувањето до одредена верска практика во јавност, којашто подлежи на конкретните ограничувања, е особено важно за засегнатото лице за да може да го зачува својот верски идентитет, претставува релевантен фактор што треба да се земе предвид при утврдувањето на нивото на опасност на кое ќе биде изложен барателот во земјата на потекло поради неговата вера, дури и кога придржувањето до таквата верска практика не е суштински елемент на верувањето на засегнатата верска заедница ⁽⁵⁴⁰⁾.

Понатаму, кога се проценува дали одреден барател има основан страв од прогон, „од надлежните власти се бара да проверат дали утврдените околности претставуваат или не претставуваат закана поради која е оправдано засегнатото лице да може да се плаши, имајќи ја предвид неговата индивидуална ситуација, дека фактички ќе подлежи на дела на прогон“ ⁽⁵⁴¹⁾ и дека процената на обемот на опасност „ќе се заснова единствено на конкретна евалуација на фактите и околностите“ ⁽⁵⁴²⁾.

Во *X, Y and Z*, СПЕУ примени аналоген пристап и заклучи дека од **баратели кои се хомосексуалци не би можело разумно да се очекува да се воздржуваат** од изразување на својата сексуална ориентација за да избегнат опасност од прогон ⁽⁵⁴³⁾, **со исклучок на дејства што се сметаат за кривични дела**, во согласност со националното право на земјите-членки на ЕУ ⁽⁵⁴⁴⁾. Инаку, за целите на утврдување на причините за прогон, не постои ограничување на „ставот што ќе го усвојат припадници на одредена општествена група во однос на својот идентитет или своето однесување, коешто може, но и не мора да потпадне под дефиницијата за сексуална ориентација“ ⁽⁵⁴⁵⁾. Барањето припадници на одредена општествена група, коишто имаат иста сексуална ориентација, да ја кријат таквата ориентација, е „некомпатибилно со признавањето на карактеристика толку фундаментална за идентитетот на некое лице, што од засегнатите лица не може да се бара да се откажат од неа“ ⁽⁵⁴⁶⁾. Ниту пак може од барателите да се очекува да ја кријат својата сексуална ориентација со цел да избегнат прогон ⁽⁵⁴⁷⁾. Фактот дека барателот би можел да ја избегне опасноста преку поголемо воздржување од изразување на својата сексуална ориентација во однос на лице коешто е хетеросексуалец, не треба да се земе предвид во овој контекст ⁽⁵⁴⁸⁾.

Германскиот Сојузен управен суд, при примена на пресудата на СПЕУ во случајот *Y and Z* во домашни постапки, го следеше пристапот дека не може да се очекува воздржување или дискреција ⁽⁵⁴⁹⁾. Горенаведените заклучоци од пресудите во случаите *Y and Z*, и *X, Y and Z*, аналогно се применливи и во однос на политичко мислење.

1.9.5 Процена на основан страв во контекст на генерализирано насилство

Процената на основан страв во контекст на генерализирано насилство, на пример, во граѓанска војна, вооружен конфликт или племенски конфликти, покренува комплексни и специфични прашања што се тесно испреплетени со супсидијарната заштита заснована на член 15(в) од ДК (изменета) ⁽⁵⁵⁰⁾. Меѓутоа, важно е да се нагласи дека фактот што барател избегал од ситуација на генерализирано насилство не значи дека тој/таа е подобен/на само за статус на супсидијарна заштита согласно член 15(в) од ДК (изменета). Во сите случаи, неопходно е најпрво да се процени дали барателот се соочува со основан страв од прогон поради една или повеќе од петте причини наведени во Конвенцијата за бегалци и во ДК (изменета) ⁽⁵⁵¹⁾. На пример, и покрај тоа што ситуацијата во Могадишу генерално била тешка во 2000-те и опасноста од прогон и сериозна повреда била реална за многумина, многу зависело од конкретните околности ⁽⁵⁵²⁾ на

⁽⁵⁴⁰⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 70.

⁽⁵⁴¹⁾ *Ibid.*, став 76.

⁽⁵⁴²⁾

⁽⁵⁴³⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, ставови 74 – 76.

⁽⁵⁴⁴⁾ *Ibid.*, ставови 66 и 67.

⁽⁵⁴⁵⁾ *Ibid.*, ставови 67 и 68.

⁽⁵⁴⁶⁾ *Ibid.*, став 70.

⁽⁵⁴⁷⁾ *Ibid.*, став 71.

⁽⁵⁴⁸⁾ *Ibid.*, став 75.

⁽⁵⁴⁹⁾ Сојузен управен суд (Германија) BVerwG 10 C 23.12, op. cit., fn. 170, став 27, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de.

⁽⁵⁵⁰⁾ За повеќе детали, видете ЕАСО, *Член 15(в) од Директивата за квалификување за заштита (2011/95/EУ) - Судска анализа*, op. cit., fn. 436.

⁽⁵⁵¹⁾ Видете, на пример, ТИАОК, *AM & AM (Armed Conflict: Risk Categories) Somalia CG*, op. cit., fn. 386. Видете, исто така, J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 174 – 181.

⁽⁵⁵²⁾ За нецелосна листа на овие фактори, видете ТИАОК, *AM & AM (Armed Conflict: Risk Categories) Somalia CG*, op. cit., fn. 386, став 160.

индивидуалните членови на клановите. Припадниците на одредени етнички малцинства во Сомалија, како, на пример, Шекал Гандерше и Шекал Јасира биле особено на удар и со тоа се квалификуваа за статус на бегалец ⁽⁵⁵³⁾.

1.9.6 Потребни за меѓународна заштита *sur place* (член 5)

Лице кое не било бегалец или корисник на супсидијарна заштита кога ја напуштило својата земја на потекло, но кое **подоцна** станува бегалец или корисник на супсидијарна заштита, се нарекува бегалец или корисник на супсидијарна заштита *sur place*. Лице станува **бегалец *sur place*** – или корисник на супсидијарна заштита *sur place* – поради значајни промени во неговата/нејзината земја на потекло (на пример, поради државен удар) или поради дејства преземени од, или кои влијаат врз, барателот надвор од земјата на потекло (на пример, поради неговото/нејзиното дисидентско политичко постапување во земјата на азил).

Концептот на бегалец *sur place* или на корисник на супсидијарна заштита *sur place* е дефиниран во член 5 од ДК (изменета). Како што е очигледно од Табела 24 подолу, секој став има специфичен опфат на примена *ratione personae*:

Табела 24: член 5 ДК (изменета) – Персонален опфат на примена

Член 5	Природа на одредбата	Персонален опфат на примена
„1. Основаниот страв од прогон или реалната опасност од претрпување сериозна повреда може да се засноваат на настани што се случиле откако барателот ја напуштил земјата на потекло.“	Задолжителен	Баратели на: – статус на бегалец; и – с у п с и д и ј а р н а заштита.
„2. Основаниот страв од прогон или реалната опасност од претрпување сериозна повреда може да се засноваат на настани што се случиле откако барателот ја напуштил земјата на потекло, особено кога ќе се утврди дека активностите на кои се засноваат претставуваат изразување и продолжување на убедувањата или ставовите што ги имал барателот во земјата на потекло“.	Задолжителен	Баратели на: – статус на бегалец; и – с у п с и д и ј а р н а заштита.
„3. Недоведувајќи ја во прашање Женевската конвенција, земјите-членки може да одлучат дека на барател кој поднесува подоцнежнo барање нема вообичаено да му се додели статус на бегалец доколку опасноста од прогон се заснова на околности коишто барателот ги создал со своја сопствена одлука по напуштање на земјата на потекло.“	Незадолжителен	Баратели на: – статус на бегалец.

Како што е прикажано погоре и како што навестува воведната одредба (25) ⁽⁵⁵⁴⁾, јасно е дека член 5(1) и (2) се задолжителни ⁽⁵⁵⁵⁾, додека пак член 5(3) е незадолжителен. Затоа, земја-членка што целосно ги одбива барањата за бегалец *sur place* врз основа на член 5(1) или член 5(2) или врз основа на двата члена, ја прекршува ДК (изменета). Како што е објаснето подолу, важно е да се нагласи и дека член 5 мора да се толкува во врска со член 4(3)(г) од ДК (изменета), којшто бара секоја процена да го земе предвид следното:

⁽⁵⁵³⁾ *Ibid.*, став 168.

⁽⁵⁵⁴⁾ Оваа Воведна одредба пропишува дека: „Особено е неопходно да се воведат **заеднички концепти** за потреби од заштита што произлегуваат *sur place* [...]“ (додадено нагласување).

⁽⁵⁵⁵⁾ Иако и во двата Члена 5(1) и (2) се користи зборот „може“, тие не искажуваат дозвола, туку едноставно имаат за цел да ги илустрираат формите на основан страв од прогон и реална опасност од претрпување сериозна повреда, коишто се задолжителни концептуални елементи за ангажирање на релевантната форма на статусот на меѓународна заштита. Видете, исто така, IARLJ, *A Manual for Refugee Law Judges Relating to the European Council Qualification Directive 2004/84/EC and European Council Procedures Directive 2005/85/EC*, 2007, стр. 51; и H. Battjes, *op. cit.*, fn. 117, стр. 544; *contra* K. Nailbronner and S. Alt, *op. cit.*, fn. 248, стр. 1040.

дали активностите на барателот од моментот на напуштање на земјата на потекло биле во насока на постигнување единствена или главна цел да се создадат неопходни услови за барање меѓународна заштита, за да се процени дали тие активности би го изложиле барателот на прогон или сериозна повреда ако се врати во таа земја.

СПЕУ досега немал можност да го појасни толкувањето на барањата *sur place* пропишани во член 5. Меѓутоа, постојат одредени размислувања за неговиот делокруг во одлуките на националните судови и трибунали. На пример, АСАВ ОК, имајќи ги предвид членовите 4 и 5 од ДК, сметаше дека постои разлика меѓу активности *sur place* што ги вршел политички дисидент против владата на својата земја во земјата каде што тој/таа бара азил, а коишто може да го изложат на опасност од лошо постапување или прогон, и активности вршени единствено со мотив за создавање таква опасност⁽⁵⁵⁶⁾. Меѓутоа, судот сметаше дека ДК не би требало да се толкува така што *a priori* ќе спречи барање засновано на опортунизам. Наместо тоа, ДК наложува да се направи процена на веројатноста властите во земјата на потекло да ги следат и регистрираат активностите на барателот и прифаќа дека тие власти можеби сфаќаат или можат да се уверат дека активностата била неискрена, и дека стравот од последователно лошо постапување е неоснован⁽⁵⁵⁷⁾.

ЕСЧП, исто така, се занимаваше со концептот *sur place* во контекст на толкување на член 3 од ЕКЧП. Во случаите *SF v Sweden*⁽⁵⁵⁸⁾, *AA v Switzerland*⁽⁵⁵⁹⁾, *HS and Others v Cyprus*⁽⁵⁶⁰⁾, и *FG v Sweden*⁽⁵⁶¹⁾, ЕСЧП се осврна и на видот на „продолжение“ и на видот на „целосно нови“ *sur place* активности, во контекст на член 3 од ЕКЧП. Покрај тоа, тој нагласи дека:

Во врска со активностите *sur place* [...] генерално многу е тешко да се процени дали лицето е вистински заинтересирано за активностата за која станува збор, без оглед дали се работи за политичка кауза или вера, или пак лицето се вклучило во неа само за да создаде основи за статус после бегство⁽⁵⁶²⁾.

Гореспоменатите четири пресуди на ЕСЧП делуваат како убедливи аргументи при толкување на концептите бегалец *sur place* и корисник на супсидијарна заштита *sur place*. Меѓутоа, кон примената на преседентното право од Стразбур во контекст на ДК треба да се пристапи претпазливо, бидејќи ЕСЧП не ја толкува ниту Конвенцијата за бегалци ниту ДК (изменета), туку повеќе анализира дали сторените активности може да го изложат барателот на лошо постапување спротивно на член 3 од ЕКЧП⁽⁵⁶³⁾. Покрај тоа, поради апсолутниот карактер на член 3 од ЕКЧП, дистинкцијата помеѓу „чесно“ и „нечесно“ никогаш не е одлучувачка за ЕСЧП⁽⁵⁶⁴⁾. Исто така, пресудите за случаите *CF*, *AA* и *FG* ја разработуваат заштитата од *враќање*, додека, пак, член 5(3) од ДК (изменета) обезбедува основа за одбивање на статусот на бегалец (што се две различни работи)⁽⁵⁶⁵⁾.

1.9.6.1 Барања засновани на настани што се случуваат во земјата на потекло (член 5(1))

Член 5(1) од ДК (изменета) е задолжителен: Земјите-членки мора да му признаат на одредено лице статус на бегалец или статус на корисник на супсидијарна заштита врз основа на настани коишто се случиле откако барателот ја напуштил земјата на потекло, доколку тие настани резултираат со основан страв од прогон или реална опасност од претрпување сериозна повреда. Системскиот контекст на оваа одредба укажува дека член 5(1) опфаќа настани коишто се случуваат независно од кои било последователни активности што ги презел барателот⁽⁵⁶⁶⁾. Овие настани вклучуваат ситуации на **значајна промена на околностите во земјата на потекло** (како што е државен удар) во период кога барателот е во странство поради причини кои немаат никаква поврзаност со потребата од заштита, како, на пример, на годишен одмор, студии или од деловни причини⁽⁵⁶⁷⁾, како и **ситуации кои вклучуваат драматично засилување на претходно постоечки фактори**

⁽⁵⁵⁶⁾ АСАВ (ОК), пресуда од 15 април 2008 г., *YB (Eritrea) v the Secretary of State for the Home Department* [2008] EWCA Civ 360, став 13.

⁽⁵⁵⁷⁾ *Ibid.*, ставови 14 и 15.

⁽⁵⁵⁸⁾ ЕСЧП, пресуда од 15 мај 2012 г., *SF v Sweden*, барање бр. 52077/10, ставови 62 – 71.

⁽⁵⁵⁹⁾ ЕСЧП, пресуда од 7 јануари 2014 г., *AA v Switzerland*, барање бр. 58802/12, ставови 38 – 43.

⁽⁵⁶⁰⁾ ЕСЧП, пресуда од 21 јули 2015 г., *HS and Others v Cyprus*, барања бр. 41753/10 и 13 други барања, став 277.

⁽⁵⁶¹⁾ ЕСЧП, пресуда од 29 март 2016 г., Голем судски совет, *FG v Sweden*, барање бр. 43611/11, ставови 123 и 144 – 158.

⁽⁵⁶²⁾ *Ibid.*, став 123 (испуштени внатрешни упатувања).

⁽⁵⁶³⁾ Покрај тоа, не е јасно дали ЕСЧП му дава тежина на прашањето за тоа дали активностите *sur place* се исфабрикувани или не. Може да се тврди дека ЕСЧП само ја утврдува опасноста и во тој контекст ја мери искреноста на активностите на барателот.

⁽⁵⁶⁴⁾ ЕСЧП, *FG v Sweden*, *op. cit.*, fn. 561, став 156.

⁽⁵⁶⁵⁾ Видете, исто така *Ibid.*, ставови 125 – 127.

⁽⁵⁶⁶⁾ К. Nailbronner and S. Alt, *op. cit.*, fn. 248, стр. 1040. Со други зборови, член 5(1) од ДК (изменета) се однесува на настани, а не на активности преземени од страна на барателот.

⁽⁵⁶⁷⁾ *Ibid.*, стр. 1041. За конкретни примери, видете J.C. Hathaway, *The Law of Refugee Status* (Butterworths, 1991), стр.33 и 34.

по заминувањето на барателот од земјата на потекло ⁽⁵⁶⁸⁾. Во последното сценарио, барателот може да бил свесен, или дури и мотивиран да замине поради вознемирувачките настани во неговата/нејзината земја на потекло во моментот на неговото/нејзиното заминување, но реалната можност да биде прогонет или да претрпи сериозна повреда по враќањето постои само поради ескалација на настаните по заминувањето.

Зборовите „настани кои се случиле“ во член 5(1) од ДК (изменета) не мора да подразбираат настани во земјата на потекло ⁽⁵⁶⁹⁾. На пример, атентат на министер во влада на трета земја или значајна промена на околностите во соседните земји на земјата на потекло (на пр., граѓанска војна) исто така може да бидат релевантни за барања за признавање статус на бегалец *sur place*.

Не постои јасна дистинкција помеѓу барања засновани на настани коишто се случиле откако барателот ја напуштил земјата на потекло (член 5(1)) и барања засновани на активности на барателот откако тој избегал (член 5(2)). Честопати условите во земјата на потекло се влошуваат и истовремено (или дури и поради ваквото влошување) барателот се вклучува во активности по неговото бегство. Релевантното прашање во вакви случаи е дали промената на околностите во земјата на потекло и активностите на барателот откако избегал, кога се разгледуваат кумулативно, резултираат со опасност од прогон од реални или припишани причини наведени во член 2(г) од ДК (изменета) или опасност од претрпување сериозна повреда како што е дефинирана во член 15 ⁽⁵⁷⁰⁾. На пример, францускиот Национален суд за азил (*Cour nationale du droit d'asile*) му додели статус на бегалец на барател од Мавританија, којшто веќе бил познат рапер во својата земја на потекло и чиешто активности на интернет и на Facebook, по неговото заминување од Мавританија, се сметало дека ја влошиле неговата положба во очите на мавританските власти ⁽⁵⁷¹⁾. Меѓутоа, судот побара барателот да докаже дека властите во земјата на потекло знаат или би дознале за неговите активности во Франција за да се смета дека тие ја влошуваат опасноста од прогон ⁽⁵⁷²⁾.

1.9.6.2 Барања засновани на активности на барателот по неговото бегство (член 5(2))

Член 5(2) од ДК (изменета) е задолжителен. Постојат два типа на активности на барателот по неговото бегство (видете Табела 25, подолу).

Табела 25: Два типа на активности по бегството според член 5(2) од ДК (изменета)

1	„продолжен“ тип	активности по бегството коишто претставуваат изразување и продолжување на убедувањата или ставовите коишто веќе ги имал во земјата на потекло
2	„целосно нов“ тип	активности по бегството коишто не претставуваат изразување и продолжување на убедувањата или ставовите коишто веќе ги имал во земјата на потекло и коишто започнале дури откако барателот ја напуштил својата земја на потекло

Употребата на терминот „особено“ во член 5(2) укажува дека првиот тип на активности по бегството служи за зајакнување на барањето за меѓународна заштита, но остава простор дека и вториот тип на активности може да го стори истото. Ако произлезе некакво прашање за тоа дали единствена или главна причина зад активностите *sur place* на барателот е да се создадат услови за квалификување за статус на бегалец или супсидијарна заштита, член 5 мора да се толкува во врска со член 4(3)(г) ⁽⁵⁷³⁾.

⁽⁵⁶⁸⁾ K. Hailbronner and S. Alt, op. cit., fn. 248, стр. 1041. За конкретни примери, видете J.C. Hathaway, *The Law of Refugee Status*, op. cit., fn. 567, стр. 34 – 35.

⁽⁵⁶⁹⁾ K. Hailbronner and S. Alt, op. cit., fn. 248, стр. 1040.

⁽⁵⁷⁰⁾ Видете, *mutatis mutandis*, ЕСЧП, *SF v Sweden*, op. cit., fn. 558, ставови 67 и 68; истиот став го заземе Врховниот управен суд (Полска), пресуда од 14 декември 2005 г., II OSK 1081/05.

⁽⁵⁷¹⁾ Национален суд за азил (Франција), пресуда од 4 февруари 2016 г., *M S*, барање бр. 15016079.

⁽⁵⁷²⁾ Национален суд за азил (Франција), пресуда од 19 декември 2013 г., *Ms NG*, барање бр. 13005020. За сличен заклучок, видете ACAB (OK), *YB (Eritrea) v the Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 556, ставови 15 и 18.

⁽⁵⁷³⁾ член 4(3)(г) од ДК (изменета) гласи: „Процената на барање за меѓународна заштита треба да се направи на индивидуална основа и да земе предвид: [...] дали активностите на барателот од моментот на напуштање на земјата на потекло биле во насока на постигнување единствена или главна цел да се создадат неопходни услови за барање меѓународна заштита, за да се процени дали тие активности би го изложиле барателот на прогон или сериозна повреда ако се врати во таа земја“.

Првиот „продолжен“ тип на активности по бегството вклучува ситуации кога активностите на ниско ниво од страна на барателот во земјата на потекло самите по себе не го достигнуваат прагот на опасност од прогон или претрпување сериозна повреда, но го достигнуваат тој праг во комбинација со неговите/нејзините активности *sur place* по заминувањето од земјата на потекло⁽⁵⁷⁴⁾. Меѓутоа, терминот „имал“ не значи дека ставовите или убедувањата морале да бидат изразени во земјата на потекло; доволно е само засегнатото лице да имало внатрешно убедување или мислење, под услов таквото убедување или мислење да може да се демонстрира⁽⁵⁷⁵⁾. Покрај тоа, терминот „став“ е помалку рестриктивен од терминот „убедување“⁽⁵⁷⁶⁾. Барателите кои можат да покажат дека нивните активности по бегството претставуваат изразување и продолжување на убедувањата или ставовите што веќе ги имале во земјата на потекло се во подобра положба да го докажат својот кредибилитет и искрената природа на своето барање за меѓународна заштита⁽⁵⁷⁷⁾. Колку повеќе одреден став веќе бил искажан во земјата на потекло, толку полесно ќе биде да се покаже дека активностите по бегството се искрени⁽⁵⁷⁸⁾.

Вториот „целосно нов“ тип активности по бегството може, исто така, да бидат доволни за да го исполнат условот за опасност од прогон или претрпување сериозна повреда.

Сепак, постои значајно несогласување меѓу земјите-членки за тоа кога се работи за таков случај. Некои земји-членки прават разлика меѓу „целосно нови“ активности по бегството коишто се чесни и оние коишто се нечесни, додека пак други земји-членки не прават таква разлика⁽⁵⁷⁹⁾. Поради непостоење насоки на СПЕУ по ова прашање, не постои консензус за тоа дали ДК (изменета) ја дозволува дихотомијата „чесни“/„нечесни“⁽⁵⁸⁰⁾.

Во државите во кои не се применува барањето за „чесно“, се придава значење на фактот дека член 5(2) од ДК (изменета) толкуван во врска со член 4(3)(г) од ДК (изменета) се чини дека укажува дека ДК (изменета) нема намера да исклучи дека може да постојат таканаречени „лажни бегалци“⁽⁵⁸¹⁾, но дека барател којшто се потпира на такви тврдења се соочува со значителен товар за докажување на својот кредибилитет⁽⁵⁸²⁾.

Наспроти тоа, некои држави ја применуваат дихотомијата „чесно/нечесно“ и ги одбиваат нечесните *sur place* барања како лажни. Чесните „целосно нови“ активности по бегството особено вклучуваат деца, коишто сè уште не можат да оформат убедувања поради својата возраст⁽⁵⁸³⁾. Возрасни лица можат исто така вистински да преминат во друга вера или да го променат своето политичко мислење⁽⁵⁸⁴⁾ додека се во странство. Еден индикатор за чесноста може да биде фактот за тоа колку долго пред барањето за азил барателот го сторил тоа⁽⁵⁸⁵⁾. Нечесните „целосно нови“ активности по бегството се однесуваат на

⁽⁵⁷⁴⁾ Видете ЕЧП, *SF v Sweden*, op. cit., fn. 558, ставови 67 и 68.

⁽⁵⁷⁵⁾ K. Nailbronner and S. Alt, op. cit., fn. 248, стр. 1041.

⁽⁵⁷⁶⁾ *Ibid.*

⁽⁵⁷⁷⁾ *Ibid.* Видете, исто така, *mutatis mutandi*, ЕЧП, *SF v Sweden*, op. cit., fn. 558, ставови 67 и 68, и ЕЧП, *AA v Switzerland*, op. cit., fn. 559, став 41.

⁽⁵⁷⁸⁾ Видете K. Nailbronner and S. Alt, op. cit., fn. 248, стр. 1041.

⁽⁵⁷⁹⁾ Видете J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 88 – 90; G.S. Goodwin-Gill and J. McAdam, op. cit., fn. 141, стр. 89 и IARLJ, *Прирачник за судии по бегалско право во врска со Директивата на Европскиот совет за квалификување 2004/84/ЕЦ и со Директивата на Европскиот совет за процедури 2005/85/ЕЦ (A Manual for Refugee Law Judges Relating to the European Council Qualification Directive 2004/84/EC and European Council Procedures Directive 2005/85/EC)*, op. cit., fn. 555, стр. 50 и 51.

⁽⁵⁸⁰⁾ Од една страна, судовите на ОК (видете АСАВ (ОК), *YB (Eritrea) v the Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 556, ставови 13 – 15) ја отфрлија оваа дихотомија. Од друга страна, пак, германските судови ја прифатија оваа дихотомија: видете Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 18 декември 2008 г., BVerwG 10 C 27.07, BVerwG:2009:181208U10C27.07.0, ставови 14 и следни страници, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de; Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 24 јануари 2009 г., BVerwG 10 C 25.08, BVerwG:2009:240909U10C25.08.0, ставови 22 и следни страници. Други судови (видете, на пример, Судски оддел на Државниот совет (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State; Холандија), пресуда од 11 февруари 2016 г., 201410123/1/V2) не земаа став по ова прашање, бидејќи домашното законодавно тело одлучи да не го транспонира член 5(3) од ДК (изменета).

⁽⁵⁸¹⁾ Терминот „лажни бегалци“ се однесува на баратели коишто презеле активности во странство единствено со цел да создадат опасност од прогон или сериозна повреда во случај на враќање во нивната земја на потекло.

⁽⁵⁸²⁾ Видете, на пример, Врховен управен суд (Полска), пресуда од 25 ноември 2015 г., II OSK 769/14, при одлучување за петтото барање на руски државјанин од Чеченија - во кое барателот изјавил нова основа дека станал следбеник на Скиентолошката црква по напуштање на својата земја на потекло - полскиот суд нагласи дека барателот во неговите претходни барања (поднесени во 2008 односно 2010 година) никогаш не го навел овој факт. Видете, исто така, АСАВ (ОК), *YB (Eritrea) v the Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 556, став 18, чијшто став беше дека: „Ако, на пример, некоја информација [во врска со барателот] што доаѓа до амбасадата укажува дека барателот идентификуван на фотографија е веројатно искористувач без вистинска определба за каузата на опозицијата, тоа директно потпаѓа под прашањето посочено во член 4(3)(г) од Директивата“.

⁽⁵⁸³⁾ Видете K. Nailbronner and S. Alt, op. cit., fn. 248, стр. 1041, каде што се упатува на Заедничката позиција од 4 март 1996 г. дефинирана од Советот врз основа на член К.3 од Договорот за Европската Унија, op. cit., fn. 131.

⁽⁵⁸⁴⁾ На пример, поради влошување на ситуацијата во земјата на потекло или поради изложеност на нови информации што не се достапни во земјата на потекло.

⁽⁵⁸⁵⁾ Видете ЕЧП, *AA v Switzerland*, op. cit., fn. 559, став 41.

„лажните бегалци“⁽⁵⁸⁶⁾. Некои држави ги одбиваат ваквите лажни барања на основа на аргумент дека тие не се „чесни“, додека други не го пратат тоа⁽⁵⁸⁷⁾.

Фактори кои, доколку се релевантни, треба да се земат предвид кај барања што се засновани на активности на барателот по бегството, се прикажани во Табела 26 подолу.

Табела 26: Фактори што треба да се земат предвид кај барања засновани на активности на барателот по бегството⁽⁵⁸⁸⁾

(i)	видот на активноста <i>sur place</i> ⁽⁵⁸⁹⁾ ;
(ii)	опасноста лицето да биде идентификувано дека учествувало во активност [од страна на земјата на потекло, или, ако е лице без државјанство, од страна на земјата на претходен вообичаен престој] ⁽⁵⁹⁰⁾ ;
(iii)	факторите што би поттикнале истрага по враќањето на лицето; и
(iv)	во отсуство на универзална проверка на сите што влегуваат во земјата, факторите што би можеле да доведат до идентификација на аеродром при враќањето или по влез во земјата ⁽⁵⁹¹⁾ .

Оттаму, **најважното прашање** е дали е веројатно властите во земјата на потекло да знаат или да можат да дознаат за активностите *sur place* на барателот, дали е веројатно тие да ги сметаат тие активности за непријателски, и дали опасноста предизвикана на тој начин е доволно сериозна за да претставува опасност од прогон заснован на реално или припишано мислење или опасност од претрпување сериозна повреда⁽⁵⁹²⁾. Друга релевантна димензија би бил степенот до кој државните чинители на земјата на потекло на барателот ги следат своите противници во земјата на азил и степенот до кој го оценуваат противникот како значителна закана.

Барањата засновани на активности по бегство често се засновани на активности на барателот, но барањето може да произлезе и индиректно, од активности на трети лица. На пример, кога политички активности на трети лица резултираат со опасност од прогон по барателот преку негово поврзување со овие трети лица врз основа на припишано политичко мислење⁽⁵⁹³⁾. Овој концепт на припишување на непријателско политичко мислење од страна на земјата на државјанство или од страна на земјата на претходен вообичаен престој е релевантен и за барања *sur place*, кога барателот се соочува со опасност од прогон поради неодобрено заминување или престој во странство (**Republikflucht**)⁽⁵⁹⁴⁾. Според оваа доктрина, ако санкцијата што се изрекува за недозволено патување во странство е тешка и земјата на потекло го третира заминувањето или престојот во странство како претпоставено политичко мислење на нелојалност или спротивставување, критериумите на дефиницијата за бегалец се исполнети⁽⁵⁹⁵⁾. Слично на тоа, ако земјата на потекло наметнува тешки санкции за барање азил во странство (поради политичко мислење претпоставено поради поднесувањето барање за азил во странство), самото барање за статус на бегалец може, во специфични околности, да доведе до успешно барање за бегалец *sur place*⁽⁵⁹⁶⁾.

⁽⁵⁸⁶⁾ Видете фуснота 578 погоре.

⁽⁵⁸⁷⁾ Видете J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 88 – 90; G.S. Goodwin-Gill и J. McAdam, op. cit., fn. 141, стр. 89 и IARLJ, *Прирачник за судии по бегалско право во врска со Директивата на Европскиот совет за квалификување 2004/84/ЕС и со Директивата на Европскиот совет за процедури 2005/85/ЕС*, op. cit., fn. 555, стр. 50 и 51.

⁽⁵⁸⁸⁾ Видете ВТОК, пресуда од 1 февруари 2011 г., *BA (Demonstrators in Britain – Risk on Return) Iran CG* [2011] UKUT 36 (IAC), став 64 на кој се повикува ЕСЧП во *SF v Sweden*, op. cit., fn. 558, ставови 46 и 68 – 70. Видете, исто така, ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, ставови 141 – 158.

⁽⁵⁸⁹⁾ На пример, може да биде од помош ако се направи разлика помеѓу, од една страна, членови и поддржувачи на опозицијата на ниско ниво (бидејќи во некои земји на потекло државните власти не им нанесуваат штета на опозиционери на ниско ниво или на оние кои само присуствуваат на митинг) и важни опозиционерски личности (кои речиси секогаш го привлекуваат вниманието на државните власти во земјата на потекло) од друга страна. Меѓутоа, ваквите барања се во голема мера поврзани со контекстот, затоа што во некои земји на потекло, државните власти може да се обидуваат да оцрнат една цела иселеничка заедница со еден потег. Видете, исто така, *mutatis mutandis*, ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, ставови 137 и 141.

⁽⁵⁹⁰⁾ Видете, исто така, *mutatis mutandis*, *Ibid.*, став 142.

⁽⁵⁹¹⁾ Видете, исто така, *mutatis mutandis*, *Ibid.*, став 139.

⁽⁵⁹²⁾ J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 90. Видете, исто така, G.S. Goodwin-Gill и J. McAdam, op. cit., fn. 141, стр. 89 и IARLJ, *Прирачник за судии по бегалско право во врска со Директивата на Европскиот совет за квалификување 2004/84/ЕС и со Директивата на Европскиот совет за процедури 2005/85/ЕС*, op. cit., fn. 555, стр. 50 – 51. Видете, исто така, *mutatis mutandis*, ЕСЧП, *ФГ против Шведска*, op. cit., fn. 561, ставови 144 – 158.

⁽⁵⁹³⁾ Видете, на пример, ТИАОК, пресуда од 19 мај 2008 г., *HS (Terrorist Suspect – Risk) Algeria CG* [2008] UKAIT 00048, став 126. За дополнителни детали, видете A. Zimmermann and C. Mahler, op. cit., fn. 188, стр. 325 – 329; и J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 77. Видете, исто така, Дел 1.5.2, стр. 46, во кој се обработуваат причините за прогон.

⁽⁵⁹⁴⁾ A. Grahl-Madsen, „*International Refugee Law Today and Tomorrow*“, 20 Archiv des Völkerrechts (1982) 411, стр. 421.

⁽⁵⁹⁵⁾ *Прирачник на УНХЦР*, op. cit., fn. 107, стр. 77.

⁽⁵⁹⁶⁾ Видете, на пример, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 28 јануари 2009 г., бр.22.144; или АСАВ (ОК), пресуда од 13 април 2011 г., *RM (Zimbabwe) v Secretary of State for the Home Department* [2011] EWCA Civ 428. За поинаков став, видете, на пример ТИАОК, пресуда од 7 октомври 2005 г., *AA (Involuntary returns to Zimbabwe) Zimbabwe CG* [2005] UKAIT 00144, ставови 35 и 36. За пример кога не се сметало дека постои таква опасност, видете ТИАОК, пресуда од 12 август 2015 г., *BM and Others (Returnees-Criminal and Non-Criminal) DRC CG* [2015] UKUT 293 (IAC). За повеќе детали, видете, исто така, J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 77 – 80.

1.9.6.3 Подоцнежни барања (член 5(3))

Во член 5(3) од ДК (изменета) се наведува дека:

Не доведувајќи ја во прашање Женевската конвенција, земјите-членки може да одлучат дека на барател кој поднесува подоцнежнo барање нема вообичаено да му се додели статус на бегалец доколку опасноста од прогон се заснова на околности коишто барателот ги создал со своја сопствена одлука по напуштање на земјата на потекло.

Тоа е **незадолжителна одредба**, која им овозможува на земјите-членки „вообичаено“ да не му доделат статус на бегалец на барател кој поднесува последователно барање и чијшто опасност од прогон се заснова на околности коишто тој/таа ги создал со своја сопствена одлука по напуштање на земјата на потекло⁽⁵⁹⁷⁾. Овие **два условия** мора да бидат исполнети кумулативно.

Прво, оваа одредба се однесува само на баратели коишто претходно барале меѓународна заштита и биле одбиени, или чијшто статус на меѓународна заштита подоцна бил поништен⁽⁵⁹⁸⁾.

Второ, ако настанала промена во околностите во земјата на потекло помеѓу првото и подоцнежното барање за азил, член 5(3) не се применува бидејќи оваа промена е надвор од моќта на влијание на барателот.

На крајот, толкувањето на член 5(3) во врска со член 5(2) и член 4(3)(г) укажува дека ако активностите на барателот помеѓу првото и подоцнежното барање за азил претставуваат продолжување на неговите/нејзините активности пред неговото/нејзиното заминување од земјата на потекло (коишто не биле сметани за доволни при првото барање за азил), неговото/нејзиното барање не може да се одбие врз основа на член 5(3). Во ваков случај, опасноста од прогон на барателот навистина не е заснована „само или главно“ на околности што тој/таа ги создал со своја сопствената одлука по напуштање на земјата на потекло.

Зборот „вообичаено“ може да се толкува на два начина. Некои земји-членки имаат став дека со оваа одредба се утврдува правилото дека на лицата не им се доделува статус на бегалец доколку се исполнети условите за примена на член 5(3)⁽⁵⁹⁹⁾ и воведоа законска претпоставка против статус на бегалец во случајот на подоцнежни фабрикувани барања *sur place*⁽⁶⁰⁰⁾.

На пример, германскиот Сојузен управен суд, потпирајќи се во голема мера на Заедничката позиција на Советот од 4 март 1996 година,⁽⁶⁰¹⁾ сметаше дека создавањето опасност од прогон преку активности по бегството, би требало да потпадне под **сомнеж за злоупотреба**, ако е опасноста создадена по првата постапка за азил⁽⁶⁰²⁾. **Критичен датум** за примена на ова правило е датумот на (неуспешно) завршување на првичната постапка. За причини по бегството создадени од самото лице по тој датум, злоупотребата на барањето за заштита како бегалец се смета за правило. Меѓутоа, оваа законска претпоставка за злоупотреба **се отфрла** ако барателот го побие сомнежот дека, по одбивањето на првото барање, тој/таа развивал или ги зајакнал активностите по бегството само или примарно заради добивање статус на бегалец⁽⁶⁰³⁾. Посебно правило се применува ако станува збор за **млад барател** којшто, исто така, може да ја побие законската претпоставка за злоупотреба ако може да докаже дека во текот на првата постапка за меѓународна заштита, тој/таа сè уште не бил/а во можност – поради тоа што бил млад/а и недоволно зрел/а – да развие цврсто политичко или друго убедување⁽⁶⁰⁴⁾. Германскиот Сојузен управен суд смета дека овој став е во согласност со Конвенцијата за бегалци⁽⁶⁰⁵⁾.

⁽⁵⁹⁷⁾ Треба да се има предвид дека терминот „подоцнежнo барање“ и постапките што се применуваат кај ваквите барања се дефинирани во Членовите 33(2)(г) и 40 од ДПА.

⁽⁵⁹⁸⁾ IARL, *Прирачник за судии по бегалско право во врска со Директивата на Европскиот совет за квалификување 2004/84/EC и со Директивата на Европскиот совет за процедури 2005/85/EC*, op. cit., fn. 555, стр. 51.

⁽⁵⁹⁹⁾ Видете K. Nailbronner and S. Alt, op. cit., fn. 248, стр. 1042. Видете, исто така, H. Dörig, во K. Nailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75, член 5, забелешки од 12 до 18.

⁽⁶⁰⁰⁾ Видете Сојузен управен суд (Германија) BVerwG 10 C 27.07, op. cit., fn. 580, став 14, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de. Видете, исто така, P. Übersax и B. Rudin (изд.), *Ausländerrecht* (Helbing Lichtenhahn Verlag, 2009) стр. 542 (во врска со Швајцарија).

⁽⁶⁰¹⁾ Заедничка позиција од 4 март 1996 г. дефинирана од Советот врз основа на член К.3 од Договорот за Европската Унија, op. cit., fn. 131, ставови 59 и следни страници.

⁽⁶⁰²⁾ Сојузен управен суд (Германија), BVerwG 10 C 27.07, op. cit., fn. 580, став 14, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de.

⁽⁶⁰³⁾ *Ibid.*

⁽⁶⁰⁴⁾ Видете, на пример, Сојузен управен суд (Германија), BVerwG 10 C 25.08, op. cit., fn. 580, ставови 22 и следни страници.

⁽⁶⁰⁵⁾ Сојузен управен суд (Германија), BVerwG 10 C 27.07, op. cit., fn. 580, ставови 17 и следни страници, достапни на англиски јазик на www.bverwg.de.

Од друга страна, пак, некои судови тврдат дека толкувањето на член 5(3) од ДК (изменета) е ограничено со напомената „[Н]е доведувајќи ја во прашање Женевската конвенција за [бегалци]“ и дека Конвенцијата за бегалци не дозволува да се прави разлика помеѓу потребите што се појавуваат во првото и во подоцнежното барање ⁽⁶⁰⁶⁾. На пример, АСАВ на ОК сметаше дека член 5(3) од ДК (изменета) „признава дека опортунистичка активност *sur place* не може да претставува автоматска забрана за азил“, затоа што:

[На барател чиешто однесување во ОК е целосно опортунистичко] [...] веќе му се верува во однос на неговите активности и (веројатно) не му се верува во однос на неговиот мотив. Тогаш прашањето дали е основан неговиот последователен страв од прогон или лошо постапување станува објективно. Ако е основан, тогаш да не му се верува кога вели дека стравува, може да се граничи со судење спротивно на доказите ⁽⁶⁰⁷⁾.

Недамнешните пресуди на ЕСЧП во случаите *AA v Switzerland* и *FG v Sweden* се дополнителни примери за прифаќање на барања *sur place* засновани исклучиво на активности извршени помеѓу првото и подоцнежното барање за азил ⁽⁶⁰⁸⁾. Меѓутоа, на пресудите за случаите *AA* и *FG* треба да им се пристапи со претпазливост, бидејќи тие се однесуваат на заштита од *враќање*, додека, пак, член 5(3) од ДК (изменета) обезбедува основа за одбивање на статус на бегалец (што се две различни работи). Исто така, голем број баратели може легитимно да ги променат или да ги развијат своите ставови по поднесувањето на првото барање ⁽⁶⁰⁹⁾. Ова, на пример, се однесува на баратели коишто биле малолетни во моментот на нивното прво барање за азил ⁽⁶¹⁰⁾. Во овој поглед, член 5(3) не им обезбедува на земјите-членки можност да воведат претпоставка во однос на статусот на бегалец во случај на подоцнежни барања *sur place*, туку само укажува на дополнителната потешкотија ⁽⁶¹¹⁾ поврзана со општиот кредибилитет со којшто ќе се соочи таквиот барател – некој којшто веќе имал неуспешно претходно барање или барања ⁽⁶¹²⁾. Можеби овој предмет на различни гледања ќе се разреши само со прелиминарно упатување до СПЕУ.

1.10 Статус на бегалец

По анализата на различните барања за подобност за статус на бегалец, овој Дел се фокусира поконкретно на концептот на статус на бегалец, вклучително и на правата и придобивките што им се даваат на бегалците (Дел 1.10.1, стр. 97) и ситуацијата на членови на семејствата на бегалци коишто сами по себе не се квалификуваат за статус на бегалец (Дел 1.10.2, стр. 101).

1.10.1 Статус на бегалец (член 13)

1.10.1.1 Дефиниција на статус на бегалец

Член 13 од ДК (изменета) предвидува дека „земјите-членки ќе му доделат статус на бегалец на државјанин на трета земја или на лице без државјанство коешто се квалификува како бегалец во согласност со Поглавјата II и III.“ Ова е **задолжителна одредба** на ДК (изменета). Таа предвидува применливо право на лицето и се имплементира во согласност со Поглавјата II (процена на барања за меѓународна заштита) и III (квалификување како бегалец). Член 2(д) од ДК (изменета) го дефинира

⁽⁶⁰⁶⁾ Видете АСАВ (ОК), *YB (Eritrea) v the Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 556, став 14, каде што оваа одредба е опишана како „невообичаена“. Видете, исто така, J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 84; G.S. Goodwin-Gill и J. McAdam, op. cit., fn. 141, стр. 88 и 89; P. Bank (R. Bank), op. cit., fn. 159, стр. 125; IARLJ, *Прирачник за судии по бегалско право во врска со Директивата на Европскиот совет за квалификување 2004/84/EC и со Директивата на Европскиот совет за процедури 2005/85/EC*, op. cit., fn. 555, стр. 52; H. Storey, „The EU Qualification Directive: A Brave New World?“, IJRL (2008), стр.27.

⁽⁶⁰⁷⁾ АСАВ (ОК), *YB (Eritrea) v the Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 556, став 13. Видете, исто така, Судски оддел на Државниот совет (Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State) Холандија, 201410123/1/V2, op. cit., fn. 580.

⁽⁶⁰⁸⁾ ЕСЧП, *AA v Switzerland*, op. cit., fn. 559, ставови 38 – 43; и ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, ставови 144 – 158.

⁽⁶⁰⁹⁾ ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, став 123.

⁽⁶¹⁰⁾ Ова е прифатено дури и од германскиот Сојузен управен суд; видете ја, на пример, неговата пресуда BVerwG 10 C 25.08, op. cit., fn. 580, ставови 22 и следни страници.

⁽⁶¹¹⁾ Со други зборови, на барателите им се наметнува товар да ја објаснат промената и развивањето на нивните ставови. Видете, исто така, ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, ставови 144 – 158.

⁽⁶¹²⁾ IARLJ, *Прирачник за судии по бегалско право во врска со Директивата на Европскиот совет за квалификување 2004/84/EC и со Директивата на Европскиот совет за процедури 2005/85/EC*, op. cit., fn. 555, стр. 52. Видете, исто така, J.C. Hathaway and M. Foster, op. cit., fn. 137, стр. 84; G.S. Goodwin-Gill и J. McAdam, op. cit., fn. 141, стр. 88 и 89; X. Storey (H. Storey), „Директива на ЕУ за квалификување“ op. cit., fn. 606, стр. 27 и 28. За различен став, видете K. Nailbronner and S. Alt, op. cit., fn. 248, стр. 1042.

„статусот на бегалец“ како „**признавање** на државјанин на трета земја или лице без државјанство како бегалец од страна на земја-членка“ ⁽⁶¹³⁾. СПЕУ ја потврди задолжителната природа на член 13 во својата пресуда за случајот *HT* ⁽⁶¹⁴⁾.

ДК (изменета) прави разлика помеѓу критериуми за признавање како „бегалец“ и критериуми за доделување „статус на бегалец“ ⁽⁶¹⁵⁾. Како што нагласува УНХЦР:

Додека вообичаено лицата коишто се квалификуваат како „бегалци“ имаат право да добијат „статус на бегалец“, ДК (изменета) им дозволува на земјите-членки, во исклучителни случаи, да одлучат да не доделат статус на бегалец – или да го повлечат, да го укинат или да одбијат да го обноват статусот на бегалец што веќе им е доделен на бегалци ⁽⁶¹⁶⁾.

Во член 14 од ДК (изменета) се наведени одредбите за повлекување, укинување или одбивање да се обнови статус на бегалец. Земјите-членки повлекуваат, укинуваат или одбиваат да обноват статус на бегалец на државјани на трети земји или на лица без државјанство кога можат да докажат, на индивидуална основа, дека таквите лица престанале да бидат бегалци или никогаш не биле бегалци согласно член 11 (член 14(1) и (2)); и кога ќе се утврди по давањето статус на бегалец дека:

- (а) државјанинот на трета земја требало да биде или е исклучен од статусот на бегалец согласно член 12;
- (б) неговото или нејзиното погрешно прикажување или неприкажување на факти, вклучително и употребата на фалсификувани документи, имале одлучувачка улога при доделувањето статус на бегалец (член 14(3)).

Наспроти член 14(1), (2) и (3) коишто се задолжителни одредби, член 14(4) и (5) се незадолжителни одредби коишто им дозволуваат на земјите-членки да повлечат, да укинат или да одбијат обновување на доделен статус на бегалец, или да одлучат да не доделат статус на бегалец, во случаи кога таквата одлука сè уште не е донесена, кога:

- (а) постојат оправдани основи тоа лице да се смета за опасност за безбедноста на земјата-членка во која е присутно;
- (б) лицето било осудено со конечна пресуда за особено тешко кривично дело и претставува опасност за заедницата на таа земја-членка ⁽⁶¹⁷⁾.

Член 14(4) е напишан на ист начин како и исклучокот од забраната за *враќање* содржан во член 33(2) од Конвенцијата за бегалци. Член 14(4) од ДК (изменета) се однесува на „статус доделен на бегалец“, а не на „статус на бегалец“. Воведната одредба (32) од ДК (изменета) наведува дека „статус“, како што е опишан во член 14, може исто така да вклучува и статус на бегалец. Оттаму се подразбира дека „статусот доделен на бегалец“ може да биде термин кој има пошироко значење одошто статусот на бегалец. Според зборовите на УНХЦР:

„Статус доделен на бегалец“ се подразбира дека се однесува на *азил* („статус“) доделен од државата, а не на статус на бегалец во смисла на член 1А(2) од Конвенцијата од 1951 година. Оттаму државите се сепак обврзани да ги доделат правата од Конвенцијата за бегалци од 1951 година, којашто не бара законски престој и не предвидува исклучоци, сè додека бегалецот остане под надлежност на засегнатата држава ⁽⁶¹⁸⁾.

⁽⁶¹³⁾ Додадено нагласување.

⁽⁶¹⁴⁾ СПЕУ, пресуда од 24 јуни 2015 г., случај C-373/13, *HT v Land Baden-Württemberg*, EU:C:2015:413, став 63.

⁽⁶¹⁵⁾ Видете дополнително УНХЦР, *Анотирани коментари на Директивата на Советот 2004/83/ЕС*, op. cit., fn. 216, стр.10 и 11 (додадено нагласување): „[...] терминот „статус на бегалец“ може, во зависност од контекстот, да опфати два концепта. Како што е споменато и во Воведната одредба 14 од ДК и во став 28 од Прирачникот на УНХЦР за постапки и критериуми за утврдување статус на бегалец, „статус на бегалец“ ја означува состојбата да се биде бегалец. За разлика од тоа, Директивата за квалификување го користи терминот „статус на бегалец“ со значење на збир на права, придобивки и обврски што произлегуваат од признавањето на лицето како бегалец. Ова второ значење, според гледиштето на УНХЦР, е подобро опишано со употреба на зборот „азил“ и, соодветно на тоа, препорачува Директивата да се толкува во оваа смисла“.

⁽⁶¹⁶⁾ УНХЦР, *Преседентното право на европските регионални судови: Судот на правдата на Европската Унија и Европскиот суд за човекови права: Бегалци, баратели на азил и лица без државјанство (The Case Law of the European Regional Courts: Судот на правдата на Европската Унија и Европскиот суд за човекови права: Бегалци, баратели на азил и лица без државјанство)*, 2015, стр. 45.

⁽⁶¹⁷⁾ Со одлуката од 16 јуни 2016 г. бр. 5 Azs 189/2015-36 во случајот *M v the Ministry of Interior*, чешкиот Врховен управен суд достави барање за прелиминарна одлука во која на СПЕУ му го поставува следното прашање: Дали се одредбите од член 14(4) и (б) од ДК (изменета) неважечки поради нивната некомпатибилност со член 18 од Повелбата на ЕУ, член 78(1) од ДФЕУ и со општите принципи на правото на ЕУ, согласно член 6(3) од ДЕУ? Нерешениот случај е заведен од СПЕУ како C-391/16 *M*

⁽⁶¹⁸⁾ УНХЦР, *Анотирани коментари на Директивата на Советот 2004/83/ЕС*, op. cit., fn. 216, стр. 31.

СПЕУ сè уште се нема изјаснето во однос на толкувањето на член 14(4) или (5) во контекст на обврските за доделување статус на бегалец согласно ДК (изменета). Меѓутоа, лицата на кои се однесува член 14(4) или (5) сепак имаат одредени права што се утврдени со Конвенцијата за бегалци согласно член 14(6) од ДК (изменета) ⁽⁶¹⁹⁾.

Процесот на изготвување на ДК потврдува дека терминот „статус на бегалец“ се однесуваше на статус што му го доделува земја-членка на лице коешто е бегалец и е примено како такво на територијата на таа земја-членка ⁽⁶²⁰⁾. Историјатот на изготвување на член 13 и Поглавје IV од ДК исто така покажува дека статусот на бегалец носи одредени права и придобивки. Второ, тој се однесува на конкретна управна постапка којашто води кон конкретна одлука, а којашто важи за сите јавни органи на определена земја-членка и со која се избегнуваат контрадикторни одлуки по тоа прашање ⁽⁶²¹⁾.

Дополнителни информации може да се најдат во претстојниот документ на ЕАСО, Судска анализа за престанок на меѓународната заштита.

1.10.1.2 Декларативна природа на статусот на бегалец

Согласно воведната одредба (21) од ДК (изменета), признавањето на статус на бегалец е **декларативен акт**. Декларативната природа на статусот на бегалец се подразбира и во член 21(2) од ДК (изменета), којшто предвидува дека заштитата од *враќање*, во согласност со меѓународните обврски, се применува без разлика дали бегалецот бил формално признаен или не. Како што наведе УНХЦР:

Лице е бегалец согласно значењето во Конвенцијата од 1951 година веднаш штом ги исполни критериумите содржани во дефиницијата. Тоа неопходно би се случило пред моментот кога формално се утврдува неговиот статус на бегалец. Затоа, признавањето на неговиот статус на бегалец не го прави бегалец, туку само го декларира како бегалец. Тој не станува бегалец поради признавање, туку е признаен бидејќи е бегалец ⁽⁶²²⁾.

Оттука, постојат процедурални гаранции за пристап до одредени ограничени права пред какво било формално признавање на статусот. ДПА (изменета) во член 9 и во воведната одредба (25) предвидува право на престој во очекување на одлуката што ја носи надлежниот орган. Член 46(5) од ДПА (изменета) пропишува дека земјите-членки ќе им дозволат на барателите да останат на територијата до исходот од правниот лек ⁽⁶²³⁾. И на крај, изменетата Директива за услови за прифат 2013/33/ЕУ пропишува социјални права за барателите на меѓународна заштита ⁽⁶²⁴⁾. Една ситуација каде што воведната одредба (21) може да биде релевантна во пракса е кога се повлекува статусот на бегалец или дозволата за престој.

1.10.1.3 Статус на бегалец, дозвола за престој и меѓународна заштита

Лицата на кои им е доделен статус на бегалец имаат придобивки од меѓународната заштита како што е наведено во Поглавје VII од ДК (изменета) („Содржина на меѓународната заштита“). Според условите во член 14(6) од ДК (изменета), лица кои се признаени како бегалци, но на кои им е одбиен статусот на бегалци врз основа на член 14(4) или (5) од ДК (изменета), немаат придобивки од меѓународната заштита, туку имаат „права кои се еднакви или слични со наведените во членовите 3, 4, 16, 22, 31, 32 и 33 од [Конвенцијата за бегалци] сè додека се присутни во земјата-членка“. Така, во случај на повлекување на статусот доделен на бегалец согласно член 14(4) или (5), ДК (изменета) дозволува само уживање на одредени права на бегалец, како што сметаше СПЕУ во својата пресуда за случајот *HT*:

⁽⁶¹⁹⁾ За детална анализа на член 14 од ДК (изменета), видете ЕАСО, *Престанок на меѓународна заштита - Судска анализа*, op. cit., fn. 23.

⁽⁶²⁰⁾ Европска комисија, *Предлог на ДК*, op. cit., fn. 194, член 2(г).

⁽⁶²¹⁾ K. Nailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75, стр. 7.

⁽⁶²²⁾ Прирачник на УНХЦР, op. cit., fn. 107, став 28 на сличен начин наведува дека: „Лице е бегалец согласно значењето во Конвенцијата од 1951 г. веднаш штом ги исполни критериумите содржани во дефиницијата. Тоа неопходно би се случило пред моментот кога формално се утврдува неговиот статус на бегалец. Затоа, признавањето на неговиот статус на бегалец не го прави бегалец, туку само го декларира како бегалец. Тој не станува бегалец поради признавање, туку признавањето е зашто е бегалец“.

⁽⁶²³⁾ Меѓутоа, правото на суспендирачки ефект не е апсолутно. На пример, не се бара суспендирачки ефект на жалба против одлука да не се разгледува подоцнежното барање за азил. Видете СПЕУ, пресуда од 17 декември 2015 г., случај C239/14, *Abdoulaye Amadou Tall v Centre public d'action sociale de Huy*, EU:C:2015:824.

⁽⁶²⁴⁾ Директива 2013/33/ЕУ на Европскиот парламент и на Советот од 26 јуни 2013 г. во којашто се утврдени стандардите за прифат на барателите на меѓународна заштита (изменета верзија) (*Directive 2013/33/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection (recast)*) [2013] OJ L 180/96.

[В]о случај кога земја-членка, согласно член 14(4) од [ДК], повлекува, укинува или одбива обновување на статус на бегалец доделен на одредено лице, тоа лице има право, согласно член 14(6) од таа Директива, на одредени права наведени, меѓу другото, во членовите 32 и 33 од Женевската конвенција ⁽⁶²⁵⁾.

Член 24(1) од ДК (изменета) предвидува дека земјите-членки ќе им издадат дозвола за престој на корисниците на статус на бегалец „во најкус можен рок“ по доделувањето на меѓународна заштита, освен ако постојат непобитни причини поврзани со националната безбедност или јавниот ред кои го налагаат спротивното, без притоа да се доведе во прашање член 21(3) од ДК (изменета) ⁽⁶²⁶⁾. Иако земјите-членки имаат обврска да издадат дозвола за престој како последица од доделувањето статус на бегалец, статусот на бегалец и уживањето на соодветна меѓународна заштита сепак не зависат од постоењето на дозвола за престој, како што покажува преседентното право на СПЕУ. Врската помеѓу статусот на бегалец, дозволата за престој и уживањето меѓународна заштита ја појасни СПЕУ во случајот *HT* ⁽⁶²⁷⁾. Бегалецот го задржува статусот на бегалец дури и ако биде повлечена дозволата за престој, односно ќе му биде обезбедена меѓународна заштита. Поконкретно, судот нагласи дека:

[Б]егалец кому дозволата за престој му е повлечена согласно член 24(1) од Директивата 2004/83, го задржува статусот на бегалец најмалку додека тој статус вистински не заврши. Затоа, **дури и без дозвола за престој, засегнатото лице останува бегалец** и, како такво, има право на бенефиции загарантирани со Поглавје VII од таа Директива за секој бегалец, вклучително и заштита од *враќање*, одржување на семејното единство, право на патни исправи, пристап до вработување, образование, социјална заштита, здравствена заштита и сместување, слобода на движење во земјата-членка и пристап до институции за интеграција. Со други зборови, земјата-членка нема дискреционо право да одлучи дали ќе продолжи или нема да продолжи да му ги доделува на бегалецот значителните придобивки загарантирани со Директивата ⁽⁶²⁸⁾.

Покрај тоа, СПЕУ зазеде став дека член 24(1) од ДК се однесува само на одбивање да се издаде дозвола за престој на бегалец и на повлекување на таква дозвола за престој, но не и на *враќање* на тој бегалец ⁽⁶²⁹⁾. Повлекувањето на дозвола за престој согласно член 24(1) од ДК не влијае врз повлекувањето на статусот на бегалец ⁽⁶³⁰⁾.

Иако не постои обврска според ДК (изменета) да се бара дозвола за престој за да може да се ужива меѓународна заштита, ДК (изменета) им дозволува на земјите-членки да бараат дозволата за престој да биде неопходна за да се добие пристап до одредени бенефиции. Воведната одредба (40) од ДК (изменета) предвидува дека:

Во границите поставени со меѓународните обврски, земјите-членки може да пропишат дека, за доделување бенефиции во однос на пристапот до вработување, социјалната заштита, здравствената заштита и пристапот до институции за интеграција, е потребно претходно издавање на дозвола за престој ⁽⁶³¹⁾.

Некои земји-членки го користат ова дискреционо право и предвидуваат дека, без оглед на декларативната природа, признавањето на одредено лице како бегалец не влијае автоматски врз остварувањето на сите права што произлегуваат од статусот на бегалец ⁽⁶³²⁾.

⁽⁶²⁵⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот HT*, ор. cit. fn. 614, став 71.

⁽⁶²⁶⁾ член 21(3) од ДК (изменета) наведува дека земјите-членки може да одбијат да му доделат дозвола за престој на бегалец на кој се однесува член 21(2) од ДК (изменета) (опасност по безбедноста или конечна пресуда за особено тешко кривично дело и опасност по заедницата во таа земја-членка).

⁽⁶²⁷⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот HT*, ор. cit. fn. 614, ставови 71 и 72.

⁽⁶²⁸⁾ *Ibid.*, став 95 (додадено нагласување).

⁽⁶²⁹⁾ член 24(1) ДК (изменета) упатува на член 21(3) од ДК (изменета), во кој се вели дека земјите-членки може да одбијат да му доделат дозвола за престој на бегалец на кого се однесува член 21(2) од ДК (изменета) (опасност по безбедноста или конечна пресуда за особено тешко кривично дело и опасност по заедницата во таа земја-членка).

⁽⁶³⁰⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот HT*, ор. cit. fn. 614, ставови 73 и 74.

⁽⁶³¹⁾ Во коментарите за ДК, ECRE искажа загриженост во врска со оваа одредба. Притоа забележа дека дозволата за престој во суштина претставува само документ за идентификација со кој се утврдува дека поединецот е признаен како бегалец или како корисник на супсидијарна заштита, додека секое право што му следува би требало да произлезе од одлуката за доделување статус наместо да зависи од издавањето дозвола за престој. ECRE, *Информативна нота на ECRE за Директивата на Советот 2004/83/EC од 29 април 2004 г. за минималните стандарди за квалификување на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како бегалци или како лица коишто на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита и за содржината на дадената заштита (ECRE Information Note on the Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualification of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted)*, октомври 2004 г., стр. 14 и 15.

⁽⁶³²⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 13 февруари 2014 г., BVerwG 1 C 4.13, BVerwG:2014:130214U1C4.13.0, став 15.

1.10.1.4 Однос на статус на бегалец со статус на супсидијарна заштита и азил

Статусот на бегалец и статусот на супсидијарна заштита предвидени соодветно со член 13 и член 18 од ДК (изменета) се засебни, но сепак се тесно поврзани ⁽⁶³³⁾. ДК (изменета) утврдува првенство на статусот на бегалец, бидејќи статус на супсидијарна заштита може да се додели само на државјанин на трета земја или на лице без државјанство кое не се квалификува за статус на бегалец. Со воведувањето на супсидијарна форма на заштита, законодавното тело на Унијата немаше намера да понуди можност за избор меѓу едната или другата форма на меѓународна заштита. Негова цел беше да се гарантира „првенство“ на Конвенцијата за бегалци, со тоа што ќе се осигура дека супсидијарните форми на заштита востановени во ЕУ нема да ја намалат важноста на таа Конвенција. Таа цел е очигледна од *travaux préparatoires* за ДК. ⁽⁶³⁴⁾ Комплементарноста на статусот на супсидијарна заштита во однос на статусот на бегалец постојано се нагласува и во преседентното право на СПЕУ, така што „барање за супсидијарна заштита, во принцип, не би требало да се разгледува пред надлежните власти да донесат заклучок дека лицето што бара меѓународна заштита не се квалификува за добивање статус на бегалец“. ⁽⁶³⁵⁾ Трето, СПЕУ потврдува дека обврската за утврдување на типот на заштита кој може да се примени, во основа, ја имаат надлежните национални власти, коишто ќе го утврдат статусот кој е најсоодветен за ситуацијата на барателот ⁽⁶³⁶⁾.

Во ситуации кога е очигледно дека барателот не се квалификува како бегалец и е јасно дека бара супсидијарна заштита, земјата-членка може да го забрза разгледувањето на квалификувањето за статус на бегалец согласно член 23(4)(б) од ДПА, но законодавството на Унијата во никој случај не ја ослободува земјата-членка од должноста да го направи тоа претходно разгледување ⁽⁶³⁷⁾.

1.10.2 Членови на семејства на бегалци коишто сами по себе не се квалификуваат за статус на бегалец (член 23)

1.10.2.1 Деривативен статус

Признавањето на лице како бегалец има последици за членовите на семејството. ДК (изменета) не предвидува автоматски деривативен статус (ист статус како и главниот барател), како што предложи Комисијата во однос на првичната ДК. Историјатот на изготвување на ДК покажува дека Предлогот на Комисијата содржеше поинаква одредба во нацрт член 6. Со оваа одредба се гарантираше проширување на меѓународната заштита на членовите на семејството што се во придружба, со тоа што ќе се осигура тие да имаат право на истиот статус како и барателот на меѓународна заштита, освен за оние кои се исклучени од заштита. Оваа одредба „јасно даде до знаење дека зависните членови на семејството имаат право на статус еднаков со оној на главниот барател на азил и дека таквото право произлегува едноставно од фактот што тие се членови на семејството“ ⁽⁶³⁸⁾. СПЕУ сè уште нема искажано став во однос на деривативниот статус на членови на семејството на бегалецот. Во пракса, неколку земји-членки на ЕУ обезбедуваат таков статус за членови на семејства на бегалци ⁽⁶³⁹⁾.

Иако ДК (изменета) ги обврзува земјите-членки да осигураат да се одржува **семејното единство** (член 23(1)), таа дозволува доделување на различен статус на членови на семејството на бегалец коишто индивидуално не се квалификуваат за меѓународна заштита. Но, според член 23(2) и (3), тие сепак имаат право на бенефициите наведени во членовите 24 до 35 во Поглавје VII од ДК (изменета) (патни исправи, дозвола

⁽⁶³³⁾ СПЕУ, пресуда од 30 јануари 2014 г., случај C-285/12, *Aboubacar Diakité v Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, EU:C:2014:39, став 33; СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, ор. cit., fn. 336, ставови 78 и 79; и СПЕУ, *Пресуда за случајот Alo and Osso*, ор. cit. fn. 25, ставови 32 и 33. Видете, исто така: Мислење на независниот правен застапник Менгози (Mengozzi) од 18 јули 2013 г., C-285/12, *Aboubacar Diakité v Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, EU:C:2013:500, став 60 (оригинално нагласување); Мислење на независниот правен застапник Мазак од 15 септември 2009 г., здружени случаи C-175/08, C-176/08, C-178/08 and C-179/08, *Aydin Salahadin Abdulla and Others v Bundesrepublik Deutschland*, EU:C:2009:551, став 51.

⁽⁶³⁴⁾ 634 Мислење на независниот правен застапник Бот од 7 ноември 2013 г., случај C-604/12, *HN v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General*, EU:C:2013:714, став 43, видете ги, исто така, ставовите 41 и 44.

⁽⁶³⁵⁾ СПЕУ, *Пресуда за случајот Diakité*, ор. cit. fn. 633, став 33; СПЕУ, *Пресуда за случајот HN*, ор. cit. fn. 24, ставови 31 и 35, видете, исто така, став 42. Видете, исто така, Дел 2.1 подолу, стр.99 во однос на супсидијарната заштита.

⁽⁶³⁶⁾ СПЕУ, *Пресуда за случајот HN*, ор. cit. fn. 24; став 34; Мислење на независниот правен застапник Бот во *HN*, ор. cit., fn. 634, став 48.

⁽⁶³⁷⁾ Мислење на независниот правен застапник Бот во *HN*, ор. cit., fn. 634, став 45.

⁽⁶³⁸⁾ Европска комисија, *Предлог на ДК*, ор. cit., fn. 194, стр 14 (додадено нагласување).

⁽⁶³⁹⁾ На пример, Република Чешка им доделува „азил заради семејни причини“ на членови на семејството на бегалец, иако врз дискрециона основа (Закон 325/1999, член 13); Словачка под специфични околности доделува деривативен статус на бегалец (азил) на членови на семејството на оние на кои им е доделен статус на бегалец врз основа на Конвенцијата за бегалци, Закон за азил на Словачка (Закон 480/2002, член 10).

за престој и слобода на движење во земјата-членка, посебни мерки за малолетни лица без придружба, пристап до вработување, образование, признавање на професионални квалификации, социјална заштита, здравствена заштита, пристап до сместување и интеграција), освен ако членот на семејството е или би бил исклучен од меѓународна заштита. Член 23(2) исто така пропишува барањето на таквите бенефиции:

- 1) да се направи во согласност со националните постапки; и
- 2) да биде компатибилно со личниот правен статус на членот на семејството.

На пример, белгискиот Совет за процесно право за странци (*Conseil du Contentieux des Etrangers*) го разгледуваше условот за компатибилност на личниот правен статус во случај на проширување на статусот на бегалец на децата. Тој сметаше дека во случајот на дете чии родители имаат два различни вида на статус и не може да се утврди националноста на детето, „на детето треба да му се даде статусот кој е најповолен за него“⁽⁶⁴⁰⁾. Беше одлучено дека најповолен е статусот на таткото, така што и на децата им беше доделен статусот на бегалец.

Барањето или уживањето на бенефициите согласно член 23(4) од ДК (изменета) не е апсолутно. Земјите-членки може да ги одбијат, да ги намалат или да ги повлечат бенефициите предвидени со членовите 24 до 35 од ДК (изменета) поради причини поврзани со националната безбедност или јавниот ред. Покрај тоа, некои национални судови пресудуваат дека правото на одржување на семејното единство согласно член 23 од ДК (изменета), коешто не е апсолутно заштитено, може да се ограничи и поради други причини, под услов тоа да е во согласност со принципот на пропорционалност (член 7 во врска со член 52(1) од Повелбата на ЕУ)⁽⁶⁴¹⁾.

1.10.2.2 Концепт на семејно единство (член 2(s))

Член 2(s) од ДК (изменета) дефинира кои лица би требало да се сметаат за **членови на семејството на бегалец** (видете Табела 27 подолу):

Табела 27: Концепт на членови на семејството на бегалец според член 2(s) од ДК (изменета)

1	сопруг/а или вонбрачен партнер/ка во стабилна врска (каде што законот или праксата во засегнатата земја-членка ги третира вонбрачните двојки на сличен начин како и двојките во брак во согласност со нејзиното право за државјани на трета земја),
2	малолетни неженети/немажени деца,
3	татко, мајка или друго возрасно лице одговорно за неженето/немажено малолетно лице (при што малолетно лице е државјанин на трета земја или лице без државјанство на возраст под 18 години) ⁽⁶⁴²⁾ .

Според оваа дефиниција (проширена во ДК (изменета)), татко и мајка на малолетник или друго возрасно лице одговорно за малолетник се сметаат за „членови на семејство“. Земјите-членки може исто така да го применуваат член 23 од ДК (изменета) во однос на одржување на семејното единство и на **други блиски роднини** кои живееле заедно како дел од семејството во моментот на напуштање на земјата на потекло и кои биле целосно или главно зависни од корисникот на меѓународна заштита во тој момент

⁽⁶⁴⁰⁾ член 23 од Директивата за квалификување, којшто нема директен ефект, не создава право член на семејството на корисник на статус на бегалец или супсидијарна заштита да има право на истиот статус, и ги потсетува земјите-членки на неопходноста да се земе предвид личниот правен статус на членот на семејството (на пр. различна националност): Совет за процесно право за странци (Белгија), одлуки од 18 јуни 2010 г., бр.45.095, 45.096, 45.098.

⁽⁶⁴¹⁾ На пример, во пресудата од 15 април 2015 г. за случајот *Hassan* (I U 362/2015-7), која беше потврдена од Врховниот суд во апелациска постапка, Управниот суд на Република Словенија го одби барањето коешто беше разгледувано според Директивата од 2003 г. за повторно обединување на семејството, применувајќи го принципот на пропорционалност и почитувајќи го преседентното право на ЕСЧП (пресуда од 30 јули 2013 г., *Berisha v Switzerland*, барање бр. 848/12, став 61; пресуда од 3 октомври 2014 г., *Jeunesse v the Netherlands*, барање бр. 12738/10, став 121) и упатувајќи на стандардите за „дополнителен елемент на зависност“ (*Berisha v Switzerland*, ор. cit., fn. 641, став 45) и „реално постоење на блиски лични врски“ (пресуда од 20 декември 2011 г., *AH Khan v the United Kingdom*, барање бр. 6222/10, став 150) земено од преседентното право на ЕСЧП.

⁽⁶⁴²⁾ член 2(и) од ДК (изменета).

(член 23(5) од ДК (изменета)) ⁽⁶⁴³⁾. Постојат две ограничувања на концептот за семејство во член 2(s) од ДК (изменета) како што е прикажано во Табела 28 подолу:

Табела 28: Две ограничувања на концептот за семејство во член 2(s) од ДК (изменета)

1	семејството треба веќе да постоело во земјата на потекло ⁽⁶⁴⁴⁾ ; и
2	семејството треба да биде присутно во истата земја-членка како и корисникот на меѓународна заштита.

Затоа, член 23(2) не се однесува на членови на семејството кои не се присутни во истата земја-членка како и корисникот на меѓународна заштита. Ако членови на семејството се наоѓаат во друга земја-членка, **Директивата за повторно обединување на семејството од 2003 година** ⁽⁶⁴⁵⁾ може да овозможи членови на семејството на бегалец – но не членови на семејството на корисник на супсидијарна заштита (член 3(2)(в) од Директивата за повторно обединување на семејството) – присутни во други држави, да му се приклучат на бегалецот во земјата-членка каде што му е признат таквиот статус.

За членови на семејството коишто не се во брачна врска, се применуваат два дополнителни услова:

- 1) нивната врска треба да биде стабилна; и
- 2) законот или праксата во земјата-членка мора да ги третира вонбрачните двојки на сличен начин како и двојките во брак во согласност со нејзиното право за државјани на трета земја.

Еднакво постапување кон брачни двојки и вонбрачни двојки во стабилна врска во моментот е востановено, меѓу другото, во Белгија, Бугарија, Финска, Франција, Холандија, Португалија, Шпанија, Шведска и во Обединетото Кралство, но не и во Германија, Италија или Австрија ⁽⁶⁴⁶⁾.

Сите разлики што може да произлезат помеѓу концептите за семејство според секундарната законска регулатива на ЕУ и според ЕКЧП, можат ефективно да се решат со примена на дискреционата клаузула во член 23(5) од ДК (изменета). На пример, ЕСЧП ги признава како семеен живот различните типови врски прикажани во Табела 29 подолу:

⁽⁶⁴³⁾ Управниот суд на Република Словенија во пресуда од 15 мај 2013 г. (*Musse*, I U 576/2013-7) и во неколку други постапки на истата тема го примени член 23(5) од ДК (изменета) со цел да го усогласи преседентното право на ЕСЧП, коешто не се заснова на конкретна дефиниција за тоа кои роднини може да претставуваат семејство (пресуда од 13 јуни 1979 г., *Marckx v Belgium*, барање бр. 6833/74; пресуда од 27 октомври 1994 г., *Kroon and Others v the Netherlands*, барање бр. 18535/91; пресуда од 1 јуни 2004 г., *Lebbink v the Netherlands*, барање бр. 45582/99) и член 2(s) од ДК (изменета) којашто дефинира кои членови можат да формираат семејство. Потпирајќи се на принципот на ефективност и лојална примена на правото на ЕУ, Управниот суд на Република Словенија ја игнорираше националната одредба, којашто ги дефинира членовите на семејството без да ја транспонира опцијата од член 23(5) од ДК (изменета), и директно го примени член 23(5). Во подоцнежен случај на истата тема, Уставниот суд (пресуда од 21 ноември 2013 г., Ур-1056/11-15) го потврди решението на Управниот суд со тоа што одлучи дека националната законска одредба, којашто не дозволува повторно обединување на семејството за роднини кои не се експлицитно споменати во Законот за меѓународна заштита, е во спротивност со Уставниот закон и со член 8 од ЕКЧП.

⁽⁶⁴⁴⁾ Текстот на ДК (изменета) се разликува од предлогот на УНХЦР и на НВОи кои се залагаа за елиминирање на ограничувањето семејството да мора веќе да постоело во земјата на потекло. Видете ECRE, *Информативна нота на ECRE за Директивата 2011/95/EУ на Европскиот парламент и на Советот од 13 декември 2011 г. за стандардите за квалификување на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како корисници на меѓународна заштита, за единствен статус за безалците или за лицата што ги исполнуваат условите за супсидијарна заштита, како и за содржината на дадената заштита (изменета верзија)* (ECRE Information Note on the Directive 2011/95/EУ of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection, and for the content of the protection granted (recast)), октомври 2013 г., стр. 4.

⁽⁶⁴⁵⁾ Директива на Советот 2003/86/EC од 22 септември 2003 г. за правото на повторно обединување на семејството (*Council Directive 2003/86/EC of 22 September 2003 on the right to family reunification*) [2003] OJ L 251/12.

⁽⁶⁴⁶⁾ H. Dörig, во K. Hailbronner, D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75.

Табела 29: Илустративна листа на врски признаени како семеен живот од страна на ЕСЧП

1	разведени родители и нивно дете, и покрај фактот што живееле одвоено ⁽⁶⁴⁷⁾
2	родители и нивни деца родени надвор од брачна заедница ⁽⁶⁴⁸⁾
3	двојки од ист пол во стабилна партнерска врска ⁽⁶⁴⁹⁾
4	малолетно дете и негов старател ⁽⁶⁵⁰⁾

Доказните барањата за прикажување семејни врски не се предмет на оваа Судска анализа, бидејќи тие ќе се разгледаат во *Процена на докази и кредибилитет во контекст на ЗЕСА – Судска анализа* ⁽⁶⁵¹⁾.

⁽⁶⁴⁷⁾ ЕСЧП, пресуда од 21 јуни 1988 г., *Berrehab v the Netherlands*, барање бр. 10730/84.

⁽⁶⁴⁸⁾ ЕСЧП, *Marckx v Belgium*, op. cit., fn. 643.

⁽⁶⁴⁹⁾ ЕСЧП, пресуда од 22 април 1997 г., *X, Y and Z v the United Kingdom*, барање бр. 21830/93; ЕСЧП пресуда од 24 јуни 2010 г., *Schalk and Kopf v Austria*, барање бр. 30141/04.

⁽⁶⁵⁰⁾ ЕСЧП, пресуда од 12 јули 2001 г., *K and T v Finland*, барање бр. 25702/94.

⁽⁶⁵¹⁾ ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) - Судска анализа*, op. cit., fn. 22.

Дел 2: Супсидијарна заштита

2.1 Вовед

Правилата во ДК (изменета) во однос на статусот на бегалец се надополнети со правилата за супсидијарна заштита. Оваа форма на заштита не произлегува од Конвенцијата за бегалци и е присутна само во правото на ЕУ. Како што означува зборот „супсидијарна“, супсидијарната заштита треба да послужи како дополнителна форма на меѓународна заштита која е комплементарна на заштитата на бегалци (воведна одредба 33 од ДК (изменета))⁽⁶⁵²⁾. Комплементарната природа на супсидијарната заштита може на сличен начин да произлезе од дефиницијата за „лице подобно за супсидијарна заштита“ во член 2(f) од ДК (изменета). Според оваа дефиниција, потребно е засегнатото лице „да не се квалификува како бегалец“⁽⁶⁵³⁾. Со оваа фраза се нагласува дека на лицето треба да му се додели супсидијарна заштита само ако не се исполнети барањата за статус на бегалец, што се заснова на концептот дека на Конвенцијата за бегалци „треба да ѝ се даде целосно и инклузивно толкување“⁽⁶⁵⁴⁾. Истото го истакна и СПЕУ во случајот *HN*:

[...] барање за супсидијарна заштита, во принцип, не би требало да се разгледува пред надлежните власти да донесат заклучок дека лицето што бара меѓународна заштита не се квалификува за добивање статус на бегалец⁽⁶⁵⁵⁾.

Графичките прикази на одлуки во Додаток А (стр. 134) го отсликуваат овој редослед.

Во случајот *Diakité*, СПЕУ дополнително потврди дека:

Минималните барања за доделување супсидијарна заштита треба да помогнат да се надополни заштитата за бегалци [...] преку идентификување на лицата на кои навистина им е потребна меѓународна заштита и преку доделување на соодветен статус на таквите лица⁽⁶⁵⁶⁾.

И покрај тоа што супсидијарната заштита е комплементарна и е дополнување на заштитата за бегалци, во повеќето случаи во ДК (изменета) се бара примена на истите критериуми за нејзините главни модалитети, како, на пример, вршителите на прогон или сериозна повреда, внатрешна заштита и барања *sur place* (покрај член 5(3) од ДК (изменета))⁽⁶⁵⁷⁾.

ДК (изменета) им наметнува обврска на земјите-членки да им ги обезбедат правата и бенефициите утврдени со ДК (изменета) на корисниците на супсидијарна заштита. Иако земјите-членки обезбедуваа одреден вид супсидијарна/комплементарна заштита пред усвојувањето на ДК (покрај заштитата согласно Конвенцијата за бегалци), примената и природата на таквата супсидијарна заштита се разликуваше помеѓу земјите-членки⁽⁶⁵⁸⁾. Разработувајќи заеднички критериуми за подобност и приближувајќи ги пристапите во однос на бенефициите што следуваат со супсидијарната заштита, ДК стана првиот наднационален инструмент што прави напори во таа насока⁽⁶⁵⁹⁾.

Основите на супсидијарната заштита се наведени во воведната одредба (34) од ДК (изменета): „[Критериумите за супсидијарна заштита] треба да произлезат од **меѓународните обврски** согласно инструментите за човекови права и од **практиките што постојат во земјите-членки**“⁽⁶⁶⁰⁾. Во таа смисла, особено е важна обврската за *невраќање* што е поврзана со член 3 од ЕКЧП, односно обврската лицето да не биде вратено во земја каде што ќе се соочи со реална опасност од лошо постапување⁽⁶⁶¹⁾. Принципот на *невраќање* може да

⁽⁶⁵²⁾ Видете СПЕУ, *Пресуда за случајот HN*, ор. cit. fn. 24, став 32.

⁽⁶⁵³⁾ Додадено нагласување.

⁽⁶⁵⁴⁾ J. McAdam, „The Qualification Directive: An Overview“. K. Zwaan (ed.), *The Qualification Directive: Central Themes, Problem Issues, and Implementation in Selected Member States* (Wolf Legal Publishers, 2007), стр. 17.

⁽⁶⁵⁵⁾ СПЕУ, *Пресуда за случајот HN*, ор. cit. fn. 24, став 35.

⁽⁶⁵⁶⁾ Видете СПЕУ, *Пресуда за случајот Diakité*, ор. cit. fn. 633, став 33. Видете, исто така, СПЕУ, *Пресуда за случајот Alo and Osso*, ор. cit. fn. 25, став 31.

⁽⁶⁵⁷⁾ Видете Поглавје II и Воведна одредба (39) од ДК (изменета).

⁽⁶⁵⁸⁾ J. McAdam, „The European Union Qualification Directive: The Creation of a Subsidiary Protection Regime“, *JURL* (2005), стр. 463 – 464.

⁽⁶⁵⁹⁾ *Ibid.*, стр. 462.

⁽⁶⁶⁰⁾ Додадено нагласување.

⁽⁶⁶¹⁾ Европски совет, Нота од Претседателството на Работната група за азил, Документ за дискусија за супсидијарна заштита (*Note from the Presidency to the Asylum Working Party, Discussion Paper on Subsidiary Protection*), 19 ноември 1999 г., EU Doc 13167/99 ASILE 41, стр. 2.

произлезе и од член 3 од Конвенцијата против измачување⁽⁶⁶²⁾ и член 7 од МПГПП⁽⁶⁶³⁾. Меѓутоа, мора да се напомене дека ДК (изменета) востановува свој сопствен режим на супсидијарна заштита којшто е различен од оној во член 3 од ЕКЧП и од други слични обврски согласно меѓународното право за човекови права⁽⁶⁶⁴⁾. Затоа, на поединец може да му биде одбиено барањето за супсидијарна заштита, но тој и понатаму може да биде заштитен од *враќање*⁽⁶⁶⁵⁾. Ова, на пример, може да се случи ако на барателот му е одбиено барањето за супсидијарна заштита затоа што потпаѓа под клаузулите за исклучување од член 17 од ДК (изменета)⁽⁶⁶⁶⁾.

Покрај тоа, како што е очигледно од воведната одредба (16), сите одредби од ДК (изменета) мора да ги почитуваат конкретните гаранции за човекови права и принципите утврдени со Повелбата на ЕУ. Затоа, како и сите други, одредбите за супсидијарна заштита во ДК (изменета) треба да се толкуваат на начин кој е конзистентен со правата признаени со Повелбата на ЕУ⁽⁶⁶⁷⁾. Тие не кореспондираат во секој аспект со правата од ЕКЧП.⁽⁶⁶⁸⁾

Дел 2 од оваа Судска анализа во голема мера има структура што е аналогна со структурата на **Дел 1**. Тоа е поради веќе споменатата причина, односно дека, иако супсидијарната заштита е комплементарна и дополнување на заштитата на бегалци, ДК (изменета) бара да се применуваат, колку што е можно повеќе, истите критериуми за нејзините главни модалитети. Соодветно на тоа, во некои делови се упатува на **Дел 1** за заштитата на бегалци со цел да се избегне повторување кога одредбите од ДК (изменета) се идентични и за двата вида статус. По овој вовед, преостанатиот текст од **Дел 2** е структуриран на следниот начин:

- **Дел 2.2**, стр. 106: кој е подобен за супсидијарна заштита?;
- **Дел 2.3**, стр. 107: персонален и територијален делокруг на супсидијарна заштита (член 2(f));
- **Дел 2.4**, стр. 108: дефиниција за „сериозна повреда“ (член 15);
- **Дел 2.5**, стр. 117: вршители на сериозна повреда (член 6);
- **Дел 2.6**, стр. 118: даватели на заштита (член 7);
- **Дел 2.7**, стр. 118: внатрешна заштита (член 8);
- **Дел 2.8**, стр. 121: значителни основи за да се верува дека засегнатото лице би се соочило со реална опасност (Членови 2(f), 4(4) и 5); и
- **Дел 2.9**, стр. 126: статус што им се доделува на корисници на супсидијарна заштита.

2.2 Кој е подобен за супсидијарна заштита?

Член 2(f) од ДК (изменета) го дефинира терминот „супсидијарна заштита“ на следниот начин:

[Л]ице со државјанство од трета земја или лице без државјанство, кое не ги исполнува условите за добивање статус на бегалец, но за кое постојат значителни основи за да се верува дека, доколку би се вратило во својата земја на потекло, или, во случај на лице без државјанство, во земјата на претходен вообичаен престој, би се соочило со реална опасност да претрпи сериозна повреда како што е дефинирано во член 15, и за кое не е применлив член 17(1) и (2), и кое не може, или, поради таквата опасност, не сака да користи заштита од таа земја.

Процената за тоа дали барателот ги задоволува критериумите од член 2(f) во врска со член 15, мора, согласно член 4, да се спроведе, меѓу другото, на индивидуална основа и земајќи предвид одредени релевантни факти и околности⁽⁶⁶⁹⁾. Тоа вклучува искази и документација презентирани од барателот и индивидуалната положба и личните околности на барателот. Член 4 ги применува истите критериуми за процена на квалификувањето за статусите на бегалец и супсидијарна заштита.

⁽⁶⁶²⁾ *Ibid.*

⁽⁶⁶³⁾ Видете, на пример: Комитет за човекови права, *Општ коментар бр. 20: член 7 (Забрана за измачување или друго сурово, нечовечно или понижувачко постапување или казнување)*, 10 март 1992 г., став 9; Комитет за човекови права, ставови од 30 јули 1993 г., *Joseph Kindler v Canada*, комуникација бр. 470/1991, став 13.1; и Комитет за човекови права, *Општ коментар бр. 31: Природата на општите законски обврски што им се наметнати на земјите-потписнички на Договорот*, 26 мај 2004 г., став 12.

⁽⁶⁶⁴⁾ Видете, на пример, СПЕУ, *пресуда за случајот Elgafaji*, ор. cit., fn. 45, став 28 и СПЕУ, *пресуда за случајот Diakité*, ор. cit., fn. 633.

⁽⁶⁶⁵⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот M'vodj*, ор. cit., fn. 45, став 40.

⁽⁶⁶⁶⁾ Видете ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) за судови и трибунали - Судска анализа*, ор. cit., fn. 3, Дел 3.4.1, стр. 71 – 75.

⁽⁶⁶⁷⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот El Kott and Others*, ор. cit., fn. 25, став 43.

⁽⁶⁶⁸⁾ 668 Видете ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) за судови и трибунали - Судска анализа*, ор. cit., fn. 3, Дел 2.1.3, стр. 28 – 32.

⁽⁶⁶⁹⁾ За повеќе детали, видете ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) - Судска анализа*, ор. cit., fn. 22.

Клучен концепт околу кој се врти режимот на супсидијарна заштита е концептот на сериозна повреда. Член 15 дополнително ја дели сериозната повреда на **три различни категории на повреда** (видете Табела 30 подолу).

Табела 30: Три типа на сериозна повреда во член 15 од ДК (изменета)

(а)	смртна казна или егзекуција; или
(б)	измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување на барател во земјата на потекло; или
(в)	сериозна и поединечна закана по животот или личноста на цивил поради неселективно насилство во ситуации на меѓународен или внатрешен вооружен конфликт.

Првата и втората категорија ((а) и (б)) се разгледани подолу (видете [Дел 2.4](#), стр. 108). Меѓутоа, во оваа Судска анализа не е опфатен член 15(в) којшто веќе е предмет на друга судска анализа во рамките на Серијата на ЕАСО за професионален развој за судови и трибунали ⁽⁶⁷⁰⁾.

2.3 Персонален и територијален опфат (член 2(ѓ))

Член 2(ѓ) од ДК (изменета) ја определува применливоста на супсидијарната заштита на лице коешто е:

[Л]ице со државјанство од трета земја или лице без државјанство, кое не ги исполнува условите за добивање статус на бегалец, но за кое постојат значителни основи за да се верува дека, доколку би се вратило во својата земја на потекло, или, во случај на лице без државјанство, во земјата на претходен вообичаен престој, би се соочило со реална опасност да претрпи сериозна повреда како што е дефинирано во член 15, и за кое не е применлив член 17(1) и (2), и кое не може, или, поради таквата опасност, не сака да користи заштита од таа земја ⁽⁶⁷¹⁾.

Во [Дел 2.3.1](#) подолу (стр. 107) се разгледува првиот услов за статусот на супсидијарна заштита, а тој е барателот да биде државјанин на трета земја или лице без државјанство, во оној обем во кој е потребно дополнително објаснување покрај наведеното во Деловите [1.3.1](#) (стр. 23) и [1.3.2](#) (стр. 25) во однос на статусот на бегалец. Во [Дел 2.3.2](#) подолу (стр. 108) се разгледува вториот услов, „доколку би се вратило во својата земја на потекло“ или „во земјата на претходен вообичаен престој“. Дополнителниот услов за статусот на супсидијарна заштита, засегнатото лице „да не се квалификува како бегалец“, беше разгледан во претходниот [Дел 2.1](#) (стр. 105).

2.3.1 Државјанин на трета земја или лице без државјанство

Иако концептот на супсидијарна заштита во ДК (изменета) е инспириран од судската пракса на ЕСЧП во однос на член 3 од ЕКЧП ⁽⁶⁷²⁾, тој содржи дополнително барање засегнатото лице да биде државјанин на трета земја или лице без државјанство. Заштитата од *враќање* согласно член 3 од ЕКЧП, од друга страна, пак, се однесува на сите лица коишто се соочуваат со враќање ⁽⁶⁷³⁾ и затоа не е ограничена на државјани на трета земја или лица без државјанство. Идентификацијата на земјата на државјанство или немањето државјанство во контекст на статусот на супсидијарна заштита не се разликува од таквата идентификација во контекст на подобноста за статус на бегалец. За тоа како се утврдува државјанството или немањето државјанство, видете ги Деловите [1.3.1](#) (стр. 23) и [1.3.2](#) (стр. 25).

⁽⁶⁷⁰⁾ член 15(в) е разгледан во: ЕАСО, член 15(в) од *Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) - Судска анализа*, op. cit., fn. 436.

⁽⁶⁷¹⁾ Додадено нагласување.

⁽⁶⁷²⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Elgafaji*, op. cit., fn. 45, став 28.

⁽⁶⁷³⁾ Видете, на пример, ЕСЧП, пресуда од 17 јули 2008 г., *NA v the United Kingdom*, барање бр. 25904/07, став 108, во кој ЕСЧП разгледуваше дали би дошло до прекршување на член 3 ако земјата-потписничка го протера **лицето** во друга држава.

2.3.2 Територијален опфат

За разлика од дефиницијата за „бегалец“, член 2(f) од ДК (изменета) не наведува изречно дека лице кое е подобно за супсидијарна заштита треба да биде надвор од земјата на државјанство или, во случај на лице без државјанство, надвор од земјата на претходен вообичаен престој. Меѓутоа, имајќи ја предвид фразата „доколку би се вратило во својата земја на потекло“ или „во земјата на претходен вообичаен престој“, барателот на супсидијарна заштита, исто така, по дефиниција, е некој којшто е надвор од земјата на државјанство или вообичаен престој и се соочува со враќање. Од формулацијата „доколку би се вратило во својата земја на потекло“ или „во земјата на претходен вообичаен престој“ може да произлезе дека барањето за супсидијарна заштита е ограничено на ситуации во кои засегнатото лице би се соочило со реална опасност да претрпи сериозна повреда, дефинирана во член 15 од ДК, во земјата на потекло или претходен вообичаен престој.

Во врска со делокругот на член 15(б), осврт има дадено СПЕУ во пресудата за случајот *M'Vodj*. Во случајот *M'Vodj*, СПЕУ се повикува на фактот дека трите типови на сериозна повреда утврдени во член 15 од ДК, се условите што треба да се исполнат за статус на супсидијарна заштита, при што, во согласност со член 2(д) од ДК (сега член 2(f) од ДК (изменета)), „се даваат значителни основи за да се верува дека засегнатиот барател се соочува со реална опасност од таква повреда **доколку би се вратил во засегнатата земја на потекло**“⁽⁶⁷⁴⁾. Според СПЕУ, очигледно е од формулацијата на член 15(б) од ДК – во кој сериозната повреда се дефинира како измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување на државјанин на трета земја во неговата/нејзината земја на потекло – дека тој е применлив само на оваа форма на постапување кон барателот во неговата/нејзината земја на потекло. „Произлегува дека законодавството на ЕУ предвидува супсидијарната заштита да се доделува само во оние случаи во кои таквото постапување се случува во земјата на потекло на барателот“⁽⁶⁷⁵⁾.

Меѓутоа, не треба да се заборава дека лице, кое не го исполнува потребниот услов за реална опасност од лошо постапување во земјата на потекло за да му се додели супсидијарна заштита, сепак може да се повика на националното право, заштитата на човековите права согласно ЕКЧП и/или на други меѓународни инструменти⁽⁶⁷⁶⁾.

2.4 Сериозна повреда (член 15)

Член 15 во ДК (изменета) од 2011 година остана неизменет во однос на ДК од 2004 година и предвидува дека:

Сериозна повреда се состои од:

- (а) смртна казна или егзекуција; или
- (б) измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување на барател во земјата на потекло; или
- (в) сериозна и поединечна закана по животот или личноста на цивил поради неселективно насилство во ситуации на меѓународен или внатрешен вооружен конфликт.

Во овој Дел се анализира оваа одредба со разгледување најпрво на нејзиниот предмет, цел и структура (Дел 2.4.1, стр. 108), а потоа се разгледува опфатот на сериозните повреди, односно член 15(а) (Дел 2.4.2, стр. 111) и член 15(б) (Дел 2.4.3, стр. 112). Член 15(в) намерно не е опфатен детално во оваа Судска анализа бидејќи е предмет на друга судска анализа (Дел 2.4.4, стр. 117).⁽⁶⁷⁷⁾

2.4.1 Предмет, цел и структура

Член 15 е клучната одредба за супсидијарна заштита. Иако во него е дефиниран само терминот „сериозна повреда“, заедно со член 2(f), тој ги објаснува вообичаените услови под кои лица, коишто не се квалификуваат како бегалци според ДК (изменета) и Конвенцијата за бегалци, имаат право на посебен вид меѓународна заштита. Пред усвојувањето на ДК во 2004 година, во земјите-членки на ЕУ постоеја големи разлики во однос на тоа кому

⁽⁶⁷⁴⁾ Додадено нагласување.

⁽⁶⁷⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *M'Vodj*, ор. cit. fn. 45, ставови 30 – 33. За повеќе информации во врска со ова, видете во Дел 2.4.3.3 подолу (стр. 109).

⁽⁶⁷⁶⁾ Видете, исто така, ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) за судови и трибунали - Судска анализа*, ор. cit., fn. 3, Дел 3.4.1, стр. 75.

⁽⁶⁷⁷⁾ ЕАСО, *Член 15(в) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) - Судска анализа*, ор. cit., fn. 436.

му доделуваа заштита надвор од Конвенцијата за бегалци. Меѓутоа, постоеше ад хок договор за некои категории на лица коишто генерално се признаваа како лица на кои им е потребна заштита и коишто заслужуваат да ги добијат, ако не сите права што ги добиваат бегалците според Конвенцијата за бегалци, барем некои права слични на оние што ги добиваат бегалците (видете Дел 2.1 погоре, стр. 105). ДК ги кодифицира во еден нов статус – „статус на супсидијарна заштита“ – сите оние категории за кои земјите-членки можеа да се согласат. Така, член 15, ја содржи основната одредба за критериумите за квалификување за супсидијарна заштита, односно, сериозните повреди коишто оправдуваат супсидијарна заштита ⁽⁶⁷⁸⁾.

Дефиницијата за сериозна повреда во член 15 опфаќа **три различни ситуации** коишто може да иницираат статус на супсидијарна заштита. Имајќи супсидијарна улога во однос на статусот на бегалец (видете Дел 2.1 погоре, стр. 105), супсидијарната заштита се разликува во своите барања од заштитата на бегалци. Една евидентна разлика е тоа што „сериозната повреда“, за разлика од „прогонот“, може да постои (и со тоа да востанови статус на супсидијарна заштита) независно од кои било причини за прогон наведени во член 10 од ДК (изменета), кога се даваат значителни основи за да се верува дека барателот се соочува со реална опасност од таква повреда, доколку би се вратил во земјата на потекло ⁽⁶⁷⁹⁾.

Не е јасно дали постојат некакви дополнителни разлики во пракса. Во широка смисла, „прогон“ и „сериозна повреда“ означуваат одреден праг на тежина. Како и да е, важно е да се даде ефект на нивните конкретни дефиниции.

Како што е веќе забележано, член 15 го усвои концептот за сериозна повреда како генерален опис на видовите постапување подетално дефинирани во (а) до (в). Од јасната формулацијата се заклучува дека **дефиницијата е целосна**. Така, „сериозна повреда“ како таква не резултира со право на супсидијарна заштита, освен доколку се исполнети условите од член 15 (а), (б) или (в). Затоа, „прекршување на човеково право, коешто е доволно тешко за да ги активира меѓународните обврски на земјата-членка“, како што првично беше предложено во Предлогот на Комисијата, ⁽⁶⁸⁰⁾ не е доволно за да се утврди сериозна повреда, освен доколку може да се вклучи во член 15 (а)-(в).

Покрај тоа, треба да се напомене дека членовите 15(а)-(в) **взаемно не се исклучуваат**. На пример, еден барател може да прикаже дека потпаѓа и под двата става (б) и (в). Ставовите (а), (б) и (в) не означуваат хиерархија, но може да биде попрактично за органот што ја носи одлуката да ги разгледува (а) до (в) по редослед, освен доколку нема некоја посебна причина за спротивното.

Целта на член 15 е со супсидијарната заштита да ја дополни заштитата за бегалци [...] „преку идентификување на лица на кои навистина им е потребна меѓународна заштита“ ⁽⁶⁸¹⁾. Потпирајќи се на оваа цел, којашто произлегува од Воведните одредби на Директивата, СПЕУ истакнува дека делокругот на ДК „не се проширува на лица на кои им е дозволено да престојуваат на териториите на земјите-членки заради други причини, односно врз дискрециона основа заснована на сочувство или хуманитарна основа“ ⁽⁶⁸²⁾. Затоа е неопходно да се разгледа за секој случај дали се исполнети барањата за една или повеќе од трите категории на ситуации опишани во член 15(а)-(в).

2.4.1.1 Клаузула за поповолни стандарди

Согласно член 3 од ДК (изменета), моќта на земјите-членки да воведат поповолни стандарди за утврдување, меѓу другото, на тоа кој се квалификува како лице подобно за супсидијарна заштита, се проширува само дотаму до каде што тие стандарди се компатибилни со Директивата (видете Дел за

⁽⁶⁷⁸⁾ ДК (изменета) не ги спречува земјите-членки да применуваат форми на заштита согласно националното право, надвор од делокругот на Директивата.

⁽⁶⁷⁹⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот M'Vodj*, ор. cit. fn. 45, став 30.

⁽⁶⁸⁰⁾ Видете нацрт член 15(б) во Европска комисија, *Предлог на ДК*, ор. cit., fn. 194. Првичниот Предлог на Комисијата се однесуваше на основан страв од прекршување на други човекови права и беше претставен со аргумент дека земјите-членки мора да ги земат предвид своите обврски согласно инструментите за човекови права. Затоа, земјите-членки би требало да земат предвид дали враќањето на барателите во земјата на потекло или вообичаен престој би резултирало со сериозна неоправдана повреда врз основа на прекршување на човеково право и дали тие имаат екстериторијална обврска за заштита (*Ibid*, стр.26). Неколку земји-членки изјавија противење во однос на општиот концепт за прекршувања на човекови права поради непостоене на спецификација за тоа кои точно прекршувања на човековите права би обезбедиле право на супсидијарна заштита (Европски совет, Работна група за азил, Исходи од постапки (EU Doc 9038/02), ор. cit., fn. 211, стр. 2) и поради можните последици од проширениот опфат на примена на одредбата (Европски совет, Нота на претседателството до Стратешкиот комитет за имиграција, граници и азил, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита (*Presidency Note to the Strategic Committee on Immigration, Frontiers and Asylum, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection*), 20 ноември 2002 г., EU Doc 12148/02 ASILE 43, стр. 11).

⁽⁶⁸¹⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот M'Vodj*, ор. cit. fn. 45, став 37; СПЕУ, *пресуда за случајот Diakité*, ор. cit., fn. 633, став 33

⁽⁶⁸²⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот M'Vodj*, ор. cit. fn. 45, став 37.

„Поповолни стандарди“ во општиот вовед, стр. 20) ⁽⁶⁸³⁾. Според СПЕУ во случајот *M'Vodj* во 2014 година, за компатибилност е потребна ситуација која има **поврзаност со причината за меѓународна заштита** ⁽⁶⁸⁴⁾. Ситуацијата на државјанин на трета земја или лице без државјанство коешто страда од сериозно заболување и чијашто здравствена состојба ќе се влоши како резултат на фактот што во неговата/нејзината земја на потекло не постои соодветен третман, обично не се квалификува како поврзаност со причината за меѓународна заштита ⁽⁶⁸⁵⁾ (видете, исто така, [Дел 2.4.3](#) подолу, стр. 112).

Оттука произлегува дека член 15 (а)-(в) треба внимателно да се толкува во однос на предметот и целта на ДК (изменета) како што е пропишано со член 3. Делокругот на овие одредби не може да се прошири за да опфати ситуации во кои заштита е доделена според националното право на хуманитарна основа или сочувство, а кои не потпаѓаат под Директивата.

2.4.1.2 Кохерентност на односите помеѓу член 15(а), (б) и (в)

Во пресудата *Elgafaji*, СПЕУ го опишува односот помеѓу член 15(а) и (б) од една страна и член 15(в) од друга страна ⁽⁶⁸⁶⁾. Судот истакнува дека член 15(а) и (б) опфаќа ситуации во кои барателот на супсидијарна заштита е конкретно изложен на опасноста од одреден вид повреда, додека член 15(в) опфаќа поопшти опасности од повреда ⁽⁶⁸⁷⁾. Освен тоа, повредата дефинирана во член 15(а) и (б) бара јасен степен на индивидуализација, додека, пак, при примена на член 15(в) значајна улога имаат колективните фактори. Сепак, член 15(в) мора да биде предмет на кохерентно толкување во однос на другите две ситуации споменати во член 15(а) и (б), и затоа мора да се толкува со блиско упатување на таа индивидуализација ⁽⁶⁸⁸⁾.

2.4.1.3 Нехиерархиски карактер и преклопување помеѓу член 15(а), (б) и (в)

Како што беше споменато и порано, доделувањето супсидијарна заштита може да се **заснова на повеќе од една од основите дефинирани како сериозна повреда во член 15(а) до (в)**. Додека супсидијарната заштита, по дефиниција, исклучува лицето да се квалификува за статус на бегалец, не постои хиерархија помеѓу двата типа на повреда опишани во член 15 ⁽⁶⁸⁹⁾. И покрај разликите наведени порано во однос на индивидуализацијата на барањата, може да дојде до преклопување на барањата.

Преклопување може да настане во однос на член 15(а) и (б). И покрај сомнежот за тоа дали смртната казна може генерално да се квалификува како нечовечко постапување во согласност со системот на ЕКЧП ⁽⁶⁹⁰⁾, изрекувањето смртна казна може да претставува нечовечко постапување. Изрекувањето смртна казна може да покрене прашања на нечовечко или понижувачко постапување, кога, на пример, одредено лице е изложено на тежок стрес и страв поради долгото време поминато во затворскиот оддел за осуденици на смрт во екстремни услови ⁽⁶⁹¹⁾, или поради произволната природа на постапките што довеле до изрекување смртна казна ⁽⁶⁹²⁾.

До преклопување може да дојде и меѓу член 15(б) и (в). Ситуацијата на генерализирано насилство во земјата на одредиште може да биде со доволно високо ниво на интензитет за да се подразбира дека секое враќање во неа неминовно би значело прекршување на член 15(б), којшто во основа кореспондира со член 3 од ЕКЧП. ⁽⁶⁹³⁾ Иако ЕСЧП во својата судска пракса во однос на член 3 од ЕКЧП смета дека таквиот пристап би се усвоил само „во најекстремни случаи на општо насилство“ ⁽⁶⁹⁴⁾, и наспроти фактот што СПЕУ појасни

⁽⁶⁸³⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *B and D*, op. cit., fn. 60, став 114; СПЕУ, пресуда за случајот *M'Vodj*, op. cit. fn. 45, став 42.

⁽⁶⁸⁴⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *M'Vodj*, op. cit. fn. 45, став 44.

⁽⁶⁸⁵⁾ *Ibid.*, став 43.

⁽⁶⁸⁶⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Elgafaji*, op. cit., fn. 45, став 38.

⁽⁶⁸⁷⁾ *Ibid.*, ставови 32 и 33.

⁽⁶⁸⁸⁾ *Ibid.*, став 38. Видете, исто така, ЕАСО, *Член 15(в) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) - Судска анализа*, op. cit., fn. 436.

⁽⁶⁸⁹⁾ Видете Н. Storey, во К. Nailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 75.

⁽⁶⁹⁰⁾ ЕСЧП ја разгледуваше смртната казна пред сè во врска со правото на живот и барањата за ограничување на ова право и/или Протоколите бр. 6 и 13: ЕСЧП, пресуда од 12 мај 2005 г., Голем судски совет, *Öcalan v Turkey*, барање бр. 46221/99, став 166; ЕСЧП, пресуда од 2 март 2010 г., *Al-Saadoon and Mufdhi v the United Kingdom*, барање бр. 61498/08, ставови 115 и следни страници. Сп. С. Grabenwarter, *European Convention of Human Rights, Commentary* (Nomos, 2014) член 2, ставови 7 и следни страници.

⁽⁶⁹¹⁾ ЕСЧП, *Soering v the United Kingdom*, op. cit., fn. 206, став 99.

⁽⁶⁹²⁾ ЕСЧП, пресуда од 8 јули 2004 г., Голем судски совет, *Ilaşcu and Others v Moldova and Russia*, барање бр. 48787/99, ставови 429 – 433.

⁽⁶⁹³⁾ ЕСЧП, *NA v the United Kingdom*, op. cit., fn. 673, став 115. Видете, исто така, ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 49, став 218. Сп. Н. Lambert, „*The Next Frontier: Expanding Protection in Europe for Victims of Armed Conflict and Indiscriminate Violence*“ URL (2013) 207 – 234.

⁽⁶⁹⁴⁾ ЕСЧП, *NA v the United Kingdom*, op. cit., fn. 673.

дека нема сите случаи на забрането враќање според член 3 од ЕКЧП автоматски да се квалификуваат за супсидијарна заштита според член 15(б) ⁽⁶⁹⁵⁾, не може да се исклучи дека барање за супсидијарна заштита може валидно да се заснова на двете основи ⁽⁶⁹⁶⁾.

2.4.2 Смртна казна или егзекуција (член 15(а))

2.4.2.1 Смртна казна

Член 15(а) се заснова на обврските на земјите-членки што произлегуваат од член 1 од 6-от и 13-от Протокол на ЕКЧП и од судската пракса на ЕСЧП, според кои поединци не смеат да бидат *вратени* во земја во која би се соочиле со смртна казна ⁽⁶⁹⁷⁾. Протокол бр. 6, со кој се укинува смртната казна во услови на мир, е ратификуван од сите земји-членки на ЕУ ⁽⁶⁹⁸⁾. Неговиот делокруг на примена беше проширен со Протокол бр. 13 кој ја забранува смртната казна во сите околности, исклучувајќи секако дерогирање, дури и во време на војна или државна вонредна состојба ⁽⁶⁹⁹⁾. Не е потребно да се одлучува дали двата протокола дозволуваат да се заклучи дека смртната казна не е повеќе дозволена во согласност со член 2 од ЕКЧП (право на живот) ⁽⁷⁰⁰⁾. Но во контекст на член 15(а), **смртната казна, како таква и во секакви околности, се смета за сериозна повреда која што му дава право на барателот да добие статус на супсидијарна заштита**. Ваквото разбирање дополнително е втемелено во член 19(2) од Повелбата на ЕУ, којшто, меѓу другото, забранува *враќање* доколку претстои соочување со смртна казна.

Смртната казна не мора да била веќе изречена во земјата на потекло. Самото постоење на реална опасност дека по враќањето на барателот би можела да му биде изречена смртна казна, би можело да се смета за доволна основа за да се утврди барање согласно член 15(а). Меѓутоа, кога не постои законска можност за извршување на смртна казна во случај на одреден барател поради задолжителна замена на смртната казна со доживотен затвор, треба да се разгледа дали всушност барателот би се соочил со реална опасност од сериозна повреда како што е дефинирано во член 15(а).

Вреди да се истакне и аргументацијата на ЕСЧП дека „предзнаењето за смртта што ќе биде нанесена од страна на државата мора неизбежно да предизвика силно психолошко страдање“ ⁽⁷⁰¹⁾. Ако не може да се исклучи реалната опасност од егзекуција, заканата од изрекување смртна казна веројатно ќе предизвика страв и болка споредливи со сериозна повреда опишана во член 15(б).

2.4.2.2 Егзекуција

Втората алтернатива опфаќа **егзекуција со или без формално изрекување на смртна казна**. Терминот „егзекуција“ означува свесно убивање на лице од страна на државата или од недржавни чинители, а кои извршуваат некакви овластувања. Прашањето дали **вонсудските убиства**, коишто претставуваат произволно одземање на живот спротивно на член 2 од ЕКЧП, се опфатени или дали член 15(а) е ограничен само на смртната казна и нејзиното извршување, како што се чини дека претпоставуваат повеќето земји-членки, сè уште не е покренато пред СПЕУ. Допуштањето во член 6 дека може да постојат вршители на сериозна повреда што не се поврзани со државата и фактот дека формулацијата на член 15(а) ја опфаќа смртната казна **или** егзекуцијата, се чини дека одат во прилог на пошироко толкување ⁽⁷⁰²⁾. Од друга страна, пак, систематскиот контекст и законодавната историја бараат да се направи дистинкција помеѓу забраната

⁽⁶⁹⁵⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот M'Boj*, op. cit. fn. 45, став 37.

⁽⁶⁹⁶⁾ X. Стореј тврди дека разликата во содржината го има изгубено своето значење, H. Storey, во K. Nailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 689, член 15 од Директивата 2011/95, став 5.

⁽⁶⁹⁷⁾ Видете ЕСЧП, *Soering v the United Kingdom*, op. cit., fn. 206.

⁽⁶⁹⁸⁾ ETS бр. 114, 28 април 1983 г. (стапување на сила: 1 март 1985 г.).

⁽⁶⁹⁹⁾ ETS бр. 187, 3 мај 2002 г. (стапување на сила: 1 јули 2003 г.).

⁽⁷⁰⁰⁾ За аболционистичкиот тренд во праксата на земјите-членки на Советот на Европа, видете ЕСЧП, *Öcalan v Turkey*, op. cit., fn. 690, став 164; ЕСЧП, *Al-Saadoon and Mufdhi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 690, ставови 115 – 120. За критичка процена, видете C. Grabenwarter, op. cit., fn. 690, член 2, став 10.

⁽⁷⁰¹⁾ ЕСЧП, *Al-Saadoon and Mufdhi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 690, став 115.

⁽⁷⁰²⁾ Видете во овој контекст IARLI, *Прирачник за судии по бегалско право во врска со Директивата на Европскиот совет за квалификување 2004/83/EC и со Директивата на Европскиот совет за процедури 2005/85/EC*, op. cit., fn. 555, стр. 33. Во однос на неколкуте земји-членки што признаваат постоење на вонсудски егзекуции од страна на вршители што не се поврзани со државата во рамки на член 15(а), видете, на пример, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 14 март 2008 г., бр.8.758, став 4.4.1.2 со која се одлучи дека опасноста што произлегува од крвна одмазда против семејството на барателот се квалификува како сериозна повреда според член 15(а) и (б); Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 28 јули 2009 г., *LO v Ministry of Interior*, 5 Azs 40/2009-74 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик); и Врховен управен суд (Република Чешка), пресуда од 11 февруари 2009 г., *AR v Ministry of Interior*, 1 Azs 107/2008-78 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

на смртната казна како конкретна формана нечовечко казнување и општата заштита на човековиот живот. Така, се чини дека е неопходно да се бара најмалку елемент на свесно формализирано казнување од страна на државата или од вршители кои не се поврзани со државата наместо само опасност да се стане жртва на вонсудско насилство. Затоа, член 15(а) треба да се разликува од ризиците што произлегуваат од општо насилство во вооружен конфликт.

Иако ЕСЧП во познатиот случај *Soering* не ја третираше самата смртна казна како нечовечко постапување, Судот утврди дека начинот на кој се применува смртната казна во Соединетите Американски Држави („феномен на затворски оддел за осуденици на смрт“) би бил еднаков на нечовечко постапување⁽⁷⁰³⁾. Член 15(а) не бара егзекуцијата да биде придружена со особено отежнувачки околности. Од јасната формулацијата произлегува дека секоја егзекуција е доволна за да се оправда барање за супсидијарна заштита, дури и кога смртната казна е изречена за особено грозоморно кривично дело. Формулацијата кореспондира со случај опишан од ЕСЧП во неговата понова судска пракса⁽⁷⁰⁴⁾.

2.4.3 Измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување на барател во земјата на потекло (член 15 (б))

Освен упатувањето на земјата на потекло на барателот (видете Дел 2.4.3.3, стр. 116), член 15(б) во суштина кореспондира со член 3 од ЕКЧП, којшто претставува дел од општите принципи на правото на ЕУ и самиот е наведен во член 19(2) од Повелбата на ЕУ⁽⁷⁰⁵⁾. Според востановената судска пракса на СПЕУ, при толкување на делокругот на член 15(б) во правното уредување на ЕУ треба да се земе предвид преседентното право на ЕСЧП во однос на толкувањето на ЕКЧП⁽⁷⁰⁶⁾. Според член 52(3) од Повелбата на ЕУ, гаранциите во однос на значењето и делокругот на Повелбата „ќе бидат исти како и оние утврдени“ со ЕКЧП⁽⁷⁰⁷⁾. Судската пракса на ЕСЧП обезбедува насоки за толкување на термините „измачување“ и „нечовечко или понижувачко постапување или казнување“. Ако постои востановена судска пракса на ЕСЧП за толкување на овие термини, може да се претпостави дека тие го имаат истото значење и во правното уредување на ЕУ⁽⁷⁰⁸⁾.

Сепак, СПЕУ во случајот *M'Vodj* направи разлика помеѓу своето толкување на член 3 од ЕКЧП и толкувањето на ЕСЧП, и тоа врз основа на незначителната разлика во формулацијата на член 15(б) од ДК (изменета) и на контекстот во кој се појавува член 15(б). Во сосема исклучителни случаи, ЕСЧП го применува член 3 од ЕКЧП за да забрани протерување на државјанин од трета земја, којшто страда од сериозно заболување, во земја во којашто не постои соодветно медицинско лекување.⁽⁷⁰⁹⁾ СПЕУ одби да го толкува член 15(б) на истиот начин. СПЕУ забележа дека формулацијата на член 15(б) од ДК (изменета) се разликува од член 3 од ЕКЧП во тоа што тој е применлив за случаи на измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување на барател „во земјата на потекло“. Оттука произлегува дека законодавството на ЕУ предвидува дека супсидијарната заштита треба да се доделува само во оние случаи во кои таквото постапување се случило во земјата на потекло на барателот (видете, исто така, Дел 2.4.3.3 подолу, стр. 116). Покрај тоа, судот забележа дека одредени фактори што се специфични за контекстот во кој се појавува член 15(б) од ДК (изменета) мора, на ист начин како и целите на Директивата, да се земат предвид при толкување на таа одредба. Соодветно на тоа, член 6 од ДК (изменета) наведува листа на даватели на заштита, што оди во прилог на ставот дека таква сериозна повреда мора да биде во форма на поведење на трета страна и дека, според тоа, не може да постои само како резултат на општи недостатоци во здравствениот систем во земјата на потекло. Слично на тоа, во воведната одредба (26) од ДК (изменета) се вели дека опасностите на коишто генерално е изложено населението на одредена земја, или пак дел од тоа население, обично не создаваат сами по себе поединечни закани коишто би се квалификувале како сериозна повреда. Земајќи го предвид овој различен контекст, СПЕУ заклучи дека опасноста од влошување на здравјето на државјанин на трета земја, којшто страда од сериозно заболување, како резултат на непостоењето соодветен третман во неговата/нејзината земја на потекло не е доволно за да биде причина на тоа лице да му се додели супсидијарна заштита врз основа на член 15(б), освен доколку државјанинот на трета земја е намерно лишен од здравствена заштита⁽⁷¹⁰⁾. Затоа, иако член 3 од ЕКЧП може во исклучителни

⁽⁷⁰³⁾ ЕСЧП, *Soering v the United Kingdom*, op. cit., fn. 206.

⁽⁷⁰⁴⁾ ЕСЧП, *Al-Saadoon and Mufdhi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 690, став 115; и ЕСЧП, *Öcalan v Turkey*, op. cit., fn. 690, став 164.

⁽⁷⁰⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Elgafaji*, op. cit., fn. 45, став 28.

⁽⁷⁰⁶⁾ *Ibid.*

⁽⁷⁰⁷⁾ Видете ЕАСО, *Вовед во Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) за судови и трибунали - Судска анализа*, op. cit., fn. 3, стр. 72.

⁽⁷⁰⁸⁾ член 52(3) од Повелбата на ЕУ.

⁽⁷⁰⁹⁾ ЕСЧП, пресуда од 27 мај 2008 г., Голем судски совет, *N v the United Kingdom*, барање бр. 26565/05, став 42.

⁽⁷¹⁰⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *M'Vodj*, op. cit. fn. 45, ставови 32 – 36.

околности да спречи протерување на лице во земја во којашто не постои соодветно лекување, тоа не треба да значи дека лицето се квалификува за статус на супсидијарна заштита според член 15(б) (видете Дел 2.4.3.2 подолу, стр. 115).

2.4.3.1 Измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување

Одредено дело или мерка мора да се квалификува како измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување за да се оправда барање согласно член 15(б). За да се квалификува како лошо постапување спротивно на член 3 од ЕКЧП, не е важно дали делото или мерката е едното или другото од овие поткатегории (измачување, нечовечко или понижувачко постапување или казнување). Затоа, на пример, доволно може да биде и ако само се прикаже понижувачко постапување. Меѓутоа, преседентното право им дава на трите поткатегории конкретни значења за кои е потребна точна примена. Формите на забрането постапување може да се разликуваат според **интензитетот и мотивацијата на прекршувањето**.

2.4.3.1.1 Измачување

ЕСЧП придава „посебна стигма за нечовечко постапување со умисла коешто предизвикува многу сериозно и сурово страдање“⁽⁷¹¹⁾. Воедно, ЕСЧП упатува и на член 1(1) од [Конвенцијата против измачување](#) на ОН во која измачувањето е дефинирано како:

[С]екое дело со кое свесно му се предизвикува на некое лице тешка болка или страдање, физичко или психичко, со цел да се добие од него или од трето лице информација или признание, да се казни за дело што тој или трето лице го сторило или за кое се сомничи дека го сторило, или за да се заплаши или присили тој или трето лице, или од која било друга причина врз основа на дискриминација од каков било вид, а кога таквата болка или страдање е причинета од страна на или со поттикнување од или со одобрување или премолчена согласност од официјално лице или од друго лице коешто постапува по службена должност. Тука не се опфатени болка или страдање што само произлегуваат од, се дел од или се попатен аспект на законски санкции⁽⁷¹²⁾.

Потребно е дело со кое **свесно се предизвикува тешка физичка или психичка болка и страдање** за да се квалификува како тешка и смислена форма на сурово, нечовечко или понижувачко постапување на којашто ѝ се припишува посебната стигма на измачување. ЕСЧП го нема дефинирано точното ниво на тежина кое е потребно. Се земаат предвид **влијанието на постапувањето или неговите долгорочни последици и постоењето на конкретна намера**, како на пример изнуда на признание⁽⁷¹³⁾. Сите околности на еден случај се земаат предвид, вклучително и основната цел зад постапувањето забрането со член 3 од ЕКЧП како нечовечко или понижувачко постапување. Во пресудата за случајот *Gäfgen*, ЕСЧП беше загрижен поради заканата од измачување со цел да се пронајде жртвата на киднапер. Иако прифаќа дека предупредување за измачување може биде еднакво на измачување, ЕСЧП сепак наведува дека:

[...] методот на испрашување на кој бил изложен киднаперот во околностите на овој случај е доволно сериозен за да претставува нечовечко постапување забрането со член 3, но не го достигнува нивото на суровост што е потребно за да се достигне прагот на измачување⁽⁷¹⁴⁾.

Слично и во случајот *Jalloh*, судот сметаше дека давањето еметици за да се присили осомничениот на повраќање е нечовечко постапување, но дека не може да му се припише посебната стигма што е задржана за делата на измачување⁽⁷¹⁵⁾. Во случајот *Ireland v the United Kingdom*, ЕСЧП на сличен начин не сметаше дека треба методите на испрашување применувани во ОК врз осомничени терористи да ги утврди како измачување, туку одлучи дека тие претставуваат нечовечко постапување⁽⁷¹⁶⁾. Како измачување може да се

⁽⁷¹¹⁾ ЕСЧП, пресуда од 28 јули 1999 г., Голем судски совет, *Selmouni v France*, барање бр. 25803/94, став 99; ЕСЧП, пресуда од 18 јануари 1978 г., *Ireland v the United Kingdom*, барање бр. 5310/71, став 167. Видете, исто така, Управен суд (Република Словенија), случај *Мустафа*, *op. cit.*, fn. 526, каде што судот ги толкуваше делата на измачување според стандардите од *Selmouni v France*.

⁽⁷¹²⁾ 1465 UNTS 85, 10 декември 1984 г. (стапување на сила: 26 јуни 1987 г.).

⁽⁷¹³⁾ ЕСЧП, пресуда од 23 мај 2001 г., *Denzici and Others v Cyprus*, барања бр. 25316-25321/94 и 27207/95, став 383.

⁽⁷¹⁴⁾ ЕСЧП, пресуда од 1 јуни 2010 г., Голем судски совет, *Gäfgen v Germany*, барање бр. 22978/05, став 108.

⁽⁷¹⁵⁾ ЕСЧП, пресуда од 11 јули 2006 г., Голем судски совет, *Jalloh v Germany*, барање бр. 54810/00, ставови 103 – 107.

⁽⁷¹⁶⁾ ЕСЧП, *Ireland v the United Kingdom*, *op. cit.*, fn. 711, став 167.

квалификуваат само смислени свесни повреди, додека за нечовечко или понижувачко постапување може да изостанува намера.

2.4.3.1.2 Нечовечко или понижувачко постапување или казнување

Забраната за нечовечко или понижувачко постапување како што е дефинирана од страна на ЕСЧП опфаќа широк спектар на лоши постапувања коишто достигнуваат **одредено ниво на тежина**. ЕСЧП смета дека постапувањето е „нечовечко“ затоа што е, меѓу другото, однапред смислено, спроведувано непрекинато со часови и предизвикува или телесни повреди или интензивно физичко или психичко страдање⁽⁷¹⁷⁾.

ЕСЧП го дефинира постапувањето или казнувањето како „**понижувачко**“ затоа што кај жртвата предизвикува чувства на страв, болка и инфериорност коишто можат да предизвикаат понижување или обезвреднување⁽⁷¹⁸⁾ или затоа што влијаат врз личноста на лицето на начин којшто е некомпатибилен со член 3⁽⁷¹⁹⁾. Отсуството на ваква намера не може дефинитивно да исклучи утврдување на прекршување на член 3⁽⁷²⁰⁾. Може да биде доволно жртвата да биде понижена во своите сопствени очи, па дури тоа и да не е во очите на другите⁽⁷²¹⁾.

Меѓутоа, судската пракса на ЕСЧП честопати не прави јасна разлика помеѓу измачување и нечовечко и понижувачко постапување. Одлучувачки критериум за да се утврди прекршување на член 3 од ЕКЧП е дека лошото постапување достигнува **минимално ниво на тежина**. Процената на ова минимално ниво на тежина е **релативна**: таа зависи од сите околности на случајот, како, на пример, времетраење на постапувањето, неговите физички и психички последици и, во некои случаи, полот, возраста и здравствената состојба на жртвата. Дополнителни фактори се целта на постапувањето, заедно со намерата или мотивацијата за него, како и неговиот контекст, како, на пример, атмосфера на висока напнатост и емоции⁽⁷²²⁾. Ваква засебна процена на секој поединечен случај диктираат и условите предвидени со член 4 од ДК (изменета). Во Германија, Високиот управен суд на Баварија сметаше дека законата од принуден брак договорен од родителите на жената може да претставува понижувачко постапување во смисла на член 15(б) од ДК, особено ако млада Сунитка ѝ се спротивставила на одлуката на нејзиниот семеен совет во Северен Ирак со тоа што избегала во Европа⁽⁷²³⁾.

Честопати **мерките со кои едно лице се лишува од слобода** може да опфаќаат елемент на интензивно физичко или психичко страдање коешто претставува нечовечко или понижувачко постапување. Меѓутоа, спроведувањето управна одлука или продолжен притвор или краткорочен притвор не може сами по себе да покренат прашање во рамките на член 3. Ниту пак член 3 од ЕКЧП може да се толкува во смисол дека утврдува општа обврска за ослободување притвореник поради здравствени причини⁽⁷²⁴⁾. Сепак, државата мора да осигури притвореното лице да биде сместено во услови коишто се компатибилни со почитувањето на човековото достоинство, а начинот и методите на спроведување на мерките не смеат да го изложат лицето на болка или маки чијшто интензитет го надминува неизбежното ниво на страдање коешто е неминовно во притворот⁽⁷²⁵⁾. Врз основа на своето преседентно право, ЕСЧП во својата пресуда за случајот *Babar Ahmad and Other* предложи илустративна листа на одлучувачки фактори за да се утврди прекршување на член 3 од ЕКЧП коешто произлегува од лошо постапување со затвореници (видете Табела 31 подолу)⁽⁷²⁶⁾. Сепак, судот истакна дека „сите овие елементи во голема мера зависат од фактите поврзани со случајот и нема да можат да се утврдат однапред во контекст на екстрадиција или протерување“⁽⁷²⁷⁾.

⁽⁷¹⁷⁾ ЕСЧП, пресуда од 26 октомври 2000 г., *Kudla v Poland*, барање бр. 30210/96, став 92; ЕСЧП, пресуда од 15 јули 2002 г., *Kalashnikov v Russia*, барање бр. 47095/99, став 95; ЕСЧП, пресуда од 21 јануари 2011 г., Голем судски совет, *MSS v Belgium and Greece* барање бр. 30696/09, став 220.

⁽⁷¹⁸⁾ ЕСЧП, *Kudla v Poland*, оп. cit., fn. 717, став 92. Видете, исто така, ЕСЧП, пресуда од 25 април 1978 г., *Tyrer v the United Kingdom*, барање бр. 5856/72, став 30.

⁽⁷¹⁹⁾ ЕСЧП, *Kalashnikov v Russia*, оп. cit., fn. 717, став 95.

⁽⁷²⁰⁾ *Ibid.*; ЕСЧП, пресуда од 19 април 2001 г., *Peers v Greece*, барање бр. 28524/95, став 74.

⁽⁷²¹⁾ ЕСЧП, *MSS v Belgium and Greece*, оп. cit., fn. 717, став 220.

⁽⁷²²⁾ ЕСЧП, пресуда од 18 октомври 2012 г., *Bureš v the Czech Republic*, барање бр. 37679/08, став 84; ЕСЧП, *Gäfgen v Germany*, оп. cit., fn. 714, став 88.

⁽⁷²³⁾ Висок управен суд на Баварија, пресуда од 17 март 2016 г., барање бр. 13a В 15.30241.

⁽⁷²⁴⁾ ЕСЧП, *Kudla v Poland*, оп. cit., fn. 717, став 93.

⁽⁷²⁵⁾ ЕСЧП, *Kalashnikov v Russia*, оп. cit., fn. 717, став 95. Ова, исто така, беше поддржано од АСАВ (ОК), пресуда од 5 ноември 2003 г., *Batayav v Secretary of State for the Home Department* [2003] EWCA Civ 1489.

⁽⁷²⁶⁾ ЕСЧП, пресуда од 10 април 2012 г., *Babar Ahmad and Others v the United Kingdom*, барања бр. 24027/07, 11949/08, 36742/08, 66911/09 и 67354/09, став 178.

⁽⁷²⁷⁾ *Ibid.*

Табела 31: Илустративна листа на ЕСЧП на одлучувачки фактори за донесување заклучок за лошо постапување со затвореници ⁽⁷²⁸⁾

1	постоење на умисла
2	мерката да била можеби смислена за да се скрши отпорот или волјата на барателот
3	намера да се обезвредни или понижи барателот или, ако не постоела таква намера, фактот дека мерката била спроведена на начин којшто сепак предизвикал чувства на страв, болка и инфериорност
4	отсуство на какво било конкретно оправдување за спроведената мерка
5	произволна казнена природа на мерката
6	времетраење на спроведената мерка
7	фактот дека постоел степен на болка или маки чијшто интензитет го надминува неизбежното ниво на страдање коешто е неминовно во притвор

Гонењето и казната за обични кривични дела не може да се окарактеризираат како нечовечко постапување освен доколку постојат **посебни отежнувачки околности** коишто одат во прилог на претпоставката дека казната е крајно **непропорционална**. Во принцип, одредувањето на соодветна казна за кривично дело и повторното разгледување на пресудите е избор на самата држава. Доживотен затвор без можност за повторно разгледување и намалување на затворската казна е квалификувано од страна на ЕСЧП како крајно непропорционална казна, а со тоа и нечовечка ⁽⁷²⁹⁾.

Сепак, во сите случаи, мора да биде исполнето барањето за тежина на постапувањето. Аналогно на судската пракса на СПЕУ во случајот *X, Y and Z* ⁽⁷³⁰⁾, дури и криминализацијата на дела или однесување коешто е заштитено со човековите права може да не го достигне нивото на тежина на лошото постапување. Како што е наведено во **Дел 2.4.3.2** подолу (стр. 115), дури и ужасни економски и хуманитарни услови вообичаено не може да претставуваат нечовечко постапување и затоа не утврдуваат подобност за супсидијарна заштита ⁽⁷³¹⁾.

2.4.3.2 Невраќање согласно член 3 од ЕКЧП и супсидијарна заштита согласно член 15(б) во случаи на ненамерно лошо постапување

Примената на член 15(б) изискува постоење на **елемент на намерно лошо постапување**. И покрај тоа што СПЕУ упатува на преседентното право на ЕСЧП во однос на толкувањето на член 3 од ЕКЧП и на обврската за примена на ДК (изменета) на начин којшто е конзистентен со член 19(2) од Повелбата на ЕУ (*невраќање* во случај на сериозна опасност од нечовечко или понижувачко постапување или казнување) ⁽⁷³²⁾, Судот ѝ дава особена важност на различната формулација во член 15(б). Тој, исто така, прави разлика помеѓу делокругот на примена на член 3 како забрана за враќање на лице и утврдувањето на барање за супсидијарна заштита во конкретни ситуации ⁽⁷³³⁾.

Според востановеното преседентно право на ЕСЧП, одлука за протерување на странски државјанин, којшто страда од сериозно физичко или психичко заболување, во земја каде што условите за лекување на болеста се полоши од тие што постојат во таа држава, може да претставува прекршување на член 3 од ЕКЧП во сосема исклучителни случаи, кога хуманитарните основи против протерувањето се непобитни ⁽⁷³⁴⁾. Сосема исклучителните случаи се карактеризираат со сериозна и ненадоместлива природа на штетата што би можела да се предизвика со протерување на државјаните на трета земја во одредена земја ⁽⁷³⁵⁾.

Сепак, како што наведе СПЕУ во пресудата за случајот *M'Vodj*:

⁽⁷²⁸⁾ *Ibid.*, (испуштени внатрешни упатувања).

⁽⁷²⁹⁾ ЕСЧП, пресуда од 9 јули 2013 г., Голем судски совет, *Vinter and Others v the United Kingdom*, барања бр. 66069/09, 130/10 и 3896/10, ставови 104 – 121. Видете, исто така, ЕСЧП, пресуда од 4 септември 2014 г., *Trabelsi v Belgium*, барање бр. 140/10, ставови 137 – 139.

⁽⁷³⁰⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, оп. cit., fn. 20, став 53.

⁽⁷³¹⁾ Видете ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, оп. cit., fn. 49, став 282.

⁽⁷³²⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Elgafaji*, оп. cit., fn. 45, став 28; СПЕУ, пресуда за случајот *El Kott and Others*, оп. cit., fn. 25, став 43.

⁽⁷³³⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *M'Vodj*, оп. cit. fn. 45.

⁽⁷³⁴⁾ ЕСЧП, *N v the United Kingdom*, оп. cit., fn. 709, став 42; ЕСЧП, *NA v the United Kingdom*, оп. cit., fn. 673; ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, оп. cit., fn. 49, ставови 217 и следни страници.

⁽⁷³⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *M'Vodj*, оп. cit. fn. 45, став 50.

[Ф]актот дека државјанин на трета земја којшто страда од сериозно заболување, согласно член 3 од ЕКЧП како што го толкува Европскиот суд за човекови права, во сосема исклучителни случаи не смее да се протера во земја во која не постои соодветно лекување, не значи дека на тоа лице треба да му се дозволи престој во земја-членка преку користење супсидијарна заштита ⁽⁷³⁶⁾.

Правејќи разлика помеѓу *невраќање* и супсидијарна заштита, СПЕУ наведува дека член 15(б) мора да се толкува со следното значење:

[Сериозна повреда] не опфаќа ситуација во која нечовечкото или понижувачкото постапување, [...] на кое барателот којшто страда од сериозно заболување би бил изложен ако се врати во неговата земја на потекло, е резултат на фактот што не постои соодветно лекување во таа земја, освен доколку таквиот барател е намерно лишен од здравствена заштита ⁽⁷³⁷⁾.

2.4.3.3 Нечовечко или понижувачко постапување во земјата на потекло на барателот

Опасноста од сериозна повреда како што е дефинирано во член 15(б), согласно јасната формулација на одредбата, мора да постои **во земјата на потекло на барателот** за да се востанови барање за супсидијарна заштита (видете *Дел 2.3* погоре, стр. 107). Не е доволно барателот да е изложен на опасност од сериозна повреда во земјата на негов претходен вообичаен престој. Земјата на потекло во основа се утврдува според државјанството на барателот (член 2(л) од ДК (изменета)) ⁽⁷³⁸⁾. Во случај на лице без државјанство, земјата на претходен вообичаен престој може да се смета за земја на потекло во рамки на значењето на член 15(б) (член 2(л) од ДК (изменета)).

Исклучивото засновање на член 15(б) во однос на земјата на потекло, што е направено во оригиналната ДК 2004 и е задржано во ДК (изменета), треба да се гледа во контекст на дебатата за опсежното толкување на широкиот делокруг на примена на член 3 од страна на ЕСЧП. Данското претседателство со Советот изрази загриженост дека ако член 15(б) треба целосно да ја одслика судската пракса на ЕСЧП во однос на член 3 од ЕКЧП, би требало да бидат вклучени случаите засновани само на сочувство, како на пример случајот *D v the United Kingdom* ⁽⁷³⁹⁾ – познат и како случај *St Kitts*. Во случајот *St Kitts*, иако немањето пристап до развиен здравствен систем и немањето социјални врски самите по себе не беа сметани за измачување или нечовечко или понижувачко постапување, беше заклучено дека изложеноста на ваквата ситуација како резултат на протерување, во комбинација со прекилот на медицинскиот третман што D го добивал во Обединетото Кралство, го достигнува нивото на животна загрозувачко лошо постапување, во спротивност со член 3 ⁽⁷⁴⁰⁾. Како последица на тоа, имајќи предвид дека намерата на Директивата не е да опфаќа вакви случаи, Данското претседателство предложи да се избегне вклучување на случаи засновани на сочувство во рамки на режимот на супсидијарна заштита преку ограничување на делокругот на член 15(б) на реална опасност од измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување што преовладува **во земјата на потекло** ⁽⁷⁴¹⁾. За да се надмине оваа загриженост, Претседавачот предложи вметнување воведна одредба со формулација слична на онаа содржана во меморандумот за појаснување на Предлогот на Комисијата (точка 2, став 2):

Додека, пак, оние државјани на трети земји или лица без државјанство, на коишто им е дозволено да останат на териториите на земјите-членки поради причини кои не се поврзани со потребата од меѓународна заштита, туку врз основа на сочувство или од хуманитарни причини, спаѓаат надвор од делокругот на оваа Директива ⁽⁷⁴²⁾.

⁽⁷³⁶⁾ *Ibid.*, став 40.

⁽⁷³⁷⁾ *Ibid.*, став 41.

⁽⁷³⁸⁾ За правилата според кои се утврдува државјанството или немањето државјанство, видете Дел 2.3.1 погоре, стр.101.

⁽⁷³⁹⁾ ЕСЧП, пресуда од 2 мај 1997 г., *D v the United Kingdom*, барање бр. 30240/96. Случајот беше за пациент болен од СИДА, кого ОК сакаше да го врати во Св. Китс (неговата земја на потекло). Во одлуката, судот изрази мислење дека самото протерување во ситуацијата што преовладува во Св. Китс претставува нечовечко постапување. Причината беше тоа што пациентот станал зависен од медицинскиот третман во ОК. Покрај тоа, тој не би можел да добива сличен третман во Св. Китс, ниту пак таму имал некакви социјални врски. Видете ги појаснувањата на Данското претседателство, во Европски совет, Нота на претседателството до Стратешкиот комитет за имиграција, граници и азил, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, *op. cit.*, fn. 680, стр. 6.

⁽⁷⁴⁰⁾ Европски совет, Нота на претседателството до Стратешкиот комитет за имиграција, граници и азил, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на лица државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, *op. cit.*, fn. 680, стр. 4.

⁽⁷⁴¹⁾ *Ibid.*, стр. 5.

⁽⁷⁴²⁾ Видете Европски совет, Нота на претседателството до Постојаниот претставнички комитет, Предлог за Директива на Советот за минималните стандарди за квалификување и статус на државјани на трета земја и лица без државјанство како бегалци или како лица кои на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита, 7 октомври 2002 г., EU Doc 12534/02 ASILE 49, стр. 3.

Овој предлог беше усвоен во малку изменета верзија како воведна одредба (9) од ДК (сега воведна одредба (15) од ДК (изменета)) и со неа се појаснува дека лица на кои им е дозволено да останат поради причини кои не се поврзани со потребата од меѓународна заштита, туку на дискрециона основа поради сочувство или од хуманитарни причини, спаѓаат надвор од делокругот на оваа Директива (видете го погоре Делот за поповолни стандарди, стр. 23) ⁽⁷⁴³⁾.

2.4.4 Сериозна и поединечна закана по животот или личноста на цивил поради неселективно насилство во ситуации на меѓународен или внатрешен вооружен конфликт (член 15(в))

Во врска со член 15(в), треба да се упати на Член 15(в) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) – Судска анализа ⁽⁷⁴⁴⁾.

2.5 Вршители на сериозна повреда (член 6)

Во член 6 од ДК (изменета) од 2011 година е дадена листа на вршители на сериозна повреда, во која се вбројуваат:

- (а) државата;
- (б) страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата;
- (в) вршители што не се поврзани со државата, ако може да се покаже дека вршителите споменати во точките (а) и (б), вклучувајќи ги меѓународните организации, не се во можност или не сакаат да обезбедат заштита од прогон или сериозна повреда како што е дефинирано во член 7.

Оваа одредба е заедничка за двете форми на меѓународна заштита. Оттаму, анализата во Дел 1.6 (стр. 58) еднакво се однесува на вршители на сериозна повреда за целите на доделување супсидијарна заштита. За детална анализа на член 6, видете Дел 1.6 во Поглавје 1 (стр. 58).

2.5.1 Државата (член 6(а))

За детална анализа на државата како вршител на прогон или сериозна повреда, видете Дел 1.6.1 погоре (стр. 59).

2.5.2 Страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата (член 6(б))

За детална анализа на страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата како вршители на прогон или сериозна повреда, видете Дел 1.6.2 погоре (стр. 61).

2.5.3 Вршители на прогон што не се поврзани со државата (член 6(в))

За детална анализа на вршители на прогон или сериозна повреда што не се поврзани со државата, видете Дел 1.6.3 погоре (стр. 62).

⁽⁷⁴³⁾ Европски совет, Работна група за азил, /SCIFA/Корепер, Исходи од постапки (EU Doc 13648/02), op. cit., fn. 133, стр. 22.

⁽⁷⁴⁴⁾ ЕАКО, Член 15(в) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) - Судска анализа, op. cit., fn. 436.

2.6 Даватели на заштита (член 7)

Член 7 од ДК (изменета) е **задолжителна одредба** заедничка и за статус на бегалец и за супсидијарна заштита. Според тоа, анализата разработена во [Дел 1.7](#) за даватели на заштита (стр. 63) исто така е применлива и кога станува збор за заштита од сериозна повреда. За детална анализа на член 7, видете [Дел 1.7](#) во Поглавје 1 (стр. 63).

2.6.1 Даватели на заштита кои сакаат и можат да понудат заштита (член 7(1) и (3))

За детална анализа на член 7(1) и (3), видете [Дел 1.7.1](#) погоре (стр. 65).

2.6.1.1 Државата (член 7(1)(а))

За детална анализа на државата како давател на заштита, видете [Дел 1.7.1.1](#) погоре (стр. 65).

2.6.1.2 Страни или организации, вклучително и меѓународни организации (член 7(1) (б) и (3))

За детална анализа на страни или организации, вклучително и меѓународни организации како даватели на заштита, видете [Дел 1.7.1.2](#) погоре (стр. 68).

2.6.2 Квалитет на заштита (член 7(2))

Член 7(2) од ДК (изменета) ја дефинира заштитата во земјата на државјанство или претходен вообичаен престој, врз основа на **три кумулативни услови**. Во согласност со тоа, заштитата треба да биде:

- 1) делотворна;
- 2) непривремена; и
- 3) достапна.

За детална анализа на овие три услови, видете [Дел 1.7.2](#) погоре (стр. 70).

2.7 Внатрешна заштита (член 8)

Член 8 од ДК (изменета) е одредба која се применува и за утврдување **статус на бегалец и за супсидијарна заштита**. Според тоа, земјите-членки исто така имаат можност да утврдат дека барателот нема потреба од супсидијарна заштита ако во дел од земјата на потекло постои внатрешна заштита. Затоа, анализата дадена во [Дел 1.8](#) погоре (стр. 76) е еднакво валидна и кога станува збор за внатрешна заштита во контекст на супсидијарна заштита. Иако овој Дел дава продлабочен увид во специфичниот контекст на супсидијарната заштита секогаш кога е таа релевантна, за посеопфатна анализа видете го [Дел 1.8](#) во [Дел 1](#) (стр. 22).

2.7.1 Квалитет на внатрешната заштита (член 8(1))

Во пресудата за случајот *Abdulla*, СПЕУ истакна дека ДК востановува два различни системи на заштита, т.е. статус на бегалец и статус на супсидијарна заштита ⁽⁷⁴⁵⁾. Оттаму, на секоја одредба од ДК (изменета) која се однесува на прогон или сериозна повреда мора да се гледа како да има две групи на примена (т.е. една поврзана со прогон и друга поврзана со сериозна повреда). Така, додека член 8(1)(а) се однесува на основан страв од прогон или реална опасност од претрпување сериозна повреда, при проценување на супсидијарна заштита, релевантно е само последното. На пример, кога разгледува подобност за супсидијарна заштита, ВТОК ги применува **истите материјални услови за безбедност, разумност и пристап** до внатрешна заштита користејќи ја формулацијата од дефиницијата за супсидијарна заштита:

Од структурата на член 8 од Директивата за квалификување е јасно дека внатрешното раселување е неопходен елемент, којшто е релевантен не само за утврдување на право на статус на бегалец (согласно членовите 2 и 9) туку, исто така, и за утврдување подобност за супсидијарна [...] заштита во согласност со сите три ставови на член 15 – 15 (а), (б) и (в). Кога станува збор за внатрешното раселување како неопходен аспект за целите на член 15(в), СПЕУ потврди во одлуката за случајот *Elgafaji* дека прашање во рамки на член 15(в) може да произлезе не само во врска со целата земја, туку и со нејзин(и) дел(ови) (став 43). Ако се смета дека матичната област или регион на цивилот се наоѓа во состојба на неселективно насилство над прагот утврден со член 15(в), тој и понатаму нема да може да воспостави подобност за супсидијарна (хуманитарна) заштита, освен доколку може да докаже континуирана опасност од сериозна повреда (елементот на „безбедност“ од член 8(1)) или околности коишто би го направиле неразумно неговото раселување во друга област или регион (елементот на „разумност“ од член 8 (1)) ⁽⁷⁴⁶⁾.

Слично на тоа, при разгледување на подобноста за супсидијарна заштита, германскиот Сојузен управен суд (*Bundesverwaltungsgericht*) и унгарскиот Управен и трудов суд на Будимпешта (*Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság*) ги анализираа концептите на „локализиран прогон“ и „непривремена природа на заштитата“ и дојдоа до заклучок дека: „ако вооружениот конфликт не е проширен на целата територија, може да се направи процена за внатрешна заштита“ ⁽⁷⁴⁷⁾; но дека „земјите што се соочуваат со вооружени конфликти обично не можат да понудат безбедна внатрешна заштита поради тоа што поради подвижните линии на фронтот, претходно безбедните области може да станат небезбедни“ ⁽⁷⁴⁸⁾. Од анализата е јасно дека оние што одлучуваат мора да обрнат особено внимание (согласно член 8(2)) на она што го покажуваат најновите информации за земјата на потекло во однос на географскиот опфат на насилството и дали постои реална опасност од негово префрлање или ширење во област која во моментот е безбедна. Според словенечкиот Управен суд (*Upravno Sodišče*), квалитетот на внатрешната заштита исто така наложува да се земе предвид способноста на барателот да се грижи за своите најосновни потреби, какви што се храна, хигиена и засолниште, неговата ранливост на лошо постапување и веројатноста за подобрување на неговата ситуација во разумен временски период ⁽⁷⁴⁹⁾.

Во случаите *Salah Sheekh* и *Sufi and Elmi*, ЕСЧП го примени концептот на (како што го нарекува) алтернатива на внатрешно бегство во контекст на вооружен конфликт. И во двата случаја, барателите беа од Сомалија. ЕСЧП потврди дека член 3 од ЕКЧП им дозволува на државите да се потпрат на алтернативата на внатрешно бегство. Меѓутоа, неговата примена треба да подлежи на одредени гаранции. Во пресудата *Salah Sheekh*, судот сметаше дека лицето мора да има можност да патува во засегнатата област, да добие пристап и да се смести таму ⁽⁷⁵⁰⁾. Бидејќи постоечките безбедни региони (Пунтленд и Сомалиленд) не ги исполнуваа горенаведените критериуми, а другите области во Сомалија не се сметаа за безбедни за барателот, ЕСЧП ја отфрли можноста да се искористи алтернативата за внатрешно бегство во тој случај ⁽⁷⁵¹⁾. Во *Sufi and Elmi*, ЕСЧП утврди дека барателите би се соочиле со опасност од лошо постапување во областите под контрола на Ал-Шабааб, додека, пак, условите во камповите за внатрешно раселени лица, според судот, го имаа достигнато прагот од член 3 и, затоа, не би можеле да се сметаат за алтернатива на раселување ⁽⁷⁵²⁾.

⁽⁷⁴⁵⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 78.

⁽⁷⁴⁶⁾ ВТОК, АК (член 15(е)) *Авганистан ЦГ*, op. cit., fn. 177, став 228.

⁽⁷⁴⁷⁾ Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 31 јануари 2013 г., 4AFG03MSB.

⁽⁷⁴⁸⁾ Управен и трудов суд на Будимпешта (Унгарија), б.к.34.830/2010/19, op. cit., fn. 482.

⁽⁷⁴⁹⁾ Управен суд (Република Словенија), случај *Rahimi*, op. cit., fn. 351.

⁽⁷⁵⁰⁾ ЕСЧП, *Salah Sheekh v the Netherlands*, op. cit., fn. 349, став 141.

⁽⁷⁵¹⁾ *Ibid.*, став 148.

⁽⁷⁵²⁾ ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 49, ставови 301 – 304 и 309 – 312.

2.7.2 Барање за проверка (член 8(2))

Важна карактеристика на утврдувањето супсидијарна заштита во специфичниот контекст на член 15(в) од ДК е концептот на „лизгачка скала“, односно, дека: „колку повеќе барателот може да покаже дека е конкретно засегнат поради фактори коишто се однесуваат на неговите лични околности, толку е пониско нивото на неселективно насилство што е потребно за да се исполнат условите за супсидијарна заштита“⁽⁷⁵³⁾ (видете Дел 2.8 подолу, стр. 121). Подеднакво важи и спротивното: во исклучителни ситуации, нивото на насилство може да достигне толкав интензитет што цивилот, само врз основа на своето присуство на територијата на односната земја или регион, би се соочил со реална опасност да биде предмет на сериозна повреда⁽⁷⁵⁴⁾.

Како што подетално се анализира во член 15(в) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) – Судска анализа⁽⁷⁵⁵⁾, примената на концептот „лизгачка скала“ за процена на внатрешната заштита произлегува директно од ставот на СПЕУ во случајот *Elgafaji* (иако не се користеше тој термин):

Покрај тоа, треба да се додаде дека, при индивидуална процена на барање за супсидијарна заштита според член 4(3) од Директивата, може да се земе предвид следното:

- географскиот опфат на состојбата на неселективно насилство и конкретното одредиште на барателот во случај да биде вратен во односната земја, како што е јасно од член 8(1) од Директивата, и
- постоењето, доколку е тоа случај, на сериозна индикација за реална опасност, како онаа наведена во член 4(4) од Директивата, индикација во чијшто контекст нивото на неселективно насилство што се бара за подобност за супсидијарна заштита може да биде пониско⁽⁷⁵⁶⁾.

Ваквиот заклучок би можел да се прошири и на случаи на генерализирано насилство што потпаѓаат под член 15(б). При разгледување на протерувањето согласно член 3 од ЕКЧП во случаите *NA v the United Kingdom* и *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, ЕСЧП истакна дека процената на реалната опасност во ситуации на генерализирано насилство мора да се направи врз основа на сите релевантни фактори што може да ја зголемат опасноста од лошо постапување. Затоа, во случајот *NA*, ЕСЧП, меѓу другото, го имаше следниот став:

Имено, иако мора да се земе предвид општата ситуација на насилство во Шри Ланка во моментот, Судот е уверен дека нема ја направи нереална заштитата што ја нуди член 3 со тоа што бара од Тамилците, коишто се спротивставуваат на нивното протерување во Шри Ланка, да покажат постоење на дополнителни посебни препознатливи разлики коишто би ги изложиле на реална опасност од лошо постапување во спротивност со член [...]. [...] Судот истакнува дека процената за тоа дали постои реална опасност мора да се направи врз основа на сите релевантни фактори што може да ја зголемат опасноста од лошо постапување. Според Судот, должно внимание треба да му се посвети и на фактот што голем број индивидуални фактори, кога се разгледуваат одделно, може да не претставуваат реална опасност; но кога ќе се земат кумулативно и кога се разгледуваат во услови на општо насилство и зајакната безбедност, истите фактори може да доведат до појава на реална опасност⁽⁷⁵⁷⁾.

Во случајот *Sufi and Elmi* во врска со ситуацијата во Сомалија во 2011 година, ЕСЧП сметаше дека „нивото на насилство во Могадишу е со доволен интензитет за да претставува реална опасност од постапување коешто го достигнува прагот од член 3 за секој што се наоѓа во главниот град“⁽⁷⁵⁸⁾. Треба да се напомене дека неодамна, ЕСЧП утврди дека ситуацијата во Могадишу сега е променета, така што не го достигнува прагот од член 3⁽⁷⁵⁹⁾.

⁽⁷⁵³⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Elgafaji*, op. cit., fn. 45, став 39; СПЕУ, пресуда за случајот *Diakité*, op. cit., fn. 633, став 31.

⁽⁷⁵⁴⁾ ЕАСО, Член 15(в) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) – Судска анализа, op. cit., fn. 436, стр. 23.

⁽⁷⁵⁵⁾ *Ibid.*

⁽⁷⁵⁶⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Elgafaji*, op. cit., fn. 45, став 40.

⁽⁷⁵⁷⁾ ЕСЧП, *NA v the United Kingdom*, op. cit., fn. 673, ставови 128 и 130.

⁽⁷⁵⁸⁾ ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 49, став 248.

⁽⁷⁵⁹⁾ Видете ЕСЧП, *RH v Sweden*, op. cit., fn. 350, став 68.

2.8 Значителни основи за да се верува во реална опасност

2.8.1 Реална опасност (член 2(f))

ДК (изменета) пропишува дефиниција за „лице подобно за супсидијарна заштита“ во член 2(f). Наспроти дефиницијата за бегалец во член 2(г) од ДК (изменета) во која се бара да постои „основан страв“ без дополнително појаснување, член 2(f) од ДК (изменета) упатува на начинот на кој треба да се демонстрира подобноста. Поконкретно, според член 2(f) од ДК (изменета) потребно е да бидат „прикажани значителни основи за да се верува дека засегнатото лице [...] би се соочило со **реална опасност** од претрпување сериозна повреда“ доколку биде вратено⁽⁷⁶⁰⁾. Оваа формулација непосредно го следи стандардот на докажување изграден од страна на ЕСЧП.

Барањето лицето подобно за супсидијарна заштита да биде изложено на „реална опасност од претрпување сериозна повреда“ досега беше разгледувано од страна на СПЕУ само индиректно во случајот *Elgafaji* во однос на толкувањето на „сериозна повреда“ во ситуација на генерализирано насилство дефинирано во член 15(в) од ДК⁽⁷⁶¹⁾. Меѓутоа, судската пракса на ЕСЧП донекаде го расветлува ова прашање. Од случајот *Soering v the United Kingdom* па наваму, ЕСЧП повеќепати истакнува дека специфичниот стандард на докажување што е потребен во случаите на *невраќање* е дека: „прикажани се **значителни основи** за да се верува дека лицето за кое станува збор, ако се протера, би се соочило со **реална опасност** да биде изложено на **постапување спротивно на член 3** во земјата на прифат“⁽⁷⁶²⁾. Тој исто така смета дека:

[з]а да се утврди дали постои опасност од лошо постапување, [неопходно е да] се разгледаат **предвидливите последици** од испраќањето на барателот во земјата на прифат, имајќи ја предвид општата ситуација таму и неговите лични околности⁽⁷⁶³⁾.

Ваквата процена на реалната опасност за во иднина, според ЕСЧП, значи дека она што е важно не е тоа дали за барателот се знае дека подлежел на лошо постапување по неговото враќање (што би можело да биде само анализа *post factum*), туку дали органот што одлучува можел разумно да го предвиди исходот⁽⁷⁶⁴⁾.

Во врска со стандардот на докажување, за да постои прекршување на член 3 од ЕКЧП, барателот треба само да биде изложен на „реална опасност“ од лошо постапување по протерувањето. Од една страна, во случајот *Vilvarajah and Others v the United Kingdom*, ЕСЧП сметаше дека „само можност“ за лошо постапување не го достигнува прагот на „реална опасност“⁽⁷⁶⁵⁾. Од друга страна, пак, во случајот *Saadi v Italy*, судот сметаше дека **прагот е понизок од „веројатно отколку не“**⁽⁷⁶⁶⁾. ЕСЧП, исто така, сметаше дека истиот праг се применува за сите баратели, независно од нивниот профил. Поконкретно, ЕСЧП во случајот *Saadi* сметаше дека **истиот тест за „реална опасност“ се применува за баратели коишто претставуваат закана за националната безбедност**, што значи дека таквите баратели не треба да задоволат повисок праг на опасност од другите баратели⁽⁷⁶⁷⁾. Слично на ова, истиот тест за реална опасност се применува без оглед на изворот на лошото постапување од коешто постои опасност, вклучително, на пример, во ситуација на вооружен конфликт и/или генерализирано насилство (видете подолу [Дел 2.8.5](#), стр. 124).

Иако СПЕУ сè уште го нема разгледувано ова прашање директно, сепак се чини дека стандардот за „реална опасност“ од сериозна повреда не се разликува од стандардот којшто се користи за процена на „основан страв“ од прогон во дефиницијата за бегалец (каде што се користи терминот „оправдан страв“⁽⁷⁶⁸⁾), затоа што термините „реална опасност“ и „основан страв“ ги користи наизменично⁽⁷⁶⁹⁾. Оттука се чини произлегува дека истиот стандард на докажување се однесува и на процена на „реална опасност“ и на процената на „основан

⁽⁷⁶⁰⁾ Додадено нагласување.

⁽⁷⁶¹⁾ Видете подолу Дел 2.8.5, стр. 117.

⁽⁷⁶²⁾ Видете, на пример, ЕСЧП, *Soering v the United Kingdom*, op. cit., fn. 206, став 91 (додадено нагласување).

⁽⁷⁶³⁾ ЕСЧП, *Saadi v Italy*, op. cit., fn. 516, став 130 (додадено нагласување). Видете, исто така, ЕСЧП, пресуда од 11 октомври 2011 г., *Auad v Bulgaria*, барање бр. 46390/10, став 99(в).

⁽⁷⁶⁴⁾ Видете ЕСЧП, пресуда од 30 октомври 1991 г., *Vilvarajah and Others v the United Kingdom*, барања бр. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13447/87 и 13448/87, став 112.

⁽⁷⁶⁵⁾ *Ibid.*, став 111.

⁽⁷⁶⁶⁾ ЕСЧП, *Saadi v Italy*, op. cit., fn. 516, став 140 (додадено нагласување).

⁽⁷⁶⁷⁾ *Ibid.*, став 140.

⁽⁷⁶⁸⁾ Видете СПЕУ, пресуда *Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 76; СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, став 89; и СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 72. За повеќе детали, видете Дел 1.9.1.2, стр. 82.

⁽⁷⁶⁹⁾ Видете СПЕУ, пресуда *Y and Z*, op. cit., fn. 33, ставови 75, 79 и 80. „Реална опасност“ или „разумни изгледи“ се многу слични термини; видете IARLJ, *Прирачник за судии по бегалско право во врска со Директивата на Европскиот совет за квалификување 2004/84/EC и со Директивата на Европскиот совет за процедури 2005/85/EC*, op. cit., fn. 555, стр. 17, H. Battjes, op. cit., fn. 117, стр. 229.

страв“. Овој тест за „оправдан страв/реална опасност“ значи дека, иако постоењето на најмали изгледи или незначителна можност за прогон или за изложеност на сериозна повреда е недоволно за да се утврди постоење на основан страв или реална опасност, сепак барателот не треба да докаже постоење на јасна веројатност дека ќе биде прогонуван или ќе претрпи сериозна повреда (за повеќе детали, видете Дел 1.9.1.2 погоре, стр. 86).

2.8.2 Барање за постоење моментална опасност (член 2(f)) и важноста на мината сериозна повреда (член 4(4))

Зборот „опасност“ го одразува акцентот на очекувањето во дефиницијата за „лице подобно за супсидијарна заштита“ во ДК (изменета). Според ЕСЧП, дали протерувањето би претставувало прекршување на член 3 од ЕКЧП се утврдува според тоа дали во моментот на постапката пред ЕСЧП може да се предвиди реална опасност од лошо постапување („*ex nunc*“ процена)⁽⁷⁷⁰⁾. Овој *ex nunc* стандард значи дека за националниот орган што одлучува, релевантен момент за проценување на опасноста е моментот кога се носи судската одлука. На пример, во случајот *Chahal v the United Kingdom*, ЕСЧП донесе одлука дека:

Бидејќи [барателот] сè уште не е депортиран, клучен временски период мора да биде оној во кој Судот го разгледува случајот. Оттука произлегува дека, иако историскиот аспект е значаен бидејќи може да се појасни сегашната ситуација и на начинот на кој би можела да се одвива, сепак **одлучувачки се моменталните услови** ⁽⁷⁷¹⁾.

Овој стандард во однос на временскиот период за проценување на опасноста е повторно истакнат во случаите *Saadi v Italy*⁽⁷⁷²⁾, *RH v Sweden*⁽⁷⁷³⁾ и, неодамна, во *FG v Sweden*⁽⁷⁷⁴⁾. Треба да се истакне дека со одредбите воведени со ДПА (изменета) во член 46(3), земјите-членки сега имаат должност да обезбедат ефективен домашен правен лек којшто овозможува „целосно *ex nunc* разгледување на фактите и законските аспекти [...]“, најмалку во жалбените постапки пред основен суд или трибунал“.

Важен елемент при проценување на моменталната опасност од сериозна повреда во контекст на член 15 е дали барателот веќе подлежел на сериозна повреда или на директни закани за сериозна повреда. Според член 4(4) од ДК (изменета), кој претставува е задолжителна одредба, фактот што барателот веќе подлежел на сериозна повреда или на директни закани за сериозна повреда, претставува сериозна индикација за реалната опасност од претрпување сериозна повреда на којашто е изложен барателот, освен доколку постојат добри причини да се верува дека таквата сериозна повреда нема да се повтори. Бидејќи член 4(4) од ДК (изменета) се однесува и на прогон и на сериозна повреда, насоки во врска со ова прашање се достапни во преседентното право на СПЕУ за значењето на изминат прогон (видете погоре Дел 1.9.2, стр. 87). Значајно е тоа што, мината сериозна повреда, како што е дефинирана во член 4(4) од ДК (изменета), вклучува не само дела на сериозна повреда, туку и закани за сериозна повреда⁽⁷⁷⁵⁾, па ако барателот веќе подлежел на прогон или на директни закани за сериозна повреда, тогаш, во согласност со член 4(4), тоа би претставувало сериозна индикација за реална опасност⁽⁷⁷⁶⁾. СПЕУ го потврди овој став во контекст на супсидијарната заштита во случајот *Elgafaji*, каде што сметаше дека нивото на неселективно насилство што се бара за подобност за супсидијарна заштита според член 15(в) од ДК може да биде пониско тогаш кога ќе се утврди дека барателот веќе подлежел на сериозна повреда, бидејќи, како што е предвидено со член 4(4) од ДК, тоа може само по себе да претставува сериозна индикација за реална опасност⁽⁷⁷⁷⁾.

Иако судската пракса на ЕСЧП не содржи искажан пристап во однос на мината сериозна повреда со сосема иста формулација, јасно е дека ЕСЧП го зема предвид фактот дека барателот веќе искусил нечовечко постапување во земјата на потекло. Во неколку понови пресуди, ЕСЧП внимателно ги анализираше тврдењата на барателот во врска со мината сериозна повреда и на овие наводи им даде значителна тежина кога беа соодветно поткрепени⁽⁷⁷⁸⁾. Но, истовремено, ЕСЧП повеќепати нагласува дека „[и]ако историскиот аспект

⁽⁷⁷⁰⁾ Видете, на пример: ЕСЧП, *Saadi v Italy*, op. cit., fn. 516, став 133; ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, став 115.

⁽⁷⁷¹⁾ ЕСЧП, *Chahal v the United Kingdom*, op. cit., fn. 457, став 86 (додадено нагласување).

⁽⁷⁷²⁾ ЕСЧП, *Saadi v Italy*, op. cit., fn. 516, став 133 *in fine*.

⁽⁷⁷³⁾ ЕСЧП, *RH v Sweden*, op. cit., fn. 350, став 59.

⁽⁷⁷⁴⁾ ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, особено ставовите 115 и 156 – 158.

⁽⁷⁷⁵⁾ Видете, *mutatis mutandis*, СПЕУ, пресуда за случајот *Abdulla and Others*, op. cit., fn. 336, ставови 94 и 96 – 97.

⁽⁷⁷⁶⁾ Видете, *mutatis mutandis*, СПЕУ, пресуда за случајот *Y and Z*, op. cit., fn. 33, став 75; и СПЕУ, пресуда за случајот *X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, став 64.

⁽⁷⁷⁷⁾ СПЕУ, пресуда за случајот *Elgafaji*, op. cit., fn. 45, став 40.

⁽⁷⁷⁸⁾ Видете, на пример, ЕСЧП, пресуда од 17 април 2014 г., *Ismailov v Russia*, барање бр. 20110/13, ставови 77 и 86 – 89; ЕСЧП, пресуда од 6 јуни 2013 г., *ME c France*, барање бр. 50094/10, ставови 51 и 52; и ЕСЧП, пресуда од 18 април 2013 г., *Mo M c France*, барање бр. 18372/10, ставови 39 – 43. Но, видете, исто така, ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, ставови 131 – 143.

е значаен бидејќи може да ја појасни тековната состојба и начинот на кој би можела да се одвива, сепак одлучувачки се моменталните услови“⁽⁷⁷⁹⁾.

Меѓутоа, оваа сериозна индикација може да се отфрли, особено ако околностите во земјата на потекло се промениле значително и непривремено. За критериумите во однос на „значајна и непривремена“ промена на околностите, видете Дел 1.9 погоре (стр. 84).

2.8.3 Докази за опасност кај лица во слична ситуација

Иако потребно е барателот да се соочува со реална опасност дека тој лично ќе подлежи на сериозна повреда, **размислувањата за реалноста на опасноста не мора задолжително да се засноваат на личното искуство на барателот**. Иако СПЕУ досега немал можност да го разгледува ова прашање надвор од специфичниот контекст на член 15(в) од ДК (изменета)⁽⁷⁸⁰⁾, белгискиот Државен совет (*Conseil d'Etat*) сметаше дека онаму каде што доказите покажуваат дека одредена група систематски претставува цел на лошо постапување, самата припадност на таква група може да сочинува значителна основа за да се верува дека барателот, ако се врати, би се соочил со реална опасност од претрпување сериозна повреда како што е дефинирано во член 15(б) од ДК (изменета)⁽⁷⁸¹⁾.

Белгискиот Државен совет изречно го одби ставот на белгиските власти дека барателот мора да утврди *дополнителни* индивидуални околности. Судот истакна дека *Elgafaji* го изедначува член 15(б) од ДК со член 3 од ЕКЧП. Понатаму анализираше дека ЕСЧП, во случајот *Saadi v Italy*, одредил дека припадноста на група која е систематски цел на лошо постапување, може да иницира заштита согласно член 3 од ЕКЧП⁽⁷⁸²⁾. Оттаму, Државниот совет заклучи дека заштитата од член 15(б) треба да им се додели на баратели кои припаѓаат на група којашто е систематски таргетирана, и покрај тоа што тие не прикажуваат дополнителни индивидуални карактеристики⁽⁷⁸³⁾.

2.8.4 Прашање на дискреција

Како што е споменато во Дел 1.9.4 погоре (стр. 89), понекогаш произлегува прашање за тоа дали барателите имаат „обврска на дискреција“, т.е. дали може да се очекува од нив да кријат активности чија последица може да биде лошо постапување кон нив. Со други зборови, ако барателите можат да спречат да им биде нанесена сериозна повреда со тоа што ќе ги кријат своите активности, се јавува прашањето дали опасноста да бидат изложени на сериозна повреда не е повеќе реална.

Иако СПЕУ немал досега можност да го појасни ова прашање во контекст на барања за супсидијарна заштита, тој го одби концептот за должност за дискреција во своите пресуди за случаите *Y and Z* и *X, Y and Z*⁽⁷⁸⁴⁾ во кои предмет беше дефиницијата за бегалец. Други врховни национални судови го донесоа истиот заклучок⁽⁷⁸⁵⁾. Затоа, малку е веројатно дека СПЕУ би се оддалечил од оваа позиција ако должноста за дискреција биде покрената во контекст на супсидијарна заштита.

Преседентното право на ЕСЧП по ова прашање е неодредено⁽⁷⁸⁶⁾. Во одлуките за допуштеност на барањата во случаите *Z and T v the United Kingdom*⁽⁷⁸⁷⁾ (во врска со христијани што треба да се вратат во Пакистан) и *F v the United Kingdom*⁽⁷⁸⁸⁾ (за хомосексуалец што треба да се врати во Иран), ЕСЧП (при проценувањето на барањата согласно член 2 и член 3) имплицитно предложи дека барателите може или би требало да се очекува да ги кријат активностите што би можеле предизвикаат лошо постапување кон нив, а во врска со барањата согласно

⁽⁷⁷⁹⁾ Видете, исто така, ЕСЧП, *Salah Sheekh v the Netherlands*, op. cit., fn. 349, став 136. Видете, исто така, ЕСЧП, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, op. cit., fn. 49, став 215.

⁽⁷⁸⁰⁾ Видете Дел 2.8.5, стр.117, којшто се однесува на процена на сериозна повреда во контекст на генерализирано насилство.

⁽⁷⁸¹⁾ Државен совет (Белгија), пресуда од 16 февруари 2012 г., бр. 218.075. Видете, исто така, ТИАОК, *AM & AM (Armed Conflict: Risk Categories) Somalia CG*, op. cit., fn. 386; Апелационен суд за миграција (Шведска), пресуда од 24 февруари 2011 г., УМ 10061-09.

⁽⁷⁸²⁾ ЕСЧП, *Saadi v Italy*, op. cit., fn. 516.

⁽⁷⁸³⁾ *Ibid.*

⁽⁷⁸⁴⁾ Видете особено СПЕУ, *пресуда за случајот Y and Z*, op. cit., fn. 33, ставови 78 – 80; СПЕУ, *пресуда за случајот X, Y and Z*, op. cit., fn. 20, ставови 67 – 71. За повеќе детали, видете Дел 1.9.4 погоре, стр. 85.

⁽⁷⁸⁵⁾ Видете, на пример, Врховен суд (ОК), *HI (Iran) and HT (Cameroon) v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 346, ставови 92 – 98; и Врховен суд (ОК), пресуда од 25 јули 2012 г., *RT (Zimbabwe) & Ors v Secretary of State for the Home Department*, op. cit., fn. 292.

⁽⁷⁸⁶⁾ Видете, на пример, ЕСЧП, одлука од 28 февруари 2006 г., *Z and T v the United Kingdom*, барање бр. 27034/05; и ЕСЧП, одлука од 22 јуни 2004 г., *F v the United Kingdom*, барање бр. 17341/03; и ЕСЧП, пресуда од 26 јуни 2014 г., *ME v Sweden*, барање бр. 71398/12, ставови 86 – 89. Видете, исто така, L. Bianku, „Roundtable Discussion with the IARLJ, the СПЕУ and the ЕСЧП on Leading Asylum Cases“, IJRL (2013), стр. 393.

⁽⁷⁸⁷⁾ ЕСЧП, *Z and T v the United Kingdom*, op. cit., fn. 786.

⁽⁷⁸⁸⁾ ЕСЧП, *F v the United Kingdom*, op. cit., fn. 786. Видете, исто така, ЕСЧП, одлука од 9 декември 2004 г., *IIN v the Netherlands*, барање бр. 2035/04, за сличен случај.

членовите 5, 6 и 9 од ЕКЧП, дека би било неопходно барателот да прикаже најмалку реална опасност од флагрантно прекршување на самата суштина на овие права. Меѓутоа, најновите случаи предизвикаа сомневање во однос на ваквиот пристап. Недамнешната пресуда во случајот *ME v Sweden* не упатува на тестот за „флагрантно ускратување“ во контекст на процена согласно член 8⁽⁷⁸⁹⁾, туку своите заклучоци согласно член 3 главно ги заснова на краткиот период на дискреција што се бара од барателот, наместо на самата должност за криење⁽⁷⁹⁰⁾. Покрај тоа, пресудата за случајот *ME v Sweden* содржеше силно издвоено мислење на судијата Пауер-Форд и беше прифатена како упатување од страна на Големиот судски совет. Иако Големиот судски совет на крај го исфрли случајот од листата (бидејќи Шведска му додели на барателот дозвола за престој), тој позитивно ја оцени одлуката на шведскиот Одбор за миграција според која „влошувањето на безбедносната состојба во неговата матична земја би го изложило на опасност од прогон, бидејќи отворено живеел како хомосексуалец и би можело да се очекува да продолжи така по неговото враќање“⁽⁷⁹¹⁾.

2.8.5 Процена на сериозна повреда во контекст на генерализирано насилство

Процената на сериозна повреда во услови на генерализирано насилство иницира комплексни и специфични прашања коишто може да има потреба да се разгледуваат во контекст на член 15(б) или член 15(в), или во контекст на двата члена од ДК (изменета) заедно. Како што е забележано во Судската анализа за член 15(в), важно е, исто така, да се истакне дека жртви на генерализирано насилство понекогаш може да се квалификуваат за статус на бегалец⁽⁷⁹²⁾.

СПЕУ се осврнa на реалната опасност од претрпување сериозна повреда во контекст на генерализирано насилство во случајот *Elgafaji*⁽⁷⁹³⁾. Општото мислење на судот е дека „постоењето на сериозна и поединечна закана по животот или личноста на барателот на супсидијарна заштита не зависи од условот барателот да изнесе докази дека тој/таа е конкретна цел поради фактори што се однесуваат на неговите/нејзините лични околности“⁽⁷⁹⁴⁾. Судот, сепак, додаде дека „колку повеќе барателот може да покаже дека е конкретно засегнат поради фактори кои се однесуваат на неговите лични околности, толку е пониско нивото на неселективно насилство што е потребно за да се исполнат условите за супсидијарна заштита“⁽⁷⁹⁵⁾ – како што е претходно објаснето во концептот „лизгачка скала“. Толкувањето на член 15(в) од ДК (изменета) е подетално анализирано во член 15(в) од *Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) – Судска анализа*⁽⁷⁹⁶⁾.

2.8.6 Потребни за супсидијарна заштита *sur place* (член 5)

Лица кое не биле корисници на супсидијарна заштита кога ја напуштиле земјата на потекло, но кои подоцна станале корисници на супсидијарна заштита, се нарекуваат **корисници на супсидијарна заштита *sur place***. Еднакво како и кај концептот бегалец *sur place*, лице станува корисник на супсидијарна заштита *sur place* поради значајни промени во неговата/нејзината земја на потекло (на пример, поради државен удар) или поради дејства преземени од барателот или кои влијаат на барателот кога веќе е надвор од земјата на потекло (на пример, поради неговото/нејзиното дисидентско политичко постапување). За повеќе детали за барања *sur place*, видете [Дел 1.9.6](#) погоре, (стр. 91).

Концептот на корисници на супсидијарна заштита *sur place* е дефиниран во член 5 од ДК (изменета)⁽⁷⁹⁷⁾. Член 5 се однесува и на статус на бегалец и на супсидијарна заштита. Меѓутоа, постои една значајна разлика. Додека член 5(1) и (2) се применува кај лица кои бараат статус на бегалец и супсидијарна заштита, член 5(3) е применлив само кај лица кои бараат статус на бегалец, така што тој е нерелевантен за барања за супсидијарна заштита.

⁽⁷⁸⁹⁾ ЕСЧП, *ME v Sweden*, op. cit., fn. 786, ставови 91 – 102.

⁽⁷⁹⁰⁾ Видете *Ibid.*, ставови 86 – 89.

⁽⁷⁹¹⁾ *Ibid.*, став 37.

⁽⁷⁹²⁾ ЕАСО, *Член 15(в) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) - Судска анализа*, op. cit., fn. 436. Видете, исто така, [Дел 1.9.5](#), стр.86.

⁽⁷⁹³⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот Elgafaji*, op. cit., fn. 45.

⁽⁷⁹⁴⁾ *Ibid.*, став 43, прва алинеја.

⁽⁷⁹⁵⁾ *Ibid.*, став 39.

⁽⁷⁹⁶⁾ Видете ЕАСО, *Член 15(в) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) - Судска анализа*, op. cit., fn. 436.

⁽⁷⁹⁷⁾ Видете [Дел 1.9.6](#), стр.86 (каде што се разработува концептот на бегалец *sur place*) во однос на формулацијата на член 5 од ДК (изменета).

И двата Члена 5(1) и 5(2) се задолжителни ⁽⁷⁹⁸⁾. Затоа, земја-членка што целосно ги отфрла барањата за супсидијарна заштита *sur place* засновани на член 5(1) или член 5(2) или и на двата члена, ја прекршува ДК (изменета). На крајот е важно повторно да се истакне дека член 5 мора да се толкува во врска со член 4(3) (г) од ДК (изменета) ⁽⁷⁹⁹⁾.

Член 5(1) од ДК (изменета) се однесува на барања засновани на настани што се случуваат во земјата на потекло, коишто се надвор од досегот на барателот, додека, пак, член 5(2) опфаќа барања засновани на активности што ги врши барателот по бегството. СПЕУ досега немал можност да го појасни толкувањето на член 5(1) и (2).

Меѓутоа, ЕСЧП даде одредени насоки за активности *sur place* во *SF v Sweden* ⁽⁸⁰⁰⁾, *AA v Switzerland* ⁽⁸⁰¹⁾, а особено во *FG v Sweden* ⁽⁸⁰²⁾. Неодамна, Големиот судски совет на ЕСЧП одреди дека во случаите на преминување во друга вера *sur place*, домашните власти треба да „проценат дали преминувањето на барателот во друга вера било искрено и постигнало одредено ниво на уверливост, сериозност, доследност и значајност [...], пред да се процени дали барателот би бил изложен на опасност од постапување спротивно на членовите 2 и 3 од Конвенцијата по неговото враќање во Иран“ ⁽⁸⁰³⁾ и заклучи дека: [А]ко барателот избере да не користи или да не открие специфични индивидуални основи за азил на тој начин што свесно ќе се воздржи да ги спомене, без разлика дали станува збор за верски или политички убедувања, сексуална ориентација или други основи, од засегнатата држава не може да се очекува самата да ги открие овие основи. Меѓутоа, со оглед на апсолутната природа на правата загарантирани со членовите 2 и 3 од Конвенцијата и имајќи ја предвид ранливата позиција во која честопати се наоѓаат барателите на азил, ако земјата-потписничка има сознанија за факти коишто се однесуваат на конкретен поединец, а коишто би го изложиле на опасност од лошо постапување во спротивност со споменатите одредби по неговото враќање во земјата за која станува збор, обврските што ги има државата согласно членовите 2 и 3 од Конвенцијата наложуваат властите да направат процена на таа опасност по сопствена иницијатива ⁽⁸⁰⁴⁾.

2.8.6.1 Барања засновани на настани што се случуваат во земјата на потекло (член 5(1))

Правилата зацртани во член 5(1) коишто се применуваат кај барања за статус на бегалец засновани на настани што се случуваат во земјата на потекло, се применуваат *mutatis mutandis* на правилата коишто се применуваат кај барања за супсидијарна заштита засновани на настани што се случуваат во земјата на потекло (видете Дел 1.9.6.1, стр. 92).

2.8.6.2 Барања засновани на активности на барателот по неговото бегството (член 5(2))

Правилата зацртани во член 5(2) коишто се применуваат кај барања за статус на бегалец засновани на активности на барателот по неговото бегството, се применуваат *mutatis mutandis* на правилата коишто се применуваат кај барања за супсидијарна заштита засновани на активности на барателот по неговото бегство ⁽⁸⁰⁵⁾ (видете Дел 1.9.6.2, стр. 93). Единствената разлика е тоа што преседентното право на ЕСЧП за барања *sur place* ⁽⁸⁰⁶⁾ – имајќи ја предвид тесната поврзаност помеѓу член 15 од ДК (изменета) и членовите 2 и 3 од ЕКЧП – функционира како особено уверлив преседан во контекст на супсидијарната заштита.

⁽⁷⁹⁸⁾ За повеќе детали, видете Дел 1.9.6, стр. 86, кој го објаснува концептот на бегалец *sur place*.

⁽⁷⁹⁹⁾ За повеќе детали, видете подолу.

⁽⁸⁰⁰⁾ ЕСЧП, *SF v Sweden*, op. cit., fn. 558, ставови 62 – 71.

⁽⁸⁰¹⁾ ЕСЧП, *AA v Switzerland*, op. cit., fn. 559, ставови 38 – 43.

⁽⁸⁰²⁾ ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561, ставови 123 и 144.

⁽⁸⁰³⁾ *Ibid.*, став 144.

⁽⁸⁰⁴⁾ *Ibid.*, став 127. Видете исто така став 156.

⁽⁸⁰⁵⁾ Видете, на пример, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 26 јуни 2015 г., бр.148.663 каде што барањето за азил на жена припадничка на ирачките Курди од курдскиот регион, којашто поднесе четврто барање за азил, не се сметаше за веродостојно. Меѓутоа, додека била во Белгија, таа родила ќерка (таткото е непознат бидејќи детето било резултат на куса сексуална средба), па со оглед на ситуацијата на курдските жени со деца родени вон брачна заедница, во комбинација со масовниот прилив на внатрешно раселени лица во курдскиот регион и фактот дека ирачко дете родено надвор од Ирак не добива автоматски ирачко државјанство, беше доделена супсидијарна заштита согласно член 15(б) од ДК (изменета). Видете, исто така, Совет за процесно право за странци (Белгија), одлука од 29 септември 2015 г., бр.153.571 каде што постар Ирачанец, ерменски христијанин од Курдскиот автономен регион во Ирак, не доби статус на бегалец бидејќи само фактот што е ерменски христијанин од курдскиот регион не беше доволен. Меѓутоа, човекот доживеал мозочен удар по првостепената одлука, и како резултат на тоа не можел повеќе јасно да зборува и бил во инвалидска количка. Со оглед на општествената и економската ситуација во Курдскиот автономен регион, масовниот прилив на внатрешно раселени лица и фактот што тој припаѓа на верско малцинство во курдскиот регион, беше доделена супсидијарна заштита согласно со член 15(б) од ДК (изменета).

⁽⁸⁰⁶⁾ Видете ЕСЧП, *SF v Sweden*, op. cit., fn. 558; ЕСЧП, *AA v Switzerland*, op. cit., fn. 559; и ЕСЧП, *FG v Sweden*, op. cit., fn. 561.

2.8.6.3 Подоцнежни барања (член 5(3))

Како што е споменато во Дел 1.9.6.3 (стр. 96), член 5(3) од ДК (изменета) – којшто им дозволува на земјите-членки да одлучат дека на барател, кој поднесува подоцнежено барање засновано исклучиво на околности коишто барателот ги создал со своја сопствена одлука по напуштање на земјата на потекло, вообичаено не му се доделува статус на бегалец – не се однесува на супсидијарна заштита ⁽⁸⁰⁷⁾.

2.9 Статус на супсидијарна заштита

По анализата на различните барања за подобност за супсидијарна заштита, овој Дел се фокусира поконкретно на концептот статус на супсидијарна заштита, вклучително и на дозволите за престој (Дел 2.9.1, стр. 126) и на ситуацијата на членовите на семејствата на корисниците на супсидијарна заштита коишто сами по себе не се квалификуваат за супсидијарна заштита (Дел 2.9.2, стр. 127).

2.9.1 Статус на супсидијарна заштита (член 18)

2.9.1.1 Дефиниција за статус на супсидијарна заштита

Член 18 од ДК (изменета) утврдува **обврска за земјите-членки да доделуваат статус на супсидијарна заштита на државјани на трети земји или на лица без државјанство подобни за супсидијарна заштита** во согласност со Поглавјата II и V. Големото значење на член 18 е тоа што со него се трансформираат во еден заеднички правен кодекс разновидните одредби за комплементарна заштита во националното право ⁽⁸⁰⁸⁾.

2.9.1.2 Статус на супсидијарна заштита и пристап до бенефиции (вработување, социјална заштита, здравствена заштита и институции за интеграција)

Лица на кои им е доделен статус на супсидијарна заштита имаат придобивки од меѓународната заштита како што е наведено во Поглавје VII од ДК (изменета) („Содржина на меѓународната заштита“). Како што наведува Европската комисија, супсидијарната заштита иницијално се сметаше дека е од привремена природа, па затоа првата ДК правеше разлика помеѓу бенефициите што им се обезбедуваат на лица со статус на бегалец и оние што им се даваат на лица со статус на супсидијарна заштита, и им дозволувааше на земјите-членки по свое видување, на корисниците на супсидијарна заштита да им доделуваат права на пониско ниво во одредени аспекти ⁽⁸⁰⁹⁾. Стекнатото практично искуство покажа дека оваа иницијална претпоставка не е точна. Затоа беше неопходно да се отстранат дел од ограничувањата на правата на корисниците на супсидијарна заштита, коишто повеќе не можеше да се сметаат за неопходни и објективно оправдани. Според Европската комисија, такво приближување на правата беше неопходно со цел да се обезбеди целосно почитување на принципот на недискриминација, како што е толкуван во преседентното право на ЕСЧП ⁽⁸¹⁰⁾ и на Конвенцијата на ОН за правата на детето ⁽⁸¹¹⁾. Меѓутоа, земјите-членки сепак имаат дискреционо право да применат ограничувања на одредени бенефиции за корисниците на супсидијарна заштита, како што е потврдено и со воведната одредба (39) и релевантните членови во ДК (изменета) ⁽⁸¹²⁾.

⁽⁸⁰⁷⁾ Треба да се има предвид дека терминот „подоцнежено барање“ и постапките што се применуваат кај ваквите барања се дефинирани во Членовите 33(2)(f) и 40 од ДПА.

⁽⁸⁰⁸⁾ Н. Storey, во K. Hailbronner and D. Thym (eds.), op. cit., fn. 689.

⁽⁸⁰⁹⁾ Европска комисија, Предлог на ДК (изменета), op. cit., fn. 243, стр. 8.

⁽⁸¹⁰⁾ Во случаите *Niedzwiecki v Germany* и *Okpiz v Germany*, ЕСЧП сметаше дека правењето разлика во социјалните бенефиции врз основа на типот на дозвоите за престој е дискриминирачка пракса: ЕСЧП, пресуда од 25 октомври 2005 г., *Niedzwiecki v Germany*, барање бр. 59140/00, став 33; ЕСЧП, пресуда од 25 октомври 2005 г., *Okpiz v Germany*, барање бр. 59140/00, став 34.

⁽⁸¹¹⁾ Европска комисија, Предлог на ДК (изменета), op. cit., fn. 243, стр. 8.

⁽⁸¹²⁾ Членови 24(2) (дозволи за престој), 25(2) (патни исправи) и 29(2) (социјална заштита) од ДК (изменета).

Во воведната одредба (40) од ДК (изменета) се наведува дека:

во рамките на утврденото со меѓународните обврски, земјите-членки може да пропишат дека, за доделување бенефиции во однос на пристапот до вработување, социјалната заштита, здравствената заштита и пристапот до институции за интеграција, потребно е претходно издавање на дозвола за престој.

Иако СПЕУ сè уште се нема произнесено за односот помеѓу статусот на супсидијарна заштита, дозволите за престој и правата на корисниците, во однос на статусот на бегалец Судот сметаше дека, кога станува збор за бегалец кому дозволата за престој му е повлечена согласно член 24(1) од ДК (изменета), бидејќи тој/таа го задржува статусот на бегалец (најмалку додека тој статус не заврши), тој/таа и понатаму има право на бенефициите што ги гарантира ДК (изменета) и земјите-членки немаат дискреционо право да одлучуваат дали да продолжат да му ги доделуваат или да одбијат да му ги доделуваат материјалните бенефиции што му ги гарантира Директивата ⁽⁸¹³⁾.

2.9.2 Членови на семејства на корисници на супсидијарна заштита коишто сами по себе не се квалификуваат за супсидијарна заштита (Членови 23 и 2 (s))

На ист начин како и за бегалците, ДК (изменета) не им го гарантира истиот статус на членовите на семејството на корисникот на супсидијарна заштита, коишто индивидуално не се квалификуваат за таква заштита. Но, член 23(2) од ДК (изменета) уверува дека членовите на семејството коишто се во придружба на корисниците на супсидијарна заштита, а коишто индивидуално не се квалификуваат за меѓународна заштита, ќе ги добијат бенефициите наведени во членовите 24 до 35 во Поглавје VII од ДК (изменета). **Дефиницијата за членови на семејство** во член 2(s) од ДК (изменета) не прави разлика помеѓу лицата на кои им е доделен статус на бегалец и статус на супсидијарна заштита (видете [Дел 1.10.2](#), стр. 101). Слично како за бегалците, бенефициите се однесуваат на членови на семејството кои се присутни во истата земја-членка како и корисникот на супсидијарна заштита. Членови на семејството коишто се надвор од земјата-членка во којашто се наоѓа корисникот на супсидијарна заштита, за разлика од случајот кај бегалците, не уживаат право на повторно обединување на семејството согласно Директивата за повторно обединување на семејството ⁽⁸¹⁴⁾. СПЕУ сè уште се нема произнесено за статусот на членови на семејството на лицето кому му е доделена супсидијарна заштита согласно ДК (изменета).

Додека ДК им овозможува на земјите-членки да наметнат услови во однос на уживањето на бенефициите кога станува збор за членови на семејството на корисници на супсидијарна заштита (такви услови не беа предвидени за членови на семејството на лица на кои им е доделен статус на бегалец), во ДК (изменета) беше отстрането ова ограничување. ⁽⁸¹⁵⁾ Во член 24(2) од ДК (изменета) се проширува опсегот на бенефицијата за дозволи за престој на членови на семејствата на корисници на супсидијарна заштита. Сега тие имаат право на дозволи за престој под истите услови како и членот на семејството на којшто му е доделен статус на супсидијарна заштита ⁽⁸¹⁶⁾.

⁽⁸¹³⁾ СПЕУ, *пресуда за случајот HT*, op. cit. fn. 614, став 95.

⁽⁸¹⁴⁾ член 3(2)(в) од Директивата за повторно обединување на семејството.

⁽⁸¹⁵⁾ УНХЦР, *Преседентното право на европските регионални судови*, op. cit., fn. 616, стр. 80.

⁽⁸¹⁶⁾ Ова ја потполни празнината во првичната ДК, во која не беше предвидено издавање дозволи за престој на членови на семејството на корисници на супсидијарна заштита, за разлика од оние на бегалците. С. Bauloz and G. Ruiz, „Refugee Status and Subsidiary Protection: Towards a Uniform Content of International Protection?“, во V. Chetail, P. De Bruycker and F. Maiani (eds.), *Reforming the Common European Asylum System: The New European Refugee Law* (Brill/Nijhoff, 2016), стр. 228 – 229.

Додаток А: Графички прикази на одлуки

Графичките прикази на одлуки се направени врз основа на процената во два чекори на барањата за меѓународна заштита којашто ја утврди СПЕУ во пресудата за случајот *MM* ⁽⁸¹⁷⁾. Бидејќи контролната листа за процена на докази и кредибилитет е дадена во друга Судска анализа ⁽⁸¹⁸⁾, овие графички прикази на одлуки се фокусираат на подобноста за статус на бегалец и статус на супсидијарна заштита. Подобноста за овие статуси треба да се проценува последователно за да се осигури дека статусот на супсидијарна заштита ќе се доделува само на државјани на трети земји коишто не се квалификуваат за статус на бегалец ⁽⁸¹⁹⁾. Како резултат на тоа, се предвидува судовите и трибуналите да го решаваат прашањето за подобноста за статус на бегалец и за супсидијарна заштита по следниот редослед:

ПРЕГЛЕД НА ГРАФИЧКИ ПРИКАЗИ НА ОДЛУЧУВАЊЕ (читајќи одгоре надолу)	
Чекор 1: Утврдување на фактичките околности коишто може да претставуваат докази со кои се поткрепува барањето	
А.	Добивање докази
	→ Видете <i>Процена на докази и кредибилитет во контекст на ЗЕСА – Судска анализа</i>
Б.	Процена на докази и кредибилитет
	→ Видете <i>Процена на докази и кредибилитет во контекст на ЗЕСА – Судска анализа</i>
Чекор 2: Правна процена за тоа дали се исполнети материјалните услови за доделување меѓународна заштита	
А.	Дали е барателот подобен за статус на бегалец според условите во член 2(г)?
	А.1 Дали е барателот државјанин на трета земја или лице без државјанство?
	А.2 Ако одговорот на А.1 е потврден, Дали барателот се соочува со реална опасност од прогон ако се врати во матичната област во неговата земја на потекло ⁽⁸²⁰⁾ ?
	А.2.1 Дали делото(ата) од кое стравува се квалификува како дело на прогон според една од двете алтернативи на член 9(1)?
	А.2.2 Дали постои вршител на прогон како што е дефинирано во член 6?
	А.2.3 Дали недостасува делотворна и трајна заштита од дела на прогон во матичната област во неговата земја на потекло (член 7)?
	А.3 Ако одговорот на А.2 е потврден, дали постои врска помеѓу делото(ата) на прогон во согласност со член 9(1) или отсуството на заштита од такво дело(а) и една или повеќе од причините за прогон идентификувани во член 10?

⁽⁸¹⁷⁾ СПЕУ, пресуда од 22 ноември 2012 г., случај С-277/11, *MM v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General*, ЕУ:С:2012:744, став 64.

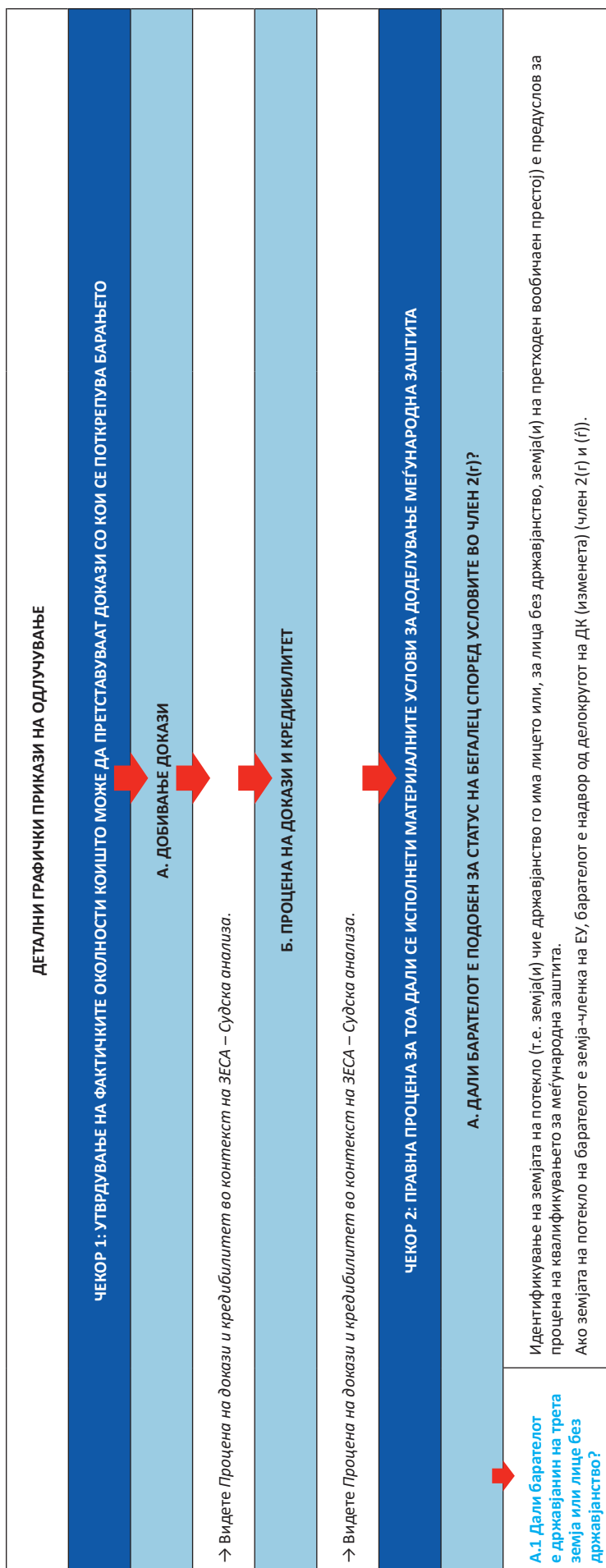
⁽⁸¹⁸⁾ ЕАСО, *Процена на докази и кредибилитет во контекст на Заедничкиот европски систем за азил (CEAS) – Судска анализа*, следи.

⁽⁸¹⁹⁾ СПЕУ, пресуда од 8 мај 2014 г., случај С-604/12, *HN v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General*, ЕУ:С:2014:302, став 35.

⁽⁸²⁰⁾ За потребите на овие графички прикази на одлуки, „земја на потекло“ значи земја(и) чие државјанство го има лицето или, за лица без државјанство, земја(и) на претходен вообичаен престој.

ПРЕГЛЕД НА ГРАФИЧКИ ПРИКАЗИ НА ОДЛУЧУВАЊЕ (читајќи одгоре надолу)	
	А.4 Ако одговорот на А.3 е потврден, и ако земјата-членка го применува член 8, дали постои внатрешна заштита во дел од земјата на потекло во согласност со член 8?
	А.4.1 Дали барателот безбеден од прогон или сериозна повреда во дел од земјата на потекло?
	А.4.2 Ако одговорот на А.4.1 е потврден, дали барателот може безбедно и легално да патува и да добие пристап во тој дел од земјата и дали може разумно да се очекува да се вдоми таму?
	Ако одговорот на А.4 е негативен, и не се применливи клаузулите на исклучување, барателот се квалификува за статус на бегалец.
Б.	Ако барателот не се квалификува за статус на бегалец, дали тој/таа е подобен за статус на супсидијарна заштита според условите во член 2(f)?
Б.1.	Дали барателот е државјанин на трета земја или лице без државјанство ⁽⁸²¹⁾ ?
Б.2.	Ако одговорот на Б.1 е потврден, дали барателот се соочува со реална опасност од сериозна повреда по враќањето во матичната област во неговата земја на потекло?
Б.2.1.	Дали повредата се квалификува како една или повеќе од сериозните повреди целосно набројани во член 15?
Б.2.2.	Дали постои вршител на сериозна повреда како што е дефинирано во член 6?
Б.2.3.	Дали недостасува делотворна и трајна заштита од сериозна повреда во матичната област во неговата земја на потекло (член 7)?
Б.3.	Ако одговорот на Б.2 е потврден, и ако земјата-членка го применува член 8, дали постои внатрешна заштита во дел од земјата на потекло во согласност со член 8?
Б.3.1.	Дали барателот е безбеден од прогон или сериозна повреда во дел од земјата?
Б.3.2.	Ако одговорот на Б.3.1 е потврден, дали барателот може безбедно и легално да патува и да добие пристап во тој дел од земјата и дали може разумно да се очекува да се вдоми таму?
	Ако одговорот на Б.3 е негативен, и не се применливи клаузулите на исклучување, барателот се квалификува за супсидијарна заштита.

⁽⁸²¹⁾ Ова прашање е составен дел од дефиницијата за лице подобно за супсидијарна заштита во член 2(f), но во пракса, на него се добива одговор уште кога се проценува квалификувањето за статус на бегалец (видете прашање А.1).

Видете подолу Табела 6 за прогон стр. 30. Илустративна листа на дела коишто се квалификуваат како прогон е дадена во член 9(2) како насока за судовите и трибуналите на земјите-членки.	А.2.1.1. Дали делото е доволно сериозно за да претставува тешко прекршување на основните човекови права (член 9(1)(а))? ИЛИ А.2.1.2. Дали делото претставува збир на различни мерки, вклучително прекршувања на човекови права, којшто е доволно тежок за да влијае врз поединецот на сличен начин како во член 9(1)(а) (член 9(1)(б))?	А.2.1. Дали делото(ата) од кое стравува се квалификува како дело на прогон според една од двете алтернативи на член 9(1)?	А.2. Ако одговорот на А.1 е потврден, дали барателот се соочува со реална опасност од прогон ако се врати во матичната област во неговата земја на потекло?
Иако листата на вршителите на прогон или сериозна повреда во член 6 е илустративна, прогонот мора да биде во форма на поведење на трета страна. Повреда што произлегува од општите услови во земјата на потекло без да може да се идентификува вршител на прогон, не може да претставува прогон.	А.2.2.1. Дали вршител на прогонот е државата? ИЛИ А.2.2.2. Дали вршителите на прогонот се страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија? ИЛИ А.2.2.3. Дали вршител на прогон е вршител неповрзан со државата?	А.2.2. Дали постои вршител на прогон како што е дефинирано во член 6?	А.2.3. Дали недостасува делотворна и трајна заштита од дела на прогон во матичната област во неговата земја на потекло (член 7)?
Иако листата на вршителите на прогон или сериозна повреда во член 6 е илустративна, прогонот мора да биде во форма на поведење на трета страна. Повреда што произлегува од општите услови во земјата на потекло без да може да се идентификува вршител на прогон, не може да претставува прогон.	А.2.3.1. Дали државата или страни или организации, вклучително и меѓународни организации, коишто ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, имаат волја и се во можност да обезбедат заштита од прогон (член 7(1))? Овие даватели на заштита се целосно набројани во член 7(1). Страните или организациите, како на пример меѓународни организации (вклучително и мултинационални сили) треба да ја контролираат државата или значителен дел од територијата на државата за да се сметаат за даватели на заштита (член 7(1)(б)). Давателот треба да има волја и да биде во можност да обезбеди заштита. Не е доволно постоењето волја без ефективна можност (способност) за обезбедување заштита. Ако не постои давател којшто има волја и е во можност да обезбеди заштита, судовите и трибуналите ќе продолжат со прашањето А.3. Ако постои давател којшто има волја и е о можност да обезбеди заштита, судовите и трибуналите ќе продолжат со прашањето А.2.3.2 за да проценат кој тип на заштита му е достапен на барателот.	А.2.3.2. Ако е така, дали заштита што ја обезбедува овој давател е делотворна, непривремена и достапна за барателот (член 7(2))? Делотворна заштита вообичаено се обезбедува кога давателот на заштита презема разумни чекори за да го спречи прогонот (член 7(2)). Овој практичен стандард прво бара да се процени дали постои системски недостаток или недоволна заштита од државата. Ако е така, тоа значи дека во земјата не постои делотворна заштита. Спротивно на тоа, ако не постои системски недостаток или недоволна заштита од државата, треба да се процени дали заштита на барателот му е обезбедена земајќи ги предвид неговите/нејзините индивидуални околности. Заштитата треба да биде долготрајна, односно да оневозможи реална опасност од прогон во догледна иднина. Достапноста на заштита треба да се проценува во контекст на правните и практични препреки за пристап на барателот до заштита. Ако заштитата од прогон е делотворна, непривремена и достапна за барателот, ќе се одбие барањето за статус на бегалец. Спротивно на тоа, ако на барателот не му е обезбедена таква заштита, судовите и трибуналите ќе продолжат со прашањето А.3.	А.2.3. Дали недостасува делотворна и трајна заштита од дела на прогон во матичната област во неговата земја на потекло (член 7)?

А.3. Ако одговорот на А.2 е потврден, дали постои врска помеѓу делото(ата) на прогон во согласност со член 9(1) или отсуството на заштита од такво дело(а) и една или повеќе од причините за прогон идентификувани во член 10?	А.3.1 Дали барателот се соочува со прогон поради една или повеќе од следните причини: раса, вера, националност, политичко мислење или припадност на одредена општествена група? ИЛИ А.3.2 Дали недостасува заштита од такви дела на прогон поради една или повеќе од овие причини?	Во член 10 детално се наведени елементите што судовите и трибуналите треба да ги земат предвид при проценување на причините за прогон.
А.4. Ако одговорот на А.3 е потврден, и ако земјите-членки го применуваат член 8, дали постои меѓународна заштита во дел од земјата на потекло во согласност со член 8?	А.4.1 Дали барателот е безбеден од прогон или сериозна повреда во дел од земјата? А.4.2 Ако одговорот на А.4.1 е потврден, дали барателот може безбедно и легално да патува и да добие пристап во тој дел од земјата и дали може разумно да се очекува да се вдоми таму?	За некој алтернативен дел од земјата да биде безбеден, потребно е да се постави прашањето дали е тоа дел каде што не постои основан страв од прогон или реална опасност од сериозна повреда за барателот или дали барателот има пристап до деловорна заштита од прогон или сериозна повреда како што е дефинирана во член 7. За некој алтернативен дел од земјата да биде пристапен, барателот треба да биде во можност да патува и да добие пристап до областа без да биде спречен да го направи тоа поради недоволна безбедност или поради правни или практични препреки (на пр. барање за поседување на посебен вид документ за идентификација којшто тој или таа не може да го добие, и безбедно превозно средство и маршрута за да стигне до односниот регион). За да се смета дека е разумно барателот да се вдоми во алтернативен дел од земјата, неопходно е да се постави прашањето дали со тоа би му се предизвикале прекумерни потешкотии. За барателот да може да се вдоми таму, потребно е да постои уверување дека постои можност за престој на трајна и безусловна основа.
Доколку барателот не е исклучен од статус на бегалец според член 12 од ДК (изменета) (клаузули за исклучување): 1) Во случај на земја-членка која не го применува член 8 (непримена на прашањето А.4): - Ако одговорите на прашањата А.1-А.3 се потврдни, на барателот ќе му се додели статус на бегалец. - Ако одговорите на едно или повеќе од прашањата во А.1-А.3 се негативни, на барателот нема да му се додели статус на бегалец, но судовите или трибуналите ќе продолжат со чекор Б за да утврдат дали барателот е подобен за супсидијарна заштита. 2) Во случај на земја-членка која го применува член 8 (примена на прашањето А.4): → Ако одговорите на прашањата А.1-А.3 се потврдни, а одговорот на прашањето А.4 е негативен (т.е. не постои внатрешна заштита во дел од земјата на потекло), на барателот ќе му се додели статус на бегалец. → Ако одговорите на прашањата А.1-А.4 се потврдни (вклучително и на прашањето А.4, односно во дел од земјата на потекло постои внатрешна заштита), на барателот може да му се одбие барањето за статус на бегалец. → Без оглед на одговорот на прашањето А.4, ако одговорите на едно или повеќе од прашањата во А.1-А.3 се негативни, на барателот нема да му се додели статус на бегалец, но судовите или трибуналите ќе продолжат со чекор Б за да утврдат дали барателот е подобен за супсидијарна заштита.	ЗАКЛУЧОК ВО ОДНОС НА ПОДОБНОСТА ЗА СТАТУС НА БЕГАЛЕЦ	

Б. АКО БАРАТЕЛОТ НЕ СЕ КВАЛИФИКУВА ЗА СТАТУС НА БЕГАЛЕЦ, ДАЛИ ТОЈ/ТАА Е ПОДОБЕН ЗА СТАТУС НА СУПСИДИЈАРНА ЗАШТИТА СПОРЕД УСЛОВИТЕ ВО ЧЛЕН 2(f)?	
Б.1. Дали барателот е државјанин на трета земја или лице без државјанство?	Идентификување на земјата на потекло (т.е. земја(и) чие државјанство го има лицето или, за лица без државјанство, земја(и) на претходен вообичаен престој) е предуслов за процена на квалификувањето за меѓународна заштита. Ако земјата на потекло на барателот е земја-членка на ЕУ, барателот е надвор од делокругот на ДК (изменета) (член 2(г) и (f)).
Б.2. Дали барателот се соочува со реална опасност од сериозна повреда по враќањето во неговата област во потекло?	Б.2.1. Дали барателот се соочува со реална опасност од сериозна повреда по враќањето во неговата област во потекло (член 15(б))? Само постоењето на опасност од смртна казна е недоволно доколку не е придружено со опасност од спроведување на смртната казна. Во некои земји-членки, реалната опасност од вонсудска егзекуција од страна на вршителите што не се поврзани со државата исто така спаѓа во делокругот на член 15(а); во спротивно, таа е опфатена со член 15(б). Б.2.1.1. Дали барателот се соочува со реална опасност од измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување во неговата/нејзината земја на потекло (член 15(б))? За да потпадне под член 15(б), повредата од која постои опасност по враќањето треба да го исполни минималниот праг на тежина за да претставува најмалку нечовечко или понижувачко постапување или казнување или, кога е на повисоко ниво на тежина, измачување. Б.2.1.2. Дали барателот се соочува со реална опасност од измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување во неговата/нејзината земја на потекло (член 15(б))? Само постоењето на опасност од смртна казна е недоволно доколку не е придружено со опасност од спроведување на смртната казна. Во некои земји-членки, реалната опасност од вонсудска егзекуција од страна на вршителите што не се поврзани со државата исто така спаѓа во делокругот на член 15(а); во спротивно, таа е опфатена со член 15(б). Б.2.1.3. Дали барателот се соочува со реална опасност од измачување или нечовечко или понижувачко постапување или казнување во неговата/нејзината земја на потекло (член 15(б))? Само постоењето на опасност од смртна казна е недоволно доколку не е придружено со опасност од спроведување на смртната казна. Во некои земји-членки, реалната опасност од вонсудска егзекуција од страна на вршителите што не се поврзани со државата исто така спаѓа во делокругот на член 15(а); во спротивно, таа е опфатена со член 15(б).
Б.2.1. Дали барателот се соочува со реална опасност од сериозна повреда по враќањето во неговата област во потекло?	Б.2.1.1. Дали ситуацијата во матичната област на барателот вклучува вооружен конфликт? Б.2.1.2. Ако одговорот е потврден, дали таа ситуација се карактеризира со неселективно насилство на толку високо ниво што лицата во таа област се во реална опасност да претрпат сериозна повреда со самото тоа што се цивили? Ова е прашање на општа опасност. Б.2.1.3. Дури и ако одговорот на Б.2.1.3.2 е негативен, дали барателот сепак може да прикаже постоење на реална опасност од претрпување сериозна повреда како резултат на конкретна повреда(и) со која се соочува поради лични околности во комбинација со условите (на пониско ниво) на неселективно насилство? Ова е прашање на конкретна опасност: колку повеќе може барателот да прикаже дека е конкретно засегнат, толку е пониско потребното ниво на неселективно насилство.
Б.2.2. Дали барателот постои вршител на сериозна повреда како што е дефинирано во член 6?	Б.2.2.1. Дали вршител на сериозна повреда е државата? Б.2.2.2. Дали вршител на сериозна повреда се страни или организации коишто ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија? Б.2.2.3. Дали вршител на сериозна повреда е вршител неповрзан со државата?

	→ Б.2.3.1. Дали државата или организациите, вклучително и меѓународните организации, коишто ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, имаат волја и се во можност да обезбедат заштита од сериозна повреда (член 7(1)? Овие даватели на заштита се целосно набројани во член 7(1). Страни или организации, како на пример меѓународни организации (вклучително и мултинационални сили), треба да ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија за да се сметаат за даватели на заштита (член 7(1) (б)). Давателот треба да има волја и да биде во можност да обезбеди заштита. Не е доволно постоењето волја без ефективна можност (способност) за обезбедување заштита. Ако не постои давател којшто има волја и е во можност да обезбеди заштита, судовите и трибуналите ќе продолжат со прашањето Б.3., ако е применливо; во спротивно ќе одлучат за подобноста за супсидијарна заштита (видете „Заклучок за подобноста за супсидијарна заштита“ подолу). Ако постои давател којшто има волја и е во можност да обезбеди заштита, судовите и трибуналите ќе продолжат со прашањето Б.2.3.2 за да проценат кој тип на заштита му е достапен на барателот.	→ Б.2.3.2. Дали недостасува делотворна и трајна заштита од сериозна повреда во матичната област во неговата земја на потекло (член 7)?	→ Б.2.3.1. Дали државата или организациите, вклучително и меѓународните организации, коишто ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, имаат волја и се во можност да обезбедат заштита од сериозна повреда (член 7(1)? Овие даватели на заштита се целосно набројани во член 7(1). Страни или организации, како на пример меѓународни организации (вклучително и мултинационални сили), треба да ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија за да се сметаат за даватели на заштита (член 7(1) (б)). Давателот треба да има волја и да биде во можност да обезбеди заштита. Не е доволно постоењето волја без ефективна можност (способност) за обезбедување заштита. Ако не постои давател којшто има волја и е во можност да обезбеди заштита, судовите и трибуналите ќе продолжат со прашањето Б.3., ако е применливо; во спротивно ќе одлучат за подобноста за супсидијарна заштита (видете „Заклучок за подобноста за супсидијарна заштита“ подолу). Ако постои давател којшто има волја и е во можност да обезбеди заштита, судовите и трибуналите ќе продолжат со прашањето Б.2.3.2 за да проценат кој тип на заштита му е достапен на барателот.
→ Б.3.1. Дали барателот е безбеден од прогон или сериозна повреда во дел од земјата?	→ Б.3.1. Дали барателот е безбеден од прогон или сериозна повреда во дел од земјата?	→ Б.3.1. Дали барателот е безбеден од прогон или сериозна повреда во дел од земјата?	→ Б.3.1. Дали барателот е безбеден од прогон или сериозна повреда во дел од земјата?
→ Б.3.2. Ако одговорот на Б.2 е потврден, и ако земјата-членка го применува член 8, дали недостасува внатрешна заштита во дел од земјата на потекло во согласност со член 8?	→ Б.3.2. Ако одговорот на Б.3.1 е потврден, дали барателот може безбедно и легално да патува и да добие пристап во тој дел од земјата и дали може разумно да се очекува да се вдоми таму?	→ Б.3.2. Ако одговорот на Б.3.1 е потврден, дали барателот може безбедно и легално да патува и да добие пристап во тој дел од земјата и дали може разумно да се очекува да се вдоми таму?	→ Б.3.2. Ако одговорот на Б.3.1 е потврден, дали барателот треба да биде во можност да патува и да добие пристап до областа без да биде спречен да го направи тоа поради недоволна безбедност или поради правни или практични препреки (на пр. барање за поседување на конкретен вид документ за идентификација којшто тој или таа не може да го добие, и безбедно превозно средство и маршрута за да стигне до односниот регион). За да се смета дека е разумно барателот да се вдоми во алтернативен дел од земјата, неопходно е да се постави прашањето дали со тоа би му се предизвикале прекумерни потешкотии. За барателот да може да се вдоми таму, потребно е да постои уверување дека постои можност за престој на трајна и безусловна основа.
ЗАКЛУЧОК ЗА ПОДОБНОСТ ЗА СУПСИДИЈАРНА ЗАШТИТА Доколку барателот не е исклучен од супсидијарна заштита според член 17 од ДК (изменета) (клаузули за исклучување): 1) Во случај на земја-членка која не го применува член 8 (непримена на прашањето Б.3): → Ако прашањата Б.1 и Б.2 се одговорени потврдно, на барателот ќе му биде доделена супсидијарна заштита. → Ако одговорите на едно или повеќе од прашањата во Б.1 и Б.2 се негативни, на барателот ќе му биде одбиено барањето за супсидијарна заштита. 2) Во случај на земја-членка која го применува член 8 (примена на прашањето Б.3): → Ако прашањата Б.1 и Б.2 се одговорени потврдно, а прашањето Б.3 негативно (т.е. не постои внатрешна заштита во дел од земјата на потекло постои внатрешна заштита), на барателот ќе му биде доделена супсидијарна заштита. → Ако одговорите на прашањата Б.1-Б.3 се потврдни (вклучително и на прашањето Б.3, односно во дел од земјата на потекло постои внатрешна заштита), на барателот може да му биде одбиено барањето за супсидијарна заштита. → Без оглед на одговорот на прашањето Б.3, ако одговорите на едно или повеќе од прашањата Б.1 и Б.2 се негативни, на барателот ќе му биде одбиено барањето за супсидијарна заштита.			

Додаток Б: Примарни извори

1. Право на Европската Унија

1.1 Примарно право на ЕУ

Договор за функционирањето на Европската Унија (консолидирана верзија како што е изменета со Лисабонскиот договор (стапување на сила: 1 декември 2009 година)) [2012] ОЈ С 326/47.

Договор за Европската Унија (консолидирана верзија како што е изменета со Лисабонскиот договор (стапување на сила: 1 декември 2009 година)) [2012] ОЈ С 326/13.

Повелба за фундаменталните права на Европската Унија од 18 декември 2000 година, (како што е изменета на 12 декември 2007 година (стапила на сила: 1 декември 2009 година)) [2007] ОЈ С 303/01.

Протокол бр. 21 за позицијата на Обединетото Кралство и Ирска во врска со областа на слобода, безбедност и правда, додаден како анекс кон ДФЕУ во [2012] ОЈ С 326/295.

Протокол бр. 22 за позицијата на Данска, додаден како анекс кон ДФЕУ во [2012] ОЈ С 326/299.

Протокол бр. 24 за азил за државјани на земји-членки на Европската Унија, во [2008] ОЈ С 115/305.

1.2 Секундарна законска регулатива на ЕУ: директиви

Council Directive 2003/9/EC of 27 January 2003 laying down minimum standards for the reception of asylum seekers [2003] ОЈ L 31/18.

Council Directive 2003/86/EC of 22 September 2003 on the right to family reunification [2003] ОЈ L 251/12.

Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted [2004] ОЈ L 304/12.

Council Directive 2005/85/EC of 1 December 2005 on minimum standards on procedures in Member States for granting and withdrawing refugee status [2005] ОЈ L 326/13.

Directive 2008/115/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals [2005] ОЈ L 348/98.

Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection, and for the content of the protection granted (recast) [2011] ОЈ L 337/9.

Directive 2013/32/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on common procedures for granting and withdrawing international protection (recast) [2013] ОЈ L 180/60.

Directive 2013/33/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection (recast) [2013] ОЈ L 180/96.

Council Regulation (EC) No 343/2003 of 18 February 2003 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an asylum application lodged in one of the Member States by a third-country national [2003] ОЈ L 50/1.

Regulation (EU) No 604/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third-country national or a stateless person (recast) [2013] ОЈ L 180/31.

2. Меѓународни договори со универзален и регионален делокруг

2.1 Обединети нации / Лига на народите

Конвенција за одредени прашања поврзани со судир на законите за државјанство, 179 UNTS 89, 13 април 1930 година (стапување на сила: 1 јули 1937 година).

Конвенција за статусот на бегалците, 189 UNTS 150, 28 јули 1951 година, (стапување на сила: 22 април 1954 година).

Конвенција за лица без државјанство, 360 UNTS 117, 28 септември 1954 година (стапување на сила: 6 јуни 1960 година).

Меѓународна конвенција за елиминирање на сите форми на расна дискриминација, 660 UNTS 195, 7 март 1966 година (стапување на сила: 4 јануари 1969 година).

Меѓународен пакт за граѓанските и политичките права, 999 UNTS 171, 16 декември 1966 година (стапување на сила: 23 март 1976 година).

Протокол за статусот на бегалците, 606 UNTS 267, 31 јули 1967 година, (стапување на сила: 4 април 1967 година).

Конвенција за елиминирање на сите форми на дискриминација врз жените, 1249 UNTS 13, 18 декември 1979 година (стапување на сила: 3 септември 1981 година).

Конвенција против тортура и други сурови, нечовечки или понижувачки казни и постапки, 1465 UNTS 85, 10 декември 1984 година (стапување на сила: 26 јуни 1987 година).

Конвенција за правата на детето, 1577 UNTS 3, 20 ноември 1989 година (стапување на сила: 2 септември 1990 година).

Римски статут на Меѓународниот кривичен суд, 2187 UNTS 3, 17 јули 1998 година (стапување на сила: 1 јули 2002 година).

Факултативен протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на вклучување на деца во вооружени конфликти, 2173 UNTS 222, 25 мај 2000 година (стапување на сила: 12 февруари 2002 година).

Факултативен протокол кон Конвенцијата за правата на детето кој се однесува на продажба на деца, детска проституција и детска порнографија, 2171 UNTS 227, 25 мај 2000 година (стапување на сила: 18 јануари 2002 година).

Конвенција на Обединетите нации против меѓународниот организиран криминал, 2225 UNTS 209, 15 ноември 2000 година (стапување на сила: 29 септември 2003 година).

Протокол за превенција, спречување и казнување за трговија со лица, особено жени и деца, со кој се дополнува Конвенцијата на Обединетите нации против меѓународниот организиран криминал, 2237 UNTS 319, 15 ноември 2000 година (стапување на сила: 25 јануари 2003 година).

Протокол против криумчарење на мигранти по копнен, воден или воздушен пат, со кој се дополнува Конвенцијата на Обединетите нации против меѓународниот организиран криминал, 2241 UNTS 507, 15 ноември 2000 година (стапување на сила: 28 јануари 2004 година).

Конвенција за правата на лицата со инвалидност, 2515 UNTS 3, 13 декември 2006 година (стапување на сила: 3 мај 2008 година).

2.2 Меѓународен комитет на Црвениот крст

Женевска конвенција (IV) за заштита на цивилните лица за време на војна, 75 UNTS 287, 12 август 1949 година (стапување на сила: 21 октомври 1950 година).

2.3 Совет на Европа

Конвенција за заштита на човековите права и фундаменталните слободи, 213 UNTS 222, ETS бр. 005, 4 ноември 1950 година (стапување на сила: 3 септември 1953 година).

Протокол бр. 4 кон Конвенцијата за заштита на човековите права и фундаменталните слободи, со кој се обезбедуваат одредени права и слободи различни од оние веќе вклучени во Конвенцијата и во Првиот протокол кон истата, ETS бр. 046, 16 септември 1963 година (стапување на сила: 2 мај 1968 година).

Протокол бр. 6 кон Конвенцијата за заштита на човековите права и фундаменталните слободи, во врска со укинување на смртната казна, ETS бр. 114, 28 април 1983 година (стапување на сила: 1 март 1985 година).

Европска конвенција за спречување на тортура и нечовечко или понижувачко постапување или казнување, ETS бр. 126, 26 ноември 1987 година (стапување на сила: 1 февруари 1989 година).

Европска конвенција за државјанство, ETS бр. 166, 6 ноември 1997 година (стапување на сила: 1 март 2000 година).

Протокол бр. 13 кон Конвенцијата за заштита на човековите права и фундаменталните слободи, во врска со укинување на смртната казна во сите околности, ETS бр. 187, 3 мај 2002 година (стапување на сила: 1 јули 2003 година).

3. Преседентно право

3.1 Суд на правдата на Европската Унија

3.1.1 Пресуди

Пресуда од 27 јуни 2006 година, Голем судски совет, случај C-540/03, *European Parliament v Council of the European Union*, EU:C:2006:429.

Пресуда од 17 февруари 2009 година, случај C-465/07, *Meki Elgafaji and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie*, EU:C:2009:94

Пресуда од 2 март 2010 година, Голем судски совет, здружени случаи C-175/08, C-176/08, C-178/08 и C-179/08, *Aydin Salahadin Abdulla and Others v Bundesrepublik Deutschland*, EU:C:2010:105.

Пресуда од 17 јуни 2010 година, Голем судски совет, случај C-31/09, *Nawras Bolbol v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, EU:C:2010:351.

Пресуда од 9 ноември 2010 година, Голем судски совет, здружени случаи C-57/09 и C-101/09, *Bundesrepublik Deutschland v B and DEU*:C:2010:661.

Пресуда од 21 декември 2011 година, Голем судски совет, здружени случаи C-411/10 и C-493/10, *NS v Secretary of State for the Home Department and ME and Others v Refugee Applications Commissioner, Minister for Justice, Equality and Law Reform*, EU:C:2011:865.

Пресуда од 5 септември 2012 година, Голем судски совет, здружени случаи C-71/11 и C-99/11, *Bundesrepublik Deutschland v Y and Z*, EU:C:2012:518.

Пресуда од 6 ноември 2012 година, случај C-245/11, *K v Bundesasylamt*, EU:C:2012:685.

Пресуда од 22 ноември 2012 година, случај C-277/11, *MM v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General*, EU:C:2012:744.

Пресуда од 19 декември 2012 година, случај C-364/11, *El Kott and Others v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, EU:C:2012:826.

Пресуда од 30 мај 2013 година, случај C-528/11, *Zuheyr Freyeh Halaf v Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerski savet*, EU:C:2013:342.

Пресуда од 6 јуни 2013 година, случај C-648/11, *MA, BT and DA v Secretary of State for the Home Department*, EU:C:2013:367.

- Пресуда од 7 ноември 2013 година, заеднички случаи C199/12 до C201/12, *Minister voor Immigratie en Asiel v X and Y, and Z v Minister voor Immigratie en Asiel*, EU:C:2013:720.
- Пресуда од 30 јануари 2014 година, случај C-285/12, *Aboubacar Diakité v Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, EU:C:2014:39.
- Пресуда од 8 мај 2014 година, случај C-604/12, *HN v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General*, EU:C:2014:302.
- Пресуда од 2 декември 2014 година, Голем судски совет, здружени случаи C-148/13 до C-150/13, *A, B, and C v Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie*, EU:C:2014:2406.
- Пресуда од 18 декември 2014 година, Голем судски совет, случај C-542/13, *Mohamed M' Bodj v Etat belge*, EU:C:2014:2452.
- Пресуда од 18 декември 2014 година, Голем судски совет, случај C-562/13, *Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-La-Neuve v Moussa Abdida*, EU:C:2014:2453.
- Пресуда од 26 февруари 2015 година, случај C-472/13, *Andre Lawrence Shepherd v Bundesrepublik Deutschland*, EU:C:2015:117.
- Пресуда од 24 јуни 2015 година, случај C-373/13, *HT v Land Baden-Württemberg*, EU:C:2015:413.
- Пресуда од 17 декември 2015 година, случај C239/14, *Abdoulaye Amadou Tall v Centre public d'action sociale de Huy*, EU:C:2015:824.
- Пресуда од 1 март 2016 година, здружени случаи C-443/14 и C-444/14, *Kreis Warendorf v Ibrahim Alo and Amira Osso v Region Hannover*, EU:C:2016:127.
- Пресуда од 7 јуни 2016 година, Голем судски совет, случај C-63/15, *Mehrdad Ghezelbash v Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie*, EU:C:2016:409.

3.1.2 Мислења на независни правни застапници

- Мислење на независниот правен застапник Мадуро (Maduro) од 9 септември 2008 година, случај C-465/07, *Meki Elgafaji and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie*, EU:C:2008:479.
- Мислење на независниот правен застапник Мазак (Mazák) од 15 септември 2009 година, здружени случаи C-175/08-C-179/08, *Aydin Salahadin Abdulla and Others v Bundesrepublik Deutschland*, EU:C:2009:551.
- Мислење на независниот правен застапник Шарпстон (Sharpston) од 4 март 2010 година, случај C-31/09, *Nawras Bolbol v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, EU:C:2010:119.
- Мислење на независниот правен застапник Менгози (Mengozzi) од 1 јуни 2010 година, здружени случаи C-57/09 и C-101/09, *Bundesrepublik Deutschland v B and DEU*:C:2010:302.
- Мислење на независниот правен застапник Трстјењак (Trstjenjak) од 22 септември 2011 година, случај C-411/10, *NS v Secretary of State for the Home Department*, EU:C:2011:611.
- Мислење на независниот правен застапник Бот (Bot) од 19 април 2012 година, здружени случаи C-71/11 и C-99/11, *Bundesrepublik Deutschland v Y and Z*, EU:C:2012:224.
- Мислење на независниот правен застапник Бот (Bot) од 26 април 2012 година, случај C-277/11, *M v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General*, EU:C:2012:253.
- Мислење на независниот правен застапник Шарпстон (Sharpston) од 13 септември 2012 година, случај C-364/11, *Mostafa Abed El Karem El Kott and Others v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, EU:C:2012:569.
- Мислење на независниот правен застапник Шарпстон (Sharpston) од 11 јули 2013 година, здружени случаи C199/12 до C201/12, *Minister voor Immigratie en Asiel v X and Y, and Z v Minister voor Immigratie en Asiel*, EU:C:2013:474.
- Мислење на независниот правен застапник Менгози (Mengozzi) од 18 јули 2013 година, случај C-285/12, *Aboubacar Diakité v Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, EU:C:2013:500.
- Мислење на независниот правен застапник Бот (Bot) од 7 ноември 2013 година, случај C-604/12, *HN v Minister for Justice, Equality and Law Reform*, EU:C:2013:714.
- Мислење на независниот правен застапник Шарпстон (Sharpston) од 17 јули 2014 година, здружени случаи C-148/13, C-149/13 и C-150/13, *A, B and C v Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie*, EU:C:2014:2111.

Мислење на независниот правен застапник Бот (Bot) од 4 септември 2014 година, случај C-562/13, *Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-La-Neuve v Moussa Abdida*, EU:C:2014:2167.

Мислење на независниот правен застапник Шарпстон (Sharpston) од 11 ноември 2014 година, случај C-472/13, *Andre Lawrence Shepherd v Bundesrepublik Deutschland*, EU:C:2014:2360.

Мислење на независниот правен застапник Круз Вилалон (Cruz Villalón) од 6 октомври 2015 година, здружени случаи C-443/14 и C-444/14, *Kreis Warendorf v Ibrahim Alo and Amiro Osso v Region Hannover*, EU:C:2015:665.

3.2 Европска комисија и Суд за човекови права

3.2.1 Одлуки за допуштеност на Европскиот суд за човекови права

Одлука за допуштеност од 22 јули 2004 година, *F v the United Kingdom*, барање бр. 17341/03.

Одлука за допуштеност од 9 декември 2004 година, *IN v the Netherlands*, барање бр. 2035/04.

Одлука за допуштеност од 28 февруари 2006 година, *Z and T v the United Kingdom*, барање бр. 27034/05.

Одлука за допуштеност од 18 септември 2012 година, *Hassan Ahmed Abdi Ibrahim v the United Kingdom*, барање бр. 14535/10.

Одлука за допуштеност од 16 октомври 2012 година, *MS v the United Kingdom*, барање бр. 56090/08.

3.2.2 Пресуди на Европскиот суд за човекови права

Пресуда од 18 јануари 1978 година, *Ireland v the United Kingdom*, барање бр. 5310/71.

Пресуда од 25 април 1978 година, *Tyler v the United Kingdom*, барање бр. 5856/72.

Пресуда од 13 јуни 1979 година, *Marckx v Belgium*, барање бр. 6833/74.

Пресуда од 21 јуни 1988 година, *Berrehab v the Netherlands*, барање бр. 10730/84.

Пресуда од 7 јули 1989, *Soering v the United Kingdom*, барање бр. 14308/88.

Пресуда од 30 октомври 1991 година, *Vilvarajah and Others v the United Kingdom*, барања бр. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13447/87 и 13448/87.

Пресуда од 27 октомври 1994 година, *Kroon and Others v the Netherlands*, барање бр. 18535/91.

Пресуда од 15 ноември 1996 година, Голем судски совет, *Chahal v the United Kingdom*, барање бр. 22414/93.

Пресуда од 17 декември 1996 година, *Ahmed v Austria*, барање бр. 25964/94.

Пресуда од 22 април 1997 година, Голем судски совет, *X, Y and Z v the United Kingdom*, барање бр. 21830/93.

Пресуда од 29 април 1997 година, Голем судски совет, *HLR v France*, барање бр. 24573/94.

Пресуда од 2 мај 1997 година, *D v the United Kingdom*, барање бр. 30240/96.

Пресуда од 25 септември 1997 година, Голем судски совет, *Aydin v Turkey*, барање бр. 23178/94.

Пресуда од 28 октомври 1998 година, Голем судски совет, *Osman v the United Kingdom*, барање бр. 23452/94.

Пресуда од 28 јули 1999 година, Голем судски совет, *Selmouni v France*, барање бр. 25803/94.

Пресуда од 26 октомври 2000 година, *Kudla v Poland*, барање бр. 30210/96.

Пресуда од 6 март 2001 година, *Hilal v the United Kingdom*, барање бр. 45276/99.

Пресуда од 19 април 2001 година, *Peers v Greece*, барање бр. 28524/95.

Пресуда од 10 мај 2001 година, Голем судски совет, *Cyprus v Turkey*, барање бр. 25781/94.

Пресуда од 23 мај 2001 година, *Denizci and Others v Cyprus*, барања бр. 25316-25321/94 и 27207/95.

Пресуда од 12 јули 2001 година, Голем судски совет, *K and T v Finland*, барање бр. 25702/94.

Пресуда од 15 јули 2002 година, Голем судски совет, *Kalashnikov v Russia*, барање бр. 47095/99.

Пресуда од 1 јуни 2004 година, *Lebbink v the Netherlands*, барање бр. 45582/99.

- Пресуда од 8 јули 2004 година, *Ilaşcu and Others v Moldova and Russia*, барање бр. 48787/99.
- Пресуда од 30 септември 2004 година, *Krastanov v Bulgaria*, барање бр. 50222/99.
- Пресуда од 26 април 2005 година, *Müslim c Turquie*, барање бр. 53566/99.
- Пресуда од 12 мај 2005 година, Голем судски совет, *Öcalan v Turkey*, барање бр. 46221/99.
- Пресуда од 25 октомври 2005 година, *Niedzwiecki v Germany*, барање бр. 58453/00.
- Пресуда од 25 октомври 2005 година, *Okpisz v Germany*, барање бр. 59140/00.
- Пресуда од 11 јули 2006 година, Голем судски совет, *Jalloh v Germany*, барање бр. 54810/00.
- Пресуда од 12 октомври 2006 година, *Mubilanzila Mayeka and Kaniki Mitunga v Belgium*, барање бр. 13178/03.
- Пресуда од 11 јануари 2007 година, *Salah Sheekh v the Netherlands*, барање бр. 1948/04.
- Пресуда од 13 ноември 2007 година, Голем судски совет, *DH and Others v the Czech Republic*, барање бр. 57325/00.
- Пресуда од 28 февруари 2008 година, Голем судски совет, *Saadi v Italy*, барање бр. 37201/06.
- Пресуда од 27 мај 2008 година, Голем судски совет, *N v the United Kingdom*, барање бр. 26565/05.
- Пресуда од 17 јули 2008, *NA v the United Kingdom*, барање бр. 25904/07.
- Пресуда од 11 јуни 2009 година, *SD c Grèce*, барање бр. 53541/07.
- Пресуда од 10 декември 2009 година, *Koktysh v Ukraine*, барање бр. 43707/07.
- Пресуда од 19 јануари 2010 година, *Muskhadzhiev et autres c Belgique*, барање бр. 41442/07.
- Пресуда од 2 март 2010 година, *Al-Saadoon and Mufdhi v the United Kingdom*, барање бр. 61498/08.
- Пресуда од 1 јуни 2010 година, Голем судски совет, *Gäfgen v Germany*, барање бр. 22978/05.
- Пресуда од 15 јуни 2010 година, *SH v the United Kingdom*, барање бр. 19956/06.
- Пресуда од 24 јуни 2010 година, *Schalk and Kopf v Austria*, барање бр. 30141/04.
- Пресуда од 21 јануари 2011 година, *MSS v Belgium and Greece*, барање бр. 30696/09.
- Пресуда од 5 април 2011 година, *Rahimi c Grèce*, барање бр. 8687/08.
- Пресуда од 28 јуни 2011 година, *Sufi and Elmi v the United Kingdom*, барања бр. 8319/07 и 11449/07.
- Пресуда од 11 октомври 2011 година, *Auad v Bulgaria*, барање бр. 46390/10.
- Пресуда од 13 декември 2011 година, *Kanagaratnam c Belgique*, барање бр. 15297/09.
- Пресуда од 20 декември 2011 година, *AH Khan v the United Kingdom*, барање бр. 6222/10.
- Пресуда од 17 јануари 2012 година, *Othman (Abu Qatada) v the United Kingdom*, барање бр. 8139/09.
- Пресуда од 19 јануари 2012 година, *Popov v France*, барања бр. 39472/07 и 39474/07.
- Пресуда од 23 февруари 2012 година, *Hirsi Jamaa and Others v Italy*, барање бр. 27765/09.
- Пресуда од 10 април 2012 година, *Babar Ahmad and Others v the United Kingdom*, барања бр. 24027/07, 11949/08, 36742/08, 66911/09 и 67354/09.
- Пресуда од 15 мај 2012 година, *SF v Sweden*, барање бр. 52077/10.
- Пресуда од 18 октомври 2012 година, *Bureš v the Czech Republic*, барање бр. 37679/08.
- Пресуда од 18 април 2013 година, *Mo M c France*, барање бр. 18372/10.
- Пресуда од 6 јуни 2013 година, *ME c France*, барање бр. 50094/10.
- Пресуда од 27 јуни 2013 година, *MYH and Others v Sweden*, барање бр. 50859/10.
- Пресуда од 27 јуни 2013 година, *DNM v Sweden*, барање бр. 28379/11.
- Пресуда од 27 јуни 2013 година, *SA v Sweden*, барање бр. 66523/10.
- Пресуда од 27 јуни 2013 година, *NANS v Sweden*, барање бр. 68411/10.
- Пресуда од 27 јуни 2013 година, *NMY and Others v Sweden*, барање бр. 72686/10.

- Пресуда од 27 јуни 2013 година, *MKN v Sweden*, барање бр. 72413/10.
- Пресуда од 27 јуни 2013 година, *HNMB v Sweden*, барање бр. 68335/10.
- Пресуда од 27 јуни 2013 година, *AGAM v Sweden*, барање бр. 71680/10.
- Пресуда од 9 јули 2013 година, Голем судски совет *Vinter and Others v the United Kingdom*, барања бр. 66069/09, 130/10 и 3896/10.
- Пресуда од 30 јули 2013 година, Голем судски совет, *Bersiha v Switzerland*, барање бр. 848/12.
- Пресуда од 5 септември 2013 година, *KAB v Sweden*, барање бр. 886/11.
- Пресуда од 21 ноември 2013 година, *Bouyid v Belgium*, барање бр. 23380/09.
- Пресуда од 19 декември 2013 година, *TA v Sweden*, барање бр. 48866/10.
- Пресуда од 19 декември 2013 година, *TKH v Sweden*, барање бр. 1231/11.
- Пресуда од 19 декември 2013 година, *BKA v Sweden*, барање бр. 11161/11.
- Пресуда од 7 јануари 2014 година, *AA v Switzerland*, барање бр. 58802/12.
- Пресуда од 16 јануари 2014 година, *FG v Sweden*, барање бр. 43611/11.
- Пресуда од 6 февруари 2014 година, *Semikhvostov v Russia*, барање бр. 2689/12.
- Пресуда од 13 февруари 2014 година, Голем судски совет, *Tali v Estonia*, барање бр. 66393/10.
- Пресуда од 27 март 2014 година, *WH v Sweden*, барање бр. 49341/10.
- Пресуда од 3 април 2014 година, *AAM v Sweden*, барање бр. 68519/10.
- Пресуда од 17 април 2014 година, *Ismailov v Russia*, барање бр. 20110/13.
- Пресуда од 26 јуни 2014 година, *ME v Sweden*, барање бр. 71398/12.
- Пресуда од 1 јули 2014 година, Голем судски совет, *SAS v France*, барање бр. 43835/11.
- Пресуда од 8 јули 2014 година, *ME v Denmark*, барање бр. 58363/10.
- Пресуда од 10 јули 2014 година, *Affaire Mugenzi c France*, барање бр. 52701/09.
- Пресуда од 10 јули 2014 година, *Affaire Tanda-Muzinga c France*, барање бр. 2260/10.
- Пресуда од 10 јули 2014 година, *Affaire Senigo Longue et autres c France*, барање бр. 19113/09.
- Пресуда од 17 јули 2014 година, Голем судски совет, *Svinarenko and Slyadnev v Russia*, барања бр. 32541/08 и 43441/08.
- Пресуда од 24 јули 2014 година, *AA and Others v Sweden*, барање бр. 34098/11.
- Пресуда од 4 септември 2014 година, *Trabelsi v Belgium*, барање бр. 140/10.
- Пресуда од 3 октомври 2014 година, *Jeunesse v the Netherlands*, барање бр. 12738/10.
- Пресуда од 21 октомври 2014 година, *Sharifi et autres c Italie et Grèce*, барање бр. 16643/09.
- Пресуда од 8 април 2015 година, Голем судски совет, *ME v Sweden*, барање бр. 71398/12.
- Пресуда од 14 април 2015 година, *Tatar v Switzerland*, барање бр. 65692/12.
- Пресуда од 4 јуни 2015 година, *JK and Others v Sweden*, барање бр. 59166/12.
- Пресуда од 21 јули 2015 година, *HS and Others v Cyprus*, барања бр. 41753/10 и 13 други барања.
- Пресуда од 10 септември 2015 година, *RH v Sweden*, барање бр. 4601/14.
- Пресуда од 12 јули 2016 година, *AB et autres c France*, барање бр. 11593/12.
- Пресуда од 12 јули 2016 година, *AM et autres c France*, барање бр. 24587/12.
- Пресуда од 12 јули 2016 година, *RC et VC c France*, барање бр. 76491/14.
- Пресуда од 12 јули 2016 година, *RK et autres c France*, барање бр. 68264/14.
- Пресуда од 12 јули 2016 година, *RM et autres c France*, барање бр. 33201/11.

3.2.3 Извештаи на Европската комисија за човекови права

Извештај од 14 декември 1973 година, *East African Asians v the United Kingdom*, барања бр. 4403/70-4419/70, 4422/70, 4423/70, 4434/70, 4443/70, 4476/70-4478/70, 4486/70, 4501/70 и 4526/70-4530/70.

Извештај од 12 октомври 1978 година, *Arrowsmith v the United Kingdom*, барање бр. 7050/75.

3.3 Меѓународен суд на правдата / Постојан суд за меѓународна правда

Постојан суд за меѓународна правда, советодавно мислење од 7 февруари 1923 година, *Nationality Decrees in Tunis and Morocco*, PCIJ Серија В, бр. 4.

Меѓународен суд на правдата, пресуда од 6 април 1955 година, *Nottebohm Case (Liechtenstein v Guatemala); Second Phase*, Извештаи на МСП 1955 г.

3.4 Ставови на Комитетот за човекови права на Обединетите Нации

Ставови од 30 јули 1993 година, *Joseph Kindler v Canada*, комуникација бр. 470/1991.

3.5 Судови и трибунали на земји-членки на ЕУ

3.5.1 Австрија

Суд за азил, пресуда од 6 декември 2012 година, *C16 427465-1/2012* (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Суд за азил, пресуда од 29 јануари 2013 година, *E1 432053-1/2013* (видете EDAL, превод на англиски јазик).

Уставен суд, пресуда од 12 март 2013 година, *U1674/12*, (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 16 април 2002 година, барање бр. 99/20/0483.

3.5.2 Белгија

Државен совет, пресуда од 16 февруари 2012 година, бр. 218.075.

Совет за процесно право за странци, одлука од 14 март 2008 година бр. 8.758.

Совет за процесно право за странци, одлука од 6 ноември 2008 година бр. 18.419.

Совет за процесно право за странци, одлука од 28 јануари 2009 година бр. 22.175.

Совет за процесно право за странци, одлука од 28 јануари 2009 година бр. 22.144.

Совет за процесно право за странци, одлука од 29 септември 2009 година бр. 32.222.

Совет за процесно право за странци, одлука од 19 февруари 2010 година бр. 38.977.

Совет за процесно право за странци, одлука од 18 јуни 2010 година бр. 45.095.

Совет за процесно право за странци, одлука од 18 јуни 2010 година бр. 45.096.

Совет за процесно право за странци, одлука од 18 јуни 2010 година бр. 45.098.

Совет за процесно право за странци, одлука од 24 јуни 2010 година бр. 45.396 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик)

Совет за процесно право за странци, одлука од 30 јуни 2010 година бр. 45.742.

Совет за процесно право за странци, одлука од 21 септември 2010 година бр. 48.327.

Совет за процесно право за странци, одлука од 12 октомври 2010 година бр. 49.339.

Совет за процесно право за странци, одлука од 20 октомври 2010 година бр. 49.821.

- Совет за процесно право за странци, одлука од 19 мај 2011 година бр. 61.832 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Совет за процесно право за странци, одлука од 9 јуни 2011 година бр. 62.867.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 30 јуни 2011 година бр. 64.233.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 17 јануари 2012 година бр. 73.344.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 6 март 2012 година бр. 76.642.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 14 март 2012 година бр. 77.179.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 17 октомври 2012 година бр. 89.927.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 11 декември 2012 година бр. 93.324.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 4 февруари 2013 година бр. 96.572.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 11 септември 2013 година бр. 109.598.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 24 јуни 2014 година бр. 126.144.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 17 март 2015 година бр. 141.198.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 19 март 2015 година бр. 141.258.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 14 април 2015 година бр. 143.271
- Совет за процесно право за странци, одлука од 26 јуни 2015 година бр. 148.663
- Совет за процесно право за странци, одлука од 29 септември 2015 година бр. 153.571
- Совет за процесно право за странци, одлука од 24 ноември 2015 година бр. 156.927.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 8 декември 2015 година бр.157.905.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 17 декември 2015 година бр.158,868
- Совет за процесно право за странци, одлука од 26 април 2016 година бр. 166.543.
- Совет за процесно право за странци, одлука од 29 јуни 2016 година бр. 170.819.

3.5.3 Република Чешка

- Врховен управен суд, пресуда од 21 декември 2005 година, *SN v Ministry of Interior*, 6 Azs 235/2004-57 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Врховен управен суд, пресуда од 28 февруари 2007 година, *TA v Ministry of Interior*, 4 Azs 146/2006-100 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Врховен управен суд, пресуда од 24 јануари 2008 година, *EM v Ministry of Interior*, 4 Azs 99/2007-93 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Врховен управен суд, пресуда од 30 септември 2008 година, *SN v Ministry of Interior*, 5 Azs 66/2008-70 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Врховен управен суд, пресуда од 31 октомври 2008 година, *IG v Ministry of Interior*, 5 Azs 50/2008-62.
- Врховен управен суд, пресуда од 18 декември 2008 година, *SICh v Ministry of Interior*, 1 Azs 86/2008-101 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Врховен управен суд, пресуда од 11 февруари 2009 година, *AR v Ministry of Interior*, 1 Azs 107/2008-78 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Врховен управен суд, пресуда од 21 април 2009 година, *SH v Ministry of Interior*, 2 Azs 13/2009-60 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик)
- Врховен управен суд, пресуда од 22 мај 2009 година, *AR v Ministry of the Interior*, 5 Azs 7/2009-98 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Врховен управен суд, пресуда од 28 јули 2009 година, *LO v Ministry of Interior*, 5 Azs 40/2009-74 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Врховен управен суд, пресуда од 25 јули 2010 година, *VS v Ministry of Interior*, 6 Azs 29/2010-85 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 25 јануари 2011 година, *RS v Ministry of Interior*, 6 Azs 36/2010-274 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 27 октомври 2011 година, *DK v Ministry of Interior*, 6 Azs 22/2011 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 2 август 2012 година, *HR v Ministry of the Interior*, 5 Azs 2/2012-49 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 15 мај 2013 година, *AS v Ministry of the Interior*, 3 Azs 56/2012-81 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 24 јули 2013 година, *DB v The Ministry of Interior*, 4 Azs 13/2013-34 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 30 септември 2013 година, *IJ v Minister of the Interior*, 4 Azs 24/2013-34 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 29 мај 2014 година, *XY v Ministry of Interior*, 5 Azs 2/2013-26.

3.5.4 Финска

Хелсиншки управен суд, 3 септември 2013 година, *Heaho 12/1012/3* (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен управен суд, пресуда од 18 март 2011 година, КНО:2011:25.

3.5.5 Франција

Уставен совет, одлука од 4 декември 2003 година, бр.2003-485-DC, став 17, во *journal officiel*, 11 декември 2003 година, 21085.

Државен совет, пресуда од 30 декември 2009 година, *OFPPRA v M C*, барање бр. 305226.

Државен совет, пресуда од 14 јуни 2010 година, *OFPPRA c M A*, барање бр. 323669 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Државен совет, пресуда од 27 јули 2012 година, *M B*, барање бр. 349824.

Државен совет, пресуда од 21 декември 2012 година, *Ms DF*, барање бр. 33249.

Државен совет, пресуда од 25 јули 2013 година, барање бр.350661.

Државен совет, пресуда од 18 јуни 2014, барање бр.362703, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2014*, 2015 година, стр. 61 – 62.

Државен совет, пресуда од 11 февруари 2015 година, *Ms S*, барање бр. 374167.

Национален суд за азил, пресуда од 2 април 2008 година, *Mlle N*, барање бр. 574495, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2008*, април 2009 година, стр. 59 – 60.

Национален суд за азил, пресуда од 6 април 2009 година, *M K*, барање бр. 616907.

Национален суд за азил, пресуда од 27 ноември 2009 година, *M P*, барање бр. 643384/09002208, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2009*, 2010 година, стр. 90 – 91.

Национален суд за азил, пресуда од 14 април 2010 година, *M K*, барање бр. 09004366 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Национален суд за азил, пресуда од 20 декември 2010 година, *M H*, барање бр. 10004872, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2010*, 2011 година, стр. 48.

Национален суд за азил, пресуда од 23 декември 2010 година, *M D*, барање бр. 09002572, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2010*, 2011 година, стр. 33 – 36.

- Национален суд за азил, пресуда од 10 јануари 2011 година, *M Nounbo*, барање бр. 09012710 C+, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011, 2012 година, стр. 80.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 30 март 2011 година, *M L*, барање бр. 10013804, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011, 2012 година, стр. 17 – 18.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 4 јули 2011 година, *M Khurshid*, барање бр. 11002234 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011, 2012 година, стр. 90 и 91.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 29 јули 2011 година, *M Watson*, барање бр. 08015548 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011, 2012 година, стр. 86 – 87.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 21 ноември 2011 година, *Mlle Megne Mbobda*, барање бр. 11010494 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2011, 2012 година, стр. 81 – 82.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 25 ноември 2011 година, *M K*, барање бр. 10008275 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Национален суд за азил, пресуда од 6 февруари 2012 година, *Met Mme M*, барања бр. 09002796 и 09002797 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2012, 2013 година, стр. 55 – 56.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 13 февруари 2012 година, барање MDбр. 11026661. Национален суд за азил, пресуда од 12 мај 2012 година, барање бр. 8919247.
- Национален суд за азил, пресуда од 18 октомври 2012 година, *Mlle K*, барање бр. 12015618 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Национален суд за азил, пресуда од 18 октомври 2012 година, *M Biyack Nyeteck*, барање бр. 12013647 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2012, 2013 година, стр. 62 – 63.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 12 март 2013 година, *M YK*, барање бр. 12025577 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013, 2014 година, стр. 83 – 84.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 12 март 2013 година, *Mme HK épouse G*, барање бр. 12017176 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013, 2014 година, стр. 72 – 73.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 23 мај 2013 година, *M U*, барање бр. 11010862 C+, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013, 2014 година, стр. 71.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 15 јули 2013 година, *M R*, барање бр. 13000622 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013, 2014 година, стр. 55 – 56.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 4 ноември 2013 година, *M F*, барање бр. 13007332 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013, 2014 година, стр. 54 – 55.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 14 ноември 2013 година, *M C*, барање бр. 12024083 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013, 2014 година, стр. 53 – 54.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 29 ноември 2013 година, *M A*, барање бр. 13018825 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013, 2014 година, стр. 59 – 60.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 29 ноември 2013 година, *M M*, барање бр. 13018952 C, во [Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2013, 2014 година, стр. 63 – 64.](#)
- Национален суд за азил, пресуда од 19 декември 2013 година, *Ms NG*, барање бр. 13005020.

- Национален суд за азил, пресуда од 3 ноември 2014 година, *M Noutemwou Mouaffo*, барање бр. 14000522 С, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2014*, 2015 година, стр. 48 – 49.
- Национален суд за азил, пресуда од 26 март 2014 година, *Mme Douglas*, барање бр. 13023823 С, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2014*, 2015 година, стр. 46 – 47.
- Национален суд за азил, пресуда од 12 декември 2014 година, *M B*, барање бр. 14007634, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Cour nationale du droit d'asile, Année 2014*, 2015 година, стр. 30 – 32.
- Национален суд за азил, пресуда од 24 март 2015 година, *Mlle EF*, барање бр. 10012810 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Национален суд за азил, пресуда од 16 март 2015 година, *M Ashfaq*, барање бр. 14032693.
- Национален суд за азил, пресуда од 25 март 2015 година, *Ms JE/F*, барање бр. 10012810.
- Национален суд за азил, пресуда од 9 ноември 2015 година, *M MS*, барање бр. 14014878.
- Национален суд за азил, пресуда од 4 февруари 2016 година, *M S*, барање бр. 15016079.
- Национален суд за азил, пресуда од 9 март 2016 година, *M NY*, барање бр. 15024258.
- Апелационен одбор за бегалци, Оддели за повторно обединување, одлука од 17 февруари 1995 година, *Ms M*, барање бр. 94006878.
- Апелационен одбор за бегалци, Оддели за повторно обединување, одлука од 17 февруари 1995 година, *M A*, барање бр. 94010533.
- Апелационен одбор за бегалци, одлука од 20 октомври 1999 година, *Straracexka*, барање бр. 140222.
- Апелационен одбор за бегалец, пресуда од 25 јуни 2004 година, *пленарна седница, M B*, барање бр. 446177 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Апелационен одбор за бегалец, пресуда од 28 јуни 2005 година, *M S*, барање бр. 519680.
- Апелационен одбор за бегалци, одлука од 29 јули 2005 година, *Mlle A*, барање бр. 487336, во *Contentieux des réfugiés, Jurisprudence du Conseil d'Etat et de la Commission des recours des réfugiés, Année 2005*, 2006 година, стр. 65 – 66.
- Апелационен одбор за бегалци, одлука од 30 октомври 2006 година, *M V*, барање бр. 580781.

3.5.6 Германија

- Управен суд на Минхен, пресуда од 19 април 2016 година, *M 12 K 16.30473*.
- Апелационен управен суд на Саксонија, пресуда од 13 март 2015 година, *1 A 349/13.A*.
- Сојузен уставен суд, пресуда од 2 јули 1980 година, *1 BvR 147, 181*.
- Сојузен уставен суд, пресуда од 10 јули 1989 година, *2 BvR 502/86*, Том 80, 315.
- Сојузен уставен суд, пресуда од 3 ноември 2009 година, случај бр. 184/07, *Deutsche Verwaltungsblätter 2010* година, 59.
- Сојузен управен суд, пресуда од 18 јули 2006 година, *BVerwG 1 C 15.05, BVerwG:2006:180706U1C15.05.0*.
- Сојузен управен суд, пресуда од 1 февруари 2007 година, *BVerwG 1 C 24.06, BVerwG:2007:010207U1C24.06.0*.
- Сојузен управен суд, пресуда од 7 февруари 2008 година, *BVerwG 10C33.07, BVerwG:2008:070208B10C33.07.0*, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 29 мај 2008 година, *BVerwG 10 C 11.07, BVerwG2008:290508U10C11.07*.
- Сојузен управен суд, пресуда од 28 јуни 2008 година, *BVerwG 10 C 43.07, BVerwG:2008:240608U10C43.07.0*, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.

- Сојузен управен суд, пресуда од 18 декември 2008 година, BVerwG 10 C 27.07, BVerwG:2008:181208U10C27.07.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 19 јануари 2009 година, BVerwG 10 C 52.07, BVerwG:2009:190109U10C52.07.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 26 февруари 2009 година, BVerwG 10 C 50.07, BVerwG:2009:260209U10C50.07.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 5 март 2009 година, BVerwG 10 C 51.07, BVerwG:2009:050309U10C51.07.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 14 јули 2009 година, BVerwG 10 C 9.08, BVerwG:2009:140709U10C9.08.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 24 септември 2009 година, BVerwG 10 C 25.08, BVerwG:2009:240909U10C25.08.0.
- Сојузен управен суд, пресуда од 27 април 2010 година, BVerwG 10 C 4.09, BVerwG:2010:270410U10C4.09.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 10 декември 2010 година, BVerwG 10 C 19.09, BVerwG:2010:091210B10C19.09.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 24 февруари 2011 година, BVerwG 10 C 3.10, BVerwG:2011:240211U10C3.10.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 1 јуни 2011 година, BVerwG 10 C 25.10, BVerwG:2011:010611U10C25.10.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 17 ноември 2011 година, BVerwG 10 C 13.10, BVerwG:2011:171111U10C13.10.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд (Германија), пресуда од 31 јануари 2013 година, BVerwG 10 C 15.12, BVerwG:2013:300713U1C5.12.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 20 февруари 2013 година, BVerwG 10 C 23.12, BVerwG:2013:200213U10C23.12.0, достапна на англиски јазик на www.bverwg.de.
- Сојузен управен суд, пресуда од 13 февруари 2014 година, BVerwG 1 C 4.13, BVerwG:2014:130214U1C4.13.0.
- Сојузен управен суд, пресуда од 17 јуни 2014 година, BVerwG 10 C 7.13, BVerwG:2014:170614U10C7.13.0.

3.5.7 Грција

- Апелационен комитет на Виронас, одлука од 23 април 2013 година, барање бр. 4/1188365 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Државен совет, одлука од 31 декември 2008 година, барање бр. 4056/2008.
- Специјален апелационен комитет, одлука од 26 јуни 2011 година, барање бр.95/126761 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Специјален апелационен комитет, одлука од 15 ноември 2011 година, барање бр.95/52986 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Специјален апелационен комитет, одлука од 20 јуни 2012 година, *HK v the General Secretary of the (former) Ministry of Public Order*, барање бр. 95/48882 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Специјален апелационен комитет, одлука од 22 јуни 2012 година, *AG v the General Secretary of the former Ministry of Public Order*, барање бр. 95/56266 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).
- Специјален апелационен комитет, одлука од 28 септември 2012 година, барање бр. 95/48884 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

3.5.8 Унгарија

Управен и трудов суд на Будимпешта, пресуда од 11 октомври 2011 година, 6.к.34.830/2010/19. Управен и трудов суд на Будимпешта, пресуда од 18 октомври 2013 година, [RY \(Afghanistan\) v Office of Immigration and Nationality](#), 17.К.31893/2013/3-IV (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Метрополски суд, пресуда од 5 октомври 2011 година, [KH v Office of Immigration and Nationality](#), 6.К.34.440/2010/20 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Метрополски суд, пресуда од 11 јули 2013 година, [MAA v Office of Immigration and Nationality](#), 6.К.31830/2013/6 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

3.5.9 Ирска

Врховен суд, пресуда од 29 март 2001 година, [Zgnat'ev v Minister for Justice, Equality and Law Reform](#) [2001] ИНС 70.

Врховен суд, пресуда од 9 декември 2009 година, [ASO v Refugee Appeals Tribunal and Minister for Justice, Equality and Law Reform](#) [2009] ИНС 607.

Врховен суд, пресуда од 1 март 2012 година, [JTM v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General](#) [2012] ИНС 99.

Врховен суд, пресуда од 25 јуни 2012 година, [WA v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General](#) [2012] ИНС 251.

Врховен суд, пресуда од 1 октомври 2014 година, [MCA v Refugee Appeals Tribunal & Ors](#) [2014] ИНС 504.

Врховен суд, пресуда од 16 јули 2015 година, [KMA \(Algeria\) v Refugee Appeals Tribunal & Anor](#) [2015] ИНС 472.

3.5.10 Италија

Суд на Каљари, пресуда од 3 април 2013 година, [RG 8192/2012](#) (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Суд на Рим, пресуда од 20 декември 2013 година, [RG 4627/2010](#).

3.5.11 Холандија

Државен совет, Судски оддел, одлука од 30 јули 2002 година, 200203043/1.

Државен совет, одлука од 5 август 2008 година, [AJDCoS](#), 200708107/1 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Државен совет, одлука од 29 мај 2012 година, [ABRvS](#), 201108872/1/V1 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Државен совет, одлука од 21 март 2013 година, 201105922/1.

Државен совет, Судски оддел, одлука од 11 февруари 2016 година, 201410123/1/V2.

3.5.12 Полска

Совет за бегалци, пресуда од 23 август 2012 година, [RdU-82/8/S/10](#) (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Регионален управен суд на Варшава, пресуда од 5 февруари 2013 година, [V SA/Wa 2459/11](#) (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Одбор за бегалци, одлука од 8 септември 2010 година, [RdU-439-1/S/10](#) (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Регионален управен суд на Варшава, пресуда од 30 септември 2015 година, IV SA/Wa 961/15.

Сојузен управен суд, пресуда од 14 декември 2005 година, II OSK 1081/05. Сојузен управен суд, пресуда од 8 мај 2008 година, бр. II OSK 237/07 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Сојузен управен суд, пресуда од 12 март 2013 година, бр. II OSK 126/07 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик). Сојузен управен суд, пресуда од 25 ноември 2015 година, II OSK 769/14.

3.5.13 Република Словенија

Управен суд, пресуда од 16 март 2005 година, U 153/2005-6.

Управен суд, пресуда од 13 септември 2006 година, *Nimanaj*, U 1731/2006-9.

Управен суд, пресуда од 14 февруари 2012 година, I U 42/2012 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Управен суд, пресуда од 15 мај 2013 година, *Musse*, I U 576/2013-7.

Управен суд, пресуда од 8 јануари 2014 година, *Berisha & Pireva*, IU 766/2013, ECLI:SI:UPRS:2014:I.U.766.2013.

Управен суд, пресуда од 18 април 2014 година, *Essomba*, I U 1982/2013-45.

Управен суд, пресуда од 24 април 2014 година, *Mustafa*, I U 1474/2013-26.

Управен суд, пресуда од 19 септември 2014 година, I U 1627/2013-17.

Управен суд, пресуда од 19 ноември 2014 година, *Rahimi*, I U 424/2014-11.

Управен суд, пресуда од 23 јануари 2015 година, *Hussein*, I U 923/2014-34.

Управен суд, пресуда од 15 април 2015 година, *Hassan*, I U 362/2015-7.

Управен суд, пресуда од 24 април 2015 година, I U 411/2015-57.

Уставен суд, пресуда од 21 ноември 2013 година, Ур-1056/11-15.

3.5.14 Шпанија

Врховен суд, пресуда од 16 февруари 2009 година, 6894/2005.

Врховен суд, пресуда од 19 февруари 2010 година, 5051/2006.

Врховен суд, пресуда од 24 февруари 2010 година, 429/2007 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Врховен суд, пресуда од 15 јуни 2011 година, 1789/2009, ECLI:ES:TS:2011:4013.

Врховен суд, пресуда од 6 јули 2012 година, 6426/2011, ECLI:ES:TS:2012:4824.

Врховен суд, пресуда од 21 септември 2012 година, 65/2012, ECLI:ES:TS:2012:5907.

Врховен суд, пресуда од 21 септември 2012 година, 75/2012, ECLI:ES:TS:2012:5908.

3.5.15 Шведска

Суд за миграција, Управен суд на Малме, пресуда од 10 ноември 2011 година, UM 1796-11 (видете Резиме на англиски јазик).

Апелационен суд за миграција, пресуда од 14 јануари 2009 година, UM 4118-07, MIG:2009:4 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Апелационен суд за миграција, пресуда од 24 февруари 2011 година, UM 10061-09.

Апелационен суд за миграција, пресуда од 9 март 2011 година, UM 3363-10 и 3367-10 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Апелационен суд за миграција, пресуда од 21 април 2011 година, UM 7851-10 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

Апелационен суд за миграција, пресуда од 12 октомври 2012 година, UM 1173-12 (видете EDAL, Резиме на англиски јазик).

3.5.16 Обединето Кралство

Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 30 јуни 1995 година, *Savchenkov v Secretary of State for the Home Department* [1995] EWCA Civ 47.

Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 13 февруари 1997 година, *Boban Lazarevic v Secretary of State for the Home Department* [1997] EWCA Civ 1007.

- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 31 јули 2000 година, *Revenko v Secretary of State for the Home Department* [2000] EWCA Civ 500.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 11 мај 2001 година, *Sepet and Bulbul v Secretary of State for the Home Department* [2001] EWCA Civ 681.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 31 јануари 2002 година, *Rolandas Svazas v Secretary of State for the Home Department* [2002] EWCA Civ 74.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 5 ноември 2003 година, *Batayav v Secretary of State for the Home Department* [2003] EWCA Civ 1489.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 11 ноември 2003 година, *Bagdanavicius & Anor, R (on the application of) v Secretary of State for the Home Department* [2003] EWCA Civ 1605.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 1 јули 2004 година, *Michael Atkinson v Secretary of State for the Home Department* [2004] EWCA Civ 846.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 31 јули 2007 година, *EB (Ethiopia) v Secretary of State for the Home Department* [2007] EWCA Civ 809.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 7 ноември 2007 година, *JV (Tanzania) v Secretary of State for the Home Department* [2007] EWCA Civ 1532.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 15 април 2008 година, *YB (Eritrea) v the Secretary of State for the Home Department* [2008] EWCA Civ 360.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда 22 мај 2008, *AA (Uganda) v Secretary of State for the Home Department* [2008] EWCA Civ 579.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 6 ноември 2008 година, *PS (Sri Lanka) v Secretary of State for the Home Department* [2008] EWCA Civ 1213.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 2 април 2009 година, *MA (Ethiopia) v Secretary of State for the Home Department* [2009] EWCA Civ 289.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 23 април 2010 година, *HH (Somalia) and Others v Secretary of State for the Home Department* [2010] EWCA Civ 426.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 13 април 2011 година, *RM (Zimbabwe) v Secretary of State for the Home Department* [2011] EWCA Civ.428.
- Апелационен суд на Англија и Велс, пресуда од 23 октомври 2013 година, *HF (Iraq) & Ors v Secretary of State for the Home Department* [2013] EWCA Civ 1276.
- Горен дом, пресуда од 16 декември 1987 година, *R v Secretary of State for the Home Department, ex parte Sivakumaran and Others* [1988] 1 AC 958.
- Горен дом, пресуда од 25 март 1999 година, *Islam v Secretary of State for the Home Department Immigration Appeal Tribunal and Another, ex parte Shah, R v* [1999] UKHL 20.
- Горен дом, пресуда од 6 јули 2000 година, *Horvath v Secretary of State for the Home Department* [2001] AC 489 [2000] UKHL 37.
- Горен дом, пресуда од 20 март 2003 година, *R v Secretary of State for the Home Department, ex p Sivakumar* [2003] UKHL 14.
- Горен дом, пресуда од 10 март 2005 година, *In re B Regina v Special Adjudicator, ex parte Hoxha* [2005] UKHL 19.
- Горен дом, пресуда од 15 февруари 2006 година, *Januzi v Secretary of State for the Home Department*, [2006] UKHL 5.
- Горен дом, пресуда од 18 октомври 2006 година, *Secretary of State for the Home Department v K; Fornah v Secretary of State for the Home Department* [2006] UKHL 46.
- Горен дом, пресуда од 14 ноември 2007 година, *Secretary of State for the Home Department v AH (Sudan) and Others* [2007] UKHL 49.
- Горен дом, пресуда од 11 октомври 2010 година, *Regina v Secretary of State for the Home Department ex parte Bagdanavicius and another* [2005] UKHL 38.
- Апелационен трибунал за имиграција, пресуда од 19 јули 2000 година, *Mustafa Doymus v Secretary of State for the Home Department* [2000] HX-80112-99.

- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 9 јуни 2000 година, *Agartha Smith v Secretary of State for the Home Department* [2000] UKIAT 00TH02130.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 24 ноември 2000 година, *Gomez (Non-State Actors: Acero-Garces Disapproved) (Colombia)* [2000] UKIAT 00007.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 28 јуни 2002 година, *Muzafar Iqbal (Fair Trial – Pre-Trial Conditions) Pakistan CG* [2002] UKIAT 02239.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 28 јануари 2005 година, *SG (Stateless Nepalese: Refugee? Removal Directions) Buthan* [2005] UKIAT 00025.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 31 март 2005 година, *NM and Others (Lone Women – Ashraf) Somalia CG* [2005] UKIAT 00076.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 7 октомври 2005 година, *AA (Involuntary Returns to Zimbabwe) Zimbabwe CG* [2005] UKAIT 00144.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 22 февруари 2007 година, *AB (Protection – Criminal Gangs – Internal Relocation) Jamaica CG* [2007] UKAIT 00018.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 31 јули 2007 година, *JM (Sufficiency of Protection) Malawi* [2007] UKAIT 00071.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 19 мај 2008 година, *HS (Terrorist Suspect – Risk) Algeria CG* [2008] UKAIT 00048.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 27 јануари 2009 година, *AM & AM (Armed Conflict: Risk Categories) Somalia CG* [2008] UKAIT 00091.
- Трибунал за имиграција и азил, пресуда од 12 август 2015 година, *BM and Others (Returnees-Criminal and Non-Criminal) DRC CG* [2015] ВТОКУКУТ 293 (IAC).
- Врховен суд, пресуда од 7 јули 2010 година, *HJ (Iran) and HT (Cameroun) v Secretary of State for the Home Department*[2010] ВСОК 31, [2011] 1 AC 59.
- Врховен суд, пресуда од 1 февруари 2011 година, *ZH (Tanzania) v Secretary of State for the Home Department*, [2011] ВСОК 4.
- Врховен суд, пресуда од 25 јули 2012 година, *RT (Zimbabwe) & Ors v Secretary of State for the Home Department* [2012] ВСОК 38.
- Врховен суд, пресуда од 25 март 2015 година, *Pham v Secretary of State for the Home Department* [2015] ВСОК 19.
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 18 февруари 2010 година, *AM and BM (Trafficked women) Albania CG* [2010] ВТОК 80 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 8 април 2010 година, *AZ (Trafficked Women) Thailand CG* [2010] ВТОК 118 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 11 ноември 2010 година, *AW (Sufficiency of Protection) Pakistan* [2011] ВТОК 31 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 26 јануари 2011 година, *SA (Political Activist – Internal Relocation) Pakistan* [2011] ВТОК 30 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 1 февруари 2011 година, *BA (Demonstrators in Britain – Risk on Return) Iran CG* [2011] ВТОК 36 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 21 февруари 2011 година, *KK and others (Nationality: North Korea) Korea CG* [2011] ВТОК 92 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 30 јуни 2011 година, *ST (Ethnic Eritrean Nationality – Return) Ethiopia CG* [2011] ВТОК 252 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 25 ноември 2011 година, *AMM and Others (Conflict; Humanitarian Crisis; Returnees; FGM) Somalia CG* [2011] ВТОК 445 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 18 мај 2012 година, *AK (Article 15(c)) Afghanistan CG* [2012] ВТОК 00163 (IAC).
- Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 13 ноември 2012 година, *MN and Others (Ahmadis – Country Conditions – Risk) Pakistan CG*[2012] ВТОК 00389 (IAC).

Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 31 јануари 2013 година, *CM (EM Country Guidance; Disclosure) Zimbabwe CG [2013] ВТОК 00059 (IAC)*.

Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 3 декември 2013 година, *MS (Coptic Christians: Egypt) CG [2013] ВТОК 00611 (IAC)*.

Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 3 октомври 2014 година, *MOJ & Ors (Return to Mogadishu) Somalia CG[2014] ВТОК 00442 (IAC)*.

Виш трибунал, Комора за имиграција и азил, пресуда од 29 мај 2015 година, *NA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India[2015] ВТОК 00432 (IAC)*.

3.6 Судови и трибунали на земји што не се членки на ЕУ

Австралија, Сојузен суд, пресуда од 23 август 2000 година, *Minister for Immigration & Multicultural Affairs v Khawar [2000] FCA 1130*.

Австралија, Висок суд, пресуда од 13 април 2000 година, *Chen Shi Hai v Minister for Immigration and Multicultural Affairs [2000] 170 ALR 553*.

Австралија, Висок суд, пресуда од 16 ноември 2000 година, *Minister for Immigration and Multicultural Affairs v Haji Ibrahim [2000] HCA 55*.

Канада, Врховен суд, пресуда од 30 јуни 1993 година, *Attorney General v Ward [1993] 2 SCR 689*.

Нов Зеланд, Апелационен орган за статус на бегалци, одлука од 30 април 1992 година, жалба на бегалец по 1/92 *Re SA*. Нов Зеланд, Апелационен орган за статус на бегалци, одлука од 11 април 2008 година, жалба на бегалец бр.76044.

Додаток В: Методологија

Методологија за изработка на оваа Анализа

И покрај стремежот да се работи колку што е можно повеќе во рамки на методологијата на ЕАСО за професионален развој како целина, изработката на оваа Анализа, како една од четирите теми на кои се работи согласно договорот помеѓу ЕАСО и Европскиот огранок на Меѓународната асоцијација на судии по бегалско право (IARLJ-Europe) за изготвување на основни материјали за обука на судии, се наметна примена на еден модифициран пристап. Веќе е забележано во Делот за Соработници (стр. 3) дека процесот на изготвување се состоеше од две главни компоненти: изработка на нацрт документот од страна на експертски тим; и ревизија, насочување и целосен надзор на сработеното од страна на Уредничкиот тим (УТ) составен исклучиво од судии.

Подготвителна фаза

За време на подготвителната фаза, Уредничкиот тим, во консултации со експертскиот тим задолжен за изработка на нацрт документот, го разгледа и постигна согласност за делокругот, структурата и содржината на Анализата. Врз таа основа, експертскиот тимот задолжен за изработка на нацрт документот го изготви следното:

1. Прелиминарна библиографија на релевантни ресурси и материјали достапни за темата.
2. Прелиминарна збирка на судска пракса на темата.
3. Примерок од работата која е во тек.
4. Подготвителен извештај кој вклучуваше привремена детална структура на Анализата и извештај за напредокот на работата.

Овие материјали беа споделени со Уредничкиот тим кој обезбеди општи насоки, но и конкретни повратни информации во форма на упатства за експертскиот тимот задолжен за изработка на нацрт документот во однос на понатамошната изработка на Анализата и компилацијата на судска пракса.

Фаза на изработка на нацрт документот

Експертскиот тим задолжен за изработка ја изготви нацрт Анализата и збирката на судска пракса, во согласност со Стилскиот водич на ЕАСО и со примена на истражување на документи и анализа на законска регулатива, преседентно право, материјали за обука и друга релевантна литература, како на пример, книги, извештаи, коментари, прирачници и статии од веродостојни извори. Под координација на водачот на тимот, делови од Анализата и збирката на судска пракса им беа распределени на членовите на тимот за изработка на првична верзија. Овие првични верзии потоа беа разгледувани од другите членови на тимот, а по размената на мислења и ставови следеше преработка, земајќи ги предвид претходните дискусии.

Првата нацрт верзија што ја изработи експертскиот тим беше доставена до Уредничкиот тим, кој беше задолжен да зиврши ревизија на нацрт документот со цел да му помогне на експертскиот тим задолжен за изработката да постигне подобар квалитет. Така, Уредничкиот тим обезбеди дополнителни упатства за експертскиот тим во однос на структурата, форматот и содржината. Во согласност со овие упатства, експертскиот тим задолжен за изработката на нацрт верзијата направи дополнителни измени и до Уредничкиот тим достави втора нацрт верзија. Овој нацрт потоа беше доставен до УНХЦР кој даде свое мислење. Мислењето на УНХЦР беше земено предвид од страна на Уредничкиот тим при ревизијата, и беа направени дополнителни измени од страна на Уредничкиот тим во соработка со експертскиот тим задолжен за изработка на нацрт документот, со цел да се подготват текстовите за надворешни консултации. ЕАСО

беше исто така консултирана и нејзините коментари беа земени предвид од страна на Уредничкиот тим во секоја фаза од изготвувањето нацрт верзии.

Надворешни консултации

ЕАСО ја сподели нацрт Судската анализа и збирката на судска пракса со судовите и трибуналите кои се членови на ЕАСО мрежата, со УНХЦР и со членовите на Консултативниот форум на ЕАСО, кои беа поканети да го разгледаат материјалот и да дадат свое мислење со цел да му помогнат на Уредничкиот тим дополнително да го подобри квалитетот на документот. Како дел од овој процес, беа побарани коментари судија на СПЕУ и од судија на ЕСЧП, кои соодветно одговорија на барањето.

Уредничкиот тим ги зеде предвид добиените мислења и донесе заклучоци за промените што требаше да се направат. Финалната ревизија ја изврши тимот на експерти, под водство и надзор од Уредничкиот тим.

Додаток Г: Избор на библиографија

1. Официјални документи

1.1 Европска Унија

EACO, Country of Origin Information Report, South and Central Somalia: Country Overview, август 2014 година.

EACO, Член 15(с) од Директивата за квалификување (2011/95/ЕУ) – Судска анализа, декември 2014 година.

EACOEASO, Exclusion: Articles 12 and 17 Qualification Directive (2011/95/ЕУ) – A Judicial Analysis, 2016 година

EACO, *Ending International Protection – A Judicial Analysis*, 2016 година (следи).

Европска комисија, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 12 септември 2001 година, COM(2001) 510 final.

Европска комисија, Proposal for Directive of the European Parliament and of the Council on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection and the content of the protection granted, 21 октомври 2009 година, COM(2009) 551 final.

Европска комисија, Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection and the content of the protection granted (recast), 23 октомври 2009 година, COM(2009) 551 final/2.

Европска комисија, Communication from the European Commission to the European Parliament and the Council, Towards a Reform of the Common European Asylum System and Enhancing Legal Avenues to Europe, 6 април 2016 година, COM(2016) 197 final.

Европска комисија, Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection and for the content of the protection granted and amending Council Directive 2003/109/EC of 25 November 2003 concerning the status of third-country nationals who are long-term residents, 13 јули 2016 година, COM(2016) 466 final.

Европски совет, Presidency Conclusions, Европски совет од Тампере 15 и 16 октомври 1999 година, SN 200/99, Брисел.

Европски совет, Note from the Presidency to the Asylum Working Party, Discussion Paper on Subsidiary Protection, 19 ноември 1999 година, 13167/99 ASILE 41.

Европски совет, Note from the General Secretariat of the Council to the Asylum Working Party, Compilation of replies to Questionnaire on Complementary Forms of Protection, 3 мај 2001 година, EU Doc 8378/01 ASILE 27.

Европски совет, Legal Service, 15 ноември 2001 година, EU Doc 14348/02.

Европски совет, Asylum Working Party, Outcome of Proceedings, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 24 април 2002 година, EU Doc 7882/02 ASILE 20.

Европски совет, Outcome of Proceedings from the Asylum Working Party, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 17 јуни 2002 година, EU Doc 9038/02 ASILE 25.

Европски совет, Asylum Working Party, Outcome of Proceedings, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 9 јули 2002 година, EU Doc 10596/02 ASILE 36.

Европски совет, Asylum Working Party, Outcome of Proceedings, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 9 септември 2002 година, EU Doc 11356/02 ASILE 40.

Европски совет, Presidency Note to the Strategic Committee on Immigration, Frontiers and Asylum, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 20 септември 2002 година, EU Doc 12148/02 ASILE 43.

Европски совет, Asylum Working Party, Outcome of Proceedings, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 25 септември 2002 година, EU Doc 12199/02 ASILE 45.

Европски совет, Presidency Note to the Permanent Representative Committee, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 7 октомври 2002 година, EU Doc 12534/02 ASILE 49.

Европски совет, Asylum Working Party, Outcome of Proceedings, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 23 октомври 2002 година, EU Doc 12620/02 ASILE 54.

Европски совет, Asylum Working Party/SCIFA/Corperer, Outcome of Proceedings, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 8 ноември 2002 година, EU Doc 13648/02 ASILE 61.

Европски совет, Presidency Note to the Permanent Representative Committee, Proposal for a Council Directive on minimum standards for the qualification and status of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection, 15 ноември 2002 година, EU Doc 14308/02 ASILE 65.

1.2 Совет на Европа

Европска комисија против расизмот и нетолеранцијата (ECRI), Препорака бр. 7 на ECRI за општа политика во однос на националната законска регулатива за борба против расизмот и расната дискриминација, 13 декември 2002 година.

1.3 Обединети нации

Комитет за човекови права, Општ коментар бр. 20: член 7 (Забрана за измачување и друго нечовечко или понижувачко постапување или казнување) 10 март 1992 година.

Комитет за човекови права, Општ коментар бр. 31: Природата на општите законски обврски што им се наметнати на државите-страни на Договорот, 26 мај 2004 година.

Комисија за меѓународно право, Одговорност на државите за меѓународно незаконски дела, Резолуција на Генералното собрание на Обединетите нации 56/83, 12 декември 2001 година.

Совет за безбедност, Резолуција 1820(2008), 19 јуни 2008 година, UN Doc S/Res/1820(2008).

1.4 Обединето Кралство

Министерство за внатрешни работи, Country Information and Guidance, Syria: Security and Humanitarian Situation, декември 2014 година.

Министерство за внатрешни работи, Asylum Policy Instruction, Accessing Credibility and Refugee Status, 6 јануари 2015 година.

Министерство за внатрешни работи, Country Information and Guidance, Iraq: Security Situation, ноември 2015 година.

2. Публикации

2.1 Референтни материјали

- Battjes, H., *European Asylum Law and International Law* (Martinus Nijhoff Publishers, 2006 година).
- Foster, M., *International Refugee Law and Socio-Economic Rights. Refuge from Deprivation* (CUP, 2009 година).
- Goodwin-Gill, G.S., and McAdam, J., *The Refugee in International Law* (3-то издание, OUP, 2007 година).
- Grahl-Madsen, A., *The Status of Refugees in International Law* (Vols, I & II, A.W. Sitjhoff, 1966 година и 1972 година).
- Hailbronner, K., *Immigration and Asylum Law and Policy in the European Union* (Kluwer Law International, 2000 година).
- Hailbronner, K., and Thym, D. (eds.), *EU Immigration and Asylum Law, A Commentary* (2-ро издание, C.H. Beck, Hart & Nomos, 2016 година).
- Hathaway, J.C., *The Rights of Refugees under International Law* (CUP, 2005 година).
- Hathaway, J.C., and Foster, M., *The Law of Refugee Status* (2-ро издание, CUP, 2014 година).
- McAdam, J., *Complementary Protection in International Refugee Law* (OUP, 2007 година).
- Peers, S., Moreno-Lax, V., Garlick, M., and Guild, E. (eds.), *EU Immigration and Asylum Law (Text and Commentary): Second Revised Edition. Vol. 3: EU Asylum Law* (2-ро издание, Brill, 2015 година).
- Zimmermann, A., *The 1951 Convention relating to the Status of Refugees – A Commentary* (OUP, 2011 година).

2.2 Публикации на УНХЦР

- УНХЦР, Agents of Persecution – UNHCR Position, 1995 година
- УНХЦР, Position Paper on Relocating Internally as a Reasonable Alternative to Seeking Asylum (The So-Called ‘Internal Flight Alternative’ or ‘Relocation Principle’), февруари 1999 година
- УНХЦР, Guidelines on International Protection No. 1: Gender-Related Persecution within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 7 мај 2002 година, UN Doc HCR/GIP/02/01.
- УНХЦР, Guidelines on International Protection No. 2: ‘Membership of a Particular Social Group’ within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 7 мај 2002 година, UN Doc HCR/GIP/02/02.
- УНХЦР, Sexual and Gender Based Violence against Refugees, Returnees and Internally Displaced Persons: Guidelines for Prevention and Response, мај 2003 година
- УНХЦР, Guidelines on International Protection No. 4: ‘Internal Flight or Relocation Alternative’ within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 23 јули 2003 година, UN Doc HCR/GIP/03/04.
- УНХЦР, Guidelines on International Protection No. 6: Religion-Based Refugees Claims under Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 28 април 2004 година, UN Doc HCR/ GIP/04/06.
- УНХЦР, UNHCR Annotated Comments on the EC Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted (OJ L 304/12 of 20.9.2004), јануари 2005. година
- УНХЦР, Guidelines on International Protection No. 7: The Application of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees to Victims of Trafficking and Persons at Risk of Being Trafficked, 7 април 2006 година, UN Doc. HCR/GIP/06/07.
- УНХЦР, Asylum in the European Union. A Study of the Implementation of the Qualification Directive, ноември 2007 година

- УНХЦР, Statement on Subsidiary Protection under the EC Qualification Directive for People Threatened by Indiscriminate Violence, јануари 2008 година
- УНХЦР, Guidelines on International Protection No. 8: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 22 декември 2009 година, UN Doc HCR/GIP/09/08.
- УНХЦР, UNHCR Comments on the European Commission's Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection and the content of the protection granted (COM(2009)551, 21 October 2009), јули 2010 година
- УНХЦР, Safe at Last? Law and Practice in Selected EU Member States with Respect to Asylum-Seekers Fleeing Indiscriminate Violence, јули 2011 година
- УНХЦР, Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees, 1979 година, обновено издание од декември 2011 година
- УНХЦР, Guidelines on International Protection No. 9: Claims to Refugee Status Based on Sexual Orientation and/or Gender Identity within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 23 октомври 2012 година, UN Doc HCR/GIP/12/09.
- УНХЦР, Guidelines on International Protection No. 10: Claims to Refugee Status related to Military Service within the Context of Article 1A (2) of the 1951 Convention and/or the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 12 ноември 2014, UN Doc. HCR/GIP/13/10/Corr.1.
- УНХЦР, Handbook on Protection of Stateless Persons under the 1954 Convention Relating to the Status of Stateless Persons, 2014 година
- УНХЦР, The Case Law of the European Regional Courts: The Court of Justice of the European Union and the European Court of Human Rights: Refugees, Asylum-Seekers, and Stateless Persons, 2015 година
- Извршен комитет на УНХЦР, Refugee Women and International Protection, ЕxCom заклучок бр. 39 (XXXVI), 1985 година
- Извршен комитет на УНХЦР, Refugee Protection and Sexual Violence, ЕxCom заклучок бр. 73 (XLIV), 8 октомври 1993 година

2.3 Публикации на Меѓународната асоцијација на судии по бегалско право (МАСБП)

- МАСБП, *Asylum Law*, 1-ва Меѓународна судска конференција, 1–2 декември 1995 година, Лондон, Обединето Кралство, 1996 година
- МАСБП, *Refugee and Asylum Law: Assessing the Scope for Judicial Protection*, 2-ра Светска конференција, 9–11 јануари 1997 година, Нијмеген, Холандија, 1997 година
- МАСБП, *The Realities of Refugee Determination on the Eve of a New Millennium: The Role of the Judiciary / Les réalités de la détermination du statut de réfugié à l'aube du nouveau millénaire: Rôle du système judiciaire*, 3-та Светска конференција, октомври 1998 година, Отава, Канада, 1999 година
- МАСБП, *The Changing Nature of Persecution / La nature changeante de la persécution*, 4-та Светска конференција, октомври 2000 година, Берн, Швајцарија, 2001 година
- МАСБП, *Forced Migration and the Advancement of International Protection / Migración forzada y el avance de la protección internacional*, 7-ма Светска конференција, 6–9 ноември 2006 година, Мексико Сити, Мексико, 2006 година
- МАСБП, *ПА Manual for Refugee Law Judges Relating to the European Council Qualification Directive 2004/84/EC and European Council Procedures Directive 2005/85/EC*, 2007 година
- МАСБП, *Where to Now: Charting the Future Course of International Protection*, Постапки од 8-та Светска конференција, 28–30 јануари 2009 година, Кејптаун, Јужна Африка, 2009 година
- МАСБП, *Assessment of Credibility in Refugee and Subsidiary Protection Claims under the EU Qualification Directive: Judicial Criteria and Standards*, изготвено од J. Barnes и A. Mackey, 2013 година

МАСБП/ЕАСО, *An Introduction to the Common European Asylum System (CEAS) for Courts and Tribunals – A Judicial Analysis*, август 2016 година

МАСБП/ЕАСО, *Evidence and Credibility Assessment in the Context of the Common European Asylum System (CEAS) – A Judicial Analysis*, следи.

МАСБП/ЕАСО, *Access to Procedures governing International Protection and the Non-Refoulement Principle – A Judicial Analysis*, следи.

2.4 Публикации на невладини организации

Европски совет за бегалци и азил, ECRE Information Note on the Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualification of third country nationals and stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted, октомври 2004 година

Европски совет за бегалци и азил, ECRE Information Note on the Directive 2011/95/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection, and for the content of the protection granted (изменета верзија), октомври 2013 година

Asylum Aid при Европски совет за бегалци и азил, Fluchtelingen Werk Nederland и Унгарски Хелсиншки комитет, *Actors of Protection and the Application of the Internal Protection Alternative*, 2014 година

Asylum Aid при Европски совет за бегалци и азил, Fluchtelingen Werk Nederland и Унгарски Хелсиншки комитет, *Actors of Protection and the Application of the Internal Protection Alternative, National Report, Belgium*, 2014 година

2.5 Академска литература

Baldaccini, A., „*Refugee Protection in Europe: Reconciling Asylum with Human Rights*“, *Justice Journal* (2004 година) стр. 117 – 128.

Bank, R., „*The Transposition of the Qualification Directive in Germany*“, во: K. Zwaan (ed.), *The Qualification Directive: Central Themes, Problem Issues, and Implementation in Selected Member States* (Wolf Legal Publishers, 2007 година) стр. 109 – 126.

Battjes, H., „*Subsidiary Protection and Reduced Rights*“, во: K. Zwaan (ed.), *The Qualification Directive: Central Themes, Problem Issues, and Implementation in Selected Member States* (Wolf Legal Publishers, 2007 година) стр. 49 – 57.

Battjes, H., „*Subsidiary Protection and Other Alternative Forms of Protection*“, во: V. Chetail and C. Bauloz (eds.), *Research Handbook on International Law and Migration* (Edward Elgar Publishing, 2014 година) стр. 541 – 561.

Bauloz, C., and Ruiz, G., „*Refugee Status and Subsidiary Protection: Towards a Uniform Content of International Protection?*“, во: V. Chetail, P. De Bruycker and F. Maiani (eds.), *Reforming the Common European Asylum System: The New European Refugee Law* (Brill/Nijhoff, 2016 година) стр. 216 – 245.

Bell, M., „*Protecting LGBT People Seeking Asylum: Guidelines on the Refugee Status Directive*“, ILGA-Europe, октомври 2005 година

Bianku, L., „*Roundtable Discussion with the IARLJ, the CJEU and the ECtHR on Leading Asylum Cases*“, *IJRL* (2013 година) стр. 382 – 393.

Boeles, P., den Heijer, M., Lodder, G., and Wouters, K., *European Migration Law* (2-ро издание, Intersentia, 2014 година). Carlier, J.-Y., „*Réfugiés: Identification et statut des personnes à protéger. La directive qualification*“, во: F. Julien-La-ferrière, H. Labayle and Ö. Edström (eds.), *La politique européenne d’immigration et d’asile: Bilan critique cinq ans après le Traité d’Amsterdam / The European Immigration and Asylum Policy: Critical Assessment Five Years after the Amsterdam Treaty* (Bruylant, 2005 година) стр. 289 – 322.

Carlier, J.-Y., *Droit d’asile et des réfugiés de la protection aux droits* (Martinus Nijhoff Publishers, 2007 година).

Castel, J., „*Rape, Sexual Assault and the Meaning of Persecution*“, *IJRL* (1992 година) стр. 39 – 56.

Cherubini, F., *Asylum Law in the European Union* (Routledge, 2015 година).

- Chetail, V., „The Implementation of the Qualification Directive in France: One Step Forward and Two Steps Backward“, во: K. Zwaan (ed.), *The Qualification Directive: Central Themes, Problem Issues and Implementation in Selected Member States* (Wolf Legal Publisher, 2007 година) стр. 87 – 101.
- Chetail, V., „Are Refugee Rights Human Rights? An Unorthodox Questioning of the Relations between Refugee Law and Human Rights Law“, во: R. Rubio-Marín (ed.), *Human Rights and Immigration* (Собрани курсеви на Академијата за европско право, OUP, 2014 година) стр. 19 – 72.
- Chetail, V., De Bruycker, P., and Maiani, F. (eds.), *Reforming the Common European Asylum System: The New European Refugee Law* (Brill/Nijhoff, 2016 година).
- Crawford, J., Pellet, A., and Olleson, S. (eds.), *The Law of International Responsibility* (OUP, 2010 година).
- de Groot, R., „Survey on Rules on Loss of Nationality in International Treaties and Case Law“, CEPS реферат бр. 57, 2013 година
- Dörig, H., „German Courts and their Understanding of the Common European Asylum System“, IJRL (2013 година) стр. 768 – 778.
- Dörig, H., во: K. Hailbronner and D. Thym (eds.), *EU Immigration and Asylum Law, A Commentary* (2-ро издание, C.H. Beck, 2016 година).
- Durieux, J.-F., „Salah Sheekh is a Refugee: New Insights into Primary and Subsidiary Forms of Protection“, Refugee Studies Centre, Working Paper Series No 49, 2008 година
- Durieux, J.-F., „Of War, Flows, Laws and Flaws: A Reply to Hugo Storey“, RSQ (2012 година) стр. 161 – 176.
- Eaton, J., „The International Protection Alternative under European Union Law: Examining the Recast Qualification Directive“, IJRL (2012 година) стр. 765 – 792.
- Errera, R., „La directive européenne du 29 avril 2004 sur le statut de réfugié et la protection internationale et les garanties contenues dans la Convention européenne des droits de l’homme“, Revue trimestrielle des droits de l’homme (2008 година).
- Errera, R., „The CJEU and Subsidiary Protection: Reflections on *Elgafaji* – and After“, IJRL (2011 година) стр. 93 – 110.
- Ferguson Sidorenko, O., *The Common European Asylum System: Background, Current State of Affairs, Future Directions* (TMC Asser Press, 2007 година).
- Foster, M., „The “Ground with the Least Clarity”: A Comparative Study of Jurisprudential Developments relating to ‘Membership of a Particular Social Group’“, UNHCR Legal and Protection Policy Research Series, 2012 година
- Fripp, E., „International Humanitarian Law and the Interpretation of “Persecution” in Article 1A(2) CSR51“, IJRL (2014 година) стр. 382 – 403.
- Fullerton, M., „A Tale of Two Decades: War Refugees and Asylum Policy in the European Union“, Brooklyn Law School Legal Studies, Research Paper No 175, ноември 2009 година
- Garlick, M., „International Protection in Court: The Asylum Jurisprudence of the Court of Justice of the EU and UNHCR“, RSQ (2015 година) стр. 107 – 130.
- Gil-Bazo, M.-T., „Refugee Status, Subsidiary Protection, and the Right to Be Granted Asylum under EC Law“, UNHCR New Issues in Refugee Research, Research Paper No 136, ноември 2006 година
- Gil-Bazo, M.-T., „The Charter of Fundamental Rights of the European Union and the Right to Be Granted Asylum in the Union’s Law“, RSQ (2008 година) стр. 33 – 52.
- Gil-Bazo, M.-T., „Refugee Protection under International Human Rights Law: From Non-Refoulement to Residence and Citizenship“, RSQ (2015 година) стр. 11 – 42.
- Gilbert, G., „Is Europe Living Up to its Obligations to Refugees?“, European Journal of International Law (2004 година) стр. 963 – 987.
- Goodwin-Gill, G.S., *The Refugee in International Law* (2-ро издание, OUP, 1996 година).
- Goodwin-Gill, G.S., „The International Law of Refugee Protection“, во E. Fiddian-Qasimiyeh, G. Loescher, K. Long and N. Sigona (eds.), *The Oxford Handbook of Refugee and Forced Migration Studies* (OUP, 2014 година).
- Goudappel, F.A.N.J., and Raulus, H.S.R. (eds.), *The Future of Asylum in the European Union: Problems, Proposals and Human Rights* (TMC Asser Press, 2011 година).
- Grabenwarter, C., *European Convention of Human Rights, Commentary* (Nomos, 2014 година).

- Grahl-Madsen, A., „*International Refugee Law Today and Tomorrow*“, Archiv des Völkerrechts (1982 година) стр. 411 – 467. Greenman, K., „*A Castel Built on Sand? Article 3 ECHR and the Source of Risk in Non-Refoulement Obligations in International Law*“, IJRL (2015 година) стр. 264 – 296.
- Guild, E., „*The Europeanisation of Europe’s Asylum Policy*“, IJRL (2006 година) стр. 630 – 641.
- Guild, E., Carrera, S., and Eggenschwiler, A. (eds.), *The Area of Freedom, Security and Justice Ten Years On: Successes and Future Challenges under the Stockholm Programme*, CEPS, 2010 година
- Guild, E., and Minderhoud, P. (eds.), *The First Decade of EU Migration and Asylum Law* (Martinus Nijhoff Publishers, 2011 година).
- Hailbronner, K., „Principles of International Law Regarding the Concept of Subsidiary Protection“, во: D. Bouteillet-Paquet (ed.), *Subsidiary Protection of Refugees in the European Union: Complementing the Geneva Convention?* (Bruylant, 2002 година) стр. 3 – 18.
- Hailbronner, K., and Alt, S., „Council Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on Minimum Standards for the Qualification and Status of Third Country Nationals or Stateless Persons as Refugees or as Persons Who Otherwise Need International Protection and the Content of the Protection Granted, Articles 1 – 10“, во: K. Hailbronner (ed.), *European Immigration and Asylum Law: A Commentary* (Hart, 2010 година) 1006.
- Hailbronner, K., Renner, G., and Maaßen, H.-G., (eds.), *Staatsangehörigkeitsrecht* (3-то издание, C.H. Beck, 2010 година).
- Harvey, C., „*The Right to Seek Asylum in the European Union*“, European Human Rights Law Review (2004 година) стр. 17 – 36.
- Harvey, C., „*Time for Reform? Refugees, Asylum-Seekers, and Protection under International Human Rights Law*“, RSQ (2015 година) стр. 43 – 60.
- Hathaway, J.C., *The Law of Refugee Status* (Butterworths, 1991 година).
- Hathaway, J.C., „*What’s in a Label?*“, EJML (2003 година) стр. 1 – 21.
- Hathaway, J.C., „*Leveraging Asylum*“, Texas International Law Journal (2010 година) стр. 503 – 536.
- Hathaway, J.C., and Foster, M., „Internal Protection/Relocation/Flight Alternative as an Aspect of Refugee Status Determination“, во: E. Feller, V. Türk and F. Nicholson (eds.), *Refugee Protection in International Law, UNHCR’s Global Consultations on International Protection* (CUP, 2003 година) стр. 357 – 417.
- Hathaway, J.C., Haines, R.P.G., Kagan, M., et al., „*The Michigan Guidelines on Nexus to a Convention Ground*“, Michigan Journal of International Law (2002 година) стр. 211 – 221.
- Hathaway, J.C., and Hicks, W.S., „*Is There a Subjective Element in the Refugee Convention’s Requirement of “Well Founded Fear”?*“, Michigan Journal of International Law (2005 година) стр. 505 – 562.
- Jakuleviciene, I., „*Is There a Need for an Extension of Subsidiary Protection in the European Union Qualification Directive?*“, Jurisprudence (2010 година) стр. 215 – 232.
- Julien-Laferrière, F., „*La compatibilité de la politique d’asile de l’Union européenne avec la Convention de Genève du 28 juillet 1951 relative au statut de réfugié*“, во: V. Chetail and J. Flauss (eds.), *La Convention de Genève du 18 juillet 1951 relative au statut des réfugiés 50 ans après: Bilan et perspectives* (Bruylant, 2001 година) стр. 257 – 286.
- Julien-Laferrière, F., Labayle, H., and Edström, Ö. (eds.), *The European Immigration and Asylum Policy: Critical Assessment Five Years after the Amsterdam Treaty* (Bruylant, 2005 година).
- Juss, S., „*Problematizing the Protection of “War Refugees”: A Rejoinder to Hugo Storey and Jean-François Durieux*“, RSQ (2013 година) стр. 122 – 147.
- Kälin, W., „*Non-State Agents of Persecution and the Inability of the State to Protect*“, Georgetown Immigration Law Journal (2001 година) стр. 415 – 431.
- Kälin, W., „*Gender-Related Persecution*“, во V. Chetail and V. Gowlland-Debbas (eds.), *Switzerland and the International Protection of Refugees* (Kluwer Law International, 2002 година) стр. 111 – 128.
- Kelley, N., „*Internal Flight/Relocation/Protection Alternative: Is It Reasonable?*“, IJRL (2002 година) стр. 4 – 44.
- Klug, A., „*Harmonization of Asylum in the European Union – Emergence of an EU Refugee System?*“, German Yearbook of International Law (2004 година) стр. 594 – 628.
- Kosar, D., „*Inclusion before Exclusion or Vice Versa: What the Qualification Directive and the Court of Justice Do (Not) Say*“, IJRL (2013 година) стр. 87 – 119.

- Lambert, H., „The EU Asylum Qualification Directive, Its Impact on the Jurisprudence of the United Kingdom and International Law“, *International and Comparative Law Quarterly* (2006 година) стр. 161 – 192.
- Lambert, H., „The Next Frontier: Expanding Protection in Europe for Victims of Armed Conflict and Indiscriminate Violence“, *IJRL* (2013 година) стр. 207 – 234.
- Lambert, H., „Refugee Status, Arbitrary Deprivation of Nationality, and Statelessness within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and its 1967 Protocol relating to the Status of Refugees“, *UNHCR, Legal and Protection Policy Research Series*, 2014 г.
- Lauterpacht, E., and Bethlehem, D., „The Scope and Content of the Principle of Non-Refoulement: Opinion“, во: E. Feller, V. Türk and F. Nicholson (eds.), *Refugee Protection in International Law: UNHCR's Global Consultations on International Protection* (Cambridge University Press, 2003 година) стр. 87 – 177.
- Leboeuf, L., and Tsourdi, E., „Towards a Re-Definition of Persecution? Assessing the Potential Impact of Y and Z“, *HRLR* (2013 година) стр. 402 – 415.
- Lehmann, J.M., „Persecution, Concealment and the Limits of a Human Rights Approach in (European) Asylum Law – The Case of Germany v Y and Z in the Court of Justice of the European Union“, *IJRL* (2014 година) стр. 65 – 81.
- Mandal, R., „Protection Mechanisms Outside of the 1951 Convention (“Complementary Protection”)“, *UNHCR Legal and Protection Policy*, Doc PPLA/2005/02, јуни 2005 година
- Mariño Menéndez, F.M., „Recent Jurisprudence of the United Nations Committee against Torture and the International Protection of Refugees“, *RSQ* (2015 година) стр. 61 – 78.
- Marx, R., „The Criteria of Applying the “Internal Flight Alternative” Test in National Refugee Status Determination Procedures“, *IJRL* (2002 година) стр. 179 – 218.
- Marx, R., *Handbuch zum Flüchtlingsschutz, Erläuterungen zur Qualifikationsrichtlinie* (2-ро издание., Wolters/Kluwer Law International, 2012 година).
- McAdam, J., „Complementary Protection and Beyond: How States Deal with Human Rights Protection“, *UNHCR New Issues in Refugee Research, Working Paper No 118*, 2005 година
- McAdam, J., „The European Union Qualification Directive: The Creation of a Subsidiary Protection Regime“, *IJRL* (2005 година) стр. 461 – 516.
- McAdam, J., „The Qualification Directive: An Overview“, во K. Zwaan (ed.), *The Qualification Directive: Central Themes, Problem Issues, and Implementation in Selected Member States* (Wolf Legal Publishers, 2007 година) стр. 7 – 30.
- McAdam, J., „Regionalising International Refugee Law in the European Union: Democratic Revision or Revisionist Democracy?“, *Victoria University of Wellington Law Review* (2007 година) стр. 255 – 280.
- McAdam, J., „The Standard of Proof in Complementary Protection Cases: Comparative Approaches in North America and Europe“, *University of South Wales Faculty of Law Research Series, Paper No 50*, 2008 година
- Millibank, J., „From Discretion to Disbelief: Recent Trends in Refugee Determination on the Basis of Sexual Orientation in Australia and the United Kingdom“, *IJRL* (2009 година) стр. 391 – 414.
- Mole, N., and Meredith, C., „Asylum and the European Convention on Human Rights“, *Human Rights Files No 9*, Council of Europe Publishing, 2010 година.
- Moreno-Lax, V., „Of Autonomy, Autarky, Purposiveness and Fragmentation: The Relationship between EU Asylum Law and International Humanitarian Law“, во: D.J. Cantor and J.-F. Durieux (eds.), *Refuge from Inhumanity? War Refugees and International Humanitarian Law* (Brill/Nijhoff, 2014 година) стр. 295 – 341.
- Musalo, K., „Conscientious Objection as a Basis for Refugee Status: Protection for the Fundamental Rights of Freedom of Thought, Conscience and Religion“, *RSQ* (2007 година) стр. 69 – 78.
- Noll, G., *Negotiating Asylum. The EU Acquis, Extraterritorial Protection and the Common Market of Deflection* (Martinus Nijhoff Publishers, 2000 година).
- Noll, G., „International Protection Obligations and the Definition of Subsidiary Protection in the EU Qualification Directive“, во M.C.D.U. de Sousa, P. De Bruycker and U. Brandl (eds.), *The Emergence of a European Asylum Policy* (Bruylant, 2004 година) стр. 183 – 194.
- Noll, G., „Evidentiary Assessment and the EU Qualification Directive“, *UNHCR New Issues in Refugee Research, Working Paper No 117*, 2005 година
- Noll, G., „Asylum Claims and the Translation of Culture into Politics“, *Texas International Law Journal* (2006 година) стр. 491 – 501.

- O'Nions, H., *Asylum – A Right Denied: A Critical Analysis of European Asylum Policy* (Ashgate, 2014 година).
- O'Sullivan, M., „Acting the Part: Can Non-State Entities Provide Protection under International Refugee Law?“, IJRL (2012 година) стр. 85 – 110.
- Pearce, H., „An Examination of the International Understanding of Political Rape and the Significance of Labeling it Torture“, IJRL (2002 година) стр. 534 – 560.
- Peers, S., *EU Justice and Home Affairs* (3-то издание, OUP, 2011 година).
- Peers, S., „The Revised Directive on Refugee and Subsidiary Protection Status“, Statewatch, 2011 година
- Peers, S., „The Second Phase of the Common European Asylum System: A Brave New World – or Lipstick on a Pig?“, Statewatch, 2013 година
- Peers, S., Guild, E., Acosta, D., Groenendijk, K., and Moreno Lax, V., *EU Immigration and Asylum Law (Text and Commentary): Second Revised Edition. Vol. 2: EU Immigration Law* (2-ро издание, Brill, 2012 година).
- Pellonpää, M., „ECHR Case-Law on Refugees and Asylum Seekers and Protection under the 1951 Refugee Convention: Similarities and Differences“, во МАСБП, *The Changing Nature of Persecution* (МАСБП, 2000 година) стр. 146 – 148.
- Phuong, C., „Persecution by Non-State Agents: Comparative Judicial Interpretations of the 1951 Refugee Convention“, EJML (2003 година) стр. 521 – 532.
- Piotrowicz, R., and Van Eck, C., „Subsidiary Protection and Primary Rights“, *International and Comparative Law Quarterly* (2004 година) стр. 107 – 138.
- Pirjola J., „European Asylum Policy – Inclusions and Exclusions under the Surface of Universal Human Rights Language“, EJML (2009 година) стр. 347 – 366.
- Rodrigues Araújo, A.M., „The Qualification for Being a Refugee under EU Law: Religion as a Reason for Persecution“, EJML (2014 година) стр. 535 – 558.
- Storey, H., „The Internal Flight Alternative Test: The Jurisprudence Re-Examined“, IJRL (1998 година) стр. 499 – 532.
- Storey, H., „EU Qualification Directive: A Brave New World?“, IJRL (2008 година) стр. 1 – 49.
- Storey, H., „Armed Conflict in Asylum Law: The “War-Flaw”“, RSQ (2012 година) стр. 1 – 32.
- Storey, H., „Persecution: Towards a Working Definition“, во: V. Chetail and C. Bauloz (eds.), *Research Handbook on Migration and International Law* (Edward Elgar Publishing, 2014 година) стр. 459 – 518.
- Storey, H., „Qualification for Subsidiary Protection“, во: K. Hailbronner and D. Thym (eds.), *EU Immigration and Asylum Law Commentary* (2-ро издание, C.H. Beck, 2016 година).
- Storey, H., „The Meaning of “Protection” within the Refugee Definition“, RSQ (2016 година) стр. 1 – 34.
- Türk, V., „Non-State Agents of Persecution“, во: V. Chetail and V. Gowlland-Debbas (eds.), *Switzerland and the International Protection of Refugees / La Suisse et la protection internationale des réfugiés* (Kluwer Law International, 2002 година) стр. 95 – 109.
- Übersax, P., and Rudin, B., (eds.), *Ausländerrecht* (Helbing Lichtenhahn Verlag, 2009 година).
- Vedsted-Hansen, J., „Common EU Standards on Asylum – Optional Harmonization and Exclusive Procedures?“, EJML (2005 година) стр. 369 – 376.
- Wouters, K., *International Legal Standards for the Protection from Refoulement* (Intersentia, 2009 година).
- Zimmermann, A. (ed.), *The 1951 Convention Relating to the Status of Refugees and its Protocol: A Commentary* (OUP, 2011 година).
- Zimmermann, A., and Mahler, C., „Article 1 A, para. 2 (Definition of the Term “Refugee” / Définition du terme “réfugié”)“, во: A. Zimmermann (ed.), *The 1951 Convention Relating to the Status of Refugees and its Protocol: A Commentary* (OUP, 2011 година) стр. 281 – 465.
- Zwaan, K. (ed.), *The Qualification Directive: Central Themes, Problem Issues and Implementation in Selected Member States* (Wolf Legal Publishers, 2007 година).

Додаток Д: Збирка на судска пракса

СПЕУ

суд	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
СПЕУ	<i>Meki Elgafaji and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie</i> случај C-465/07 EU:C:2009:94 17/02/2009	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Raad van State – Холандија за врската помеѓу член 15(в) од ДК и член 3 од ЕКЧП и за толкувањето на термините „поединечна закана“ и „неселективно насилство“ во член 15(в) од ДК. супсидијарна заштита – член 3 од ЕКЧП – правна основа на член 15(б) од ДК – врска помеѓу член 15(в) и член 15(а) и (б) од ДК – реална опасност од сериозна повреда Член 3 од ЕКЧП како правна основа на член 15(б) од ДК, став 28: „Во таа смисла, иако фундаменталното право, коешто е загарантирано со член 3 од ЕКЧП, претставува дел од општите принципи на правото на Заедницата, чиешто почитување го обезбедува Судот, и иако се зема предвид преседентното право на Европскиот суд за човекови права кога се толкува делокругот на тоа право во правното уредување на Заедницата, сепак, член 15(б) од Директивата е тој кој, во суштина, кореспондира со член 3 од ЕКЧП. [...]“ Врската помеѓу член 15(в) и член 15(а) и (б) од ДК, ставови 32, 33 и 38: „32. Во таа смисла, треба да се забележи дека термините „смртна казна“, „егzekуција“ и „измачување или нечовечно или понижувачко постапување или казнување на барател во земјата на потекло“, што се користат во член 15(а) и (б) од Директивата, опфаќаат ситуации во кои барател на супсидијарна заштита е конкретно изложен на опасност од одреден вид повреда. 33. Напротив тоа, повредата којашто според дефиницијата во член 15(в) од Директивата се состои од „сериозна и поединечна закана по животот или личноста на [барателот]“ опфаќа поопшта опасност од повреда [...] 38. Потврда за исклучителната природа на таа ситуација е фактот што релевантната заштита е супсидијарна, како и широката логика на член 15 од Директивата, бидејќи за повредата дефинирана во ставовите (а) и (б) на тој член е потребен јасен степен на индивидуализација. Иако е точно дека колективните фактори играат значајна улога во примената на член 15(в) од Директивата, бидејќи засегнатото лице припаѓа, како и други луѓе, на круг на потенцијални жртви на неселективно насилство во ситуации на меѓународен или внатрешен вооружен конфликт, сепак таа одредба мора подлежи на кохерентно толкување во однос на другите две ситуации наведени во член 15 од Директивата и, според тоа, мора да биде толкувана во тесна врска со таа индивидуализација.“ Дефиниција на реална опасност според член 15(в) од ДК, став 40: „Покрај тоа, треба да се додаде дека при индивидуалната процена на барање за супсидијарна заштита според член 4(3) од Директивата, може да се земе предвид следното: [...]“ сериозна индикација, доколку постои, за реална опасност, како онаа на која се упатува во член 4(4) од Директивата, односно индикација во чиј контекст нивото на неселективно насилство што се бара за подобност за супсидијарна заштита може да биде пониско.“	ЕСЧП – MA v the United Kingdom барање бр. 25904/07

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
СПЕУ (Голем судски совет)	Aydin Salahadin Abdulla and Others v Bundesrepublik Deutschland здружени случаи C-175/08, C-176/08, C-179/08 и C-179/08 EU:C:2010:105 02/03/2010	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Сојузниот управен суд – Германија за престанок на статус на бегалец врз основа на член 11 од ДК. Заштита од прогон – меѓународни организации – трајност на заштитата – изминат прогон Заштита од прогон според член 7(2) од ДК, ставови 68 – 71: „68. На тој начин, околностите што ја демонстрираат неможност на земјата на потекло или, спротивно на тоа, нејзината можност да обезбеди заштита од дела на прогон, претставуваат суштински елемент при проценувањето што води до доделување, или, во зависност од случајот, поради донесување спротивен заклучок, до престанок на статусот на бегалец [...] 70. За да се дојде до заклучок дека странот од прогон на бегалецот повеќе не е основан, надлежните власти, повикувајќи се на член 7(2) од Директивата, мора да утврдат, земајќи ја предвид индивидуалната ситуација на бегалецот, дека давателот или давателите на заштитата во третата земја за која станува збор преземале разумни чекори за спречување на прогонот, односно дека, меѓу другото, постои ефективен правен систем за откривање, судско гонење и казнување на дела коишто претставуваат прогон и дека засегнатиот државјанин ќе има пристап до таквата заштита ако му се укине статусот на бегалец. 71. Обврската да го утврдат тоа значи дека надлежните органи конкретно мора да ги проценат условите на работењето, од една страна, на институциите, органите и безбедносните сили, а од друга страна, на сите групи и органи на третата земја, коишто со нивното дејствување или недејствување може да бидат одговорни за дела на прогон против примателот на статусот на бегалец, ако тој се врати во таа земја. Во согласност со член 4(3) од Директивата, којшто се однесува на процената на факти и околности, тие власти можат, меѓу другото, да ги земат предвид законите и прописите на земјата на потекло и начинот на кој тие се применуваат, како и обемот во кој се гарантираат основните човекови права во таа земја.“ Трајност на заштитата (фундаментална промена на околности), ставови 72 – 73: „72. Покрај тоа, член 11(2) од Директивата предвидува дека промената на околностите забележана од надлежните власти мора „да биде толку значајна и непривремена“ во смисла на член 11(2) бегалецот не може повеќе да се смета за основан. 73. Промената на околностите ќе биде „значајна и непривремена“ во смисла на член 11(2) од Директивата, кога факторите врз коишто се темели странот од прогон кај бегалецот може да се смета дека се трајно отстранети. На тој начин, проценувањето на значајноста и непривременоста на промената на околностите имплицира дека не постои основан страв од изложување на дела на прогон коишто претставуваат тешки прекршувања на основните човекови права во смисла на член 9(1) од Директивата.“ Меѓународни организации како даватели на заштита според член 7(1) од ДК, став 75: „Во врска со последната точка, мора да се забележи дека член 7(1) од Директивата не ја исклучува можноста заштита да може да гарантираат меѓународни организации, вклучително и заштита што се обезбедува преку присуство на мултинационални сили на територијата на трета земја.“ Минат прогон според член 4(4) од ДК, став 94: „Тоа е ситуација во која, најнапред, во фазата на разгледување на иницијално барање за добивање статус на бегалец, барателот се потпира на претходни дела или закани од прогон како индикации за валидноста на неговиот страв дека прогонот за кој станува збор ќе се повтори ако тој се врати во неговата земја на потекло. Надлежните власти ќе ја земат предвид доказаната вредност што ја имаат таквите претходни дела или закани, согласно член 4(4) од Директивата, под условот, којшто промзлегува од член 9(3) од Директивата, таквите дела и закани да се поврзани со причината за прогон врз основа на која лицето бара заштита.“	
СПЕУ (Голем судски совет)	Bundesrepublik Deutschland v B and D здружени случаи C-57/09 и C-101/09 EU:C:2010:661 09/11/2010	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Сојузниот управен суд – Германија за исклучување од статус на бегалец врз основа на член 12(2)(б) и (в) од ДК. Дали квалификувањето за статус на бегалец може да се прошири на баратели коишто се исклучени од таков статус согласно условите во член 3 од ДК, ставови 115 – 121: „115. Со оглед на целта на основите за исклучување утврдени во ДК 2004/83, а таа е да се одржи кредибилитетот на системот за заштита што се обезбедува со Директивата во согласност со Женевска конвенција од 1951 година, условеноста во член 3 од Директивата ги спречува земјите-членки да воведат или да задржат одредби со кои им се доделува статус на бегалец според Директивата 2004/83 на лица коишто се исклучени од статусот согласно член 12(2). 116. Меѓутоа, од завршните зборови на член 2(е) на Директивата 2004/83 е јасно дека Директивата не ги попречува лицата да поднесат барање за „друг вид заштита“ надвор од делокругот на Директивата 2004/83. 117. Директивата 2004/83, како и Женевската конвенција од 1951 година, се заснова на принципот дека земјите-членки домаќини, во согласност со нивното национално право, можат да доделат национална заштита која вклучува права коишто им овозможуваат на лицата исклучени од статусот на бегалец според член 12(2) од Директивата, да останат на територијата на односната земја-членка. 118. Доделување на таков национален статус на заштита од страна на земја-членка поради причини коишто се различни од потребата за меѓународна заштита во смисла на член 2(a) од Директивата 2004/83 – односно, врз дискрециона основа и добра волја или поради хуманитарни причини – не спаѓа во делокругот на таа Директива, како што се наведува во воведната одредба 9. 119. Меѓутоа, тој друг вид заштита, којшто земјите-членки според сопствена дискреција можат да го доделат, не смее да се поистоветува со статусот на бегалец во смисла на Директивата 2004/83, што со право, помеѓу другите, го истакна Комисијата. 120. Следствено на тоа, сè додека националните прописи во согласност со кои се доделува право на азил на лица коишто се исклучени од статус на бегалец во смисла на Директивата 2004/83, овозможуваат да се направи јасна дистинкција помеѓу националната заштита и заштитата согласно Директивата, тие не го прекршуваат системот воспоставен со таа Директива. 121. Во контекст на овие размислувања, одговорот на петтото прашање е дека член 3 од Директивата 2004/83 мора да се толкува со значење дека земјите-членки може да доделат право на азил според нивното национално право на лице коешто е исклучено од статус на бегалец согласно член 12(2) од Директивата, под услов тој друг вид заштита да не повлекува со себе опасност од поистоветување со статусот на бегалец во смисла на Директивата.“	

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
СПЕУ (Голем судски совет) <i>Bundesrepublik Deutschland v Y and Z</i> здружени случаи C-71/11 и C-99/11 EU:C:2012:548 05/09/2012		Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Сојузниот управен суд – Германија за концептот на прогон врз основа на член 9(1) и 10(1)(б) од ДК. Дело на прогон (член 9(1) од ДК) – прекршување на слободата на вероисповед – тежина – основан страв од прогон – отсуство на изминат прогон (член 4(4) од ДК) – стандард на докажување – не постои обарска за дискримијација Прекршување на слобода на вероисповед како дело на прогон и тежина на прекршувањето според член 9(1) од ДК, ставови 57 – 62 и 65 – 66: „57. Слободата на вероисповед е еден од темелите на едно демократско општество и е основно човеково право. Нарушувањето на правото на слобода на вероисповед може да биде толку сериозно што може да се третира на ист начин како и случаите споменати во член 15(2) од ЕКЧП, на кои упатува член 9(1) од Директивата, давајќи насоки со цел утврдување кои дела мора особено да се третираат како дела на прогон. 58. Меѓутоа, тоа не може да значи дека секоје нарушување на правото на слобода на вероисповед загарантирано со член 10(1) од Повелбата претставува дело на прогон коешто бара од надлежните власти да му доделат статус на бегалец во смисла на член 2(г) од Директивата на секоје лице што е предмет на вакво нарушување. 59. Напротив, од формулацијата на член 9(1) од Директивата е очигледно дека мора да постои „тешко прекршување“ на слободата на вероисповед коешто има значајно влијание врз засегнатото лице за делата за кои станува збор да може да се третираат како дела на прогон. 60. Дела коишто претставуваат ограничување на остварувањето на основното право на слобода на вероисповед во смисла на член 10(1) од Повелбата, а коишто се предвидени со закон, без никакво прекршување на таквото право се автоматски исклучени затоа што се опфатени со член 52(1) од Повелбата. 61. Ниту пак делата коишто несомнено го повредуваат правото што го обезбедува член 10(1) од Повелбата, но чијашто тежина не е еквивалентна на таа на повреда на основните човекови права што не може да се дерогираат според член 15(2) од ЕКЧП, не може да се сметаат за дела на прогон во смисла на член 9(1) од Директивата и член 1А од Женевската конвенција. 62. Со цел конкретно да се утврди за кои дела може да се смета дека претставуваат прогон во смисла на член 9(1) од Директивата, не е потребно да се прави разлика помеѓу делата коишто ги нарушуваат „суштинските области“ („<i>forum internum</i>“) на основното право на слобода на вероисповед, во коишто не се вбројуваат верските активности во јавност („<i>forum externum</i>“) и делата коишто не влијаат врз тие наводни „суштински области“. [...] 65. Оттука произлегува дека мора да се идентификуваат делата, коишто поради нивната тежина, како и поради тежината на нивните последици за засегнатото лице, може да се смета дека претставуваат прогон, но не врз основа на конкретниот аспект на слобода на вероисповед кој се нарушува, туку врз основа на природата на репресијата што му е нанесена на лицето и нејзините последици [...]. 66. Токму затоа, тежината на мерките и санкциите, коишто се донесени или коишто се очекува да се донесат против засегнатото лице, ќе биде релевантна за да се утврди дали прекршувањето на правото загарантирано со член 10(1) од Повелбата претставува прогон во смисла на член 9(1) од Директивата.“ Дефиниција на основан страв од прогон, став 70: „При проценувањето на таквата опасност, надлежните органи мора да земат предвид голем број фактори, како објективни така и субјективни. Субјективната околност дека придружувањето до одредена верска практика во јавност, којашто подлежи на конкретните ограничувања, е особено важно за засегнатото лице за да може да го зачува својот верски идентитет, претставува релевантен фактор што треба да се земе предвид при утврдувањето на нивото на опасност на кое ќе биде изложен барателот во земјата на потекло поради неговата вера, дури и кога придружувањето до таквата верска практика не е суштински елемент на верувањето на засегнатата верска заедница.“ Опасност од иден прогон без постоење на изминат прогон и стандард на докажување согласно член 4(4) од ДК, ставови 74 – 76: „74. За да се одговори на тоа прашање, мора да се земе предвид дека тоа се однесува на ситуација во која, како што е случајот во главната постапка, барателот не бил веќе предмет на прогон или на директни закани поради својата вера. 75. Отсуството на таква „сериозна индикација за основаниот страв на барателот“ во смисла на член 4(4) од Директивата, ја објаснува потребата на судот, којшто го упатува случајот, да добие потврда за степенот до кој судот може да бара од барателот, кога тој не може да тврди дека неговите страв се заснова на фактот дека веќе бил предмет на прогон поради неговата вера, по неговото враќање во земјата на потекло да продолжи да ја избегнува реалната опасност од прогон. 76. Во таа смисла, треба да се истакне дека во системот што го нуди Директивата, кога се проценува дали, во согласност со нејзиниот член 2(б), барателот има основан страв од прогон, од надлежните органи се бара да проверат дали утврдените околности претставуваат или не претставуваат закана поради која засегнатото лице може оправдано да се плаши, во контекст на неговата индивидуална ситуација, дека фактички ќе подлежи на дела на прогон.“ Непостоење на обарска за дискримијација, ставови 78 – 80: „78. Ниту едно од тие правила не наведува дека е неопходно, при проценувањето на степенот на опасност од реални дела на прогон во определена ситуација, да се земе предвид можноста што му е на располагање на барателот за избегнување на опасност од прогон преку воздржување од верските практики за кои станува збор и, следствено на тоа, да му се одбие заштитата што му ја овозможува Директивата со давање статус на бегалец. 79. Оттука произлегува дека, кога ќе се утврди дека по враќањето во земјата на потекло засегнатото лице ќе следи верска практика којашто ќе го изложи на реална опасност од прогон, би требало да му се додели статус на бегалец, во согласност со член 13 од Директивата. Фактот дека тој би можел да ја избегне таа опасност преку воздржување од одредени верски практики, во принцип е нерелевантен. 80. Во контекст на горенаведеното, одговорот на третото прашање споменато во двата случаја во член 2(б) од Директивата мора да се толкува со значење дека стравот на барателот од прогон е основан ако, во контекст на личните околности на барателот, надлежните органи заклучат дека може разумно да се смета дека, по враќањето во земјата на потекло, тој ќе применува верски практики коишто ќе го изложат на реална опасност од прогон. При проценување на барање за признавање статус на бегалец на индивидуална основа, тие органи не можат разумно да очекуваат од барателот да се воздржува од тие верски практики.“	

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
СПЕУ	<i>El Kott and Others v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal case C-364/11 EU:C:2012:826</i> 19/12/2012	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Fővárosi Bíróság – Унгарија за исклучување од статус на бегалец врз основа на член 12 од ДК. Толкување на ДК (и ДК (изменета)) – давател на заштита – УНРВА Толкување на ДК (и ДК (изменета)), став 43: „Поради таа причина, Директивата 2004/83 мора да се толкува во смисла на нејзината општа структура и цел и на начин конзистентен со Женевската конвенција и другите релевантни договори што се наведени во член 78(1) од ДФЕУ. Како што е очигледно од воведната одредба 10 во нејзината преамбула, и Директивата мора исто така да се толкува на начин кој е конзистентен со правата признаени со Повелбата [...]“ Исклучување од статус на бегалец поради заштита од УНРВА; аналогно признавање на УНРВА како давател на заштита, став 52: „Затоа е потребно првата реченица од член 12(1)(а) од Директивата 2004/83 да се толкува со значење дека основата за исклучување на лице од статус на бегалец, предвидена со таа одредба, опфаќа не само лица кои во моментот користат помош од УНРВА, туку и такви, како барателите во главната постапка, коишто користеле таква помош кратко пред поднесувањето на барањето за азил во земја-членка, под услов таквата помош да не престанала во смисла на втората реченица од член 12(1)(а) од Директивата.“ Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Raad van State – Холандија за припадност на определена општествена група врз основа на сексуална ориентација според член 9(1) и 10(1)(г) од ДК. Толкување на ДК (и ДК (изменета)) – определена општествена група (член 10(1)(г) од ДК) – сексуална ориентација – непостоење на обврска за дискреција Толкување на ДК (и ДК (изменета)), став 40: „Поради таа причина, Директивата мора да се толкува во смисла на нејзината општа структура и цел и на начин конзистентен со Женевската конвенција и другите релевантни договори што се наведени во член 78(1) од ДФЕУ. Како што е очигледно од воведната одредба 10 во нејзината преамбула, и Директивата мора исто така да се толкува на начин кој е конзистентен со правата признаени со Повелбата [...]“ Дефиниција за определена општествена група врз основа на сексуална ориентација според член 10(1)(г) од ДК, ставови 44 – 48: „44. Во член 10(1) од Директивата е дадена дефиниција за определена општествена група во случај кога припадноста во ваквата група може да иницира вистински страв од прогон.“ 45. Според таа дефиниција, една група се смета дека е „определена општествена група“ кога, меѓу другото, се исполнети два услова. Прво, припадниците на таа група имаат заеднички вродени карактеристики, или заедничко потекло што не може да се менува, или имаат заедничка карактеристика или верување коешто е толку фундаментално за идентитетот или совеста, што лицето не треба да се принудува да се откаже од него. Второ, таа група има засебен идентитет во односната земја, затоа што околното општество ја гледа како различна. 46. Кога станува збор за привит од тие услови, општо е прифатено дека сексуалната ориентација на едно лице е карактеристика којашто е толку фундаментална за неговиот идентитет, што лицето не треба да се принудува да се откаже од неа. Тоа толкување е поддржано со вториот потстав од член 10(1)(г) од Директивата, од којшто произлегува дека, согласно условите што произлегуваат во земјата на потекло, определена општествена група може да биде група чишто припадници ја имаат сексуалната ориентација како заедничка карактеристика. 47. Вториот услов претпоставува дека, во земјата на потекло, групата чишто припадници имаат иста сексуална ориентација, има засебен и идентитет затоа што околното општество ја гледа како различна. 48. Во таа смисла, треба да се признае дека постоењето на кривични закони, како оние за кои станува збор во секој од случаите во главната постапка, коишто конкретно ги таргетираат хомосексуалците, го поткрепува заклучокот дека тие лица образуваат посебна група која од околното општество се перципира како различна.“ Прогон поради сексуална ориентација, ставови 53 – 56: „53. Од тие одредби јасно произлегува дека за да може одредено прекршување на фундаменталните права да претставува прогон во рамки на значењето на член 1(А) од Женевската конвенција, тоа мора да биде доволно сериозно. Затоа, нема неопходно сите прекршувања на фундаменталните права, на кои е изложен барател на азил којшто е хомосексуалец, да го постигнат тоа ниво на сериозност. 54. Во таа смисла, мора да се истакне уште на самиот почеток дека фундаменталните права коишто се конкретно поврзани со сексуалната ориентација за која станува збор во секој од случаите во главната постапка, како што е правото на почитување на приватниот и семејниот живот коешто е заштитено со член 8 од ЕКЧП, на којшто соодветствува член 7 од Повелбата, кога се читаат заедно, каде што е потребно, со член 14 од ЕКЧП, на којшто се темели член 21(1) од Повелбата, не спаѓаат во фундаменталните човекови права коишто не може да се дерогираат. 55. Во вакви околности, самото постоење на законска регулатива која ги криминализира хомосексуалните дела „не може да се смета за дело кое влијае врз барателот на толку значаен начин што го постигнува нивото на сериозност коешто е потребно за да се утврди дека тоа претставува прогон“ во смисла на член 9(1) од Директивата. 56. Меѓутоа, казна затвор којашто следи со законска одредба, со која, како што е случај со оние за кои станува збор во главната постапка, се казнуваат хомосексуалните дела, сама по себе може да претставува дело на прогон во смисла на член 9(1) од Директивата, под услов таа навистина да се применува во земјата на потекло којашто ја има усвоено таквата законска регулатива.“ Непостоење на обврска за дискреција, ставови 70 – 71: „70. Во тој контекст, важно е да се наведе дека барањето припадници на одредена општествена група, коишто имаат иста сексуална ориентација, да ја кријат таквата ориентација, е некомпатибилно со признавањето на карактеристика која е толку фундаментална за идентитетот на некое лице, што од засегнатите лица не може да се бара да се откажат од неа. 71. Затоа, од барател на азил не може да се очекува да ја крие својата хомосексуалност во својата земја на потекло за да избегне прогон.“	СПЕУ – C-71/11 и C-90/11 Bundesrepublik Deutschland v Y and Z
СПЕУ	<i>Minister voor Immigratie en Asiel v X and Y, and Z v Minister voor Immigratie en Asiel</i> C-200/12 и C-204/12 EU:C:2013:720 07/11/2013	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Raad van State – Холандија за припадност на определена општествена група врз основа на сексуална ориентација според член 9(1) и 10(1)(г) од ДК. Толкување на ДК (и ДК (изменета)) – определена општествена група (член 10(1)(г) од ДК) – сексуална ориентација – непостоење на обврска за дискреција Толкување на ДК (и ДК (изменета)), став 40: „Поради таа причина, Директивата мора да се толкува во смисла на нејзината општа структура и цел и на начин конзистентен со Женевската конвенција и другите релевантни договори што се наведени во член 78(1) од ДФЕУ. Како што е очигледно од воведната одредба 10 во нејзината преамбула, и Директивата мора исто така да се толкува на начин кој е конзистентен со правата признаени со Повелбата [...]“ Дефиниција за определена општествена група врз основа на сексуална ориентација според член 10(1)(г) од ДК, ставови 44 – 48: „44. Во член 10(1) од Директивата е дадена дефиниција за определена општествена група во случај кога припадноста во ваквата група може да иницира вистински страв од прогон.“ 45. Според таа дефиниција, една група се смета дека е „определена општествена група“ кога, меѓу другото, се исполнети два услова. Прво, припадниците на таа група имаат заеднички вродени карактеристики, или заедничко потекло што не може да се менува, или имаат заедничка карактеристика или верување коешто е толку фундаментално за идентитетот или совеста, што лицето не треба да се принудува да се откаже од него. Второ, таа група има засебен идентитет во односната земја, затоа што околното општество ја гледа како различна. 46. Кога станува збор за привит од тие услови, општо е прифатено дека сексуалната ориентација на едно лице е карактеристика којашто е толку фундаментална за неговиот идентитет, што лицето не треба да се принудува да се откаже од неа. Тоа толкување е поддржано со вториот потстав од член 10(1)(г) од Директивата, од којшто произлегува дека, согласно условите што произлегуваат во земјата на потекло, определена општествена група може да биде група чишто припадници ја имаат сексуалната ориентација како заедничка карактеристика. 47. Вториот услов претпоставува дека, во земјата на потекло, групата чишто припадници имаат иста сексуална ориентација, има засебен и идентитет затоа што околното општество ја гледа како различна. 48. Во таа смисла, треба да се признае дека постоењето на кривични закони, како оние за кои станува збор во секој од случаите во главната постапка, коишто конкретно ги таргетираат хомосексуалците, го поткрепува заклучокот дека тие лица образуваат посебна група која од околното општество се перципира како различна.“ Прогон поради сексуална ориентација, ставови 53 – 56: „53. Од тие одредби јасно произлегува дека за да може одредено прекршување на фундаменталните права да претставува прогон во рамки на значењето на член 1(А) од Женевската конвенција, тоа мора да биде доволно сериозно. Затоа, нема неопходно сите прекршувања на фундаменталните права, на кои е изложен барател на азил којшто е хомосексуалец, да го постигнат тоа ниво на сериозност. 54. Во таа смисла, мора да се истакне уште на самиот почеток дека фундаменталните права коишто се конкретно поврзани со сексуалната ориентација за која станува збор во секој од случаите во главната постапка, како што е правото на почитување на приватниот и семејниот живот коешто е заштитено со член 8 од ЕКЧП, на којшто соодветствува член 7 од Повелбата, кога се читаат заедно, каде што е потребно, со член 14 од ЕКЧП, на којшто се темели член 21(1) од Повелбата, не спаѓаат во фундаменталните човекови права коишто не може да се дерогираат. 55. Во вакви околности, самото постоење на законска регулатива која ги криминализира хомосексуалните дела „не може да се смета за дело кое влијае врз барателот на толку значаен начин што го постигнува нивото на сериозност коешто е потребно за да се утврди дека тоа претставува прогон“ во смисла на член 9(1) од Директивата. 56. Меѓутоа, казна затвор којашто следи со законска одредба, со која, како што е случај со оние за кои станува збор во главната постапка, се казнуваат хомосексуалните дела, сама по себе може да претставува дело на прогон во смисла на член 9(1) од Директивата, под услов таа навистина да се применува во земјата на потекло којашто ја има усвоено таквата законска регулатива.“ Непостоење на обврска за дискреција, ставови 70 – 71: „70. Во тој контекст, важно е да се наведе дека барањето припадници на одредена општествена група, коишто имаат иста сексуална ориентација, да ја кријат таквата ориентација, е некомпатибилно со признавањето на карактеристика која е толку фундаментална за идентитетот на некое лице, што од засегнатите лица не може да се бара да се откажат од неа. 71. Затоа, од барател на азил не може да се очекува да ја крие својата хомосексуалност во својата земја на потекло за да избегне прогон.“	СПЕУ – C-364/11 Mostafa Abed El Karem El Kott and Others v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
СПЕУ	<i>Aboubacar Diakité v Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides</i> случај C-285/12 EU:C:2014:39 30/01/2014	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Conseil d'Etat – Белгија за концептот на „внатрешен вооружен конфликт“ во член 15(в) од ДК комплементарност и цел на супсидијарната заштита Комплементарност и цел на супсидијарната заштита, став 33: „Освен тоа, очигледно е од Воведните одредби 5, 6 и 24 на Директивата 2004/83, дека минималните барања за доделување супсидијарна заштита треба да помогнат да се надолжни заштитата за бегалци утврдена со Конвенцијата за статусот на бегалците, потпишана во Женева на 28 Јули 1951 година, преку идентификување на лица на кои навистина им е потребна меѓународна заштита и преку доделување на соодветен статус на таквите лица.“	
СПЕУ	<i>HN v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General</i> случај C-604/12 EU:C:2014:302 08/05/2014	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Врховниот суд – Ирска за националните постапки за барања за меѓународна заштита според Членовите 2(д) и (г), 15, 18, 20, 28 и 29 од ДК и ДПА. комплементарност на супсидијарната заштита Комплементарност на супсидијарната заштита, ставови 32 – 35: „32. Од горенаведеното е јасно дека супсидијарната заштита овозможена со Директивата 2004/83 е дополнување на заштитата за бегалци утврдена со Женевската конвенција. 33. Таквото толкување е исто така конзистентно со целите зацртани во член 78(2)(а) и (б) од ДФЕУ, којшто предевидува дека Европскиот парламент и Советот на Европската унија треба да усвојат мерки за заеднички европски систем за азил, којшто, меѓу другото, ќе вклучува „единствен статус на супсидијарна заштита за државјани на трети земји, којшто, без добивање европски азил, имаат потреба од меѓународна заштита“. 34. Понатаму, како што забележува независниот правен застапник во точките 46 и 49 од своето Мислење, со оглед на тоа што лицето што бара меѓународна заштита не мора задолжително да е во позиција да ја утврди заштитата што може да се примени за неговото барање и со оглед на тоа што статусот на бегалец нуди поголема заштита од супсидијарната заштита, надлежните власти се тие што во суштина имаат обврска да го утврдат статусот што е најсоодветен за ситуацијата во која се наоѓа бараателот. 35. Од горенаведеното е очигледно дека барање за супсидијарна заштита, во принцип, не би требало да се разгледува пред надлежните власти да донесат заклучок дека лицето што бара меѓународна заштита не се квалификува за добивање статус на бегалец.“	

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
СПЕУ (Голем судски совет)	<i>Mohamed M' Boudj v Etat belge</i> случај C-542/13 ЕУ:С:2014:2452 18/12/2014	Пресуда по ултимативна одлука од страна од Уставен суд (Cour constitutionnelle) – Белгија за подобност за супсидијарна заштита делокруг на супсидијарната заштита (член 15(б) од ДК) – медицински случаи – вршители на прогон/сериозна повреда (член 6 од ДК) – поповолни стандарди (член 3 од ДК) Делокруг на супсидијарната заштита / исклучување на медицински случаи од член 15(б) од ДК, ставови 31 – 33, 37 – 38 и 40 – 41: 31. Опасноста со кои се соочува државјанин на трета земја за влошување на неговата здравствена состојба кое не е резултат на намерно лишување од здравствена заштита – против кои националната законска регулатива за која станува збор во главната постапка обезбедува заштита – не се опфатени со член 15(а) и (в) од Директивата 2004/83, бидејќи повредата како што е дефинирана со тие одредби, се состои од смртна казна или екзекуција и сериозна и последична закана по животот или личноста на цивил како резултат на неселективно насилство, во ситуации на меѓународен или внатрешен вооружен конфликт. 32. Член 15(б) од Директивата 2004/83 ја дефинира сериозната повреда како измачување или нечовечно или понижувачко постапување или казнивање на државјанин на трета земја во неговата земја на потекло. 33. Од таа одредба е јасно дека е применлива само при нечовечно или понижувачко постапување врз барателот во неговата земја на потекло. Оттука произлегува дека законодавството на ЕУ превидува дека супсидијарната заштита треба да се доделува само во оние случаи во кои таквото постапување се случило во земјата на потекло на барателот. [...] 37. Тоа толкување е исто така поткрепено и со воведните одредби 5, 6, 9 и 24 во преамбулата на Директивата 2004/83, од кои е очигледно дека, иако целта на Директивата е да го надополни преку супсидијарна заштита статусот на бегалци утврден со Конвенцијата за статусот на бегалците, потпишана во Женева на 28 Јули 1951 година, преку идентификување на лица на кои навистина им е потребна меѓународна заштита [...], нејзиното делокруг не се проширува на лица на кои им се дозволува да престојуваат на териториите на земјите-членки поради други причини, односно, на дискреционна основа поради сочувство или од хуманитарни причини. 38. Барањето за толкување на член 15(б) од Директивата 2004/83 на начин конзистентен со член 19(2) од Повелбата [...], во смисла дека ниту едно лице не смее да се врати во држава во која постои сериозна опасност тоа лице да биде предмет на нечовечно и понижувачко постапување, а имајќи го предвид член 3 од ЕКПГ, на кој во суштина му соодветствува член 15(б) [...], не е такво за да го доведе во прашање тоа толкување. [...] 40. Сепак, фактот што државјанин на трета земја којшто страда од сериозно заболување, согласно член 3 од ЕКПГ како што го толкува Европскиот суд за човекови права, во сосема исклучителни случаи не смее да биде протеран во земја во којашто не постои соодветен третман, не значи дека на тоа лице треба да му се дозволи престој во земја-членка преку користење супсидијарна заштита во согласност со Директивата 2004/83. 41. Во контекст на горенаведеното, член 15(б) од Директивата 2004/83 мора да се толкува со значење дека сериозна повреда, како што е дефинирана во Директивата, не опфаќа ситуација во која нечовечно или понижувачко постапување, како она што е наведено во законската регулатива за која станува збор во главната постапка, на кое може да биде изложен барател којшто страда од сериозно заболување ако се врати во неговата земја на потекло, е резултат на фактот што не постои соодветно лекување во таа земја, освен доколку таквиот барател е намерно лишен од здравствена заштита. Врштел на прогон или сериозна повреда според член 6 од ДК, став 35: „Соодветно на тоа, во член 6 од Директивата 2004/83 е наведена листа на оние за кои постои мислење дека се одговорни за причинување на сериозна повреда, што оди во прилог на ставот дека таква сериозна повреда мора да биде во форма на поведење на трета страна и дека, според тоа, не може да постои само како резултат на општи недостатоци во здравствениот систем во земјата на потекло.“ Делокруг на член 3 од ДК за поповолни стандарди, ставови 42 – 44: „42. Сепак, член 3 од Директивата 2004/83 им овозможува на земјите-членки да воведат или да задржат поповолни стандарди за утврдување, меѓу другото, на тоа кој се квалификува како лице подобно за супсидијарна заштита, се додека тие стандарди се компатибилни со Директивата [...]. 43. Условеноста што е содржана во член 3 од Директивата 2004/83 спречува одредена земја-членка да воведат или да задржи одредби за доделување статус на супсидијарна заштита, предвиден со Директивата, на државјанин на трета земја којшто страда од сериозно заболување врз основа на состојбата на опасноста од влошување на здравствената состојба на тоа лице како резултат на фактот што во неговата земја на потекло не постои соодветен третман, бидејќи таквите одредби се некомпатибилни со Директивата. 44. Во контекст на размислувањата наведени во ставовите од 35 до 37 погоре, би било спротивно на општата структура и на целите на Директивата 2004/83 да се доделува статус на бегалец и статус на супсидијарна заштита на државјани на трети земји во ситуации коишто не се поврзани со причините за давање меѓународна заштита.“	СПЕУ – C-285/12 Aboubacar Diakité v Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides СПЕУ – C-364/11 Mostafa Abed El Karim El Kott and Others v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal; СПЕУ – C-465/07, Meiki Elgafaji and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie СПЕУ – C-57/09 и C-101/09 Bundesrepublik Deutschland v B and D ЕКПГ – N v the United Kingdom баране бр. 26565/05
СПЕУ (Голем судски совет)	<i>Centre public d'action sociale d'Otignies-Louvain-la-Neuve v Moussa Abadida</i> случај C-562/13 ЕУ:С:2014:2453 18/12/2014	Пресуда по ултимативна одлука од страна на Cour de travail de Bruxelles – Белгија за суспендирачки ефект на жалбите и обезбедување итна здравствена заштита во постапки за враќање согласно Директивата за враќање. Делокруг на супсидијарната заштита (член 15(б) од ДК) – медицински случаи Делокруг на супсидијарната заштита / исклучување на медицински случаи според член 15(б) од ДК, ставови 32 – 33: „32. Треба да се истакне на почетокот дека од ултимативното и очигледно дека тие прашања се засноваат на премисата дека барања направени според националната законска регулатива за која станува збор во главната постапка, се барања за меѓународна заштита во смисла на Директивата 2004/83 и затоа спаѓаат во делокругот на таа Директива. 33. Меѓутоа, од ставовите 27, 41, 45 и 46 од пресудата <i>M' Boudj</i> [...] јасно е дека членовите 2(в) и (д), 3 и 15 од Директивата 2004/83 треба да се толкуваат во насока на тоа дека барањата поднесени согласно домашната законска регулатива не претставуваат барања за меѓународна заштита во рамки на значењето на член 2(е) од таа Директива. Оттука произлегува дека ситуацијата на лице со државјанство на трета земја кое поднело такво барање не спаѓа во делокругот на таа Директива, како што е дефинирано во член 1 од иста.“	СПЕУ – C-542/13 Mohamed M' Boudj v Etat belge

суд	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
СПЕУ	<i>Andre Lawrence Shepherd v Bundesrepublik Deutschland</i> случај C-472/13 ЕУ:C:2015:117 26/02/2015	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Bayerisches Verwaltungsgericht München – Германија за подобноста за статус на бегалец и за значењето на дела на прогон врз основа на член 9(2)(б), (в) и (д) од ДК. Дело на прогон; одбивање на воена служба (член 9(2)(а) од ДК) – тежина на дискриминаранчи или непропорционални мерки (член 9(2)(б) и (в)) Персонален опфат на член 9(2)(а) од ДК: ставови 33 – 34; „33. Во тој контекст, мора да се нагласи дека член 9(2)(а) од Директивата 2004/83, во делот што се однесува на одбивање на воена служба во конфликт кога воената служба би вклучувала воени злосторства, на ниту еден начин не е рестриктивен во однос на лицата кои се засегаат со ваквата служба. Затоа треба да се забележи дека целта на законодавното тело на ЕУ, со усвојувањето на таа одредба, не била да го ограничи нејзиниот делокруг на одреден персонал којшто извршува таква служба, меѓу другото, врз основа на нивниот ранг во воената хиерархија, околностите во кои биле регрутирани, па дури и врз основа на природата на нивните задачи. Како што истакна независната правна застапничка во точка 32 од нејзиното Мислење, таа одредаба го опфаќа целокупниот воен персонал, вклучително и персоналот за логистичка и друга поддршка. 34. Меѓутоа, имајќи предвид дека целта на Директивата 2004/83 [...] е да се идентификуваат лицата кои, принудени од околностите, вистински и легитимно имаат потреба од меѓународна заштита во Европската Унија, припадноста на војска е неопходен, но не и доволен услов за да се биде подобен за заштитата што ја обезбедува член 9(2)(а) од таа Директива.“ Постоене на конфликт што се бара согласно условите на член 9(2)(а) ДК, став 35; „Како прво, во однос на условите за примена на член 9(2)(а) од Директивата 2004/83, мора најпрво да се нагласи дека таа одредаба се однесува на состојба на конфликт. Оттука произлегува дека, без таква состојба на конфликт, сепак одбивање на служење воена служба, без оглед на мотивот, не би можело да потпадне под делокругот на таа одредба. Затоа, околностите, чијашто значајност треба да ја процени судот за да го дефинира тој делокруг, мора директно да се поврзани со определен конфликт.“ Опасност барателот навистина да биде вклучен во воени злосторства според член 9(2)(а) од ДК, ставови 36 – 39; „36. Второ, од самата формулација на член 9(2)(а) од Директивата 2004/83 може да се види дека воената служба е таа којашто би вклучувала воени злосторства. Таа одредба не се однесува само на ситуација во која барателот би бил наведен лично да изврши такви злосторства. 37. Произлегува дека намерата на законодавното тело на ЕУ била објективно да се земе предвид општиот контекст во кој се извршува воената служба. Според тоа, ситуација во која барателот би учествувал само индиректно во извршувањето на такви злосторства, затоа што, меѓу другото, не е припадник на борбените трупи, туку, на пример, служи во единица којашто обезбедува логистичка или техничка поддршка, во принцип не се исклучени. Оттаму, фактот што засенатото лице, само поради индиректната природа на неговото учество во извршувањето воени злосторства, не може да биде судски гонет според кривичното право, особено пред Меѓународниот кривичен суд, не може да ја исклучи заштитата што произлегува од член 9(2)(а) од Директивата 2004/83. 38. Сепак, иако уживањето меѓународна заштита не е ограничено само на оние кои би можеле да бидат наведени лично да извршат дела кои претставуваат воени злосторства, како на пример борбени трупи, таквата заштита може да се прошири само на оние други лица чијшто задачи би можеле, доволно директно и колку што е разумно изводливо, да ги доведат во ситуација да учествуваат во такви дела. 39. Трето, член 9(2)(а) од Директивата 2004/83 има за цел да го заштити барателот којшто се противи на извршување воена служба затоа што не сака да ризикува во иднина да изврши дела чија природа е како кај оние што се наведени во член 12(2) од таа Директива. Затоа, засегащото лице може да се повика само на веројатноста такви дела да бидат извршени. Според тоа, член 9(2)(а) од таа Директива не може да се толкува како да ги опфаќа исклучиво ситуациите во кои е утврдено дека единицата на барателот веќе извршила воени злосторства. Ниту пак може да се бара делата на таа единица веќе да биле казнети од страна на Меѓународниот кривичен суд, дури и ако тој имал надлежност за тоа.“ Достапни алтернативи на одбивањето на воената служба, став 44; „Трето, бидејќи делата на прогон на кои се повикана барателот на статус на бегалец, во согласност со тие одредби од Директивата 2004/83, мора да произлезат од негово одбивање на воена служба, таквото одбивање мора да претставува единствен начин како барателот можел да го избегне учеството во наводните воени злосторства. Во таа смисла, во процената што треба да ја направат националните власти, согласно член 4(3)(в) од Директивата 2004/83, мора, меѓу другото, да се земе предвид фактот дека, во сегашниот случај, барателот не само што доброволно се пријавил во вооружените сили во период кога тие веќе биле вклучени во конфликтот во Ирак, туку и дека по служење на еден циклус во таа земја, повторно се пријавил во тие вооружени сили.“ Доволна тежина на дискриминаранчи или непропорционални мерки според член 9(2)(б) и (в) од ДК, ставови 49-50; „49. Во такви околности, неопходно е, како прво, да се истакне дека одредбите во член 9(2)(б) и (в) од Директивата 2004/83 се однесуваат на мерки преземени од јавни органи чијашто дискриминарачка или непропорционална природа, во согласност со првиот став од тој член, мора да биде доволно сериозна [...] за да се сметаат за повреда на фундаменталните права која претставува прогон во рамки на значењето на член 1(А) од Женевската конвенција. 50. [...] при проценувањето дали е непропорционално судското гонење и казнување на коешто може да биде изложен барателот во главната постапка во својата земја на потекло, поради одбивањето воена служба, неопходно е да се разгледа дали таквите дела го надминуваат она што е неопходно за да може засегнатата држава да го реализира своето легитимно право за одржување на вооружени сили.“	СПЕУ – C199/12, C-200/2 и C201/12 Minister voor Immigratie en Asiel v X и Y and Z v Minister voor Immigratie en Asiel; Bundesrepublik Deutschland v B and D

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
СПЕУ	HT v Land Baden-Württemberg случај С-373/13 ЕУ:С:2015:413 24/06/2015	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg – Германија за повлекување на дозволи за престој врз основа на член 24(1) од ДК. повлекување на статус на бегалец – <i>испраќање</i> Односот помеѓу повлекувањето на статусот на бегалец според член 14(4) од ДК и исклучокот од принципот на <i>невраќање според член 21(2) од ДК, ставови 71 – 74</i>. „71. Врќањето на бегалец, иако е во основа дозволено со дерогирачката одредба од член 21(2) од Директивата 2004/83, е само последната мерка што земја-членка може да ја употреби кога не е возможна или доволна друга мерка за справување со законата што ја носи тој бегалец за безбедноста или јавноста на таа земја-членка. Во случај кога земја-членка, согласно член 14(4) од таа Директива, повлекува, укинува или одбива обновување на статус на бегалец доделен на одредено лице, тоа лице има право, согласно член 14(6) од таа Директива, на одредени права наведени, меѓу другото, во членовите 32 и 33 од Женевската конвенција. 72. Последниците за засенатиот бегалец од примена на дерогирањето предвидено со член 21(2) од Директивата 2004/83 потенцијално се многу драстични [...] бидејќи тој може да биде вратен во земја каде што е изложен на опасност. Токму од таа причина, таа одредба предвидува праксата на враќање да подлежи на ригорозни услови, бидејќи, конкретно, само бегалец којшто бил осуден со финална пресуда за „особено тешко кривично дело“ може да се смета дека претставува „опасност за заедницата на таа земја-членка“ во рамки на значењето на таа одредба. Покрај тоа, дури и кога се исполнети тие услови, враќањето на засенатиот бегалец претставува само една опција за која имаат дискреционо право земјите-членки, коишто имаат слобода да применат други, помалку ригорозни опции. 73. Меѓутоа, член 24(1) од Директивата 2004/83, чијашто формулација е поапстрактна од онаа во член 21(2) од таа Директива, се однесува само на одбивање да се издаде дозвола за престој на бегалец и на повлекување на таквата дозвола за престој, а не и на враќање на тој бегалец. Според тоа, таа одредба се однесува само на ситуации во коишто законата што ја носи бегалецот за националната безбедност, јавниот ред или јавноста на земјата-членка, не може да го оправда губењето на статусот на бегалец, и особено враќањето на тој бегалец. Токму затоа, примената на дерогирањето предвидено во член 24(1) од Директивата 2004/83 не претпоставува постоење на особено тешко кривично дело. 74. Затоа, последниците за бегалецот од повлекување на дозволата за престој, согласно член 24(1) од Директивата 2004/83, не се толку тешки, сè додека таквата мерка не може да доведе до повлекување на неговиот статус на бегалец, и уште помалку, до негово враќање во рамки на значењето на член 21(2) од таа Директива.“	СПЕУ – C-364/11 El Kott and Others v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal СПЕУ – C-285/12 Aboubacar Diakité v Commissaire general aux réfugiés et aux apatrides СПЕУ – C-604/12 HN v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General
СПЕУ	Kreis Warendorf v Ibrahim Alo and Amira Osso v Region Hannover здружени случаи С-443/14 и 444/14 ЕУ:С:2016:127 1/03/2016	Пресуда по упатување на прелиминарна одлука од страна на Сојузниот управен суд – Германија за толкување на членовите 33 и 29 од ДК (изменета). Толкување на ДК (изменета) – Конвенција за бегалци – супсидијарна заштита Толкување на ДК (изменета) во контекст на Конвенцијата за бегалци, вклучително одредбите коишто се заеднички за статус на бегалец и за супсидијарна заштита, ставови 29 – 33: „29. Во оваа смисла, мора да се забележи дека е јасно од воведните одредби 4, 23 и 24 од Директивата 2011/95 дека Женевската конвенција претставува камен-темелник на меѓународниот правен режим за заштита на бегалците и дека одредбите на Директивата за утврдување на тоа кој се квалификува за статус на бегалец и за содржината на тој статус се усвоени како насока за надлежните власти на земјите-членки во применувањето на Конвенцијата врз основа на заеднички концепти и критериуми (видете, аналогно, пресуда <i>Abed El Karem El Kott and Others</i>, С364/11, ЕУ:С:2012:826, став 42). 29. Од таа причина, Директивата 2011/95 мора да се толкува на нејзината општа структура и цел и на начин конзистентен со Женевската конвенција и другите релевантни договори што се наведени во член 78(1) од ДФЕУ. Како што е очигледно од воведната одредба 16 во нејзината преамбула, и Директивата мора исто така да се толкува на начин кој е конзистентен со правата признаени со Повелбата за фундаменталните права на Европската Унија (видете, аналогно, пресуда <i>Abed El Karem El Kott and Others</i>, С364/11, ЕУ:С:2012:826, став 43 и цитираното преседентно право), 30. Покрај тоа, од воведната одредба 3 од Директивата 2011/95 произлегува дека, врз основа на заклучоците на Европскиот совет од Тампере, законодавното тело на ЕУ имало намера да осигури дека Европскиот систем за азил, за чиешто дефинирање придонесува таа Директива, се заснова на целосна и инклузивна примена на Женевската конвенција. 31. Во основа, тие согледувања, сè додека се однесуваат на Женевската конвенција, се релевантни само во однос на условите за утврдување на тоа кој се квалификува за статус на бегалец и за содржината на тој статус, бидејќи системот што се воспоставува со конвенцијата се однесува само на бегалци, а не и на корисници на статус на супсидијарна заштита, чијашто цел, како што е очигледно од воведните одредби 6 и 33 од Директивата 2011/95, е да биде комплементарен и да ја надополни заштитата на бегалците која е опфатена со Конвенцијата (во таа смисла, видете ги пресудите во случаите <i>Diakité</i>, С285/12, ЕУ:С:2014:302, став 31, и <i>HN</i>, С604/12, ЕУ:С:2014:302, став 31). 32. Сепак, во воведните одредби 8, 9 и 39 од Директивата 2011/95 се наведува дека законодавното тело на ЕУ, како одговор на барањето во Стокхолмската програма, имало за цел да воспостави единствен статус за сите корисници на меѓународна заштита и дека, соодветно на тоа, одлучило на корисниците на супсидијарна заштита да им ги обезбеди истите права и придобивки што ги имаат бегалците, со исклучок на дерогациите што се неопходни и објективно оправдани. 33. Така, Поглавје VII од Директивата 2011/95 коешто се однесува на содржината на меѓународната заштита, согласно член 20(2) треба да се применува и за бегалците и за корисниците на статус на супсидијарна заштита, освен ако не е поинаку наведено.“	СПЕУ – C-364/11 El Kott and Others v Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal СПЕУ – C-285/12 Aboubacar Diakité v Commissaire general aux réfugiés et aux apatrides СПЕУ – C-604/12 HN v Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland, Attorney General

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	<i>Ireland v the United Kingdom</i> баранье бр. 5310/71 18.01.1978	Пресуда на ЕСЧП за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. Измачување и нечовечно понижувачко постапување – Дистинкција Дистинкција помеѓу измачување и нечовечно или понижувачко постапување согласно член 3 од ЕКЧП, став 167: „[...] За да се утврди дали петте техники треба исто така да се квалификуваат како измачување, судот мора да ја земе предвид дистинкцијата што е утврдена во член 3 (чл. 3), помеѓу овој концепт и оној на нечовечно или понижувачко постапување. Според судот, оваа дистинкција во основа произлегува од разликата во интензитетот на причинетото страдање. Всушност, Судот смета дека, и покрај тоа што, од една страна, постои насилство коешто треба да се осуди и од морален аспект, но во повеќето случаи и согласно домашното право на земјите-потписници, но коешто не спаѓа во делокругот на член 3 (чл. 3) од Конвенцијата, дека намерата била Конвенцијата, со дистинкцијата помеѓу „измачување“ и „нечовечно или понижувачко постапување“, да внесе посебна карактеристика кај првиот од овие термини на смисленото нечовечно постапување коешто предизвикува многу сериозно и сурово страдање. Покрај тоа, ваквото размислување се чини дека е во основата и на член 1 од Резолуцијата 3452 (XXX) усвоена од Генералното собрание на Обединетите нации на 9 декември 1975 година, во којшто се вели: „Измачување претставува тешка и смислена форма на сурово, нечовечно или понижувачко постапување или казнување“. Иако петте техники, применети во комбинација, без сомнение претставувале нечовечно и понижувачко постапување, и иако нивната цела била изнудување признание, именување на други лица и/или информации и иако биле употребувани систематски, тие не предизвикале страдање со таков интензитет и суровост како што се подразбира со зборот „измачување“.	
ЕСЧП	<i>Tyler v the United Kingdom</i> баранье бр. 5856/72 25.04.1978	Пресуда на ЕСЧП за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. понижувачко постапување или казнување Дефиниција за понижувачко постапување или казнување согласно член 3 од ЕКЧП, став 30: „Судот најпрво забележува дека едно лице може да биде понижено и само заради фактот дека е кривично осудено. Меѓутоа, она што е релевантно за целите на член 3 (чл. 3) е дека лицето би требало да биде понижено не само со тоа што е осудено, туку и со спроведувањето на казната што му е изречена. Всушност, во повеќето, ако не и во сите случаи, ова може да биде еден од ефектите на судската казна, која вклучува неволно потчинување на барањата на казниот систем. Меѓутоа, како што истакна Судот во својата пресуда од 18 јануари 1978 година, во случајот <i>Ireland v. the United Kingdom</i> [...], забраната содржана во член 3 (чл. 3) од Конвенцијата е апсолутна: не постои одредба за исклучоци, а според член 15 (2) (чл. 15 – 2), не може да постои дерогирање од член 3 (чл. 3). Би било апсурдно да се мисли дека судското казнување воопшто, токму поради неговиот вообичаен и веројатно речиси неизбежен елемент на понижување, е „понижувачко“ во рамки на значењето на член 3 (чл. 3). Во текстот мора да се најде дополнителен критериум. Навистина, член 3 (чл. 3), со недовоисполната забрана на „нечовечно“ и „понижувачко“ казнување, имплицира дека постои дистинкција помеѓу таквото казнување и казнувањето воопшто. Според ставот на Судот, за некое казнување да биде „понижувачко“ и да претставува прекршување на член 3 (чл. 3), понижувањето или обезвредувањето мора да биде на одредено ниво и, во секој случај, да се разликува од вообичаениот елемент на понижување споменат во претходниот потстав. Процената, според природата на нештата, е релативна: таа зависи од сите околности на случајот, а особено од природата и контекстот на самото казнување и на начинот и методот на неговото извршување.“	ЕСЧП – Ireland v the United Kingdom, баранье бр. 5310/71
ЕСЧП	<i>Soering v the United Kingdom</i> баранье бр. 14038/88 07.07.1989	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП во случај на екстрадиција. <i>Невраќање</i> – стандард на докажување – право на правично судење Стандард на докажување во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 91: „Севкупно гледано, одлука на земја-потписничка да екстрадира бегалец може да иницира прашање согласно член 3 (чл. 3) и следствено на тоа да ја активира одговорноста на таа држава врз основа на Конвенцијата, во случај кога се презентирани значајни основи за да се верува дека лицето, ако се екстрадира, ќе се соочи со реална опасност од измачување или нечовечно или понижувачко постапување или казнување во земјата која го поднесува барањето. Утврдувањето на таква одговорност неминовно вклучува проценка на услови во земјата која го поднесува барањето коешто се во спротивност со стандардите во член 3 (чл. 3) од Конвенцијата. Сепак, воопшто не се работи за одлучување или утврдување на одговорност на земјата примател, без оглед дали тоа би било според општото меѓународно право, според Конвенцијата или на друг начин. Доколку постои или може да се сноси каква било одговорност согласно Конвенцијата, тоа е одговорност што ја сноси земјата-потписничка која ја врши екстрадицијата, поради фактот што презела дејства чија директна последица е изложувањето на поединец на забранетото лошо постапување.“ Невраќање во случај на опасност од прекршување на правото на правично судење според член 6 од ЕКЧП, став 113: „Правото на правично судење во кривични постапки, како што е зацртано во член 6 (чл. 6) има истакнато место во едно демократско општество [...]. Судот не исклучува дека по исклучок може да се иницира прашање согласно член 6 (чл. 6) поради одлука за екстрадиција во околности кога бегалецот страдал или е во опасност да страда од флагрантно лишување од правично судење во земјата што ја бара екстрадицијата. Меѓутоа, фактите на сегашниот случај не откриваат постоење на таква опасност.“	ЕСЧП – Colozza v Italy, баранье бр. 9024/80

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	<i>Vilvarajah and Others v the United Kingdom</i> баране бр. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13447/87 и 13448/87 30/10/1991	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – праг на реална опасност Праг на реална опасност за забрана на враќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 111: „[...] Бидејќи ситуацијата сè уште не беше смирена, постоеше можност тие да бидат притворени и изложени на лошо постапување, како што се чини дека се случувало порано, во случаите на други баратели [...] Меѓутоа, во такви околности, само можност за лошо постапување не е доволна сама по себе за да иницира прекршување на член 3 (чл. 3).“	
ЕСЧП	<i>Chahal v the United Kingdom</i> баране бр. 22414/93 15.11.1996	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – моментална опасност – внатрешна заштита Процена на моментална опасност во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 86: „Од размишувањата во став 74 погоре произлегува дека, кога станува збор за жалбата на барателот согласно член 3 (чл. 3), клучното прашање е дали е докажано дека постои реална опасност, во случај да биде депортиран, г. Чahal да биде изложен на постапување коешто е забрането со тој член (чл. 3). Бидејќи тој сè уште не е депортиран, клучен временски период мора да биде периодот во кој Судот го разгледава случајот. Отпука произлегува дека, иако историскиот аспект е значаен бидејќи може да ја појасни сегашната ситуација и начинот на кој би можела да се развива, сепак одлучувачки се моменталните услови.“ Внатрешна заштита во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 104 – 105: „104. Иако Судот смета дека г. Чahal, во случај да биде вратен во Индија, би бил најмногу изложен на опасност од безбедносните сили на Панџаб, коишто дејствуваат во или надвор од државните граници, тој му придава значење и на фактот дека потврдени наводи за сериозни прекршувања на човековите права постојат и во однос на полицијата во другите делови на Индија. Во таа смисла, Судот забележува дека специјалниот известител на Обединетите нации за измачување ја опишува праксата на измачување на лицата што се во полициски притвор како „ендемска“ и изразува незадоволство што не се преземени соодветни мерки за да се изведат одговорните пред лицето на правдата (видете став 51 погоре). И НКЧП исто така укажува на проблемот на широко распространето малтретирање на затвореници, честопати со фатални последици, и повикува на систематска реформа на полицијата низ цела Индија [...]. 105. Иако Судот не се сомнева во чесните намери на индиската влада за обезбедување на гореспомнатите гаранции [...] сепак се чини дека, и покрај напорите на владата, НКЧП и на индиските судови за спроведување реформи, прекршувањата на човековите права од страна на одредени припадници на безбедносните сили во Панџаб и во други делови на Индија претставува тврдокорен и континуиран проблем [...]. Во такви услови, Судот не е убеден дека горенаведените гаранции би му обезбедиле на г. Чahal соодветна гаранција за безбедност.“	ЕСЧП – Cruz Varas and Others v Sweden баране бр. 15576/89
ЕСЧП	<i>Ahmed v Austria</i> баране бр. 25964/94 17.12.1996	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – опасност од вршители на прогон што не се поврзани со државата – заштита од државата – нефункционална држава Признавање на вршители на прогон што не се поврзани со државата како извор на опасност ако не постои заштита од државата во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 44: „Во врска со сегашната ситуација во Сомалија, Судот својата проценка ја заснова на наодите на Комисијата, на која, во согласност со Конвенцијата, главна ѝ се доделени задачите за утврдување и потврдување на фактите [...]. Во својот извештај од 5 јули 1995 година, Комисијата забележа дека ситуацијата во Сомалија речиси и да не е променета од 1992 година. Земјата и понатаму се наоѓа во граѓанска војна и борби се водат помеѓу одреден број кланови коишто војуваат за преземање контрола над земјата. Нема никакви показатели дека опасностите на коишто не бил изложен барателот во 1992 година престанале да постојат или дека некои јавни органи би биле во можност да го заштитат.“	
ЕСЧП (Голем судски совет)	<i>HLR v France</i> баране бр. 24573/94 29.04.1997	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – опасност од вршители на прогон што не се поврзани со државата – заштита од државата Признавање на вршители на прогон што не се поврзани со државата како извор на опасност ако не постои заштита од државата во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 40: „Поради апсолутниот карактер на загарантираното право, Судот не ја исклучува можноста член 3 од Конвенцијата (чл. 3) да може да се примени и кога опасност произлегува од лица или групи лица коишто не се службени лица. Меѓутоа, мора да се покаже дека опасноста е реална и дека органите на земјата примател не се во можност да ја отстранат опасноста преку обезбедување соодветна заштита.“	
ЕСЧП	<i>D v the United Kingdom</i> баране бр. 30240/96 02.05.1997	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – медицински случаи Вонредна забрана за враќање поради медицински причини согласно член 3 од ЕКЧП, став 54: „Со оглед на тие околности, Судот нагласува дека странци кои отслужиле затворски казни и се предмет на протерување, во принцип немаат право да бараат да останат на територијата на земјата-потписничка за да продолжат да ја користат медицинската, социјалната и другите форми на помош што ги обезбедувала државата, којашто го спроведува протерувањето, за време на нивниот престој во затвор. Меѓутоа, во крајно исклучителните околности на овој случај и имајќи ги предвид непобитните хуманитарни аспекти коишто се во прашање, мора да се заклучи дека спроведувањето на одлуката за протерување на барателот би претставувало прекршување на член 3 (чл. 3).“	

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	<i>Selmami v France</i> баранье бр. 25803/94 28.07.1999	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП во контекст на полициски притвор. Дефиниција за нечовечно или понижувачко постапување во контекст на лишување од слобода согласно член 3 од ЕКЧП, став 99: „Делата на кои се жали барателот биле такви што кај барателот предизвикале чувства на страв, болка и инфериорност што можат да го понижат и обезвреднат, и можеби да го скријат неговиот физички и морален отпор. Затоа, Судот наоѓа елементи коишто се доволно сериозни за таквото постапување да се смета за нечовечно и понижувачко [...] Во секој случај, Судот повторува дека, во однос на лице лишено од слобода, прибегнувањето кон физичка сила, чијашто примена не е строго неопходна како резултат на неговото сопствено однесување, го унижува човековото достоинство и во принцип претставува повреда на правото утврдено во член 3 [...]“	ЕСЧП – Ireland v the United Kingdom баранье бр. 53.10/71 ЕСЧП – Tomasi v France баранье бр. 12850/87 ЕСЧП – Ribitsch v Austria баранье бр. 18896/91 ЕСЧП – Tekin v Turkey баранье бр. 22496/93
ЕСЧП (Голем судски совет)	<i>Kudla v Poland</i> баранье бр. 30210/96 26.10.2000	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП во контекст на лишување од слобода. нечовечно и понижувачко постапување – лишување од слобода Дефиниција за нечовечно или понижувачко постапување согласно член 3 од ЕКЧП и контекстот на продолжен притвор, ставови 90 – 93: „90. Како што Судот повторува во повеќе наврати, со член 3 од Конвенцијата се гарантира една од најфундаменталните вредности на едно демократско општество. Тој во апсолутна смисла забранува измачување или нечовечно или понижувачко постапување или казнување, без оглед на околностите и однесувањето на жртвата [...] 91. Меѓутоа, лошото постапување мора да достигне минимално ниво на тежина за да потпадне под делокругот на член 3. Процентата на овој минимум, според природата на нештата, е релативна: таа зависи од сите околности на случајот, како на пример, од природата и контекстот на постапувањето, начинот и методот на неговото извршување, неговото времетраење, неговите физички и психички ефекти, и, во некои случаи, од полот, возраста и здравствената состојба на жртвата [...] 92. Судот е на став дека постапувањето е „нечовечно“ затоа што, меѓу другото, било направено со умисла, било спроведувано непрекинато со часови и предизвикало стварна телесна повреда, или интензивно физичко или ментално страдање. Судот смета дека постапувањето е „понижувачко“ затоа што кај жртвите предизвикало чувства на страв, болка и инфериорност што можат да ги понижат и обезвреднат. Од друга страна, пак, Судот конзистентно нагласува дека страдањето и понижувањето мора во секој случај да го надмине тој неизбежен елемент на страдање или понижување поврзан со одредена форма на легитимно постапување или казнување [...] 93. Мерките со кои лицето се лишува од слобода честопати може да вклучуваат такъв елемент. Сепак, не може да се каже дека спроведувањето продолжен притвор само по себе може да покрене прашање согласно член 3 од Конвенцијата. Ниту пак тој член може да се толкува во смисла дека утврдува општа обврска за ослободување притвореник поради здравствени причини или негово сместување во цивилна болница за да му се овозможи да добие медицинско лекување.“	ЕСЧП – V v the United Kingdom, баранье бр. 24888/94 ЕСЧП – Labita v Italy, баранье бр. 26772/95 ЕСЧП – Ranninen v Finland, баранье бр. 20972/92 ЕСЧП – Turek v the United Kingdom, баранье бр. 5856/72 ЕСЧП – Soering v the United Kingdom, баранье бр. 14038/88
ЕСЧП	<i>Peers v Greece</i> баранье бр. 28524/95 19.04.2001	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП во контекст на лишување од слобода. понижувачко постапување Дефиниција за понижувачко постапување согласно член 3 од ЕКЧП, став 74: „Со оглед на горенаведеното, Судот смета дека во сегашниот случај не постојат докази за постоење непобитна намера за понижување и обезвреднување на барателот. Сепак, Судот забележува дека, иако прашањето дали целта на постапувањето била да се понизи или обезвредни жртвата е фактор што треба да се земе предвид, отсуството на таква цел не може дефинитивно да исклучи прекршување на член 3 [...]“	ЕСЧП – V v the United Kingdom баранье бр. 24888/94
ЕСЧП	<i>Hilal v the United Kingdom</i> баранье бр. 45276/99 06.03.2001	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – внатрешна заштита Услови за внатрешна заштита во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 67 – 68: „67. Владата се потпрела на опцијата „внатрешно бегство“, аргументирајќи дека дури и да се претпостави дека барателот бил во опасност во Занзибар, ситуацијата во колонијот дел на Танзанија била побезбедна. Документите приложени од страните укажуваат дека прекршувањата на човековите права биле поприсутни во Занзибар и дека припадниците на Цуф таму страдале од посериозен притгон [...] Сепак, се чини дека ситуацијата во колонијот дел на Танзанија е далеку од задоволителна и покажува долгорочна, ендемска ситуација на проблеми поврзани со човековите права. Извештаите општо укажуваат дека полициската во Танзанија лошо постапува и ги тела притворените лица [...] како и дека припадниците на замибарскиот ЦЦМ одат на копното за да ги прогонуваат поддржувачите на Цуф коишто се кријат таму [...] Условите во затворите на копното се опишуваат како нечовечки и понижувачки, со несоодветна храна и медицинско лекување, што доведува до создавање животно загрозувачки услови [...]. Полициската во колонијот дел на Танзанија може да се смета дека е институционално поврзана со полициската во Занзибар како дел од Унијата и не може да се смета на неа како заштита од произволни дејства (видете Shahal [...]) каде што барателот, по погледо СМК, бил во особена опасност да биде изложен на лошо постапување во провинцијата Панчаб, но не би можело да се смета дека е безбеден ниту во други делови од Индија, поради наводите дека полициската и во другите области во Индија е вклучена во сериозни прекршувања на човековите права). Покрај тоа, постои и можност за екстрадиција помеѓу Танзанија и Занзибар [...]. 68. Затоа, Судот не е уверен дека опцијата за „внатрешно бегство“ нуди сигурна гаранција против опасоста од лошо постапување. Судот заклучува дека депортирањето на барателот во Танзанија би претставувало прекршување на член 3 бидејќи тој таму би се соочил со сериозна опасност од измачување или нечовечно или понижувачко постапување.“	ЕСЧП – Chahal v the United Kingdom баранье бр. 22414/93

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП (Голям судски совет)	<i>Cyprus v Turkey</i> баранье бр. 25781/94 10.05.2001	Пресуда на ЕСЧП за прекршување на правата од ЕКПП во контекст на воените операции на Турција во Северен Кипар. Расна дискриминација како понижувачко постапување согласно член 3 од ЕКЧП, став 306: „Судот понатаму потсетува дека, во својата одлука за поренаведен случај на Азијци од Источна Африка, а во врска со тврдењата за расна дискриминација, Комисијата забележува дека посебна важност треба да и се даде на дискриминацијата врз основа на расната припадност и дека јавното издвојување на група лица преку различно постапување врз основа на нивната раса, во одредени околности може да претставува посебна навреда на човековото достоинство. Според мислењето на Комисијата, различното постапување на група лица заради припадност на раса токму затоа би можело да претставува понижувачко постапување кога различно постапување врз некој друг основ не би покрнало такво прашање [...]“	ЕСЧП – <i>Selmouni v France</i> баранье бр. 25803/94 ЕСЧП – <i>Ireland v the United Kingdom</i> баранье бр. 5310/71
ЕСЧП	<i>Denizi and Others v Cyprus</i> баранье бр. 2531625321/94 и 27207/95 23/05/2001	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП во контекст на лишување од слобода. Дистинкција помеѓу измачување и нечовечно или понижувачко постапување или казнување – дистинкција повторно нагласува дека со член 3 се гарантира една од најфундаменталните вредности на демократските општества. Дур и во најтешки околности, како што е борбата против организиранот криминал, Конвенцијата во апсолутна смисла забранува измачување и нечовечно или понижувачко постапување или казнување [...] Лошото постапување мора да достигне минимално ниво на тежина за да потпадне под делокругот на член 3 [...] Меѓутоа, за да се утврди дали определена форма на лошо постапување треба да се окarakterизира како измачување, судот мора да ја земе предвид дистинкцијата што е содржана во одредбата, помеѓу тој концепт и оној на нечовечно или понижувачко постапување. Како што и претходно утврди Судот, произлегува дека намерата со оваа дистинкција била Конвенцијата да стави посебен белег на смисленото нечовечно постапување коешто предизвикува многу сериозно и сурово страдање: [...]“	ЕСЧП – <i>Labita v Italy</i> , баранье бр. 26772/95 ЕСЧП – <i>Ireland v the United Kingdom</i> баранье бр. 5310/71 ЕСЧП – <i>Kudla v Poland</i> , баранье бр. 30210/96 ЕСЧП – <i>Raninen v Finland</i> , баранье бр. 20972/92 ЕСЧП – <i>Peers v Greece</i> , баранье бр. 28524/95 ЕСЧП – <i>Dougoz v Greece</i> , баранье бр. 40907/98
ЕСЧП	<i>Kalashnikov v Russia</i> баранье бр. 47095/99 15.07.2002	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП во контекст на лишување од слобода. Дефиниција за измачување или нечовечно или понижувачко постапување – лишување од слобода согласно член 3 од ЕКЧП, став 95: „Судот потсетува дека со член 3 од Конвенцијата се гарантира една од најфундаменталните вредности на демократското општество. Тој во апсолутна смисла забранува измачување или нечовечно или понижувачко постапување или казнување, без оглед на околностите и однесувањето на жртвата [...] Понатаму, Судот потсетува дека согласно неговото преседентно право, лошото постапување мора да достигне минимално ниво на тежина за да потпадне под делокругот на член 3. Процентата на овој минимум е релативна; таа зависи од сите околности на случајот, како на пример, од времетраење на постапувањето, неговите физички и психички ефекти и, во некои случаи, од полот, возраста и здравствената состојба на жртвата [...] Судот смета дека постапувањето е „нечовечно“ затоа што, меѓу другото, било направено со умисла, било спроведувано непрекинато со часови и предизвикало телесна повреда, или интензивно физичко или ментално страдање. Судот смета дека постапувањето е „понижувачко“ затоа што кај жртвите предизвикало чувство на страв, болка и инфериорност што можат да ги понижат и обезвреднат[...] При разгледувањето дали одредена форма на постапување претставува „понижувачко“ постапување во рамки на значењето на член 3, Судот ќе земе предвид дали целта е да се понижи и обезвредни засенатото лице и дали, кога станува збор за последниците, тоа има негативно влијание врз неговата или нејзината личност на начин кој е некомпатибилен со член 3 [...] Меѓутоа, отсуството на ваква намера не може дефинитивно да исклучи утврдување на прекршување на член 3 [...] Страдањето „понижувачко“ постапување мора во секој случај да го надминат тој неизбежен елемент на страдање или понижување што се поврзува на одредена форма на легитимно постапување или казнување. Мерките со кои лицето се лишува од слобода честопати може да вклучуваат такво елемент. Сепак, не може да се каже дека продолжен притвор сам по себе може да покрне прашање согласно член 3 од Конвенцијата. Ниту пак тој член може да се толкува во смисла дека утврдува општа обврска за ослободување притвореник поради здравствени причини или негово сместување во цивилна болница за да му се овозможи да добие одреден вид медицинско лекување. Сепак, согласно оваа одредба, државата мора да осигури притвореното лице да биде сместено во услови коишто се компатибилни со почитувањето на човековото достоинство, начинот и методите на спроведување на мерките не смеат да го изложат лицето на болна или маки чијшто интензитет го надминува неизбежното ниво на страдање коешто е неминовно во притворот, а имајќи ги предвид практичните услови во притворот, соодветно да биде заштитено неговото здравје и добросостојба [...] При проценувањето на условите на притворот, треба да се земат предвид кумулативните ефекти на тие услови, како и конкретните наводи што ги дал барателот [...]“	ЕСЧП – <i>Labita v Italy</i> , баранье бр. 26772/95 ЕСЧП – <i>Ireland v the United Kingdom</i> баранье бр. 5310/71 ЕСЧП – <i>Kudla v Poland</i> , баранье бр. 30210/96 ЕСЧП – <i>Raninen v Finland</i> , баранье бр. 20972/92 ЕСЧП – <i>Peers v Greece</i> , баранье бр. 28524/95 ЕСЧП – <i>Dougoz v Greece</i> , баранье бр. 40907/98

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП (Голем судски совет)	<i>Ilaşcu and Others v Moldova and Russia</i> баранье бр. 48787/99 08.07.2004	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана за лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. Лошо постапување – смртна казна Смртната казна како потенцијално лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 429 – 433: „429. Судот претходно го изрази својот став дека, со оглед на развојот на кривичната политика на земјите-членки на Советот на Европа и заеднички прифатените стандарди во таа сфера, смртната казна може да покрене прашање согласно член 3 од Конвенцијата. Во случај кога е донесена смртна казна, личните околности на осуденото лице, пропорционалноста со тежината на стореното кривично дело и условите на притворот пред извршување на казната се примери за фактори коишто можат да го доведат постапувањето или казнувањето на осуденото лице во спротивност со член 3 [...] 430. За секој затвореник кој е осуден на смрт, неизбежен е одреден елемент на одолжување помеѓу изрекувањето и извршувањето на пресудата, како и доживување силен стрес во условите коишто се неопходни во строг затвор. Сепак, во одредени околности, изрекувањето такава казна може да вклучи постапување коешто го надминува прагот утврден со член 3, кога, на пример, лицето мора да помине долг временски период во затворски оддел за затвореници осудени на смрт во екстремни услови, со постојано присутна и растечка болка поради истражување на смртната казна [...] 431. Покрај тоа, немирот и страдањето што се предизвикува со ваква казна, може само да бидат потешки поради произволната природа на постапката што довела до неа, така што, имајќи предвид дека станува збор за човечки живот, казната на тој начин станува прекршување на Конвенцијата. 432. Забраната за контакт со другите затвореници заради безбедности, дисциплински или заштитни причини сама по себе не го достигнува нивото на нечовечко постапување или казнување. Од друга страна, пак, целосната септина изолација, придружена со целосна социјална изолација, може да ја уништи личноста и да претставува форма на нечовечко постапување коешто не може да се оправда со потребата за безбедност или со кои било други причини [...] 433. Покрај тоа, при проценувањето на условите на притворот, треба да се земат предвид кумулативните ефекти на тие услови, како и конкретните наводи што ги дал барателот [...]“	ЕСЧП – Soering v the United Kingdom, баранье бр. 14038/88 ЕСЧП – Poltovatskiy v Ukraine, баранье бр. 38812/97 ЕСЧП – Messina v Italy, баранье бр. 25498/94 ЕСЧП – Dougoz v Greece, баранье бр. 40907/98
ЕСЧП	<i>Krastanov v Bulgaria</i> баранье бр. 50222/99 30/09/2004	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП во контекст на лишување од слобода. Лошо постапување – лишување од слобода – измачување и нечовечко постапување – дистинкција Лошо постапување при лишување од слобода и дистинкција помеѓу измачување и нечовечко постапување согласно член 3 од ЕКЧП, став 53: „Судот смета дека повредите кои му се нанесени на барателот докажуваат постоење на сериозна физичка болка и страдање. Освен тоа, тие имале долготрајни последици по неговото здравје [...] Исто така е јасно дека делата на наследство против барателот биле извршени од страна на полициски службеници при извршување на нивните должности [...] Меѓутоа, не може да се заклучи дека болката и страдањето на барателот му биле нанесени намерно, на пример, со цел да го принудат да признае кривично дело или за да го скршат неговиот физички и морален отпор. Исто така, повредите му биле предизвикани во краток временски период, за време на полициска операција за апсење на осомничени престапници, која очигледно била пропратена со тензиони ситуации [...] Во вакви околности, судот заклучи дека лошото постапување на кое се жали барателот било доволно сериозно за да се смета за нечовечко постапување, но не може да се квалификува како измачување.“	ЕСЧП – Egmez v Cyprus, баранье бр. 30873/96
ЕСЧП	<i>N v Finland</i> баранье бр. 38885/02 26.07.2005	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП. Невраќање – заштита од опасност – можност (способност) и волја Можност и способност и волја на државата да обезбеди заштита од опасност од лошо постапување во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 164: „Сегашниот случај на барателот се разликува од H.L.R. v France по тоа што севкупните докази презентирани пред Судот го поддржуваат неговото сопствено тврдење дека работел во ДСП, дека бил дел од кругот на внатрешни соработници на претседателот Мобуту и дека учествувал во различни настани во кои дисиденти кои биле сметани за закана за претседателот биле издвојувани за да се малтретираат, притворат и можеби да се егзекутираат [...] Во вакви околности не постои причина да се верува дека ситуацијата на барателот би можела да биде полоша од онаа на повеќето поранешни поддржувачи на Мобуту и дека властите не би биле задолжително во можност или не би имале волја да го заштитат од споменатите закани.“	ЕСЧП – HLR v France, баранье бр. 24573/94
ЕСЧП	<i>Niedzwiecki v Germany</i> баранье бр. 58453/00 25.10.2005	Пресуда на ЕСЧП за забрана на дискриминација согласно член 14 од ЕКЧП заедно со член 8 од ЕКЧП. Дискриминација – социјални бенефиции – дозволи за престој Дискриминација во однос на пристап до социјални бенефиции врз основа на тип на дозвола за престој согласно член 14 од ЕКЧП: „33. Судот не е повикан да одлучува генерално за тоа до кој степен е оправдано да се прават разлики на полето на социјалните бенефиции помеѓу носителите на различните категории дозволи за престој. Наместо тоа, Судот би требало да се ограничи на прашањето дали со германските закони за детски бенефиции, како што се применети во сегашниот случај, биле прекршени правата на барателот согласно Конвенцијата. Во таа смисла, Судот ја наведува одлуката на Сојузниот уставен суд во врска со истото прашање, која била донесена по прекинување на постапката која е предмет на сегашното барање [...] Како и Сојузниот уставен суд, Судот не наоѓа доволно причини со кои се оправдува различниот третман во однос на детските бенефиции за странци кои поседуваат стабилна дозвола за престој, од една страна, и оние кои не поседуваат таква дозвола, од друга страна. Оттука произлегува дека постом прекршување на член 14 во врска со член 8 од Конвенцијата.“	

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	Okpiz v Germany баранье бр. 59140/00 25.10.2005	Пресуда на ЕСЧП за забрана на дискриминација согласно член 14 од ЕКЧП заедно со член 8 од ЕКЧП. Дискриминација – социјални бенефиции – дозволи за престој Дискриминација во однос на пристап до социјални бенефиции врз основа на тип на дозвола за престој согласно член 14 од ЕКЧП: „34. Судот не е повикан да одлучува генерално за тоа до кој степен е оправдано да се праваат разлики на полето на социјалните бенефиции помеѓу носителите на различните категории дозволи за престој. Наместо тоа, Судот би требало да се ограничи на прашањето дали со германските закони за детски бенефиции, како што се применети во сегашниот случај, биле прекршени правата на барателот согласно Конвенцијата. Како и Сојузниот уставен суд во пробните случаи [...] Судот не наоѓа доволно причини со кои се оправдува различниот третман во однос на детските бенефиции за странци коишто поседуваат стабилна дозвола за престој, од една страна, и оние кои не поседуваат таква дозвола, од друга страна. Оттука произлегува дека постом прекршување на член 14 во врска со член 8 од Конвенцијата.“	
ЕСЧП (Голем судски совет)	Jalloh v Germany, баранье бр. 54810/00 11.07.2006	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. Измачување и нечовечно постапување – дистинкција – посебна стигма на измачувањето <b>Дистинкција помеѓу измачување и нечовечно постапување согласно член 3 од ЕКЧП и посебна стигма на измачувањето, ставови 103 – 107: „103. При утврдувањето дали во контекст на овие принципи, кривичните постапки против барателот може да се третираат како правични, Судот на почетокот забележува дека доказите обезбедени преку давање еметими на барателот, не биле добиени „незаконски“, со прекршување на домашното право. [...] 104. Судот сметаше дека барателот бил подложен на нечовечно и понижувачко постапување спротивно на материјалните одредби од член 3 кога му биле дадени еметиси за да го принудат да ја поврати дрогата што ја проглотал. Така доказите искористени во кривичната постапка против барателот биле добиени како директен резултат на прекршување на едно од суштинските права загарантирани со Конвенцијата. 105. Како што е наведено погоре, примената на докази добиени со прекршување на член 3 во кривична постапка, покренува сериозни прашања во врска со правичноста на таквата постапка. Судот во овој случај не утврди дека барателот бил подложен на измачување. [...] 106. Иако на постапувањето на кое бил подложен барателот не може да му се стави посебната стигма (карактеристика) која се задржува за дела на измачување, сепак во такви околности тоа постапување го исполнило минималното ниво на техничка постапка, покренува сериозни прашања во врска со правичноста на таквата постапка. Судот во овој случај не утврди дека примената на докази добиени преку намерни дела на лошо постапување кои не претставуваат измачување, би го направила судењето против жртвата неправично, без оглед на сериозноста на наводното кривично дело, тежината што им се дава на доказите и на можностите што ги имала жртвата да го оспори нивното допуштање и примена во неговото судење. 107. Во сегашниот случај, општите прашања, дали примената на докази добиени преку дело квалификувано како нечовечно и понижувачко постапување, автоматски го прави тоа судење неправично, може да остане отворено. Судот забележува дека, дури и властите да немале намера да му нанесат болка и страдање на барателот, доказите сепак биле добиени преку мерка со која се прекршува едно од основните права загарантирани со Конвенцијата [...]“	
ЕСЧП	Mubianzila Mayeka and Kaniki Mitunga v Belgium баранье бр. 13178/03 12.10.2006	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. Измачување или нечовечно или понижувачко постапување или казнување – деца – лишување од слобода Измачување или нечовечно или понижувачко постапување или казнување кое се состои од затворање деца кои се странски државјани, ставови 55 и 58: „55. Карактеристики на положбата на вториот барател беа нејзината многу мала возраст, фактот дека таа е илегален имигрант во странска држава и фактот дека не е придружувана од нејзиното семејство, од кое била одвоена и во основа оставена сама на себе. На тој начин таа беше во многу чувствителна ситуација. Со оглед на апсолутната природа на заштитата што ја дава член 3 од Конвенцијата, важно е да се има предвид дека ова е одлучувачки фактор и дека тој има предност во однос на другите аспекти кои се однесуваат на статусот на вториот барател како илегален имигрант. Затоа, таа неспорно спаѓа во класата на високо-ранливи членови на општеството, во однос на кои државата Белгија е должна да преземе соодветни мерки за да обезбеди грижа и заштита како дел од своите позитивни обврски согласно член 3 од Конвенцијата. [...] 58. Ставот на Судот е дека мерките преземени од белгиските власти – информирање на првиот барател за положбата, давање телефонски број на кој таа може да ја добие својата ќерка, назначување правен застапник кој треба да му помогне на вториот барател и кој ќе воспостави врска со канадските власти и со белгиската амбасада во Киншаса – беа далеку од доволни за да се исполнат обврските на државата Белгија за обезбедување грижа за вториот барател. Освен тоа, државата имала низа мерки на располагање. Судот нема дилеми дека притворањето на вториот барател, во условите опишани погоре, предизвикале кај неа значителна болка. Ниту пак органите кои издале налог за нејзино притворање можеле да не знаат за сериозните психолошки ефекти што таквата мерка би ги предизвикала кај неа. Според Судот, притворањето на вториот барател во такви услови покажува такан степен на недостатоци што претставува нечовечно постапување.“	

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	<i>Salah Sheekh v the Netherlands</i> баранье бр. 1948/94 11.01.2007	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – внатрешна заштита – опасност од вршители на прогон што не се поврзани со државата – заштита од државата – заштита што не се поврзани со државата – клановска заштита Услови за внатрешно раселување во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 141 и 145. „141. Во својот официјален став од јануари 2004 година и во предупредувањето од ноември 2005 година, УНХЦР го наведува своето противење на принудното враќање на одбиени баратели на азил во области во Сомалија од кои тие не потекнуваат, нагласувајќи дека во Сомалија не постои алтернатива на внатрешно бегство [...] Член 3, како таков, не ги спречува земјите-потписнички да се потпираат на постоењето алтернатива на внатрешно бегство при нивната процена на тврдења на некој поединец дека враќањето во неговата земја на потекло би го изложило на реална опасност да биде изложен на постапување забрането со таа одредба [...] Меѓутоа, Судот претходно сметаше дека индиректното протерување на странец во некоја земја посредничка не влијае врз одговорноста на земјата-потписничка што го врши протерувањето, да осигури лицето да не биде изложено на постапување кое што е во спротивност со член 3 од Конвенцијата како резултат на нејзината одлука за протерување [...] Тој не гледа причина да го промени мислењето во случај кога протерувањето, како во сегашниот случај, нема да биде во некоја земја посредничка, туку во одреден регион во земјата на потекло. Судот смета дека, како предуслов за потпирање на алтернативата на внатрешно бегство, треба да постојат одредени гаранции: лицето што треба да биде протерано мора да биде во можност да патува во односната област, да добие пристап и да може да се вдоми таму; во спротивно може да се појави прашање согласно член 3, илте повеќе доколку во недостаток на такви гаранции постои можност протераното лице да заврши во дел од земјата на потекло каде што тој или таа би можеле да подлежат на лошо постапување. [...] 145. Затоа треба да се разгледа прашањето дали барателот би се соочил со реална опасност да биде изложен на постапување спротивно на член 3 доколку заврши во некоја друга област во Сомалија освен Сомалиленд или Пунтленд. Во овој контекст, Судот е свесен дека владата смета дека одредени области во Сомалија се „релативно безбедни“, не поради опасноста од постапување со кое се прекршува член 3 од Конвенцијата на кое може да бидат изложени поединците, туку поради целокупната ситуација којашто е таква што, според мислењето на мигристерот за имиграција и интеграција, враќањето во тие области би претставувало исклучително сурова мерка.“ Опасно што произлегува од вршители на прогон што не се поврзани со државата и постоење заштита од таква опасност во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 137 и 147. „137. Лошото постапување мора исто така да достигне минимално ниво на тежина за да потпадне под делокругот на член 3. Процената на ова е релативна, во зависност од сите околности на случајот [...]. Поради апсолутиот карактер на загарантираното право, член 3 од Конвенцијата може да се примени и кога опасноста произлегува од лица или групи лица кои не се службени лица. Меѓутоа, мора да се прикаже дека опасноста е реална и дека надлежните органи на државата на прифат не се во можност да ја отстранат опасноста преку обезбедување соодветна заштита [...]. [...] 147. Иако ставот на холандските власти беше дека проблемите со кои се соочил барателот треба да се гледаат како последица на општата нестабилна ситуација во која криминални банди честопати, на произволна основа, ги заплашуваат и им се закануваат на луѓето [...]. Судот има став дека тоа не е доволно за да се отстрани казнувањето на барателот од делокругот на член 3. Како што е наведено погоре [...], постоењето обврска за непотерување не зависи од тоа дали опасноста од постапувањето произлегува од фактори коишто вклучуваат одговорност, директна или индиректна, на властите во земјата примател, па на тој начин член 3 може да се примени и во ситуации во кои опасноста произлегува од лица или групи лица кои не се службени лица [...]. Она што е релевантно во овој контекст е дали барателот бил во можност да добие заштита и да бара правен лек за делата сторени против него. Судот смета дека ова не бил таков случај.“ Клановска заштита во земјата на потекло во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 139. „[...] Судот доби значителен број информации во врска со ситуацијата во Сомалиленд и Пунтленд, од кои произлегува дека тие територии се несомнено генерално постабилни и помирни од јужните и централни делови на Сомалија. Сепак, постои изразена разлика помеѓу положбата на поединци коишто потекнуваат од тие области и имаат клановски/семејни врски таму, од една страна, и поединци што доаѓаат од други делови од Сомалија и немаат такви врски во Сомалиленд или Пунтленд, од друга страна. Врз основа на достапните информации, Судот е подготвен да прифати дека протерувањето во Сомалиленд или Пунтленд на одбиен барател на азил којшто припаѓа на првата група, генерално не би го изложило засегнатото лице на реална опасност од постапување спротивно на член 3. Меѓутоа, кога станува збор за втората група, Судот не е убеден дека релевантноста на клановската заштита во „релативно безбедните“ области се намалила во обемот кој го наведува владата. Судот забележува дека, кога станува збор за протерување на Сомалец во дел од земјата од каде што тој не потекнува, УНХЦР има став дека „размислувањата коишто се засноваат на доминантниот клановски систем се од суштинска важност“ [...]. Поврзаноста со одреден клан е дополнително опишана како најважниот заеднички елемент на личната безбедност низ цела Сомалија [...], па следствено на тоа, не само во „релативно безбедните“ области.“	ЕСЧП – <i>Chahal v the United Kingdom</i>, баранье бр. 22414/93 ЕСЧП – <i>Hilal v the United Kingdom</i>, баранье бр. 45276/99 ЕСЧП – <i>Ti v the United Kingdom</i>, баранье бр. 43844/98 ЕСЧП – <i>HLR v France</i>, баранье бр. 24573/94

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП (Голем судски совет)	Presuda на ЕСЧП за дискриминација врз основа на расна припадност или етничко потекло согласно член 14 од ЕКЧП во врска со член 2 Протокол бр. 1. расна дискриминација Дефиниција на расна дискриминација, ставови 60 – 61: „2. Препорака бр. 7 на Европската комисија против расизам и нетолеранција за општа политика во однос на националната законска регулатива за борба против расизмот и расната дискриминација (Усвоена од Европската комисија против расизам и нетолеранција на 13 декември 2002 година) 60. За целите на оваа препорака се користат следните дефиниции: „9[...] (б) „директна расна дискриминација“ значи секое различно постапување врз основа на раса, боја на кожа, јазик, вера, националност или национално или етничко потекло, за коешто нема објективно и разумно оправдување. За одредено различно постапување нема објективно и разумно оправдување ако не е направено со легитимна цел или ако не постои пропорционален однос помеѓу применетите средства и саканата цел. (в) „индиректна расна дискриминација“ се однесува на случаи во кои некој навидум неутрален фактор, како што е одредба, критериум или пракса... не може едноставно да се испочитува од страна на, или ги става во нерамноправна положба... Лицата коишто припаѓаат на група одредена врз основа на раса, боја на кожа, јазик, вера, националност или национално или етничко потекло, освен доколку за овој фактор постои објективно и разумно оправдување. Последното би било случај кога би постоела легитимна цел и разумен пропорционален однос помеѓу применетите средства и саканата цел.“ 61. Во меморандумот за појаснување на оваа Препорака се забележува (точка 8) дека дефинициите за директна и индиректна расна дискриминација содржани во став 1 (б) и (в) од Препораката црпат инспирација од оние содржани во Директивата на Советот 2000/43/ЕС со која се имплементира принципот на еднакво постапување со лица, без оглед на нивното расно или етничко потекло и во Директивата на Советот 2000/78/ЕЗ со која се воспоставува општа рамка за еднакво постапување при вработување и во професија, како и од преседентното право на Европскиот суд за човекови права.“	ЕСЧП – <i>Vivaraiah and Others v the United Kingdom</i>, барања бр. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13447/87 и 13448/87 ЕСЧП – <i>Chahal v the United Kingdom</i>, барање бр. 22414/93 ЕСЧП – <i>Venkatajalarajama v the Netherlands</i>, барање бр. 58510/00 ЕСЧП – <i>Mamatkulov and Askarov</i>, барања бр. 46827/99 и 46951/99	
ЕСЧП (Голем судски совет)	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – реална опасност – <i>exilis</i> процена – праг Концептот на реална опасност во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 130: „За да се утврди дали постои опасност од лошо постапување, Судот мора да ги разгледа предвидливите последици од истраќањето на бараателот во земјата на прифат, имајќи ја предвид општата ситуација таму и неговите лични околности [...]“ Реална опасност за која е потребна <i>exilis</i> процена во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 133: „Во врска со материјалниот датум, постоеното опасност мора да се процени пред сè во однос на оние факти што ѝ биле познати или требало да ѝ бидат познати на земјата-потписничка во моментот на протерување. Меѓутоа, ако бараателот сè уште не е екстрадиран или депортиран кога Судот го разгледува случајот, релевантно време ќе биде она кога Судот го разгледува случајот [...]“. Вакава ситуација обично се јавува кога, како во сегашниот случај, депортирањето или екстрадирањето е одложено како резултат на укажување од Судот за време на мерка согласно прописот 39 од Судскиот деловник [...]“. Следствено на тоа, иако е точно дека историските факти се значајни бидејќи може да дадат појаснување за сегашната ситуација и за начинот на кој би можела да се одвива, сепак одлучувачки се моменталните услови.“ Прагот што го налага концептот на реална опасност во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 140: „Во врска со аргументите на втората гранка на Обединетото Кралство, односно дека во случај кога бараателот претставува закана за националната безбедност, мора да се понудат поцврсти докази за да се докаже дека постои опасност од лошо постапување [...]“. Судот забележува дека таквиот пристап не е компатибилен ниту со апсолутната природа на заштитата што ја обезбедува член 3. Тоа е еднакво како да се тврди дека, во отсуство на докази коишто исполнуваат висок стандард, заштитата на националната безбедност оправдува полесно прифаќање на опасноста од лошо постапување за поединецот. Затоа, Судот не гледа причина за менување на релевантниот стандард на докажување, како што предлага посредникот на третата страна, со тоа што во случај како сегашниот ќе се бара да се докаже дека изложувањето на лошо постапување „е поверојатно отколку не“. Напротив, Судот повторува дека за одредено планирано присилно протерување да претставува прекршување на Конвенцијата, неопходно е – и доволно – да биде прикажани значителни основи за да се верува дека постои реална опасност засегнато лице во земјата на прифат да биде изложено на постапување забрането со член 3 [...]“	ЕСЧП – <i>Vivaraiah and Others v the United Kingdom</i>, барања бр. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13447/87 и 13448/87 ЕСЧП – <i>Chahal v the United Kingdom</i>, барање бр. 22414/93 ЕСЧП – <i>Venkatajalarajama v the Netherlands</i>, барање бр. 58510/00 ЕСЧП – <i>Mamatkulov and Askarov</i>, барања бр. 46827/99 и 46951/99	

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП (Голем судски совет)	N v the United Kingdom баранье бр. 26565/05 27.05.2008	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. Невраќање поради медицински причини согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 42 – 45: „42. Накратко, Судот забележува дека од случајот D. v. the United Kingdom, тој конзистентно ги применува следните принципи. Странци коишто се предмет на протерување, во принцип не можат да бараат да останат на територијата на земјата-потписничка за да продолжат да ја добиваат медицинската, социјалната и другите форми на помош и услуги што им ги обезбедува државата којашто го спроведува протерувањето. Фактот што околностите на барателот, вклучително и неговиот животен век, значително би се намалиле ако тој биде протеран од земјата-потписничка, сам по себе не е доволен за да иницира протерување на член 3. Одлука за протерување на странец којшто страда од сериозно психичко или физичко заболување, во земја каде што условите за лекување на болеста се полоши од тие што постојат во земјата-потписничка, може да покрене прашање согласно член 3, но само во сосема исклучителни случаи, кога хуманитарните основи против протерувањето се непобитни. Во случајот D. v. the United Kingdom, навистина исклучителните околности беа дека барателот беше критично болен и речеши пред смрт, во негова земја на потекло не можеше да му се гарантира никаква нега или медицинска помош и немаше семејство кое сака или може да се грижи за него или, пак, да му обезбеди основно ниво на храна, дом или социјална поддршка. 43. Судот не исклучува дека може да постојат и други навистина исклучителни случаи во the United Kingdom и применуван во последователното преседентно право, за којшто смета дека е правилен во основа, имајќи предвид дека во таквите случаи, наводната идна повреда не би произлегла од намерни дела или пропушти на јавни органи или на чинители непозвразени со државата, туку би била резултат на болест која природно се појавува и на недостигот од ресурси за справување со болеста во земјата на прифат. 44. Иако голем број од правата којшто ги содржи имаат импликација од социјална или економска природа, Конвенцијата во основа е насочена кон заштита на граѓанското и политичкото [...]. Покрај тоа, својствена за целата Конвенцијата е потрагата по правична урамнотеженост помеѓу потребите од општ интерес за заедницата и потребите за заштита на фундаменталните права на поединецот [...]. Напредоците во медицината, заедно со социјалните и економските разлики помеѓу земјите, значат дека може да постои значителна разлика помеѓу нивоата на лекување кои се достапни во земјата-потписничка и во земјата на потекло. Иако е неопходно, имајќи ја предвид фундаменталната важност на член 3 во системот на Конвенцијата, Судот да задржи одреден степен на флексибилност за да спречи протерување во многу исклучителни случаи, сепак член 3 не им наметнува обврска на земјите-потписнички за ублажување на таквите разлики преку обезбедување бесплатна и неограничена здравствена заштита за сите странци кои бесправно престојуваат во рамки на нејзината јурисдикција. Спротивниот заклучок би им наметнал преголем товар на земјите-потписнички. 45. И на крајот, Судот забележува дека, иако сегашното барање, како и повеќето од оние споменати погоре, се однесува на протерување лице со ХИВ и состојби поврзани со СИДА, мора да се применат истите принципи во врска со протерување на кое било лице коешто страда од какво било сериозно, физичко или психичко заболување коешто природно се појавува и кое може да предизвика страдање, болка и краток животен век, а за кое е потребно специјализирано медицинско лекување, кое можеби не е лесно достапно во земјата на потекло на барателот или кое можеби постои, но по значителна цена.“	ЕСЧП – D v the United Kingdom, баранье бр. 30240/96 ЕСЧП – Airey v Ireland, баранье бр. 6289/73 ЕСЧП – Soering v the United Kingdom, баранье бр. 14038/88
ЕСЧП	NA v the United Kingdom баранье бр. 25904/07 17.07.2008	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. Невраќање – генерализирано насилство – припадност на систематски изложена група Ставови 115 – 116: „115. Од гореспомнатата анализа на преседентното право на Судот произлегува дека Судот никогаш не ја исклучил можноста општата ситуација на насилство во земјата на одредеште да биде со доволен интензитет за да предизвика какво било враќање во неа, неминовно да значи префрлување на член 3 од Конвенцијата. Сепак, Судот би применил таков пристап само во најекстремните случаи на општо насилство, кога постои реална опасност од лошо постапување само со тоа што лицето би било изложено на таквото насилство по враќањето. 116. Меѓутоа, во исклучителни случаи, кога барателот тврди дека е член на група којашто е систематски изложувана на лошо постапување, Судот смета дека во игра влегува заштитата согласно член 3 од Конвенцијата, кога барателот ќе докаже дека постојат сериозни причини да се верува во постоене на спомнатата практика и во неговото членување во засегнатата група (видете Saadi v Italy, споменато погоре, § 132). Во тие околности, Судот нема да инсистира барателот да прикаже постоене на дополнителни посебни обележја доколку тоа би ја направило неоспорлива заштитата согласно член 3. Ова не биде утврдено земјата ги предвидува исканоз на барателот и информациите за состојбата во земјата на одредеште во однос на групата за која станува збор (видете Salah Sheekh, споменато погоре, § 148). Наодите на Судот во тој случај во однос на постапувањето кон кланот Ашраф во одредени делови на Сомалија, и фактот дека припадноста на барателот на кланот Ашраф не била оспорена, биле доволни за Судот да заклучи дека неговото протерување би претставувало префрлување на член 3.“	ЕСЧП – Saadi v Italy, баранье бр. 37201/06 ЕСЧП – Salah Sheekh v the Netherlands, баранье бр. 1948/04

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	SD c. Grèce баранье бр. 53541/07 11.06.2009	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП поради услови на притвор. понижувачко постапување Илустрација на понижувачко постапување согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 51 – 53. „51. A supposer même que le requérant ait partagé une pièce relativement propre avec de l'eau chaude pendant son séjour à Soufii, comme l'indique le responsable de la section grecque de Amnesty International lors de sa visite effectuée le 18 mai 2007, il n'en demeure pas moins qu'il a séjourné deux mois, enfermé dans une baraque préfabriquée, sans possibilité de sortir à l'extérieur, sans possibilité de téléphoner et sans pouvoir disposer de couvertures, de draps propres et de produits d'hygiène suffisants. Ces allégations n'ont pas été contestées par le Gouvernement et sont corroborées par les différents rapports fournis à la Cour. De même, au centre de détention pour étrangers de l'Atique (Petrou Rali), le requérant a été confiné pendant six jours dans sa cellule, sans possibilité de promenade en plein air. Les conditions de détention dans ce centre, telles que décrites par le CPT dans son rapport suivant sa visite en février 2007, sont, aux yeux de la Cour, inacceptables. 52. S'agissant de la situation personnelle du requérant, la cour observe que celui-ci avait subi des tortures severes en Turquie, qui lui avaient laissé des séquelles cliniques et psychologiques importantes. Le fait que cet état n'ait été attesté de manière officielle, par le Centre médical de rétablissement des victimes de la torture, qu'après la fin de sa détention, ne change rien à ce constat. 53. Eu égard à ce qui précède, la Cour estime que les conditions de détention du requérant, en tant que réfugié et demandeur d'asile, combinées à la durée excessive de sa détention en de pareilles conditions, s'analysent en un traitement dégradant.“	ЕСЧП – Öcalan v Turkey, баранье бр. 46221/99 ЕСЧП – Soering v the United Kingdom, баранье бр. 14038/88
ЕСЧП	Al-Saadoon and Mufdhi v the United Kingdom баранье бр. 61498/08 02.03.2010	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за невраќање поради опасност од смртна казна согласно членовите 2 и 3 од ЕКЧП. Невраќање – смртна казна Забрана на смртна казна во сите околности согласно членовите 2 и 3 од ЕКЧП, ставови 115 и 120. „115. Како појдовна точка, Судот ја зема природата на правото за неосудување на смртна казна. Судска егзекуција вклучува намерно и однапред смислено погубување на човечко битие од страна на државни органи. Без оглед на методот на егзекуција, прекинувањето на човечки живот вклучува и одредена физичка болка. Покрај тоа, предавањето за смртта што ќе биде нанесена од страна на државата мора неизбежно да предизвика силно психолошко страдање. Фактот дека со изречување и примена на смртна казна се негираат фундаменталните човекови права е признаен од земјите-членки на Советот на Европа. Во Преамбулата на Протоколот бр. 13, земјите-потпишнички велат дека се „убедени дека правото на живот на секој човек е основна вредност во едно демократско општество и дека укинувањето на смртната казна е од суштинска важност за заштита на ова право и за целосно признавање на неограничното достоинство на сите човечки битија“. [...] 120. Затоа, може да се забележи дека Големиот судски совет во случајот <i>Öcalan</i> не исклучи дека член 2 е веќе изменет со цел да се отстранат исклучокот со кој се дозволува смртна казна. Освен тоа, како што е споменато погоре, оттогаш наваму ставот еволуирал. Сите освен две земји-членки досега го имаат потпишано Протоколот бр. 13, а сите освен три од земјите-членки што го имаат потпишано, досега го имаат и ратификувано. Овие бројки, заедно со конзистентната практика на државите во однос на почитувањето на мораториумот на смртната казна, даваат силна индикација дека член 2 е изменет со цел да се забрани смртна казна во сите околности. Во вакви услови, Судот не смета дека формулацијата во втората реченица од член 2 § 1 и понатаму претставува пречка за да може да ги толкува зборовите „нечовечко или понижувачко постапување или казнување“ во член 3 така што ќе вклучуваат и смртна казна [...].“	ЕСЧП – Ireland v the United Kingdom баранье бр. 5310/71 ЕСЧП – Jalloh v Germany, баранье бр. 54810/00 ЕСЧП – Aksoy v Turkey, баранье бр. 21987/93 ЕСЧП – Eгmez v Cyprus, баранье бр. 30873/96 ЕСЧП – Krastanov v Bulgaria, баранье бр. 50222/99 ЕСЧП – Selimović v France, баранье бр. 25803/94
(Голям судски совет)	Göfgen v Germany баранье бр. 22978/05 01.06.2010	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. Лошо постапување – минимална тежина – закана од измачување – психичко страдање Минимална тежина на лошото постапување согласно член 3 од ЕКЧП, став 88. „За лошото постапување да подпадне под делокругот на член 3, тоа мора да достигне минимално ниво на тежина. Процената на овој минимум зависи од сите околности на случајот, како на пример, од времетраење на постапувањето, неговите физички и психички ефекти и, во некои случаи, од полот, возраста и здравствената состојба на жртвата [...]. Дополнителни фактори се целта на постапувањето, заедно со намерата или мотивацијата за него [...], како и неговиот контекст, како, на пример, атмосфера на висока напнатост и емоции [...].“ Закана од измачување во форма на психичко страдање, коешто може да го достигне нивото на измачување согласно член 3 од ЕКЧП. „108. Имајќи ги предвид релевантните фактори за карактеризирање на постапувањето на коешто бил подложен барателот, Судот е уверен дека реалните и непосредни закани против барателот со цел извлекување информации од него го достигнале минималното ниво на тежина за да го доведат оспореното однесување во делокругот на член 3. Судот повторува дека, според неговото преседентно право [...], коешто исто така се повикнува на дефиницијата за измачување во член 1 од Конвенцијата на Обединетите нации против измачување [...], и според ставовите кои ги имаат другите меѓународни тела за следење на човековите права [...], заканата од измачување може да се извдани со измачување, бидејќи природата на измачувањето опфаќа и физичка болка и психичко страдање. Конкретно, ставот од физичко измачување може сам по себе да претставува психичко измачување. Меѓутоа, се чини дека постои поширока согласност, а и Судот е согласен дека, класификацијата дали определена закана за физичко измачување претставува психолошко измачување или нечовечко или понижувачко постапување, зависи од сите околности на дадениот случај, а особено од силата на притисокот што се применува и интензитетот на предизвиканото психичко страдање. Правејќи споредба на случајот на барателот со оние во неговото преседентно право во кои било утврдено дека постои измачување, Судот смета дека методот на истражување на кој бил изложен киднаперот во околностите на овој случај е доволно сериозен за да претставува нечовечко постапување забрането на член 3, но не го достигнува нивото на суровост што се бара за да се достигне прагот на измачување.“	ЕСЧП – Ireland v the United Kingdom баранье бр. 5310/71 ЕСЧП – Jalloh v Germany, баранье бр. 54810/00 ЕСЧП – Aksoy v Turkey, баранье бр. 21987/93 ЕСЧП – Eгmez v Cyprus, баранье бр. 30873/96 ЕСЧП – Krastanov v Bulgaria, баранье бр. 50222/99 ЕСЧП – Selimović v France, баранье бр. 25803/94

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП (Голям судски совет)	MSS v Belgium and Greece барање бр. 30696/09 21.01.2011	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање според Членовите 2 и 3 од ЕКЧП</i> и забрана за лошо постапување согласно член 3. Дефиниција за нечовечно постапување согласно член 3 од ЕКЧП, став 220: „Судот смета дека постапувањето е „нечовечно“ кога „било направено со умисла, било спроведувано непрекинато со часови и предизвикало реална телесна повреда, или интензивно физичко или психичко страдање“ [...]“ Опфат на обврски согласно член 3 од ЕКЧП, став 249: „Судот веќе ги повторил општите принципи што постојат во преседентното право во однос на член 3 од Конвенцијата и што се применливи во сегашниот случај [...]“ Судот исто така смета дека е неопходно да се истакне дека член 3 не може да се толкува во смисла дека им задава обврска на потписниците да обезбедат дом за секој што се наоѓа во рамки на нивната юрисдикција [...] Ниту пак член 3 налага каква било општа обврска за давање финансиска поддршка на бегалците со цел да им се овозможи да одржат одреден стандард на живеење [...]“	ЕСЧП – Kudla v Poland, барање бр. 30210/96 ЕСЧП – Sharbat v the United Kingdom, барање бр. 27238/95 ЕСЧП – Mülhim v Turkey, барање бр. 53566/99
ЕСЧП <i>Sufi and Elmi v the United Kingdom</i> барања бр. 8319/07 и 11449/07 28/06/2011		Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно членовите 2 и 3 од ЕКЧП. <i>Невраќање</i> – опасност од генерализирано насилство – непостоенење на посебни обележја – интензитет на насилство – врска помеѓу член 3 од ЕКЧП и член 15(в) од ДК – услови за внатрешна заштита Невраќање во случај на опасност од генерализирано насилство согласно член 3 од ЕКЧП; отсуство на барање за прикажување посебни обележја; интензитет на насилство; врска со член 15(в) од ДК, ставови 217 – 219. Во случајот <i>Vivaraiah v the United Kingdom</i>, се чини дека Судот укажува дека самата ситуација на општа нестабилност би иницирала прекршување на член 3 од Конвенцијата само доколку постојат докази со кои ќе се покаже дека личната ситуација на бараателот е полоша од онаа на повеќето припадници на неговата група [...]. Меѓутоа, во случајот <i>N.A. v. the United Kingdom</i>, Судот ја разгледа својата претходна одлука во случајот <i>Vivaraiah v the United Kingdom</i> и заклучи дека таа не треба да се толкува како да бара од бараателот да прикаже постоене посебни обележја доколку тој може на друг начин да докаже дека општата ситуација на насилство во земјата на одредените и со доволен интензитет за да создаде реална опасност дека со протерувањето во таа земја би се прекирил член 3 од Конвенцијата [...]. Да се инсистира, во такви околности, бараателот да прикаже постоене на такви посебни обележја, би ја направило неосвојлива заштитата согласно член 3 [...]. Покрај тоа, таквиот заклучок би ја довел во прашање апсолутната природа на член 3, којшто забранува во апсолутна смисла изменување и нечовечно или понижувачко постапување или казнување. 218. Затоа, од случајот <i>NA v. the United Kingdom</i> наваму, единственото прашање што Судот треба да го разгледа во случај на протерување, е дали во сите околности на случајот што се наоѓа пред него, се прикажани значителни основи за да се верува дека лицето за кое станува збор, ако се протера, би се соочило со реална опасност да биде изложено на постапување спротивно на член 3 од Конвенцијата. Ако се утврди постоене на таква опасност, протерувањето на бараателот недвосмислено би значело и прекршување на член 3, без разлика дали причината за опасност произлегува од општата ситуација на насилство, од лична карактеристика на бараателот или од комбинација на двете. Меѓутоа, јасно е дека нема секоја ситуација на општо насилство да предизвика таква опасност. Напротив, Судот јасно стави до знаење дека општа ситуација на насилство би била со доволен интензитет за да може да иницира таква опасност само „во најекстремни случаи“ [...]. 219. Следствено на тоа, во сегашниот случај Судот мора да разгледа дали се прикажани значителни основи за да се верува дека бараателите, ако се депортираат, би се соочиле со реална опасност од постапување спротивно на член 3. Притоа, Судот најпрво ќе ја разгледа општата ситуација во Могодишу, каде што тие би се вратиле, и во преостанатите делови на јужна и централна Сомалија, пред да се фокусира на предвидливите последици од протерувањето за секој од бараателите. Меѓутоа, пред да може да ја започне својата процена за опасност по враќањето, Судот мора да се осврне на две релевантни прашања што произлегоа во сегашниот случај: прво, врската помеѓу член 3 од Конвенцијата и член 15(в) од Конвенцијата за квалификување, и второ, тежината што треба да им се придава на извештаите за земјата, којшто претежно се потпираат на информации добиени од анонимни извори.“ Услови за внатрешна заштита во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, видете ги поконкретно ставовите 265 – 267. Судот забележува дека во сегашниот случај, владата има намера да ги врати двајцата бараатели во Могодишу. Меѓутоа, Судот не може да го ограничи разгледувањето на опасност по враќањето на процена на условите во Могодишу, бидејќи Трибуналот за азил и имиграција утврди дека, наспроти постоенење на реална опасност од сериозна повреда во главниот град, би било можно бараателите да се преселат во побезбеден регион во јужна или централна Сомалија. 266. Во Обединетото Кралство, барање за азил или за супсидијарна заштита ќе биде одбиено ако органот што одлучува смета дека би било разумно – и не претерано сурово – да се очекува бараателот да се пресели [...]. Судот потсетува на фактот дека член 3, како таков, не ги спречува земјите-потписнички да се потпираат на постоенење алтернатива на внатрешно бегство при нивната процена на тврдење на одреден поединец дека враќањето во неговата земја на потекло би го изложило на реална опасност од постапување забрането со таа одредба [...]. Меѓутоа, Судот смета дека потпирањето на алтернативата на внатрешно бегство во влијае на одговорот на земјата-потписничка која го врши протерувањето, да оспори бараателот да не биде изложен на постапување спротивно на член 3 од Конвенцијата како резултат на нејзината одлука за протерување [...]. Затоа, како предуслов за засновање на алтернативата на внатрешно бегство, треба да постојат одредени гаранции: лицето што треба да биде протерано мора да биде во можност да патува во областа за која станува збор, да добие пристап и да може да се врати таму; во спротивно може да произлезе прашање согласно член 3, уште повеќе доколку во недостиг на такви гаранции постои можност протераното лице да заврши во дел од земјата на потекло каде што би можело да биде изложено на лошо постапување. [...] 267. Иако е јасно дека Сомалијци не можат да добијат пристап во Сомалиленд или Пунленд освен доколку се родени таму или имаат цврсти врски со регионот [...]. Судот нема сознанија дека постојат други слични препреки коишто би спречиле Сомалиец повратник да добие пристап во друг дел од јужна и централна Сомалија. Меѓутоа, во контекст на хуманитарната криза и предизвиците од неа за поединците и за традиционалната структура на клановите, во пракса Судот не смета дека одреден повратник би можел да најде прибежиште или поддршка во областа во која нема блиски семејни врски [...]. Ако повратникот нема такви врски или ако не може безбедно да патува до областа каде што има такви врски, Судот смета дека постои разумна веројатност тој да бара прибежиште во населба за внатрешно раселени лица или во бегалски камп. Затоа, при разгледувањето на алтернативата на внатрешно бегство, Судот најпрво ќе разгледа дали повратникот би бил изложен на опасност од лошо постапување за време на патувањето или по сместувањето во друг дел од јужна и централна Сомалија, пред да разгледа дали тој би бил во опасност од лошо постапување во населба за внатрешно раселени лица или во бегалски камп, поради тамошните хуманитарни услови.“	ЕСЧП – <i>Vivaraiah and Others v the United Kingdom</i>, барања бр. 13163/87, 13164/87, 13165/87, 13447/87 и 13448/87 ЕСЧП – <i>NA v the United Kingdom</i>, барање бр. 25904/07 ЕСЧП – <i>Salah Sheekh v the Netherlands</i>, барање бр. 1948/04 ЕСЧП – <i>Chahal v the United Kingdom</i>, барање бр. 22414/93 ЕСЧП – <i>Hilal v the United Kingdom</i>, барање бр. 45276/99 ЕСЧП – <i>TI v the United Kingdom</i>, барање бр. 43844/98 Обединето Кралство, Горен дом – <i>Januzi, Hamid, Gaafar and Mohammed v Secretary of State for the Home Department</i> [2006], UKHL 5 Обединето Кралство, Горен дом – <i>AH (Sudan) v Secretary of State for the Home Department</i> [2007] UKHL 49

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	<i>Awad v Bulgaria</i> баранье бр. 46390/10.11.10.2011	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. Прочепа на опасност во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, став 99(в): „Во случајот <i>Saadi</i> [...] Судот исто така ги резимираше, со дополнителни референци, принципите со кои се уредува начинот на проценување на опасноста од илжовување на постапување спротивно на член 3: [...] (в) За да се утврди дали постои опасност од лошо постапување, Судот мора да ги испита предвидливите последици од испраќање на барателот во земјата на прифат, имајќи ја предвид општата ситуација таму и неговите или нејзините лични околности.“	ЕСЧП – <i>Saadi v Italy</i> , баранье бр. 37201/06A
ЕСЧП	<i>Othman (Abu Qatada) v the United Kingdom</i> баранье бр. 8139/09.17.01.2012	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно членовите 3 и 6 од ЕКЧП. Флагрантно лишување од судска заштита како забрана за враќање според член 6 од ЕКЧП, ставови: 258 и 260: „258. Во преседентното право на Судот е утврдено дека по исклучок може да се иницира прашање согласно член 6 поради одлука за протерување или екстрадиција во околности кога бегалецот страдал или е во опасност да страда од флагрантно лишување од судска заштита во земјата што ја бара екстрадицијата. Овој принцип првпат беше наведен во случајот <i>Soering v the United Kingdom</i> [...] и последователно беше потврдан од Судот во одреден број случаи [...] [...] 260. Важно е дека, во периодот од дваесет и две години по пресудата за случајот <i>Soering</i> , Судот ниеднаш не утврди дека протерувањето би претставувало прекршување на член 6. Со овој факт, кога ќе се земе заедно со примерите наведени во претходниот став, може да се нагласи ставот на Судот дека „флагрантно лишување од судска заштита“ е строг тест за неправичност. Флагрантно лишување од судска заштита ги надминува обичните неправичности или недостатоци на заштитни мерки во судските постапки бидејќи може да резултира со прекршување на член 6, доколку се случува во самата земја-потписничка. Оча што се бара е прекршување на принципите на правично судење загарантирано со член 6, коешто е толку фундаментално што е еднакво на укинување или уништување на самата суштина на правото загарантирано со тој член.“	ЕСЧП – <i>Soering v the United Kingdom</i> , баранье бр. 14039/88 ЕСЧП – <i>Mamatkulov and Askarov v Turkey</i> , баранья бр. 46827/99 и 46951/99 ЕСЧП – <i>Al-Saadoon and Mufdhi v the United Kingdom</i> , баранье бр. 61498/08
ЕСЧП	<i>Porov v France</i> баранья бр. 39472/07 и 39474/07 19.01.2012	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. Измачување или нечовечно или понижувачко постапување или казнување – деца – лишување од слобода Државјани, дури и кога се придружувани од своите родители, ставови 91 и 102 – 103-91. Судот забележува дека во сегашниот случај, како и во <i>Mushadzhiyeva and Others</i> , децата баратели биле придружувани од своите родители за време на притворот. Сепак, Судот смета дека овој факт не може да ги из земе надлежните органи од одговорноста да ги заштитат децата и да преземат соодветни мерки, како дел од нивните позитивни обврски согласно член 3 од Конвенцијата [...], и дека важно е да се има предвид дека екстремната ранливост на децата е одлучувачки фактор и има предност во однос на сите други аспекти што се поврзани со статусот на илегален иммигрант [...]. Така, Директивата на Европската Унија за прифат на странци ги третира малолетните лица, без оглед дали имаат придружба или не, како категорија на ранливи лица на кои им е особено потребно внимание од страна на властите [...]. Секако децата имаат специфични потреби кои се особено поврзани со нивната возраст и недоволната независност, но и со нивниот статус на баратели на азили. Судот исто така забележува дека Конвенцијата за правата на детето ги охрабрува државите да преземат соодветни мерки за да осигураат дека дете, кое бара да добие статус на бегалец, ќе добие заштита и хуманитарна помош, без оглед дали е само или е во придружба на своите родители [...]. [...] 102. Од горенаведеното може да се заклучи дека условите во кои децата биле држени петнаесет дена, во опкружување на возрастни, соочени со силно полициско присуство, без никакви активности со кои би се занимавале, сето тоа недополнето со загриженост кај родителите, биле очигледно несоодветни за нивната возраст. Двете деца, девојче на три години и бебе, се нашле во ситуација на особена ранливост, која е дополнително влошена поради затворањето. Таквите животни услови неизбежно кај нив предизвикале состојба на стрес и немир со особено трауматични последици. 103. Следствено на тоа, со оглед на младата возраст на децата, времетраењето на нивниот притвор и условите во кои биле држени, Судот смета дека властите не ги зеле предвид неминовните штетни последици за децата. Судот смета дека постапувањето на властите кон децата е некомпатибилно со одредбите на Конвенцијата и го надминува прагот на сериозност за примена на член 3 од Конвенцијата. Според тоа, постом прекршување на тој член во однос на децата.“	ЕСЧП – <i>Mushadzhiyeva and Others v Belgique</i> , баранье бр. 41442/07 ЕСЧП – <i>Mubilanzila Mayeka and Kamiki Mitunga v Belgium</i> , баранье бр. 13178/03

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	<i>SF v Sweden</i> баранье бр. 52077/10 15/05/2012	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – активности <i>sur place</i> Активности <i>sur place</i> во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 68 – 69: „68. Осврнувајќи се потоа на активоста <i>sur place</i> на барателите и инцидентите по нивното доаѓање во Шведска, Судот утврдува дека од 2008 година натаму тие континуирано учествувале во политичка активност со сè поголема важност. Се појавувале со фотографии и имиња на неколку интернет страници и ТВ емисии, каде што, меѓу другото, ги искажувале своите мислења за проблемите со човековите права во Иран и то критикувале иранскиот режим. Презеле прилично истакнати улоги, а вториот барател бил меѓународен гласноговорник во европски комитет за поддршка на курдските затвореници и за човековите права во Иран. Своите индивидуални предмети ги изразуваа во голем број написани објавени на истакнати курдски интернет страници. Судот заклучува дека барателите биле инволвирани во обемни и искрени политички активности и активности за човекови права коишто се релевантни за утврдување на опасноста по нивното враќање во Иран. 69. За да се утврди дали овие активности би ги изложиле барателите на прогон или на сериозна повреда во случај на нивно враќање во Иран, Судот ги зеде предвид релевантните информации за Иран, како што е наведено погоре. Информациите потврдуваат дека иранските власти ефективно ги следат интернет комуникациите и критиките против режимот во и надвор од Иран. Се забележува дека критичарите на режимот се цел на посебно разузнавачко „сајбер одделение“ којшто ги следи на интернет. Понатаму, според информациите што му се достапни на Судот, Иранците што се враќаат во Иран подлежат на проверки при пристигнувањето. Одреден број фактори укажуваат дека постојат ресурси коишто би можеле да се искористат за да се идентификуваат барателите и, во таа смисла, Судот воедно смета дека се релевантни активности на барателите и наводите за инциденти во Иран. Апсењето на првиот барател во 2003 година, како и неговото минато како музичар и истакнат ирански спортист, исто така ја зголемуваат опасноста тој да биде идентификуван. Покрај тоа, барателите, наводно го напуштиле Иран илегално и немаат валидна документација за излез од земјата.“	
ЕСЧП	<i>Bureš v the Czech Republic</i> баранье бр. 37679/08 18.10.2012	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 во случај на психички болни лица. лошо постапување – особена ранливост – психички болни лица Особена ранливост на психички болни лица кога се лишени од слобода и лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 85 – 87: „85. Во своето преседентно право, Судот ја прифаќа особена ранливост на психички болните лица и при процената дали постапувањето или казнувањето за кои станува збор се некомпатибилни со стандардите на член 3, треба конкретно да се земе предвид оваа ранливост [...] 86. Во однос на лица лишени од слобода, прибегнувањето кон физичка сила, чијашто примена не е строго неопходна како резултат на нивното лично однесување, го унижува човековото достоинство и во суштина претставува повреда на правото утврдено во член 3 од Конвенцијата [...] Во контекст на притвор во центар за детоксикација, од владата зависи дали ќе оправда примена на вразување на притворено лице. Во врска со употребата на ремени, Судот прифати дека агресивното однесување од страна на интоксизираното лице може да наметне потреба да се прибегне кон користење ремени, сепак, под услов да се прават периодични проверки на состојбата на имобилизираното лице. Меѓутоа, на инфериорност и немож којашто е вообичаена за пациенти затворени во психијатриски болници, наметнува потреба од зголемена внимателност кога се оценува дали се постапува во согласност со Конвенцијата. Како и да е, медицинските власти се тие коишто, врз основа на прифатените правила на медицинската наука, одлучуваат во однос на терапевтските методи што треба да се користат, кога е потребно и насила, за да се зачува физичкото и психичкото здравје на пациентите коишто да одлучуваат за самите себе, и за кои тие се одговорни поради наведената причина. Прифатено е дека востановените принципи на медицината во суштина се одлучувачки во вакви случаи; како општо правило, мерка која е неопходна од терапевтски аспект, не може да се смета за нечовечка или понижувачка. Како и да е, Судот мора да биде убеден дека е уверливо прикажано постоење на медицинска неопходност [...]“	ЕСЧП – <i>Keenan v the United Kingdom</i>, баранье бр. 27229/95 ЕСЧП – <i>Rohde v Denmark</i>, баранье бр. 69332/01 ЕСЧП – <i>Renolde v France</i>, баранье бр. 5608/05 ЕСЧП – <i>Krastanov v Bulgaria</i>, баранье бр. 50222/99 ЕСЧП – <i>Wiktoro v Poland</i>, баранье бр. 14612/02 ЕСЧП – <i>Herzegovina v Austria</i>, баранье бр. 10533/83

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	<i>MUN and Others v Sweden</i> баранье бр. 50859/10 17.06.2013	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – услови за внатрешна заштита Услови за внатрешна заштита во земјата на потекло во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 62 – 64 и 66 – 67: „62. Судот повторува дека член 3, како таков, не ги спречува земјите потписнички да се потпираат на постоењето на постоењето на внатрешно бегство или алтернатива на раселување при нивната процена на тврдење на одреден поединец дека враќањето во неговата земја на потекло би го изложило на реална опасност од постапување забрането со таа одредба. Меѓутоа, Судот смета дека потпирањето на таква алтернатива не влијае на одговорноста на земјата-потписничка која го врши протерувањето, да осигура бегство да не биде изложен на постапување спротивно на член 3 како резултат на нејзината одлука за протерување. Затоа, како предуслов за потпирање на алтернатива на внатрешно бегство или раселување, мора да постојат одредени гаранции: лицето што треба да биде протерано мора да биде во можност да патува во областа за која станува збор, да добие пристап и да се смести таму, бидејќи во спротивно може да се појави прашање согласно член 3, дотолку повеќе ако во отсуство на такви гаранции, постои можност тој или таа да заврши во дел од земјата на потекло каде што постои реална опасност од лошо постапување [...] 63. Трите северни покраини – Дахук, Ербил и Сулајманијах – коишто го сочинуваат регионот на Курдистан во Ирак, или КРИ, според меѓународни извори, се релативно безбедна област. Иако и таму има случаи на насилство и закани, генерално се смета дека се почитуваат правата на христијаните. Како што наведуваат различни извори, голем број христијани допатувале во регионот на Курдистан и таму нашле прибежиште. 64. Кога станува збор за можност за влегување во КРИ, некои извори наведуваат дека граничните проверки честопати се недоследни и се разликуваат не само од една до друга покраина, туку и од еден до друг граничен преимн [...]. Меѓутоа, потешкотите со кои се соочуваат некои лица на граничните премини во КРИ се чини дека не се релевантни за христијани. Меѓу другите, ова го забележува и УНХЦР. Напротив, со припадниците на христијанската вера се постапува привилегирано во споредба со други лица кои сакаат да влезат во регионот на Курдистан. [...] 66. Внатрешното раселување неминовно вклучува и одредени потешкотии. Различни извори потврдуваат дека лицата што се раселуваат во регионот на Курдистан може да се соочат со потешкотии, на пример, за наоѓање соодветни работни места и сместување, особено ако не го зборуваат курдскиот јазик. Сепак, Доказите презентирани пред Судот укажуваат на тоа дека има неадекватно распоредување на работни места и дека лицата што се населуваат имаат пристап до здравствена заштита, како и финансиска и друга поддршка од УНХЦР и од локалните власти. Во секој случај, не постојат индикации дека општите услови за живот во КРИ за доселеник христијанин би биле неразумни или на кој и да е начин би претставувале постапување забрането со член 3. Не постои ниту реална опасност тој или таа да заврши во другите делови на Ирак. 67. Затоа, како заклучок, Судот смета дека раселувањето во регионот на Курдистан е одржлива алтернатива за христијанин којшто стравува од прогон или лошо постапување во другите делови на Ирак. Според тоа, потпирањето на таква алтернатива од страна на држава-потписничка генерално не би можело да иницира прашање согласно член 3.	ЕСЧП – Sufi and Elmi v the United Kingdom баранье бр. 8319/07 и 11449/07
ЕСЧП	<i>DM v Sweden</i> баранье бр. 28379/11 27.06.2013	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно членовите 2 и 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – услови за внатрешна заштита – кланови и племиња Услови за внатрешна заштита во земјата на потекло во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП и влијание на клановите или племињата, ставови 54 и 57: „54. Судот повторува дека член 3, како таков, не ги спречува земјите потписнички да се потпираат на постоењето на постоењето на внатрешно бегство или алтернатива на раселување при нивната процена на тврдење на одреден поединец дека враќањето во неговата земја на потекло би го изложило на реална опасност од постапување забрането со таа одредба. Меѓутоа, Судот смета дека потпирањето на таква алтернатива не влијае на одговорноста на земјата-потписничка која го врши протерувањето, да осигура дека барателот нема да биде изложен на постапување спротивно на член 3 како резултат на нејзината одлука за протерување. Затоа, како предуслов за потпирање на алтернатива на внатрешно бегство или раселување, мора да постојат одредени гаранции: лицето што треба да биде протерано мора да биде во можност да патува во областа за која станува збор, да добие пристап и да се смести таму, бидејќи во спротивно може да произлезе прашање согласно член 3, дотолку повеќе ако во отсуство на такви гаранции, постои можност тој или таа да заврши во дел од земјата на потекло каде што постои реална опасност од лошо постапување [...]. [...] 57. Уште поважно, Судот не е убеден дека материјалот што го има пред себе го поткрепува тврдењето на барателот дека роднините на жената имаат начин и врски да го пронајдат каде и да се наоѓа во Ирак. Притоа, Судот најпрво забележува дека достапните општи информации укажуваат дека племињата и клановите се регионални сили. Така, во голем број случаи, лице кое е прогонувано од семејство или клан, може да биде безбедно во друг дел од земјата. Во врска со ова, исто така е важно да се забележи дека влијанието и моќта на племињата и клановите во Ирак се различни. Еден фактор кој може да зборува против оправданоста на внатрешно раселување е тоа што лицето е прогонувано од моќен клан или племе со влијание на владино ниво. Меѓутоа, ако кланот или племето за кое станува збор не е особено влијателно, алтернативата на внатрешно бегство можеби би била оправдана во голем број случаи. Во врска со семејството за кое станува збор во сегашниот случај, не постојат докази дека тоа е посебно влијателно или моќно или дека има врски со властите во Ирак. Освен тоа, барателот бил нападнат и добивал закани од браќата на жената. Тој не предложи докази кои би укажале дека повеќе луѓе, на пример роднини кои живеат надвор од Кирук, биле инволвирани во закани против него.	ЕСЧП – Sufi and Elmi v the United Kingdom баранье бр. 8319/07 и 11449/07

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП (Голям судски совет)	<i>Vinter and Others v the United Kingdom</i> баранџа бр. 66069/09, 130/10 и 3896/10 09/07/2013	Пресуда на ЕСЧП за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. <i>невраќање</i> – екстрадиција – доживотен затвор Казна доживотен затвор без можност за намалување како потенцијално прекршување на член 3 од ЕКЧП, ставови 104, 106 – 107, 109 и 119 – 121; „104. Во преседентното право на Судот е востановено дека изборот од страна на државата на определено кривично-правен систем, вклучително и уредувањето во однос на преиспитување на казните и ослободување, се во принцип надвор од делокругот на надзорот што го спроведува Судот на европско ниво, под услов системот да не е во спротивност со принципите зацртани во Конвенцијата [...] 106. Од истите причини, земјите-потписнички мора да имаат слобода за изрекување казна доживотен затвор на возрастни престапници за особено сериозни кривични дела, како на пример, убиство; изрекувањето таква казна на возрастен престапник само по себе не е забрането или некомпатибилно со член 3 или со кој било друг член од Конвенцијата [...]. Ова е особено случај кога таквата казна не е задолжителна, туку ја изрекува независен судија откако ги разгледал сите олеснителни и отежнувачки фактори коишто се присутни во секој поединечен случај. 107. Меѓутоа, како што утврди Судот во случајот <i>Kafkaris</i>, изрекувањето казна доживотен затвор без можност за намалување на казната во случај на возрастна лице може да покрене прашање согласно член 3 [...] Постојат два засебни, но сродни аспекти на овој принцип за кои Судот смета дека е неопходно да се истакнат и потврдат. 108. Прво, казната доживотен затвор не е без можност за намалување само заради фактот што во пракса може целосно да се отслужи. Не произлегува прашање согласно член 3 ако казната доживотен затвор може <i>de jure</i> и <i>de facto</i> да се намали [...]. 109. Второ, за да се утврди дали во одреден случај казната доживотен затвор може да се смета дека не може да се намали, Судот бара да се провери дали за затвореник осуден на доживотен затвор постојат какви било изгледи за ослободување. Во случај кога националното право дозволува можност за преиспитување на казна доживотен затвор со цел нејзина замена, намалување, укинување или условно ослободување на затвореникот, тоа ќе биде доволно за да се задоволи член 3 [...] 119. Од горенаведените причини, Судот смета дека, во контекст на казна доживотен затвор, член 3 мора да се толкува така што ќе се бара можност за намалување на казната во смисла на преиспитување коешто им овозможува на домашните власти да разгледаат дали постојат промени кај доживотниот затвореник коишто се толку значајни и дали е постигнат таков напредок во неговата рехабилитација за време на отслужување на казната, што продолжувањето на затворската казна повеќе не може да се оправда со легитимни казниви основи. 120. Сепак, Судот истакнува дека, имајќи ја предвид маргината на дискреција која мора да им се дозволи на земјите-потписнички на полето на кривичното право и затворските казни [...], не е негова задача да ја пропишува формата (извршна или судска) којашто би требало да ја има тоа преиспитување. Од истата причина, Судот не е надлежен да утврдува кога треба да се спроведе таквото преиспитување. Со оглед на горенаведеното, Судот исто така забележува дека материјалите од компаративно и меѓународно право презентирани пред него, јасно одат во прилог на воспоставување наменски механизам со којшто ќе се гарантира преиспитување на казната доживотен затвор не подоцна од дваесет и пет години од нејзиното изрекување, со дополнителни периодични преиспитувања понатаму [...] 121. Од овој заклучок произлегува дека, во случај кога домашната законска регулатива не обезбедува можност за такво преиспитување, севкупната казна доживотен затвор нема да биде во согласност со стандардите на член 3 од Конвенцијата.“	ЕСЧП – <i>Fakfaris</i> ЕСЧП – <i>T v the United Kingdom</i> ЕСЧП – <i>V v the United Kingdom</i>, баранџа бр. 24888/94 ЕСЧП – <i>Sawoniuk v the United Kingdom</i>, баранџа бр. 63716/00 ЕСЧП – <i>Maigano and Others v Italy</i>, баранџа бр. 28634/06 ЕСЧП – <i>Choreftakis and Choreftakis v Greece</i>, баранџа бр. 46846/08

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП <i>KAB v Sweden</i> баранье бр. 886/11 05.09.2013	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невработање</i> согласно Членовите 2 и 3 од ЕКЧП. Услови за внатрешна заштита во земјата на потекло во случај на невработање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 80 – 85. „80. Осврнувајќи се на околностите во сегашниот случај, судот најпрво забележува дека шведските власти немаат намера да го депортираат барателот во Могодишу, туку во Сомалиленд, иако се чини дека не се воспоставени никакви контакти со властите во Сомалиленд, за да се утврди дали би го примиле таму барателот. Како што е споменато погоре, согласно Нотата за оперативни насоки на Обединетото Кралство и пресудата на Апелациониот суд за миграција од 24 февруари 2011 година [...], ситуацијата во Сомалиленд се смета дека е релативно безбедна [...]“. 81. Судот повторува дека член 3, како таков, не ги спречува земјите-потписнички да се потпрат на постоењето алтернатива во внатрешно бегство. Меѓутоа, мора да постојат одредени гаранции. Лицето мора да има можност да патува во односната област, да добие пристап и да се смести таму. Во спротивно, може да произлезе прашање согласно член 3, уште повеќе доколку во недостиг на такви гаранции постои можност протераното лице да заврши во дел од земјата на потекло каде што би можело да биде предмет на лошо постапување. [...] Истите ставови се однесуваат на ситуацијата во сегашниот случај, каде што барателот нема да биде вратен во областа од каде што потекнува, туку директно во друга област во рамките на неговата земја на потекло, која во овој случај е Сомалиленд [...]. 82. Повикувајќи се особено на гореспомнатата Нота за оперативни насоки, Судот забележува дека Сомалија не можат да добијат пристап во Сомалиленд, освен доколку се родени таму или имаат цврсти клановски врски во регионот, односно, во случај на припадници на мнозинскиот клан, оние што се поврзани со кланот Исаак. Покрај тоа, според Насоките на УНХЦР за подобиност, без клановска заштита тие би биле под „под постојана закана од иселување“ [...]. 83. Барателот припаѓа на кланот Шемкал и во досиеото за случајот не постои ништо што би укажало дека тој е на каквото било начин поврзан со кланот Исаак во Сомалиленд. Единствената врска што се чини дека барателот ја има со областа е дека најмалку едно од неговите деца живеело таму. 84. Според мислењето на Судот, не постои можност да се донесат какви било заклучоци од спротивставените информации што ги доставил барателот, за тоа дали и кои членови од неговото семејство живеат во Сомалиленд. Освен тоа, дури и ако барателот во моментот има семејство во Сомалиленд, Судот не е убеден дека тоа би било доволно за тој да добие пристап и да може да се смести таму. [...] Во контекст на други достапни информации за земјата споменати погоре, Судот заклучува дека е неопходна поблиска поврзаност од онаа што ја наведува барателот, како на пример цврста клановска врска, за да може лице коешто не потекнува од Сомалиленд да добие пристап и да се смести таму. 85. Отпука произлегува дека, дури и ако шведските власти успеат да го протераат барателот во Сомалиленд, тоа не дава никакви гаранции дека на барателот ќе му биде дозволен пристап или пристап таму. Владата не дава никакви информации по ова прашање. Оттаму се чини дека постои реална опасност барателот да нема друга алтернатива освен да оди во други области на Сомалија, како на пример, во Могодишу, градот од каде што потекнува.“	ЕСЧП – Salah Sheekh v the Netherlands, баранье бр. 1948	
ЕСЧП <i>Bouyid v Belgium</i> баранье бр. 23380/09 21.11.2013	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување во полициска станица согласно член 3 од ЕКЧП. Минимална тежина за одредено постапување да потпадне под член 3 од ЕКЧП, ставови 47 – 52. „47. Меѓутоа, за да потпадне лошото постапување во делокругот на член 3, тоа мора да достигне минимално ниво на тежина. Прочената на ова минимално ниво на тежина е релативна: таа зависи од сите околности на случајот, како, на пример, времетраење на постапувањето, неговите физички и психички последици и, во некои случаи, полот, возраста и здравствената состојба на жртвата [...]. Дополнителни фактори се целта на постапувањето, заедно со намерата или мотивацијата за него [...]. 48. Следствено на тоа, некој форми на насилство, иако се можеби осудени од морален аспект, а во повеќето случаи – но не секогаш [...] – и согласно домашната законска регулатива на земјите-потписнички, нема да потпадат под делокругот на член 3 од Конвенцијата [...]. 49. Во сегашниот случај, барателите тврдеа дека на двајцата им биле удирани шамари по лицето додека се наоѓале во полициската станица Сан Хозе тен Нод. [...] Сепак, Судот заклучува дека е бесприметно да се одлучува дали се наводите на барателите веродостојни или не. Тој е на став дека, дури и да се претпостави дека се докажани, делата за кои се жалат барателите не би можеле, во околностите на случајот, да претставуваат постапување со кое се прекршува член 3 од Конвенцијата. 50. Судот прво би истакнал дека полицијата којшто ги удирала лицата што ги испрашуваат во најмала рака може да се смета дека ја прекршуваат работната етика и постапуваат на начин којшто е згрозувачки непрофесионален [...] 51. Меѓутоа, во сегашниот случај, дури и да се претпостави дека шамарите се случиле, и во дваата случаја се работело за изолиран шамар нанесен непроислечно од страна на полицискиот којшто бил иритиран од непочитувањето и провокативното однесување на барателите, без притоа да бара од нив признание. Освен тоа, очигледно постоела тензија помеѓу членовите на семејството на барателите и полициските во нивното соседство. Во такви околности, и покрај тоа што еден од барателите тогаш имал само 17 години и иако е разбирливо дека, доколку настаните навистина се случиле така како што ги опишуваат барателите, тие мора да чувствувале голема огорченост, Судот не може да го игнорира фактот дека тоа биле еднократни случаи во ситуација на нервоза и напнатост, без никакви сериозни или долготрајни последици. Судот е на мислење дека делата од ваков тип, иако неприфатливи, сепак не може да се смета дека генерираат доволен степен на понижување или обезбедување за да се утврди прекршување на член 3 од Конвенцијата. Со други зборови, во секој случај горенаведениот праг на тежина не бил достигнат во сегашниот случај, така што не станува збор за прекршување на таа одредба, ниту материјално ниту процедурално. 52. Затоа, Судот заклучува дека земајќи ги предвид околностите во случајот, не станува збор за прекршување на член 3 од Конвенцијата.“	ЕСЧП – Ireland v the United Kingdom баранье бр. 5310/71 ЕСЧП – Jalloh v Germany, баранье бр. 54810/00 ЕСЧП – El Masri v the Former Yugoslav Republic of Macedonia, баранье бр. 39630/09 ЕСЧП – Campbell and Cosans v the United Kingdom, баранье бр. 7511/76 и 7743/76 ЕСЧП – Costello-Roberts v the United Kingdom, баранье бр. 13134/87	

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	ВКА v Sweden баранье бр. 11161/11.19.12.2013	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>Невраќање</i> – опасност од вршител на прогон што не се поврзани со државата – крвна одмазда Невраќање во случај на опасност која произлегува од вршител на прогон кои не се поврзани со државата (на пр. крвна одмазда) согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 34 и 42: „34. Процентата за тоа дали постојат значителни основи за да се верува дека барателот се соочува со таква реална опасност, несомнено наметнува Судот да ги процени условите во земјата на прифат во однос на стандардите во член 3 од Конвенцијата [...] Овие стандарди имплементираат дека, за да потврдат подделокругот на член 3, лошото постапување со кое барателот тврди дека ќе се соочи доколку биде вратен, мора да го достигне минималното ниво на тежина. Процентата на ова е релативна, во зависност од сите околности на случајот [...]. Поради апсолутиот карактер на загарантираното право, член 3 од Конвенцијата може да се примени и кога опасноста произлегува од лица или групи лица кои не се службени лица. Меѓутоа, мора да се прикаже дека опасноста е реална и дека властите на државата на прифат не се во можност да ја отстранат опасноста преку обезбедување соодветна заштита [...] 42. Осврнувачки се на крвната одмазда против барателот од страна на неговите роднини, Судот забележува дека поднесоците на барателот не се поткрепени со докази, а кога станува збор за новите искази за настаните во 2012 година, тие се прилично сомнителни. Меѓутоа, прифаќајќи дека може да биде многу тешко да се обезбедат докази за вакви работи, Судот ја прифаќа процената на опасноста направена од страна на Судот за миграција и заклучува дека барателот може да се соочи со опасност од одмазда и постапување спротивно на член 3 од страна на тие роднини по враќањето во определени делови од Ирак, а најмалку во Багдад и Дијала, каде што се случиле настаните.“	ЕСЧП – Matkovic and Askarov v Turkey, баранье бр. 46827/99 и 26951/99 ЕСЧП – Hlal v the United Kingdom, баранье бр. 45276/99 ЕСЧП – HLR v France, баранье бр. 24573/94
ЕСЧП	AA v Switzerland баранье бр. 58802/12.07.01.2014	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. <i>Невраќање</i> – активности <i>sur place</i> Активности <i>sur place</i> во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 40 – 43: „40. Во врска со ситуацијата на политичките противници на Владата на Судан, Судот сепак смета дека ситуацијата е многу несигурна. Очигледно е од извештаите за земјата и релевантното преседентно право наведено погоре [...] дека лицата за кои постои сомнеж дека се членови на СЛПМ-Север, како и членовите на други опозициски партии, лидерите на граѓанското општество и новинарите се честопати вознемирувани, апсени, тепани, измачувани и погнети од страна на суданските власти. [...] 41. Во случајот на барателот, Судот забележува дека е тој член на СЛПМ-Единство во Швајцарија веќе неколку години. Меѓутоа, Владата ја оспорува искреноста на неговите активности. Во таа смисла, Судот потврдува дека е генерално многу тешко, во случаи што се однесуваат на активности <i>sur place</i>, да се процени дали е лицето искрено заинтересирано за политичката кауза, или пак се вклучило во неа само за да создаде основи за статус по бегство. Од тие причини, Судот во слични случаи зема предвид фактори како што се тоа дали барателот бил политички активен пред да избега од неговата матична земја и дали имал активна улога во популаризирање на неговот случај за азил во јавноста во државата којашто е предмет на жалба [...]. Во сегашниот случај, пак, Судот исто така го зема предвид и фактот дека барателот се приклучил кон СЛПМ-Единство во Швајцарија неколку години пред да го поднесе второто барање за азил, во време кога можеби уште не било предвидливо за него дека по втор пат ќе бара азил во Швајцарија. Со оглед на важноста што Судот му ја припишува на член 3 од Конвенцијата, како што е наведено погоре [...], и ненадоместливата природа на повредата што настанува ако се материјализира опасноста од измачување или лошо постапување, Судот претпочита да се процени барањето на барателот врз основа на политичките активности коишто тој ефективно ги спроведува. 42. Во овој контекст, Судот смета дека политичките активности на барателот станувале сè поважни со текот на времето, како што може да се види и од неговото назначување за офицер за човекови права на СЛПМ-Единство во Швајцарија и од неговото учество на меѓународни средини за состојбата со човековите права во Судан. Сепак, Судот се согласува со Владата во однос на тоа дека политичкиот профил на барателот не бил многу истакнат. На пример, тој немал свои обраќања на тие конференции, а во интервју емитирано на телевизиски канал во Источна Швајцарија, тој не ги споменал своите политички активности. Затоа, Судот е на мислење дека, ако барателот биде протеран во земја каде што состојбата со човековите права на политичките противници е помалку загрижувачка одошто во Судан, тој нема поради своите политички активности да биде изложен на опасност од постапување спротивно на член 3 од Конвенцијата. 43. Меѓутоа, [...] во опасност од постапување спротивно на член 3 од Конвенцијата во Судан се не само лидери и истакнати лица, туку исто така и оние за кои постои само сомнеж дека поддржуваат опозициски движења. Покрај тоа, во случајот на политички ангажираните Суданци во странство, особено на оние кои биле видени дека се поврзани со СЛПМ на меѓународните средини во Женева, утврдено е дека тие биле регистрирани од страна на суданските власти [...]. Со оглед на учеството на барателот на меѓународните средини за човекови права, каде што биле присутни претставници на суданската влада и каде што обично учествуваат само по неколку граѓани од секоја земја со што тие лесно може да се идентификуваат, како и аргументот на барателот во однос на братот на сегашниот судански претседател, Судот не може да исклучи дека тој, како поединец, го привлекол вниманието на суданската влада. Судот верува дека, имајќи учествувано на неколку од овие средини во името на СЛПМ-Единство Швајцарија, барателот, во најмала рака, е можно да е под сомнение на суданската влада за поврзаност со опозициско движење. Оттаму, Судот смета дека постојат значителни основи да се верува дека тој ѝ е можеби познат на суданската влада и би бил во опасност од притвор, испрашување и измачување веднаш што би пристигнал на аеродромот во Судан. Покрај тоа, тој не би имал можност за раселување. Следствено на тоа, заклучокот на Судот е дека спроведувањето на налотот за депортација на барателот би иницирало прекршување на член 3 од Конвенцијата.“	ЕСЧП – SF and Others v Sweden, баранье бр. 52077/10 ЕСЧП – N v Finland, баранье бр. 38885/02

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	<i>Semikhovostov v Russia</i> баранье бр. 2689/12 06.02.2014	Пресуда на ЕСЧП за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП, поради услови во притвор. Услови на притвор во случај на лица со посебни потреби како потенцијално нечовечно постапување согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 72, 74 и 86. „72. Покрај тоа, ставот на Судот е дека, кога властите одлучуваат да ставаат и да држат лице со преченост во продолжен притвор, тие треба да покажат особено внимание и да обезбедат услови коишто се соодветни на посебните потреби што произлегуваат од неговата преченост [...] 74. Судот исто така смета дека притворање на лице со посебни потреби во затвор каде што не може да се движи наоколу, а особено каде што не може самостојно да ја напушти ќелијата, е еднакво на понижувачко постапување [...] Слично, Судот е на мислење дека препуштањето лице со сериозен физички хендикеп да смета на помошта на неговите цимери при користење тоалет, капање и облекување и облекување, придонесува за заклучокот дека условите на притворот биле еднакви на понижувачко постапување [...] [...] 86. Во контекст на горенаведените ставови и нивните кумулативни ефекти, Судот смета дека, со оглед на физичката преченост на барателот, условите во притворот каде што тој бил притворен, а особено неможноста за самостоен пристап до различните простории во казнено-поправната установа, вклучително и до кантината и санитарните простории, и во таква ситуација непостоенето какав било организирана помош околу неговата мобилност низ објектот или во неговите секојдневни рутини, сигурно му предизвикувале непотребно психичко и физичко страдање коешто можело да се избегне, унижувајќи го неговото човеково достоинство, и дека е тоа еднакво на нечовечно и понижувачко постапување. Следствено на тоа, постоење прекршување на член 3 од Конвенцијата.“	ЕСЧП – Farbutins v Latvia, баранье бр. 4672/02 ЕСЧП – Jasinski v Latvia, баранье бр. 4544/08 ЕСЧП – Zh v Hungary, баранье бр. 28937/11 ЕСЧП – Vincent v France, баранье бр. 6253/03 ЕСЧП – Engel v Hungary, баранье бр. 46857/06
ЕСЧП	<i>Tali v Estonia</i> баранье бр. 66393/10 13.02.2014	Пресуда на ЕСЧП за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП во контекст на лишување од слобода. Прибетнување кон физичка сила којашто не е строго неопходна како потенцијално нечовечно или понижувачко постапување со кое се прекршува член 3 од ЕКЧП (на пр. употреба на пиперов спреј), ставови 75 – 82. „75. Судот на почетокот напоменува дека е свесен за тешкотии со коишто можеби се соочуваат државите при одржување на редот и дисциплината во казнените установи. Особено е така во случаи на недисциплинирано однесување од страна на опасни затвореници, ситуација во која што е важно да се најде баланс помеѓу правата на поединечните затвореници или помеѓу правата на затворениците и безбедноста на затворските чувари. 76. Во сегашниот случај, Судот ги зеде предвид доказите обезбедени од Владата во однос на опасноста која ја предизвикува барателот (неговата осуденост за убиство, обид за убиство, напади врз затворски чувари и други затвореници, дисциплински казни и неговата карактеризација во индивидуалните акциони планови, видете став 6 погоре). [...] 77. Судот забележува дека, во однос на барателот, затворските чувари се потпирале на употреба на неколку техники за онеспособување и специјална опрема. Така, покрај примена на физичка сила и лисици, тие исто така користеле пиперов спреј и телескопски пендрек. Судот смета дека повредите на барателот, како, на пример, подливи по телото и крв во урината [...] укажуваат дека врз барателот се применувал одреден степен на сила. [...] 78. Кога станува збор за легитимноста на употребата на пиперов спреј врз барателот, Судот се повикува на загриженоста искажана од Европскиот комитет за спречување на тортура и нечовечно или понижувачко постапување или казнување („КСТ“) во врска со употребата на вакви средства при спроведување на законот. Според КСТ, пиперовиот спреј е потенцијално опасна супстанција и не смее да се користи во затворни простории; ако во исклучителни случаи е потребно да се употреби на отворен простор, треба да постојат јасно дефинирани заштитни мерки. Пиперовиот спреј никогаш не смее да се користи врз затвореник кој е веќе ставен под контрола [...]. Судот исто така забележува дека, иако пиперовиот спреј не се смета за хемиско оружје и неговата употреба е одобрена за целите на спроведување на законот, тој може да предизвика ефекти како респираторни проблеми, маучина, повраќање, иритација на респираторниот тракт, иритација на солзните канали и на очите, грчеви, болка во градите, дерматитис и алергии. При силни дози, може да предизвика некроза на ткивото во респираторниот или во дигестивниот тракт, пулмонален едем или внатрешно крвавење (крвавење на надбубрежната жлезда) [...]. Имајќи ги предвид овие потенцијално сериозни ефекти од употребата на пиперовиот спреј во затворен простор, од една страна, и алтернативната опрема што ја имаат на располагање затворските чувари, како на пример, панцири, шлемови и штитови, од друга страна, Судот смета дека околностите не ја оправдале употребата на пиперовиот спреј. [...] 81. [...] Во сегашниот случај, ставот на Судот е дека не било убедливо докажано дека по завршување на судирот со затворските чувари, барателот – кој бил затворен во самица – претставувал закана за самиот себе или за другите, што би ја оправдало примената на таквата мерка. Освен тоа, периодот во кој тој бил врзан со креговот во никој случај не бил занемарлив и продолжената онеспособеност на барателот сигурно му предизвикала болка и физичка непријатност. 82. Со оглед на горенаведеното и имајќи ги предвид кумулативните ефекти на мерките применети врз барателот на 4 јули 2009 година, Судот заклучува дека барателот бил подложен на нечовечно и понижувачко постапување во спротивност со член 3 од Конвенцијата.“	ЕСЧП – Izi v Turkey, баранье бр. 42606/05 ЕСЧП – Ali Günes v Turkey, баранье бр. 9829/07 ЕСЧП – Oya Ataman v Turkey, баранье бр. 74552/01

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП	AAM v Sweden баранье бр. 68519/10 03.04.2014	Пресуда на ЕСЧП за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП. Услови за внатрешна заштита во земјата на потекло во случај на невраќање согласно член 3 од ЕКЧП, ставови 68 и 73: „68. Судот повторува дека член 3, како таков, не ги спречува земјите-потписнички да се потпираат на постоечото алтернатива на внатрешно бегство или алтернатива на раселување при нивната процена на тврдење на одреден поединец дека враќањето во неговата земја на потекло би го изложило на реална опасност од посталување забрането со таа одредба. Меѓутоа, Судот смета дека потпирањето на таква алтернатива не влијае на одговорноста на земјата-потписничка која го врши протерувањето, да осигури барателот да не биде изложен на посталување спротивно на член 3 како резултат на нејзината одлука за протерување. Затоа, како предуслов за потпирање на алтернатива на внатрешно бегство или раселување, мора да постојат одредени гаранции: лицето што треба да биде протерано мора да биде во можност да патува во односната област, да добие пристап и да се смести таму, бидејќи во спротивно може да се појави прашање согласно член 3, дотолку повеќе ако во отсуство на такви гаранции, постои можност тој или таа да заврши во дел од земјата на потекло каде што постои реална опасност од лошо посталување [...] 73. Внатрешното раселување неминувано вклучува и одредени потешкотии. Различни извори потврдуваат дека лицата што се раселуваат во регионот на Курдистан може да се соочат со потешкотии, на пример, за наблагање соодветни работни места и сместување, особено ако не го зборуваат курдскиот јазик. Сепак, доказите презентирани пред Судот укажуваат на тоа дека има на располагање работни места и дека лицата што се населуваат имаат пристап до здравствена заштита, како и финансиска и друга поддршка од УНХЦР и од локалните власти. Во секој случај, не постојат индикации дека општите услови за живот во КРИ за доселеник којшто е Арапин и сунитски муслиман би биле неразумни или на кој и да е начин би претставувале посталување забрането со член 3. Не постои ниту реална опасност тој или таа да заврши во друг дел на Ирак.“	ЕСЧП – Sufi and Elmi v the United Kingdom, барања бр. 8319/07 и 11449/07
TEDH	SAS v France баранье бр. 43835/11 01.07.2014	Пресуда на ЕСЧП во врска со француската забрана за носење облека со која се крие лицето, согласно членовите 3, 8, 9, 10 и 11 од ЕКЧП, заедно со член 14. ограничување на основните човекови права – слобода на вероисповед Ограничување на слободата на вероисповед согласно член 9 од ЕКЧП, ставови 124–126 и 157–158 (во врска со забраната на целосен превез): „124. Како што е утврдено во член 9, слободата на мислење, совест и вера е еден од темелите на едно „демократско општество“ во рамки на значењето на Конвенцијата. Оваа слобода, во нејзината верска димензија, е еден од најзначајните елементи којшто го сочинуваат идентитетот на верниците и нивното разбирање на животот, но е исто така и бесценета вредност за теистите, агностичите, скептиците и неасептаните. Плурализмот, којшто е неразделен дел од демократското општество и којшто со големи жртви бил извојуван низ вековите, зависи од неа. Таа слобода, меѓу другото, подразбира слобода да се имаат или да се немаат верски убедувања, да се практикуваат или да не се практикуваат одредена вера [...] 125. [...] Меѓутоа, член 9 не го штити секоје дело мотивирано или инспирирано од вера или убедување и не го гарантира секојш правото на однесување во јавната сфера на начин којшто го диктира нечија вера или убедување [...] 126. Во демократските општества, во кои кај една иста популација коезистираат неколку вери, може да биде неопходно да се постават ограничувања на слободата на изразување на нечија вера или убедување, со цел да се усогласат интересите на различните групи и да се осигури почитување на сечије убедување [...]. Тоа произлегува како од став 2 на член 9 така и од позитивната обврска на државата согласно член 1 од Конвенцијата да им ги обезбеди на сите што се под нејзина надлежност правата и слободите дефинирани во неа [...] 157. Оттаму, имајќи ја особено предвид ширината на маргината на дискреција што ѝ е дадена на државата којшто е предмет на жалба во сегашниот случај, ставот на Судот е дека забраната што ја наметнува Законот од 11 октомври 2010 година може да се смета за пропорционална на целта што се сака да се постигне, односно, зачувување на условите за „заедничко живеење“ како елемент на „заштитата на правата и слободите на другите“. 158. Затоа, оспореното ограничување може да се смета за „неопходно во една демократско општество“. Овој заклучок е точен како во однос на член 8 од Конвенцијата, така и во однос на член 9.“	ЕСЧП – Kokkinakis v Greece, баранье бр. 14307/88 ЕСЧП – Buscaini and Others v San Marino, баранье бр. 24645/94 ЕСЧП – Leyla Şahin v Turkey, баранье бр. 44774/98 ЕКЗЧП – Arrowsmith v the United Kingdom, баранье бр. 70507/75 ЕСЧП – Kalaş v Turkey, баранье бр. 20704/92
ЕСЧП	Affaire Mugenzi c France баранье бр. 52701/09 10.07.2014	Пресуда на ЕСЧП за право на повторно обединување на семејството согласно член 8 од ЕКЧП. Бегалци – повторно обединување на семејството – барања за докази Повторно обединување на семејство на бегалци и барања за докази согласно член 8 од ЕКЧП, ставови 54 и 56: „54. La Cour rappelle que l'unité de la famille est un droit essentiel du réfugié et que le regroupement familial est un élément fondamental pour permettre à des personnes qui ont fui des persécutions de reprendre une vie normale [...]. Elle rappelle également qu'elle a aussi reconnu que l'obtention d'une telle protection internationale constitue une preuve de la vulnérabilité des personnes concernées [...]. Elle note à cet égard que la nécessité pour les réfugiés de bénéficier d'une procédure de regroupement familial plus favorable que celle réservée aux autres étrangers fait l'objet d'un consensus à l'échelle internationale et européenne comme cela ressort du mandat et des activités du HCR ainsi que des normes figurant dans la directive 2003/86/CE de l'Union européenne [...] 56. [...] la Cour juge utile de tenir compte des standards qui émanent des instruments internationaux en la matière et d'avoir à l'esprit les recommandations des organisations non gouvernementales (ciaprès « ONG ») spécialisées en droit des étrangers. Ainsi et avant tout, elle observe que la Convention internationale sur les droits de l'enfant préconise que les demandes de regroupement familial soient examinées avec souplesse et humanité. Elle attache de l'importance au fait que le Comité des ministres et le Commissaire du Conseil de l'Europe ont soutenu et précisé cet objectif [...] S'agissant des moyens de preuve, elle relève dans la directive 2003/86/CE de l'Union européenne [...] et dans divers textes émanant de sources internationales et d'ONG que les autorités nationales sont incitées à prendre en considération « d'autres preuves » de l'existence des liens familiaux si le réfugié n'est pas en mesure de fournir des pièces justificatives officielles. Le HCR, le Conseil de l'Europe et les ONG indiquent de manière concordante l'importance d'élargir ces moyens de preuve [...], et la Cimade a souhaité que les autorités françaises compétentes prennent en considération les documents tenant lieu d'actes d'état civil délivrés par l'OFPPA, et ceux déjà contrôlés par cet Office [...]. Enfin, il importe de noter que plusieurs rapports dénoncent des pratiques qui font obstacle au regroupement familial, en raison de la longueur excessive et de la complexité de la procédure de délivrance des visas; ils insistent sur la nécessité d'écourter les délais de la procédure en montrant plus de souplesse dans l'exigence des preuves attestant des liens familiaux [...].“	ЕСЧП – Hirsi Jamaa and Others v Italy, баранье бр. 27765/09

СУД	назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ЕСЧП <i>Affaire Tando-Muzinga c France</i> баранье бр. 22660/10 10.07.2014	Пресуда на ЕСЧП за право на повторно обединување на семејството – барања за докази Повторно обединување на семејство на бегалци и барања за докази согласно член 8 од ЕКЧП, ставови 75 – 76. „75. La Cour rappelle que l'unité de la famille est un droit essentiel du réfugié et que le regroupement familial est un élément fondamental pour permettre à des personnes qui ont fui des persécutions de reprendre une vie normale (voir le mandat du HCR, paragraphes 44 et 47 ci-dessus). Elle rappelle également qu'elle a aussi reconnu que l'obtention d'une telle protection internationale constitue une preuve de la vulnérabilité des personnes concernées [...]. Elle note à cet égard que la nécessité pour les réfugiés de bénéficier d'une procédure de regroupement familial plus favorable que celle réservée aux autres étrangers fait l'objet d'un consensus à l'échelle internationale et européenne comme cela ressort du mandat et des activités du HCR ainsi que des normes figurant dans la directive 2003/86 CE de l'Union européenne [...]. Dans ce contexte, la Cour considère qu'il était essentiel que les autorités nationales tiennent compte de la vulnérabilité et du parcours personnel particulièrement difficile du requérant, qu'elles prêtent une grande attention à ses arguments pertinents pour l'issue du litige, qu'elles lui fassent connaître les raisons qui s'opposaient à la mise en œuvre du regroupement familial, et enfin qu'elles statuent à bref délai sur les demandes de visa. 76. De ce point de vue, la Cour juge utile de tenir compte des standards qui émanent des instruments internationaux en la matière et d'avoir à l'esprit les recommandations des organisations non gouvernementales (ONG) spécialisées en droit des étrangers. Ainsi et avant tout, elle observe que la Convention internationale sur les droits de l'enfant préconise que les demandes de regroupement familial soient examinées avec souplesse et humanité. Elle attache de l'importance au fait que le Comité des ministres et le Commissaire du Conseil de l'Europe ont soutenu et précisé cet objectif [...]. S'agissant des moyens de preuve, elle relève dans la directive 2003/86/CE de l'Union européenne [...] et dans divers textes émanant de sources internationales et d'ONG que les autorités nationales sont incitées à prendre en considération « d'autres preuves » de l'existence des liens familiaux si le réfugié n'est pas en mesure de fournir des pièces justificatives officielles. Le HCR, le Conseil de l'Europe et les ONG indiquent de manière concordante l'importance d'élargir ces moyens de preuve [...], et la Cimade a souligné que les autorités françaises compétentes prennent en considération les documents tenant lieu d'actes d'état civil délivrés par l'OFPPA, et ceux déjà contrôlés par cet Office [...]. Enfin, il importe de noter que plusieurs rapports dénoncent des pratiques qui font obstacle au regroupement familial, en raison de la longueur excessive et de la complexité de la procédure de délivrance des visas; ils insistent sur la nécessité d'écourter les délais de la procédure en montrant plus de souplesse dans l'exigence des preuves attestant des liens familiaux [...].	ЕСЧП – Hirsi Jamaa and Others v Italy баранье бр. 27765/09	
ЕСЧП (Голем судски совет) <i>Svinarenko and Slyadnev v Russia</i> баранье бр. 32541/08 и 43441/08 17/07/2014	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за забрана на лошо постапување согласно член 3 од ЕКЧП. понижувачко постапување Ставање на обвинети лица во метални кафези при нивно појавување пред суд во кривични постапки додека се во продолжен притвор, како потенцијално понижувачко постапување со кое се прекршува член 3 од ЕКЧП, ставови 119 – 120. „119. Судот во последните години има разгледано неколку случаи во врска со употреба на метални кафези во судница, од гледна точка на член 3. Според Судот, постапувањето за кое станува збор е „ригорозно“ и „понижувачко“ [...]. Судот проценуваше дали таквото постапување би можело да се оправда со безбедносни причини во околните случаи, како на пример, личноста на барателот [...], природата на делата за кои е обвинет, иако овој фактор сам по себе не се смета за доволно оправдување [...]. неговото криминално досие [...], неговото однесување [...] или други докази за опасност по безбедноста во судницата или за опасност од бегство на барателот [...]. Судот зеде предвид и дополнителни фактори, како на пример, присуство на јавноста и медиумска покриеност на постапката [...]. 120. Неоправданата или „прекумерната“ примена на таква мерка на онеспособување во конкретните околности беше тоа што го наведе Судот да заклучи дека, во горните случаи, ставањето во метален кафез во судницата претставува понижувачко постапување. Меѓутоа, во еден случај, Судот со мнозинство заклучи дека немало прекршување на член 3 [...]“	ЕСЧП – Ramshvili and Kokhridze v Georgia, баранье бр. 1704/06 ЕСЧП – Ashot Harutyunyan v Armenia, баранье бр. 34334/04 ЕСЧП – Prizyan v Armenia, баранье бр. 33376/07 ЕСЧП – Khodorokovskiy v Russia, баранье бр. 5829/04 ЕСЧП – Khodorokovskiy and Lebedev v Russia, баранье бр. 11082/06 и 13772/05 ЕСЧП – Sarban v Moldova, баранье бр. 3456/05 ЕСЧП – Titarenko v Ukraine, баранье бр. 31720/02	
ЕСЧП <i>Trabelsi v Belgium</i> баранье бр. 140/10 04.09.2014	Пресуда на ЕСЧП, меѓу другото, за <i>невраќање</i> согласно член 3 од ЕКЧП во случај на екстрадиција. <i>Невраќање</i> – екстрадиција – доживотен затвор Екстрадиција којашто доведува до опасност од казна доживотен затвор без можност за намалување како претставување на член 3 од ЕКЧП, ставови 136 – 139. „136. Сега Судот долга до централното прашање за сегашниот случај, а тоа е да се утврди дали, покрај сите дадени гаранции, одредбите во законската регулатива на САД, со кои се уредуваат можностите за намалување на доживотниот затвор и помилувањата од страна на претседателот, ги исполнуваат критериумите утврдени од страна на Судот за проценување на можноста за намалување на казната доживотен затвор и нејзината усопласеност со член 3 од Конвенцијата. 137. Не се потребни долги судски расправи за да се одговори на ова прашање: Судот едноставно треба да забележи дека, иако наведените одредби укажуваат на постоење „можност за ослободување“ во смисла на пресудата за случајот <i>Kafkaris</i> – и покрај тоа што постојат сомнежи за реалноста на таквите можности во пракса – ниту една од предвидените постапки не претставува механизам за претспитување којшто бара од националните власти да испитаат; враз основа на објективни и однапред утврдени критериуми којшто точно му биле познати на затвореникот во времето на изрекување на казната доживотен затвор, дали во текот на отслужување на казната, затвореникот се променил и направнал во толкава мера што продолжувањето на затворската казна не може повеќе да се оправда со легитимни казнини основи [...] 138. Во такви услови, Судот смета дека, за казната доживотен затвор што може да му биде изречена на барателот, не може да се каже дека има можност за намалување за целите на член 3 од Конвенцијата, во рамките на знаењето на пресудата за случајот <i>Vinter and Others</i>. Со изложување на барателот на опасност од постапување спротивно на оваа одредба, Владата ја предизвикала одговорноста согласно Конвенцијата на државата што е предмет на жалба. 139. Следствено на тоа, Судот заклучува дека екстрадицијата на барателот во Соединетите Американски Држави претставува прекршување на член 3 од Конвенцијата.“	ЕСЧП – Kafkaris v Cyprus, баранье бр. 21906/04 ЕСЧП – Vinter and Others v the United Kingdom, баранье бр. 66069/09, 130/10 и 3896/10	

Национални

Земја-членка/суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Горен дом	<i>R v Secretary of State for the Home Department, ex parte Sivakumaran and Others</i> [1988] 1 AC 958 16/12/1987	Пресуда за толкување на „основан страв“ од прогон во дефиницијата за бегалци согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци. Дефиниција за бегалци – основан страв Дефиниција за „основан страв“ согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според Лорд Кит од Кингел: „Според мое мислење, барањето страв од прогон на барателот да биде основан, значи дека треба да бил прикажан разумен степен на веројатност дека, доколку биде вратен во неговата земја, тој ќе биде прогонет поради причина наведена во Конвенцијата. Во случајот <i>R v Governor of Pentonville Prison, ex p Fernandez</i> [...] овој Дом требаше да го толкува став 4(1)(b) од Законот од 1967 година за бегалци-престапници, којшто бара лицето да се врати согласно Законот доколку се чини: „дека тој може, ако биде вратен, да биде оштетен во текот на судењето или да биде казнет, притворен или да му биде ограничена личната слобода поради причини поврзани со раса, вера, националност или политично мислење.“ Лорд Диплок (Diplock) рече [...]: „Почитувани лордови, имајќи ја предвид релативната тежина на последните во случај претпоставките на Судот да бидат погрешни на еден или на друг начин, не мислам дека тест за применливоста на став (b) е дека Судот мора да биде уверен дека е поверојатно одошто не бегалцот, доколку биде вратен, да биде притворен или ограничен. Моето гледиште е дека е доволно помал степен на веројатност и јас не би спорел околу начинот на кој тестот бил дефиниран од страна на основниот суд или околу алтернативниот начин на кој бил наведен од страна на регионалниот суд. „Разумна можност“, „значителни основи за да се верува“, „сериозна можност“. Не гледам значајна разлика помеѓу овие различни начини на опишување на степенот на веројатност за притвор или за ограничување на бегалцот по неговото враќање, којашто го оправдува Судот во примената на одредбите од став 4(1)(b).“ Сметам дека овој пасус соодветно го исказува степенот на веројатност што треба да се исполни за стравот од прогон да биде основан. Советник на Високиот комесар на ОН презентираше внимателен и обмислен аргумент којшто во голема мера е заснован на <i>Travaux preparatoires</i> за Конвенцијата и за Протоколот. Релевантните изрази што се користат во овие документи, како на пример „ <i>razumna причина</i> “ или „ <i>razumni osnovi</i> “ за страв од прогон, поставуваат прашања во однос на толкувањето слични на оние што произлегуваат од значењето на „основан страв“ во самата Конвенција.“	Обединето Кралство, Горен дом – <i>R v Governor of Pentonville Prison, ex parte Fernandez</i> [1971] 2 All ER 691, [1971] 1 WLR 987
Обединето Кралство Горен дом	<i>Islam v Secretary of State for the Home Department, Immigration Appeal Tribunal and Another, ex parte Shah, R v [1999] UKHL 20</i> 25/03/1999	Пресуда за толкување на „припадност на определена општествена група“ во дефиницијата за бегалци според член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци. Дефиниција за бегалци – поврзаност со основите во конвенцијата – отсуство на заштита од прогон – дискриминација – определена општествена група – жени Поврзаност на причината за прогон со отсуството на заштита од прогон според член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според Лорд Хофман: „Сопственик на дукан, Евреин, бил нападнат од банда којашто ја организираше негов конкурент-белец, при што му го искршиле дуканот, го истепале и му се закарале дека ќе го повторат тоа, ако остане во бизнисот. Конкурентот и неговата банда се мотивирани од ривалството во бизнисот и желбата да се изграмаат одредени стари нерешени сметки, но немало да го сторат тоа што го сториле ако не знаеле дека властите ќе им дозволат да поминат некажано. А основата да уживаат некажанивост била тоа што жртвата е Евреин. Дали е тој предмет на прогон врз основа на расна припадност? Повторно, моето мислење е да. Еден од суштинските елементи на прогонот, необезбедувањето заштита од страна на властите, е заснован на расната припадност. Точно е дека еден од одговорите на прашањето „Зошто бил нападнат?“ би бил „Затоа што негов конкурент сакал да го искрши од бизнисот.“ Но, друг одговор, којшто го мое мислење е вистинскиот одговор во контекст на Конвенцијата, би бил дека „бил нападнат од негов конкурент којшто знаел дека жртвата нема да добие заштита поради тоа што е Евреин.“ Дефиницијата за определена општествена група согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци којашто е заснована на концептот на дискриминација, според Лорд Хофман: „[...] концептот на дискриминација во аспекти што влијаат врз фундаменталните права и слободи е клучен за разбирање на Конвенцијата. Тој не се однесува на сите случаи на прогон, дури и кога вклучуваат ускуратување на човекови права, туку на прогон што се базира на дискриминација. А во контекст на инструмент за човекови права, дискриминацијата значи правење разлики коишто, според принципите на фундаменталните човекови права, се сметаат за неконзистентни со правото на секое човечко суштество на еднакво постапување и почитување. [...] Кога решиле да го користат општиот термин „определена општествена група“ наместо да ги набројуваат поединечните општествени групи, креаторите на Конвенцијата, според мое мислење, имале намера да ги вклучат сите групи за кои може да се смета дека влегуваат во антидискриминирачките цели на Конвенцијата.“ Жени како определена општествена група согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според Лорд Крејгед: „Непобитните докази во овој случај покажуваат дека жените во Пакистан се дискриминирани. Мислам дека природата и степенот на дискриминација е таков што може со право да се каже дека жените во Пакистан се дискриминирани од општеството во кое живеат. Причината зошто подносителките се плашат од прогон не е само поради тоа што се жени. Таа е затоа што се тие жени во општество во кое постои дискриминација на жените.“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Трибунал за имиграција и азил	<i>Agartha Smith v Secretary of State for the Home Department</i> [2000] UKIAT 00TH02130 09/06/2000	Пресуда, меѓу другото, за правилниот пристап кон доказот за државјанство во контекст на барање за статус на бегалец согласно Конвенцијата за бегалци. Дефиниција за бегалци – државјанство на Барателот Утврдување на државјанство на барател за признавање статус на бегалец согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, став 55: „Трибуналот би ги сумирал своите заклучоци за општите прашања покренати со оваа жалба на следниот начин: а) Во повеќето апелациони предмети пред специјалните арбитри, државјанството на барателот не е доведена во прашање, како што се забележува во став 87 од Прирачникот на УНХЦР од 1979. Но, кога постои сомнеж, специјалните арбитри мора да се осврнат и на тоа прашање. Кога е јасно дека е ова спорно прашање, може да биде соодветно тоа да се разгледува како прелиминарно прашање, иако во некои случаи нема да биде можно да се одлучува за него засебно, без да се разгледаат севкупните докази приложени од подносителот. б) За да се постигне усогласеност со член 1A(2), не е секогаш неопходно да се дојде до позитивен наод за државјанство (или за немање државјанство), но секогаш е неопходно да се направат такви обиди. При извршувањето на оваа задача, специјалните арбитри не треба да ја третираат расправата за азил како суд за утврдување државјанство. Ниту пак треба премногу стриктно да се потпираат на кој било концепт од хиерархијата на извори којшто е можеби прикладен според класичните прописи за докази во однос на прашања од странско право и експертски докази. Како што покажуваат нашите наоди за оваа жалба, тие треба да му дадат соодветна тежина на текстот на законот за државјанство на односната држава, толкуван заедно со признаените општи принципи кои го уредуваат правото на државјанство. Покрај тоа, тие треба да имаат предвид дека е нивна должност да ги одмерат сите докази, дури и ако се оскудни и недоволни за да го задоволат органот-чијашто задача е да одлучи за државјанството на лицето, во контекст на севкупните податоци доставени од барателот во согласност со вообичаените граѓански постапки. в) Онаму каде што, и покрај примената на флексибилен пристап за утврдување на фактите, подносителот не може да го исполни товарот на докажување врз него и да го докаже своето државјанство, на пример поради непостоене и на најоскудни докази, тогаш специјалните арбитри треба да утврдат негативен наод во врска со државјанството. Меѓутоа, таквиот наод не смее да се изедначи со признавање на каквот било статус согласно меѓународното право: во меѓународното право не постои статус на „непознато државјанство“. г) Меѓутоа, кога не може да се избегне негативен наод за државјанство, задачата на специјалниот арбитер не треба секогаш да заврши таму. Освен во случаи на целосен недостиг на кредибилитет и материјал, тој или таа треба да продолжи и да го процени тврдењето на подносителот во однос на земјата каде што тој тврди дека бил предмет на прогон. Ваквиот пристап на „Двојна проверка“, иако стриктно не се бара согласно Конвенцијата, сепак е најмногу во согласност со нејзината примарна цел за спречување на враќање на оние кои имаат основан страв од прогон од којшто државата не може да ги заштити.“	
Обединето Кралство Горен Дом	<i>Horvath v Secretary of State for the Home Department</i> [2000] AC 489 [2000] UKHL 37 06/07/2000	Пресуда за толкување на заштитата од државата во случај на прогон што не го врши државата во дефиницијата за бегалци согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци. Дефиниција за бегалци – заштита од прогон – вршители на прогон што не се поврзани со државата – чекори за спречување прогон Заштита од државата во случај на прогон од вршители што не се поврзани со државата, според Лорд Хоуп од Крејгед: „Затоа, моето мислење е дека во контекст на наводите за прогон од страна на вршители што не се поврзани со државата, зборот „прогон“ укажува на неможност на државата да обезбеди заштита од лошо постапување или насилство на коешто е изложено лицето од страна на вршителите на прогон. Во случај кога обвинувањата се за прогон од страна на државата или нејзини чинители, секако дека ваков проблем не се појавува. Тогаш постои јасен случај за сурогатна заштита од страна на меѓународната заедница. Но во случај на наводи за прогон од вршители што не се поврзани со државата, неможност на државата да обезбеди заштита е секако суштински елемент. Тој обезбедува врска помеѓу прогон од страна на државата и прогон од страна на вршители што не се поврзани со државата, којшто е неопходна во интерес на конзистентност на целата структура [...] Затоа, да сумирам во врска со ова прашање, мислам дека обврската за обезбедување статус на бегалец произлегува само ако сопствената држава на лицето не е во можност или не сака да ја исполни својата должност и да ги заштити своите сопствени државјани. Оттука, според мене, произлегува дека, за да се задоволи тестот за страв во случај на вршители на прогон што не се поврзани со државата, барателот на статус на бегалец мора да прикаже дека прогонот од којшто се плаши се состои од дела на насилство или лошо постапување против којшто државата не е во можност или не сака да обезбеди заштита. Барателот може да има основан страв од закана по неговиот живот поради глад или граѓанска војна или од изолирани дела на насилство или лошо постапување на којшто може да биде изложено од причини содржани во Конвенцијата. Но опасоста, колку и да е голема, и стравот, колку и да е основан, не му даваат право да добие статус на бегалец. Конвенцијата има поограничена цел-чиешто ограничувања се утврдени со листата на причини во Конвенцијата и со принципот на сурогатство.“ Разумни чекори за спречување прогон, според Лорд Хоуп од Крејгед: „Во врска со третото прашање, одговорот исто така може да се најде во принципот на сурогатство. Примарна должност за обезбедување заштита има матичната држава. Нејзина должност е да востанови и да спроведува систем на заштита од прогон на своите државјани. Ако тој систем не постои, постои како замена заштита од меѓународната заедница. Но, примената на принципот на сурогатство се темели на претпоставката дека, како што со султитутивната заштита не може да се постигне целосна заштита од изолирани и случајни напади, исто така целосна заштита од такви напади не може да се очекува ниту од матичната држава. Затоа, стандардот што треба да се примени не е оној што би ги елиминирал сите опасности и на тој начин би се изедначил со гаранцијата за заштита во матичната држава. Тоа е повеќе практичен стандард, којшто соодветно ја зема предвид должност што ја има државата кон сите свои граѓани. Како што рече Вард, Л.Ј. на стр. 44Г, во делот што се однесува на забележката на професор Хагавеј во неговата книга на стр. 105, неспорно е дека живеаме во несоверен свет. Одредени нивоа на лошо постапување можат и понатаму да се случуваат, дури и ако државата од којашто бараме заштита презела чекори за нивно спречување. Сметам дека, во овој случај, Трибуналот го применил соодветниот стандард при разгледување на доказите.“	Обединето Кралство, Апелационен суд на Англија и Велс – <i>Horvath v Secretary of State for the Home Department</i> [2000] INLR 15

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Апелационен суд на Англија и Велс	<i>Revelka v Secretary of State for the Home Department</i> [2000] EWCA Civ 500 31/07/2000	Пресуда за барање за статус на бегалец од страна на лице без државјанство – дефиниција за бегалци – лица без државјанство – квалификување за статус на бегалец. Лицата без државјанство подлежат на истите услови за квалификување за статус на бегалец, ставови 60 и 68: „60. Текстот на член 1A(2) би требало да се толкува во согласност со вообичаеното значење што треба да им се даде на условите содржани во него во нивниот контекст и во контекст на предметот и целта на спогодбата. На тој начин, на Судот кому му е дадена задачата за толкување, му се дава право да ги земе предвид веќе цитираните меѓународни инструменти и резолуцијата во однос на нацрт-протоколот за статусот на лицата без државјанство, усвоена во 1951 година на последната сесија на конференцијата на ополномошниците, којашто ја изготви Конвенцијата од 1951 година. Од член 1A(2) е јасно дека лицата без државјанство може да бидат бегалци. Исто така е јасно дека е прифатено разгледување на состојбата на лицата без државјанство на сеопфатен начин [...] 67. Ставот во член 1A(2) би требало да се чита како целина и, според моја процена, со него се утврдува единствен тест за статус на бегалец. Намерата поради која формулацијата од првиот дел од ставот „не е во можност, или поради таквиот страв, не сака“, се повторува во вториот дел од ставот, е целиот став да биде воден од потребата да се утврди основан страв од прогон од причини наведени во Конвенцијата. Намерата била постоенето основан страв да биде предуслов за статус на бегалец. Значајно е дека обете категории, и лицата со државјанство и лицата без државјанство, се опфатени во ист став, и тоа во една иста реченица. Не можам да заклучам дека, со редоследот на зборовите во последниот дел од ставот, намерата била да се исклучи потребата од страв во случај на една потенцијално голема категорија на лица.“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Трибунал за имиграција и азил <i>Gomez (Non-state actors: Acero-Garcés disappeared) (Colombia)</i> [2000] UKIAT 00007 24/11/2000	Пресуда за толкување на прогон поради политичко мислење, во контекст на прогон од страна на вршителите што не се поврзани со државата. Дефиниција за бегалци – политичко мислење – вршителите на прогон што не се поврзани со државата Толкување на концептот на прогон поради „политичко мислење“, во контекст на прогон од страна на вршителите што не се поврзани со државата согласно условите во член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, ставови 30 – 46. Потребата за основата поврзана со „политичко мислење“ широко да се толкува доаѓа делумно од улогата на Конвенцијата за бегалци во заштитата на фундаменталните човекови права, чијшто значаен дел се слободата на убедување и совест, на мислење и изразување и на собирање и здружување: A. Grant-Madsen, „<i>The Status of Refugees in International Law</i>“, 1966 supra n.5 at 227. Тоа подразбира дека, дури и во контексти каде што вршител на прогон може едноставно да биде друго физичко лице, доколку се неговите дела на прогон против барателот мотивирани од намера да ги задужи неговите или нејзините убедувања, мислењето што му се припишува може да се смета за политичко, барем кога државните органи не се во можност да обезбедат деловорна заштита од таквите дела [...] 37. Кога вршител на прогонот е чинител којшто не е поврзан со државата, она што станува важно е перцепцијата што ја има вршителот на прогон за политичкото мислење на жртвата. 38. Меѓутоа, фактот што дури и вршителите на прогон што се отворено политички определени, можат да припишат политичко мислење, според нас не го оправдува заклучокот дека секоје мислење што го припишува вршител на прогон којшто не е поврзан со државата, може да се квалификува како политичко мислење. Како што истакна Хил, Ј. во веќе цитираниот пасус од случајот <i>V v Minister for Immigration and Multicultural Affairs</i>, значењето на политичко е „...потесно од употребата на терминот во врска со политичките науки, каде што неговото значење може да се прошири на речиси секој аспект од општеството“. Затоа, дури и во случај на вршителите на прогон којшто не се поврзани со државата, не може лесно да се види како несогласувањата што тие ги имаат со нешто што го прогонуваат, би можеле да се опишат како политички, освен доколку тие самите имаат или искажуваат политичка идеологија или поставуваат политички цели, т.е. ставови коишто имаат влијание врз главните случувања во однос на власта во едно општество. Со други зборови, Трибуналот се сомнева дека основата поврзана со политичко мислење во Конвенцијата на имала за цел да ги опфати односите во полед на власта на сите нивоа во општеството. [...] Се чини дека случаи во коишто поединец е прифаќа како вршител на прогон што не е поврзан со државата, а којшто е способен да припише политичко мислење, се оние во кои тој поединец ефективно ги спроведува политичките ставови на државата или на некој друг орган со политички намери и цели [...] 40. Како што постои потреба од усвојување на поширока дефиниција за терминот „политички“, така постои и потреба за признавање на фактот дека терминот е растеглив. Во природата на политиката, границите помеѓу политички и непотнички се менуваат во време и место. Во случајот <i>Shah and Islam</i>, Лорд Хофман истакна дека, иако жените во денешен Пакистан би можеле да сочинуваат определена општествена група, тоа не значи дека истото се однесува на жените на кое било друго место или во кое било друго време. Според нас, параметрите за време и историска локација се уште поприсутни во однос на основата поврзана со политичко мислење. Дека дефиницијата на придавката „политички“ секогаш мора до одреден степен да биде растеглива произлегува од фактот што природата на односите поврзани со власта и случувањата што го сочинуваат она што е политичко, варираат од општество до општество. Понекогаш, политичко мислење може да се најде во определен тип на изразување или активност, на пр. носење западен стил на облека во земја со длабок исламски фундаментализам и со строги општествени правила на однесување; а понекогаш не. [...] 41. Една важна последица од ваквото признавање на променливите граници на значењето на терминот „политички“ во различни општества е дека би било погрешно да се потпираме на какви било фиксни дестинкции помеѓу „политичкото“ и „кривичното“. Како што беше наведено во случајот <i>Jerez-Spring v Canada</i>, [1981] 2 F.C. 527[F.C.A], „политичката“ природа на активностите или мислењата на барателот мора да се процени во контекст на неговата или нејзината земја на потекло. [...] 45. Како последица на променливите граници на политичкото во различни периоди, не е невозможно да се идентификуваат какви било фиксни категории на лица или органи кои ќе се квалификуваат како политички субјекти. Прочеката за тоа дали постои основа поврзана со политичко мислење во одреден случај ќе зависи во голема мера од индивидуалните околности. 46. Горенаведениот пристап исто така објаснува зошто, во одредени околности, лице коешто е самото чинител на државата, на пр. државен службеник или полицаец, може да биде изложено на опасност од прогон врз основа на политичко мислење доколку се околностите такви што лица што не се поврзани со државата му припишуваат политичко мислење спротивно на нивното. Одлучата дали е државниот службеник во опасност од прогон врз основа на политичко мислење никогаш не треба да се носи врз однапред изграден аргумент базиран на фиксен став дека се што може да му се припише на едно лице во таква положба е дека си ја врши својата работа. Секогаш е неопходно да се разгледа дали нормалните граници на политичка и административна одговорност во таа земја биле нарушени од историски настани и случувања или не. Оваа перцепција исто така појаснува зошто во бегалското право почна да се прифаќа дека во одредени околности, „неутралноста“ може да претставува политичко мислење. [...].“	Австралија, Сојузен суд – V v Minister for Immigration and Multicultural Affairs [1999] FCA 428 Обединето Кралство, Горен дом – <i>Shah and Islam</i> [1999] Imm AR 283 Канада, Сојузен апелациоен суд – <i>Jerez-Spring v Canada</i> [1981] 2 FC 527 [FCA] US, Court of Appeal for the Ninth Circuit – <i>Sanga v INS</i>, 103 F.3d 1482 (9th Cir 1997)	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Апелационен суд на Англија и Велс	<i>Sepe and Bulbul v Secretary of State for the Home Department</i> [2001] EWCA Civ 681 11/05/2001	Пресуда за толкување на прогон врз основа на политичко мислење во случај на приговор на совеста во однос на извршување воена служба согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци. Дефиниција за бегалци – политичко мислење – приговор на совеста за извршување воена служба – лице со делумен приговор на совеста Толкување на прогон врз основа на политичко мислење во случај на лице со (делумен) приговор на совеста во однос на извршување воена служба согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според апелациониот судија Лос, ставови 82 и 86. Ако сум во право кога станува збор за апсолутен приговор на совеста, колкав простор може да остане за делумен приговор како потенцијален пат за стекнување статус на бегалец? Досега не сум зборувал за прашањето дали може да остане да каже дека приговор на совеста подразбира политички став, за целите на категориите причини од Конвенцијата во член 1A(2). Кога станува збор за лице со апсолутен приговор на совеста поттикнува од чисто пацифистички убедувања, чувствуваам одредени пречки во врска со оваа идеја, иако е таа поддржана од Хатавеј и Гудвин-Гил. На мислење сум дека пацифистичкото гледиште поприродно може да се опише како прашање на личен морал отколку како посебен политички став, искажан или што се подразбира. Но, тоа е секако прашање на верување, и, се разбира, понекогаш е прашање на верско верување. Меѓутоа, ако не треба да се смета дека секуларен пацифист икажува имплицитно политичко мислење, тогаш неговата положба нема да подпадне под ниедна од категориите во член 1A(2) (мислам дека категоријата „определена општествена група“ не би вевтувала многу), за разлика од верски пацифист; од таа причина тој не може да биде кандидат за заштита согласно Конвенцијата, без оглед на заклучоците што може да се изведат од она што го имам искажано во однос на апсолутен приговор на совеста. Во тие околности, и покрај пречката што ја чувствувам, подобар став можеби би бил Конвенцијата да се чита доволно широко за да се постават на исто рамниште секуларниот пацифизам и верскиот пацифизам, за целите на член 1A(2); начинот да се направи тоа е да му се припише политички квалитет на секуларниот пацифизам. Мислам дека таквиот став би бил поддржан со Воведните одредби на Конвенцијата коишто упутаваат на „најшироко можно остварување на овие фундаментални права и слободи“, и со случаите каков што е <i>Zolfagharkhani</i> [1993] 3 CF 540, 550. Тоа е секако поддржано во овој суд од страна на Хачинсон Лу во случајот <i>Adan</i> [1997] 1 WLR 1107, 1127E-F, и од гледиштата на Сојузниот суд на Австралија во случајот <i>V Minister of Immigration</i> [1999] FCA 428, став 33, на којшто се потпре г. Мекдоналд во одговорот. [...] 86. Ако, спротивно на моите сопствени заклучоци, сегашната состојба на правото бара доделување статус на бегалец на лице со делумен политички приговор на совеста, тогаш не ми е јасно зошто треба да се прави разлика помеѓу неискправно и искправно политичко мислење. Не можеме да ја сфатиме, а уште помалку да ја практикуваме сложената етика на плуралистичката демократија, без да прифатиме дека правото на слобода на мислење се однесува на секако мислење: глупо, мудро, одбивно или безопасно. Секако, постојат соодветни граници на неговото практикување или остварување. Ако дејствата на одреден поединец го доведуваат во рамки на член 1F, тоа е крај на секако барање за азил што тој би го поднел. Но самото одбивање на регрутација не го иницира 1F, без оглед какви се верувањата на човекот. А тој можеби не сторил ништо дополнително во однос на тие верувања, освен што ги изнел.”	Канада, Апелационен суд – <i>Zolfagharkhani v Canada</i> [1993] 3 CF 540 Обединето Кралство, Горен дом – <i>R v Secretary of State for the Home Department, ex parte Adan</i> [1997] 1 WLR 1107 Австралија, Сојузен суд – <i>V Minister for Immigration and Multicultural Affairs</i> [1999] FCA 428
Обединето Кралство Горен Дом	<i>R v Secretary of State for the Home Department, ex p Sivakumar</i> [2003] UKHL 14 20/03/2003	Пресуда за толкување на дефиницијата за бегалци согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци. Дефиниција за бегалци – комбинацијата на причини за прогон Комбинација на причини за прогон согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според Лорд Роџер од Ерлсфери (Rodger of Earlsferry), став 40: „Како што е одамна прифатено, вршителите на прогон може да дејствуваат поради повеќе од една причина. Дајсон Лу обрна внимание на ова кога, во став 22 од неговата пресуда во Апелациониот суд [2001] EWCA Civ 1196; [2002] INLR 310, 317, забележа дека само затоа што некој бил прогонуван поради сомнеж за инволвираност во насилен тероризам, не може да се заклучи дека тој не бил прогонуван поради неговото политичко мислење. Со други зборови, тој можеби бил прогонуван поради две причини. Во следниот став, Дајсон Лу ја идентификуваше задачата на лицето коешто го разгледува барањето за азил како „внимателно проценување на вистинските причини за прогон“. Лордот притоа истакна дека во голем број случаи е неопходно да се погледне под површината и да се идентификуваа вистинската причина за лошото постапување. Се разбира, притоа може да произлезе дека постом повеќе од една „вистинска причина“. На пример, доказите може да покажат дека барателот бил предмет на лошо постапување затоа што припаѓал на одредена етничка група и затоа што се сомничел дека учествувал во терористички злосторства што ги извршиле припадници на таа етничка група. Не само што е честопати тешко да се повлече граница помеѓу легитимна владина антитерористичка активност и расно и политичко прогонување [...], туку припадниците на безбедносните сили може и навистина да дејствуваат и од легитимни и од нелегитимни причини. Во таков случај, соодветен заклучок може да биде дека, доколку барателот се врати дома, тој би бил предмет на лошо постапување поради комбинација на причини што се наведени и не се наведени во Конвенцијата. Ако е така, лицето што го разгледува барањето за азил правилно ќе заклучи дека барателот има основан страв од прогон поради таа комбинација на причини.“	ОК, Апелационен суд на Англија и Велс – <i>Sivakumar v Secretary of State for the Home Department</i> [2001] ACAC Civ 1196; [2002] INLR 310 Австралија, Сојузен суд – <i>Paramanathan v Minister for Immigration and Multicultural Affairs</i> (1998) 160 ALR 24

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Апелационен суд на Англија и Велс	<i>Bagdanavicius & Anor, R (on the application of) v Secretary of State for the Home Department</i> [2003] EWCA Civ 1605 11/11/2003	Пресуда, меѓу другото, за толкување на „основан страв од прогон“ и „Доволна заштита од државата“ за квалификување за статус на бегалец; дефиниција за бегалци – заштита од прогон – превенција – индивидуални околности на барателот Заштита од прогон (превенција) и важност на индивидуалните околности на барателот, став 55: „[...] 4) Доволна заштита од државата, без оглед дали се обезбедува од страна на чинители на државата или чинители што не се поврзани со државата, значи волја и можност (способност) на државата на прифат, преку својот правен систем, да обезбеди разумно ниво на заштита од лошото постапување од кое барателот на азил има основан страв; <i>Ostman, Horvath, Dhima</i> . 5) Ефективноста на системот што се обезбедува вообичаено треба да се оценува според неговата системска можност да одрвати и/или да спречи форма на прогон за која постои опасност, а не само да ја казни таа форма на прогон по настанот; <i>Horvath; Valoptova, Мекферсон и Кинутха</i> . 6) Без оглед на системската доволност на заштитата од државата во земјата на прифат, барателот сè уште може да има основан страв од прогон доколку може да прикаже дека нејзините власти ги знаат или треба да ги знаат околностите коишто се специфични за неговиот случај и коишто го предизвикуваат неговиот страв, а кои е малку веројатно дека ќе ја обезбедат дополнителната заштита што оправдано ја налагаат неговите специфични околности; <i>Ostman</i> .“	ЕСЧП – <i>Ostman v the United Kingdom</i> , барање бр. 23452/94 Обединето Кралство, Горен дом – <i>Horvath v Secretary of State for the Home Department</i> [2001] AC 489 Обединето Кралство, Управен суд – <i>R(Dhima) v IAT</i> [2002] Imm AR 394 Обединето Кралство, Апелационен суд на Англија и Велс – <i>Vanoptova v Secretary of State for the Home Department</i> [2001] EWCA Civ 807 Обединето Кралство, Апелационен суд на Англија и Велс – <i>McPherson v Secretary of State for the Home Department</i> [2002] INLR 139 Обединето Кралство, Апелационен суд на Англија и Велс – <i>Kinuthia v Secretary of State for the Home Department</i> [2002] INLR 133
ФРАНЦИЈА Уставен совет	2003-485-DC 04/12/2003	Одлука за компатибилност на измените на францускиот Закон за азил од 25 Јули 1952 година (loi бр. 52 – 893) со Членовите 1, 2, 4, 5, 6 и 10 од Уставот на Франција. Дефиниција за бегалци – внатрешна заштита – значителен дел од земјата на потекло Услови за внатрешна заштита, вклучително и пристап до значителен дел од земјата на потекло, став 17: „Considérant, enfin, qu'aux termes mêmes de la loi, l'Office français de protection des réfugiés et apatrides instruit la demande en tenant compte des conditions générales prévalant dans la partie concernée du territoire d'origine et de la situation personnelle du demandeur; qu'il devra également tenir compte de l'auteur des persécutions, selon qu'il relève ou non des autorités de l'Etat; que le bien-fondé de chaque demande sera examiné individuellement au regard de ces éléments concrets, appréciables à la date à laquelle l'Office statue; qu'il appartiendra à l'Office, sous le contrôle de la Commission des recours des réfugiés, de ne refuser l'asile pour le motif énoncé au troisième alinéa du III du nouvel article 2 de la loi du 25 juillet 1952 qu'après s'être assuré que l'intéressé peut, en toute sûreté, accéder à une partie substantielle de son pays d'origine, s'y établir et y mener une existence normale.“	Обединето Кралство, Горен дом – <i>R v Immigration Appeal Tribunal and another, Ex p Shah</i> [1999] 2 AC 629
Обединето Кралство Горен Дом	<i>In re Regina v Special Adjudicator, ex parte Hoxha</i> [2005] UKHL 19 10/03/2005	Пресуда, меѓу другото, за непобитни причини за невраќање дома по фундаментална промена на околностите – дефиниција за бегалци – определена општествена група – жртви на трговија со луѓе Жртви на трговија со луѓе како определена општествена група, според Баронеса Хејл од Ричмонд, став 37: „Ако она од коешто се плашат може да го достигне нивото на прогон, дали е тоа поради причини содржани во Конвенцијата? Секако дека е одговорот да. Во случајот <i>R v Immigration Appeal Tribunal and another, Ex p Shah</i> [...], овој Дом смета дека жените во Пакистан сочинуваат определена општествена група, бидејќи имаат заедничка непроменлива родова карактеристика и се дискриминирани како група во однос на фундаменталните човекови права, против што државата не им обезбедува соодветна заштита. Фактот на сегашниот прогон сам по себе не е доволен за да сочинуваат општествена група: не би се квалификувала група којашто не е дефинирана со ништо друго освен со фактот дека нејзините припадници во моментот се протонети. Но жени којшто биле жртви на сексуално насилство во минатото се поврзани со непроменлива карактеристика којашто е во исто време независна од и причина за лошото постапување кон нив во моментот. Секако дека тие можат да сочинуваат определена општествена група согласно Конвенцијата.“	Обединето Кралство, Горен дом – <i>R v Immigration Appeal Tribunal and another, Ex p Shah</i> [1999] 2 AC 629

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ФРАНЦИЈА Апелационен одбор за бегалци	Миле А, 487336 29/07/2005	Пресуда за квалификување за статус на бегалец: Дефиниција за бегалци – вршители на прогон што не се поврзани со државата – отсуство на заштита од прогон Вршители на прогон што не се поврзани со државата и отсуство на заштита од прогон: „Considérant qu'il résulte de l'instruction que la requérante a été victime de persécutions liées à son appartenance ethnique et peut craindre avec raison d'en subir de nouvelles pour ce motif; que ces agissements sont essentiellement le fait de membres du clan Darod, lesquels contrôlent aujourd'hui la région de Gedo et font partie des clans, sous clans, et factions qui continuent à lutter pour créer ou étendre des zones d'influence à l'intérieur du territoire national; Considérant que le gouvernement somalien dit Gouvernement fédéral de transition mis en place en octobre 2004 et qui siège au Kenya, n'est actuellement pas en mesure d'exercer de manière effective un pouvoir organisé au sein du territoire somalien et dans ces conditions d'offrir une protection aux 66 membres du clan reer hamar; qu'aucune autre autorité telle que définie par les dispositions susvisées de l'article L 713-2 du code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile, n'est susceptible d'offrir une protection aux membres de cette communauté; que dès lors, Mlle A. peut être regardée comme craignant avec raison d'être persécutée en cas de retour dans son pays d'origine, au sens des stipulations de l'article 1er A2 de la convention de Genève [...]”	
ЧЕШКА Врховен управен суд	SM v Ministry of Interior, 6 Azs 235/2004-57 21/12/2005	Пресуда за толкување на политичко мислење како причина за прогон – Дефиниција за бегалци – причина за прогон – политичко мислење Толкување на „политичко мислење“ како причина за прогон, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Уленувањето во политичка партија е една, но не и единствена можност за учество во јавниот живот и за изразување на политички ставови. Самиот факт што барателот не бил член, туку само поддржувач на опозициската партија, не доведува до заклучок дека тој не ги изразил доволно своите политички ставови. Уште повеќе доколку во таа земја, самото учество во демонстрации организирани од опозициски партии обично доведува до прогон од страна на претставниците на државната власт. Затоа, еден од условите е барателот да има одредено политичко мислење, да е во можност соодветно да го презентира и да ја опише веродостојно неправдата што е предизвикана од таа причина.“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Горен Дом	<i>Januzi v Secretary of State for the Home Department</i> [2006] UKHL 5 15/02/2006	Пресуда за разумноста на внатрешната заштита за статус на бегалец. внатрешна заштита – прекумерни потешкотии Толкување на отсуство на прекумерни потешкотии како услов за внатрешно раселување; непостоење услов за почитување од страна на земјата на меѓународните човекови права во местото на раселување, според Лорд Бингам од Корнхил (<i>Binham of Cornhill</i>), ставови 15 – 21. „15. Според мое мислење, постојат повеќе причини поради кои широкоот пристап на Апелациониот суд во случајот <i>E</i> треба да се препрочита пред правилото Хагаве/Нов Зеланд. Најпрво, во ниту еден член од Конвенцијата не постои ништо од кошто, низ какво било толкување, би можело да произлезе тоа правило. Конвенцијата се однесува на правата во земјата на азил на оние коишто се признаени како бегалци. Таа не е експлицитно насочена кон дефинирање на правата во земјата на државјанство на барателите на азил, коишто би можеле да се раселат во таа земја, на место каде што нема да имаат основан страв од прогон. 16. Второ, прифаќањето на тоа правило не може соодветно да се внесе во Конвенцијата. Секако дека е точно, а тоа го нагласуваат и подносителите, дека преамбулата на Конвенцијата се повикува на Повелбата на Обединетите нации и на Универзалната декларација за човекови права, и бара да им се обезбеди на бегалците најшироко можно остварување на фундаменталните права и слободи утврдени со тие документи. Но, стремежот на Конвенцијата е да се осигури правично и еднакво постапување кон бегалците во земјите на азил, за да се обезбеди делотворна заштита од прогон од причини наведени во Конвенцијата. Таа не е насочена (освен во делот на прогонот) кон нивото на права што преовладува во земјата на државјанство. [...] 17. Трето, ова правило не е искажано во Директивата на Советот 2004/83/ЕС од 29 април 2004 година (OJ L 304/12) за „минималните стандарди за квалификување и статус на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како бегалци или како лица коишто на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита и за содржината на делелата заштита“. Таа е важен инструмент, затоа што е обврзувачка за земјите-членки на Европската Унија, коишто не можеле, согласно своите обврски што произлегуваат од Конвенцијата, да се обврзат на почитување стандард којшто е понизок од оној што таа го бара. Член 8, во ставовите 1 и 2, го предвидува следното: [...] Ова наметнува стандард којшто е значително понизок од оној што би се барал со правилото. 18. Четврто, од изворите цитирани погоре произлегува дека, правилото во моментот не е поддржано од таква еднообразност на меѓународната пракса, базирана на законска обврска, и од такво консензус на професионално и академско мислење којшто би биле неопходни за да се воспостави правило во меѓународното обичајно право. <i>Случај со Права на Ромите</i> [...], став 23. 19. Петто, усвојувањето на правилото би и дало на Конвенцијата ефект којшто не само што е непланиран, туку е исто така и со аномалии во однос на своите последици. Да претпоставиме дека едно лице е предмет на прогон во земјата на државјанство поради причини наведени во Конвенцијата. Земјата е сиромашна. Стандардите на социјалната заштита се ниски. Постои голема беда и немаштва. Почитувањето на човековите права е многу ограничено. Тој бег во богатата земја каде што, ако биде признаен како бегалец, би ги уживал сите права што им се гарантирани на бегалците во таа земја. Тој би можел, без страв од прогон, да живее на друго место во својата земја, но би бил изложен на сите неволи што ги носи животот во сиромашна и уназадена земја. Би било чудно ако случајот на прогон му овозможи да избега, не само од тој прогон, туку и од бедата на која е изложена неговата матична земја. Секако, би било поинаку ако непочитувањето на човековите права претставувало закана за неговиот живот или го изложувало на опасност од нечовечно или понижувачко постапување или казнување. 20. Соодветно на тоа, јас би го одбил оспорувањето на случајот <i>E</i> од страна на подносителот и би ги отфрлил сите четири жалби досега бидејќи тие се базирани на таа основа. Меѓутоа, со оглед на огромното значење на одлуките што треба да ги донесат, важно е лицата што одлучуваат да имаат одредени насоки во однос на пристапот кон разумноста и претераната суровост во овој контекст. Важни насоки може да се најдат во <i>Упатството за меѓународна заштита</i> на УНХЦР од 23 јули 2003 година. Во став 7 ((а), на анализата на разумност и се пристапува преку прашањето „Може ли барателот, во контекст на засенатата земја, да води релативно нормален живот без да се соочува со прекумерни потешкотии?“. Може ли барателот, во контекст на засенатата земја, да води очекува лицето да се пресели таму“. [...]	ОК, Апелациониот суд на Англија и Велс – E and another v Secretary of State for the Home Department [2003] EWCA Civ 1032, [2004] QB 531 Обединето Кралство, Горен Дом – R (European Roma Rights Centre and Others) v Immigration Officer at Prague Airport and Another (United Nations High Commissioner for Refugees intervening) [2004] UKHL 55, [2005] 2 AC 1
Германија Сојузен управен суд	BVerwG 1 C 15.05 18/07/2006	Пресуда за квалификување за статус на бегалец – дефиниција за бегалци – вршители на прогон што не се поврзани со државата Дефиниција на вршители на прогон што не се поврзани со државата, став 23. „Danach ist, wie das Berufungsgericht zutreffend erkannt und untersucht hat, auch die Verfolgung der Christen im Irak durch fundamentalistische Muslime und andere private Dritte in den Blick zu nehmen und im Rahmen der stets erforderlichen Gesamtschau aller asyirelevanten Bedrohungen zu würdigen. Entgegen der Auffassung der Beklagten und der von ihr angeführten Stimmen in Rechtsprechung und Literatur erfasst § 60 Abs. 1 Satz 4 Buchst. c AußenfG dabei schon seinem Wortlaut nach alle nicht staatlichen Akteure ohne weitere Einschränkung, namentlich also auch Einzelpersonen, sofern von ihnen Verfolgungshandlungen im Sinne des Satzes 1 ausgehen.“	Пресуда за квалификување за статус на бегалец – дефиниција за бегалци – вршители на прогон што не се поврзани со државата 21. [...] Органот што одлучува, земјата ги предвид сите релевантни околности што се однесуваат на барателот и неговата земја на потекло, треба да одлучи дали е разумно да се очекува барателот да се пресели таму или дали би било претерано сурово да се очекува од него да го направи тоа. [...].

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	Цитирани случаи
Обединето Кралство Горен дом	<i>Secretary of State for the Home Department v K; Farnah v Secretary of State for the Home Department</i> [2006] UKHL 46 18/10/2006	Пресуда за толкување на „определена општествена група“ за квалификување за статус на бегалец; дефиниција за бегалци – определена општествена група – род (Член 10(1)(г) од ДК) Толкување на определена општествена група како што е дефинирана во член 10(1)(г) од ДК, според Лорд Бингам од Коркил, став 16: „Директивата на Советот на ЕУ 2004/83/ЕС од 29 април 2004 година, која стапи на сила на 10 октомври 2006 година, е насочена кон поставување на минимални стандарди помеѓу земјите-членки за квалификување и за статус на лица со државјанство од трета земја или лица без државјанство како бегалци или како лица коишто на друг начин имаат потреба од меѓународна заштита и кон поставување на минимални стандарди за содржината на дадената заштита. Во Воведните одредби се признава потребата од минимални стандарди и заеднички критериуми за признавање на бегалците, како и за заеднички концепт за „припадност на определена општествена група како основа за прогон“. Директивата јасно им дозволува на земјите-членки да применуваат стандарди коишто се поповолни за барателот од заштитните минимални стандарди. Член 10 наведува [...] Бивално сфатена, оваа одредба на нивен начин не е неконзистентна со трендот на меѓународно ниво. При проценување на барање базирано на припадност на определена општествена група, државните власти секако треба да ги земат предвид наброените аспекти. Не се сомневам дека некоја група (i) и (ii), тогаш, според мое мислење, тој поставува тест којшто е многу поригорозен одошто она што се бара на меѓународно ниво. Во објавените <i>Коментари</i> за оваа Директива (јануари 2005 година), УНХЦР се придржува кон својот став дека критериумите во потставите (i) и (ii) треба да се третираат како алтернативи, односно дека се предвидува признавање на определена општествена група кога е исполнет едниот од два критериуми, а не дека се бара исполнување и на двата. [...]“ Поврзување на делото на прогон со основан страв од прогон согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според Лорд Бингам од Коркил, став 17: „Текстот на член 1A(2) од Конвенцијата јасно става до знаење дека едно лице има право да бара да биде признаено како бегалец само доколку прогонот од кој барателот има основан страв е причински поврзан со основите од Конвенцијата врз коишто барателот го темели своето барање. Основата на која се потпира барателот не мора да биде единствена па дури ниту примарна причина за прогонот од кој се стравува. Доволно е основата на која се потпира барањето да биде ефективна причина. Третманот на прогон не мора да биде мотивиран од непријателство, пакост или злонамерност од страна на вршителот на прогон, чиешто декларирани или очигледни мотиви можат, а и не мора да бидат реалните причини за прогонот. Она што е важно, е реалната причина. Кога се одлучува дали е утврдена каузална врска, не е соодветен едноставен тест за причинската поврзаност од типот „во случај на“: Конвенцијата бара поусовршен пристап, соодветен на контекстот, при што ќе се земат предвид сите факти и околности релевантни за конкретниот случај.“ Жените во Сиера Леоне како определена општествена група во смисла на член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според Лорд Бингам од Коркил, став 31: „Оддалечувајќи се од изнесеното подолу, но со поддршка од УНХЦР, г-ца Вебер за втората подносителка наведе дека „жените во Сиера Леоне“ се определена општествена група чиј припадник е втората подносителка. Ова е навод што треба да се проценува во контекст на општеството на Сиера Леоне, како што се открива од неспорни докази, и без да се прибегнува кон нерелевантно генерализирање. Врз основа на тие докази, мислам дека е јасно дека жените во Сиера Леоне претставуваат група на лица коишто имаат заедничка карактеристика којашто, без фундаментална промена во општествените правила на однесување, е непроменлива, а тоа е положбата на инфериорност во општеството во однос на мажите. Жените се доживуваат како инфериорни од страна на општеството. Ова се однесува на сите жени, на оние кои ја прифаќаат својата инфериорна положба и на оние кои не ја прифаќаат. Дефинирањето на групата на ваков начин не значи нејзино дефинирање во врска со прогонот заради за кој е поведен случај; тоа е карактеристика којашто би постоела дури и кога не би се практикувало ЖГО, иако ЖГО претставува екстремно и многу сурово изразување на доминантноста на мажите. Не е значаен фактот што ЖГО во Сиера Леоне го извршуваат жени: така е обично и во Камерун (GZ, погоре) и понекогаш во Нигерија (RRТ N97/19046, погоре), но тоа не го оспори барањето за азил на барателката. [...] Постои заедничка карактеристика на неопштетност. Во општеството постои перцепција дека овие жени се засебна група. А тоа не е група дефинирана со прогонот: таа би била препознатлива група дури и кога ЖГО би била целосно доброволна постапка, неспроведувана на сила или резултат на општествен притисок.“ Толкување на определена општествена група, според Баронеса Хел од Ричмонд, став 110: „Не прави никаква разлика тоа што ЖГО го извршуваат жени врз жени и девојки. Од оние што веќе биле протонувани честопати се очекува да го продолжат прогонот на следните генерации [...]“

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Трибунал за имиграција и азил	AB (Protection – criminal gangs – internal relocation) Jamaica CG [2007] UKAIT 00018.22/02/2007	Пресуда за доволна заштита од прогон за квалификување за статус на бегалец. Дефиниција за бегалци – заштита од прогон (член 7 од ДК) Дефиниција за доволна заштита од прогон согласно Регулацијата на ОК ИП 2006/2525 и, оттаму, согласно член 7 од ДК, став 143: „Најпрво, во жалбите поврзани со азил, исказите за доволна заштита не се искажи за тоа дали заштита може да се обезбеди општо – т.е. за сите граѓани, без исклучок. Како што покажува и формулацијата на регулативата 4 од Регулацијата за заштита (и член 7 од ДК), тие се однесуваат на системот на заштита и дали, во рамки на тој систем, може „генерално“ да се обезбеди заштита. Второ, тестот за заштита е практичен. За да има делотворна заштита, не е неопходно да постои апсолутна гаранција за заштита, делотворна заштита не значи елиминирање на сите опасности. Трето, тестот се фокусира на тоа дали заштитата во државата е фактички достапна: заштита може генерално да се даде без никакво ограничување на видот или формата на заштита или на нејзините извори, покрај барањето за ефективен правен систем. Иако, како што се истакнува во формулацијата на регулативата 4, за да постои можност за заштита, мора да постојат барања за постојане на ефективен правен систем, не постојат барања нивозата на сериозни кривични дела да мора да се одржуваат во рамки на некое определено ниво. Во услови кога рекордно високи нивоа на криминал се често одлика на голем број водечки демократски држави, би било изненадувачки ако можност на надлежните органи за обезбедување заштита во ваквите држави би се оспорувала едноставно на основа на високата стапка на криминал. Покрај тоа, иако постојат барања за одвраќање (откривање, судско гонење и казнување на дела кои претставуваат прогон или сериозна повреда), тестот не ја ограничува понудената заштита од страна на правниот систем на кривично право: Ова е важно затоа што, како што забележуваат Седли и Арден-Лј, граѓанското право (на пр. забрана за вознемирување) може да има улога во сеопфатниот систем на заштита. Сите овие забелешки е важно да се имаат предвид во контекстот на Јамајка. Четврто, како што забележува Ауд/Лј во став 6 за случајот <i>Waldanavicius</i>: „Без оглед на системската доволност на заштитата од државата во прифат, барателот сè уште може да има основан страв од прогон доколку може да прикаже дека нејзините власти ги знаат или треба да ги знаат околностите коишто се специфични за неговиот случај и коишто го предизвикуваат неговиот страв, а кои е малку веројатно дека ќе ја обезбедат дополнителната заштита што оправдано ја налагаат неговите специфични околности; <i>Osmán</i>.”	Обединето Кралство, Горен дом – Regina v Secretary of State for the Home Department, ex parte Bagdanavicius and another [2005] UKHL 38 ЕСЧП – Osman v the United Kingdom, Барање бр. 23452/94
ЧЕШКА Врховен управен суд	TA v Ministry of Interior, 4 Azs 146/2006-100 28/02/2007	Пресуда за заштита од прогон/сериозна повреда во случај на вршител на прогон/сериозна повреда што не се поврзани со државата. заштита од прогон/сериозна повреда Степен до кој барателите треба да бараат заштита од прогон/сериозна повреда, според EDAL. Резиме на англиски јазик на случајот: „Врховниот управен суд исто така одлучи дека, во случаи кога извештаите за земјата на потекло покажуваат дека малцинството на кое му припаѓа барателот е цел на дискриминација и прогон од страна на властите и полицијата, фактот дека барателот не побарал од властите заштита во земјата на потекло и не ги исцрпил сите правни средства, не може да биде причина за недоделување азил.”	
Обединето Кралство Трибунал за имиграција и азил	IM (Sufficiency of protection) Malawi [2007] UKAIT 00071 31/07/2007	Пресуда за толкување на заштита од прогон за квалификување за статус на бегалец. Дефиниција за бегалци – заштита од прогон/сериозна повреда (член 7 од ДК) Толкување на заштита од прогон согласно Регулацијата на ОК за заштита и со член 7 од ДК, ставови 49 – 50: „49. Оваа формулација е во основа иста со текстот на член 7 од Директивата, освен што во формулацијата на регулатива 4(2) е испуштена фразата „меѓу другото“ веднаш пред „преку спроведување“ (член 7(2) наведува дека „Заштита генерално се обезбедува кога давателите споменати во став 1 преземаат разумни чекори за да спречат прогон или претрпување сериозна повреда, меѓу другото, преку спроведување на ефективен правен систем за откривање, судско гонење и казнување на дела што претставуваат прогон или сериозна повреда, и кога барателот има пристап до таквата заштита“). 50. Една од карактеристиките на регулатива 4 која сметаме дека ја истакнуваат фактите на овој случај е тоа што формулацијата во регулатива 4(2) го поткрепува истото гледиште за кое ние сметаме дека се зазема во преседентното право по случајот <i>Holvath</i>. Формулацијата во овој потстав е видливо оспорлива: „[заштитата ќе се смета дека е генерално обезбедена... (додадено нагласување)]. Не се наведува дека преземањето „разумни чекори за спречување прогон... преку спроведување ефективен правен систем...“ ќе биде еднакво на обезбедување соодветна заштита во секој случај, иако се вели дека тоа генерално ќе биде така. Ако постои каков сомнеж дали преседентното право по случајот <i>Holvath</i> го утврдува точниот правен тест за заштита, тогаш она што сега може да го кажеме е дека тој сомнеж се отфрла со регулативата 4(2) чијашто формулација верно ја отсликува формулацијата на тестот утврден во случајот <i>Holvath</i>, како што ние ја толкуваме. Од 9 октомври 2006 година регулативата 4, се разбира, е таа што сега го содржи правото што ние треба да го применуваме.”	Обединето Кралство, Горен дом – <i>Holvath v Secretary of State for the Home Department</i> [2001] AC 489 [2000] UKHL 37

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Апелационен суд на Англија и Велс	<i>EB (Ethiopia) v Secretary of State for the Home Department</i> [2007] EWCA Civ 809 31/07/2007	Пресуда за толкување на прогон за квалификување за статус на бегалец – дефиниција за бегалци – прогон – дискриминирачко лишување од државјанство Дискриминирачко лишување од државјанство како прогон согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според апелациониот судија Пил, став 54 и според апелациониот судија Џејкоб, став 75. „54. Неопходно е да се разгледаат околностите во кои настанала состојбата на немале државјанство. Не сум подготвен да бидам на став дека лишувањето од државјанство, без оглед дали е <i>de facto</i> или <i>de jure</i> , само по себе неопходно води до статус на бегалец. Ниту пак доброволно заминување, неговозано со прогон, по којшто следи одбивање на повторен влез, мора неизбежно да води до статус на бегалец, како може да претставува прекршување на меѓународното право. Потребна е анализа на околностите, вклучително и на губењето на правата засегнати во доделениот случај, како и причините и последиците од тоа. Не судам однапред за можните идни фактички наоди во сегашниот случај, но во случај кога прогон од типот за кој станува збор довел до заминување од државата на вообичаен престој, којашто потоа или одбива до дозволи повторно влез, или го дозволува влезот во околности во кои ќе продолжат претходните услови, постои можност да се утврди статус на бегалец. Во првиот случај, прогонот е во заштита и континуираното губење на граѓанските права, а во вториот случај, прогонот е во ставот од таквото континуирано поступување по враќањето. [...] 75. Откако барател за статус на бегалец ќе докаже дека неговата земја на потекло му го одземала државјанството поради неговата расна припадност, тој, според мене, докажал случај <i>prima facie</i> за таков статус. Точно е дека органот што одлучува мора да го постави прашањето: дали тој би имал основан став од прогон кога денеска би бил вратен таму? Но во отсуство на спротивни докази, некој кому му било одземено државјанството поради неговата расна припадност, кога би бил вратен би се нашол во речиси невозможна положба – не би можел да гласа, да ја напушти земјата, па дури ниту да работи. Таквите лица е веројатно да бидат третирани како отпадници затоа што им било одземено државјанството. Тие го „изгубиле правото да имаат права“ (силни зборови на главниот судија Варен) и се веќе ставени во положба нивната матична држава да не им дозволи влез – не можат ниту дома да си одаат.“	Обединето Кралство, ACAB – Boban Lazarevic v Secretary of State for the Home Department [1997] EWCA Civ 1007
Обединето Кралство, ACAB	<i>JV (Tanzania) v Secretary of State for the Home Department</i> [2007] EWCA Civ 1532 07/11/2007	Пресуда за квалификување за статус на бегалец. Статус на бегалец – дело на прогон – лишување од државјанство Признавање на лишувањето од државјанство како дело на прогон, став 10. „Во врска со расправата дали одземањето државјанство може да претставува прогон, јасно е од случајот <i>Lazarevic</i> (и е во принцип јасно) дека тоа може да биде случај доколку е одземањето поттикнато од причина содржана во Конвенцијата: политичка припадност или, се разбира, од кои било други елементи наведени во член 18(2) од Конвенцијата за бегалци. Главно прашање во овој случај, ако се суди според фактите, би било: зошто танзаниските власти му го одбиле барањето за танзаниско државјанство на подносителот? Испитувањето државен секретар, во резимето на аргументацијата, се осврнала на обемната кореспонденција којашто целата беше доставена пред Трибуналот. Нема потреба да се навлегува и да се разгледуваат дописите поединечно. Доволно е да кажам дека ми е сосема јасно дека барањето на подносителот било одбиено поради начинот на кој властите ја толкувале законската регулатива, а не поради кои било други причини, и секако не поради самоволие или дискриминирачки причини. Властите го охрабриле подносителот да бара државјанство преку постапка за натурализација. Им доделиле државјанство врз основа на потекло на четворица од браќата и сестрите на подносителот. Ги признале и обата негови родители како државјани. Се чини дека и Британската висока комисија и Центарот за законски и човекови права се на мислење дека барањето преку натурализација би било (или ќе било) соодветно. Во такви услови, не е преувеличување ако се каже дека пред евентуален обид да се покрене случај за судење спротивно на доказите претстои вистински тешка битка. И иако не мислам дека г. Хојетс целосно го прифаќа ова, се чини дека во документите нема ништо што би го оспорило наодот на Трибуналот во став 37 дека тука настанала грешка при толкувањето и немало намерно одбивање на државјанство. [...]“	Обединето Кралство, Горен дом – Januzi v Secretary of State for the Home Department, [2006] UKHL 5
Обединето Кралство Горен дом	<i>Secretary of State for the Home Department v AN (Sudan) and Others</i> [2007] UKHL 49 14/11/2007	Пресуда за опасност од прогон и толкување на внатрешна заштита – внатрешна заштита – прекумерни потешкотии Дефиниција за внатрешна заштита и прекумерни потешкотии во земјата на потекло, ставови 3 и 5. „3. Одлуката на Домот во случајот <i>Januzi</i> [2006] 2 AC 425 исто така се однесуваше на прашањето на внатрешно раселување на баратели на азил коишто имале основан страв од прогон во еден дел од нивната матична држава, но кои, како што беше кажано, би можеле разумно и без претерана суровост да бидат вратени и раселени во друг дел од таа држава. Заедничко прашање во жалбите (видете став 1) беше дали, при оценувањето на разумноста и претераната суровост во овој контекст, треба да се земе предвид каква и да е нееднаквост помеѓу граѓанските, политичките и социоекономските права што барателот би ги имал согласно водечките меѓународни конвенции и договори за човекови права и оние коишто би ги имал на местото на раселување. Јасниот заклучок на Домот беше дека не би требало, со исклучок на прекршувањата на фундаменталните права како оние што се заштитени со Членовите 2 и 3 од Европската конвенција за човекови права: ставови 20, 23, 45 – 46, 61, 67, 70. [...] 5. [...] Иако конкретно насочени кон секундарно прашање во случајот, овие наводи имаат јасна општа примена. Не е лесно да се каже како правилно би можело полесно или појасно да се искаже. Очиледно е, или би требало да биде очигледно, дека истражувањето мора да биде насочено кон ситуацијата на конкретниот барател, чиишто возраст, пол, искуство, здравје, вештини и семејни врски може да бидат многу релевантни. Нема причина за исклучување, или за давање приоритет на разгледувањето на начинот на живот на барателот во местото на прогон. Нема причина за исклучување, или за давање приоритет на разгледувањето на условите што генерално преовладуваат во матичната земја. Не ја потценувам тежината на носењето одлуки за некои случаи. Но тежината лежи во применувањето на тестот, не во неговото искажување. Хуманитарната цел на Конвенцијата за бегалци е да обезбеди разумна мерка за заштита на оние кои имаат основан страв од прогон во нивната матична земја или во дел од неа; целта не е да обезбеди општо подигање на животниот стандард широк светот, иако е тоа секако пожелно.“	Обединето Кралство, Горен дом – Januzi v Secretary of State for the Home Department, [2006] UKHL 5

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ГЕРМАНИЈА Управен суд на Аугсбург	Аи 6 S 08.30005 10.01.2008	Пресуда за кредитбилитет на барател за статус на бегалец. Давател на заштита – меѓународни организации – УНМИК – КФОР Меѓународни организации (УНМИК и КФОР) како даватели на заштита, став 56: „Bei der Blutrache handelt es sich nicht um eine politische oder sonst nach § 60 Abs. 1 AufenthG relevante Gruppenverfolgung, weil sich der Antragsteller selbst wenn die Blutrache in seinem Fall tatsächlich drohen würde zum einen an die grundsätzlich schutzfähigen und schutzwilligen Sicherheitsorgane im Kosovo von UNMIK und KFOR wenden könnte, zum anderen aber der Drohung durch einen Wohnsitzwechsel in einen anderen Teil Serbiens ausweichen könnte. [...] In solch einem Fall kann vielleicht noch von einer „Gruppe“ gesprochen werden, aber nicht mehr von einer „Gruppenverfolgung“. Schließlich hat er auch im restlichen Serbien selbst nach einer etwaigen Unabhängigkeitserklärung des Kosovo als serbischer Staatsangehöriger mit Schulausbildung und Berufspraxis eine sichere inländische Fluchtalternative. Das gilt auch in Hinblick auf die nun in § 60 AufenthG eingearbeiteten Art. 8, 9 und 10 RL 2004/83/EG. Schließlich sind UNMIK und KFOR grundsätzlich schutzbereite und schutzwillige Akteure i. S. v. § 60 Abs. 1 S. 4 AufenthG i. V. m. Art. 7 RL 2004/83/EG. Ein völlig lückenloser Schutz ist schon praktisch nicht möglich und rechtlich nicht zu fordern.“	
ЧЕШКА Врховен управен суд	EM v Ministry of Interior, 4 Azs 99/2007-93 24.01.2008	Пресуда за внатрешна заштита. Внатрешна заштита – индивидуални околности Важност на индивидуалните околности на барателот за внатрешна заштита, според EDAL: Резиме на англиски јазик на случајот: „Во врска со постоењето алтернатива на внатрешна заштита, Судот наведува дека е неопходно да се одговори прашањето дали барателот може да пристапи до таква заштита и дали таа заштита е делотворна. Покрај тоа, Судот забележува дека двете претходни одлуки не го земале предвид фактот дека барателот била немажена жена.“	
ГЕРМАНИЈА Сојузен управен суд	BVerwG 10 С 33.07, BVerwG:2008: 070208810С33.07.0 07.02.2008	Пресуда за повлекување на статус на бегалец по фундаментална промена на околностите во земјата на потекло на Членовите 11 и 14 од ДК и член 1В од Конвенцијата за бегалци. Значење на изминат прогон/сериозна повреда – промена на околности <b>bb) Постои дополнителна потреба од појаснување дали полесниот стандард на докажување согласно член 4(4) од Директивата се применува во ваква ситуација – со други зборови, во случаи во коишто нема внатрешна поврзаност помеѓу околностите во кои лицето било признаето како бегалец и наводната опасност што постои при враќањето. Ова е суштината на Прашањето 3 б. Според член 4(4) од Директивата, фактот што барателот веќе бил предмет на прогон или друга сериозна повреда, или предмет на директни закани за таков прогон или таква повреда, претставува сериозна индикација за основан страв на барателот од прогон или за реална опасност од претрпување сериозна повреда, освен доколку постојат добри причини да се верува дека таквиот прогон или сериозна повреда нема да се повторат. [41] Во ова мислење на Судот, рестриктивната формулација „таков прогон“ – на германски јазик „solcher Verfolgung“ – којшто постои и во англиската („such persecution“) и во француската верзија („cette persécution“), укажува дека полесниот стандард на докажување не се однесува на сите случаи во кои постои искуство на прогон или директна закана за прогон, туку претставува постоење на внатрешна врска помеѓу искусниот прогон или директната закана за прогон и околноста што би можела да доведе до повторување на прогонот во случај на враќање. Дополнителен аргумент во прилог на ваквиот став е фактот дека оправдувањето на претставката дека и понатаму постои закана од прогон или дека повторно ќе постои закана од прогон, заедно со поврзаната промена на товарот на докажување, не се наоѓа конечно во фактот дека поединецот веќе подлегнал на прогон, туку повеќе во тоа што во истите околности, прогонот што веќе бил искусен или за кој постоела директна закана, укажува на опасност од повторување на прогонот. Оваа претпоставка исчезнува кога ќе исчезнат околностите под кои бил признаен бегалецот. Во овие случаи, претходниот прогон нема индикативен ефект врз фактичното ниво во однос на нови, различни опасности од прогон коишто се поврзани со други причини и се потенцијално можеби извршени од други вршители на прогон (на пример, прогон од страна на физички лица во тек на војски конфликти, наместо претходен прогон од страна на државата поради критички став кон режимот), и којшто немаат никаква поврзаност со претходниот прогон. [...] Подоцнежниот нацрт на Комисијата, во член 7, првично предвидуваше само дека при проценување на стравот кај барателот од прогон или од друга сериозна, неоправдана повреда, земјите-членки исто така треба да земат предвид дали барателот веќе бил протонуван или дали претрпел друга сериозна неоправдана повреда, или дали бил под директна закана од прогон или од друга сериозна повреда. Бидејќи тоа е сериозна индикација за објективна можност барателот и понатаму во иднина да биде протонуван или да претрпи таква повреда. Меѓутоа, ограничувањето дека ова не се однесува на ситуација во која условите во земјата на потекло на барателот или во неговите односи со земјата на потекло оттогаш радикално и релевантно се промениле, е изразено во образложението на Комисијата (видете стр.16). Според записникот од дискусијата на 25 септември 2002 година (Док. 121199/02, стр. 9), ова ограничување во член 7(4) е додадено подоцна („Фактот дека...“ е сериозна индикација за основаниот страв на барателот од прогон или за реалната опасност од сериозна и неоправдана повреда, освен доколку отогаш се случила радикална промена во околностите во земјата на потекло на барателот или во неговите односи со земјата на потекло“), но според записникот од 12 ноември 2002 година (Док. 14083/02, стр. 9), формулацијата била повторно изменета и била усвоена сегашната формулација. Од материјалите не е јасно зошто се случило тоа. Меѓутоа, од текот на дискусијата може да се претпостави дека зборот „таков“ не бил додаден случајно, туку сосема смислено, и на тој начин требало да се воспостави поврзаност со конкретен прогон, без оглед дали барателот го искушил прогонот или бил изложен на Директна закана од него.“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
БЕЛГИЈА Совет за процесно право за странци	8.758 14.03.2008	Пресуда за барање за меѓународна заштита поради опасност што произлегува од крвна одмазда. Супсидијарна заштита – сериозна повреда (член 15(a) и (б)) – крвна одмазда Опасност од крвна одмазда (вендата) којашто се квалификува како сериозна повреда согласно член 15(a) и (б) од ДК, став 4.4.1.2: „Ен l'espace, le Conseil a exposé les raisons pour lesquelles il ne peut exister ni en cas de retour dans son pays, la vie ou l'intégrité physique de la partie requérante serait menacée par la vendetta qui pèse contre sa famille [...] Il constate par conséquent qu'il existe de sérieux motifs de croire que si elle était renvoyée dans son pays d'origine, elle encourrait un risque réel de subir des atteintes graves au sens de l'article 48/4, §2, a) et b) de la loi du 15 décembre 1980.“	
ФРАНЦИЈА Национален суд за азил	Mlle N, 574495 02.04.2008	Неможност за барање за статус на бегалец поради женско генитално осакатување и принуден брак. заштита од прогон – неможност на државата да обезбеди заштита од прогон: „Considérant (...) qu'il résulte de l'instruction qu'eu égard aux normes et lois coutumières relatives à l'excision et au mariage forcé en vigueur dans l'Etat de Rivers au Nigeria, et nonobstant l'interdiction légale de ces pratiques par l'Etat Fédéral, mais églement par l'Etat de Rivers depuis 2001 pour l'excision, les femmes qui en sont victimes dans les zones rurales ne peuvent se réclamer de la protection des autorités de cet Etat, et que leur attitude est perçue comme transgressive par les membres de leur communauté; qu'elles constituent dans ces conditions un groupe social au sens de l'article 1er, A, 2 de la convention de Genève; que par suite Mlle N., peut avec raison craindre personnellement des persécutions du fait de son appartenance à ce groupe.[.]“	
Обединето Кралство Апелационен суд на Англија и Велс	YV (Eritrea) [2008] EWCA Civ 360 15.04.2008	Пресуда за барање за статус на бегалец врз основа на активности <i>sur place</i> . подоцнежнo барање за меѓународна заштита (член 5(3) од ДК) – активности <i>sur place</i> Толкување на подоцнежнo барање согласно член 5(3) од ДК и активности <i>sur place</i>, според апелациониот судија Седли, ставови 13 и 14: „13. На овој начин се признава релевантна разлика помеѓу активностите во оваа земја којашто, иако не се неопходни, сепак се легитимно преземени од страна на политички дисидент против владата во неговата земја и којашто можат да го изложат на опасност од лошо постапување по враќањето, и активностите којашто не се преземени со мисла за изразување несогласување, туку заради создавање или вложување на таквата опасност. Сепак, иако е релевантна, разликата не е од суштинско значење, бидејќи сите три формулации признаваат дека опортунистичка активност <i>sur place</i> не претставува автоматска забрана за азил. Проблемот е да се знае кога таквата забрана може најпосле да се спушти. Врдењето дека, како кај <i>Daniani</i> , последица од наодот дека активоста на барателот во ОК била целосно опортунистичка е тоа што „неговиот кредибилитет веројатно е низок“, со должна почит, го наметнува прашањето: кредибилитет за што? Според тврдењето, веќе му се верувало во однос на неговите активности и (веројатно) не му се верувало во однос на неговиот мотив. Тогаш прашањето дали е основан неговиот последователен страв од прогон или лошо постапување станува објективно. Ако е основан, тогаш да не му се верува кога вели дека стравува, може да се граничи со судење спротивно на доказите. 14. Директиваа не се соочува директно со овој проблем, на пример, преку едноставно исклучување на чисто опортунистичките барања. Нејзината единствена дозволена цел е да постави минимални заеднички стандарди за имплементација на Женевската конвенција, и најверојатно не било можно да се усвои такво правило, а да постои усогласеност со главната дефиниција за бегалец во член 1А од Конвенцијата. Но, во член 5(3), можеби невообичаено, се дозволува „подоцнежните“ – односно, најверојатно, повторените барања да бидат изземени доколку се засноваат на активност <i>sur place</i> , без оглед дали се опортунистички или не.“	Обединето Кралство, Апелационен суд – <i>Daniani v Secretary of State for the Home Department</i> [2000] Imm AR 96
ПОЛСКА Врховен управен суд	OSK 237/07 08.05.2008	Пресуда за барање за статус на бегалец врз основа на домашно насилство. дефиниција за бегалци – прогон – домашно насилство – заштита од прогон – квалитет на заштита Домашното насилство како потенцијално дело на прогон согласно член 1А(2) од Конвенцијата за бегалци и член 9 од ДК, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Насилство, тепање и заплашување претставуваат прогон во смисла на Конвенцијата за статусот на бегалците (Конвенција за бегалци) и Директивата за квалификување.“ Заштита од прогон и квалитет на заштитата, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Барателот не бил обврзан да ги исцрпи сите достапни начини на заштита што ги нудела државата. Треба да се утврди дали во дадените околности, таа ќе добиела помош од државата доколку побарала. Прв важен фактор е дали правниот систем во земјата за која станува збор прецидува обезбедување на таква заштита (т.е. дали постојат соодветни постапки), но втор важен фактор е дали барателот има пристап до таквата заштита (т.е. дали постои вистинска можност да се побара заштита).“	
Обединето Кралство Апелационен суд на Англија и Велс	AA (Uganda) v Secretary of State for the Home Department [2008] EWCA Civ 579 22.05.2008	Пресуда за толкување на „претерано сурово“ за целите на внатрешна заштита. внатрешна заштита – претерано сурово – индивидуални околности – особена ранливост Толкување на барањето за непостоење „претерана суровост“ во однос на внатрешната заштита, а во контекст на особена ранливост на барателот, ставови 22 и 23: „22. Дури и горенаведеното да е погрешно, и Судот да имал отворена можност да одлучи дека генерално не би било претерано сурово млади жени да бидат вратени во Кампала, сепак е неопходно да се разгледа дали АА има карактеристички поради кои враќањето би било претерано сурово во нејзинот конкретен случај. [...] 23. Двете специфични карактеристики на АА со коишто се докажувала нејзината посебна ранливост биле, прво, тоа што АА немала формални квалификации; и второ, тоа што АА немала трауматизирана и страдала од анксиозност и депресија. Од извадоците наведени во §9 погоре може да се види дека Д-р Нелсон се потпираше и на два елемента за да прикаже дека АА би била уште поранлива од другите млади жени без придружба во Кампала.“	Обединето Кралство, Горен дом – <i>AA (Sudan) v Secretary of State for the Home Department</i> [2007] 3 WLR 832 Обединето Кралство, Горен дом – <i>Ianuzi v Secretary of State for the Home Department</i> [2006] 2 AC 426

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ГЕРМАНИЈА Сојузен управен суд	BVerwG 10 C 11.07, BVerwG:2008:290508U10C11.07.0 29.05.2008	Пресуда за внатрешна заштита. внатрешна заштита – привремена недостапност на безбедни области – товар на докажување Примена на внатрешна заштита во случај на привремена недостапност на безбедни области, став 20: „Bereits entschieden ist ebenfalls, dass des asylrechtlichen Schutzes nicht bedarf, wer bei einer Rückkehr in den Heimatstaat die sicheren Landesteile zwar nicht vom Inland, aber unmittelbar vom Ausland aus zu erreichen vermag. Asylrechtlich unbedeutend ist in einem solchen Fall die nur vorübergehende Nichterreichbarkeit der sicheren Gebiete, etwa infolge unterbrochener Verkehrsverbindungen oder typischerweise beherrschbarer Schwierigkeiten bei der Beschaffung von Reisepapieren und Transitsvisa. Die Anerkennung als Asylberechtigter nach Art.16a GG ist erst gerechtfertigt, wenn festgestellt, dass dem Betroffenen die Rückkehr in eine sichere Region des Heimatstaates, die auch sonst alle Anforderungen an eine inländische Fluchtalternative erfüllt, dauerhaft nicht zumutbar möglich ist [...]“ Товар на докажување во случај на внатрешна заштита, став 22: „Damit sich die innerstaatliche Zufluchtsmöglichkeit nicht nur als theoretische Option, sondern als dem Asylbewerber praktisch eröffnete Möglichkeit internen Schutzes darstellt, bedarf es verlässlicher Tatsachenfeststellungen zur Prognose tatsächlicher Erreichbarkeit als auch zur Bewertung einer realistisch eröffneten Reisemöglichkeit. Nur im Falle einer weitgehend gesicherten Prognose sowie einer die konkreten persönlichen Umstände des Betroffenen angemessen berücksichtigenden Zumutbarkeitsbewertung ist es mit Blick auf die Subsidiarität des Asylrechts gerechtfertigt, dem Antragsteller den Schutz des Art.16a GG in Deutschland zu versagen.“	Германија, Сојузен управен суд – BVerwG 9 C 16.00
ЧЕШКА Врховен управен суд	SM v Ministry of Interior, 5 Azs 66/2008-101 30.09.2008	Пресуда за барање за статус на бегалец поради прогон од страна на вршителите на прогон кои не се поврзани со државата, меѓу другото, поради верски причини. Дефиниција за бегалци – причини за прогон Причини за прогон што меѓусебно не се исклучуваат, според EDAL. Резиме на англиски јазик на случајот: „Судот прифати дека незаконската полициска постапка можеби не била поттикната само од верските убедувања на барателот. Меѓутоа, вршителите на прогон честопати се поттикнати од повеќе од еден мотив. Многуборноста на мотивите не значае дека барателот не ги исполнил основите за прогон и дека тој би требало да биде дисквалификуван од статусот на бегалец. Нема потреба расата, верата, националноста, припадноста на определена општествена група, политичкото мислење или родот да бидат единствени и исклучивни основи за прогон на барателот. Доволно е ако една од нив е одлучувачката основа за предизвикување сериозна повреда или за одбивање заштита. Во овој случај е исполнета каузалната врска помеѓу прогонот и основите за прогон.“	
ЧЕШКА Врховен управен суд	SCh v Ministry of Interior, 1 Azs 86/2008-101 18.12.2008	Пресуда за барање за статус на бегалец врз верска основа. вршителите на прогон што не се поврзани со државата (Член 6 од ДК) – делотворност и пристапност до заштитата од прогон (член 7 од ДК) Вршителите на прогон што не се поврзани со државата согласно член 6 од ДК и заштита од прогон согласно член 7 од ДК, според EDAL. Резиме на англиски јазик на случајот: „Покрај тоа, Врховниот управен суд, по спори мислењето на Регионалниот управен суд, односно фактот дека барателот бил обврзан да докаже директен прогон од државните власти или прогон поддржан од државните власти. Врховниот управен суд смета дека член 6 од Директивата за квалификување наведе дека, ако вршителите на прогон се лица кои не се поврзани со државата, доволно е државните власти да не се во можност да му обезбедат на барателот заштита од таквиот прогон. Врховниот управен суд, исто така, наведе дека, согласно член 7 од Директивата, за да понуди заштита, правниот систем во земјата на потекло треба да биде ефективен и достапен.“	
ШВЕДСКА Апелационен суд за миграција	MIG 2009:4 (UM 4118-07) 14.01.2009	Пресуда за внатрешна заштита. внатрешна заштита – товар на докажување – определена област во земјата на потекло Товар на докажување при проценување на внатрешна заштита, според EDAL. Резиме на англиски јазик на случајот: „Апелациониот суд за миграција наведе дека, дури и кога товарот на докажување на изнесена потреба од заштита е примарно кај самиот барател, товарот на докажување во поглед на постоењето внатрешна заштита вообичаено се префрла на Одборот за миграција.“ Идентификување на конкретна област за целите на внатрешна заштита, според EDAL. Резиме на англиски јазик на случајот: „Меѓутоа, Апелациониот суд за миграција наведе дека Одборот за миграција е најмалку обврзан да идентификува конкретна област (не е доволно да се даде упатување на „поголеми градови“), и исто така, да прикаже дека внатрешната заштита во овој поединечен случај (во идентификуваната област) е и разумна и возможна алтернатива. За градење на своето мислење, Судот како појдовна точка ги зема ставовите на УНХЦР, претходното преседентно право и Директивата за квалификување (којашто во овој момент не е вградена во шведската законска регулатива). Судот истакна дека тежина би требало да му се даде на полот на лицето, неговата возраст и здравствена состојба, како и на можностите да заработува за живот. Не се сметаше за возможно да се уплати на внатрешна заштита доколку лицата што се враќаат се соочуваат со сериозни потешкотии од хуманитарен аспект.“	
Обединето Кралство Трибунал за имиграција и азил	AM & AM (armed conflict: risk categories) Somalia CG [2008] UKAT 00091 27.01.2009	Пресуда за примена на меѓународна заштита (статус на бегалец, супсидијарна заштита и невраќање согласно член 3 од ЕКЧП). Даватели на заштита – кланови Клановите како потенцијални даватели за заштита од прогон/сериозна повреда, став 164: „Не се сомневаме дека неодамнешните настани значително ги сменија карактерот и динамиката на клановските и потклановските активности во Сомалија. Прифаќаме дека, во споредба со раните 1990-ти години, клановската заштита не е еднакво делотворна како што била. Сигурни сме дека Мет Брајден е во право и дека „[п]оликтика и клановите повеќе не конвртираат во иста мера“ (докази од Најроби). Исто така прифаќаме дека судирите за оскудни ресурси ја усложнија ситуацијата и ја направија непредвидлива. Но не можеме да се согласиме со г. Тоал дека клановите или потклановите на некој начин престанале да бидат примарните субјекти од кои поединците бараат заштита.“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
БЕЛГИЈА Совет за процесно право за странци	22.175 28.01.2009	Пресуда, меѓу другото, за внатрешна заштита. Заштита од прогон/сериозна повреда – внатрешна заштита – вршител на прогон/сериозна повреда дека заштита од прогон/сериозна повреда или внатрешна заштита не постојат во случај кога вршител на прогон/сериозна повреда е државен чинител, став 3.3: „Concernant le second motif de la décision attaquée, le Conseil constate d’emblée que la motivation de la décision attaquée est sur ce point inadéquate. En effet, ce motif de la décision attaquée renvoie implicitement à la notion d’alternative de protection interne, ou encore à la protection à l’intérieur du pays, visée à l’article 48/5, §3 de la loi, qui trouve, en principe, à s’appliquer lorsque la menace provient d’un agent non étatique [...]. Dès lors que la menace de persécution que prétend redouter le requérant provient d’un acteur étatique, il appartenait à tout le moins à la partie adverse d’exposer dans sa motivation pourquoi elle estimait que l’article 48/5, §3 de la loi trouvait néanmoins à s’appliquer au présent cas d’espèce.”	
ЧЕШКА Врховен управен суд	AR v Ministry of Interior, 1 Azs 107/2008-78 11.02.2009	Пресуда за барање за супсидијарна заштита како очигледно неосновано доколку се поднесува за да то одложи спроведувањето на претходна одлука за протерување. Супсидијарна заштита – сериозна повреда (член 15(a)) – егзекуција Толкување на член 15(a) од ДК според кое тој опфаќа вонсудски егзекуции, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Врховниот управен суд наведе дека, во случај кога, согласно Законот за азил, одредено лице е во опасност од сериозна повреда којашто се состои од смртна казна и од извршување на смртна казна, во согласност со член 15(a) од Директивата за квалификување, сериозната повреда се состои не само од смртна казна, туку и од егзекуција. Врховниот управен суд ја дефинираше егзекуцијата како поширок концепт од извршувањето на смртна казна, затоа што егзекуцијата не мора да се заснова на формална одлука што произлегува од правна постапка.”	
ШПАНИЈА Врховен суд	6894/2005 16.02.2009	Пресуда за барање за статус на бегалец. Заштита од прогон/сериозна повреда – неможност на државата Неможност на државата да обезбеди заштита од прогон/сериозна повреда во смисла на член 6 и 7 од ДК, стр. 10: „En esa misma Sentencia fecha 2 de enero de 2009 hemos expresado que en el artículo 6 c) de la mentada Directiva europea 83/2004, de 29 de abril, se extiende la protección cuando la persecución proviene de «los agentes no estatales, si puede demostrarse que los agentes mencionados en las letras a) y b) (Estado y partidos u organizaciones que controlan el Estado o una parte importante de su territorio), incluidas las organizaciones internacionales, no pueden o no quieren proporcionar protección contra la persecución o los daños graves definida en el artículo 7». En este caso, los solicitantes de asilo, como se deduce del transcrito informe del ACNUR, pueden encuadrarse en dos de los grupos de riesgo existentes en Colombia, a saber, el de los perseguidos por la guerrilla y por los paramilitares, que actuaban sin control alguno, mientras que ni uno ni otro grupo de riesgo recibían protección eficaz del Estado.”	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ГЕРМАНИЈА Сојузен управен суд	BVerwG 10 C 50.07, BVerwG:2009:260209110C50.07.0 26.02.2009	Пресуда за барање за статус на бегалец врз основа на одземање на државјанство. дефиниција за бегалци – сериозно прекршување на основните човекови права (член 9(1) од ДК) – одземање на државјанство – вообичаен престој на лице без државјанство (член 2(в) и (д) од ДК) Одземање на државјанство како потенцијално сериозно прекршување на основните човекови права коешто претставува прогон во рамки на значењето на член 9(1) од ДК, ставови 18 – 19, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de: „18. Државна мерка на прогон не мора да се состои само од нарушување на животот, физичкиот интегритет и слободата. И прекршувања на други права на заштита и слобода може исто така да се квалификуваат како карактеристични елементи на прогон, во зависност од околностите на случајот. Во однос на интензитетот на нарушувањето, прогон во основа мора исто така да се види и во одземање од страна на државата на материјалните права на државјанство на граѓанинот, исклучувајќи го на тој начин од општиот систем во рамки на националната единка [...]. Ова е исто така применливо ако се земе предвид член 9(1) од Директивата 2004/83/ЕС од 29 април 2004 година, (позната како „Директивата за квалификување“), чијашто примена е наложена согласно Дел 60(1) реченица 5 од Законот за престој. Соодветно на тоа, прогонот релевантен за азил вклучува дела коишто се доволно сериозни по својата природа или по повторувањето што претставуваат тешко прекршување на основните човекови права, особено на правата што не можат да се деграгираат согласно член 15(2) од ЕКПЧ. Иако е точно дека со одземањето на државјанството не се прекршува право коешто подолжува и во итни состојби во рамки на значењето на ЕКПЧ, тоа исто така не е неопходно, бидејќи член 9(1)(а) од Директивата го споменува само како неограничувачки пример. Но со него се прекршува член 15 од Универзалната декларација за човекови права од 10 декември 1948 година [...], кој гласи: член 15(1) Секој има право на државјанство. (2) Никој не смеа да биде произволно лишен од неговото државјанство, ниту пак да му се порекне правото да го промени државјанството. 19. Според гледиштето на Судот, критичен фактор во врска со тежината на прекршувањето на правата предизвикано со одземањето на државјанството, во смисла на член 9(1)(а) од Директивата, е тоа што државата го лишува засегнатиот поединец од неговиот фундаментален статус како граѓанин, а со тоа секако го лишува од заштитата што му следи како граѓанин, со што лицето останува без државјанство и незащитено – со други зборови: Државата го исклучува од државниот систем на заштита и мир. Преседентното право на европските држави на сличен начин гледа на одземањето државјанство, кога е поврзано со карактеристични релевантни за азил, како на дело на прогон [...].“ Толкување на „вообичаен престој“ на лице без државјанство во дефиницијата за бегалец/лице подобно за супсидијарна заштита, согласно член 2(в) и (д) од ДК, ставови 31 – 33, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de: „31. Спротивно на мислењето на Судот наведено подолу, вообичаен престој во рамки на значењето на овие одредби не подразбира дека престојот на лицето без државјанство мора да биде законски. Напротив, доволно е ако лицето без државјанство го сосредоточи својот живот во таа земја, и затоа не останало таму само краткотрајно, додека надлежните власти не иницираат мерки за да го прекинат неговиот престој.“ 32. Во својата одлука од 23 февруари 1993 година за толкување на член 2 од Законот за спроведување на Конвенцијата за намалување на бројот на лица без државјанство од 29 јуни 1977 година [...], Сојузниот управен суд веќе истакна дека мора да се прави разлика помеѓу времетраењето на престој на лицето без државјанство и законитоста на неговиот престој. Според член 1(2)(б) од Конвенцијата за намалување на бројот на лица без државјанство, една држава може да му додели државјанство на лице без државјанство под услов лицето да имало „вообичаен престој“ на територијата на државата во период од пет до десет години. Со член 2 Бр. 2 од германскиот Закон за спроведување на Конвенцијата за намалување на бројот на лица без државјанство од 29 јуни 1977 година, се наметнува услов за „долготраен престој“ во Германија од најмалку пет години. Сојузниот управен суд утврди дека терминот „долготраен престој“ во Законот за спроведување на Конвенцијата за намалување на бројот на лица без државјанство го има речиси истото значење како и терминот „вообичаен престој“ во Конвенцијата за лица без државјанство и во Женевската конвенција за статусот на бегалците („Женевска конвенција за бегалци“). Во германската верзија на Конвенцијата за намалување на бројот на лица без државјанство, обврзувачкиот (покрај другите јазици) англиски и француски текст на сподобата – „has habitually resided“ и „ait résidé habituellement“ – е преведен како „dauernden Aufenthalt gehabt“ („имал долготраен престој“). Наспроти тоа, во Женевската конвенција формулацијата во оригиналниот текст „habitual residence/résidence habituelle“, којашто се заснова на истите корени на зборовите, е точно преведена како „gewöhnlicher Aufenthalt“ (видете член 14 реченица 1, член 16(2), Конвенција за лица без државјанство; член 1А Бр. 2, втора половина на реченицата, Женевска конвенција за бегалци). Во овие околности, може да се смета дека „долготраен престој“, во рамки на значењето на член 2 од Законот за спроведување на Конвенцијата за намалување на бројот на лица без државјанство, го има во суштина истото значење како и терминот „вообичаен престој“ што се користи во бегалското право [...]. За таков долготраен престој не се бара формална согласност од организите за страни. Оваа согласност во принцип е неопходна само со цел да се воспостави законски престој. Законитоста мора да се разграничи од времетраењето на престојот. За долготраен престој е доволно органот за страни, без оглед на законските опции што ги има, да се воздржи од прекинување на престојот на лицето без државјанство, на пример, затоа што смета дека таквото прекинување е неразумно или неизводливо (одлука од 23 февруари 1993 година, ор. ст., 125). 33. Исто така и во странското преседентно право, концептот на вообичаен престој, во рамки на значењето на Женевската конвенција за бегалци, се толкува со значење дека престојот <i>de facto</i> е доволен ако се одликува со одредено времетраење. На пример, Сојузниот суд на Канада, својата одлука од 13 декември 1993 година [...], ја заснова на претпоставката дека е потребно повеќе од привремен престој. Наместо тоа, лицето без државјанство мора да воспоставило престој со изглед за одредено времетраење („во насока на континуиран престој во одреден временски период“). Покрај тоа, лицето мора да поминало значителен период на <i>de facto</i> престој во односната земја („a significant period of <i>de facto</i> residence“ – „значителен период на <i>de facto</i> престој“). Судот се повикува на мислењето на Хагавеј дека престој од една година може да се смета за корисен стандард за дефинирање. Не постом услов престојот да биде законски.“	Германија, Сојузен управен суд – BVerwG 9 C 3.95 Германија, Сојузен управен суд – BVerwG 1 C 45.09 Германија, Сојузен управен суд – BVerwG 1 C 45.90 ОК, Апелациоен суд на Англија и Белс – EB (Ethiopia) v Secretary of State for the Home Department [2007] EWCA Civ 809 Канада, Сојузен суд – Maatouf v. Canada [1994] 1 FC 723

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ГЕРМАНИЈА Сојузен управен суд	VVerwG 10 C 51.07, EuCl:DE:VVerwG:2009: 050309U10CS1.07.0 05.03.2009	Пресуда, меѓу другото, за толкување на прогон за квалификување за статус на бегалци, дефиниција за бегалци – дело на прогон – прекршување на основни човекови права – тежина Член 9(1) од ДК не се ограничува само на правата што не може да се дерогираат, доколку е тешко прекршувањето на правото, став 11, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de: „[...] Ако одредено нарушување на ова право не е опфатено во член 3 од ЕКЧП, треба да се претпостави прогон доколку се работи за тешко прекршување на правото во рамките на значењето на член 9(1) од Директивата. Упатувањето во тој член на правата наведени во член 15(2) од ЕКЧП не е ограничување, што може да се заклучи од зборовите „особено“ во член 9(1) од Директивата. [...]” Автоматска претпоставка за тежината на делото на прогон во случај на права што не може да се дерогираат, став 11, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de: „Во случај на нарушување на физичкиот интегритет или физичката слобода, автоматски се претпоставува значителен прогон, под услов нарушувањето да е опфатено во член 3 од ЕКЧП.”	
ФРАНЦИЈА Национален суд за азил	M K, 616907 06/04/2009	Пресуда за барање за статус на бегалец врз основа на сексуална ориентација, заштита од прогон – неможност или немање волја од страна на државата Неможност или немање волја од страна на државата да обезбеди заштита од прогон: „Considérant qu'il ressort de l'instruction que si la législation kossovienne, à travers la « Loi contre la discrimination », adoptée en 2004 par l'Assemblée du Kosovo, interdit toute discrimination fondée sur l'orientation sexuelle, dans les faits les personnes assumant publiquement leur homosexualité et le manifestant dans leur comportement extérieur sont régulièrement victimes de harcèlement et de discriminations, sans pouvoir se prévaloir de la protection des autorités qui leur affirment souvent à tort que l'homosexualité est illégale[.]”	
ЧЕШКА Врховен управен суд	AR v Ministry of the Interior, 5 Azs 7/2009-98 22.05.2009	Пресуда за барање за статус на бегалец врз верска основа, вршител на прогон – вршител на прогон поврзани со државата кои дејствуваат ultra vires (пречекорување на овластувањата) Вршител на прогон поврзани со државата кои дејствуваат ultra vires, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Неопходно е да се направи јасна разлика помеѓу можните репресивни дејства од страна на безбедносните сили или од страна на други државни органи коишто очигледно ги надминуваат границите дозволени со закон и коишто, истовремено, може, поединечно или кумулативно, заедно со други дејства, да се насочени кон определено лице и да достигнуваат интензитет на прогони, и законскиот услов за ретигрирање верска група и неговото спроведување користејќи инструментите дозволени со закон и разумни средства. Министерството не собра доволно информации за земјата на потекло за да може да се донесе заклучок дали ова претставувало изолиран случај на неумереност од страна на полицијата или пак било широко распространета пракса којашто ја толерираше надлежните власти. Затоа, во натамошните постапки, Министерството би требало да се фокусира на провера на овие наводни закани. Оваа детална анализа и проверка не може да се избегне само со тоа што ќе се наведе дека барателот имал најпрво можност да бара заштита од прогон (или да ги истрпи сите достапни средства на заштита) во земјата на потекло. Потребно е случаите на прогон од страна на државата (или од страна на вршител на прогон поддржани од државата) да се истражат на поинаков начин од случаите на прогон предизвикани од вршител на прогон што не се поврзани со државата. Во првиот случај, важно е внимателно да се испита дали органите во гореспомнатите примери или други даватели на заштита се во можност да се имаат волја да обезбедат делотворна заштита согласно член 7(2) од Директивата за квалификување. Ако не се, не е можно да се бара барателот да се обрати до тие органи.“	
ЧЕШКА Врховен управен суд	LO v Ministry of Interior, 5 Azs 40/2009 22.07.2009	Пресуда за внатрешна заштита Толкување на терминот „егзекуција“ согласно член 15(a) од ДК со значење дека опфаќа вонсудски егзекуции, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Одредбите од § 14(a)(2) од Законот за азил мора да се толкуваат во согласност со член 15(a) од Директивата за квалификување (2004/83/EC). Член 15(a) предвидува дека сериозната повреда се состои од „смртна казна или егзекуција.“ Меѓутоа, терминот „егзекуција“ има поширок опфат од терминот „смртна казна“, бидејќи егзекуцијата може да се спроведе без судење и без формално изрекување на смртна казна, а егзекуцијата може да ја изречат вршител на прогон што не се поврзани со државата.“	
ФРАНЦИЈА Национален суд за азил	M P, 643384 27/11/2009	Пресуда за барање за статус на бегалец поради одземање државјанство. Дефиниција за бегалци – дело на прогон – одземање државјанство Одземање државјанство како дело на прогон согласно член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци: „Considérant [...] qu'il est constant que les pratiques employées par les autorités bhoutanaises notamment après l'instauration par le décret royal du 16 janvier 1989 de « Driglam Namza » signifiant « La voie de l'harmonie consciente », ont conduit à exclure de la nationalité bhoutanaise certains ressortissants de ce pays, membres d'une minorité, dont fait partie le requérant; qu'ainsi, celui-ci doit être regardé comme étant ressortissant du Royaume du Bhoutan, seul pays envers lequel ses craintes doivent être examinées; que lesdites pratiques des autorités bhoutanaises peuvent être considérées comme des persécutions dès lors qu'elles ont pour origine l'un des motifs énumérés à l'article 1er, A, 2 de la convention de Genève; que par ailleurs, en dépit des négociations internationales engagées, les autorités bhoutanaises persistent à refuser le retour de ceux qui, déçus de leur nationalité, ont été contraints de quitter le Bhoutan au début des années 1990[...].”	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
ИРСКА Висок суд	ASO v Refugee Appeals Tribunal and Minister for Justice, Equality and Law Reform [2009] IESC 607 09.12.2009	Пресуда за постоене заштита во земјата на потекло во случај на барање за статус на бегалец, заштита од протгон/сериозна повреда – квалитет на заштитата Квалитет на заштитата од протгон/сериозна повреда, став 12: „Судот го прифаќа аргументот на бараателот дека ова не претставува наод, дека е достапна заштита од државата во оние околности во Нигерија. Тоа е упатување на постоене на хиерархиска структура за приговори против неспроведувањето истраги од страна на локалната полиција за пријавени кривични дела. Како што јасно се дава до знаење во добро востановеното преседентно право во овој контекст, дали е достапна заштита од државата не зависи од постоенето постапка за приговори за полицијата, туку од утврдувањето дека во земјата на потекло, на ниво на актуелна практика, постои ефективна систем за откривање, истражување, судско гонење и осудување на кривични дела од типот каков што е предметот на жалбата. [...]”	
Обединето Кралство Влш трибунал	AM and VM (Trafficked women) Albania CG [2010] UKUT 80 (IAC) 18.02.2010	Пресуда за барање за статус на бегалец поради трговија со луѓе. заштита од протгон – лични околности на бараателот – неможност или немање волја од страна на државата Заштита од протгон се утврдува на индивидуална основа; неможност и немање волја од страна на државата да обезбеди заштита од протгон, став 182: „[...] Сметаме дека нивоата на корупција во Албанија и општествените ставови кон жените, особено кон оние на кои се гледа како на „курва“, се такви што не е можно да се донесе јасен заклучок дека во сите случаи на жртви на трговија со луѓе постои доволна заштита од оние коишто порано тргувале со нив. Заклучуваме дека е потребно да се направи проценка за секој поединец посебно, земајќи ги предвид нејзините конкретни фактори. Тука спаѓаат нејзината возраст, нејзиното општествено, економско и образовно минато, мрежата на поддршка што таа можеби ја има, дали таа има или нема незаконско дете и начинот на кој таа била предмет на трговија во минатото. Ако жртвата е во реална опасност од протгон од страна на нејзиното семејство или нејзиниот „сопруг“, тогаш постојат малку докази дека државата би интервенирала, особено во северниот дел на земјата.“	
ШПАНИЈА Врховен суд	4/29/2007 24.02.2010	Пресуда за барање за статус на бегалец поради политички основи. Дефиниција за бегалци – припишано политичко мислење – перцепција на вршителот на протгон Припишано политичко мислење и перцепција на вршителот на протгон, стр. 4: „Lo relevante es la persecución que tenga quien persigue respecto de la persona del perseguido y las actividades que le atribuye de carácter político, así como la apreciación del demandante, que alberga un temor fundado de persecución por las opiniones políticas que le imputan las autoridades marroquíes, recogidas en los periódicos de Marruecos, que pueden llegar a verlo como una amenaza, y, por consiguiente, lo decisivo en este caso es la perspectiva del perseguidor en la medida que percibe al demandante en la instancia como un opositor; es decir por ser probable que el perseguidor actúe contra el percibido como opositor, supuesto en que la víctima potencial debe ser protegida, razones todas por las que la sentencia recurrida no ha incurrido en las interpretaciones indebidas que denuncia el Abogado del Estado en el único motivo de casación que esgrime contra ella.“	
Обединето Кралство Влш трибунал	AZ (Trafficked women) Thailand CG [2010] UKUT 118 (IAC) 08.04.2010	Пресуда за барање за меѓународна заштита во контекст на трговија со луѓе; дефиниција за бегалци – определена општествена група – жртви на трговија со луѓе – сексуална експлоатација Жртви на трговија со луѓе заради сексуална експлоатација како определена општествена група согласно член 10(1)(г) од ДК, став 140: „Сепак, ние утврдивме дека подносителот спаѓа во потесна општествена група; група на „млади жени коишто биле жртви на трговија заради сексуална експлоатација“. Ние не се обидуваме да дефинираме конкретна старосна група, но како жена во своите рани дваесетти години кога била жртва на трговија, подносителката јасно може да се опише како млада. Ги прифаќаме зборовите на баронесата Хелј во случајот <i>Нохха</i> и сметаме дека „жените, коишто биле жртви на сексуално насилство во минатото, се поврзани со непроменлива карактеристика којашто е во исто време независна од и причина за сегашното лошо постапување со нив... и секако може да сочинуваат определена општествена група согласно Конвенцијата“ [...]“	Обединето Кралство, Горен дом – In re B Regim v Special Adjudicator, ex parte Noxha [2005] UKHL 19
ФРАНЦИЈА Национален суд за азил	M K, 09004366 14/04/2010	Пресуда за барање за статус на бегалец врз основа на сексуална ориентација; заштита од протгон – немање волја од страна на државата Немање волја од страна на државата да обезбеди заштита од протгон: „Considérant qu’il ressort de l’instruction que si la législation kossovienne, à travers la « Loi contre la discrimination », adoptée en 2004 par l’Assemblée du Kosovo, interdit toute discrimination fondée sur l’orientation sexuelle, dans les faits les personnes assumant publiquement leur homosexualité et le manifestant dans leur comportement extérieur sont régulièrement victimes de harcèlement et de discriminations, sans pouvoir se prévaloir de la protection des autorités qui leur affirment souvent à tort que l’homosexualité est illégale.“	
ФРАНЦИЈА Државен совет	OFFRA C M A, 323669 14/06/2010	Пресуда за понитување на претходна одлука за доделување статус на бегалец заради непостоене причини за протгон; дефиниција за бегалци – политичко мислење Политичко мислење согласно член 10(1) од ДК: „Considérant, en second lieu, qu’au regard des mêmes stipulations [Art. 10(1)(d) QD], les opinions politiques susceptibles d’ouvrir droit à la protection ne peuvent être regardées comme résultant d’un engagement au sein d’une institution de l’Etat que lorsque celle-ci subordonne l’accès des personnes à un emploi en son sein à une adhésion à de telles opinions, ou agit sur leur seul fondement, ou combat exclusivement tous ceux qui s’y opposent.“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
БЕЛГИЈА Совет за процесно право за странци	45.095 18.06.2010	Пресуда за барање за меѓународна заштита. Член 23 од ДК – семејно единство Примена на член 23 од ДК, став 4.6: „Le principe de l’unité familiale invoqué par la partie requérante ne saurait en aucun cas entraîner une dérogation à l’application de la règle énoncée ci-dessus, qui découle du texte de la loi et de celui de l’article 1er, section A, §2, de la Convention de Genève. L’octroi d’une protection dérivée à un membre de la famille d’un réfugié en application de ce principe ne peut, en effet, s’effectuer si le statut personnel de la personne y fait obstacle, notamment parce qu’elle posséderait une autre nationalité. La partie requérante invoque en vain à cet égard l’article 23 de la directive 2004/83/CE du Conseil de l’UE qui énonce que: « Les États membres veillent à ce que les membres de la famille du bénéficiaire du statut de réfugié ou du statut conterié par la protection subsidiaire qui, individuellement, ne remplissent pas les conditions nécessaires pour obtenir ce statut puissent prétendre aux avantages visés aux articles 24 à 34, conformément aux procédures nationales et dans la mesure où cela est compatible avec le statut juridique personnel du membre de la famille. » Outre que cette disposition, qui n’est pas d’application directe, ne crée aucun droit dans le chef du membre de la famille d’un bénéficiaire du statut de réfugié ou du statut conterié par la protection subsidiaire à bénéficier de ce même statut, elle rappelle aux Etats membres la nécessité de tenir compte du statut juridique personnel du membre de la famille. [...]”	
БЕЛГИЈА Совет за процесно право за странци	45.742 30.06.2010	Пресуда за барање за статус на бегалец. Член 7(1)(б) од ДК (изменета) – даватели на заштита – невладини организации Невладини организации како даватели на заштита само доколку ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, став 5.8 и 5.8.1: „5.8. Dans un troisième temps, le Conseil examine la possibilité de protection effective des autorités albanaises. Dans la mesure où la requérante craint un agent de persécution non étatique, à savoir son ex-mari, il convient de s’interroger sur la possibilité pour elle d’avoir accès à la protection de ses autorités. En effet, conformément à l’article 48/5, §1er de la loi du 15 décembre 1980, une persécution au sens de l’article 48/3 de la loi du 15 décembre 1980 peut émaner ou être causée par des acteurs non étatiques, s’il peut être démontré que ni l’Etat, ni des partis ou organisations qui contrôlent l’Etat ou une partie importante de son territoire, y compris les organisations internationales, ne peuvent ou ne veulent accorder une protection contre les persécutions. Le § 2 de la même disposition précise qu’une protection au sens de l’article 48/3 de la loi du 15 décembre 1980, est accordée lorsque les acteurs visés à l’alinéa 1er prennent des mesures raisonnables pour empêcher les persécutions, entre autres lorsqu’ils disposent d’un système judiciaire effectif permettant de déceler, de poursuivre et de sanctionner les actes constitutifs de persécution et lorsque le demandeur a accès à cette protection. 5.8.1. D’une part, la partie requérante fait à juste titre valoir que les ONG ne rentrent pas dans le champ d’application de l’article 48/5, §2 de la loi du 15 décembre 1980. Elles ne peuvent être considérées comme des acteurs de protection, à moins qu’elles ne contrôlent l’Etat ou une partie importante de son territoire, ce qui n’est pas le cas en l’espèce.”	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Врховен суд	<i>NI (Iran) and HT (Cameroun) v Secretary of State for the Home Department</i> [2010] UKSC 31 07.07.2010	Пресуда за барање за статус на бегалец врз основа на сексуална ориентација – непостоење на обврска за дискреција дефиниција за бегалци – основан страв од прогон – стандард на докажување – сексуална ориентација – непостоење на обврска за дискреција Стандард на докажување основан страв од прогон, став 89: „Покрај тоа, истрага во никој случај не е целосно субјективна. Потребата стравот на барателот да биде основан, воведува многу важен објективен елемент. Различни юрисдикции имаат различни пристапи за проценување на она што професорот Џејмс Ц. Хатавеј го нарекува „праг на загриженост“ (Hathaway, <i>The Law of Refugee Status</i> (1991 година), стр. 75 – 80). Кога беше објавено делото, тестот одобрен од Горниот дом во случајот <i>R v Secretary of State for the Home Department, Ex p Sivakumaran</i> (and copjoined appeals) [1988] AC 958, беше дека би требало да пости „разумен степен на веројатност“ (Лорд Кит (Keith) на стр. 994) или „реална и значителна закана“ (Лорд Темплеман (Templeman) на стр. 996) или „реална и значителна опасност“ (Лорд Гоф (Goff) на стр. 1000) од прогон заради причини содржани во Конвенцијата. Тестот и понатаму е истиот: [...] „Опасност“ е според мене најдобриот збор затоа што (како што е објаснето во следниот став), тој ја опфаќа и веројатноста на повредата и нејзината тежина.“ Не постои обврска за дискреција во контекст на барање за статус на бегалец врз основа на сексуална ориентација, ставови 92, 94 и 96: „92. Концептот дека маж хомосексуалец би можел (а некои би кажале, би требало) да избегнува проблеми со тоа што би имал „дискретен“ животен стил (или би водел живот во целосен целибат) не е ограничен само на контекстот на правото на азил. На таков начин живееле стотици илјади мажи хомосексуалци во Англија пред донесувањето на Законот за сексуални прекршоци во 1967 година. Но концептот добива особено значење во правото на азил зашто мажите и жените хомосексуалци генерално се признаваат како определена општествена група за целите на Конвенцијата. [...] 93. Вакиот пристап беше прекинат, за целите на австралиската одлука на Високиот суд на Австралија во случајот <i>Appellant S395/2002 v Minister for Immigration and Multicultural Affairs</i> (2003) 216 CLR 473. [...] 94. Сметам дека заедничката пресуда на Љумоу и Хејнис Ј1 е поучна и непобитна. Лорд Хоуп и лорд Роуер цитираа деловите од ставовите 81 и 82, но мислам дека е од помош да се наведе целиот дел (ставови 78 – 83), којшто се појавува под насловот „Дискреција“ и „да се биде дискретен“. [...] Ако барателот има политички и верски убедувања на кои не се гледа благонаклоно во земјата на државјанство, можност за негативни последици за барателот по неговото враќање во таа земја обично се зголемува, ако, по враќањето, барателот го привлекува вниманието кон убедувањето за кое станува збор. Но, како одговор на барањето за заштита како бегалец, на барателот не може да му се каже дека тие негативни последици би можеле да се избегнат ако тој го крие фактот дека ги има убедувањата за кои станува збор. А да му се каже на барателот дека би требало да биде „дискретен“ во врска со тие работи, е едноставно користење на поблагит зборови за да се пренесе истото значење. Прашањето што треба да се разгледа кога се проценува дали стравот од прогон на барателот е основан, е штоможе да се случи ако барателот се врати во земјата на државјанство; прашањето не е дали би можел барателот да живее во таа земја без да привлекува негативни последици. [...] [...] 96. [...] Суштинското прашање во овие случаи е дали барателот има основан страв од прогон како маж хомосексуалец доколку биде вратен во сопствената земја, дури и ако неговиот страв (можеби поврзан со други причини, како на пример, чувствата на неговото семејство) би можел да го наведе да го промени своето однесување со цел да ја намали опасноста.“	Обединето Кралство, Горен дом – R v Secretary of State for the Home Department, ex parte Sivakumaran and Others [1988] 1 AC 958 – Appellant S395/2002 v Minister for Immigration and Multicultural Affairs (2003) 216 CLR 473
ПОЛСКА Одбор за бегалци	<i>RdU-439-1/5/10</i> 08.09.2010	Одлука за статус на бегалец во случај на трговија со луѓе, вршители на прогон што не се поврзани со државата – отсуство на заштита Дефиниција за вршители на прогон што не се поврзани со државата, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Одборот исто така нагласи дека, и покрај тоа што физички лица што дејствуваат во свое сопствено име, не претставуваат типични сторители на прогон, тие може да се сметаат за вршители на прогон во рамките на значењето на Конвенцијата во случаи кога властите не се во можност или немаат волја да го заштитат поединецот од нивните активности.“	ЕСЧП – D v the United Kingdom, барање бр. 30240/96
Обединето Кралство Горен дом	<i>Regina v Secretary of State for the Home Department ex parte Bagdanavicius and another</i> [2005] UKHL 38 11.10.2010	Пресуда, меѓу другото, за <i>невраќање</i> е согласно член 3 од ЕКЧП во случај на опасност што доаѓа од вршители на прогон што не се поврзани со државата и доволна заштита од државата. Невраќање – опасност од вршители на прогон што не се поврзани со државата Опасност што доаѓа од вршители на прогон што не се поврзани со државата, според Лорд Браун од Итон-под-Хејвуд (Brown of Eaton-under-Heaywood), став 24: „Очигледен е фактот дека аргументот што повејува низ целиот случај е отповарен со неразбирањето на разликата што постои кај случаите поврзани со вршители на прогон што не се поврзани со државата, помеѓу, од една страна, опасноста од сериозна повреда и, од друга страна, опасноста од постапување спротивно на член 3. Во случаи каде што опасноста „доаѓа од намерно предизвикани дела на јавните органи во земјата на прифат“ (формулација од став 49 од <i>D v United Kingdom</i> 24 EHRR 423, 447), тие термини може да се употребуваат наизменично: намерно предизвикани дела бездруго би претставувале забрането постапување. Меѓутоа, таму каде што опасноста доаѓа од субјекти што не се поврзани со државата, тоа не е случај: кога и да е повреда предизвикана од вршители на прогон што не се поврзани со државата нема да претставува лошо постапување согласно член 3 освен ако, дополнително, државата не обезбедила разумна заштита. Ако некој е претепан и сериозно повреден од страна на криминална банда, земјата-членка не го прекршува член 3, освен доколку не обезбеди разумна заштита од таквите кривични дела согласно своите позитивни обврски. Ова претставува одговор во однос на потпирањето на г. Никол на тоа дека обврската на ОК согласно член 3 е негативна обврска и со тоа апсолутна. Аргументот го наметнува суштинското прашање за тоа која конкретна опасност ја иницира обврската. Дали е тоа едноставно опасност од повреда или е тоа опасност од забрането постапување? Според моето мислење, тоа е втората. [...] Вршители на прогон што не се поврзани со државата не ги подложуваат луѓето на измачување или на други забранети форми на лошо постапување, без оглед колку насилно постапуваат кон нив: меѓутоа, она што би го трансформирало таквото насилно постапување во лошо постапување согласно член 3, би било необезбедувањето од страна на државата на разумна заштита против него.“	ЕСЧП – D v the United Kingdom, барање бр. 30240/96

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
БЕЛГИЈА Совет за процесно право за странци	49.821 20.10.2010	Пресуда за барање за статус на бегалец; даватели на заштита – невладини организации – неможност на државата Невладини организации како потенцијални даватели на заштита доколку ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, став 4.8.2. „D'une part, le Conseil rappelle que les ONG ne protègent pas dans le champ d'application de l'article 48/5, §2 de la loi du 15 décembre 1980. Elles ne peuvent être considérées comme des acteurs de protection, à moins qu'elles ne contrôlent l'Etat ou une partie importante de son territoire, ce qui n'est pas le cas en l'espèce.” Неможност на државата да обезбеди заштита поради корупција, став 4.8.3. „D'autre part, il y a lieu de s'interroger sur la question de savoir si la partie requérante peut démontrer que l'Etat macédonien ne peut ou ne veut lui accorder une protection contre les persécutions alléguées. [...] Le Conseil constate également que les documents produits par la partie défenderesse sur l'effectivité de la protection des autorités macédoniennes sont plus nuancés que ce que suggère la motivation de la décision entreprise. La lecture de ces documents révèle que si la Macédoine a entrepris de réels efforts de lutte contre les réseaux de traite d'êtres humains, ce phénomène demeure bien présent et que dans certains cas, la protection des autorités peut se révéler insuffisante ou inexistante, principalement du fait de la corruption des agents étatiques, qui entrave largement les efforts des autorités macédoniennes [...]. Ce document fait également état d'opérations menées à l'égard de policiers ou d'agents de douane suspectés de faciliter la vie de réseaux de traite de êtres humains.”	Обединето Кралство, Горен дом – <i>Horvath v Secretary of State for the Home Department</i> [2001] 1 AC 489 Обединето Кралство, Трибунал за азил и имиграција – АН (Sufficiency of Protection – <i>Sunni Extremists</i>) <i>Pakistan CG</i> [2002] UKIAT 05862 ОК, Виш трибунал – <i>KA and Others (Domestic Violence – Risk on Return)</i> <i>Pakistan CG</i> [2010] UKUT 216 (IAC) ОК, Апелационен суд на Англија и Велс – <i>R (Bagdanavicius) v Secretary of State for the Home Department</i> [2005] EWCA 1605
Обединето Кралство Виш трибунал	<i>AW (Sufficiency of protection) Pakistan</i> [2011] UKUT 31 (IAC) 22.11.2010	Пресуда за барање за меѓународна заштита. Доволна заштита од прогон/сериозна повреда – индивидуални околности на барателот Доволна заштита од прогон/сериозна повреда во земјата на потекло согласно член 7 од ДК, како практичен тест, став 22. „Когато се прави анализа дали постои доволна заштита, појдовна точка мора да биде регулативата 4 од Регулациите (за квалификување) од 2006 година за бегалци или лица кои имаат потреба од меѓународна заштита (за имплементирање на член 7 од Директивата за квалификување 2004/83/ЕС), за која сметаме дека ги отсликува принципите изнесени од Горниот дом во случајот <i>Horvath</i> [...], во кој ставот во однос на тоа дали е заштитата доволна беше дека е тоа „практичен стандард кој соодветно ја зема предвид важноста што ја има државата кон своите државјани...“ и дека „доволност на заштитата од државата не се мери со постоењето реална опасност од злоупотреба на некое право, туку со достапноста на системот за заштита на граѓаните и разумната спремност на државата да го применува тој систем.” Важност на индивидуалните околности на барателот при проценување дали постои доволна заштита во земјата на потекло, ставови 24, 34 и 35; „24. Така, иако ќе биде секогаш релевантно да се постави прашањето дали генерално постои или не постои доволна заштита во една земја, суштинското прашање во одреден случај за азил сепак ќе биде она што е наведено во шесттиот предлог од Аууд ЛЈ и во случајот во однос на член 3 во петнаесеттиот предлог. Така, согласно кој било од двата налова, судијата мора да ги разгледа индивидуалните околности на подносителот и да си ги постави горенаведените прашања, без оглед на генерално доволната заштита во земјата. [...]” 34. Појдовна точка при проценување дали на подносителот би му била дадена доволна заштита доколку биде вратен во Пакистан, е да се разгледа дали постои системска недоволност на заштита од државата. Во врска со Пакистан, земјата кој предвид случајот <i>АН</i> и случајот <i>КА and Others</i> [...], не може да се каже дека е утврдена таква генерална недоволност на заштита од државата. Ниту една од страните не прикажа, ниту пак ние утврдивме дека докажете што се пред нас за условите во земјата покажуваат таква недоволност. 35. Меѓутоа, како што истакнавме погоре, тоа не крај на ова прашање, и мора да се земат предвид индивидуалните околности на подносителот со цел да се решат прашањата наведени во шесттиот и во петнаесеттиот предлог на Аууд ЛЈ во случајот <i>Bagdanavicius</i> [2005] EWCA 1605.”	Обединето Кралство, Горен дом – <i>Horvath v Secretary of State for the Home Department</i> [2001] 1 AC 489 Обединето Кралство, Трибунал за азил и имиграција – АН (Sufficiency of Protection – <i>Sunni Extremists</i>) <i>Pakistan CG</i> [2002] UKIAT 05862 ОК, Виш трибунал – <i>KA and Others (Domestic Violence – Risk on Return)</i> <i>Pakistan CG</i> [2010] UKUT 216 (IAC) ОК, Апелационен суд на Англија и Велс – <i>R (Bagdanavicius) v Secretary of State for the Home Department</i> [2005] EWCA 1605

Земја-членка/Суд	Назив на случај/референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ГЕРМАНИЈА Сојузен управен суд	VVerwG 10 C 19.09, ECLI:DE:VVerwG:2010: 0912108110C19.09 10.12.2010	Пресуда за толкување на прогон во контекст на прекршување на слободата на вероисповед (суштински аспекти наспроти верски практики во јавност). Дефиниција за бегалци – дело на прогон (член 9(1)(а) од ДК) – основни човекови права – слобода на вероисповед Прекршување на слободата на вероисповед како потенцијално тешко прекршување на основните човекови права, кое претставува прогон согласно член 9(1) (а) од ДК, став 20, достапно на англиски јазик на www.bverwgt.de; „Мислењето на овој Суд е дека нарушувањето на слободата на вероисповед може да претставува тешко прекршување на човековите права во рамки на значењето на член 9(1)(а) од Директивата 2004/83/ЕС. Се разбира, оваа одредба е особено наменета да ги опфати прекршувањата на човековите права којшто да се деграгираат согласно член 15(2) од ЕКЧП. Слободата на вероисповед не се вбројува меѓу нив. Меѓутоа, упатувањето содржано во член 9(1)(а) од Директивата 2004/83/ЕС на правата наброени во член 15(2) од ЕКЧП не е конечно, како што покажува и терминот „особено“. Во своето преседентно право, Европскиот суд за човекови права (ЕСЧП) поставил го нагласува фундаменталното значење на слободата на вероисповед во едно демократско општество (видете, на пример, пресуда од 5 април 2007 година – 18147/02, <i>Scientology v. Russia – Marginal</i> [...]). Очигледно е и од разновидната заштита на ова право на национално ниво, на ниво на Европската Унија и на меѓународно ниво дека слободата на вероисповед има централна важноста во човековите права. На пример, слободата на вероисповед е загарантирана како човеково право не само со бројни национални уставни (видете, во Германија, член 4(1) и (2) од Основниот закон), туку, исто така, и со член 10(1) од Повелбата за фундаменталните права на Европската Унија (Повелба на ЕУ за човекови права), член 18 од Универзалната декларација за човекови права на Обединетите нации од 1948 година, и со член 18 од Меѓународниот пакт за граѓанските и политичките права од 1966 година. Од таа причина, Дури и пред да стапи на сила Директивата 2004/83/ЕС, ставот во преседентното право на овој Суд беше дека прекршувањето на слободата на вероисповед – барем кога засага суштински аспект кој е клучен за верскиот идентитет на поединецот – ја оправдува претпооставката за прогон којшто е релевантен во правото на азил [...]. Ист е ставот и во однос на член 9(1)(а) од Директивата [...]. Покрај тоа, во своето преседентно право за заштита од депортирање во случаи на прекршување на ЕКЧП (сега Дел 60(5) од Законот за престој), овој Суд исто така смета дека тешко прекршување на слободата на вероисповед може да претставува основа за забрана за депортирање согласно член 9 од ЕКЧП [...].“	ЕСЧП – Church of Scientology Moscow v Russia, барање бр. 18147/02 Германија, Сојузен управен суд – VVerwG 1 C 9.03 Германија, Сојузен управен суд – VVerwG 10 C 51.07 Германија, Сојузен управен суд – VVerwG 9 C 34.99
Обединето Кралство Висш трибунал	SA (political activist – internal relocation) Pakistan [2011] UKUT 30 (IAC) 26.01.2011	Пресуда, меѓу другото, за постоење внатрешна заштита (член 8 од ДК) – непостоење обврска за дискреција Непостоење услов за дискреција за проценување на внатрешна заштита согласно член 8 од ДК; став 15. „ Според нашето мислење, единствениот начин подносителот да постигне безбедност преку раселување е доколку ефективно одлучи да живее во тајноста или во политички егзил. Во правото на азил на ОК, барање од еден политички активист да живее далеку од неговаа матична област за да избегне прогон од страна на неговите политички противници никогаш не било сметано за правилна примена на принципот на внатрешно раселување: видете, на пр., <i>Nolan J in R v Immigration Appeal Tribunal, ex p. Jonah</i> [...]. А (од октомври 2006 година) ваквото барање не може да се смета за конзистентно со став 3390 од Правилата за имиграција (член 8 од Директивата за квалификување). Впрочем, опасноста од барањето едно лице да дејствува спротивно на своето нормално однесување за да избегне прогон дополнително ја истакна Врховниот суд во случајот <i>HJ (Iran)</i> [2010] UKSC 31.“	Обединето Кралство, Висок суд – R v Immigration Appeal Tribunal, ex parte Jonah [1985] 1 Imm AR 7
Обединето Кралство Висш трибунал	BA (Demonstrators in Britain – risk on return) Iran CG [2011] UKUT 36 (IAC) 01.02.2011	Пресуда, меѓу другото, за барање за статус на бегалец врз основа на активност на барателот по неговото бегство Фактори што треба да се земат предвид кај барања засновани на активност по бегството на барателот, став 64. „Во услови на најавена намера за посталување против ирански дисиденти во странство, треба да донесеме пресуда за опасноста по враќањето на Иранец, земајќи ги предвид неговите активности <i>sur place</i>. Во овој тип на случаи, факторите што влијаат во пресудата може да се подредат под четири главни наслови: (i) тип на активност <i>sur place</i>; (ii) опасност лицето да биде идентификувано со негово вклучување во таквата активност; (iii) фактори што би иницирале истрага по враќањето на лицето; и (iv) во отсуство на општа проверка на сите што влегуваат во земјата, фактори што би можеле да доведат до идентификација на аеродром при враќањето или по влез во земјата. За секој фактор постои одреден спектар на опасност. Факторите не се конечни и може да се преклопуваат.“	Обединето Кралство Висш трибунал

Земја-членка/Суд	Назив на случај/референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Висш трибунал	<i>KK and others (Nationality: North Korea) Korea CG [2011] UKUT 92 (IAC)</i> 21.02.2011	Пресуда за барање за статус на бегалец во случај на двојно државјанство. персонален опфат на меѓународната заштита – државјанин на трета земја – утврдување на државјанство Утврдување на државјанство за квалификување за статус на бегалец, ставови 79 – 82. „79. На почетокот на оваа постапка, укажавме на три можни сценарија при толкување на повеќекратните одредби за државјанство во член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци. Лицето може да го има државјанството за кое станува збор; или тој можеби го нема, но има право да го има; или тој можеби е потенцијален корисник на дискреционо право да му се додели државјанството за кое станува збор. Подносителите спаѓаат во првата категорија во однос на Јужна Кореја, и затоа не е строго неопходно да се разгледуваат останатите. Меѓутоа, во контекст на поднесокот што ги слушавме, правилно е напредно да ги искажеме нашите гледишта. Нема сомнеж дека, во случај кога стекнувањето државјанство од страна на едно лице зависи од остварувањето на дискреционо право на државата, чиешто државјанство тој го бара, за целите на Конвенцијата за бегалци бездруго не може да се смета дека тој го има државјанството за кое станува збор. 80. Ако е потребна покрепа за тој став, таа може да се најде во случаите согласно израелскиот Закон за враќање, MZKL, NAGV и Katkova. Законот за враќање, донесен од Кнесетот во 1950 година, им дава право на сите Евреи да имигрираат во Израел, но дури и оние Евреи кои сакаат да живеат во Израел не ги прави државјани на Израел со самиот тој чин: постојат одредби, најпробед за давање виза, а потоа за утврдување дали да се даде државјанство или не. Наодот на Мекхион Ј во случајот Katkova беше дека „Законот за враќање му дава големи дискрециони права на министерот за внатрешни работи на Израел да одбива барања за државјанство“. Како резултат на тоа, судовите утврдија (иако не во сите случаи, како што покажува дискусијата во случајот Katkova) дека лице кое можеби може да добие израелско државјанство согласно законот за враќање, не треба да се смета за државјанин на Израел. Слично на тоа, не гледаме генерална основа да се третираат како државјани на одредена држава лица чиишто државјани тие не се во моментот, и на чиешто државјанство тие во моментот немаат право. 81. Од друга страна, пак, може да има случаи каде што стекнувањето државјанство, коешто уште не е добиено, не е предмет на дискрециона одлука, туку на право и обична формалност. Руско државјанство можеше да се добие преку право на тоа од страна на барателите во <i>Voianova v MEI</i> (1993) 67 FTR 74 и <i>Zdanov v MEI</i> (1994) 81 FTR 246. Тоа беа канадски случаи во коишто барателите беа поединци коишто тврдеа дека се без државјанство, но, како што наведе Ротстајн Ј во <i>Voianova</i> на [76] (како што цитираше Мекхион Ј во <i>Katkova</i>): „Според мое мислење, барателката, со едноставно поднесување барање и доставување на пасошот за заверка, станува државјанин на Русија. Според доказите пред мене, руските службени лица немаат дискреционо право да ѝ го одбијат руското државјанство. Не мислам дека неопходно да се поднесе барање, коешто во овие околности е само обична формалност, значи дека лицето нема земја на државјанство само затоа што избрало да не поднесе таково барање.“ 82. Накратко, за целите на Конвенцијата за бегалци, во случај кога лицето веќе има државјанство (дури и ако нема соодветни документи), прашањето завршува тука: тој е државјанин на таа земја. Ако тој има право на државјанство, коешто зависи само од поднесување барање, тој треба и да се смета за државјанин на таа земја. Но, ако не е државјанин и може да му биде одбиено државјанството, тој не треба да се третира како државјанин на таа земја. Во зависност од прашањата поврзани со „ефективноста“ на државјанството, за правото на второ државјанство се применува истиот принцип како и за правото на прво државјанство.“	
ГЕРМАНИЈА Сојузен управен суд	<i>BVerwG 10 С 3.10, BVerwG:2011: 24021111010С3.10.0</i> 24.02.2011	Пресуда за повлекување на статус на бегалец (престанок). фундаментална промена на околности – непривремена – трајна заштита од прогон/сериозна повреда Дефиниција за непривремена промена на околности на фундаменталната промена на околности согласно член 11 од ДК (клаузула за престанок) и, оттаму, за трајна заштита од прогон/сериозна повреда согласно член 7 од ДК; став 20. достапна на англиски јазик на www.bverwg.de; „в“ При примена на барањата што произлегуваат од член 11 од Директивата 2004/83/ЕС и од преседентното право на Европскиот суд на правдата, Судот подолу бил сосема во право во својот став дека законата од прогон, врз основа на која им бил доделен статус на бегалци на тужителите, престанала да постои. Тужителите биле признаени како бегалци од страна на Федералната канцеларија со одлуката од 26 февруари 2002 година, затоа што, во тој период, Федералната канцеларија сметала дека ирачките власти го сметале за политичка опозиција и самото барање на азил во друга земја. Овој факт, врз основа на кој тужителите го темелеле стравот од прогон од страна на државата, трајно престанал да постои, согласно наодите на судот подолу. Според тие наоди, падот од власт на диктаторот Садам Хусеин и неговиот режим е неповратен. Се смета дека не доаѓа предвид враќање на режимот на партијата Баат. Ниту новата ирачка влада ниту други чинители не применуваат мерки на прогон во врска со барање азил во друга земја [...]. Бидејќи е оттаму јасно дека нема потреба тужителите повеќе да се плашат од прогон од која било страна во Ирак поради нивното барање азил, се прифаќа и наодот дека постои државата како давател на заштита во смисла на член 7 од Директивата 2004/83/ЕС, а во форма на новата ирачка влада, која ги тумачи санкциите и злоупотребите применувани од претходната власт во случаи на барања за азил, и презеде доволно соодветни чекори за трајно да го спречи прогонот врз чија основа се темели статусот на бегалец.“	
ШВЕДСКА Апелационен суд за миграција	<i>UMI 3363-10 и 3367-10,</i> 09.03.2011	Пресуда поврзана со насилство заради чести и отсутност на заштита во случај на барање за супсидијарна заштита. заштита од прогон/сериозна повреда – индивидуални околности на барателот Важност на земањето предвид на индивидуалните околности на барателот за проценување на делотворна заштита од сериозна повреда во земјата на потекло, според EDAL. Резиме на англиски јазини случајот: „Тогаш прашањето беше дали локалните власти во земјата на потекло можат да им понудат на барателите делотворна заштита. Апелациониот суд, во одлуката, ја информираше за земјата на потекло даваат докази дека таквата заштита е очигледно достапна (особено за жените), но дека станува збор за деликатна ситуација. Затоа, заклучи Судот, не е можно генерално да се каже дека заштитата што се нуди е делотворна. Секогаш мора да се прави индивидуална процена. Во сепашниот случај, судот утврди дека, со оглед на положбата на таткото на девојката во општеството, ограничените информации во однос на достапната заштита за млади девојки од нивните родители, ограничениот пристап до заштита за мајки коишто се предмет на насилство поврзано со повреда чест, како и фактот дека и двајцата баратели се малолетни лица, не беше разумно да се бара од барателите да имале побарано заштита од локалните власти. Се сметаше дека не е применлива внатрешна заштита.“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ШВЕДСКА Апелационен суд за имиграција	UM 7851-10 21.04.2011	Пресуда за барање за статус на бегалец поради родови причини. вршител на прогон/сериозна повреда што не се поврзани со државата – роднини Роднини како вршител на прогон што не се поврзани со државата, според ЕДАЛ. Резиме на англиски јазик на случајот: „Бидејќи барателката покажала дека постои веројатност, по нејзиното враќање во Кисмајо, да биде подложена на злоупотреба од страна на машките роднини во соработка со Ал Шабаб, бидејќи како жена не ги следела нормите што преовладувале, и бидејќи речиси и да не постоеле можности барателката да добие деловторна заштита во таа област, таа имала право на заштита како бегалец врз основа на нејзината родова припадност. Меѓутоа, тоа подразбира дека таа не можела да добие заштита во ниту еден ДРУГ дел од Сомалија.	
БЕЛГИЈА Совет за процесно право за странци	62.867 09.06.2011	Пресуда, меѓу другото, за деловторна заштита и внатрешно раселување за статус на бегалец. Давател на заштита – невладини организација – деловторна заштита од прогон – недоволност на криминализацијата Невладини организација како потенцијални даватели на заштита доколку ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, став 4.8.2. „A titre liminaire, le Conseil rejoint la partie requérante et rappelle que les ONG ne rentrent pas dans le champ d'application de l'article 48/5. §2 de la loi du 15 décembre 1980. Elles ne peuvent être considérées comme des acteurs de protection, à moins qu'elles ne contrôlent l'Etat ou une partie importante de son territoire, ce qui n'est pas le cas en l'espèce. Dès lors, l'argumentation de la partie défenderesse au sujet de l'association de droits de l'homme TIMIDRIA n'est pas suffisante pour fonder la décision attaquée à ce sujet. Криминализација на одредено однесување без ефективна примена – недоволна за да претставува деловторна заштита од прогон во земјата на потекло, ставови 4.8.3 – 4.8.5. „4.8.3. La question principale à trancher, en l'espèce, tient donc à ceci: la partie requérante peut-elle démontrer que l'Etat nigérien ne peut ou ne veut lui accorder une protection contre les persécutions? La requérante affirme qu'elle a fait des démarches auprès des autorités locales de police, en vain, et auprès d'une association islamique qui l'aurait chassée et lui aurait dit: « ma sentence doit être la mort. Le marabout a dit que c'est à cause des gens comme nous que la pluie ne vient pas dans notre pays » [...]. La partie défenderesse semble passer outre ces démarches effectuées et insiste sur l'importance de l'association des droits de l'homme TIMIDRIA qui lutte contre l'esclavage. La partie requérante quant à elle, en termes de requête, insiste sur l'ineffectivité des dispositions légales interdisant l'esclavage, sur l'absence d'aide apportée à la requérante par ses autorités et sur l'inaction des autorités administratives et judiciaires à l'égard des victimes de l'esclavage. Elle joint au dossier administratif des rapports d'organisations internationales qui vont en ce sens. 4.8.4. Il ressort des informations objectives déposées au dossier administratif, tant par la partie requérante que par la partie défenderesse, que l'application effective de la disposition pénale incriminant l'esclavage apparaît peu aisée et que les craintes de représailles des maîtres sont parfois si fortes que peu de plaintes sont déposées [...] 4.8.5. En l'occurrence, la partie requérante démontre que, dans son cas particulier, le système judiciaire nigérien a échoué à poursuivre et à sanctionner les actes constitutifs de persécution dont elle a été victime. Le Conseil estime, en conséquence, que la requérante n'a pas eu accès à une protection effective au sens de l'article 48/5, § 2, alinéa 2, de la loi du 15 décembre 1980.	
ГЕРМАНИЈА Управен суд на Аугсбург	AU 6 K 30092 16.06.2011	Пресуда за прогон поради причини за квалификување за статус на бегалец. Дефиниција за бегалци – причина за прогон – определена општествена група (член 10(1)(г) од ДК) – жени – вршител на прогон/сериозна повреда што не се поврзани со државата – неможност или немање волја од страна на државата да обезбеди заштита од прогон Жени кои ги прекршуваат општествените правила на однесување како определена општествена група во смисла на член 10(1)(г) од ДК, стр. 5: „Die der Klägerin drohende Verfolgungshandlung knüpft an den Verfolgungsgrund der Geschlechtszugehörigkeit und die Zugehörigkeit zu einer bestimmten sozialen Gruppe – ledige Frauen aus Familien, deren traditionelles Selbstverständnis auch eine Zwangsverheiratung gebietet – an (Art. 10 Abs. 1 Buchstabe d RL 2004/83/EG), durch die ihr Leben, zumindest aber ihre körperliche Unversehrtheit und Freiheit aktuell bedroht ist. Поединци како вршител на прогон што не се поврзани со државата, стр. 6: „Die Klägerin in Afghanistan drohende Verfolgung geht aus von nichtstaatlichen Akteuren im Sinne des § 60 Abs. 1 Satz 4 Buchstabe c AufenthG. Zu diesen nichtstaatlichen Akteuren zählen auch Einzelpersonen und damit auch der Vater der Klägerin. Неможност или немање волја од страна на државата да обезбеди заштита од прогон во земјата на потекло, стр. 6: „Ein ausreichender Schutz der Klägerin vor der ihr drohenden Zwangsverheiratung ist nicht gewährleistet. Der afghanische Staat wäre nicht in der Lage und willens, die Klägering vor der Verfolgung zu schützen [...]“.	Германија, Управен суд на Келн – Az 14 K 7186/09 A
БЕЛГИЈА Совет за процесно право за странци	64.233 30.06.2011	Пресуда за внатрешна заштита за квалификување за статус на бегалец. внатрешна заштита – индивидуални околности на барателот – особена ранливост Особена ранливост на барателот како индивидуална околност што треба да се земе предвид при проценување на внатрешната заштита, став 5.4.2. „[...] Compte tenu de ces conditions générales et de la situation personnelle de la partie requérante, qui souffre, selon les termes mêmes du rapport du conseiller expert auprès du Commissariat général, d'une importante psychopathologie et d'une souffrance psychique confirmée par le rapport médical d'évolution daté du 9 mars 2011, versé par la partie requérante au dossier de la procédure -, le Conseil estime qu'il ne peut être raisonnablement attendu de celle-ci qu'elle reste dans d'autres parties de la Géorgie. L'article 48/5, §3 ne trouve dès lors pas à s'appliquer au cas d'espèce.“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ШПАНИЈА Врховен суд	1789/2009 ECLI:ES:TS:2011:40113 15.06.2011	Пресуда за барање за статус на бегалец – причини за прогон – член 10(1)(г) од ДК (изменета) – припадност на определена општествена група Признавање на жените како определена општествена група врз основа на родова припадност, стр. 5 и 6: „Asimismo, estimamos que la decisión de la Sala de instancia es acorde con la doctrina jurisprudencial de esta Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Supremo, que ha estimado en las sentencias de 15 de febrero de 2007 (RC 9036/2003) y de 11 de mayo de 2009 (RC 3155/2006), que en aquellos supuestos en que se acredite la existencia de «indicios suficientes», según las circunstancias de cada caso, de que una mujer sufre persecución por su pertenencia al género femenino, que le ha supuesto la imposición de prácticas contrarias a la dignidad humana, como el matrimonio forzoso o la mutilación de un órgano genital, y que el régimen legal del país de origen no ofrece una protección jurídica eficaz, procede la concesión del derecho de asilo a la luz de lo dispuesto en los artículos 3 y 8 de la Ley 5/1984, de 26 de marzo, reguladora del derecho de asilo y de la condición de refugiado[...] En este contexto normativo, la reforma de la Ley española de asilo, introducida por la Ley Orgánica 3/2007, permite identificar como sujetos protegibles a aquellas personas pertenecientes al género femenino que sufren violaciones de sus derechos humanos inderogables, y, concretamente, a aquellas que padecen una grave discriminación en su país de origen, derivada del reconocimiento de un estatuto legal de subordinación, contrario al principio de igualdad de mujeres y hombres, y que no gozan de protección jurídica eficaz frente a actos graves de violencia sexual o de violencia doméstica, atentatorios contra la dignidad y la integridad física y moral.”	Шпанија, Врховен суд – 9036/2003, Шпанија, Врховен суд – 3155/2006
ПОЛСКА Метрополитенски суд	КН v Office of Immigration and Nationality, б.к. 34.440/2010/20 05.10.2011	Пресуда за определена општествена група и отсуство на деловторна заштита во земјата на потекло за квалификување за статус на бегалец. Заштита во земјата на потекло којашто е деловторна доколку и превенција „Наодот на судот е дека заштитата од државата би можела да се смета за деловторна само доколку постојат механизми за спречување на појава на дела на прогон (или сериозни дела на дискриминација), а не само судски да се гонат сторители на минати инциденти.“	Пресуда за определена општествена група и отсуство на деловторна заштита во земјата на потекло за квалификување за статус на бегалец. Заштита во земјата на потекло којашто е деловторна доколку и превенција EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Наодот на судот е дека заштитата од државата би можела да се смета за деловторна само доколку постојат механизми за спречување на појава на дела на прогон (или сериозни дела на дискриминација), а не само судски да се гонат сторители на минати инциденти.“
ЧЕШКА Врховен управен суд	DK v Ministry of Interior, б.Аз 22/2011 27.10.2011	Пресуда за внатрешна заштита и деловторна заштита за квалификување за меѓународна заштита. даватели на заштита – невладини организации Невладини организации како даватели на заштита од прогон/сериозна повреда ако ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Со цел проценување на на можноста и постоењето војла за спречување на прогон или сериозна повреда од страна на вршителите кои не се поврзани со државата, мора да се испита можноста заштита што ја обезбедува државата, страните или организациите кои ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија. Деловторна заштита не може да се обезбеди од страна на невладини организации кои не ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија.“	Пресуда за внатрешна заштита и деловторна заштита за квалификување за меѓународна заштита. даватели на заштита – невладини организации Невладини организации како даватели на заштита од прогон/сериозна повреда ако ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот: „Со цел проценување на на можноста и постоењето војла за спречување на прогон или сериозна повреда од страна на вршителите кои не се поврзани со државата, мора да се испита можноста заштита што ја обезбедува државата, страните или организациите кои ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија. Деловторна заштита не може да се обезбеди од страна на невладини организации кои не ја контролираат државата или значителен дел од нејзината територија.“
Обединето Кралство Виш трибунал	AMM and Others (conflict; humanitarian crisis; returnees; FGM) Somalia CG [2011] UKUT 445 (IAC) 25.11.2011	Пресуда за барање за меѓународна заштита. внатрешна заштита – товар на докажување Товар на докажување при проценување на внатрешна заштита, став 225: „На став сме дека преседентното право врз кое се потпираат барателите ниту одблиску не утврдува дека тужената страна го носи законскиот товар на докажување дека во дел од земјата на државјанство на подносителот, којшто прикажал основан страв во една нејзина област, постои област во која разумно би се очекувало тој да оди и да живее. Лицето кое бара меѓународна заштита го носи законскиот товар на докажување дека има право на тоа. Што вклучува товарот на докажување многу ќе зависи од околностите на конкретниот случај. Во пракса, прашањето за алтернатива на внатрешно раселување треба да се иницира од страна на државниот секретар, или во писмената за одбивање или (зависно од аспектите на процедурална правичност) за време на апелациската постапка. Во многу случаи, тужената страна ќе укаже на докази во врска со општите услови во предложеното место на раселување. Тогаш останува на подносителот да успее да докаже дека, без оглед на тие услови, не би било разумно да се расели таму. Тие причини честопати може да бидат такви коишто ги знае само подносителот; на пример, дали има луѓе што живеат во областа на раселување кои би можеле да го идентификуваат подносителот пред оние во неговата матична област од коишто тој се плаши. Јасно е дека од државниот секретар не може да се очекува да ги изведува доказите за вакво прашање.“	Пресуда за барање за меѓународна заштита. внатрешна заштита – товар на докажување Товар на докажување при проценување на внатрешна заштита, став 225: „На став сме дека преседентното право врз кое се потпираат барателите ниту одблиску не утврдува дека тужената страна го носи законскиот товар на докажување дека во дел од земјата на државјанство на подносителот, којшто прикажал основан страв во една нејзина област, постои област во која разумно би се очекувало тој да оди и да живее. Лицето кое бара меѓународна заштита го носи законскиот товар на докажување дека има право на тоа. Што вклучува товарот на докажување многу ќе зависи од околностите на конкретниот случај. Во пракса, прашањето за алтернатива на внатрешно раселување треба да се иницира од страна на државниот секретар, или во писмената за одбивање или (зависно од аспектите на процедурална правичност) за време на апелациската постапка. Во многу случаи, тужената страна ќе укаже на докази во врска со општите услови во предложеното место на раселување. Тогаш останува на подносителот да успее да докаже дека, без оглед на тие услови, не би било разумно да се расели таму. Тие причини честопати може да бидат такви коишто ги знае само подносителот; на пример, дали има луѓе што живеат во областа на раселување кои би можеле да го идентификуваат подносителот пред оние во неговата матична област од коишто тој се плаши. Јасно е дека од државниот секретар не може да се очекува да ги изведува доказите за вакво прашање.“
GERMANIA Управен суд на Штутгарт	A 11 K 2066/11 30.12.2011	Пресуда за барање за статус на бегалец. даватели на заштита – локални чинители Локални чинители (на пример, градска канцеларија за регистрација) како потенцијални даватели на заштита ако се во можност и ако имаат војла да обезбедат деловторна заштита од прогон/сериозна повреда, стр. 10: „Einen ausreichenden Schutz vor den erlittenen Eingriffen im Iran hat der Kläger nicht erhalten. Zwar hat der Kläger dargelegt und auch Vorlage von Urkunden nachgewiesen, dass die Registerbehörde der Stadt Mashhad in den von seinem Vater eingeleiteten und durchgeführten gerichtlichen Verfahren verpflichtet wurde, ihm und seinen Familienangehörigen Personalpapiere auszustellen. Er hat jedoch außerdem glaubhaft dargelegt, dass die Registerbehörde trotz Vollstreckungsanträgen durch den von seinem Vater beauftragten Rechtsanwalt der gerichtlichen Verpflichtung nicht nachgekommen ist. Bei dieser Sachlage kann von einer wirksamen Schutzgewährleistung im Sinne des Art. 7 Abs. 2 RL 2004/83/ EG nicht ausgegangen werden.“	Пресуда за барање за статус на бегалец. даватели на заштита – локални чинители Локални чинители (на пример, градска канцеларија за регистрација) како потенцијални даватели на заштита ако се во можност и ако имаат војла да обезбедат деловторна заштита од прогон/сериозна повреда, стр. 10: „Einen ausreichenden Schutz vor den erlittenen Eingriffen im Iran hat der Kläger nicht erhalten. Zwar hat der Kläger dargelegt und auch Vorlage von Urkunden nachgewiesen, dass die Registerbehörde der Stadt Mashhad in den von seinem Vater eingeleiteten und durchgeführten gerichtlichen Verfahren verpflichtet wurde, ihm und seinen Familienangehörigen Personalpapiere auszustellen. Er hat jedoch außerdem glaubhaft dargelegt, dass die Registerbehörde trotz Vollstreckungsanträgen durch den von seinem Vater beauftragten Rechtsanwalt der gerichtlichen Verpflichtung nicht nachgekommen ist. Bei dieser Sachlage kann von einer wirksamen Schutzgewährleistung im Sinne des Art. 7 Abs. 2 RL 2004/83/ EG nicht ausgegangen werden.“

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ФРАНЦИЈА Национален суд за азил	<i>M et Mme M</i>, 09002796 and 09002797 C 06.02.2012	Пресуда за барање за статус на бегалец врз верска основа. заштита од прогон/сериозна повреда – неможност на државата – вооружен конфликт Неможност на државата да обезбеди заштита во време на вооружен конфликт. „ Considérant [...] que, dans ces circonstances, il n'est pas concevable de penser que les intéressés puissent utilement se prévaloir de la protection des autorités de leur pays, en dépit des efforts des autorités locales pour restaurer l'ordre public et ce, notamment depuis le départ des forces américaines, tel qu'il résulte de l'analyse du 27 décembre 2011 du service des nouvelles et analyses humanitaires du Bureau de la coordination des affaires humanitaires des Nations unies [...]».	
ФРАНЦИЈА Национален суд за азил	MD, 11026661 13.02.2012	Пресуда за барање за статус на бегалец врз основа на политично мислење. вршител на прогон/сериозна повреда – <i>de facto</i> вршител на прогон поврзани со државата Страни или организации коишто контролираат дел од територијата на државата како <i>de facto</i> вршител на прогон поврзани со државата. „ Considérant que les pièces du dossier et des déclarations précises et personnalisées du requérant ont permis d'établir que ce dernier est né dans le camp de réfugiés de Smara, situé en territoire algérien près de Tindouf, et qu'il y a toujours vécu; qu'il produit à cet égard une carte d'identité délivrée par la RASD autoproclamée; qu'il ressort par ailleurs de l'instruction que les camps de réfugiés sahraouis sont installés à l'Ouest du grand Sud algérien depuis 1976, sur une concession du territoire accordée par les autorités algériennes, sur laquelle le siège de la République Arabe Sahraouie Démocratique (RASD) autoproclamée est installée, au début de l'exil des Sahraouis ; que la RASD a été soutenue par l'Algérie aussitôt auprès son auto-proclamation en 1976 [...] que les camps sont gérés par les autorités sahraouies désignées par les réfugiés et y exercent les pouvoirs administratifs, de police, judiciaires, militaires et politiques avec le plein accord des autorités algériennes; que ces autorités de fait exercent un pouvoir exclusif sur ce territoire; qu'en l'espèce, le requérant ne détient ni la nationalité marocaine, ni la nationalité algérienne; qu'il convient donc de déterminer son lieu de résidence habituelle; qu'il ressort de l'instruction qu'il a exclusivement résidé sur le territoire placé sous le contrôle des autorités de la RASD autoproclamée; qu'il découle de ce qui précède que M. D., d'origine sahraouie, peut être regardé comme un résident de la RASD, autorité de fait ; que par conséquent, les craintes qu'il exprime doivent être examinées au regard de la RASD[.]»	
СЛОВЕНИЈА Управен суд	<i>I U 42/2012</i> 14.02.2012	Пресуда за барање за статус на бегалец од страна на барател-дете. Дефиниција за бегалци – определена општествена група – деца Децата како потенцијални припадници на определена општествена група, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот. „Дете во Авганистан може да биде припадник на определена општествена група. Во Авганистан, да се биде млад човек без контакт со родителите е клучна карактеристика на идентитет на едно лице, па затоа овие лица не треба да се принудуваат да го разоткријат својот идентитет, бидејќи е невозможно овој идентитет целосно да се разоткрие. Освен тоа, исто така е јасно без никаков сомнеж, дека горенаведената група има посебен идентитет во Авганистан, бидејќи талибанците ги гледаат на таков начин и ги користат за нивните воени и политички цели, додека, пак, криминалните групи ги користат за други незаконски цели, како трговија со бело робје, сексуално насилство, трговија со дрога и друг криминал. Оттаму, тужителот би можел да биде прогонуван затоа што припаѓа на рамплива група деца без родители.“	СПЕУ – C-465/07 MeKi Elgafaji and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie ECJП – Saadi v Italy, барање бр. 37201/06
БЕЛГИЈА Државен совет	218.075 16.02.2012	Пресуда за толкување на реална опасност од сериозна повреда (индивидуализација) за квалификување за супсидијарна заштита. реална опасност – докази за лица во слична ситуација Докази за реална опасност од сериозна повреда на лица во слична ситуација. „[...] en considérant que le requérant « ne fait valoir aucun moyen, argument ou motif personnel susceptible d'établir un tel risque dans son chef », le Conseil du contentieux des étrangers donne une interprétation qui n'est pas compatible avec l'article 48/4, § 2, b), de la loi du 15 décembre 1980, que cet article transpose l'article 15, b), de la directive 2004/83/CE précitée qui dispose : « Les atteintes graves sont : a) [...] b) la torture ou des traitements inhumains ou dégradants infligés à un demandeur dans son pays d'origine, ou c) [...] » ; que se prononçant sur la portée de cette disposition, la Cour de justice de l'Union européenne a rappelé que les notions de « torture ou de traitement ou sanctions inhumains ou dégradants du demandeur dans son pays d'origine » devaient s'interpréter suivant la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme à propos de l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales; qu'elle considère à cet égard (arrêt Saadi c. Italie du 28 février 2008), que la personne qui invoque la violation de l'article 3 de la Convention, doit démontrer que tant la situation générale dans le pays d'origine que les circonstances propres à son cas témoignent du risque de traitements inhumains et dégradants en cas de retour dans le pays d'origine, sauf à démontrer son appartenance à un groupe systématiquement exposé à une pratique de mauvais traitements; qu'il appartient, dans ce dernier cas, à la personne intéressée de démontrer qu'il y a des motifs sérieux et avérés de croire à l'existence de la pratique en question et à son appartenance au groupe visé; qu'il s'ensuit que dès le moment où le Conseil du contentieux des étrangers n'a, en l'espèce, pas dénié la qualité de demandeur d'asile débouté de nationalité XXX au requérant et que ce dernier alléguait des risques de mauvais traitements pour les personnes confrontées à une telle situation, le juge ne pouvait exiger de la part de ce dernier la présentation d'un « moyen, argument ou motif personnel susceptible d'établir un tel risque dans son chef », sans avoir considéré, au préalable, que la catégorie des demandeurs d'asile déboutés du XXX n'était pas exposée à une pratique de mauvais traitements[.]»	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
ИРСКА Висок суд	JM v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General [2012] IENC 99 01.03.2012	Пресуда, меѓу другото, за толкување на член 6 од ДК (вршител на сериозна повреда) за квалификување за супсидијарна заштита. Вршител на сериозна повреда (член 6 од ДК) – нецелосна листа Толкување на делокругот на член 6 од ДК со значење дека обезбедува нецелосна листа на вршители на сериозна повреда/прогон/ставови 32 – 34 и 46. „32. Судот не смета дека, било во Директивата [т.е. член 6 од ДК] било во Регулативите, терминот „сериозна повреда“ треба да се дефинира така што „сериозната повреда“ да мора да била извршена само од страна на вршител на сериозна повреда. 33. Дали одредено дело било или не било сторено од „вршител на сериозна повреда“ е релевантно во однос на Директивата и е, исто така, важно за ирските органи што одлучуваат (бидејќи, во спротивно, дефиницијата би била измислена), но тоа не мора да исклучи од разгледување за супсидијарната заштита лице чијашто повреда била нанесена од некој друг, а не од вршител на сериозна повреда. Ако Директивата или Регулативите требало да го имаат тоа значење, тоа и ќе го наведеле. 34. Судот смета дека значењето на дефиницијата е јасно, сериозна повреда значи тоа што значи, и не треба да се ограничува само на повреда сторена од вршител на сериозна повреда. [...] 46. Не е работа на Судот да шпекулира во однос на крајната одлука на министерот. Министерот е тој што одлучува дали барателот е квалификуван за супсидијарна заштита. Кога министерот доаѓа до тој заклучок, не треба од размислувањето да го исклучи фактот дека барателот страдал од „сериозна повреда“ поради фактот што „сериозната повреда“ не била сторена од вршител на сериозна повреда. Дали повредата била или не била сторена од вршител на сериозна повреда, може да биде релевантно кога се разгледува прашањето за подобност за супсидијарна заштита, но фактот што повредата, којашто ја претрпел барателот, не била сторена од вршител на сериозна повреда, не ја прави повредата помалку „сериозна“, ниту пак ја исклучува од дефиницијата за „сериозна повреда“ како што е наведено во Регулативите.“	CPEU – C-465/07 MeKi Elgafai and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie
Обединето Кралство Висок трибунал	AK (Article 15(c)) Afghanistan v Secretary of State for the Home Department, CG [2012] UKUT 00163 (IAC) 18.05.2012	Пресуда за квалификување за супсидијарна заштита врз основа на член 15(в) од ДК. Прецедентна заштита – процена во контекст на супсидијарна заштита согласно член 15(в) Процена на внатрешна заштита во контекст на подобност за супсидијарна заштита врз основа на член 15(в) од ДК, став 228: Од структурата на член 8 од Директивата за квалификување е јасно дека внатрешното раселување е неопходен елемент, којшто е релевантен не само за утврдување на право на статус на бегалец (согласно Членовите 2 и 9) туку, исто така, и за утврдување подобност за супсидијарна [хуманитарна] заштита во согласност со сите три ставови на член 15 – 15 (а), (б) и 15 (в). Кога станува збор за внатрешното раселување како неопходен аспект за целите на член 15(в), Судот на правдата на Европската Унија (CJEU) потврди за случајот <i>Elgafaji</i> дека прашање во рамки на член 15(в) може да произлезе не само во врска со целата земја, туку и со нејзини(и) дел(ови): видете став 43. Ако се смета дека матичната област или регион на цивилот не нога во состојба на неселективно насилство над пратогот утврден со член 15(в), тој и понатаму нема да може да воспостави подобност за супсидијарна (хуманитарна) заштита, освен доколку може да докаже континуирана опасност од сериозна повреда (елементот на „безбедност“ од член 8(1)) или околности коишто би го направиле неразумно неговото раселување во друга област или регион (елементот на „разумност“ од член 8 (1)).	CPEU – C-465/07 MeKi Elgafai and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie
ИРСКА Висок суд	WA v Minister for Justice and Equality, Ireland and the Attorney General [2012] IENC 251 25.06.2012	Пресуда за квалификување за супсидијарна заштита. Членови 6 и 7 од ДК – вршител на прогон или сериозна повреда што не се поврзани со државата – давател на заштита поврзан со државата Комплементарност на член 6 од ДК (вршител на прогон/сериозна повреда) и член 7 од ДК (давател на заштита), став 36: „Според Судот, во контекстот на тие услови и цели е неопходно да се разгледува намерата и ефектот на дефиницијата за „вршител на прогон или сериозна повреда“ како што е наведена во с.2 (1) од Регулативите од 2006 година за спроведување на член 6 од Директивата. Судот смета дека е погрешно ако фокусот се стави на таа дефиниција изолирано, бидејќи треба да се чита и применува во врска со самата дефиниција за „сериозна повреда“ и во врска со дефинициите за „лице подобно за супсидијарна заштита“ и за „заштита од прогон или сериозна повреда“ во Регулативата 2(1), согласно член 7 – „даватели на заштита“ – во Директивата.“ Вршител на прогон или сериозна повреда што не се поврзани со државата согласно член 6 од ДК, став 40: „Исказот во Одлуката дека „сериозна повреда“ може да стора само „вршител на сериозна повреда“ во смисла на Регулативата 2(1), е точен, затоа што, во практична смисла, ако тврдењето за опасност од сериозна повреда се базира на причина или извор којшто не е државата чијшто државјанин е лицето и нејзините сили и агенции или страни или организации кои ја контролираат таа држава или значителен дел од нејзината територија, тогаш се смета дека постои националната заштита и, според тоа, не е потребна меѓународна заштита, под услов да се прикаже дека „давателите на заштита поврзани со државата“ преземаат разумни чекори за да ја спречат сериозната повреда за која станува збор, кога ја извршуваат „вршител“ кои не се поврзани со државата“. Затоа, „чинители што не се поврзани со државата“ може да станат „вршител на сериозна повреда“ само ако се прикаже дека [...] државата, чијшто државјанин е лицето, не е способна или нема волја да ја спречи повредата причинета од вршителите на прогон што не се поврзани со државата.“ Државата како традиционален давател на заштита од прогон/сериозна повреда, став 34: „Посветеноста на земјите-потписнички на Конвенцијата за бегалци од 1951 година и на земјите-членки на Европската Унија како земји кои треба да ја применуваат Директивата за квалификување, да обезбедат меѓународна заштита за бегалци и за лица кои се квалификуваат за нејзината комплементарна форма на супсидијарна заштита во рамките на Европската Унија, се темели на премисата дека, во меѓународното право, примарна должност на секоја суверена држава е, преку своите институции и безбедносни сили и агенции, да ги заштити своите државјани од надворешни напади и од внатрешно насилство и повреди. Меѓународната заедница се воздржува да интервенира во внатрешните односи помеѓу државата и нејзините сопствени граѓани и ќе дејствува само ако поединечен барател се наоѓа надвор од земјата чиј државјанин е, поради причини поврзани со закана од прогон или сериозна повреда врз него и затоа што владата и агенциите на земјата за која станува збор немаат волја или не се способни да обезбедат заштита на својата територија за своите сопствени државјани во тие услови. Меѓународна заштита се дава само кога не постои национална заштита во земјата на потекло. [...]“.	CPEU – C-465/07 MeKi Elgafai and Noor Elgafaji v Staatssecretaris van Justitie

Земја-членка/суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
Обединето Кралство Врховен суд	<i>RT (Zimbabwe) & Ors v Secretary of State for the Home Department</i> [2012] UKSC 38 25.07.2012	Пресуда за припишано политичко убедување за квалификување за статус на бегалец. Дефиниција за бегалци – причини за прогон – човеково достоинство Важноста на човеково достоинство при идентификување на причината (ите) за прогон, став 39: „Правото на достоинство претставува основа на заштитата што ја предвидува Конвенцијата за бегалци: видете <i>Canada (Attorney General) v Ward</i> [1993] 2 SCR 689, во кој се одобрува ставот на професор Хатавеј, <i>Law of Refugee Status</i> (1991 година), стр. 108: „Меѓутоа, доминантен став е дека бегалското право треба да се занимава со дејства со кои се негира човеково достоинство на кој било клучен начин, и дека континуирано или системско лишување од основните човекови права е соодветниот стандард.“	
ФРАНЦИЈА Државен совет	Г. Б. 349824 27.07.2012	Пресуда за квалификување за статус на бегалец на основа на сексуална ориентација. заштита од прогон/сериозна повреда – немање волја од страна на државата Немање волја од страна на државата да обезбеди заштита, кога државата го толерира или го дозволува прогонот, став 3: „Considérant [...] l'appartenance au groupe social ne fasse l'objet d'aucune disposition pénale répressive spécifique est sans incidence sur l'appréciation de la réalité des persécutions à raison de cette appartenance qui peut, en l'absence de toute disposition pénale spécifique, reposer soit sur des dispositions de droit commun abusivement appliquées au groupe social considéré, soit sur des comportements émanant des autorités, encouragés ou favorisés par ces autorités ou même simplement tolérés par elles[.]”	
ЧЕШКА Врховен управен суд	<i>HR v Ministry of the Interior</i> , 5 Azs 2/2012-49 02.08.2012	Пресуда за исклучување од статус на бегалец и дефиниција за определена општествена група. Дефиниција за бегалци – определена општествена група Дефиниција за определена општествена група, според EDAL: Резиме на англиски јазик на случајот: „Затоа, може да се заклучи дека положбата на барателот може да се одреди како да припаѓа на определена општествена група. Оваа група може „прилично лесно да се дефинира, бидејќи тоа се лица кои, пред падот на режимот на Садам Хусеин, биле вклучени во Ирачката армија и во други вооружени сили, или се лица што учествувале во спроведување на власта. Токму затоа, перцепцијата на преостанатиот дел од населението е дека се тие поддржувачи или претставници на поранешниот режим, особено ако се и сунити. Ова е група на лица што може доста прецизно да се идентификуваат, бидејќи имаат идентичен или сличен статус, и можат да бидат изложени, согласно споменатата препорака на УНХЦР, на опасност од прогон од вооружени групи и напади, нешто што ирачката Влада не е во можност да го спречи во моментот.“	
ПОЛСКА Регионален управен суд на Варшава	<i>V SA/Wo 2459/11</i> 05.02.2013	Пресуда за непостоење на заштита од прогон за квалификување за статус на бегалец. заштита од прогон/сериозна повреда – непостоење на услов за исцрпување на домашни правни лекови Непостоење на заштита од прогон за кое не постои услов за исцрпување на домашните правни лекови, според EDAL: Резиме на англиски јазик на случајот: „Понатаму, Судот утврди дека властите погрешно го толкувале член 1A(2) од Женевската конвенција во однос на оценката дека барателката не побарала од релевантните власти во својата земја заштита од дела на вршители на прогон што не се поврзани со државата. Не може да се прифати ставот дека барателот мора во секој случај да покаже дека ги исцрпил сите достапни форми на заштита во својата земја на потекло. Условот за непостоење на заштита од државата не смее во секој случај да се разбира како апсолутна барска за исцрпување на сите домашни постапки. Фактот дека полицијата, како што прикажала барателката, нема основа врз која би покрнала истрага, укажува дека таа побарала заштита од државните органи, но дека заштита не ѝ била дадена.“	
GERМАНИЈА Сојузен управен суд	BVerwG 10 C 23.12, BVerwG:2013: 200213U10C2312, 20.02.2013	Пресуда за практикување верски обреди во јавност како прогон за квалификување за статус на бегалец. дефиниција за бегалци – дело на прогон (член 9(1)(a) од ДК (изменета)) – практикување верски обреди во јавност – тешко прекршување на правото на слобода на вероисповед. Забрана за практикување верски обреди во јавност како тешко прекршување на правото на слобода на вероисповед кое го достигнува нивото на прогон согласно член 9(1)(a) од ДК (изменета), став 30, достапно на англиски јазик на www.bverwg.de : „Во согласност со условите предвидени со Сојузниот закон, Судот подолу смета забраната за практикување верски обреди во јавност, самата по себе претставува соодветна основа за тешко прекршување на правото на слобода на вероисповед во смисла на член 9(1)(a) од Директивата 2011/95/EУ [...]. Ставот на Судот е – во согласност со пресудата на Европскиот суд на правдата од 5 септември 2012 година – дека опфатот на заштита на слободата на вероисповед во член 9(1) од Директивата вклучува и практикување на верата во јавност, вклучително и правото на ширење на верата преку пристапување и придобивање на други за да ја прифатат [...]. На ист начин, Судот ги гледа забраните во пакистанскиот Кривичен законик насочени против Ахмадите како дело на прогон во рамките на член 9(1)(a) од Директивата, доколку верникот е спречен да ја практикува својата вера на толку сувор начин што се прекршува минималниот стандард на човековите права [...]. Според природата на предметот, ова се однесува на тешкото прекршување на основните човекови права кое што се бара согласно член 9(1) од Директивата. Такви тешки прекршувања на човековите права, според правилниот став на Судот подолу, може да се состојат и од значителни ограничувања или забрани за јавно практикување на верата доколку таквото практикување е „од фундаментална важност“ според разбирањето на дадената вера или – неопходно сосема идентично – според разбирањето на верникот како поединец [...].“	

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/клучни зборови/главни точки	цитирани случаи
ПОЛСКА Врховен управен суд на Варшава	II OSK 126/07 12.03.2013	Пресуда за семејство како определена општествена група за квалификување за статус на бегалец. Дефиниција за бегалци – определена општествена група – членови на семејство Членови на семејство како потенцијална определена општествена група во рамки на значењето на член 1A(2) од Конвенцијата за бегалци, според EDAL. Резиме на англиски јазик на случајот : „Според тоа, во случајот што беше предмет на анализа, надлежните органи погрешно претпоставиле дека фактот што на зетот на барателот му бил доделен статус на бегалец не можел да влијае врз одлуката за доделување статус на бегалец на барателот. Тие утврдиле дека прогонот не се однесувал директно на барателот. Треба да се забележи дека Женевската конвенција го поврзува признавањето на статусот на бегалец со постоењето основан страв од прогон од причини наведени во неа. Една таква причина е припадноста на определена општествена група. Затоа, прифаќањето дека барателот е припадник на определена група којашто е во опасност од прогон, значи дека прогонот има индивидуален карактер. Според тоа, ако постојат основи да се верува дека, со припадноста на признаен бегалец на одредено семејство, се исполнува условот за припадност во определена општествена група, тогаш единственото со прикажување отсуство на основан страв од прогон поради оваа причина може да се оправда одбивање на барањето.“	Австрија, Уставен суд – U677/12
АВСТРИЈА Уставен суд	U1674/12 12.03.2013	Пресуда за квалификување за сулсидијарна заштита. внатрешна заштита – процена Процена на опасност при утврдување на внатрешна заштита која треба да се заснова на вистинското одредиште на барателот, став 2.1: „Für die zur Prüfung der Notwendigkeit subsidiären Schutzes erforderliche Gefährdungsprognose ist bei einem nicht landesweiten bewaffneten Konflikt (vgl. §8 Abs1 AsylG 2005) auf den tatsächlichen Zielfort des Beschwerdeführers bei einer Rückkehr abzustellen. Kommt die Herkunftsregion des Beschwerdeführers als Zielfort wegen der dem Beschwerdeführer dort drohenden Gefahr nicht in Betracht, kann er nur unter Berücksichtigung der dortigen allgemeinen Gegebenheiten und seiner persönlichen Umstände auf eine andere Region des Landes verwiesen werden (vgl. §11 Abs2 AsylG 2005, zB VfGH 11.10.2012, U677/12).“	Австрија, Уставен суд – U677/12
ЧЕШКА Врховен управен суд	AS v Ministry of the Interior, Azs 56/2012-8 15.05.2013	Пресуда за квалификување за меѓународна заштита во контекст на екстрадиција за кривично дело. вршители на прогон/сериозна повреда што не се поврзани со државата – заштита од прогон/сериозна повреда Обврска да се разгледа постоењето заштита од прогон во случај на вршители на прогон што не се поврзани со државата, според EDAL, Резиме на англиски јазик на случајот : „Судот исто така напоменува дека ако барателот тврди дека неговиот страв од сериозна повреда произлегува од дејства на физички лица, таканаречени вршители на прогон што не се поврзани со државата, неопходно е да се испита деловторноста на заштитата од таквите дела од страна на руските власти.“	Австрија, Уставен суд – U677/12
ФРАНЦИЈА Национален суд за азил	M R, 13000622 C 15.07.2013	Пресуда за квалификување за статус на бегалец. заштита од прогон/сериозна повреда – барање за побарана заштита	Австрија, Уставен суд – U677/12
ФРАНЦИЈА Државен совет	350661 25.07.2013	Пресуда за концептот на определена општествена група за квалификување за статус на бегалец. Дефиниција за бегалци – определена општествена група – засебен идентитет Засебен идентитет на општествена група во рамки на значењето на Конвенцијата за бегалци, став 5: „Considérant qu'en jugeant que les femmes victimes de réseaux de trafic d'êtres humains et ayant activement cherché à échapper à leur emprise constituaient un groupe social sans rechercher si, au-delà des réseaux de proxénétisme les menaçant, la société environnante ou les institutions les percevaient comme ayant une identité propre, constitutive d'un groupe social au sens de la convention, la Cour nationale du droit d'asile a commis une erreur de droit [...]“	Австрија, Уставен суд – U677/12
ЧЕШКА Врховен управен суд	U v Minister of the Interior, 4 Azs 24/2013-34 20.09.2013	Пресуда за квалификување за статус на бегалец. внатрешна заштита – законска и фактичка достапност Законска и фактичка достапност на внатрешна заштита, според EDAL. Резиме на англиски јазик на случајот : „Во врска со можноста за внатрешно раселување, Судот се повикува на својата претходна судска пракса и нагласува дека внатрешното раселување би требало да се претпочита пред напуштање на земјата, па затоа е логично да се разгледа неговата достапност во рамките на постапката за азил. Меѓутоа, достапноста треба да се разгледа од законска и од фактичка гледна точка, имајќи ја предвид конкретната ситуација на барателот.“	Австрија, Уставен суд – U677/12
Внш трибунал	MS (Coptic Christians: Egypt) CG [2013] UKUT 611 (IAC) 03.12.2013	Пресуда за квалификување за меѓународна заштита. Деловторна заштита од прогон/сериозна повреда – внатрешна состојба – права од ЕКЧП што не може да се дерогираат Деловторна заштита од прогон/сериозна повреда во случај на внатрешна состојба, став 151: „Во врска со земја која се наоѓа во внатрешна состојба што влијае врз животот на нацијата и која презема мерки кои строго ги налага таквата ситуација, нејзината способност да обезбеди соодветна заштита согласно Директивата 2004/83/ЕС (Директива за квалификување) треба да се процени земајќи ја предвид општата заштита што ја обезбедува за правата што не може да се дерогираат, како што се наведени во ЕКЧП.“	Австрија, Уставен суд – U677/12

Земја-членка/Суд	Назив на случај/ референца/датум	релевантност/ключни зборови/главни точки	цитирани случаи
ГЕРМАНИЈА Сојузен управен суд	BVerwG 1 С 4.13, BVerwG:2014:130214U1 С4.13.0 13.02.2014	Пресуда за надомест на социјални бенефиции доделени на сестрата на барателот. И право на престој (член 24 од ДК (изменета)) — декларативна природа на признавањето како бегалец — ретроактивна примена И покрај декларативната природа на признавањето како бегалец, правото на престој (член 24 од ДК (изменета)) во однос на дозволиите за престој не е ретроактивно по квалификувањето за меѓународна заштита согласно ДК (изменета), став 15. „Aus Art. 24 Abs.1 der Richtlinie 2011/95/EU, demzufolge die Mitgliedstaaten so bald wie möglich nach Zuerkennung des internationalen Schutzes Personen, denen der Flüchtlingsstatus zuerkannt worden ist, einen Aufenthaltstitel ausstellen, ergibt sich, dass das Aufenthaltsrecht für den anerkannten Flüchtling unionsrechtlich an die Zuerkennung des Flüchtlingsstatus anknüpft, die sich ungeachtet der deklaratorischen Natur der Anerkennung gerade keine umfassende Rückwirkung beimisst. Im Übrigen wirken sich weder die Regelungen der Genfer Flüchtlingskonvention noch der Richtlinie 2011/95/EU auf das Rechtsverhältnis zwischen dem Kläger als Garantiegeber und der Beklagten aus. Auch insoweit besteht offenkundig keine Notwendigkeit, den Gerichtshof der Europäischen Union gemäß Art. 267 AEUV anzurufen.“	ОК Врши трибунал
ОК Врши трибунал	MA and VA (Protection: Article 7(2) Qualification Directive) India [2015] UKUT 00432 (IAC) 29.05.2015	Пресуда за барање за меѓународна заштита. Член 7(2) од ДК (изменета) — вршители на прогон — квалитет на заштита Толкување на член 7(2) од ДК (изменета), ставови 13 — 17: „13. Сметаме дека дистанцата која ги раздвојува страните во однос на „меѓу другото прашање“ е мала. Според наше мислење, ефектот на вклучувањето на фразата „меѓу другото“ во регулативата 7(2) е за да се стави акцент на зборот „генерално“. Овој збор, кој е неспецифичен дел од англискиот јазик, неспорно го означува следното: <i>вообичаено или во повеќето случаи</i>. Според тоа, со него се искажува дека конкретните мерки што следат, во одреден поединечен случај, може да не бидат доволни за да се третираат како „заштита“. Оттука произлегува дека спроведувањето на ефективен правен систем за откривање, судско тонење и казнување на дела коишто претставуваат прогон или сериозна повреда и (наше напласување) пристапот до него од страна на барателот, во даден случај, се еднакви на заштита. [...] 14. Така, централна тема на формулацијата во член 7(2), којшто е без сомнение внимателно и смислено избрана по вообичаениот процес на презентирање, преговарање и размислување помеѓу земјите-членки, е дека таа има непрескриптивен карактер. Зборот „генерално“ и фразата „меѓу другото“, употребени заедно, имаат некои поинакви ефекти. Прво, тие јасно и даваат избор, или дискреција, на засенгата држава. Член 7(2) не ја принудува државата да осмисли некои конкретни мерки за заштита. Второ, член 7(2) не пропишува ниту <i>minimum</i> ниту <i>maximum</i>. Затоа е разбирливо дека, во одредени држави, практична и делотворна заштита може да се обезбеди преку мерки и решенија коишто, гледани од аспект на развиена демократија, не се еднакви на ефективен правен систем за откривање, судско тонење и казнување на дела коишто претставуваат прогон или сериозна повреда, како и пристап до нив од страна на поединецот. На пример, во одреден контекст може да биде потребно да се смета на мерка на еднаставно одраѓање или превенција врз основа на страв од клановска или семејна одмазда. Тоа е во согласност со индивидуалната природа на секој поединечен случај и со контекстот зависен од факти кон којшто ќе се насочи судската истрага. 15. Формулацијата што е употребена има и дополнителен ефект, кој исто така вреди да се искomentира. Во член 7(2) се зборува за „вршителите стопанати во став 1“. Тие не се ограничени само на државни органи. Во принцип, мала е веројатноста дека во многу земји во светот, мерките што следат по зборовите „меѓу другото“ ќе ги осмислат или обезбедат „странци“ или „организации“ од префериран вид. Како резултат на тоа, мерки што можеби изгледаат непознати, неконвенционално или невообичаено во развиените земји можат, во суштина, да претставуваат или да придонесат за делотворна заштита од прогон. Ова се гледа во наредната одлука на Вршиот трибунал во случајот <i>MOJ and Others (Return to Mogadishu) Somalia CG [2014] UKUT 00442 (IAC)</i> каде што, при разгледување на прашањето за доволна заштита, Трибуналот идентификуваше, како што опиша, „инструмент за заштита“ за цивилни, којшто се состои од подредени елементи: вооружените сили, полициските сили, регионалната полиција составена претежно од припадници на доминантниот клан, „најлесното семејство“, вооружени приватни обезбедувачи и функционална централна власт [...]. Ова е во согласност со Прирачникот на УНХЦР, на [65]. Така, како уште една илустрација, достапноста на засолништа за жени во Пакистан коишто се обезбедуваат од вооружени стражари би требало да се земе предвид при проценувањето на глобалниот систем на заштита. 16. Уште една карактеристика на член 7(2) од Директивата за квалификување што вреди да се истакне во сегашниот контекст е стандардот на „разумни чекори“. Со неа се означуваат познатите концепти за маргина на слободна оцена и пропорционалност [...]. Покрај тоа, таа воспоставува директна врска помеѓу оваа мерка во правото на ЕУ и ЕКЧП, поточно член 2 од ЕКЧП и принципот „Osman“ (<i>infra</i>), 17. „Разумните чекори“ што се потребни за да се обезбеди делотворна заштита, во принцип, би можеле да вклучат широк опсег на мерки. Така, иако во сегашниот случај акцентот е ставен на потребата од ефикасен модел за заштита на сведоци, во зависност од индивидуалниот контекст може да бидат потребни други мерки: на пример, домашно обезбедување, зголемена полициска заштита; едноставни предупредувања и безбедносни совети за засенгата лице; издавање дозвола за поседување огнено оружје, или, во екстремни случаи, она што стана познато во Обединето Кралство како сеопфатен пакет за „раселување“, кој може да вклучи промена на идентичноста со соодветна финансиска и логистичка поддршка. Во правото, контекстот е најважен: според Лорд Стејн (<i>Steyn</i>) во случајот <i>R (Daly) v Secretary of State for the Home Department</i> [...]. Освен тоа, ние би го истакнале сродниот принцип дека барателот мора да обезбеди јасни и уверливи докази за неможност на неговата матична држава да обезбеди ефикасна заштита за нејзините граѓани. Ова произлегува од основната причина за меѓународна заштита како сурогат којшто станува оперативен како последно прибежиште: видете <i>Canada (Attorney General) v Ward</i> [...].“	ОК, Врши трибунал — MOJ and Others (Return to Mogadishu) Somalia CG [2014] UKUT 00442 (IAC) Обединето Кралство, Горен дом — R (Daly) v Secretary of State for the Home Department [2001] 2 AC 532 Канада, Врховен суд — Canada (Attorney General) v Ward [1993] 2 SCR 689

Getting in touch with the EU

In person

All over the European Union there are hundreds of Europe Direct information centres. You can find the address of the centre nearest you at: https://europa.eu/european-union/contact_en

On the phone or by email

Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:

- by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
- at the following standard number: +32 22999696 or
- by email via: https://europa.eu/european-union/contact_en

Finding information about the EU

Online

Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website at: https://europa.eu/european-union/index_en

EU publications

You can download or order free and priced EU publications at: <https://op.europa.eu/en/publications>. Multiple copies of free publications may be obtained by contacting Europe Direct or your local information centre (see https://europa.eu/european-union/contact_en).

EU law and related documents

For access to legal information from the EU, including all EU law since 1952 in all the official language versions, go to EUR-Lex at: <http://eur-lex.europa.eu>

Open data from the EU

The EU Open Data Portal (<http://data.europa.eu/euodp/en>) provides access to datasets from the EU. Data can be downloaded and reused for free, for both commercial and non-commercial purposes.

Publications Office
of the European Union